karl may

SCHUT - CĂPETENIA TÂLHARILOR

EDITURA PALLAS

Consilier literar
ANTONIU POPESCU

Ediţia princeps:
KARL MAY
DER SCHUT
„Karl May's — Gesammelte Reiseromane”, Band 6
Freiburg, 1892

Traducere inedită de Georgeta Costescu.

KARL MAY

Opere – 38

SCHUT – CĂPETENIA TÂLHARILOR

Roman

EDITURA PALLAS
Bucureşti, 1998

Coperta de
SERGIU GEORGESCU

Tehnoredactare de
CRISTINA STANCIU

Corectura de
MIHAI GRIGORESCU

I.S.B.N. 973-98587-2-4

CUPRINS

1. Halef în pericol

Călătoria noastră se apropia acum, încetul cu încetul, de sfârşit, totuşi ne temeam, deoarece ne aştepta partea cea mai grea a acesteia. Pe de o parte, din cauza terenului, căci aveam de străbătut munţi stâncoşi, văi, defilee, codri seculari şi smârcuri şi, pe de altă parte, din cauză că evenimentele se precipitau spre un deznodământ, iar pe noi ne aşteptau eforturi şi pericole mult mai mari decât cele de până acum.

Israd, călăuza noastră, s-a dovedit a fi un tovarăş de drum vesel şi foarte plăcut. Ne-a povestit nişte întâmplări atât de hazlii din viaţa lui şi ne-a relatat atâtea despre ţinuturi şi populaţie, încât nici nu ne-am dat seama cum a trecut timpul.

Venisem dinspre fertila câmpie Mustafa, pe malul stâng al Vardarului şi călăream acum pe întinderi care urcau, treptat, pe malul drept al acestui fluviu, trecând pe lângă bogate câmpuri plantate cu bumbac şi tutun. Ce-i drept, Israd ne spuse că acestea se vor sfârşi în curând şi vom ajunge de partea cealaltă a Treskăi, în ţinuturi sterpe. De fapt, Israd nu le-a numit „sterpe”, ci *meraly*. Se referea la ultima din cele cinci categorii în care era pe atunci împărţit solul, din punct de vedere calitativ, în Imperiul Otoman.

Prima categorie era *mirije*, adică pământul domeniului de stat, din care, fireşte, nu făcea parte solul sterp. Urma apoi *wakuf*, proprietate a aşezămintelor celor evlavioşi. Acestei categorii îi revenea tot pământul al cărui proprietar deceda fără să aibă moştenitori. Cea de-a treia categorie era *mülk*, proprietatea funciară privată. Din următoarea categorie, numită *metruke*, făceau parte uliţele, drumurile, pieţele şi terenurile comunităţii. Ultima categorie era numită *mera* şi desemna tot terenul pustiu şi sălbatic. Asta voise Israd să spună atunci când pomenise de *meraly*.

A trebuit să urcăm vreo două sau trei terase netede şi am

ajuns apoi pe podişul care, în vest, coboară abrupt spre malul Treskăi. Aici, am trecut prin câteva cătune.

Întrucât ştiam că Israd ne va conduce pe drumul cel mai scurt, nu mai m-am ostenit să caut urmele lui Suef, care plecase înaintea noastră. Nu ne-ar fi fost de nici un folos, ba din contră, ne-ar fi întârziat din drum. După aproximativ patru ore, am trecut printr-o pădure rară. Acolo, am dat de urmele unui călăreţ, care, din stânga, se potriveau cu drumul nostru. Le-am privit, şezând în şa. Presupuneam că era vorba despre urmele lui Suef, mai cu seamă că armăsarul iuţise pasul ca şi cum călăreţul era foarte grăbit. Întrucât urmele duceau spre aceeaşi direcţie spre care ne îndreptam şi noi, am mers după ele, până într-un anumit punct, unde au apărut urmele mai multor cai, ce veneau din dreapta.

Acum, am descălecat. Cine are ceva experienţă poate să-şi dea seama de la câţi cai provin urmele, dacă n-au fost prea multe animale. Am văzut că fuseseră aici cinci călăreţi. Probabil fuseseră cei pe care îi căutam. După urma imprimată de copită, care era destul de ştearsă, mi-am dat seama că respectivii trecuseră pe aici cu aproape şapte ore înainte.

Pentru o asemenea apreciere, trebuie să ai în vedere mai multe lucruri: vremea, natura solului, dacă este dur sau moale, nisipos sau argilos, dacă este sterp, acoperit de vegetaţie sau de un praf fin. Trebuie să acorzi atenţie şi curenţilor de aer şi temperaturii, pentru că soarele sau vântul usucă repede urmele şi marginile lor devin sfărâmicioase, ceea ce nu se întâmplă dacă este frig sau nu bate vântul. Cel care nu are experienţă se poate înşela foarte uşor, cu ore sau chiar cu zile, când face o asemenea evaluare.

Am pornit mai departe călare, după aceste urme. După un timp, am ajuns la capătul pădurii. Am ieşit din nou în câmp deschis. Un drum se încrucişa cu direcţia pe care o urmam noi. Am observat că urma se îndrepta spre dreapta şi o lua pe această cărare. Am oprit şi mi-am scos luneta, să cercetez

dacă nu descopăr vreun sat ori vreo gospodărie care să-i fi determinat pe călăreţi să se îndrepte în această direcţie. Nu se vedea însă nimic.

— Ce facem, sidi? întrebă Halef. Putem merge după urme sau putem merge pe drumul ales de Israd.

— Optez pentru a doua variantă, am răspuns. Precis, călăreţii s-au abătut din drum doar pentru scurtă vreme şi probabil că se vor reîntoarce pe drumul nostru. Ştim încotro se îndreaptă, aşa că să ne grăbim să ajungem acolo. Deci, înainte!

Am vrut să dau pinteni calului, dar Israd spuse:

— Poate, totuşi, ar trebui să mergem după urme, effendi. În partea cealaltă se află o trecătoare pe care nu o puteam vedea de aici. E o casă ţărănească acolo, la care s-ar putea să fi tras cei pe care îi urmărim.

— Şi ce-am putea afla acolo? Probabil că nici n-au stat prea mult; or fi cerut puţină apă sau ceva de mâncare. Nu prea cred eu că s-au întins la taclale cu locuitorii gospodăriei. Să mergem mai departe!

Dar, nu după mult timp, m-am răzgândit. Urmele au apărut din nou, venind din dreapta. Aruncându-le o privire, mi-am dat seama că erau proaspete. Am descălecat, pentru a le studia mai atent şi am descoperit că nu erau mai vechi de două ore. Prin urmare, călăreţii zăboviseră aproape cinci ore la acea gospodărie ţărănească. Voiam să aflu motivul şederii lor acolo. Am dat pinteni cailor şi am luat-o spre dreapta.

Gospodăria nu era prea departe. Curând am ajuns într-o vale, unde curgea un pârâu. Am descoperit păşuni şi ogoare bogate. Cu toate acestea, casa avea o înfăţişare sărăcăcioasă. Am văzut un bărbat care stătea în faţa uşii. Când ne zări, dispăru în casă şi trase uşa după el.

— Effendi, se pare că ţăranul ăsta nu vrea să aibă de-a face cu noi, spuse Osko.

— O să vorbească el cu noi. Presupun că se teme, pentru

că bunii noştri prieteni l-au tratat cu brutalitate, aşa cum le stă în obicei. Tu nu-l cunoşti, Israd?

— De văzut l-am mai văzut, dar nu ştiu cum îl cheamă, răspunse Israd. Nu ştiu dacă mă cunoaşte, căci n-am fost niciodată la el.

Când am ajuns în faţa uşii, am descoperit că era încuiată. Am bătut, dar n-am primit nici un răspuns. M-am dus, călare, până în spatele casei. Se afla şi acolo o uşă zăvorâtă. Am început să batem şi să strigăm mai tare şi, atunci, s-a deschis un oblon şi a apărut ţeava unei arme. În acelaşi timp, s-a auzit o voce zicând:

— Căraţi-vă, haimanalelor! Dacă nu încetaţi cu urletele, am să trag!

— Ei, uşurel, uşurel, am replicat şi m-am apropiat de oblon, în aşa fel încât aş fi putut să apuc flinta de ţeava. Nu suntem haimanale şi nu vrem să-ţi facem nici un rău.

— Aşa au spus şi ceilalţi. Nu mai deschid uşa nici unui necunoscut.

— Dar poate îl cunoşti pe acesta de aici, am spus şi am arătat spre Israd.

Văzându-l pe Israd, ţăranul lăsă arma jos şi spuse:

— Acesta e Israd!

— Da, eu sunt, confirmă Israd. Crezi că şi eu sunt o haimana?

— Nu, tu eşti om de treabă.

— Ei bine, şi aceşti bărbaţi care sunt cu mine sunt tot oameni de treabă. Îi urmăresc pe cei care au fost aici şi ar dori să afle ce-au vrut haimanalele alea de la tine.

— În tine am încredere, aşa că o să deschid uşa.

Când ieşi din casă, mi-am dat seama cam ce impresie le făcuse acest omuleţ temător unor oameni ca cei doi fraţi Aladschy. Părea că încă nu are deplină încredere în noi, căci ţinea strâns în mână flinta. Apoi strigă, adresându-se cuiva din interiorul casei.

— Mamă, vino să-i vezi şi tu!

Îşi făcu apariţia şi ne privi o femeie îndoită de spate de bătrâneţe, care se sprijinea într-o cârjă. Am observat că la cingătoare îi atârnau nişte mătănii. De aceea, am spus:

— Lăudat fie Domnul Iisus Hristos, măicuţă! Vrei să ne izgoneşti de la uşa ta?

Pe faţa-i adânc brăzdată de cute apăru un zâmbet prietenos. Răspunse:

— Effendi, eşti creştin? Uneori, aceştia sunt tare răi. Dar tu ai chipul unui om bun. N-o să ne faceţi nici un rău?

— Nu, cu siguranţă că nu!

— Atunci, sunteţi bineveniţi! Descălecaţi şi intraţi.

— Te rog să ne permiţi să rămânem călare, căci vrem să plecăm cât mai repede. Mai înainte, însă, aş vrea să ştiu ce-au făcut cei şase călăreţi aici la voi?

— La început n-au fost decât cinci. Cel de-al şaselea a venit mai târziu. Au descălecat şi şi-au dus caii, fără permisiunea noastră, pe câmpul de trifoi, deşi era destulă iarbă aici. Animalele ne-au călcat în picioare frumuseţe de trifoi. Am vrut să cerem daune, pentru că suntem oameni sărmani. Dar nici n-am apucat să deschidem bine gura să zicem ceva că au şi pocnit din bici, aşa că a trebuit să tăcem.

— Dar, de fapt, de ce au venit la voi? Au făcut un ocol ca să ajungă aici.

— Unul dintre ei avea un braţ rănit care îl durea îngrozitor. I-au desfăcut legătura şi i-au spălat rana. Asta a durat mai multe ore. În vreme ce unul dintre ei s-a ocupat de cel rănit, ceilalţi au scotocit prin casă şi au luat ce-au poftit. Ne-au mâncat carnea şi toate proviziile. Pe fiul şi pe nora mea i-au zăvorât în pod şi le-au luat scara, să nu poată coborî.

— Şi tu, tu unde ai fost în acest timp?

— Eu? spuse ea, clipind şiret din ochi. Eu m-am prefăcut că nu aud. E uşor să crezi aşa ceva despre o femeie bătrână. De aceea, mi-au dat voie să rămân în colibă şi astfel am aflat

tot ceea ce au vorbit.

— Despre ce au vorbit?

— Despre un anume Kara Ben Nemsi care trebuie să moară, împreună cu însoţitorii lui.

— Eu sunt acela. Şi altceva?

— Au vorbit despre un conac care se află pe malul Treskăi, unde vor să tragă în seara asta, şi despre un cărbunar al cărui nume iar l-am uitat.

— Nu-l cheamă Scharka?

— Ba da, ba da. Mâine vor să meargă la el. Şi au mai vorbit şi despre unul Schut, pe care vor să-l întâlnească la Kara-Kara… nu ştiu cum îi zice.

— Karanirwan?

— Da, pe care vor să-l întâlnească la Karanirwan-han.

— Ştiţi cumva unde se află hanul acesta?

— Nu, şi n-au spus nici ei. Dar au zis ceva despre un frate cu care unul dintre ei trebuie să se întâlnească acolo. I-au spus şi numele, dar, din păcate, nu pot să mi-l aduc aminte.

— Nu cumva îl cheamă Hamd Al-Amasat?

— Ba da, chiar aşa îl cheamă. Dar, effendi, văd că ştii mai multe decât mine!

— Ştiu eu destule, dar, punându-ţi aceste întrebări, vreau doar să mă conving că nu mă înşel.

— Au mai discutat şi despre faptul că la acel Karanirwan-han se află prizonier un negustor de la care vor să ceară bani de răscumpărare. Dar, îşi băteau joc de el, căci, şi dacă va plăti, tot n-or să-i dea drumul. Vor să-l stoarcă de toţi banii şi apoi să-l ucidă.

— Bănuiam eu că asta le e intenţia. Dar cum a ajuns negustorul la Karanirwan-han?

— L-a ademenit acolo Hamd Al-Amasat, cel de care ai pomenit tu.

— N-au spus cumva cum îl cheamă pe negustor?

— Era un nume străin, de aceea nu l-am reţinut, şi mai

eram şi moartă de frică.

— Îl cheamă Galingré?

— Da, da, aşa îl cheamă. Acum îmi aduc aminte.

— Şi despre ce au mai vorbit?

— N-au mai vorbit, căci a sosit între timp şi al şaselea călăreţ. E un croitor, un cârpaci, şi acesta a povestit despre nişte duşmani din cauza cărora s-a prăbuşit în Vardar. Acum ştiu că voi eraţi acei duşmani. A trebuit să fac un foc mare, ca să-şi usuce hainele. Din cauza lui şi pentru că s-au ocupat de rana bătrânului au stat atât de mult la noi. Croitorul a povestit şi despre ciomăgeala pe care a primit-o. Abia putea să meargă şi era desculţ. Îşi înfăşurase picioarele cu cârpe, după ce le unsese cu seu. A trebuit să-i dau alte cârpe şi, pentru că nu aveam seu, ne-au înjunghiat capra, ca să facă rost de grăsime. Nu e asta o infamie?

— Fără îndoială. Şi, cam cât preţuia capra?

— Aproape cincizeci de piaştri, effendi.

— Însoţitorul meu, Hagi Halef Omar, îţi va dărui cincizeci de piaştri.

Halef scoase punga şi îi întinse o piesă de aur.

— Effendi, întrebă ea stupefiată, dar ce, vrei să plăteşti tu pagubele pe care le-au făcut duşmanii tăi?

— Nu, aşa ceva este imposibil, căci nu posed bogăţiile padişahului. Dar pentru o capră putem plăti. Ia liniştită banii.

— Mă bucur că am avut încredere în voi şi nu mi-am închis casa şi gura în faţa voastră. Binecuvântată fie venirea voastră şi binecuvântat fie drumul vostru, binecuvântat fie orice pas al vostru şi tot ceea ce faceţi!

Ne-am despărţit de ei, însoţiţi de cuvintele lor de mulţumire şi ne-am întors în locul de unde plecasem ca să facem acest mic ocol. Apoi, am pornit-o în direcţia pe care o urmasem iniţial.

Mai întâi, am trecut printr-un câmp liber, unde, doar ici-colo, se putea vedea câte un copac. Călăuza noastră, atât de

veselă mai înainte, căzuse pe gânduri. Când l-am întrebat care era cauza, mi-a răspuns:

— Effendi, până acum nu mi-am dat seama ce mare este pericolul în care vă aflaţi. Abia acum văd în ce situaţie grea sunteţi. Asta mă îngrijorează. Dacă duşmanii voştri stau la pândă şi vă atacă pe neaşteptate, sunteţi pierduţi.

— Asta n-o cred. O să ne apărăm.

— Nici nu-ţi imaginezi cu câtă siguranţă se aruncă, pe aici, pe la noi, cu barda. Nici un om nu se poate apăra de barda azvârlită asupra sa.

— Dar eu cunosc unul capabil s-o facă, am replicat.

— Nu te cred. Cine poate fi acela?

— Eu însumi.

— O, o! mormăi Israd, zâmbind şi uitându-se la mine dintr-o parte. Probabil a fost doar o glumă.

— Ba n-a fost nici o glumă. Omul acela chiar a atentat la viaţa mea.

— Nu pricep. În orice caz, înseamnă că n-a fost vorba de bardă. Du-te în munţi. Acolo ai să cunoşti adevăraţi maeştri ai aruncării cu această armă îngrozitoare. Pune-l pe un schipetar sau chiar pe un miridit să-ţi arate cum mânuieşte barda şi ai să rămâi cu gura căscată.

— Omul cu care am avut de-a face era un schipetar, ba chiar miridit.

Dădu neîncrezător din cap şi continuă:

— Dacă ai reuşit să te aperi de barda lui, înseamnă că a rămas dezarmat şi l-ai învins?

— Fireşte. Dar i-am dăruit viaţa. În schimb, el mi-a dat barda asta pe care o port aici, la cingătoare.

— Am admirat deja în secret această bardă. Este extraordinar de frumoasă. Am crezut că ai cumpărat-o de undeva, ca să faci impresia unui mare războinic. Şi, totuşi, în mâna ta este nefolositoare, căci nu te pricepi s-o foloseşti. Sau ţi-ai încercat deja puterile cu ea?

— Nu cu o astfel de bardă, ci cu altele.

— Unde s-a întâmplat asta?

— Departe de-aici, în America, unde există popoare de sălbatici a căror armă preferată este barda. De la ei am învăţat cum să mă descurc cu barda. Acolo, ea se numeşte tomahawk.

— Dar un sălbatic nu se poate compara cu un miridit!

— Ba, dimpotrivă. Eu cred că un schipetar nu este atât de abil în aruncarea bărzii, pe cât este un indian în mânuirea tomahawkului. Barda se aruncă pe o traiectorie liniară, pe când tomahawkul pe una în formă de boltă.

— Şi este cineva capabil să facă aşa ceva?

— Orice luptător al pieilor roşii şi eu de asemenea.

Obrajii îi erau roşii ca focul iar ochii îi străluceau.

Îşi opri calul şi se aşeză de-a curmezişul în faţa mea, ca să mă silească să mă opresc, apoi spuse:

— Effendi, iartă-mă că sunt atât de neîncrezător. Dar îmi vine greu să cred ceea ce spui. Vreau să-ţi mărturisesc că sunt aruncător cu barda şi încă unul care poate concura cu oricine. De aceea ştiu câţi ani de exerciţiu îţi trebuie pentru a deveni maestru în mânuirea acestei arme. Din păcate, nu am barda la mine.

— De fapt, eu n-am aruncat niciodată cu o astfel de bardă, am recunoscut, dar cred că, dacă prima sau a doua oară ratez ţinta, a treia oară voi reuşi.

— O, effendi, nu-i chiar aşa uşor!

— Am să arunc barda cu aceeaşi măiestrie ca şi tine.

— Cum aşa?

— Când arunc, arma zboară o anumită distanţă îndreptându-se spre pământ, se ridică apoi, face un arc şi se înclină din nou, lovind cu precizie în ţintă.

— Imposibil!

— Ba chiar aşa e.

— Effendi, te cred pe cuvânt. Dacă aş avea bani mulţi la

mine, te-aş provoca să ne întrecem.

De entuziasmat ce era, descălecase de pe cal.

— Biet nebun! spuse Halef şi făcu un gest dispreţuitor cu braţul.

— La cine te referi? întrebă Israd.

— La tine, fireşte.

— Crezi, deci, că efendi va ieşi învingător în această întrecere?

— Cu siguranţă.

— L-ai văzut vreodată aruncând barda?

— Nu, dar orice vrea poate. Sidi, te rog să te întreci cu acest tânăr. Va plăti şi va trebui să-şi ceară scuze.

Era o prostie să consimt la această propunere a lui Israd. N-am fi făcut altceva decât să pierdem timpul cu o astfel de joacă. Dar, de fapt, nu era vorba decât de câteva minute şi eram şi eu curios să văd dacă pot arunca cu barda la fel de bine cum aruncam cu tomahawkul. Şi o astfel de încercare nici nu era inutilă, la urma urmelor, căci s-ar fi putut ca în orice moment să fiu nevoit să folosesc barda ca armă. De aceea, l-am întrebat pe Israd:

— Câţi bani ai la tine?

— Cinci sau şase piaştri.

— Eu pun o sută de piaştri. Ce condiţii stabilim?

— Tu n-ai mai aruncat până acum cu o asemenea bardă, spuse el, gânditor, iar eu nu sunt obişnuit cu arma ta. Ar fi mai bine dacă am face mai întâi câteva încercări, să zicem trei?

— De acord.

— Apoi, însă, fiecare nu poate arunca decât o singură dată în ţintă.

— Eşti prea sever. S-ar putea ca tocmai această aruncare să eşueze, din întâmplare.

— Bine, atunci fiecare să arunce de trei ori. Cine aruncă cel mai bine primeşte banii. Aruncăm în primul copac care ne

iese în cale. Uite un frasin acolo. Barda trebuie să rămână înţepenită în trunchiul lui.

Ne-am oprit nu departe de un curs de apă. Era aceeaşi gârlă pe care o văzusem, atunci când ne abătusem din drum, în apropierea casei. La marginea apei se aflau câţiva copaci: frasini, arini şi nişte sălcii bătrâne şi noduroase, din care crescuseră mlădiţe tinere. Copacul cel mai apropiat era frasinul de care am pomenit mai înainte, care se afla la o distanţă de aproximativ şaptezeci de paşi de noi.

Am descălecat şi i-am dat lui Israd barda. Se aşeză cu picioarele crăcănate, bine înfipte în pământ, îşi răsuci partea superioară a corpului din şolduri, ca şi cum ar fi vrut să-şi verifice siguranţa articulaţiilor, cântări barda în mână, cercetător, apoi îşi luă avânt pentru a o arunca. Arma zbură foarte aproape pe lângă frasin, dar nu-l atinse.

— Barda aceasta este mai grea decât a mea, se scuză el, în vreme ce Halef i-o aducea înapoi. A doua oară am să nimeresc.

La următoarea aruncare, Israd nimeri ţinta, dar nu cu tăişul armei, ci doar cu coada. Cea de-a treia aruncare de probă îi reuşi mai bine, căci tăişul lovi trunchiul. Din păcate, însă, nu rămase înţepenit acolo.

— Nu face nimic, spuse el. A fost numai de probă. După aceea am să nimeresc cu siguranţă, căci acum am reuşit să cunosc barda. Ei, şi acum e rândul tău, effendi!

Eu nu mi-am luat ca ţintă frasinul — dar n-am spus nimic în acest sens — ci trunchiul găunos al unei sălcii care se afla mult în spatele acestuia şi care avea o singură ramură cu o coroniţă de mlădiţe înfrunzite.

Mai întâi trebuia să-mi obişnuiesc mâna cu greutatea bărzii. De aceea, prima aruncare a fost fa fel ca a lui Israel. Nu intenţionasem să ating salcia, ci doar să-mi stabilesc direcţia. De aceea, barda a zburat mult în stânga, pe lângă frasin, şi s-a înfipt în pământul moale.

— O, cerule! strigă, râzând, călăuza noastră. Vrei să câştigi întrecerea effendi?

— Da, am răspuns serios.

Celelalte două aruncări de probă părură să fie mai nereuşite decât prima. Nu m-am supărat, că Israd a râs de mine, pentru că eram convins că nu voi rata ţinta.

Halef, Omar şi Osko nu râdeau. Erau foarte necăjiţi că acceptasem această întrecere.

— Gata cu aruncările de probă, spuse Israd. Acum începem întrecerea. Cine aruncă primul?

— Tu, fireşte.

— Atunci, mai întâi să punem banii jos, ca să nu fie nici o încurcătură. Să-i păstreze Osko.

Bietul de el credea că poate voi refuza să plătesc cei o sută de piaştri. Era absolut convins că va câştiga întrecerea. I-am dat lui Osko banii. Rivalul meu plăti şi el cei câţiva piaştri pe care îi avea şi puse mâna pe bardă. Într-adevăr, nu arunca deloc prost. Nimeri trunchiul de trei ori, dar numai la a treia aruncare tăişul rămase înfipt.

— Nici o ratare, triumfă el. Şi o dată barda a rămas înfiptă. Fă şi tu ca mine, effendi!

Acum trebuia să arunc după modelul indienilor, dacă nu voiam să mă fac de râs. Mi-am luat avânt, am aruncat barda deasupra capului şi i-am imprimat o mişcare rotativă, care la jocul de biliard se numeşte „efect”. Barda s-a rostogolit spre pământ, s-a ridicat şi apoi s-a înclinat brusc, din nou, înfigându-se în trunchi.

Tovarăşii mei de drum jubilau. Israd dădu din cap şi spuse:

— E doar o întâmplare, effendi! Greu de crezut.

Halef aduse barda înapoi iar eu am mai azvârlit-o de două ori în trunchiul frasinului. Lui Israd tot nu-i venea să creadă şi continua să susţină că nu-i decât o pură întâmplare.

— Dacă nu te-ai convins încă, i-am spus, am să-ţi mai

dovedesc o dată că nu-i întâmplare. Vezi salcia aceea bătrână de acolo, din spatele frasinului?

— O văd. Ce-i cu ea?

— Am să arunc în ea.

— Dar se află la vreo sută de paşi distanţă, effendi. Chiar vrei s-o nimereşti?

— Nu doar s-o nimeresc, vreau să-i tai ramura aceea pe care o are, de la o distanţă de un lat de palmă de trunchi.

— Effendi, asta ar fi chiar o minune!

— După cele şase aruncări, barda mi se potriveşte atât de bine în mână, încât n-am cum să dau greş. Am să-i dau acum o dublă rotaţie. Ai să vezi că, de îndată ce se va înălţa de la pământ, va avea o viteză de trei ori mai mare. Fii atent!

Aruncarea reuşi, exact aşa cum spusesem. Barda se învârti coborând spre pământ, se ridică uşor şi apoi zbură deodată cu viteză sporită, drept înainte, direct în salcie, în clipa următoare, ramura zăcea, tăiată, la pământ.

— Du-te până acolo şi uită-te! i-am spus. Ai să vezi că e tăiată la un lat de palmă de trunchi şi a fost retezată de tăişul bărzii.

Isrstatic avea o figură atât de buimacă, încât am izbucnit în râs.

— Nu ţi-am spus eu? strigă Halef. Tot ceea ce vrea effendi poate. Osko, dă-i banii! Sunt piaştrii triumfului său.

N-am luat decât partea pe care o pusesem eu. Israd şi-a primit banii înapoi. Doar cu greu a reuşit să se liniştească. Eu, însă, eram foarte mulţumit, căci constatasem că mă pot baza pe mâna mea.

După această scurtă întrerupere, ne-am continuat călătoria. Când s-a întunecat, Israd ne-a spus că vom ajunge la conacul Treska peste aproximativ o oră.

Am trecut din nou printr-o pădure care, din fericire, nu era prea deasă. Apoi drumul a luat-o în jos, la vale, am traversat un islaz şi, în cele din urmă, am auzit lătrături de câine.

— Sunt câinii ciobăneşti ai rudelor mele, ne-a spus Israd. În faţa noastră se află conacul iar în stânga este casa ciobanului. Noi, însă, o să facem un ocol. Să nu fie pe-afară vreun argat de la conac şi să ne zărească.

Am ocolit spre stânga, până ce am ajuns la Treska, apoi am călărit pe malul apei, până la locuinţa ciobanului. Era o clădire cu un singur etaj, întinsă pe lungime. Se vedeau deschise câteva obloane de la ferestre. Prin ele apărea lumină în interior. Câinii s-au repezit la noi, lătrând furioşi, dar s-au liniştit îndată ce i-au recunoscut vocea lui Israd. Un bărbat scoase capul pe fereastră şi întrebă:

— Cine-i acolo?

— Om bun, un cunoscut.

— Israd! Femeie, a venit Israd!

Capul de la fereastră dispăru. Imediat după aceea se deschise uşa. Bătrânii ieşiră să-l întâmpine pe Israd. Îşi făcu apariţia şi fratele cel mare. Apoi ciobanul spuse:

— Văd că ai venit însoţit. Oamenii aceştia rămân la noi?

— Da, dar nu vorbi aşa tare. Stăpânul conacului nu trebuie să afle că bărbaţii aceştia se află aici. Ai grijă să ne fie duşi imediat caii în grajd.

Nu se afla acolo decât un ocol de oi, nu prea înalt, în al cărui acoperiş am dat cu capul când am intrat. Armăsarul meu, Rih, nu prea voia să intre în grajd. Mirosul de oi nu era prea plăcut nasului său. Doar mângâindu-l şi vorbindu-i am reuşit să-l conving. Apoi am intrat în casă, sau, mai bine zis, în ceea ce se numeşte „casă” aici, căci singura odaie mare era împărţită în mai multe încăperi, cu împletituri din răchită.

Acasă erau doar tatăl, mama şi un fiu. Argaţii se aflau la ţarcuri iar servitoare nu existau.

Israd le-a spus numele noastre şi apoi le-a povestit cum am salvat-o de la moarte pe sora lui. Aceasta a făcut o impresie deosebită asupra lor, căci ne-au făcut o primire plină de cordialitate. Fiul se duse la grajd să ne hrănească şi să ne

adape caii, în vreme ce bătrânii aduseră tot ce aveau prin casă, să ne pregătească o masă festivă.

La început, discuţia s-a învârtit doar în jurul salvării nurorii lor. Apoi, am ajuns să discutăm şi despre scopul călătoriei noastre. Am aflat că cei pe care îi căutam ajunseseră la conac. Le-am povestit pe scurt de ce îi urmăream pe acei bărbaţi. Bătrânii, îndeosebi, rămaseră cu gura căscată.

— Nu-ţi vine să crezi că există asemenea oameni! strigă bătrâna şi îşi plesni palmele deasupra capului. Este îngrozitor!

— Da, chiar aşa, este îngrozitor, confirmă bărbatul ei, dar nu-i de mirare, căci sunt oamenii lui Schut. Întreaga ţară ar trebui să-i mulţumească în genunchi lui Dumnezeu, când va fi distrusă această plagă care asupreşte poporul.

— Cunoşti cumva mai multe lucruri despre Schut? l-am întrebat.

— Nu ştiu mai multe decât tine sau decât alţii. Dacă s-ar şti locul unde trăieşte, atunci ar fi şi el cunoscut şi ar fi terminat.

— Mai am o întrebare. Ai cumva idee unde se află Karanirwan-han?

— Nu cunosc numele acesta.

— Nu-l cunoşti nici pe bărbatul pe care-l cheamă Kara Nirwan?

— Cu atât mai puţin.

— Dar vreun geambaş persan cunoşti?

— Da. Oamenii îi spun Kara Adschem. Ce-i cu el?

— Am o bănuială cum că el ar fi Schut.

— Ce? Persanul ăsta?

— Descrie-mi-l, te rog!

— E mai înalt şi mai gras decât tine şi decât mine, un adevărat uriaş, şi are o barbă neagră care îi ajunge până la piept.

— De când se află aici, în ţară?

— Nu ştiu exact. E de vreo zece ani aici, cam atunci l-am

văzut eu prima dată.

— Cam tot de atunci se vorbeşte şi despre Schut?

Se gândi câteva momente, clipi uimit din ochi şi răspunse:

— Da, cam tot atâţia ani sunt.

— Cum se comportă geambaşul acesta?

— Poruncitor, ca toţi oamenii care se ştiu bogaţi. Umblă mereu înarmat până în dinţi şi este cunoscut ca un om cu care nu-ţi poţi permite să glumeşti.

— Este violent?

— Da, îndată ridică pumnul sau îndreaptă pistolul spre tine. Se povesteşte că mai multora care l-au trădat le-a închis gura pentru totdeauna, căci morţii nu pot vorbi. Dar despre jafuri şi furtişaguri n-am auzit nimic.

— Descrierea aceasta se potriveşte cu imaginea care mi-am făcut-o despre el. Ştii cumva dacă este în relaţii cu cărbunarul Scharka?

— N-am auzit nimic în acest sens. Dar ce, ai avut de-a face şi cu cărbunarul?

— Până acum, nu. Dar cred că o să mă întâlnesc cu el. Cei şase bărbaţi de la conac vor să meargă la el. Ei cunosc, deci, unde locuieşte. Nu ştii, cumva, unde îl pot găsi?

— Ştiu doar că trăieşte într-o grotă, care se află dincolo de Glogovik, în adâncul pădurii.

— L-ai văzut?

— Doar în fugă.

— Totuşi, trebuie să părăsească din când în când pădurea, să-şi vândă cărbunele, sau merg oamenii la el să-l caute, în acest scop.

— Nu vinde el însuşi cărbunele. Acolo, în munţi, există un *kurumdschy*, un negustor de cărbuni, care îi rezolvă această problemă. Umblă prin ţară cu căruţa încărcată cu cărbuni şi butoiaşe cu negru de fum.

— Ce fel de om e?

— Un individ posomorât, zgârcit la vorbă, care nu e în

relaţii cu nimeni. Preferi să-l vezi plecând decât venind.

— S-ar putea să fiu silit să-l caut, ca să-l întreb unde se află grota cărbunarului.

— Până la Glogovik, cel puţin, ţi-aş putea da drept călăuză un argat. Mai departe, însă, nu cunoaşte drumul.

— Primim, cu mulţumiri, această ofertă. Fiul tău mi-a povestit că acest cărbunar este bănuit a fi un criminal.

— Nu e numai o bănuială, se ştie sigur, deşi nu există nici o dovadă pentru a putea fi demascat. Este în relaţii şi cu fraţii Aladschy, pe care soldaţii i-au căutat zadarnic la el.

— Mi-a povestit şi fiul tău despre asta. I-a văzut şi el pe cei doi ticăloşi, astăzi.

— Pagii? Într-adevăr? Deseori mi-am dorit să-i întâlnesc şi eu o dată.

— Dar asta s-a întâmplat chiar astăzi. N-ai văzut, între cei cinci călăreţi, doi care călăreau pe cai pagi?

— Care vasăzică se află acum aici, în apropiere, la conacul vecinului meu? Asta înseamnă că ne bate nenorocirea la uşă!

— Azi n-ai de ce să te temi de ei, căci suntem noi aici. Dacă ar afla că suntem aici şi vom înnopta la tine, s-ar face nevăzuţi. S-ar putea chiar să-i vezi, dacă te furişezi în secret până acolo. Încearcă să vezi dacă nu poţi să tragi cu urechea.

Plecă. Cât a lipsit, ne-am ocupat de masa de seară. După o jumătate de oră s-a întors şi ne-a informat că îi văzuse.

— Dar erau numai patru, spuse. Rănitul nu era cu ei. Şedeau în încăperea de lângă odaia de dormit a vecinului. M-am furişat în jurul casei şi am încercat la toate obloanele să găsesc o crăpătură prin care să pot privi înăuntru. În cele din urmă, am găsit o gaură rămasă de la un nod din scândură. Şedeau pe vine, împreună cu stăpânul conacului şi aveau în faţă un urcior cu rachiu.

— Stăteau de vorbă?

— Da, dar nu despre problema voastră.

— Crezi că se poate trage cu urechea la ce vorbesc? Se

aude ceva, dacă stai afară, în faţa oblonului?

— Eu n-am auzit prea bine decât câteva cuvinte. Ca să înţelegi bine, ar trebui să intri în odaia de dormit. Oblonul era deschis.

Îmi descrise poziţia odăii. Am fost de părere că ar fi prea periculos să intrăm, mai ales că era posibil ca bătrânul mübarek să se afle acolo.

— Nu, o să renunţăm la această încercare, am spus. Am să mă furişez eu, mai târziu, până acolo.

Cu asta, am considerat încheiată această chestiune. În vreme ce ne-am continuat discuţia, Halef se ridică şi ieşi din casă.

— Sper că nu vrei să te furişezi până acolo, am strigat după el. Îţi interzic categoric!

Halef dădu doar din cap şi dispăru. Asta nu m-a liniştit şi l-am trimis pe Omar după el, să-l urmărească în secret. Acesta s-a întors destul de repede şi mi-a comunicat că Halef se dusese la grajd să vadă de cai. Asta m-a liniştit. A trecut un sfert de oră şi apoi încă unul. Întrucât Halef nu se întorsese încă, am început din nou să fiu neliniştit. Pomenindu-le despre acest lucru interlocutorilor mei, gazda a ieşit din casă să-l caute pe Halef. Dar s-a întors fără nici un rezultat. Nu-l găsise nicăieri pe hagiu.

— Cred că presimţirile mele nu mă înşeală, am mormăit. Halef a făcut o prostie şi acum, precis, este în pericol. Osko, Omar, luaţi-vă armele! Trebuie să mergem până la conac. Pot să pariez că a avut îndrăzneala să intre în odaia de dormit.

Eu am luat doar carabina. Era suficientă pentru a ţine în frâu întreaga societate de acolo. Afară era întuneric beznă. Ne călăuzea ciobanul. Întrucât trebuia să-mi cruţ piciorul bolnav, am mers încet de-a lungul malului, până ce ne-a apărut în faţă conacul, ca un morman întunecat, la o distanţă de vreo cincizeci de paşi de Treska.

Ne-am furişat de-a lungul faţadei casei, unde toate

ferestrele erau închise, şi apoi am cotit-o spre grajduri.

Se aflau acolo nişte molizi tineri ale căror ramuri de jos atingeau pământul. Între aceştia şi casă era doar o trecere îngustă.

De acolo, ciobanul ne-a condus în partea din spate a clădirii. N-am găsit nici urmă de Halef, dar eram convins că se afla în interiorul casei, şi că fusese surprins de cei pe care voia să-i spioneze.

Gazda noastră se opri şi ne arătă două obloane care, ca şi celelalte, erau zăvorâte pe dinăuntru.

— Oblonul acesta, primul de aici, şopti, este de la odaia în care i-am văzut şezând pe oamenii aceia. Al doilea este de la odaia de dormit.

— N-ai spus că cel de-al doilea oblon era deschis?

— Da, mai înainte aşa era.

— Ei bine, acum a fost zăvorât. Asta trebuie să aibă un motiv. Şi care ar putea fi acela? Ticăloşii şi-au dat seama că sunt spionaţi!

M-am furişat spre primul oblon şi am privit prin gaura lăsată de nodul din scândură. Camera era luminată destul de slab, de o lumânare de seu, aşezată într-un sfeşnic. Am reuşit, însă, să disting destul de bine.

Foarte aproape, în faţa mea, se aflau Manach Al-Barscha şi Barud Al-Amasat. Lângă intrare, şedea un bărbat bondoc, robust, ca trăsături de om crud, probabil stăpânul conacului. Lângă perete, în dreapta mea, se aflau cei doi fraţi. Armele lor erau atârnate de nişte cârlige de lemn, într-un colţ. În mijlocul odăii, şedea la pământ Halef, legat de mâini şi de picioare. Figurile duşmanilor lui nu prevesteau nimic bun. Interogatoriul părea să-l conducă Manach Al-Barscha. Era atât de furios, încât aproape ţipa şi am înţeles fiecare silabă rostită.

— Vezi ceva, effendi? m-a întrebat Omar.

— Da, am răspuns cât se poate de încet. Hagiul zace la

pământ, legat fedeleş, şi este interogat. Veniţi aici! O să-mi daţi o mână de ajutor să zdrobesc oblonul şi apoi veţi introduce ţevile armelor înăuntru, pe fereastră. Va trebui, însă, să zdrobim oblonul dintr-o lovitură, să nu aibă timp să-l înhaţe pe Halef. Şi acum, linişte!

Am început să trag cu urechea.

— Şi cine ţi-a spus că suntem aici? întrebă Manach Al-Barscha.

— Suef, răspunse Halef.

Nu-l văzusem pe cel la care se referise Halef; dar acesta, intră din încăperea din stânga. Se pare că fusese în odaia de dormit.

— Nu minţi, câine! spuse şi îi trase o lovitură cu piciorul lui Halef.

— Tacă-ţi gura şi nu mă insulta! răspunse micuţul. N-ai afirmat tu, în prezenţa noastră, la hanul din Rumelia, că vrei să mergi la conacul Treska?

— Da, dar n-am spus că vor fi aici şi aceşti bărbaţi.

— N-a fost greu să ne treacă nouă prin cap asta. Nu ţi-a spus-o în faţă effendi al meu, la Kilisseli, că ai să pleci cât de repede ai să poţi după ei?

— Dracu' să-l ia pe effendi ăsta! O să-i sfâşiem tălpile, să simtă şi el ce-am simţit eu. Abia pot să stau în picioare.

Se aşeză pe podea, lângă Halef.

— Şi cum aţi aflat unde se află conacul Treska? întrebă, mai departe, Manach.

— Am întrebat. Asta se înţelege de la sine.

— Şi de ce ai venit doar tu singur după noi? De ce au rămas ceilalţi în urmă?

Halef fusese destul de viclean să le spună că venise singur. Se comporta foarte liniştit. Şi nici nu era de mirare, căci trebuie să se fi gândit că ne vom face griji dacă nu apărea după atâta timp.

— Nu v-a spus Suef că effendi al meu a căzut în apă?

— Ba da şi să sperăm că s-a înecat!

— Nu, nu v-a făcut plăcerea asta. Trăieşte încă, dar s-a-mbolnăvit. Ceilalţi au fost nevoiţi să-l îngrijească. Pe mine m-a trimis înainte, să vă ţin sub observaţie. Dacă poate, va veni mâine. Până seara va fi sigur aici şi mă va elibera.

Izbucniră cu toţii în râs.

— Tâmpitule! strigă Manach Al-Barscha. Chiar crezi că până mâine seară vei mai fi prizonierul nostru?

— Da' ce, vreţi să-mi daţi drumul mai repede? întrebă el candid.

— Da, o să te eliberăm mai repede. O să-ţi dăm voie să pleci, dar în iad.

— Glumiţi. Nu cunosc drumul până acolo.

— Nu-ţi face probleme. O să ţi-l arătăm noi. Dar mai întâi, vrem să-ţi dăm o lecţie care s-ar putea să nu-ţi placă.

— O, dar eu sunt recunoscător pentru orice învăţătură.

— Să sperăm că şi în cazul acesta vei fi. Vrem, de fapt, să-ţi amintim ceva. Există o lege care sună aşa: ochi pentru ochi şi dinte pentru dinte! Voi i-aţi biciuit pe Murad Habulam, pe Humun şi pe Suef. De aceea, ai să primeşti şi tu o ciomăgeală să-ţi meargă fulgii. Aţi pompat apă în turn, să ne înecaţi. O să te băgăm şi noi sub apă, să te îneci în chinuri, dar aşa, încetişor, încetişor, să ne bucurăm şi noi. O să te scufundăm în Treska, până o să-ţi rămână doar nasul afară.

— N-o să faceţi asta! strigă Halef, cu o voce plângătoare.

— Şi de ce nu?

— Pentru că sunteţi fiii credincioşi ai Profetului şi n-o să schingiuiţi şi să ucideţi un musulman.

— Nu te mai bizui pe Profet. N-o să te ajute cu nimic să-ţi schimbi soarta.

— Şi ce-o să câştigaţi dacă mă ucideţi? O să vă tortureze remuşcările până ce va veni la voi îngerul morţii.

— Nu-ţi mai face tu griji de remuşcările noastre. Simţi deja frica morţii? Da, dacă ai fi deştept, ai putea să scapi şi de

data asta.

— Ce-ar trebui să fac? întrebă repede Halef.

— Să ne destăinui totul. Cine este stăpânul tău, ce vrea de la noi şi ce are de gând în legătură cu noi.

— Asta nu pot să vă spun.

— Atunci, trebuie să mori. Eu am avut intenţii bune. Dar, dacă nu vrei să-mi răspunzi la întrebări, ţi-ai pecetluit soarta.

— Ştiu eu ce vrei să faci, replică Halef. Vrei să mă înşeli cu făgăduielile tale. După ce o să vă spun totul, o să vă bateţi joc de mine şi n-o să vă ţineţi de cuvânt.

— Ba o să ne ţinem de cuvânt.

— Juri?

— Jur pe tot ceea ce cred şi respect. Şi, acum, hotărăşte-te mai repede, căci nu sunt prea des îndurător şi nici nu mă ţine prea mult.

Halef se prefăcu că ar chibzui o clipă, apoi spuse:

— Şi ce am eu de câştigat de la effendi, dacă mor? Absolut nimic! Prefer să trăiesc şi am să vă dau toate informaţiile.

— Ăsta-i norocul tău! spuse Manach. Aşadar, spune-ne mai întâi cine este stăpânul tău.

— N-aţi auzit că este german?

— Da, asta ni s-a spus.

— Şi chiar credeţi? Credeţi că un bărbat din Frangistan poate să deţină toate cele trei paşapoarte date de sultan?

— Şi, atunci, nu e german?

— Nici gând.

— Dar ghiaur este?

— Nici ghiaur nu este. Se preface, ca să nu-şi dea nimeni seama ce este.

— Ei, atunci spune o dată! Cine este?

Halef îşi compuse o figură plină de importanţă şi răspunse:

— După atitudinea sa, trebuie să vă fi dat seama că nu

este un oarecine, ci o persoană importantă. Am fost nevoit să jur că nu-i voi trăda secretul. Dar, dacă n-o să vorbesc, o să mă ucideţi, iar moartea anulează toate jurămintele. De aceea, veţi afla acum că este un fiu de rege străin.

— Câine! Vrei să ne înşeli? urlă Manach Al-Barscha.

— Nu-i vina mea, dacă nu vreţi să credeţi.

— N-o fi cumva unul din fiii sultanului?

— Nu. Doar v-am spus că este străin de locurile acestea.

— Din ce ţară e?

— Din Hindistan (India), care se află, după Persia.

— Şi de ce n-a rămas acolo? De ce călătoreşte prin ţara noastră?

— Ca să-şi caute o nevastă.

— O... nevastă? întrebă Manach Al-Barscha, dar nu prea mirat, ci pe un ton de parcă abia acum se făcea lumină în capul lui.

Afirmaţia hagiului nu li se păru deloc incredibilă. Sute de poveşti orientale relatează istoria fiului de rege care călătoreşte incognito pentru a-şi alege de nevastă pe frumoasa frumoaselor care, fireşte, este fiica unor oameni sărmani. De ce n-ar fi fost adevărat şi în cazul meu?

— Şi de ce o caută tocmai aici? sună următoarea întrebare.

— Pentru că aici se află cele mai frumoase fiice şi pentru că a visat că aici va găsi floarea haremului său.

— Atunci, s-o caute. Dar ce are cu noi?

În ciuda situaţiei în care se afla, micuţului tot îi ardea de şotii. Răspunse foarte serios:

— Cu voi? Habar n-am. Doar pe mübarek l-a avut în vedere.

— Cum aşa?

— Pentru că l-a văzut în vis pe tatăl frumoasei — şi a văzut şi localitatea unde o poate găsi. Localitatea este Ostromdscha, iar tatăl este mübarekul. De ce fuge mübarekul

de stăpânul meu? Ar trebui să-i dea fiica şi atunci, ca socru al celui mai bogat prinţ indian, ar dispune de puteri nelimitate.

— Tacă-ţi gura, fiu de căţea! zbieră mübarekul. În viaţa mea, n-am avut nici o fiică. Minţi de-ngheaţă apele. Chiar crezi că nu ştiu cine-i stăpânul tău, aibă parte de toate chinurile iadului! Până acum am tăcut, căci am aşteptat momentul potrivit să te demasc. Dar minţi în aşa hal, că mi-au luat urechile foc. Nu o să-mi mai ţin gura, o să spun tot ce ştiu.

— Ce vrea să spună? întrebară ceilalţi.

— Trebuie să ştiţi că acest străin este un profanator blestemat al locurilor sfinte. L-am văzut la Mecca, în oraşul adoraţiei. A fost recunoscut. M-am aflat lângă el şi am vrut să-l înhaţ, dar diavolul l-a ajutat. Acest Hagi Halef Omar l-a ajutat cu siguranţă să pângărească locaşul sfânt cu privirea lui de câine creştin. N-am uitat niciodată chipul acestui ghiaur şi l-am recunoscut îndată ce l-am zărit, când făceam pe ologul pe uliţa din Ostromdscha, şi când a trecut pe lângă mine. Nu vă lăsaţi înşelaţi de minciunile acestui neruşinat, ci răzbunaţi această profanare! Nici o pedeapsă nu-i prea mare pentru nelegiuitul acesta!

Vorbise repezit şi cu ardoare ca unul cuprins de febră. Apoi începu să geamă de durere. Era aşa cum bănuisem, mübarekul se afla în odaia de dormit.

Şi, deodată, se făcu lumina în mintea mea. De aceea mi se păruse atât de cunoscut chipul lui uscăţiv. La Mecca trebuie să-l fi văzut. Imaginea mi se impregnase în mod inconştient şi, atunci când îl revăzusem la Ostromdscha, bănuisem corect că îl mai zărisem cândva, dar nu-mi putusem aminti unde anume.

Cuvintele lui au avut efectul scontat. Oamenii aceştia erau răufăcători, dar erau şi musulmani. Gândul că eu, un creştin, le profanasem *kaaba*[1] îi indignase peste măsură. Şi faptul că

---

[1] Kaaba = cub (lb. arabă) – sanctuarul islamului de la Mecca

Halef fusese părtaş la acest păcat de moarte îi umplu de un asemenea sentiment al răzbunării, care nu admitea nici un fel de îndurare sau milostenie.

Nici nu terminase bine mübarekul ce avusese de spus, că Manach Al-Barscha şi Barud Al-Amasat şi săriră în sus, iar Suef se repezi şi el ca muşcat de viperă.

— Mincinos ordinar! urlă, făcând un pas spre Halef. Mincinos şi trădător blestemat al credinţei tale! Ori poate vrei cumva să spui că mübarekul n-a grăit adevărat?

— Da, vorbeşte! strigă unul dintre Aladschy. Vorbeşte, ori te zdrobesc cu pumnii. Ai fost la Mecca?

Halef nici măcar nu clipi. Micul hagiu era un bărbat tare curajos.

— Ce vă agitaţi aşa? Parcă aţi fi nişte păsări de pradă deasupra unui cuib de raţe. Sunteţi bărbaţi ori copii?

— Băieţică, să nu ne jigneşti! urlă Manach Al-Barscha. Oricum, pedeapsa ta va fi îngrozitoare. Vrei să-ţi înrăutăţeşti situaţia, enervându-ne şi mai tare? Răspunde: ai fost la Mecca?

— Nu trebuia să fi fost acolo, dacă mă numesc hagiu?

— Şi acest Kara Ben Nemsi a fost şi el cu tine acolo?

— Da.

— Este creştin?

— Da.

— Nu este fiul unui rege din India?

— Nu.

— Aşadar, ne-ai înşelat! Profanatorule! Ai să plăteşti chiar acum pentru asta. O să-ţi punem un căluş, să nu mai poţi scoate nici-un sunet şi apoi începe tortura. Hangiule, dă-mi ceva cu care să-i astup gura.

Acesta plecă şi se întoarse imediat cu un şervet.

— Deschide gura să-ţi pot pune căluşul, porunci Barud Al-Amasat; luă şervetul şi se aplecă peste Halef. Şi, pentru că

(„piatra neagră”). (n.t.)

hagiul nu se supuse, adăugă: deschide gura, sau am să-ţi zdrobesc dinţii cu lama cuţitului!

Îngenunche lângă Halef şi îşi trase cuţitul de la brâu. Era timpul să pun capăt lucrurilor.

— Izbiţi oblonul!

Îmi pregătisem deja carabina, ţinând-o de ţeava, pentru a putea lovi cu patul. O izbitură, şi două scânduri din oblon zburară în odaie. În stânga şi în dreapta mea, loviră şi Osko şi Omar, aşa încât zburară şi celelalte scânduri ale oblonului. Într-o clipă, ne-am răsucit armele cu ţevile îndreptate spre interiorul odăii.

— Opriţi! Nu mişcaţi, dacă nu vreţi să faceţi cunoştinţă cu gloanţele noastre! am strigat spre cei dinăuntru.

Barud Al-Amasat, care îşi ţinuse cuţitul îndreptat spre chipul lui Halef, se ridică.

— Neamţul! strigă el speriat.

— Sidi! strigă Halef. Împuşcă-i!

N-ar fi avut nici un sens, căci gloanţele noastre n-ar mai fi avut ce nimeri. Răufăcătorii nici nu-mi auziseră bine vorbele şi de-abia îmi recunoscuseră figura, că se şi repeziseră, îşi înhăţaseră armele şi ieşiseră din odaie, împreună cu hangiul.

— Înăuntru! le-am poruncit lui Osko şi Omar. Dezlegaţi-l pe Halef! Stingeţi, însă, lumina, să nu vă zărească şi să vă împuşte. Rămâneţi în odaie, până vin eu!

Se executară îndată.

— Tu aşteaptă-mă aici, i-am spus ciobanului, m-am furişat pe lângă perete, după colţ, pe unde venisem mai înainte, şi am trecut prin locul dintre molizii tineri şi casă, îndreptându-mă spre partea din faţă a clădirii.

În ciuda întunericului, am zărit mai multe siluete îndreptându-se spre mine şi m-am tras rapid înapoi, pentru a mă ascunde sub ramurile molizilor. Abia ajunsesem acolo, că îşi făcură apariţia şi Manach, Barud, fraţii Aladschy, Suef şi hangiul.

— Înainte! porunci, cu voce scăzută, Barud. Precis sunt încă lângă oblon. Lumina din odaie cade pe ei şi îi luminează. O să-i putem vedea şi o să-i împuşcăm.

Barud Al-Amasat prelua conducerea. După ce ajunse la colţ, de unde putea privi în partea din spate a casei, se opri.

— La dracu'! spuse. Nu se vede nimic. Nu mai e lumină. Ce facem?

— Cine să fi stins lumina? întrebă Suef, după o scurtă pauză.

— Poate unul dintre noi, când am trântit uşa la plecare, răspunse Manach.

— Germanul ăsta precis a încheiat un pact cu diavolul! scrâşni din dinţi unul dintre Aladschy. Nici nu apucăm bine să punem mâna pe el sau pe unul din oamenii lui şi ne şi scapă printre degete. Şi acum stăm aici şi nu ştim ce să facem.

În clipa aceea, se auzi o tuse uşoară. Ciobanul meu nu-şi putuse stăpâni un acces de tuse.

— Aţi auzit? Se află încă acolo, spuse Manach Al-Barscha.

— Am să trag în el! mârâi Sandar, unul dintre cei doi Aladschy.

— Lasă arma jos! îi porunci Manach. N-ai cum să-l vezi. Dacă tragi, nu faci altceva decât să trădezi locul unde ne aflăm. Trebuie să găsim altceva. Hangiule, du-te în casă şi vezi ce s-a întâmplat.

— Drace! bombăni hangiul, îngândurat. Şi să mă las împuşcat pentru voi?

— Ţie n-or să-ţi facă nimic. Ai să le spui că te-am silit şi arunci toată vina asupra noastră. Ai văzut doar că n-au tras asupra noastră nici în încăpere. De aici poţi să-ţi dai seama că nu vor să ne omoare. Pleacă, aşadar, şi nu ne lăsa să aşteptăm prea mult.

Hangiul dispăru. Ceilalţi începură să sporovăiască în şoaptă. Nu dură mult până se reîntoarse.

— Nu puteţi intra în casă, îi informă. Au ocupat odaia.

Se sfătuiră o vreme dacă să fugă sau să rămână, înainte, însă, de a fi luat o hotărâre se întâmplă ceva care mă uimi şi pe mine. Am auzit paşi de marş apropiindu-se din spatele casei şi o voce înăbuşită comandând:

— Stai! Soldaţi, încărcaţi arm'!

Spre marea mea mirare, mi-am dat seama că era vocea hagiului.

— Drace! şopti hangiul. Aţi auzit? Sunt soldaţi acolo. Nu e micul hagiu cel care îi comandă?

— Da, el e, cu siguranţă! răspunse Barud Al-Amasat. L-au dezlegat, a sărit pe fereastră şi s-a dus să aducă soldaţii pe care i-a adus cu el stăpânul lui. Astea nu pot fi decât trupe din Üsküb. De unde, din altă parte, să fi făcut rost de oameni atât de repede?

— Diavolul le trimite ajutor din toate părţile! şuieră Manach Al-Barscha. Nu trebuie să ne lăsăm prinşi aici!

Răsună din nou vocea hagiului:

— Aşteptaţi aici! O să mă duc în recunoaştere!

— Trebuie să plecăm, şopti Manach Al-Barscha. Dacă hagiul e aici afară, nu mai sunt nici ceilalţi în odaie. Du-te repede înăuntru, hangiule! Dacă nu mai sunt acolo, scoate-l afară pe mübarek. Chiar dacă are febră mare, trebuie să dispară. Între timp noi ne ducem după cai. Ne întâlnim în dreapta vadului, sub cei patru castani. Hai, repede!

Ceilalţi îşi dădură acordul şi plecară rapid. Acum depindea de mine să ajung la castani înaintea lor. Nu cunoşteam zona, dar auzisem că aceştia se aflau în dreapta vadului. Pentru că trecusem pe lângă acel loc, speram să găsesc uşor locul, de întâlnire al bandei.

Carabina mi-am lăsat-o deocamdată sub molizi, ca să nu mă împiedice la drum.

Am auzit o uşă scârţâind, probabil cea de la grajd, şi am luat-o la fugă, cât de repede am putut, spre vad. Acolo, am luat-o spre dreapta şi n-am apucat să fac cincizeci de paşi că

am şi ajuns la cei patru copaci. Erau deosebit de stufoşi. Doi dintre ei aveau coroane înalte. La ceilalţi, însă, ramurile erau atât de jos încât le puteam atinge cu mâna. Am îmbrăţişat unul din trunchiuri, câteva mişcări, un salt şi mă aflam deja sus pe una dintre crengi, destul de groasă pentru a susţine mai mulţi bărbaţi de greutatea mea. Abia, apucasem să mă ascund, că am şi auzit apropiindu-se tropot de cai. Fugarii îşi duceau caii de frâu şi făcură popas exact sub mine. Imediat după aceea, apăru şi hangiul cu mübarekul. Dinspre casă se auzea vocea lui Halef:

— Ocupăm casa. Spargeţi obloanele, dacă auziţi împuşcăturile noastre!

— Greu mă mai încearcă Allah, se văicări mübarekul, cu voce scăzută. Trupul îmi arde ca focul iar sufletul îmi pâlpâie ca o flacără. Nu ştiu dacă am să pot călări.

— Trebuie să poţi! spuse Manach Al-Barscha. Şi noi am fi preferat să ne odihnim, dar diavolii ăştia ne tot hăituiesc. Trebuie să plecăm! Totuşi, trebuie să aflăm ce se va mai întâmpla astăzi aici. Hangiule, să ne trimiţi o solie.

— Unde urmează să vă întâlnească?

— Undeva spre drumul spre coliba cărbunarului. Şi, în afară de aceasta, să-i îndrepţi pe străini pe urmele noastre. Trebuie să le spui că mergem la Scharka. Precis vor veni după noi şi atunci sunt pierduţi. O să le cădem în spate la Stâncile Diavolului. Acolo n-au unde să se ferească, nici în stânga, nici în dreapta, şi or să ne cadă în mâini.

— Şi dacă, totuşi, ne scapă? întrebă Bybar, fratele lui Sandar.

— Atunci o să ne cadă în mâini, mai sigur, la cărbunar. Hangiul trebuie să le povestească ceva despre comorile din grotă, aşa cum s-a procedat şi cu ceilalţi care au căzut în capcană. Doar dacă au făcut un pact cu întreg iadul vor descoperi scara de funie care duce în stejarul găunos. Armăsarul neamţului o să-l vrea Kara Nirwan pentru el. Pe

ceilalţi îi împărţim între noi. Cred c-o să fim mulţumiţi. Unul ca germanul ăsta, care face asemenea călătorii şi are un armăsar ca acesta, trebuie să aibă şi mulţi bani.

Treaba cu banii era, din păcate, o mare eroare. Dar, cel puţin acum ştiam că Schut este Kara Nirwan. Mai ştiam şi că victimele cărbunarului erau ademenite într-o grotă, prin poveştile bine ticluite ale stăpânului conacului. De asemenea, mai ştiam că grota aceea avea şi o altă intrare, care ducea într-un stejar găunos. Stejarul acela avea probabil o dimensiune extraordinară şi o înălţime corespunzătoare. Prin urmare, nu putea fi greu de găsit.

Altceva n-am mai aflat. Hangiului îi era foarte frică şi îi avertiză să plece. Bărbaţii încălecară. Mübarekul, care gemea întruna, fu şi el urcat în şa. Curând am auzit apa clipocind, pe când treceau prin vad. Am coborât din copac şi m-am întors la conac. Nu ştiam ce să fac: să intru direct în casă sau să privesc mai întâi prin oblonul spart. Dar am auzit din casă vocea lui Halef şi atunci am intrat.

Pe uşă se intra direct în odaia cea mare, dar fusese instalat un fel de perete din nuiele, care să apere încăperea de curent. Mă aflam încă în spatele acestui perete, când l-am auzit pe Halef rostind pe un ton sever:

— Îţi interzic să hoinăreşti pe afară, atunci când se află aici oameni aşa renumiţi ca noi, care vor să stea de vorbă cu tine. Eşti stăpânul acestui amărât de conac şi trebuie să-ţi slujeşti oaspeţii, ca să se simtă bine între cei patru stâlpi putrezi ai casei tale. Dacă ţi-ai uitat îndatoririle, o să ţi le aduc eu aminte. De unde vii?

— Am fost afară să-i pândesc pe bărbaţii aceia care s-au năpustit mişeleşte asupra ta, să văd încotro pleacă, răspunse hangiul, care se întorsese direct la conac

M-am aşezat pe marginea peretelui despărţitor şi am privit în odaie. Cinci sau şase persoane zăceau, legate, la pământ. Osko şi Omar, care se sprijineau în arme, îi păzeau.

Alături, stătea Halef, într-o poziţie maiestuoasă, cu pieptul scos în afară; în faţa lui se afla hangiul, umil, cu spinarea încovoiată şi lângă el o femeie bătrână, care ţinea în mâini mai multe frânghii. Micul hagiu avea din nou ocazia să-şi dea importanţă.

— Aşa care vasăzică, spuse el, acum îi faci mişei? Mai înainte, păreai să le fii bun prieten!

— M-am prefăcut doar. Am fost nevoit, ca să nu-i înfurii şi mai tare pe ticăloşii ăia. În realitate, eram ferm hotărât să te eliberez din ghearele lor.

— I-auzi! Ce frumos vorbeşti! Adică, vrei să spui că nu le eşti părtaş?

— Dar nici nu-i cunosc.

— Şi cu toate acestea, nu le-ai spus tuturor pe nume?

— Le cunoşteam numele, căci şi-au spus între ei pe nume. Mă bucur că totul s-a terminat cu bine.

— Ba nu s-a terminat deloc, abia acum începe, vreau să spun în ceea ce te priveşte. Nu mă cobor eu să te judec dacă eşti sau nu vinovat. Nu vreau să am de-a face cu oameni de teapa ta şi am să-l însărcinez pe effendi să te interogheze şi apoi să-mi prezinte un raport. Depinde de hotărârea lui şi de aprobarea mea ce vom face cu voi. Deocamdată o să ne dai voie să te legăm, ca să ne convingi că ne eşti devotat.

— Să mă legaţi? De ce?

— Doar ţi-am spus! Să nu-ţi vină cumva gândul, deodată, să faci vreo călătorie de plăcere. Uite, aici e nevasta ta, binevoitoarea tovarăşă a zilelor tale. S-a resemnat să-i lege pe tovarăşii tăi de suferinţă. Aşa ca o să-i facă plăcere să te lege acum şi pe tine de mâini şi de picioare, deşi laţul ţi-ar sta mai bine de gât. Apoi o să ne sfătuim, să vedem unde putem să-i găzduim pe soldaţii care aşteaptă afară. Mă tem că în odaia asta nu încap atâţia câţi sunt. Întinde, deci, mâinile, să te poată lega.

— Effendi, dar n-am făcut nimic! Nu admit...

— Gura! îl întrerupse Halef. Puţin îmi pasă mie ce admiţi tu sau ce nu admiţi. Aici comand eu acum şi dacă nu te supui îndată, ai s-o încasezi.

Ridică biciul. Mai înainte, acesta, împreună cu pistoalele şi cuţitul său, se aflase pe masă, căci îl dezarmaseră. Acum, însă, şi le recuperase. Osko şi Omar izbiră ameninţător cu armele în podea şi hangiul întinse mâinile spre nevastă-sa, spre a se lăsa legat. Apoi trebui să se întindă pe jos, pentru a-i fi legate şi picioarele.

— Aşa e bine, tu, desfătare a vieţii mele! o lăudă Halef pe bătrână. Să fii mulţumită că m-ai ascultat fără să mârâi. De aceea, n-o să te legăm şi pe tine şi poţi să-ţi fluturi liberă colţurile rochiei în jurul casei pe care Allah a binecuvântat-o cu drăgălăşenia ta. Dar, să nu cumva să încerci să-i dezlegi pe oamenii aceştia, căci acest lucru ar avea urmări care ţi-ar putea vătăma gingăşia. Acum, aşează-te acolo, în colţ, şi odihneşte-te după truda existenţei pământene. Între timp, noi o să ţinem sfat să hotărâm dacă vă aruncăm în aer casa sau dacă o dăm pradă focului.

Bătrâna se retrase, ascultătoare, în colţ. Halef se îndreptă apoi spre uşă pentru a mă căuta. Am dat nas în nas cu el. Nici nu i-a trecut prin cap să se scuze pentru neatenţie, ci mă informă, plin de importanţă:

— Sidi, ai venit să te interesezi de rezultatele glorioasei noastre expediţii militare. Priveşte: zac legaţi la pământ şi aşteaptă să primească din mâinile noastre viaţa sau moartea.

— Vino afară! i-am spus scurt şi impersonal.

I s-a lungit faţa de uimire. M-a urmat afară din casă.

— Halef, am început, te-am chemat afară ca să nu te fac de râs în faţa oamenilor cu care ai făcut pe stăpânul. Sper să apreciezi acest lucru.

— Sidi, răspunse el, modest, apreciez. Dar trebuie să recunoşti că m-am descurcat nemaipomenit.

— Nu, în nici un caz nu pot să afirm aşa ceva. Te-ai

comportat despotic, îndepărtându-i astfel pe duşmanii noştri, ceea ce mi-a stricat socotelile. Nu vrei să pricepi odată pentru totdeauna că n-ai decât de pierdut dacă acţionezi contrar indicaţiilor mele? Ai scăpat ieftin pentru că te-am salvat noi la timp. Acum, ce-ai făcut e bun făcut. Reproşurile nu mai ajută la nimic. Povesteşte-mi, deci, cum s-a petrecut acţiunea te cea grozavă.

— Hm! mormăi el, cu jumătate de glas. Totul s-a petrecut foarte repede. Gazda noastră ne-a descris casa. Ştiam, deci, unde să-i găsesc pe oamenii aceia. De aceea, m-am furişat până aici şi am privit pe gaura din oblon. I-am zărit pe toţi şezând, cu excepţia mübarekului. Stăteau de vorbă, dar nu pricepeam decât din când în când câte un cuvânt. Nu mi-a fost de ajuns şi, prin urmare, m-am hotărât să intru în odaia de dormit al cărei oblon era deschis.

— Te aşteptai să nu fie nimeni acolo?

— Fireşte.

— Ba nu-i deloc firesc. Întreabă-i pe prietenii noştri! O să-ţi confirme că am afirmat de la bun început că s-ar putea ca mübarekul să se afle acolo.

— Da, dar din păcate eu n-am auzit, altfel m-aş fi ferit să mă arunc ca prostul cu capul înainte. Trebuie să recunosc că nu m-am acoperit de glorie. N-a fost deloc plăcut. Iar, când Barud Al-Amasat şi-a scos cuţitul ca să-mi deschidă gura cu el, am avut senzaţia că-mi smulge cineva şira spinării din trup. Există în viaţă momente când nu te simţi atât de bine pe cât ţi-ai dori. Eram sigur că nu e nimeni în odaia de dormit, dar am fost destul de prevăzător să trag mai întâi cu urechea. Şi, pentru că nu se auzea absolut nimic, am sărit, cu grijă, pe fereastră. Am ajuns cu bine în odaie. Vroiam să mă furişez spre peretele despărţitor, în spatele căruia se aflau băieţii noştri, pe care intenţionam să-i spionez. Dar lipsa de raţiune a sorţii îi aşează piedici în cale şi celui mai bun om, mai ales atunci când are mai puţină nevoie de ele. M-am împiedicat de

un trup care se afla în drumul meu. Nu ştiu dacă individul dormea sau nu. În orice caz, m-a lăsat să trec liniştit şi n-a scos nici un sunet. Apoi, m-a înhăţat de picior şi a început să urle de parcă voia să scoale şi morţii din morminte. M-am prăbuşit la pământ şi am întins mâinile să apuc de ceva. Am apucat o policioară care nu era bine prinsă în perete. Am dărâmat-o cu tot ceea ce era pe ea. S-a produs un zgomot îngrozitor. Indivizii au năvălit în odaie. Nici n-am apucat să mă ridic că m-au şi înhăţat. Hangiul avea două frânghii. Am fost legat, adus târâş în odaia cealaltă şi interogat. Trebuia să le spun cine şi ce eşti şi le-am mărturisit că...

— Că sunt fiul unui rege indian şi că îmi caut nevastă prin locurile acestea. Am auzit toate acestea, fanfaron incorigibil ce eşti. Acum, hai să intrăm din nou în odaie.

— Cum, nu vrei să afli ce-am făcut, după ce am fost eliberat?

— Îmi e foarte uşor să-mi imaginez. Ai crezut că sunt în pericol şi i-ai determinat pe Osko şi Omar să acţioneze contrar poruncii mele. Aţi sărit pe fereastră şi, ceva mai departe de casă, aţi făcut pe soldaţii.

— Da, dar mai înainte am încercat să procedez ca tine: m-am întins la pământ şi m-am târât pe furiş până la colţ, căci ştiam că te duseşi într-acolo. La colţ se aflau indivizii. M-am apropiat atât de mult, încât i-am putut auzi cum şopteau. Din păcate, n-am înţeles nici un cuvânt. Asta mi-a sporit îngrijorarea. Ne-am grăbit să imităm o trupă de soldaţi mărşăluind, iar Osko şi Omar au izbit cu armele de pământ. Ne-a ajutat şi gazda noastră, ciobanul.

— El unde e acum?

— L-am trimis acasă. Fiind vecin cu stăpânul conacului, e mai bine să nu fie văzut cu noi, pentru ca acesta să nu se răzbune mai târziu pe el.

— Asta-i cel mai înţelept lucru pe care l-ai făcut în seara asta. Hai în casă!

Halef credea, probabil, că oamenii ghiciseră că l-am scos afară ca să-i cer socoteală. Ca să-şi apere autoritatea, incorigibilul lăudăros se proţăpi în faţa hangiului şi spuse:

— Am încheiat, consiliul de război pe care l-am ţinut afară. Sunt de acord cu hotărârea înţeleptului nostru effendi: soarta voastră se află acum în mâinile lui.

Îmi venea să-i trag o palmă. Îmi cam punea răbdarea la încercare. M-am mulţumit, însă, să-i arunc o privire furioasă. Apoi, am început să-l interoghez pe hangiu.

Dar n-am scos nimic de la el. Nega orice legătură cu fugarii.

— Effendi, sunt nevinovat, mă asigura, cu tărie. Întreab-o pe nevastă-mea şi poţi să-i întrebi şi pe oamenii mei, o să-ţi confirme şi ei.

— Nici nu m-aş fi aşteptat la altceva. Există în casa ta vreo încăpere unde se poate zăvori ceva în siguranţă?

— Da, este o pivniţă, chiar sub noi. Chepengul este acolo în colţ, unde sade nevasta mea.

Podeaua era din argilă bine bătătorită. Dar, în locul unde şedea femeia, podeaua era acoperită cu scânduri. Exista şi un chepeng cu o încuietoare. Cheia era la hangiţă. Au fost nevoiţi să mi-o dea şi am deschis chepengul. O scară ducea în jos. Am luat o lumânare, am coborât şi m-am pomenit într-o încăpere destul de mare, de formă pătrată, în care se aflau diverse roade ale câmpului. Apoi am urcat înapoi în odaie şi am cerut ca hangiul să fie dezlegat.

— Coboară! i-am poruncit.

— Ce să fac acolo jos?

— O să organizăm o întrunire în pivniţă, pentru că doar acolo jos ne putem sfătui fără să fim deranjaţi.

Pentru că se codea să coboare, Halef scoase biciul de la cingătoare. Hangiul se supuse imediat. Trebuiră să-l urmeze şi ceilalţi, după ce le fuseseră scoase legăturile. Ultima coborî femeia. Am tras afară scara. Apoi am aruncat jos perne şi

pături din odaia de dormit. La sfârşit le-am spus:

— Ei, acum puteţi începe sfatul. Puteţi să chibzuiţi dacă aveţi de gând să mărturisiţi totul mâine dimineaţă. Şi, ca să nu vă treacă prin cap cumva să părăsiţi „sala de consiliu”, vă avertizez că vom sta de pază aici, deasupra chepengului.

Până acum tăcuseră. Acum, însă, începură să înjure. Dar, am încheiat discuţia, am trântit chepengul şi l-am zăvorât. Cheia am băgat-o în buzunar. Halef şi Osko au rămas de pază.

Eu m-am întors cu Omar acasă la ciobanul care ne aştepta încordat. I-am povestit atât cât am considerat noi necesar că trebuie să afle. Apoi ne-am dus la culcare.

După tensiunea din ultimele zile, somnul nostru a fost atât de adânc, încât dacă nu i-aş fi spus ciobanului să ne trezească în zori, am fi dormit pană după-amiază.

Când ne-am dus la conac, am găsit uşa zăvorâtă pe dinăuntru. Halef şi Omar mai dormeau încă. A trebuit să batem în uşă. Îşi făcuseră un culcuş din fân peste chepeng şi ne-au informat că prizonierii fuseseră liniştiţi. Am descuiat chepengul şi am lăsat scara jos. Hangiul şi oamenii lui au urcat în odaie. Aveau nişte figuri furioase, deşi fiecare dintre ei încerca să se stăpânească. Hangiul vru să înceapă cu reproşuri şi cu cuvinte de apărare la adresa sa, dar l-am întrerupt imediat:

— Trebuie să stau de vorbă cu tine. Vino în odaia din spate. Ceilalţi pot merge să-şi vadă de treabă.

În următoarea clipă, dispărură cu toţii. Ne-am dus în odaia din spate, iar hangiul s-a proţăpit în faţa noastră, compunându-şi o figură pocăită.

— Ai avut timp toată noaptea să te gândeşti dacă vrei să ne mărturiseşti sincer adevărul, am început. Aşteptăm răspunsul tău.

— Effendi, spuse, n-am la ce să mă gândesc. Nu pot să-ţi spun nimic altceva decât că sunt nevinovat.

Apoi vorbi despre evenimentele din noaptea trecută. Trase spuza pe turta lui, cât putu mai mult. În timpul nopţii îşi pregătise temeinic apărarea şi acum şi-o prezenta cu dibăcie. Ca să-l amăgesc, i-am spus, în cele din urmă:

— După cum văd, te-am bănuit într-adevăr pe nedrept. Sunt gata să-ţi dau satisfacţie.

— Effendi, n-am nici o pretenţie. Îmi este suficient că mă consideri un om cinstit. Eşti străin de locurile acestea şi nu prea ştii cum merg lucrurile pe aici. Nici nu-i de mirare că ai făcut o asemenea greşeală. Nici oamenii tăi nu-s de pe aici, după cât se vede. Ar fi recomandabil să-ţi iei o călăuză pe care să te poţi baza în asemenea situaţii.

Aha! Vasăzică ajunsese la miezul problemei. Am intrat îndată în joc şi am răspuns:

— Aici ai dreptate. O călăuză de încredere este foarte valoroasă. Dar, tocmai pentru că sunt străin, trebuie să fiu prevăzător. Nu cunosc oamenii de pe aici. Aş putea foarte uşor să angajez un om care să-mi înşele încrederea!

— Asta cam aşa e!

— Cunoşti cumva vreo călăuză de încredere pentru mine?

— Depinde unde vreţi să mergeţi.

— La Kalkandelen.

Nu era adevărat, dar am spus-o cu intenţie. Făcu o mutră uimită şi se grăbi să spună:

— Nu mă aşteptam la asta, effendi.

— De ce nu?

— Pentru că ieri am aflat că vreţi să mergeţi în altă direcţie. După cei şase călăreţi.

— Cine ţi-a spus aşa ceva?

— Ei au pomenit de asta, când au discutat despre voi. Spuneau că îi urmăriţi de mai mult timp.

— Asta da, recunosc. Dar acum, gata, s-a terminat.

— Înseamnă că ai un motiv serios, dacă te-ai hotărât aşa, deodată, să-ţi schimbi planurile, spuse hangiul.

— Am obosit să tot alerg după nişte oameni care mereu îmi scapă. Am parte de tot felul de neplăceri şi mai fac şi greşeli pe care n-am cum să le justific. Ai constatat chiar tu asta.

— O, să nu mai vorbim de ziua de ieri. Ce-a fost a fost, am uitat şi am iertat. Aceşti şase oameni te-au jignit foarte tare?

— Peste măsură.

— Dar dacă îi urmăreşti de atâta timp, ar fi o prostie să renunţi tocmai acum, când e aproape sigur că poţi să pui mâna pe ei, numai să vrei.

— De unde ştii?

— Am dedus din ceea ce am tras cu urechea de la ei. Ştii încotro vor să meargă?

— De unde să ştiu eu asta? Tocmai această necunoaştere este motivul care mă determină să renunţ la urmărire. Prefer să fac cale întoarsă.

Îşi compuse o figură misterioasă şi spuse:

— Ai să vezi îndată, effendi, că nu sunt răzbunător. Am să-ţi fac un mare serviciu şi am să-ţi spun unde-i poţi găsi pe oamenii aceştia.

— Ştii tu asta? Încotro au plecat?

— Spre Glogovik. M-au întrebat cât e până acolo. A trebuit să le descriu drumul.

— O, dar asta-i grozav! am strigat bucuros. Vestea asta e într-adevăr foarte importantă pentru mine. Atunci, vom pleca chiar astăzi spre Glogovik. Dar acolo, cum o să aflăm încotro au plecat mai departe?

— N-ai nevoie să te interesezi acolo, fiindcă ştiu şi asta.

— Se pare că ţi-au spus destul de multe!

— Nu, am tras eu cu urechea.

— Cu atât mai bine. Asta înseamnă că nu trebuie să mă tem că au vrut doar să te înşele. Aşadar, încotro s-au dus?

— Spre Fandina. Localitatea asta se află dincolo de râul Drinul Negru. Vor să rămână acolo un timp. Atunci poţi să le

cazi în spate.

Îmi era clar că totul nu era decât o minciună. Totuşi, am spus:

— Cunoşti cumva drumul de la Glogovik la Fandina?

— Chiar foarte bine. Mă trag din zona aceea. O să treceţi prin nişte regiuni încântătoare, cum ar fi de pildă renumitele Stânci ale Diavolului.

— Da' de ce le spune aşa?

— Eşti creştin şi, deci, ştii că Isa Ben Mariam (Iisus) a fost ispitit de şeitan (diavol). Diavolului nu i-a reuşit planul. A fugit furios şi s-a aşezat să se odihnească pe stâncile acelea. Plin de mânie, a lovit cu pumnul în munte, cu atâta forţă încât l-a despicat în două. Prin această deschizătură care s-a format duce drumul pe unde trebuie să mergeţi.

— Asta e o legendă?

— Nu, este adevărul. De aceea se numesc stâncile acelea Stâncile Diavolului.

— Sunt foarte curios să le văd.

— Mai departe, vei ajunge într-o pădure deasă unde, între stânci, se află renumita grotă cu pietre preţioase.

— Şi ce se povesteşte despre această grotă?

— Odată, o zână iubea un muritor. Stăpânului împărăţiei zânelor i s-a făcut milă de suferinţele ei din dragoste şi i-a dat voie să-şi viziteze iubitul. Dar, pentru asta, trebuia să renunţe la privilegiile de care se bucura, să devină o fiinţă omenească, muritoare. Zâna şi-a dat consimţământul şi a plecat pe pământ. I s-a permis să-şi ia cu ea toate pietrele preţioase. Dar, când a ajuns pe pământ, şi-a dat seama că iubitul nu i-a fost credincios. Îndurerată peste măsură, s-a reîntors în grotă, şi-a împrăştiat acolo toate pietrele preţioase şi s-a pus pe plâns până a murit. Cine intră în grotă şi are conştiinţa curată găseşte o asemenea piatră preţioasă. Mulţi au intrat săraci şi au ieşit bogaţi, căci pietrele preţioase ale zânei sunt neobişnuit de mari şi de pure.

Mă privea cercetător, dintr-o parte, pentru a vedea ce efect avusese asupra mea această legendă. Vasăzică, asta era momeala cu care hangiul atrăgea victimele şi le trimitea în mâinile cărbunarului! Cine ştie cât de superstiţioşi sunt oamenii de prin aceste locuri, dar nu se mai miră că până şi cei bogaţi se lasă păcăliţi de povestea asta stupidă.

Hangiul adăugă, accentuând într-un anume fel:

— Cunosc câţiva oameni, care au găsit asemenea pietre preţioase.

— Nu te numeri şi tu printre ei? l-am întrebat.

— Nu, eu n-am găsit nici o piatră preţioasă căci sunt deja prea bătrân. Numai cei până la patruzeci de ani le pot găsi.

— Aşadar, zâna preferă doar bărbaţi tineri! Ar fi trebuit să cauţi mai de mult.

— Da, dar atunci nu ştiam nimic despre grotă. Dar tu eşti tânăr, aşa că poţi să reuşeşti!

— Ei aş! Eu sunt bogat! Am aşa de mulţi bani la mine încât pot să-mi cumpăr un diamant mare.

I-am aruncat o privire, prefăcut nevinovată, şi am observat că-şi schimbase culoarea feţei. Dacă el voia să mă momească cu diamante, eu agăţasem aur, drept nadă, în acul undiţei. De muşcat, muşcasem amândoi, asta era de prevăzut.

El voia să mă trimită în grotă, iar eu voiam să-l ademenesc să meargă cu mine la cărbunar.

— Atât de bogat eşti? strigă el, uimit. Da, aş fi putut să-mi închipui. Doar calul tău valorează mai mult decât tot ceea ce am eu. Dar tot trebuie să te tenteze ideea de a găsi un diamant al zânei.

— Fireşte că mă tentează. Dar nu ştiu unde se află grota! N-ai putea să-mi explici tu?

— Imposibil. Trebuie să-l cauţi pe cărbunarul Scharka; el te va duce acolo.

— Ce fel de om e?

— Un singuratic care, pentru un mic bacşiş, îi duce pe străini până la grotă.

Hangiul îşi dădea toată osteneala să-mi trezească entuziasmul faţă de grotă. M-am prefăcut că am crezut fiecare cuvinţel rostit de el şi l-am rugat să-mi explice cum să ajung la Glogovik. Mi-a oferit un argat de-al său drept călăuză.

— Dar cunoaşte şi drumul de la Glogovik la Stâncile Diavolului şi apoi la grota cu pietre preţioase?

— Nu, n-a fost niciodată acolo.

Pe chipul hangiului se putea citi o expresie încordată pe care am înţeles-o foarte bine. Vorbisem despre o sumă mare pe care chipurile aş fi avut-o la mine. Să ia cărbunarul singur toţi aceşti bani sau să-i împartă cu cei şase duşmani ai noştri, fără ca el, hangiul, el care ne dădea pe mâna lor, să primească ceva? Şi chiar dacă i s-ar fi dat ceva, ar fi fost partea cea mai mică. N-ar putea să facă în aşa fel încât să ia el singur totul?

Astea erau gândurile care-i umblau prin cap. Obţinusem ce dorisem. Ardea de nerăbdare să ne fie el călăuză, dar nu voia să se ofere singur. L-am ajutat eu:

— Îmi pare rău. Nu vreau să tot schimb călăuzele. Cine ştie dacă voi găsi pe cineva la Glogovik care să mă poată duce până la Fandina! Aş prefera pe cineva care să cunoască tot drumul, de aici până la grotă.

— Nu-i lucru uşor. Cât zici că ai plăti?

— Aş da două sute până la două sute cincizeci de piaştri.

— Atunci, am să te călăuzesc eu, effendi, dacă vrei să mergi cu mine!

— Bucuros! Am să poruncesc îndată să se pună şeile pe cai.

— Dar unde sunt caii?

— Dincolo, la cioban; i-am transmis acestuia salutări din partea fiului lui. Am tras la el, căci ştiam că la tine se află

duşmanii mei. Dar, stai, acum îmi dau seama: ai vorbit despre valoarea calului meu, însă n-ai avut cum să-l vezi!

— I-am auzit pe cei şase vorbind şi nu mai conteneau cu laudele.

— Da, n-au pus ochii numai pe mine, ci şi pe armăsarul meu. Dar, am să le stric plăcerea. N-or să pună mâna nici pe mine, nici pe calul meu. O să pun eu mâna pe ei!

Exagerasem intenţionat, să văd ce figură o să facă. Îi tremurară uşor buzele, dar îşi stăpâni surâsul ironic şi spuse:

— Sunt convins de asta. Nici nu se compară indivizii ăia cu voi!

— Aşadar, pregăteşte-te! Într-o jumătate de oră ne întâlnim afară, la vad!

Am dat din cap, spre el, binevoitor, şi apoi am plecat. Pe drum, micul hagiu îmi spuse:

— Sidi, te rog să mă crezi, era gata, gata să mă sufoc de mânie. Eu n-aş fi fost în stare să vorbesc aşa prietenos cu ticălosul ăsta. Tot aşa o să fie şi de-acum înainte?

— Deocamdată da. Trebuie să-l facem să creadă că i-am căzut în plasă.

— Atunci să te-ntreţii tu cu el. La izvorul elocinţei mele va trebui să renunţe.

Şi ciobanul îşi manifestă îngrijorarea când află cine ne va fi călăuză în locul argatului pe care ni-l oferise el. L-am liniştit, asigurându-l că hangiul nu putea să-mi facă nici un rău. Apoi ne-am despărţit în termeni cordiali.

2. Bullik jak

Când am ajuns la vad, l-am găsit pe hangiu acolo aşteptându-ne. Şedea pe un cal destoinic şi era înarmat cu cuţit, pistoale şi o flintă lungă. Înainte ca animalele noastre să păşească în apă, hangiul se răsuci spre răsărit, întinse mâna şi spuse:

— Allah fie cu noi, şi înainte şi în spatele nostru. Să ne ajute să reuşim în ceea ce ne-am propus. *La Illah Illa-Uah*; *wa Mohammed Rasulullah!*

Era curată blasfemie! îl ruga pe Allah să-i stea alături în comiterea jafului şi a omorului! M-am uitat involuntar la Halef. Micuţul îşi muşca buzele şi strânsese pumnii, apoi spuse:

— Allah îi cunoaşte pe cei cinstiţi şi binecuvântează acţiunea lor. Pe cei necinstiţi, însă, îi trimite direct în iad!

Drumul spre Glogovik era aproape la fel de lung ca cel pe care-l străbătusem cu o zi înainte. Întrucât, după cât se părea, nu urma să facem nici o oprire, speram să ajungem acolo după-amiază.

S-a vorbit foarte puţin. Neîncrederea pecetluise gura tovarăşilor mei de drum, iar hangiul nu făcu nici o încercare să-i provoace la vorbă. Probabil se temea să nu scape din greşeală vreun cuvânt care să ne trezească din nou suspiciunile.

Regiunea era muntoasă, dar puţin atractivă. Ne-am grăbit să trecem prin micuţele şi sărăcăcioasele sate de pe drum, fără să ne oprim.

Când am zărit în faţa noastră Glogovikul, Halef şi-a oprit calul şi a privit colibele amărâte ale acestei localităţi, care nu păreau să-i facă o impresie prea plăcută. Pe o colină, se afla o capelă mică, semn că o parte din locuitori, sau poate chiar toţi, erau creştini.

— O, vai! spuse el. Avem de gând să rămânem aici, Sidi?

— Probabil că nu, am răspuns, uitându-mă întrebător la hangiu. N-au trecut decât două ore după prânz. Ne adăpăm caii şi pornim mai departe. Să sperăm că există un han în satul ăsta!

— Este unul, dar nu-i pe măsura ta, spuse hangiul.

— Pentru ceea ce avem de gând e suficient.

Am ajuns în dreptul primelor case şi, în apropierea lor, am zărit un om tolănit în iarbă. Când a auzit tropotul cailor noştri, a sărit de acolo şi s-a holbat la noi. Era fericitul posesor, al unui veşmânt pentru a cărui simplitate l-ar fi invidiat şi un papuaş. Cracul drept al pantalonului îi ajungea până la gleznă, dar era despicat în ambele părţi şi găurit peste tot. Cracul stâng îi atârna, de la şold în jos, în franjuri. La cămaşă n-avea mâneca dreaptă şi doar o jumătate din cea stângă. Cămaşa era doar atât de lungă încât să lase să se vadă, între ea şi cingătoarea pantalonilor, o bucată de piele de om viu care nu fusese niciodată spălată. Pe cap, omul purta un turban imens, dintr-un material pe care l-aş numi „zdreanţă de şters pe jos”. Era înarmat cu o sabie veche, încovoiată aproape în formă de semicerc. După ce acest „*gentleman*” se holbă suficient de mult la noi, o zbughi ca nebunul din loc, învârtind săbioiul deasupra capului şi urlând din toate puterile:

— Străini, străini! Deschideţi ferestrele, deschideţi ferestrele!

Această dovadă convingătoare că mă aflam într-o localitate extrem de civilizată mă impresiona foarte tare. Şi mai mult mi-a insuflat respectul graba cu care au dat ascultare acestor strigăte locuitorii satului: bărbaţi, femei, bătrâni şi tineri.

Oriunde se afla vreo gaură în casă — fie că se numea uşă sau fereastră sau pur şi simplu gaură în zid — se vedea şi o figură în dreptul ei. Cel puţin aşa ceva credeam că văd: figuri,

deşi nu erau decât basmale, doi ochi, o barbă şi ceva de nedescris, în orice caz ceva nespălat.

Îngrăşământul natural pe care omul cu o brumă de cultură îl duce în spatele casei, pentru ca acesta să se poată transforma acolo, într-o stare de reculegere netulburată, în izvorul de bogăţie al gospodăriei, zăcea aici, în toată splendoarea sa, în faţa colibelor, dar absolut în faţa tuturor colibelor, şi exact acolo unde erau silite să zburde, încolo şi încoace, spiritele protectoare ale casei.

Întregul sat putea fi cuprins dintr-o privire. Nu ştiu ce mi-a venit, gândindu-mă la arhitectură, să mă gândesc la un horn. Nu se vedea nicăieri vreunul.

Uneia dintre colibe îi căzuse acoperişul. În fronton era o crăpătură care făcea ca uşa casei să fie de prisos. Din uliţă ducea înăuntru o scară de piatră. Dar din această scară mai existau doar treptele de jos şi cele de sus. Cine voia să intre, trebuia să fie vânător de munte cu cârlige sau acrobat cu prăjină de sărit.

Ca şi construcţiile lor, locuitorii erau la fel de „deschişi”. N-am văzut nici un om care să nu stea cu gura larg deschisă, privindu-ne.

Călăuza noastră se opri în faţa celei mai impunătoare case din sat. Doi brazi uriaşi îi ţineau umbră. Casa se afla pe o coastă. Un firişor de apă curgea prin faţa uşii şi găsise acolo ocazia să se amestece, în mai sus amintitul „izvor de bogăţie”, cu un lichid chimic de alt soi. Foarte aproape de marginea acestui bazin se aflau nişte buşteni, despre care stăpânul hanului, călăuza noastră, ne spuse că reprezentau locul unde se ţineau adunările publice. Se pare că aici s-ar fi dezbătut şi unele probleme de importanţă mondială, mai întâi cu vorbe, apoi cu pumnii şi, în cele din urmă, cu cuţitele.

Am luat loc pe aceşti buşteni ai politicii şi ne-am adăpat caii din firul de apă, dar dintr-un loc aflat mai sus de bazinul unde se făcuse acel amestec. Pe călăuza noastră am trimis-o

în recunoaştere în casă, căci Halef avusese insolenţa să susţină că-i e foame şi trebuie să mănânce ceva.

După ce am audiat un duet răsunător, care se auzea din casă şi care se compunea din zbieratele stridente ale unui falset feminin şi tonul de bas al hangiului care înjura de zor, cei doi „muzicieni” apărură în faţa uşii şi anume, basul o scoase afară pe soprană trăgând-o de o zdreanţă care aici, în această, zonă poate fi numită — de cineva cu o bogată imaginaţie — şorţ.

Am vrut să punem capăt scandalului cu un cuvânt autoritar. Basul continua să susţină, pe un „do” grav că vrea să primească ceva de mâncare, iar soprana îi explica, cu fermitate şi în „si-bemol” cu trei linii suplimentare, că nu are nimic în casă.

Halef făcu pace. O înhaţă de ureche pe vocea cea mai înaltă a duetului şi dispăru cu ea în casă.

A durat mult până şi-a făcut din nou apariţia. În acest timp, în încăperile hanului a domnit o linişte aproape îngrijorătoare. Când hagiul îşi făcu din nou apariţia, era însoţit de hangiţă care, gesticulând lugubru, ocăra într-un grai din care n-am înţeles nici un cuvânt. Se chinuia să-i smulgă lui Halef din mână o sticlă, dar acesta o ţinea cât putea de strâns.

— Sidi, e ceva de băut strigă el, triumfător. Eu am descoperit sticla.

Ţinea sticla sus. Hangiţa încerca să i-o ia şi în acelaşi timp striga ceva, din care am înţeles doar silabele, „*bullik jak*”. Deşi mă descurcasem destul de bine peste tot cu turca pe care o ştiam, habar nu aveam ce înseamnă „*bullik jak*”.

Până la urmă, hagiul trase biciul de la cingătoare, la vederea căruia femeia se dădu câţiva paşi înapoi şi rămase pe loc, pentru a vedea care sunt intenţiile lui Halef.

Acesta scoase dopul care era de fapt, un ghemotoc de stambă, îmi făcu un semn ademenitor cu sticla şi o duse la

gură.

Băutura avea o culoare nici deschisă, nici închisă. N-am putut să-mi dau seama dacă rachiul era gros sau subţiat. Din precauţie, eu aş fi privit mai întâi sticla la lumină şi apoi aş fi mirosit conţinutul, înainte de a bea din ea. Halef, însă, se bucura atât de tare de descoperirea sa, încât nu se mai gândea la asemenea lucruri. Trase o înghiţitură zdravănă.

Îl cunoşteam pe micul hagiu de destul timp, dar figura pe care o făcu acum nu i-o mai văzusem niciodată până acum. I se încreţise faţa de parcă avea o sută de riduri pe ea. Se vedea că se străduieşte din toate puterile să scuipe lichidul din gură, dar spaima îi înţepenise partea de jos a feţei. Gura îi stătea larg deschisă şi aşa rămase o bună bucată de vreme. Mă temeam că făcuse un spasm şi nu-şi mai putea reveni decât dacă primea o palmă trasă cu putere.

Numai limba îşi păstrase o parte din mobilitate. Ea înota, încolo şi încoace, prin rachiul care se scurgea încet şi grăsos peste buze, ca o lipitoare introdusă în lapte acru. În plus, hagiul îşi ridicase sprâncenele atât de sus încât îi ajungeau până la bordura turbanului, iar ochii îi strânsese atât de tare de parcă nu voia să mai vadă vreodată în viaţa lui soarele. Braţele amândouă le ţinea întinse şi toate cele zece degete erau răsfirate. Sticla o azvârlise din mână în prima clipă de oroare. Aceasta căzuse în amestecul de lichid din faţa casei şi fusese salvată, aproape cu preţul vieţii, de femeia care intrase în apă până la genunchi, şi care, în acest timp, ocăra din toate puterile. Din păcate, nici de data aceasta n-am înţeles decât cuvintele mai sus amintite: „*bullik jak*”.

Întrucât Halef încă nu-şi recăpătase vocea, l-am întrebat plin de compătimire:

— Ce-a fost în sticlă? Ce-ai băut?

— Câh-ch-h! răsună răspunsul gargarisit, care nu aparţinea nici unui grai, dar nu era greu de înţeles.

— Revino-ţi! Ce naiba era înăuntru?

— Câh-câ-h-hh!

Hagiul încă nu-şi închisese gura şi-şi ţinea braţele tot întinse şi degetele răsfirate. Ochii, însă, îi deschisese şi se uita la mine cu o privire neconsolată, stinsă.

— *Bullik jak!* strigă femeia drept răspuns la întrebarea mea.

Am trecut în revistă, în minte, toate dicţionarele care îmi trecuseră vreodată prin mână. Degeaba. *Bullik* nu-l înţelegeam absolut deloc. Şi „*jak*”. Precis nu era vorba de un iac tibetan.

— Scuipă ce ai în gură! l-am sfătuit.

— Câhh!

Atunci, m-am apropiat şi i-am mirosit gura deschisă. Duhoarea mi-a spus totul. La fel de repede am înţeles acum şi ce anume însemnau cele două cuvinte rostite de hangiţă. Femeia vorbea în graiul din satul ei. În loc de *bullik jak*, ar fi trebuit să spună *balyk jaghi*, adică în traducere „untură de peşte”. Micuţul hagiu băuse untură de peşte.

După ce le-am explicat acest lucru şi însoţitorilor mei, aceştia izbucniră în hohote de râs. Asta îl făcu pe arogantul hagiu să-şi revină rapid. Îşi trase braţele înapoi, scuipă materia vâscoasă din gură şi se răsti furios la cei ce râdeau, strigând:

— Linişte, copii ai diavolului, voi, fii şi cumetri ai bunicii lui! Dacă vreţi să radeţi de mine, întrebaţi-mă mai întâi dacă vă permit s-o faceţi! Dacă vă vine a râde, luaţi sticla şi trageţi şi voi o duşcă din untura asta îngrozitoare.

Răspunsul a fost un hohot şi mai puternic de râs. Râdea până şi hangiţa. Atunci, hagiul se îndreptă furios spre ea şi ridică biciul. Din fericire pocni cu el în aer, căci femeia dispăruse fulgerător în spatele uşii.

Fără să rostească vreun cuvânt, Halef se aşeză pe pământ, la marginea apei, şi începu să-şi clătească gura. Apoi, am scos din pungă nişte tutun şi i l-am vârât în gură.

Trebuia să-l mestece, ca să scape de gustul acela îngrozitor. Urmările faptei sale erau cu atât mai neplăcute cu cât untura de peşte era şi foarte veche, aşa cum am aflat mai târziu de la femeie.

La început, aceasta fusese furioasă din cauza jafului comis. Se simţi însă răzbunată de urmările pe care le produsese băutura aceasta neobişnuită şi îi aduse hagiului o jumătate de sticlă de rachiu adevărat, căci tutunul nu-i fusese acestuia de ajuns să scape de gustul acela scârbos.

După toate acestea, hagiul începu să se plimbe agale cu o figură nevinovată, dar, înainte să dispară în spatele casei, îmi făcu un semn pe ascuns să-l urmez. Puţin mai târziu, mă plimbam alături de el.

— Sidi, trebuie să-ţi spun ceva, despre care ceilalţi nu trebuie să afle, spuse el. Femeia susţine că n-ar avea nici mâncare, nici băutură în casă, dar eu n-am crezut-o, căci într-un han trebuie să existe întotdeauna ceva din acestea. De aceea am căutat peste tot, deşi n-a vrut să mă lase. Mai întâi am găsit sticla asta nenorocită al cărei conţinut mi-a dat stomacul peste cap. N-a vrut să mi-o dea, dar i-am luat-o cu forţa, căci n-am înţeles ce-a zis. Apoi am găsit un sipet. L-am deschis. Era plin cu tărâţe. Numai că târâtele astea miroseau prea ademenitor! Mirosul ăsta nu l-am uitat, căci abia de curând mi s-a permis să-l cunosc aşa cum merită.

Îşi ţinu respiraţia. Ştiam deja ce urmează. Probabil descoperise o bucată de şuncă.

— Sidi, crezi într-adevăr că Profetul l-a înţeles cum trebuie pe arhanghel în legătură cu carnea de porc? continuă el.

— Cred că Mohammed fie a uitat, fie doar şi-a imaginat apariţia îngerului. Datorită vieţii sale aparte a avut o imaginaţie bolnăvicioasă. A avut halucinaţii. Acest fapt l-a făcut să vadă lucruri care nu erau reale. A văzut apariţii care nu existau în realitate şi a auzit voci care porneau din propria-i minte. Şi, în afară de asta, sunt convins că a interzis carnea

de porc după exemplul lui Moise.

— Sidi, mă faci să-mi simt inima mai uşoară. Condus de miros, am băgat mâna adânc în tărâţe. Am simţit nişte obiecte dure, mai mari şi mai mici şi le-am tras afară. Erau cârnaţi şi o şuncă. Le-am pus înapoi în sipet, căci femeia m-a acuzat că aş vrea s-o jefuiesc. N-am îndrăznit, totuşi, să-i spun că i le-aş fi plătit! Ţi-aş rămâne profund recunoscător, dacă ai vrea să mergi acum la ea şi să cumperi un cârnat şi o bucată de şuncă. Vrei să-mi faci această plăcere? Dar să păstrezi secretul, ceilalţi nu trebuie să ştie nimic despre asta!

Micuţul hagiu avea mereu grijă să se pretindă a fi unul din fiii sau discipolii Profetului. Iar acum, îmi pretindea să-i cumpăr, în mare secret, şuncă şi cârnaţi! Şi totuşi, dorinţa lui nu m-a uimit prea tare. Dacă aş fi îndrăznit, în primele luni când ne cunoscusem, să-l poftesc să mănânce din carnea unui *chansir el hakit*, a unui porc demn de tot dispreţul, s-ar fi înfuriat îngrozitor şi ar fi trebuit neapărat să renunţ la tovărăşia sa. Simpla atingere doar a părului de porc înseamnă pentru musulman că s-a spurcat şi trebuie neapărat să se cureţe cu multă grijă. Iar Halef voia acum, nici mai mult nici mai puţin, decât să asimileze în trupul său carnea spurcatului animal! Fără să-şi dea seama, devenise, alături de mine, un adept foarte indolent al mahomedanismului.

— Ei? întrebă el, văzând că nu-i răspund. Oare nu vrei să-mi îndeplineşti dorinţa, Sidi?

— Ba da, Halef. Atunci când balaurul foamei se dezlănţuie în trupul tău, trebuie să te izbăvesc de această suferinţă, căci sunt prietenul tău. Nu trebuie să suporţi o veşnicie chinurile la care te supune. Aşadar, voi vorbi cu femeia.

— Dar să nu le arăţi celorlalţi ce aduci! De fapt, ei nici nu trebuie să ştie că am stat aici de vorbă amândoi.

Dispăru. Am observat că hanul avea o uşă şi în partea din spate a casei şi am intrat.

Până atunci crezusem că hangiţa era singură acasă. De

aceea, m-am mirat când am auzit acum două voci. Am stat pe loc şi am tras cu urechea. Cel care vorbea cu femeia era stăpânul conacului şi am înţeles tot ce-şi spuneau. Hangiţa se exprima în graiul satului ei, dar îşi dădea osteneala să se facă înţeleasă de el. Asta mi-a fost de mare ajutor.

— Vasăzică, au poposit aici, spuse el. Nu ţi-au spus că o să venim şi noi după ei?

— Ba da, dar cred că nu ştiau că vei fi şi tu prezent. Mi-au explicat că cei care te însoţesc sunt nişte oameni răi. De aceea n-am vrut să le dau nimic de băut.

— Ai greşit. Tocmai pentru că sunt atât de periculoşi, trebuie să fiu prietenos cu ei şi, nici tu nu trebuie să laşi să se vadă că le-ai ghicit gândurile rele. Nu trebuie cumva să-mi transmiţi vreun mesaj?

— Ba da. Să nu înnoptaţi aici, în nici un caz, chiar dacă aţi fi ajuns foarte târziu. Trebuie să mergi cu ei la Junak.

— Junak o să fie acasă?

— Da. A fost alaltăieri aici şi mi-a spus că n-o să plece de acasă câtva timp.

— Ţi-a bătut ceva la ochi la cei şase călăreţi?

— Da. Bătrânul, cel cu braţul rupt, gemea neîncetat. Au fost nevoiţi să-i scoată legătura şi să-i răcorească braţul cu apă. Când s-a urcat din nou pe cal, avea febră şi se clătina în şa. Rămâi mult timp aici cu străinii ăştia?

— O să plecăm îndată. Nu trebuie să ştie că am discutat cu tine despre cei şase şi despre Junak. De aceea vreau să plecăm.

L-am auzit ieşind din casă. Din precauţie, am părăsit şi eu casa câteva clipe. Femeia nu trebuia să-şi dea seama că aş fi putut să-i aud vorbind. Cine oare era Junak? Numele era sârbesc şi însemna „erou”. Era foarte posibil să fie negustorul care se ocupa cu vânzările pentru cărbunarul Scharka.

Când am reintrat în casă tropăind, ca să fiu auzit, femeia îmi ieşi în întâmpinare. I-am comunicat dorinţa mea. Era gata

să mi-o îndeplinească, dar se interesă, totuşi, neîncrezătoare:

— Chiar ai bani, effendi? Căci de dăruit nu pot să dăruiesc nimic.

— Fireşte că am bani şi o să plătesc atât cât trebuie.

— Nu-i chiar aşa firesc. Sunt creştină şi am voie să mănânc carne de porc. Am voie şi să vând din ea, dar numai unui creştin. Dacă aş vinde unui musulman, aş primi o pedeapsă în loc de bani.

— Dar eu sunt creştin.

— Şi totuşi, eşti un rău…

Se opri brusc. Probabil intenţionase să spună „un răufăcător”, dar îşi luă seama la timp şi adăugă repede:

— Te cred. Vino şi taie-ţi singur o bucată cât vrei de mare.

Am luat un cârnat de vreo trei sferturi de kilogram şi o bucată de şuncă de vreo jumătate de kilogram. Mi-a cerut cinci piaştri, deci, aproximativ nouăzeci de pfeningi. Când a văzut că-i dau trei piaştri în plus, s-a uitat mirata la mine.

— Ăştia chiar pot să-i păstrez? m-a întrebat, îndoindu-se încă.

— Da. Pentru ei să-mi dai ceva în care să împachetez aceste lucruri.

— Ce să-ţi dau? Nişte hârtie?

— E foarte bună. Dar să nu fie murdară.

— Din păcate n-am. Unde să găseşti aici, la sat, bucată de hârtie. Am să-ţi dau altceva. Am acolo o cămaşă a bărbatului meu, pe care n-o mai îmbracă. O să rup o bucată din ea.

Se duse spre un colţ unde zăceau tot felul de boarfe şi trase ceva de acolo, ceva ce semăna a zdreanţă cu care ani de zile se curăţaseră lămpile şi oalele murdare.

Rupse o fâşie din ea, înfăşură carnalul şi şunca şi-mi întinse pachetul.

— Poftim, ia şi desfată-te cu ele. Sunt cunoscută în toată regiunea asta ca cea mai pricepută gospodină în prepararea acestor bucate. Mai rar mănânci ceva atât de gustos.

— Te cred, i-am răspuns, prietenos. Tot ce văd aici în jur are culoarea şi aroma cărnii sărate şi chiar tu eşti atât de apetisantă de parcă ai fi stat împreună cu carnea în saramură şi apoi atârnată la afumat. Îl pizmuiesc pe tovarăşul tău de viaţă.

— O, effendi, exagerezi! strigă ea, măgulită. Sunt altele şi mai frumoase pe aici.

— Cu toate acestea, mă despart de tine convins fiind că n-o să te uit niciodată. Să-ţi fie viaţa la fel de aromată şi strălucitoare ca şoriciul de la şunca pe care ai preparat-o!

După ce am ieşit din casă, m-am grăbit să scap de pachet. L-am băgat în taşca de la şaua lui Halef. În afară de hagiu, n-a observat nimeni nimic. Ceilalţi stăteau şi se uitau la locuitorii satului care, curioşi, veniseră acolo unul câte unul.

Omul pe care îl văzusem ţâşnind din iarbă şi strigând la sosirea noastră şedea lângă un altul care avea o atitudine impozantă. Stăteau de vorbă, foarte aprins. După ce am reuşit să ascund, cu succes, bucatele, l-am văzut pe posesorul sabiei îndreptându-se spre stăpânul conacului, călăuza noastră, şi începând cu el o discuţie cu voce joasă, dar aprinsă. Apoi se întoarse spre mine, îşi propti sabia cu vârful în pământ, se rezemă cu mâinile de mânerul acesteia, îşi compuse atitudinea unui paşă cu trei cozi de cal şi întrebă:

— Eşti străin?

— Da, i-am răspuns, amabil.

— Şi călătoreşti pe aici, pe la noi?

— Într-adevăr, asta am de gând, am răspuns şi mai amabil.

— Vasăzică îţi cunoşti datoria?

— Ce vrei să spui cu asta? l-am întrebat pe un ton de-a dreptul cordial.

Omul mă amuza pur şi simplu. Dar, cu cât mai amabil deveneam eu, cu atât mai morocănos arăta el. Îşi dădea toată silinţa să facă impresia unui dur.

— Trebuie să plăteşti tributul, îmi explică.

— O taxă? Cum aşa?

— Orice străin care trece prin satul nostru trebuie să-l plătească.

— De ce? Dar ce, străinii fac vreo stricăciune pe care trebuie s-o îndrepte?

— Trebuie să plăteşti, nu să pui întrebări.

— Şi cât e taxa?

— Doi piaştri de persoană. Sunteţi patru străini, căci pe stăpânul conacului nu pot să-l pun la socoteală, pentru că îl cunoaştem şi este un fiu al acestei patrii, iar tu eşti conducătorul acestor oameni, aşa cum mi-a spus el, şi de aceea trebuie să plăteşti opt piaştri.

— Dar spune-mi şi mie, tu cine eşti?

— Sunt generalul siguranţei publice din acest sat.

— Asta înseamnă că eşti un om important. Şi ce se întâmplă dacă refuz să plătesc?

— Atunci, am să vă sechestrez.

— Cine a poruncit să se ia această taxă tuturor străinilor?

— Eu şi primarul.

— El se află aici?

— Da, uite-l acolo.

Omul cu sabia arătă spre impozantul cu care stătuse de vorbă mai înainte şi care se uita acum nerăbdător spre mine.

— Spune-i să vină aici! i-am poruncit.

— De ce? Ce spun eu asta se va întâmpla, şi încă imediat, altfel…

Făcu o mişcare ameninţătoare cu sabia.

— Gura! am răspuns. Îmi placi, căci ai acelaşi principiu ca şi mine: ce spun eu asta trebuie să se întâmple. Nu plătesc taxa.

— Atunci o să vă luăm din lucruri cât să acopere tributul!

— O să vă fie cam greu.

— Oho! Am aflat noi cine sunteţi. Dacă nu vă supuneţi, o

să vă biciuim!

— Pune-ţi frâu limbii, căci sunt obişnuit să fiu tratat cu consideraţie. Taxa n-o plătesc. Dar, pentru că eşti un amărât, o să-ţi dăruiesc doi piaştri.

Dusesem deja mâna la buzunar să scot bacşişul să i-l dau, dar mi-am retras-o, căci acesta ridică sabia, şi-o flutură prin faţa ochilor şi strigă:

— Un bacşiş? Pentru generalul siguranţei publice a acestei comunităţi? E o jignire pe care trebuie s-o pedepsesc aspru. Taxa se dublează. Şi cum ar trebui să mă port cu tine? Cu consideraţie? Eşti un golan nenorocit, faţă de care n-am nici cea mai mică urmă de consideraţie! Te afli pe o treaptă atât de joasă faţă de mine, încât nici nu te văd...

— Gura! l-am întrerupt. Dacă nu poţi să mă vezi, ai să mă simţi. Dispari imediat sau ai să fii biciuit!

— Ce? urlă el. Biciuit? Tu îmi spui mie asta, mie care sunt un om atât de important şi de puternic? Nu eşti decât un şobolan mort, un şoarece înfometat pe lângă mine. Iată sabia mea! Cine mă împiedică să te împung cu ea? Un golan mai puţin pe lume, şi ce-i cu asta? Tu, împreună cu însoţitorii tăi...

Fu din nou întrerupt. Halef îi puse mana pe umăr:

— Hai, tacă-ţi gura o dată, altfel effendi chiar se supără şi o să primeşti taxa într-un loc de unde n-o mai poţi folosi.

Atunci „generalul" îi trase un brânci hagiului de acesta se dădu câţiva paşi mai în spate şi apoi îi strigă:

— Vierme! Îndrăzneşti să-l atingi pe cel mai important funcţionar al acestei localităţi? Este un delict care trebuie pedepsit pe loc. Tu o să simţi loviturile biciului, nu eu. Haide, primarule! Veniţi aici, oameni buni! înhăţaţi-l pe piticul ăsta! O să primească loviturile cu propriul lui bici.

Primarul ridicase deja piciorul, să se apropie, dar şi-l retrase imediat. Privirea pe care i-am aruncat-o păru să nu-i placă. Exemplul lui avu efect, căci nici ceilalţi nu executară ordinul „generalului" siguranţei publice.

— Sidi, am voie? întrebă Halef.

— Da, am mormăit spre el.

A fost suficient să le facă un semn lui Osko şi Omar. În clipa următoare, funcţionarul satului zăcea la pământ cu faţa în jos. Osko îl ţinea de umeri iar Omar de picioare. Flăcăul răcnea, dar Halef urla mai tare ca el:

— Priviţi aici, bărbaţi şi femei, cum îi plătim noi taxa acestui proprietar de cuvinte mari! Mai întâi o va primi el, apoi toţi aceia care vor îndrăzni să-l ajute, în frunte cu primarul! Cât să-i dau, Sidi?

— A pretins opt piaştri.

Altceva n-am mai spus, dar Halef mi-a citit pe faţă că trebuia să fie îndurător. Îi administra opt lovituri, dar doar aşa, de formă. Dureri nu aveau cum să provoace aceste opt „mângâieri” blânde, dar avură un efect foarte puternic. Chiar de la prima lovitură, „generalul” amuţi. După ce Osko şi Omar îi dădură drumul, se ridică încet, îşi frecă polul din spate al corpului şi începu să se văicărească:

— O, lege, o, dreptate, o, sultane! Cel mai credincios servitor al binelui public este jignit cu biciul! Sufletul meu varsă lacrimi iar din inimă mi se revarsă un pârâu de durere şi tristeţe. De când primesc oamenii merituoşi şi slăviţi lovituri cu gârbaciul care mai e şi atârnat într-un loc de unde nu poate fi văzut la o întâlnire faţă în faţă? Mă mişcă durerile vieţii şi simt chinurile existenţei efemere. O, lege, o, dreptate, o, sultane şi padişahule!

Vru s-o şteargă pe furiş, dar am strigat după el:

— Mai aşteaptă puţin! Eu mă ţin întotdeauna de cuvânt. Pentru că ţi-am promis doi piaştri, ai să-i primeşti. Şi ca să nu ţi se pară prea grele durerile existenţei, ai să primeşti chiar trei piaştri. Poftim, uite-i!

Nu-i venea să-şi creadă ochilor când i-am întins banii. Abia după ce se uită întrebător la mine, întinse mâna să-i ia. Apoi vârî repede banii sub turbanul uriaş, făcu o plecăciune şi

spuse:

— Effendi, chinurile de pe pământ şi neplăcerile acestei lumi sunt efemere ca şi întreaga lume. Îndurarea ta picură balsam în sufletul meu şi sevă de usturoi în adâncurile simţurilor mele. Să-ţi ajute soarta să ai mereu punga plină de piaştri de argint.

— Îţi mulţumesc! Acum, trimite-l pe primar aici.

Căpetenia satului auzi ceea ce spusesem şi se apropie.

— Ce porunceşti, effendi? întrebă.

— Dacă „generalul” satului a primit un bacşiş de la mine, e firesc să primească şi primarul unul. Sper că eşti de acord cu treaba asta!

— Da, fireşte! strigă el şi întinse mâna. Binecuvântate sunt vorbele ce le rosteşte gura ta. Mâna ta împarte daruri ale bogăţiei!

— Aşa e. Bineînţeles că nu vrei să primeşti mai puţin decât subalternul tău?

— Effendi, eu sunt şeful. Mie mi se cuvine mai mult decât lui.

— Corect; el a primit opt lovituri şi trei piaştri, prin urmare tu vei primi cinci piaştri şi douăsprezece lovituri.

Auzind acestea, primarul îşi duse grăbit ambele mâini spre partea corpului unde nici la cei mai mari învăţaţi nu trebuie căutată forţa intelectuală şi strigă:

— Nu, nu, effendi! Loviturile nu, doar piaştrii!

— Ar fi nedrept. Nici un piastru fără o lovitură. Ori totul, ori nimic. Alege!

— Atunci, mai bine nimic!

— Bine, e doar vina ta, dacă mâna ta nu va primi ceea ce-i destinasem.

— Nu, nu! repetă. Amândouă nu, e prea mult!

Era să plece, dar, după câţiva paşi, se întoarse, se uită rugător la mine şi întrebă:

— Effendi, n-am putea să facem altfel?

— Cum anume?

— Dă-mi mie cei cinci piaştri iar loviturile dă-i-le „generalului” meu. El a făcut deja cunoştinţă cu biciul şi n-o să se mai sperie.

— Dacă el vrea, eu sunt de acord. Aşadar, fă-te încoace, „general” al siguranţei publice!

Halef întinse mâna după poliţai, dar spadasinul sări iute într-o parte şi strigă:

— Doamne păzeşte! Simţurile delicate ale şezutului meu au fost deja destul de iritate. Dacă tot vrei să împărţi, dă-mi mie piaştrii şi loviturile primarului! Ţie ţi-o fi indiferent cine le primeşte, mie însă nu.

— Te cred. Dar, se vede treaba că nu pot să mă descotorosesc nici de una, nici de cealaltă. De aceea, vă dau permisiunea să vă îndepărtaţi.

— Cu plăcere, effendi! Călătorie liniştită mai departe! Poate ai să găseşti în altă parte un suflet care să tânjească după lovituri, fără să ceară şi piaştri.

Îşi ridică sabia şi se retrase. Plecă şi primarul, dar se reîntoarse imediat şi îmi şopti confidenţial:

— Effendi, poate totuşi mai e ceva de făcut. Aş vrea tare mult să primesc piaştrii.

— Ei bine, ce propui?

— Douăsprezece sunt prea multe. Dă-mi cinci piaştri şi cinci lovituri. Atât pot să îndur. Îndeplineşte-mi această rugăminte şi o să fim amândoi mulţumiţi.

Nu m-am mai putut abţine şi am izbucnit în râs; la fel şi tovarăşii mei de drum. Primarul se bucură văzându-ne atât de bine dispuşi şi mai întrebă, pe un ton de-a dreptul afectuos:

— Dragul meu effendi, ai să-mi dai, nu-i aşa? Cinci şi cinci?

Atunci, din grupul celor care asistau la acest spectacol se desprinse un bărbat slăbănog, cu o barbă neagră. Se îndreptă spre mine şi spuse:

— Străinule, vezi aici treizeci de bărbaţi cu toţii gata să ne lăsăm biciuiţi dacă vom primi fiecare câte cinci piaştri. Dacă eşti de acord, ne aşezăm în formaţie să fim biciuiţi şi să primim banii.

— Îţi mulţumesc! am răspuns. Dar voi nu ne-aţi jignit, deci nu puteţi primi nici pedeapsa şi nici banii.

Făcu o figură dezamăgită şi spuse mâhnit:

— Nu mă bucură deloc lucrul acesta. Sunt un om sărman şi mă hrănesc, împreună cu familia mea, doar cu zeamă de ghinde. Foamea e singurul nostru binefăcător. N-am primit niciodată o lovitură de baston. Astăzi, însă, m-aş lăsa bătut ca să câştig cinci piaştri.

Se vedea după figura lui că spunea adevărul. I se citea suferinţa pe cutele ce-i brăzdau faţa. Tocmai voiam să duc mâna la cingătoare, dar Halef se afla deja lângă mine, scoase punga şi îi puse omului ceva în mână. Când bietul flăcău văzu ce primise, începu să strige:

— Te-ai înşelat! Nu poţi să...

— Gura! îl întrerupse Halef, strângând cu o mână punga şi cu cealaltă mânuind ameninţător biciul. Du-te acasă şi ai grijă ca familia ta să bea cafea adevărată şi nu zeamă de ghindă.

Îl goni pe slăbănog. Ceilalţi îl înconjurară, încercând să afle ceva despre cât de mare era darul.

Noi pornirăm din nou la drum. Pe când ne puneam caii în mişcare, poliţaiul satului se desprinse din mulţime, se apropie de mine şi îmi aduse la cunoştinţă următoarele:

— Effendi, tu m-ai făcut fericit, dăruindu-mi acei piaştri. Eu, în schimb, am să-ţi fiu escortă de onoare.

Se aşeză în fruntea noastră, ridică sabia şi începu să mărşăluiască. Abia după ce ieşirăm din sat, se despărţi de noi.

— Sidi, spuse Halef, mă bucur totuşi că nu l-am plesnit prea tare. Nu-i băiat rău şi mi-ar fi părut rău dacă simţămintele delicate ale şezutului lui ar fi avut de suferit.

3. Negustorul de cărbuni

Contrar intenţiei noastre, şederea în Glogovik durase mult peste o oră. Pentru ca să aflu sigur unde vom rămâne peste noapte, l-am întrebat pe stăpânul conacului. Acesta răspunse:

— O să înnoptăm la Junak, unde o să fim mai bine găzduiţi decât am fi fost aici în sat.

— Cât avem de mers până la el?

— O să ajungem înainte de căderea nopţii. Puteţi fi siguri că o să vă ureze bun-venit.

Alte informaţii n-am mai cerut, din motive bine întemeiate. Era mai bine să-l las pe hangiu să creadă că se bucură de toată încrederea noastră.

Călăream pe un platou. În faţa noastră, în partea de vest, se aflau mase mari de munţi ale căror ramificaţii ne înconjurară curând. În dreapta noastră se desfăşura, către nord-est, şirul de munţi Schar Dagb. Ne apropiam de lanţul de munţi lăturalnici ale căror poale erau scăldate de apele reci ale Drinului Negru. Acesta, unindu-se cu Drinul Alb, se îndreaptă spre vest, vărsându-se în Marea Adriatică, ţelul acum nu prea îndepărtat al călătoriei noastre. În trei zile, am fi putut ajunge la malul ei. Oare vom reuşi? Existau obstacole de depăşit, obstacole ce nu aveau de-a face numai cu terenul.

Ne aflam acum doar între munţi cu vârfurile tinzând îndrăzneţ spre înaltul cerului. Nu străbătusem până acum nici un drum bătut, totuşi înaintasem destul de repede. Acum trebuia să ne strecurăm prin defilee aproape inaccesibile. Drumul era presărat cu sfărâmături de stâncă. Trunchiuri uriaşe de copaci prăbuşite de pe povârnişuri sileau caii să treacă cu greu peste ele. Bucăţi mari de drum eram nevoiţi să mergem în şir, deoarece doar aşa ne permitea spaţiul.

Călăuza se afla în frunte iar Halef forma ariergarda. Mi-am cam închipuit eu de ce se ţinea hagiul mai în urmă. Precis că se năpustise asupra pachetului şi nu voia să fie surprins în flagrant delict.

Tocmai ajunseserăm într-un loc unde era suficient spaţiu pentru ca doi călăreţi să meargă unul lângă altul. Călăream în faţa lui Halef şi i-am făcut plăcerea să nu-l bag în seamă. Atunci, el se apropie de mine.

— Sidi, a observat cineva ceva?

— Ce să observe?

— Că am mâncat şunca aia interzisă.

— N-a văzut nimeni, nici măcar eu.

— Ah, atunci sunt liniştit. Dar, ascultă la mine, să ştii că Profetul a păcătuit faţă de credincioşi, interzicându-le aceste bucate. Sunt cum nu se poate mai gustoase. Nici o găină friptă nu se compară cu ele. Da' cum se face că porcul mort miroase mult mai bine decât cel viu?

— Asta depinde de modul cum este pregătită carnea. Este băgată în saramură şi apoi afumată.

— Şi cum se face asta?

— Carnea se sărează bine, ca să iasă apa din ea. Aşa se poate păstra mai mult timp. Apoi este afumata şi capătă aroma care îţi place atât de mult. Ei, dar cât mai ai din provizii?

— Şunca am dat-o gata, cârnatul încă nu l-am gustat. Dacă îmi permiţi, am să tai acum o bucată.

Hagiul trase afară cârnatul din traista de la şa şi îşi scoase şi cuţitul de la cingătoare.

— Vrei şi tu o bucăţică, Sidi?

— Nu, mulţumesc.

Îmi pierise pofta de mâncare, gândindu-mă la materialul în care fuseseră împachetate bucatele şi la femeia care probabil umpluse carnaţii cu mâinile ei. Mă uitam la Halef cum se chinuia, zadarnic, să taie cârnatul: cuţitul nu putea

pătrunde prin el.

— Dar ce se-ntâmplă?

— E prea consistent! răspunse el.

— Consistent? Poate vrei să spui tare?

— Nu, nu e tare, e prea consistent.

— Poate s-o fi nimerit vreun oscior în carne. Încearcă să tai din celălalt capăt.

Încercă şi de data asta reuşi. Mestecă din bucata tăiată, figura i se însenină, dădu din cap triumfător spre mine şi muşcă din nou. Mesteca din răsputeri, ţinu cârnatul strâns cu dinţii, trase cu ambele mâini, zadarnic!

— Allah! Parcă-i făcut din piele de bou! spuse el. Dar ce aromă! Ce gust! Trebuie să reuşesc, şi-o să reuşesc!

Muşcă, smulse din nou şi, în sfârşit, reuşi. Partea aceea rezistentă cedă, capătul de cârnat se rupsese în două bucăţi. O bucată o ţinea în mână, cealaltă în gură. Mesteca precum o moară, dar nu înghiţea îmbucătura.

— Ce tot mesteci acolo, Halef?

— Cârnatul! răspunse el.

— Şi de ce nu-l înghiţi?

— Nu pot încă. Nu se sfărâmă în bucăţele.

— Dar ce gust are?

— Nemaipomenit! Dar e tare, extraordinar de tare. Parcă aş mesteca piele de vită tăbăcită.

— Poate nici nu-i carne ceea ce mănânci.

Scoase îmbucătura din gură şi o studie. O strânse, o trase şi o strivi, o supuse unei cercetări foarte minuţioase şi, în cele din urmă, spuse, dând din cap:

— Nu mai înţeleg nimic Uită-te şi tu la chestia asta!

Am luat „chestia" şi am privit-o. Încă de la prima vedere nu părea deloc apetisantă, dar când mi-am dat seama ce era, nu mi-a căzut deloc bine. Oare să-i spun hagiului? Fireşte! Încălcase porunca Profetului şi acum suporta urmările păcatului. Bărbatul acesta mititel avea dinţi puternici, dar nu

reuşise să zdrobească cu ei „chestia” asta din piele. Cu ajutorul degetului mare, i-am redat forma pe care o avusese înainte de a fi transformată în cârnat şi i-am dat-o.

Când privi aşa-zisul cârnat, holbă nişte ochi cât cepele. Căscă gura, ca în urmă cu două ore, când băuse „rachiul” cel grăsos.

— Allah, Allah! strigă el *Schi mahul*; *schi biwak'kif scha'r isras* — e îngrozitor, mi se face părul măciucă!

Cel care vorbeşte chiar şi douăzeci de limbi şi ani de zile n-a vorbit decât în limbi străine, în momentul unei spaime groaznice sau al unei mari bucurii, îşi va folosi cu siguranţă limba maternă. Aşa se întâmplă şi acum. Halef vorbi în limba arabă, în dialectul său magrebian. Ceea ce însemna că se speriase foarte tare.

— Ce te-a apucat de strigi aşa? l-am întrebat, candid.

— O, Sidi, ce-am mestecat! Este scandalos, este oribil. Te implor, te rog din suflet!

Se uita la mine, parcă cerându-mi ajutorul. Toate trăsăturile chipului său se luptau din răsputeri să învingă impresia pe care i-o lăsase neplăcuta descoperire.

— Da' vorbeşte odată! Ce-i?

— O, Allah, o, Profetule, o, batjocură, o, păcat! Simt fiecare firişor de păr de pe trupul meu! Aud cum îmi sună burta precum, un cimpoi! Îmi tremură degetele de la picioare iar cele de la mâini mă furnică de parcă mi-ar fi amorţit.

— Dar eu tot nu pricep încă de ce.

— Sidi, îţi baţi joc de mine? Doar ai văzut şi tu ce este. Este un *laska es suba*.

— Un *laska es suba?* Nu înţeleg.

— Da' de când ai uitat limba arabă? Am să-ţi spun în turcă. Atunci poate ai să înţelegi. Este un *parmak kabugi*. Ori vrei să spui că nu-i aşa?

— Chiar aşa?

— Da, chiar aşa! mă asigură el cu tărie şi scuipă. Cine a

pregătit carnaţii? Nu cumva femeia?

— Probabil.

— O, nefericire! Probabil a avut un deget rănit şi a tăiat degetul mare de la o mânuşă şi l-a pus peste plasturele cu care îşi bandajase degetul. Pe urmă, când a umplut carnaţii, a scăpat înăuntru şi degetul de piele. Ptiu!

— Ar fi groaznic, Halef.

— Nu mai zice nimic, nici un cuvânt!

Halef încă mai ţinea în mână cele două bucăţi de cârnat şi mizerabilul înveliş de deget. Era într-adevăr degetul mare de la o mănuşă de piele. Greu de descris ce se citea pe chipul lui. În clipa aceasta, se considera cel mai nefericit om de pe pământ. Se uita când la mine, când la bucata de cârnat şi părea să fie atât de dezgustat, încât nu mai găsea timp să se gândească la lucrul cel mai important.

— Dar, aruncă-l odată! i-am spus.

— Să-l arunc? Desigur! Dar ce câştig cu asta? Mi-am spurcat trupul, mi-am înjosit sufletul iar inima mi-atârnă în piept ca un cârnat trist. Strămoşii mei se răsucesc în mormânt aşa cum mi se întoarce mie stomacul pe dos, iar fiii nepoţilor mei or să verse lacrimi în amintirea acestui moment al lăcomiei pedepsite. Ascultă-mă pe mine, Sidi, Profetul a avut dreptate. Porcul e cea mai nelegiuită bestie din lumea asta şi un ispititor fără pereche. Trebuie stârpit, trebuie ucis cu pietre şi otrăvit. Iar omul care a făcut această mizerabilă invenţie, aceea de a umple viscerele cu bucăţele de carne, cu grăsime şi cu sângele acestui animal, omul acesta trebuie să se coacă pe veşnicie în cel mai îngrozitor colţ al iadului. Femeia care a vârât acest deget de mânuşă în cârnat, această pângăritoare a lui Halef, să fie torturată zi şi noapte de gânduri rele, până ce-o să se simtă ca un arici întors pe dos, cu acele pe dinăuntru.

— Da, e o bucată cam tare de ros, i-am spus, zâmbind. Dar nu te mai recunosc, chipul tău îmi e străin. Eşti într-

adevăr viteazul şi mândrul Hagi Halef Omar Ben Hagi Abul Abbas Ibn Hagi Dawuhd al Gossarah?

— Taci, Sidi! Nu-mi mai aminti de bravii mei moşi şi strămoşi! Nici unul dintre ei n-a avut groaznicul ghinion să mestece un înveliş care a îmbrăcat mai întâi un deget bolnav şi apoi s-a strecurat într-un cârnat nedemn de încredere. Toată elocvenţa mea nu-mi ajunge să descriu chinurile gurii mele, supărarea gâtlejului meu şi cât de neajutorată îmi este digestia. Ziua aceasta este cea mai deplorabilă din întregul meu hagialâc pământean. Mai întâi am băut untură de peşte, de era să mor de greaţă şi, abia mă mai întremasem puţin, când a trebuit să mestec scârboşenia de deget de mănuşă. E mai mult decât poate îndura un biet muritor!

— Dar aruncă odată chestia aia!

— Da, ducă-se pe pustii! Păcatul zilei de azi nu trebuie să se mai atingă nici un moment de degetele mele. Mi s-a scârbit de toate desfătările de pe pământ. Pe primul care îmi va mai aduce vreun cârnat în fata ochilor îl împuşc. Nu vreau să mai văd şi să mai miros porc în viaţa mea, e cel mai scârbos animal de pe pământ.

Azvârli totul şi adăugă:

— Fie ca cel care va călări după noi pe acest drum să fie un păcătos înrăit! Dacă va găsi cârnatul şi-l va mânca, să-i plesnească conştiinţa de spaimă, ca un sac, şi faptele lui să iasă la lumina zilei. Căci acest cârnat dă pe faţă toate păcatele omului. Trebuie să-mi adun toate puterile, ca să nu vezi cum arată faţa interioară a lui Halef al tău bolnav de moarte şi greu încercat de suferinţă.

Reuşi şi de data aceasta să îmbrace realitatea searbădă în veşmântul bogat înflorat al Orientului. Îşi continuă drumul în tăcere şi abia când l-am întrebat, tachinându-l, care era motivul acestei tăceri, mormăi:

— Nu există grai pe acest pământ în care să găsesc cuvintele necesare şi suficiente pentru a-ţi zugrăvi suferinţa şi

mâhnirea sufletului şi trupului meu. De aceea e mai bine să nu vorbesc. Trebuie să aştept răbdător ca indignarea care mă macină în interior să se potolească singură.

Ajunsesem la capătul defileului. În faţă ni se deschidea un drum îngust şi lung acoperit cu iarbă, care era traversat de un pârâu. Pe lângă arbuştii izolaţi, am zărit tufe de zmeură şi mure, pline de fructe. Dacă n-ar fi fost atât de târziu, am fi descălecat şi am fi servit o masă delicioasă.

— Pe malul acestei ape se află casa lui Junak, spuse călăuza noastră. Într-un sfert de oră suntem acolo.

Aici puteam călări unul lângă altul, era loc suficient. Am pornit caii în galop. Pentru că şi atunci când călăream în cea mai mare viteză obişnuiam să mă uit cu atenţie în jurul meu, am scrutat şi acum împrejurimile cu privirea ascuţită. Aşa se făcu că mi-a bătut ceva la ochi, ceea ce mă determină să-mi opresc calul. Ceilalţi se opriră şi ei şi aşteptară.

— Ce-ai văzut? Ce-i cu acest hăţiş? întrebă Halef.

Ne oprirăm în faţa unui loc care era atât de plin de tufe de zmeură şi mure şi vrejuri târâtoare plin de spini încât un om cu greu ar fi putut pătrunde acolo. Şi totuşi, în acest hăţiş sălbatic fuseseră croite cărări şi locuri de trecere care se încrucişau de mai multe ori.

— Nu vezi că a fost cineva acolo? am răspuns.

— Ba da, văd. Şi ce-ţi baţi capul cu asta? O fi intrat cineva să culeagă fructe.

— Ar fi putut să le culeagă mai uşor, fără să intre în hăţiş. Nici un om cu judecată nu s-ar băga între spinii ăia să se zgârie, când poate culege fructele şi fără să se chinuiască.

— Dar vezi doar că omul n-a căutat altceva decât fructe. Sunt culese toate din locurile acelea, pe o distanţă de o lungime de braţ.

— Omul? Trebuie să fi avut un veşmânt dintr-un material foarte gros, poate chiar unul dintr-o piele tare. Altfel, am fi văzut bucăţele de material atârnând de spini. Iar locurile de

trecere sunt ceva mai largi decât ar fi putut să le croiască un om.

— Adică, vrei să spui că n-ar fi vorba de un om?

— Cam aşa ceva bănuiesc. Uită-te cu câtă forţă au fost culcate la pământ vrejurile!

— Trebuie să fi fost un om foarte puternic.

— Nici cel mai puternic om nu poate face aşa ceva. Şi unde poate, omul ocoleşte obstacolele. Iar aici nu se poate spune aşa ceva. Vrejurile sunt călcate în picioare cu atâta forţă, încât s-au înfipt pur şi simplu în pământ.

— Asta aşa e. Nu-mi dau seama cum ar putea face un om aşa ceva cu picioarele.

— Dacă nu ne-am afla în Turcia, ci într-o regiune sălbatică din America, atunci aş şti despre ce este vorba. Veşmântul acestui prieten al murelor şi zmeurei pare să fi fost cea mai frumoasă şi mai groasă blană şi să-i fi crescut direct pe trup.

— Ştiu la ce te referi, effendi, spuse stăpânul conacului şi îşi mână calul câţiva paşi într-o parte, ca să se depărteze de hăţiş. Vorbeşti despre un urs.

— Ai ghicit! Ai văzut până acum vreun urs?

— Nu. Sunt foarte rari pe aici. Dar când se rătăceşte vreodată un urs prin munţii noştri, acesta este un animal fioros, izolat, cu care nu-i de glumit.

— Sunt convins. Un animal tânăr, care nu se hrăneşte decât cu fructe, nu rătăceşte de colo-colo. Sunt ferm convins că acest căutător de mure a fost un urs şi am să studiez mai de aproape locurile de trecere şi hăţişul.

— Pentru numele lui Allah, nu face asta! strigă hangiul.

— Dar ce crezi că se poate întâmpla? E încă ziua în amiaza mare.

— Şi dacă te întâlneşti cu el?

— Atunci se va întâlni şi el cu mine. Pentru amândoi e la fel de periculos.

— O să-ţi sfâşie trupul şi o să-ţi facă praf capul. Am auzit

că ursul se da în vânt după creier. De aceea, chiar de la prima muşcătură, zdrobeşte ţeasta victimei.

— O să vedem dacă şi ursul nostru de aici are acest obicei, am spus şi am descălecat.

— Rămâi aici, rămâi aici! strigă viteaza noastră călăuză. Nu-i vorba numai de tine ci şi de noi ceilalţi. Dacă se ascunde într-adevăr acolo în hăţiş şi-l deranjezi, o să se înfurie şi o să ne atace şi pe noi.

— Nu te mai văicări! se răsti Halef la el. Efendi a ucis pantera neagră, cel mai rău animal de pradă, precum şi leul, regele animalelor. Ce e un urs faţă de el? O să sugrume animăluţul cu mâna goală.

— Oho! am replicat. Nu prea ai o imagine corectă a acestui „animăluţ". Dacă se ridică în două labe, e mai înalt cu un cap decât tine. Dacă e un adult, cu o singură lovitură uşoară de labă poate să-ţi zdrobească ţeasta. Ursul e capabil să care târâş o vacă, dacă aşa vrea el. Prin urmare, nu-i chiar aşa nepericulos să te întâlneşti cu el.

— Şi de-ar fi de zece ori mai mare, Hagi Halef Omar nu se teme de el. Rămâi aici, Sidi, şi dă-mi voie să mă duc eu singur să-l caut. Aş vrea să-i dau un salut prietenesc între coaste sau în cap.

— Glonţul tău n-o să poată pătrunde în oasele craniului lui. Dacă n-ai un proiectil conic, ai nevoie de o armă de genul vechii mele carabine, care se cheamă „ucigaş de urşi". S-ar putea ca gloanţele tale nici să nu-l deranjeze. Îţi face flinta bucăţele şi apoi te îmbrăţişează până când îţi taie respiraţia.

— Vrei să spui că n-aş putea şi eu să-i strâng coşul pieptului, până-i ies ochii din cap şi sufletul din trup?

— Nu, asta nu poţi s-o faci. Halef. Aşadar, mai bine rămâi aici!

— Dacă este într-adevăr atât de periculos, precum spui, atunci nici tu nu trebuie să mergi singur, fără mine. Sunt prietenul şi protectorul tău şi mă voi afla alături de tine, dacă

eşti în pericol.

— N-ai să faci altceva decât să-mi stai în drum, dar, din partea mea, poţi să mă însoţeşti, pentru că n-ai mai fost niciodată până acum pe urmele vreunui urs. De fapt, presupun că animalul nici nu mai este aici.

— Eşti sigur?

— Aproape sigur. Ştiu cum arată culcuşul unui urs. Hăţişul ăsta nu-i deloc potrivit pentru aşa ceva. Dacă ar fi fost într-adevăr un urs aici, ar fi venit acum să se înfrupte din fructele cele dulci. Fiind un animal de pradă, a preferat să se pituleze în desiş. În timpul zilei evită, din instinct, locurile deschise. Aşa se explică şi faptul că fructele n-au fost culese din locurile de unde era mai uşor s-o facă. Aşadar, să mergem!

Mi-am luat carabina şi am pătruns în hăţiş. Halef s-a strecurat şi el în urma mea. Cărările pe unde fuseseră doborâte vrejurile semănau, la scară redusă, cu „străzile" pe care le străbat bivolii prin iarba înaltă din prerie. Ramuri zăceau bătătorite la pământ. Moş Martin părea să fie un flăcău voinic.

Nici nu făcurăm bine zece paşi şi am şi găsit dovada că aveam de-a face cu un urs brun. Un smoc din blana lui era agăţat de nişte spini.

— Uite! l-am făcut atent pe Halef. Ăsta-i un smoc de blană.

— Repede înainte, Sidi, poate reuşim să-l surprindem! spuse Halef. Poate mai e încă ascuns în tufişuri!

— Uşurel! Mai întâi să studiem cu atenţie acest smoc de blană.

— De ce?

— Poate aflăm cam ce vârstă are.

— Şi ce, se poate vedea asta după câteva fire din blană?

— Destul de bine. Cu cât e mai tânăr un urs, cu atât este mai lânos. Urşii foarte bătrâni au blana tocită şi subţire, de-a dreptul roasă prin unele locuri. Prin urmare, ce părere ai?

Smocul e lânos?

— Nu, părul este mai degrabă lins.

— Nu este nici gros şi nici colorat uniform. E subţire şi aproape decolorat. Asta-i un semn că pielea nu mai poate hrăni blana. Ursul acesta e un flăcău bătrân. Nu ţi-aş dori să te strângă în braţe. La vârsta asta şi în anotimpul în care ne aflam, s-ar putea să cântărească vreo două sute de kilograme.

— Allah! Dar eu cât cântăresc?

— Vreo cincizeci.

— O, ghinion, o, ce diferenţă! Atunci, nu sunt pe măsura braţelor şi a inimii lui. În orice caz, ar fi mult mai bine să-i trag un glonţ. Aşadar, înainte! Să-l căutăm.

— Nu mai e aici. Dacă te uiţi mai bine la hăţiş, ai să-ţi dai seama, după culoarea vrejurilor rupte, că animalul n-a fost astăzi aici, ci ieri. Nu-i nevoie să mai cercetăm desişul. Este mai comod să-l înconjurăm şi să găsim şi locul pe unde a intrat sau pe unde a ieşit.

Am ieşit din hăţiş şi l-am înconjurat. A fost uşor să găsim locul pe unde pătrunsese ursul. Se afla în apropierea pădurii şi putea fi recunoscut după faptul că ramurile rupte erau îndreptate spre interior. Acolo unde erau îndreptate spre exterior, se afla locul pe unde ieşise. Acest loc se afla în apropierea pârâului. Am căutat urmele, dar am găsit doar câteva, greu de descifrat, care duceau spre pârâu. Ne-am dus după ele şi am descoperit locul unde ursul se adăpase. În pământul moale de pe fundul pârâului puţin adânc se vedeau urmele labelor lui. Cât timp băuse, nu se mişcase şi apoi, când ieşise, se deplasase în aşa fel încât parcă dorise să ne arate urmele lăsate.

Presupunerea mea se confirmă. Ursul era un exemplar adult al speciei sale. Pernuţele de pe tălpi erau foarte puternice, de unde se putea trage concluzia că era foarte solid. Din apă se îndreptase spre o porţiune de teren nisipos,

unde se tăvălise. De acolo, nu mai exista nici o urmă desluşită. Numai după unele semne rare se putea presupune că se retrăsese în pădure.

— Ce păcat! se plânse Halef. Acest fiu al ursoaicei n-a avut nici măcar atâta bun simţ să ne aştepte.

— S-ar putea să fie fiica unei ursoaice, ea însăşi mamă şi bunică a mai multor nepoţi. Aici, unde s-a tăvălit, a scormonit nisipul. Ghearele sunt boante şi tocite. Este o mătuşică foarte bătrână. Fii bucuros că nu am întâlnit-o pe neaşteptate.

— Ar fi putut, liniştită, să se lase văzută şi să ne facă o reverenţă în semn de salut. Carnea de urs e comestibilă?

— Da, îndeosebi pulpa şi labele sunt adevărate delicatese. Şi limba e excelentă. De ficat trebuie să te păzeşti. Unele popoare consideră că este otrăvitor.

— Pulpa şi labele! strigă micuţul. Sidi, n-am putea să-l căutăm şi să ne înfruptăm din delicatesele astea?

— Halef, Halef! Gândeşte-te la celelalte delicatese care nu prea ţi-au...

— Taci! mă întrerupse el urgent. Nu cumva vrei să spui că Profetul ne-a interzis să mâncăm şi labe?

— Nu a interzis aşa ceva. Limba Profetului are chiar un cuvânt pentru urs, şi anume *dibb*, dar cu acest cuvânt este câteodată denumită şi hiena. Nu cred ca Mohammed să fi văzut vreodată un urs.

— Dacă ar fi interzis-o, n-aş fi poftit cu nici un preţ la pulpa de urs. Dar, pentru că n-a interzis-o, nu pricep de ce trebuie să ne refuzăm acest deliciu. Să mergem în pădure şi să împuşcăm ursul, Sidi.

— Nu care cumva crezi că stă şi ne aşteaptă pe noi?

— Dar o avea şi el o vizuină, nu?

— O avea. Dar şi dacă ar fi aşa, tot nu i-am găsi ascunzătoarea. Nu există urme şi s-a întunecat deja. Trebuie să renunţăm la această vânătoare.

— Sidi, nu poţi să-mi faci aşa ceva! spuse el. Gândeşte-te

că credinciosul tău Halef îi va povesti lui Hanneh a lui, perlă între femei, cum a răpus un urs. Va fi mândră şi încântată de mine.

— Ca să-ţi îndeplinesc dorinţa, ar trebui să rămânem aici una sau chiar două zile şi nu avem timp pentru aşa ceva, într-un sfert de oră o să se lase noaptea. Trebuie să ne grăbim să ajungem la Junak acasă.

— La dracu' cu casa asta! Aş prefera să dorm astăzi în vizuina ursului şi să mă învelesc cu blana pe care i-aş jupui-o. Dar n-am încotro, trebuie să-ţi dau ascultare. Allah ne dă, Allah ne ia. Nu vreau să mă împotrivesc voinţei lui.

Am încălecat şi am plecat mai departe.

După câtva timp, înălţimile acoperite cu păduri întunecate de conifere se traseră parcă la o parte. Ele înconjurau un luminiş rotund, unde văzurăm o casă, lângă care se aflau două hambare sau două clădiri care semănau a hambare. Numai în partea dreaptă se înălţa un pinten îngust, în formă de limbă, format din pământ stâncos şi acoperit cu tufe, foioase şi conifere. În vârful acestei limbi am văzut şezând un om a cărui îmbrăcăminte nu lăsa să se ghicească dacă era bărbat ori femeie.

— E Gusska, domnule, spuse călăuza noastră. S-o strig?

— Cine-i Gusska?

— Nevasta lui Junak, negustorul de cărbuni.

— Nu-i nevoie s-o strigi, ne-a observat deja. Gusska era oare numele mic sau un nume de alint care făcea referire la anumite calităţi ale purtătoarei lui? Gusska înseamnă în limba sârbă gâscă. Eram tare curios să văd cum arată nevasta lui Junak.

Aceasta se prefăcu, în acest moment, că nu ne vede şi merse încet, cu capul plecat, spre casă. Cuvântul „casă” era, de fapt, prea măgulitor. Zidurile erau din pietre care fuseseră aşezate una peste alta fără mortar între ele, găurile fiind astupate cu pământ şi muşchi. Acoperişul era făcut din bârne

netede, acoperite cu muşchi şi ferigi uscate. Uşa era atât de îngustă şi joasă de parcă fusese făcută pentru copii, iar deschizăturile pentru ferestre aveau dimensiunea suficientă cât să-ţi poţi strecura afară doar nasul.

Şi mai jalnic arătau celelalte două acareturi. Dacă nu s-ar fi sprijinit de casă, probabil că s-ar fi prăbuşit.

Femeia dispăru, fără să ne fi aruncat vreo privire. Descălecarăm în faţa casei. Uşa era zăvorâtă. Stăpânul conacului bătu în ea cu măciulia. Trecu destul de mult timp până când fu deschisă. Femeia scoase capul afară.

Se povesteşte că era odată o bătrână vrăjitoare care trăia în adâncurile pădurii şi cine se rătăcea pe la ea era băgat în sobă, copt şi mâncat. Vrăjitoarea aceasta mi-a venit în minte, atunci când am văzut-o pe nevasta lui Junak. Era foarte înaltă şi tot atât de uscăţivă. Ca să ne poată privi, stând în uşă, partea de sus a corpului ei trebuia să formeze un unghi drept cu partea de jos. Totul era lunguieţ la ea, până şi faţa. Nasul subţire şi coroiat, bărbia ascuţită şi împinsă parcă în sus, gura mare, fără buze şi dinţi, urechile mari, clăpăuge, ochii mici, foarte apropiaţi unul de altul, fără gene şi străbătuţi de vinişoare roşii, ridurile adânci în care se zărea murdăria: toate acestea erau cât se poate de dezgustătoare.

Pe cap nu purta nimic. Părul subţire, aşezat pe pielea capului, care semăna cu cea de broască, îi atârna în laţe încâlcite. Mai închipuiţi-vă şi o cămaşă cât se poate de murdară şi o pereche de pantaloni de damă, legaţi la gleznă, la fel de „curaţi”, precum şi două picioare scheletice, goale, care nu văzuseră în viaţa lor o picătură de apă pe ele şi o veţi avea în faţa ochilor pe această incomparabilă Gusska, o adevărată vrăjitoare rămasă de pe vremea evului mediu.

Când începu să vorbească, m-am cutremurat. Parcă croncănea o cioară pe care o deranjase ceva anume.

— Ce vreţi? Cine sunteţi? De ce v-aţi oprit aici? Plecaţi!

Vroia să închidă uşa. Călăuza noastră, însă, se strecură

între uşă şi zid şi spuse:

— Să plecăm? Nu, rămânem aici.

— Nu se poate! E interzis! N-aveţi ce căuta aici. Nu primesc străini la mine în casă!

— Dar eu nu-ţi sunt străin. Mă cunoşti foarte bine.

— Dar pe ceilalţi nu-i cunosc.

— Sunt prietenii mei.

— Nu şi ai mei.

— Fii rezonabilă, Gusska! o rugă el. Nu-ţi cerem nimic degeaba, o să-ţi plătim totul cinstit.

Asta păru să aibă efect. Adoptă o atitudine mai puţin respingătoare şi întrebă:

— Vreţi să-mi plătiţi? Ei, asta-i cu totul altceva! Atunci o să mai chibzuiesc, să văd dacă puteţi rămâne aici.

— N-ai de ce să mai chibzuieşti. Nu-ţi cerem decât adăpost şi ceva de mâncare.

— Şi ce, nu-i destul atât?

— E mai mult decât destul, e prea mult, am spus. Mâncare şi băutură nu cerem de la tine, iar un loc de dormit o să ne căutăm singuri. Dacă n-ai loc în casă, o să dormim afară, în aer liber.

Pentru mine era de neconceput să mănânc ceva din mâinile astea ca nişte gheare de cioară, cu degetele şi unghiile murdare. Şi să dorm în văgăuna asta? Cu nici un preţ! Coliba arăta de parcă se „bucurase” de prezenţa acelor soldaţi încartiruiţi, care ţopăie, sunt agitaţi, împung, fărâmă, muşcă şi pe care, adeseori, îi întâlneşti şi în cea mai distinsă casă din Orient. Dar aici, în această maghernIţă, săltaseră, se zvârcoliseră şi mărşăluiseră încolo şi încoace acei „campioni ai saltului” însetaţi de sânge, care precis fuseseră prezenţi în număr mare.

Nu era pentru prima oară când luam contact cu lipsa de curăţenie care o caracteriza pe această bătrână vrăjitoare. Odată, am luat masa cu un renumit şeic care, în timpul

mesei, apucase de grumaz nişte animăluţe pline de viaţă, le ucisese, în faţa tuturor, înfigându-le unghiile de la degetele mari în grumaz şi apoi îşi băgase mâinile murdare în pilaf, făcând o bila pentru a mi-o împinge în gură, ca îmbucătură de onoare.

A fost o mică dar primejdioasă aventură. Refuzul de a primi o asemenea îmbucătură de onoare este o jignire care, în deşert, poate fi ispăşită numai cu moartea. Trebuia deci să aleg intre un glonţ sau o lovitură de cuţit şi consumarea acestei îngrozitoare bile de orez. În stânga mea şedea şeicul care îmi întindea îmbucătura şi aştepta să deschid gura. În dreapta mea şedea beiul Kruger, cunoscutul colonel al trupelor stăpânitorului Tunisului. Beiul Kruger, german de origine, văzuse şi el ca şi mine execuţia micuţelor vietăţi. Ştia exact în ce încurcătură mă aflam în clipa aceea. Pe chipul lui se citea încordarea: voi alege bila de orez sau pe cea de plumb? Într-o asemenea situaţie trebuie să dai dovadă de prezenţă de spirit. M-am adresat şeicului cu o politeţe desăvârşită:

— Toată viaţa mea îmi voi aduce aminte de bunătatea ta.

Apoi i-am luat îmbucătura în mână şi am continuat:

— Iartă-mă, o, stăpâne!

Apoi m-am răsucit rapid spre beiul Kruger şi am încheiat:

— Te rog, tu eşti cel mai merituos de aici!

Comandantul corpului de gardă se sperie. Îşi dăduse seama de intenţia mea şi, neprevăzător, deschise gura ca să protesteze. Dar, mie îmi fu suficientă această clipa de neatenţie. Înainte ca el să fi rostit un singur cuvânt, se şi trezi cu bila de orez în gură, pe care acum nu mai putea s-o dea afară. El era cel mai în vârstă. Faptul că îi dădusem lui îmbucătura de onoare nu mai reprezenta acum o jignire, ci o dovadă că acordam preţuirea cuvenită bătrâneţii. Bietul venerabil făcu o figură de parcă ţinea între dinţi toată disperarea de pe pământ. Hăpăi şi înghiţi până se făcu vânăt

la faţă şi îmbucătura alunecă pe gât în jos. Şi după ani de zile, tot mă mai ameninţa ca n-o să uite niciodată festa pe care i-o jucasem.

Doamnei Gusska nici nu-i trecea prin cap ce anume pricinuise refuzul meu. Nu aşa fusese înţelegerea, să ne izolăm, deci se grăbi să spună:

— Este suficient loc pentru voi, effendi. Dacă plătiţi bine, pentru tine am chiar un culcuş. Tovarăşii tăi de drum pot dormi lângă tine, pe pături.

— Unde-i culcuşul?

— Intră şi am să ţi-l arăt.

Am urmat-o, nu pentru că aş fi vrut să verific culcuşul, ci pentru a vedea cum arată gospodăria „gâştei”.

Am intrat într-o vizuină îngrozitoare. Nu exista, de fapt, nimic altceva decât cei patru pereţi goi. În dreapta, într-un colţ, se aflau pietrele vetrei, iar în stânga am observat un morman de ferigi, frunze şi zdrenţe. Pe acela mi-l arătă femeia.

— Acolo-i culcuşul. Şi aici e vatra pe care am să vă frig carnea.

Domnea o ceaţă ca de iad în această vizuină şi se simţea miros de ars, precum şi tot felul de alte mirosuri. Nici vorbă să existe vreun horn. Mirosul cel iute ieşea afară pe fereastră. Tovarăşii mei de drum intraseră şi ei. Am văzut clar pe chipurile lor că gândeau la fel ca mine.

— La ce fel de carne te referi? m-am interesat.

— Carne de cal.

— De unde o ai?

— De la calul nostru răspunse şi se şterse la ochi cu ambele mâini.

— L-aţi înjunghiat voi?

— Nu, a fost sfâşiat. Bărbatul meu spune că trebuie să fi fost un urs.

— Şi când a ucis calul?

— Noaptea trecută.

— Allah! strigă Halef. Vasăzică ursul ăsta nu mănâncă numai zmeură şi mure. L-aţi ucis?

— Cum poţi să întrebi aşa ceva? Ca să fie ucis un urs este nevoie de mai mulţi bărbaţi.

— Nu vrei să-mi povesteşti cum s-a întâmplat? am întrebat-o.

— Nu ştim nici noi exact. Avem nevoie de cai pentru comerţul pe care-l facem. Trage căruţa cu cărbuni şi...

— Dar n-am văzut nici o căruţă!

— N-o ţinem acasă, căci nu există o cărare pe care s-o putem aduce aici. O lăsăm întotdeauna la cărbunar. Calul rămâne la noi, când suntem acasă. Noaptea îl lăsăm liber să poată paşte iarbă. Astăzi de dimineaţă când ne-am sculat, nu l-am văzut. L-am căutat şi i-am găsit resturile acolo pe câmp. Fusese sfâşiat. Când bărbatul meu a văzut urmele, a spus că trebuie să fi fost un urs.

— Unde păstraţi carnea care v-a rămas?

— Afară, în hambar.

— Arată-mi.

— N-am voie, effendi, spuse ea speriată. Bărbatul meu mi-a interzis să las acolo oameni străini.

— Dar el unde-i acum?

— S-a dus să caute ascunzătoarea ursului.

— Dar e foarte periculos! Bărbatul tău este un vânător atât de viteaz?

— Da.

— Când se întoarce?

— Curând, probabil.

— Aşa! Au venit cumva nişte străini astăzi pe la voi?

— Nu. Da' de ce întrebi?

— Pentru că bărbatul tău ţi-a interzis să laşi oameni străini în hambar.

— N-a fost nimeni aici, nici un om, nici azi, nici ieri.

Suntem singuri, doar rareori mai vine câte cineva pe la noi.

În clipa aceea, afară se auzi un ţipăt strident. Femeia se grăbi în continuare cu vorba, pentru a ne distrage atenţia.

— Ascultă! Cine-a ţipat? am întrebat.

— N-am auzit nimic.

— Dar eu am auzit.

— Să fi fost vreo pasăre?

— Nu, a fost un om. Chiar nu-i nimeni aici la tine?

— Sunt absolut singură.

Zicând acestea, îi făcu stăpânului conacului un semn spre uşă. Am observat, m-am răsucit şi am ieşit afară.

— Effendi! strigă ea după mine. Unde te duci?

— În hambar.

— N-ai voie!

— Vreau doar să văd cine a ţipat.

Atunci hangiul mi se aşeză în cale şi spuse:

— Mai bine rămâi aici, effendi! Doar ai auzit că nici un străin...

Se opri. Ţipătul se repetă, mai tare şi mai înspăimântător decât prima oară.

— N-auzi? i-am spus. Cineva ţipă de parcă s-ar afla în pericol de moarte. Trebuie să cercetăm.

— Dar nu ai voie să...

— Ţine-ţi gura! Nimeni nu mă împiedică pe mine să fac ce vreau.

Mai făcu o încercare să mă reţină, femeia îl ajută şi ea, dar eu tot am plecat. Cei trei însoţitori ai mei mă urmară. Veniră şi femeia şi stăpânul conacului după noi. Cei doi şuşoteau aprins intre ei. Atât cât am putut să văd, el era uluit.

Am tras zăvorul la unul dintre hambare. Nu era nimic acolo afară de nişte vechituri. Când ne-am îndreptat spre cel de-al doilea, ţipătul se auzi din nou şi chiar din acel hambar. Suna înspăimântător. Am deschis şi am intrat. Înăuntru era întuneric.

— E cineva aici? am întrebat.

— O, Allah, Allah! răspunse o voce, pe care am recunoscut-o imediat. Diavolul, diavolul! Vine! Mă înhaţă! Mă duce în iad!

— Ăsta-i mübarekul! îmi şopti Halef.

— Aşa e. Fie sunt şi ceilalţi prin apropiere şi vor să ne atragă în cursă, fie au plecat la cărbunar şi au fost siliţi să-l lase aici. Are fierbinţeală.

— Effendi, nu intra! spuse femeia. E un bolnav acolo.

— Şi de ce mi-ai ascuns asta?

— Nu trebuia să fie deranjat.

— Dar ce are?

— Are holeră! Dacă intri, ai să te molipseşti şi eşti pierdut!

— Dar cine-i bolnavul?

— Fratele meu.

— Minţi, femeie! S-ar putea, totuşi, ca bărbatul acesta să fie fratele tău, căci amândoi sunteţi fraţi cu dracul. O să-ţi spun eu cine e: bătrânul mübarek, la care acum o să mă uit cu mai multă atenţie. Ai o lampă?

— Nu.

— Dar o făclie?

— Nici.

— Te duci imediat şi aduci făclii şi faci lumină şi, dacă nu te întorci într-un minut, ai să primeşti nişte lovituri de bici de-o să-ţi crape pielea aia murdară.

Luasem biciul în mână, ceea ce avu efectul scontat.

— Effendi, spuse stăpânul conacului, n-ai nici un drept să faci pe stăpânul şi poruncitorul aici. Suntem oaspeţi şi...

— Şi o să-i plătim aşa cum merită; adică, fie cu piaştri, fie cu lovituri de bici, i-am luat eu vorba din gură. Acolo înăuntru zace mübarekul. Unde se află acesta, noi suntem în pericol şi am să acţionez aşa cum o impune siguranţa noastră. Dacă vrei să mă împiedici, atunci mă sileşti să cred că eşti de partea duşmanilor noştri. Am destule motive să bănuiesc aşa

ceva. Ştii tu foarte bine. Aşadar, ai grijă.

Se linişti brusc şi nu mai rosti nici un cuvânt. Femeia aduse făclii de brad, din care una era deja aprinsă. Am aprins mai multe, am pus mâna pe revolvere sau pistoale şi am început să cercetăm hambarul.

Nu erau decât două lucruri de văzut: şi anume, mübarekul, care zăcea inconştient într-un colţ, iar în celălalt colţ se afla calul ucis. De pe leşul calului, îşi luă zborul, la apropierea noastră, un roi de muşte.

— Ai înnebunit? i-am zis femeii. Găzduieşti un om care are holeră iar lângă el zace leşul calului pe care îl bâzâie şi o mie de muşte. Din carnea asta vrei tu să mâncăm? Nu ştii ce periculos e?

— Da' ce rău o să vă facă?

— Poate să ne coste viaţa. De altfel, ne-ai înşelat. Omul acesta este duşmanul nostru, de moarte şi a atentat la viaţa noastră. Dacă l-ai ţinut ascuns, înseamnă ca eşti complicea lui. Asta s-ar putea să te coste scump.

— Effendi, răspunse ea, habar n-am despre ce vorbeşti.

— Nu te cred.

— Dar pot să jur că-i aşa.

— Nici dacă juri nu te cred. Cum a venit bătrânul aici, la tine?

Îi aruncă o privire întrebătoare stăpânului conacului. Acesta dădu din cap spre ea. Am înţeles ce-a vrut să-i spună, dar m-am prefăcut că n-am văzut nimic.

— Au fost nişte călăreţi pe-aici, spuse ea. Unul dintre ei era bolnav şi nu putea merge mai departe. M-au rugat să-l găzduiesc, până ce se va înzdrăveni sau până ce vor veni ei să-l ia. Mi-au promis o răsplată pe cinste pentru asta.

— Îi cunoşteai pe acei călăreţi?

— Nu.

— Şi de ce ai afirmat că bătrânul acesta ar fi fratele tău?

— M-au rugat să spun aşa şi să nu las pe nimeni la el,

întrucât era urmărit de nişte duşmani.

— Nu cumva ţi i-au descris pe acei duşmani?

— Ba da.

— Şi descrierea asta nu ni se potriveşte nouă?

— Întru totul. De aceea n-am vrut să te las să mergi la el.

În clipa aceea răsună, de la intrare, o voce furioasă.

— Ce se întâmplă aici? Cine a îndrăznit să pătrundă aici fără permisiunea mea?

Am îndreptat făclia spre cel care pusese întrebarea. Femeia o luă la fugă spre el şi începură să şuşotească amândoi. N-aveam nici un motiv să-i deranjez. Când terminară, bărbatul mi se adresă:

— Effendi, nevastă-mea mi-a spus că aţi ameninţat-o. Nu îngădui aşa ceva. L-am primit pe bolnavul acesta aici doar din milostenie. N-aveţi nici un drept să ne faceţi reproşuri în acest sens.

— Dar cine v-a reproşat ceva?

— Tu.

— Nu-i adevărat. Ea l-a ascuns de noi.

— Şi ce vă pasă? N-avem voie să facem ce vrem?

— Ba da, dar când aud ţipătul unui om şi la întrebarea mea mi se răspunde că nu-i nimeni acolo, devin suspicios. Am considerat că cineva e în pericol şi am pătruns aici pentru a-l salva, în ciuda faptului că nevastă-ta n-a vrut să-mi dea voie.

— N-a vrut pentru că eşti duşmanul lui de moarte!

— E o minciună! Noi l-am cruţat, deşi el a atentat la viaţa noastră. N-am intenţia să-i fac vreun rău, din contră, sunt gata să-l ajut, dacă mai e posibil. Du-l în colibă. Acolo e mai uşor să fie îngrijit. Am să-i cercetez rana. M-aş bucura să-l mai pot ajuta. Nu iau viaţa unui om, daca nu sunt nevoit să-mi apăr propria piele.

— Chiar vrei să-l îngrijeşti şi n-ai să-i dai vreun leac care să-l ucidă?

— N-o să-i dau nici un leac. Trebuie doar să fie pansat.

Duceţi-l imediat înăuntru! Eu am să te aştept aici, căci mai am ceva de vorbit cu tine în legătură cu calul.

Abia acum, când lumina căzu mai bine asupra lui Junak, am observat că avea un pachet în mână. L-am recunoscut imediat şi i-am atras atenţia şi lui Halef.

Călăuza noastră, negustorul de cărbuni şi nevastă-sa îl ridicară pe mübarek şi-l duseră în casă. Rănitul îşi pierduse cunoştinţa, dar părea să aibă dureri foarte mari, căci gemea întruna.

— Sidi, spuse Halef, dar dacă mübarekul nu-i singur aici?

— Sunt convins ca ceilalţi chiar au plecat, dar am să fiu prevăzător, ca şi cum s-ar fi ascuns aici.

— Ce vrei să vorbeşti cu negustorul de cărbuni?

— Vreau să cumperi o bucată de carne din leşul calului.

— Drace! Adică vrei să spui că o să mâncăm din carnea asta?

— Nu noi, altcineva.

— Cine?

— Un oaspete. Să sperăm că o să faci cunoştinţă cu el chiar astăzi.

M-am întors către Osko şi Omar.

— Faceţi lumină aici şi uitaţi-vă la cal, am spus. O să vedeţi ce putere are un urs în dinţi şi labe.

Puternicul animal de pradă zdrobise ţeasta calului. Cavitatea craniană, care conţinea delicatesa preferată a ursului, creierul, fusese curăţată atât de bine, de parcă fusese ştearsă cu un burete. Apoi îi sfârtecase trupul, îi mâncase intestinele. Urmaseră apoi fălcile şi apoi, probabil, pieptul. După aceea, se săturase.

Calul părea să fi fost un animal osos, bine hrănit şi destul de puternic pentru a trage o căruţă grea. De aceea, Halef spuse:

— Cum poate un urs singur să biruie un asemenea cal?

— Ursul ăsta este un flăcău bătrân care probabil are

experienţă în ce priveşte caii.

— Dar calul ăsta este un animal iute, în vreme ce ursul este mai greoi şi mai stângaci.

— Ursul e mai sprinten decât pare. Dar, în cazul acesta, a fost atât de isteţ, să se strecoare din direcţia inversă a vântului ca să nu fie adulmecat. În apropierea prăzii, a făcut câteva salturi rapide şi apoi a înhăţat calul. Se vede după răni că l-a atacat din faţă. Priveşte picioarele din faţă sfâşiate şi cele două rupturi, din dreapta şi din stânga, de la gat! Ursul a înhăţat calul cu labele din faţa de gât, şi şi-a înfipt ghearele de la labele din spate în picioarele dinainte ale calului. La forţa lui, n-a mai fost nevoie decât de o smucitură pentru a împinge calul în jos. Asta se vede clar după răni. Tot mai ai chef să te îmbrăţişeze?

— O, ocrotitorule! O, apărătorule! Nici nu-mi trece prin cap. N-aş fi putut să-i turtesc coşul pieptului, aşa cum am zis mai înainte. Dar de temut tot nu m-aş teme de el, dacă am ajunge să ne luptăm unul cu celălalt. Ar trebui doar să am flinta la mine. Asta-i cea mai sigură, nu?

— Dar există şi vânători care atacă ursul doar cu cuţitul, lovindu-l în spate.

— Este posibil aşa ceva?

— Absolut. Trebuie doar să ai sânge rece, putere şi să loveşti cu forţă. Dacă hangerul nu loveşte inima, atunci omul poate fi pierdut. Cu puşca poate fi ucis în mai multe moduri. Cel mai sigur este să-i ieşi flăcăului în întâmpinare cu arma încărcată. Se va ridica în două labe, i se va trage împuşcătura mortală exact în inimă. Pentru că, de obicei, deschide larg botul, i se poate trage glonţul, prin partea superioară a acestuia, în creier.

Cei doi bărbaţi se reîntoarseră. Femeia rămăsese cu bolnavul. Negustorul de cărbuni întrebă:

— Ce voiai să vorbeşti cu mine în legătură cu calul?

— Voiam să ştiu dacă vrei să consumi tu toată carnea

animalului.

— Da. Vreau s-o pun bine.

— Alege-ţi cea mai bună bucată. Restul îl cumpăr eu.

— Tu? Pentru ce?

— Pentru urs.

— Dar, a mâncat suficient. Ce, vrei să-l mai şi premiezi, după ce mi-a omorât calul?

— Nu, n-o să fie în nici un caz un premiu. Ştii cumva dacă acest animal de pradă se învârte deja de mai mult timp prin această zonă?

— Până acum n-am văzut nici o urmă de-a lui pe aici. Casele sunt la distanţă destul de mare una de alta, dar, dacă vreun vecin ar fi aflat că a mai făcut o asemenea victima, mi-ar fi spus, pentru că mă duc deseori prin sate.

— Vasăzică, e străin de locurile acestea şi nu ştie cum să-şi potolească foamea fără eforturi. De aceea, sunt convins că se va reîntoarce în seara asta să ia şi restul de carne de cal. Locul unde a ucis animalul e departe de-aici?

— Nu prea departe. Calul se afla în mijlocul grohotişului, unde se află vârful limbii de pădure care se întinde până la luminişul nostru.

— Atunci, o să duc acolo o bucată de carne, să-l ademenesc la locul faptei.

— Vrei să aştepţi un animal atât de mare în întunericul nopţii? Până acum n-am mai auzit aşa ceva. Când se rătăceşte vreun urs prin această regiune, se adună toţi bărbaţii viteji de pe aici şi îşi aduc şi câinii sau sunt chemaţi soldaţii. Apoi are loc o luptă, în care sunt ucişi mulţi câini şi, uneori, şi oameni, în vreme ce ursul părăseşte câmpul de luptă învingător, până ce, în cele din urmă, este învins într-o a doua, a treia sau a patra luptă.

— Ei, i se acordă prea multă onoare acestui animal de pradă. Este suficient un singur om dotat cu o carabină bună.

— Effendi, vrei cumva să te lupţi singur cu el?

— Ţi-ai dori să mă însoţeşti?

— Nici pentru toate comorile din lume! strigă.

— Nu mă duc singur, o să-l iau cu mine pe unul dintre însoţitorii mei.

— Pe mine, fireşte, pe mine! strigă Halef, căruia îi luceau ochii.

— Da, pe tine, hagi. O să mergi cu mine pentru ca să ai apoi ce-i povesti lui Hanneh, minunata binefăcătoare.

— *Hamdulillah!* Lăudat şi slăvit fie Allah! Am să-i duc lui Hanneh şunca ursului şi am s-o învăţ s-o bage în saramură şi s-o afume, ca... ca... hm, o fericire, o mântuire!

Fusese cât pe ce, de fericit ce era, să-şi trădeze secretul legat de încălcarea poruncilor *Coranului*. Faţa îi strălucea de încântare.

În schimb, Osko şi Omar făcură nişte mutre nemulţumite.

— Effendi, spuse Osko, crezi cumva că noi ne temem de urs?

— Nu, vă cunosc vitejia.

— Atunci, te rugăm să ne iei şi pe noi.

— Nu se poate. Nu trebuie să fim prea mulţi. Am alunga animalul, căci ursul este şiret, deşi, deseori, se afirmă exact contrariul despre el. De altfel, vă încredinţez un post foarte important. Este foarte posibil să fiţi nevoiţi să vă dovediţi curajul, pentru că ursului i-ar putea veni ideea să vă viziteze.

— Cum aşa?

— Va trebui să păziţi caii noştri, care vor rămâne aici. Nu-i lăsăm liberi azi, pentru că animalul de pradă s-ar putea să aibă poftă de carne proaspătă de cal. Vântul bate acum din direcţia noastră spre locul unde vrem să-l aşteptăm. Nasul lui e destul de fin ca să simtă că se află nişte cai aici. E în stare să lase baltă carnea calului mort şi să încerce să-şi procure de aici alta proaspătă. Aşadar, Halef şi cu mine trebuie să fim pregătiţi, pentru că s-ar putea să nu vrea să se lase văzut de noi şi să-şi facă apariţia aici, la voi, la hambare.

— Îţi mulţumesc, effendi. N-o să ne mişcăm din post. Ursul n-are decât să vină. O să fie întâmpinat de gloanţele noastre.

— Da, dar nu aşa cum, probabil, vă gândiţi. Va trebui să staţi aici, în hambar, lângă cai şi nu să-l aşteptaţi cumva afară. N-aveţi suficientă experienţă. V-aţi pune viaţa în pericol.

— Şi ce, să ne ascundem de un animal în spatele scândurilor?

— Da, pentru că şi noi o să ne ascundem în spatele stâncilor. Flintele voastre nu sunt suficient de bune. Chiar dacă aţi nimeri ursul, doar printr-o întâmplare aţi reuşi să-l răniţi mortal. Dacă v-ar găsi afară, cu siguranţă unul dintre voi ar fi ucis. Sunt convins de asta.

— Şi atunci, ce trebuie să facem dacă stă afară iar noi suntem înăuntru şi nu-l putem vedea?

— O să-l auziţi mai bine. Hambarul n-are scândurile prea groase şi nici nu vă trece prin cap ce perspicace poate fi un urs. Ştie exact ce este o uşă şi o să încerce să o spargă sau să o smulgă cu labele lui puternice. Dacă nu reuşeşte, atunci o să înconjoare toată clădirea să încerce să dea de o scândură care poate fi smulsă. Dacă face şi cea mai mică deschizătură, atunci n-o să-i fie greu, cu puterea pe care o are, să o facă mai mare. Dacă va veni la hambare, o să vă daţi seama, auzindu-l pe unde zgârie, de locul unde se află. Atunci îi trageţi un glonţ, prin scândura subţire. Noi o să auzim împuşcătura, iar restul este treaba noastră.

— Aşadar, s-ar putea să nu se ajungă la o luptă adevărată între noi şi el?

— Ba chiar foarte uşor. O rană uşoară nu prea îl afectează, dar îl face să fie de două ori mai furios. E posibil ca, în ciuda faptului că veţi trage în el, să smulgă scândurile subţiri sau să încerce să se strecoare înăuntru. Atunci, va trebui să vă apăraţi pielea. De tras n-o să mai aveţi timp, căci n-o să mai puteţi încărca în timp util. Lovituri cu patul puştii în

nas, dar nu în ţeasta capului, căci este atât de tare, încât s-ar zdrobi patul armei, şi împunsături de cuţit în inimă — asta-i tot ce puteţi face, până sosim Halef şi cu mine. De altfel, nici n-o să ne aflăm prea departe. O să vă mai dau nişte indicaţii ceva mai târziu.

— Dar, spuse Halef, s-a-ntunecat deja şi caii noştri sunt liberi. Dacă vine acum şi-l ucide pe Rih al tău?

— Nu va veni acum, iar Rih nu-i calul unui cărbunar. Cred, chiar, că l-aş putea lăsa pe armăsar să termine el singur ursul. Putem, liniştiţi, să ne mai lăsăm caii să pască. Ursul n-o să vină mai devreme de două ore înainte de miezul nopţii. Dar, ca să nu lăsăm nimic la voia întâmplării, o să aprindem un foc afară şi o să ne aşezăm în jurul lui. Aşa o să ţinem şi caii sub observaţie şi le putem veni în ajutor cu armele. De altfel, focul va lumina până departe şi-l va împiedica pe urs să facă prea devreme o vizită la momeală. Acum, însă, trebuie să ne ocupăm mai întâi de carnea calului mort.

Negustorul de cărbuni fu întru totul de acord cu ceea ce aveam de gând. Pentru el, cel mai important lucru era ca animalul de pradă să fie ucis. Începu să cureţe carnea de pe oase. Rămase suficientă cât să-i ajungă ursului. Pentru resturile acestea Junak îmi ceru treizeci de piaştri, deci aproape şase mărci, pe pare i le-am dat cu plăcere.

Lângă zidul de coamă al casei, se afla o grămadă de lemne de foc. Am cumpărat-o de la gazdă cu zece piaştri şi am poruncit să fie aprins un foc, nu departe de uşa casei, care să fie întreţinut până când urma să începem vânătoarea. Focul lumina suficient de departe, aşa încât ne puteam vedea caii care păşteau şi puteam să-i supraveghem. Osko rămase lângă foc. Noi ceilalţi am intrat în colibă. Voiam să văd cum îi merge mübarekului.

Cât timp avusesem de lucru pe-afară, îi auzisem gemetele neîntrerupte. Arăta îngrozitor. Chipul schimonosit, ochii însângeraţi, spuma care îi apăruse la gură, blestemele şi

înjurăturile pe care le profera şi duhoarea pe care-o răspândea m-au dezgustat într-atât încât mi-a venit foarte greu să îngenunchez lângă el şi să-i cercetez rănile.

Bandajul fusese aplicat cu neglijenţă şi neîndemânare. Când am încercat să îndepărtez cârpele cu care era legat, mişcându-i astfel braţul, a urlat de durere ca un animal sălbatic şi s-a împotrivit cu vehemenţă. Mă lua drept diavolul care voia să-l sfâşie, mă respingea cu braţul sănătos şi mă ruga să fiu îndurător şi să-i dau voie să se reîntoarcă pe pământ. Drept răsplată, îmi promitea oameni pe care voia să-i ucidă ca să-mi trimită sufletele lor în iad.

Febra îi dăduse asemenea puteri, încât a trebuii să folosesc forţa. Trei persoane au fost nevoite să-l ţină pentru ca să pot să-i îndepărtez bandajul de pe rană. Mi-am dat imediat seama că nu mai putea fi salvat; chiar şi dacă i s-ar fi amputat braţul rănit, tot ar fi fost prea târziu. Gangrena era deja foarte avansată şi împrăştia un miros îngrozitor de putregai.

Nu mai era nimic altceva de făcut, decât să-i dau apa după care striga. Am lăsat-o pe femeie să se ocupe de asta. Era o minune faptul că mübarekul putuse să suporte drumul călare până aici. Stăteam lângă culcuşul lui, înfioraţi, şi nu ne mai gândeam la duşmănie, ci doar la sfârşitul îngrozitor pentru care doar el era vinovat. Stăpânul conacului spuse:

— Effendi, n-ar fi mai bine să-l ucidem? Ar fi cea mai mare binefacere pe care i-am putea-o face.

— N-avem dreptul să facem aşa ceva. De altfel, n-a rostit nici un cuvânt de căinţă, din contră, vrea să-l miluiască pe diavol cu omoruri îngrozitoare. În trupul acesta aflat în putrefacţie sălăşluieşte un suflet negru. Poate îi redă Dumnezeu conştiinţa şi, în felul acesta, o ultimă ocazie de a-şi recunoaşte păcatele. Ar trebui să vedeţi în el un exemplu hidos.

— Noi? întrebă stăpânul conacului, perplex. De ce?

— Cine duce o viaţă ca a lui îşi va găsi, probabil, un sfârşit la fel de groaznic. N-am întâlnit niciodată un nelegiuit care să fie fericit.

— Crezi că omul acesta cucernic a fost un nelegiuit?

— Da, şi tu ştii foarte bine că am dreptate.

— Dar a fost considerat un sfânt. De ce nu l-a pedepsit Allah mai repede?

— Pentru că Allah este îndurător şi răbdător şi îi oferă şi celui mai mare păcătos ocazia să-şi revină şi să se schimbe în bine.

— Effendi, cuvintele tale nu sunt valabile şi pentru mine, spuse stăpânul conacului. Sunt prietenul tău şi n-am avut nimic de-a face cu bătrânul ăsta. Allah ştie că sunt un om drept şi că nu merit nici o pedeapsă. Şi negustorul de cărbuni şi nevasta lui sunt oameni cinstiţi. Ne-ai adresat nişte avertismente care n-au nici o legătură cu noi. Fiecare trebuie să-şi vadă de propriile greşeli.

Cuvintele acestea erau o adevărată impertinenţă. Halef chiar duse imediat mâna la brâu, acolo unde se afla biciul, dar i-am făcut un semn şi apoi m-am adresat stăpânului conacului:

— Ai dreptate, toţi suntem păcătoşi şi fiecare greşim. Totuşi, consider de datoria mea să-l avertizez pe acela care se expune unui pericol în care poate pieri. Treaba voastră dacă ascultaţi sau nu de avertismentul meu. Ne-am terminat treaba aici, aşa că vrem să ducem acum carnea în locul unde a fost ucis calul.

Ne-am dus în hambar. Scheletul calului era întreg, aşa că am putut să-l luăm cu totul. Halef şi negustorul de cărbuni l-a apucat de partea din faţă iar eu de cea din spate. Apoi am plecat. În apropierea locului unde ursul ucisese calul l-am lăsat jos. Pe schelet se mai afla încă destul de multă carne. Pielea o jupuise deja Junak. Ne-am frecat tălpile de carne, pentru ca ursul să nu ne poată mirosi urmele. Mirosul de

carne trebuia să-l inducă în eroare. Apoi ne-am dus la locul unde ursul dăduse lupta.

Acesta era foarte potrivit pentru scopul nostru. În ciuda întunericului, am recunoscut cele mai importante detalii ale terenului, întrucât focul lumina clar toate contururile.

Limba de pădure se termina într-un vârf de stâncă de pe care se prăvăliseră blocuri grele de piatră. Erau împrăştiate peste tot în jur. Aici, între ele, fusese găsit calul ucis. L-am adus şi l-am aşezat exact în acelaşi loc. Dacă ne aşezam în spatele unei stânci, în direcţia bună a vântului, animalul de pradă nu putea să ne scape, dacă urma într-adevăr să vină.

Negustorului de cărbuni nu i se părea deloc sigur acest loc, aşa că plecă îndată. L-am urmat şi noi, mergând încet.

— Flăcăul nu vrea să fie mâncat spuse, râzând Halef. Acum, pe întuneric, lucrul acesta s-ar putea întâmpla, dar pun pariu că, dacă ursul l-ar vedea ziua, ar da din cap şi s-ar gândi: eşti prea murdar pentru mine! Sidi, mai devreme mi-ai atras atenţia asupra pachetului pe care-l avea Junak în mână.

— Da. Ştii ce conţine?

— Fireşte. Am recunoscut cârpa în care deţinătoarea unturii de peşte a împachetat afumătura. Am aruncat-o împreună cu carnaţii. Să-i fi găsit oare şi pe aceştia? Atunci să-i mănânce liniştit şi să aibă parte de chinul pe care l-am îndurat eu! Tare aş vrea să fiu de faţă când i-o mânca.

— S-ar putea să ai parte de această plăcere. Dar nu asta e important. Ascultă aici! întrucât Junak a găsit pachetul, înseamnă că a fost acolo unde ai aruncat carnaţii. Ce căuta acolo? Nevasta lui ne-a spus că ar fi plecat să descopere urmele ursului. Ceea ce nu-i adevărat. A aflat că vom veni. Nerăbdarea l-a determinat să vină în întâmpinarea noastră. Se pare că ne acordă o mare importanţă. N-a mai ţinut cont nici măcar de faptul că în absenţa lui, ne-ar fi atras mai uşor atenţia prezenţa mübarekului. Bănuiesc că i s-a asigurat şi lui o parte din prada pe care ticăloşii cred că o vor lua de la noi.

— Ei, atunci va fi nevoit să se şteargă pe bot fără să fi mâncat şi fără să fi băut. Ascultă-mă pe mine, Sidi, suntem prea indulgenţi cu oamenii aceştia. Trebuia să-i fi împuşcat. Omenirea ne-ar fi fost recunoscătoare.

— Ştii foarte bine care-i părerea mea în acest sens. De fapt am şi tras. Mübarekul o să moară din pricina celor două gloanţe încasate de la mine. Eu nu vreau să-i omor stând ascuns, la pândă. Asta ar fi crimă. Dar, dacă ne vor ataca, punându-ne viaţa în pericol, ne vom apăra prin toate mijloacele de care dispunem.

Am ajuns lângă foc, unde ceilalţi se aşezaseră deja. Stăpânul conacului vârâse două furculiţe de lemn în pământ şi era ocupat să înfigă o bucată mare de carne de cal într-o a treia furculiţa. Dacă-şi închipuia că ne va avea ca oaspeţi la această friptură, se înşela amarnic. Din fericire, mai aveam ceva provizii la noi, care ne erau de ajuns pentru seara aceasta.

Când negustorul de cărbuni ne văzu mâncând, i se făcu o foame atât de mare, încât nu mai vru să aştepte până se făcea friptura de cal. Intră în casă şi o aduse pe nevastă-sa şi cunoscutul pacheţel. Se aşezară amândoi lângă foc. Junak desfăşură cârpa şi dădu la iveală cârnatul. Bucata de piele lipsea. Împărţi inegal cârnatul. Femeia primi bucăţica cea mai mică iar el şi-o opri pe cea mai mare. Când stăpânul conacului îl întrebă de provenienţa cârnatului, îi spuse că îl adusese dintr-una din călătoriile lui de afaceri. Avea voie să-l mănânce pentru că nu era mahomedan. Cei doi mâncau cu mare plăcere. Halef îi privea cu mare atenţie. Tare ar mai fi vrut să facă o observaţie, dar nu putea spune nimic.

Între timp, din casă se auzeau gemetele şi vaietele mübarekului, amestecate cu ţipete stridente de spaimă. Parcă cineva era supus torturilor, aşa se auzea. Complicilor lui nici nu le păsa. I-am spus femeii să se ducă până la el şi să-i dea apă. Dar, tocmai se prăjise friptura, aşa că refuză să-mi

îndeplinească dorinţa. Atunci, m-am ridicat eu însumi să mă duc.

Tocmai când mă ridicam, bolnavul dădu un urlet atât de înspăimântător, încât îmi îngheţă şira spinării. Voiam să pornesc în fugă spre casă, când îşi făcu el însuşi apariţia în faţa uşii şi începu să strige:

— Ajutor! Ajutor! Arde! Sunt în flăcări!

Se repezi spre noi. Febra care îi crescuse peste măsură îi învinsese slăbiciunea. Abia făcu câţiva paşi şi râmase pe loc, holbându-se la foc şi urlând:

— Sunt flăcări şi aici! Peste tot sunt flăcări, şi aici şi acolo şi dincolo! Iar eu ard pe dinăuntru! Ajutor! Ajutor!

Lovi aerul cu braţul sănătos şi apoi se prăbuşi la pământ, unde rămase întins, gemând încetişor. L-am ridicat şi l-am dus din nou în colibă, dar ne-a dat de furcă, pentru că ne lua drept duhuri rele şi se apăra cu disperare. Când l-am aşezat în culcuş, era deja sleit de toate puterile şi închise ochii. Ne-am reîntors la foc. Dar, la scurt timp, reîncepu să urle. Era greu de suportat. Abia după multă vreme se linişti. Am intrat în casă să văd ce face. Zăcea în întuneric. Am aprins o făclie şi i-am luminat chipul. Ochii lui mari erau îndreptaţi spre mine. Era conştient şi mă recunoscu:

— Câine! şuieră spre mine. Vasăzică, ai venit. Blestemat să fii!

— Mübarekul, i-am spus, grav, gândeşte-te la starea ta. Până la răsăritul soarelui, te vei afla în faţa marelui judecător. Roagă-l pe Allah să fie îndurător şi milostiv!

— Drace! Tu eşti ucigaşul meu. Dar nu vreau să mor, nu vreau! Pe tine, pe tine, pe tine vreau să te văd murind!

Am îngenuncheat lângă el, ţinând în mână vasul cu apă din care voiam să-i dau să bea. Se rostogoli într-o parte şi, fulgerător, îmi înhaţă cuţitul de la brâu. La fel de rapid şi lovi cu el. M-ar fi nimerit în piept dacă nu aş fi parat cu vasul de apă. În clipa următoare, îi smulsesem cuţitul din mână.

— Eşti într-adevăr un om îngrozitor. Şi în ultima clipă vrei să-ţi împovărezi sufletul cu o crimă. Cum poţi....

— Gura! mă întrerupse, urlând. De ce am febră? De ce sunt atât de slăbit încât mi se smulge arma din mână?

Se ridică încet în capul oaselor. Ochii îi luceau ca unei pantere. Involuntar, m-am tras înapoi.

— Te temi de mine? gâfâi el. E înspăimântător să fiu duşmanul tău, nu-i aşa? Allah, iar mă arde! Văd focul venind. Se apropie, arde... arde!

Mübarekul se prăbuşi la loc şi continuă să urle. Îşi pierduse din nou cunoştinţa, febra îl copleşise iar. Duhoarea din colibă era de nesuportat. Am tras adânc aer proaspăt în piept, când am ieşit afară.

Cine a văzut un om muribund în chinuri atât de groaznice nu poate uita asta niciodată. Şi astăzi mă cuprinde groaza când mă gândesc la seara aceea. Ceasul meu arăta ora zece. Am adăpat caii la gârlă şi apoi i-am dus în hambar.

— Effendi, noi unde să stăm, nevastă-mea, stăpânul conacului şi cu mine? mă întrebă negustorul de cărbuni.

— Duceţi-vă înăuntru, la cai, am propus.

— Dar ai spus chiar tu însuţi că ursul ar putea veni în hambar. Am prefera să rămânem în colibă. Dacă apare ursul, ne urcăm pe acoperiş şi tragem scara. Pe mübarek poate să-l mănânce liniştit.

Ceea ce Junak numea scară era o bârnă în care fuseseră făcute nişte crestături. Aceasta se afla rezemată în colibă.

Am stins focul. Cei trei se grăbiră să se adăpostească în colibă. Osko şi Omar se duseră în hambar, la cai, după ce le-am explicat cum trebuie să procedeze. Apoi, am pornit şi eu cu Halef.

4. Vânătoarea de urşi

Înainte de plecare, hagiul îşi verifică arma, ca să se convingă că este în ordine. Eu n-am luat cu mine decât carabina. Muscheta nu-mi era de nici un folos la o vânătoare de urşi.

— S-ar putea ca animalul să fie deja acolo când vom ajunge noi, spuse Halef. E atât de întuneric, că s-ar putea să-l vedem doar dacă dăm nas în nas cu el.

— Tocmai de aceea, trebuie să facem un ocol. Vântul s-ar putea să-l ajute să ne simtă mirosul. O să străbatem o porţiune de drum de forma unui arc de cerc, pentru ca apoi să putem veni din direcţie opusă.

Am procedat conform planului. Ne-am apropiat precauţi de cadavrul calului, nu numai pentru că ursul putea să se afle deja acolo, dar şi pentru că putea veni din aceeaşi direcţie ca şi noi.

Ţineam armele în poziţie de tragere şi ne-am oprit destul de des, pentru a trage cu urechea. Dacă ursul se afla deja la scheletul calului, trebuia să se audă cum plescăie şi cum zdrobeşte oasele. Dar, afară de şuieratul uşor al vântului, printre ramurile copacilor, nu se auzea nici un alt zgomot.

În sfârşit am ajuns atât de aproape, încât puteam vedea cadavrul calului. Ursul nu era acolo. Ne-am căţărat pe o bucată mare de stâncă din apropiere. Era atât de înaltă încât ne putea feri de un atac direct al animalului de pradă. Stânca era acoperită cu o pătură de muşchi, foarte comodă pentru şezut pe ea. Ne-am aşezat unul lângă celălalt şi am aşteptat.

— Sidi, şopti Halef, n-ar fi mai bine să ne despărţim?

— Atunci am putea să-l încolţim pe urs din două părţi.

— Şi, atunci, de ce n-o facem?

— Pentru că tu subestimezi pericolul şi nu pot să te las

singur. Încrederea în propriile-ţi puteri s-ar putea să te determine să comiţi o imprudenţă. În primul rând, nu trebuie să tragi până nu-ţi permit eu.

— Aşadar, vrei să tragi tu primul?

— Da, căci glonţul meu va avea un efect mai puternic.

— Îmi pare rău, Sidi, căci tare aş fi vrut să ucid eu animalul. N-o să mă acopăr de glorie, dacă îi voi povesti lui Hanneh a mea, cea mai grozavă dintre femei, că tu ai ucis animalul. Vreau să-i pot spune că ursul a căzut sub glonţul meu.

— S-ar putea să-i poţi spune aşa ceva, căci e de presupus că nu va fi de ajuns un singur glonţ. Dacă acesta nu-l omoară pe loc, va veni aici să ne înhaţe. Atunci îl lăsăm să se apropie şi, când ajunge la stâncă şi începe să se caţere, poţi să-i tragi un glonţ în bot sau în ochi.

— Asta mi-o spui doar ca să mă consolezi. Ştiu eu că ai să-l ucizi chiar cu primul glonţ.

— N-avem cum să vedem clar dimensiunile siluetei ursului, pentru că tragem de sus şi este şi întuneric. Dacă am fi jos, corpul lui s-ar distinge mai bine. Dar acum să tăcem, căci altfel n-o să observăm când vine.

— De departe nici n-ai cum să-l observi, spuse Halef. Animalele de pradă au grijă să meargă fără să facă zgomot. Nu ştiu dacă ursul are acelaşi obicei ca leul, care îşi anunţă apariţia cu un răget puternic, de la distanţă.

— Nu, ursul n-are un suflet atât de deschis. Doar dacă e foarte bine dispus sau dacă îl supără ceva, atunci scoate un mormăit voios sau morocănos.

Din acea clipă nu s-a mai vorbit. Trăgeam cu urechea, într-o tăcere desăvârşită. Vântul sufla peste pădure. Se auzea ca vuietul unei cascade îndepărtate. Întrucât acest zgomot nu-şi modifica intensitatea, era uşor de recunoscut un sunet deosebit.

Răbdarea ne-a fost pusă la grea încercare. Când ceasul

meu arăta deja miezul nopţii, încă nu se întâmplase nimic.

— Nu mai vine, şopti Halef. Ne-am bucurat degeaba. Niciodată n-o să...

Se opri brusc, căci auzise zgomotul unei pietre care se rostogolise. Am ascultat cu atenţia încordată la maximum.

— Sidi, a căzut o piatră, şopti Halef. Dar nu e ursul, pentru că ar fi trebuit să auzim mai multe pietre căzând.

— Nu-i chiar aşa. Faptul că s-a rostogolit o piatră s-ar putea să-l fi făcut mai precaut. Posibil să fi fost un alt animal, dar eu cred că a fost el. În orice caz, am să-i simt mirosul, înainte de al vedea.

— Chiar e posibil aşa ceva?

— Da, dacă ai experienţă. Animalele sălbatice au propriul lor miros puternic. De fapt, la urs nu-i chiar atât de tare ca la leu, tigru şi panteră. Dar de perceput tot am să-l percep. Ascultă!

Din dreapta se auzi ca trosnetul unei ramuri. Animalul cobora panta stâncoasă a limbii de pădure. Şi acum i-am simţit într-adevăr mirosul. Cine a văzut animale de pradă în cuşti a simţit precis miasma lor pătrunzătoare. Mirosul acesta este, însă, şi mai puternic atunci când animalele se află în libertate. Înţepător, ca mirosul de rachiu de izmuşoară sau de liniment[1] saponatocamforat, acest miros pătrunde în nasul sensibil şi vânătorul experimentat îl recunoaşte de la distanţă. Acest miros „sălbatic” adia acum spre mine.

— Îi simţi mirosul? l-am întrebat, şoptit, pe Halef.

— Nu, răspunse el şi adulmecă cu grijă în dreapta şi în stânga.

— Vine, eu îi simt deja mirosul.

— Înseamnă că nasul tău este mai sensibil decât al meu. O să primească un salut de bun venit, care o să-l lase cu gura căscată.

---

[1] Preparat farmaceutic lichid sau semisolid, cu aspect limpede sau lăptos, folosit pentru fricţiuni sau aplicaţii locale

Halef pocni cocoşul armei sale.

— Nu fi nechibzuit, l-am avertizat. În orice caz, ai să tragi după mine, ne-am înţeles? Dacă nu mă asculţi, ai s-o păţeşti! Vei da greş şi îmi alungi animalul.

Nu răspunse, dar l-am auzit respirând greu. Se terminase cu liniştea hagiului. Îl cuprinsese febra vânătorii.

Am auzit apoi un mormăit uşor, parcă torcea un motan. Imediat după aceea, am observat un corp mare, întunecat, care se apropia de hoitul calului.

— El e? îmi murmură Halef în ureche.

Respira foarte repede.

— Da, el e.

— Atunci, trage! Trage odată!

— Răbdare. Dar ce faci, tremuri?

— Sidi, m-am ambalat. Recunosc că tremur, dar nu de frică.

— Ştiu, cunosc senzaţia.

— Aşa că trage odată, să-mi vină şi mie rândul!

— Stăpâneşte-te, micuţule! O să trag atunci când o să pot să-l ţintesc bine. Avem timp. Ursul nu înfulecă precum leul. Este un pofticios şi nu se grăbeşte. Mai întâi ia bucăţile care îi plac cel mai mult, cele mai proaste le lasă la sfârşit. O să stea probabil ore întregi la masă, ca să nu-şi deranjeze stomacul cu vreo îmbucătură înghiţită în grabă. Apoi se va duce la apă, ca să tragă o duşcă zdravănă.

— Doar n-o să aşteptăm atât de mult!

— Nici n-am de gând aşa ceva. Aştept doar până se va ridica în capul oaselor. Face asta cu plăcere, în timpul mesei. Între reprizele de înghiţit, se mai ridică pe labele din spate şi îşi curăţă botul cu cele din faţă. Atunci o să putem să-l vedem mai bine decât acum. Mai înainte, este absolut imposibil să tragem în el, pentru că am face o mare prostie: nu putem să-i deosebim corpul de cel al calului, fiind şi foarte întuneric.

— O, ba da, o, ba da! Îl văd! Îl văd atât de clar încât aş

trage.

Se sucea neliniştit încolo şi încoace şi chiar îşi duse arma la obraz.

— Jos flinta! am şoptit furios.

Lăsă arma jos, dar era atât de iritat încât nu putea sta nici o clipă liniştit. Probabil că ne-ar fi dat de gol dacă stânca n-ar fi fost acoperită cu un muşchi atât de gros.

Se părea că ursului îi plăcea foarte mult mâncarea. Plescăia şi sorbea ca un copil prost crescut. Moş Martin era într-adevăr un mare gurmand. Ca variaţie, mai crănţănea din când în când şi câte un os lung. Îl auzeam clar cum suge măduva.

Urmă o pauză. Mormăi satisfăcut şi lovi cu labele în carne, pentru a se convinge de calitatea diversă a bucăţilor. Apoi, se ridică în două labe. Când ursul se ridică, făcând o pauză de masă indianul spune: „îşi ascultă burta”. Acesta este cel mai bun moment pentru a trage. Am dus arma la ochi.

Silueta animalului putea fi uşor recunoscută acum. Aşa cum bine presupusesem, ursul era uriaş. Dar, deşi l-am văzut clar acum, am lăsat arma jos.

— Allah! Allah! Da' trage, trage! mă îndemnă Halef.

— Mai încet! Altfel o să te audă!

— Dar de ce nu tragi?

— Nu vezi că stă cu spatele la noi?

— Şi ce-i cu asta?

— N-aş fi prea sigur de împuşcătură. Ursul priveşte spre casă. Poate a simţit mirosul cailor noştri. A încetat să mai mănânce. Asta-i îngrijorător. Trebuie să aşteptăm până se întoarce cu faţa spre noi; apoi... mii de tunete! Ce-ţi trece prin cap?

Acest strigăt furios l-am rostit cu voce tare. Hagiul nu mai reuşise să-şi înfrâneze nerăbdarea. Ţintise şi trăsese atât de iute, încât n-am mai avut timp să-l împiedic.

Fără să-i pese de mine, micuţul sări în sus, îşi aruncă

arma în aer şi strigă:

— Victorie, triumf, e mort, s-a prăbuşit!

— Nu taci odată, piază-rea! Ai alungat ursul.

— Să-l alung? strigă el, încercând să se elibereze din strânsoarea mea. L-am ucis, l-am învins! Îl văd zăcând la pământ.

Se smulse din mâinile mele, sări din nou în sus şi strigă cât putu de tare:

— Omar, Osko, auziţi bucuria, auziţi fericirea! Aflaţi de faima prietenului vostru şi ascultaţi sunetul de trompetă al gloriei mele! Am împuşcat ursul, l-am trimis la moşii şi strămoşii lui, eu, Hagi Halef Omar Ben Hagi Abul Abbas Ibn Ha…

N-a putut să mai continue, căci am sărit şi eu în sus, l-am înhăţat de ceafă şi l-am împins spre pământ. Eram foarte furios, aşa că l-am înhăţat strâns, de parcă era o marionetă în mâinile mele.

— Dacă mai scoţi un sunet, o să faci cunoştinţă cu pumnii mei, posesor al unui nefericit creier de oaie! l-am ameninţat. Rămâi aici sus şi reîncarcă-ţi urgent arma. Mă duc să văd dacă mai poate fi salvată prada. Spunând acestea, am sărit de pe blocul de stâncă, fără să mă mai gândesc la piciorul care nu mi se însănătoşise total. Jos, m-am ghemuit repede şi mi-am pregătit cuţitul şi carabina. Dacă ursul mai era încă acolo, m-ar fi atacat îndată. De sus, se auzi sunetul metalic al vergelei puştii lui Halef, jos, însă, rămase totul liniştit. Nu se auzea şi nu se vedea nimic. N-am putut să constat decât că ursul nu se mai afla lângă stârvul calului.

Cu toate acestea trebuia să fiu prevăzător. Având în vedere vârsta, era capabil de multă viclenie: nu s-ar fi repezit deschis la mine, ci s-ar fi furişat pe după piatră. Acest lucru ar fi fost periculos pentru mine, căci, dacă venea de după colţ, ne-am fi întâlnit nas în nas, aşa că ar fi putut să mă înhaţe cu ghearele. De aceea, am făcut câţiva paşi într-o parte, aşa

încât să ţin sub observaţie şi stânca şi stârvul.

Am aşteptat şi am tras cu urechea câteva clipe. Deodată, dinspre casă răsună un strigăt şi apoi auzirăm răbufnirea deznădăjduită:

— Lasă-mă, dă-mi drumul! Pleacă, pleacă! Ajutor! Ajutor!

— Ăsta-i mübarekul! spuse Halef.

Am vrut să răspund, dar n-am făcut-o, căci acum auzirăm, dinspre casă o împuşcătură. Cunoşteam acest pocnet înfundat caracteristic, era arma Crnagora a lui Osko.

— Ursul e la hambar, am strigat spre Halef, cu voce înăbuşită. Coboară repede!

— Allah! O să avem totuşi parte de el! strigă micuţul.

Sări, se prăbuşi la pământ, se ridică şi o luă la fugă pe lângă mine. L-am urmat. Dar, n-am apucat să fac decât câţiva paşi şi am simţit în articulaţia piciorului o împunsătură. Se pare că săritura de pe stâncă îmi afectase piciorul. Am fost, deci, nevoit să trec de la galop la trap. Făceam însă paşi mari cu piciorul sănătos, cu cel bolnav păşind doar pe vârf, cu multă precauţie.

Acum răsună în liniştea nopţii un ţipăt înspăimântător. Să fi fost mübarekul sau Halef, care trebuie să fi ajuns deja la casă? Să fi nimerit neprevăzătorul hagiu direct în ghearele ursului? Mă cuprinse o asemenea teamă, gândindu-mă la micuţ, încât am transpirat prin toţi porii. Nu mi-a mai păsat de piciorul meu bolnav şi am luat-o la fugă cât am putut mai repede.

Am recunoscut vocile lui Osko şi Omar. O nouă împuşcătură! Din nefericire, o piatră se afla în drumul meu. N-am văzut-o, m-am împiedicat de ea şi m-am prăbuşit la pământ. Carabina mi-a sărit din mână şi a zburat căzând la pământ la o distanţă considerabilă.

M-am ridicat rapid şi am privit în jur. Nu vedeam puşca nicăieri. N-aveam timp să pipăi pământul pentru a-mi regăsi arma. Hagiul era în pericol şi nu puteam pierde timpul. De

aceea, am luat-o din nou la fugă şi am scos cuţitul de la cingătoare.

— Osko, unde-i ursul? am întrebat încă de la distanţă.

— Afară! răspunse acesta din interiorul hambarului.

— Halef a fost aici?

— Da, dar acum s-a dus iar după urs.

Mă aflam acum lângă peretele de lemn. Fuseseră smulse două scânduri.

— Pe-aici a vrut să intre ursul, spuse Osko. I-am tras un glonţ.

— L-ai nimerit?

— Nu ştiu. Scândurile s-au năruit după ce trăsesem deja.

— Încotro a luat-o Halef?

— Spre dreapta, l-am auzit foarte clar.

— Rămâneţi înăuntru şi fiţi atenţi! Animalul s-ar putea reîntoarce.

Am luat-o la fugă în direcţia indicată. Uşa casei era deschisă. Cineva stătea în faţa ei, am văzut după umbra proiectată pe drum, căci înăuntru ardeau făclii.

Un corp omenesc zăcea acolo. M-am împiedicat de el, dar, de data aceasta, nu m-am mai prăbuşit.

— Trage, trage! am auzit două voci strigând din colibă.

Mă aflam la zece paşi distanţă de uşă şi l-am recunoscut pe cel care stătea în faţa ei. Era Halef. Îşi încărcase puşca şi o îndreptase spre interiorul colibei. Pocni o împuşcătură. Apoi ieşi afară şi se prăbuşi la pământ, de parcă fusese îmbrâncit de un braţ puternic. În clipa următoare apăru ursul, se înghesui, în patru labe, ca să iasă afară pe uşa cea îngustă şi apoi se ridică iute în două labe.

Şi Halef sări repede în sus. El şi ursul şedeau faţă în faţă, ameninţători, la o distanţă de doar trei paşi între ei. Hagiul răsuci arma şi o apucă de pat. Atunci mă zări şi pe mine, căci şedeam în lumină.

— Sidi, nu mai am nici un glonţ! strigă spre mine. Toate

acestea se petrecură mult mai repede decât pot fi povestite sau citite.

— Fă un salt înapoi! Nu lovi! am strigat.

În acelaşi timp, i-am aplicat ursului o lovitură, care însă nimeri într-o parte, pe lângă el. Animalul se îndreptă spre mine, căscă botul şi scoase un urlet furios, prelung. Am simţit răsuflarea fierbinte, urât mirositoare a ursului, când am sărit pe lângă el.

O întoarcere fulgerătoare, întinse laba să mă înhaţe, dar lovi doar aerul, căci nu mai eram în faţa lui, ci în dreapta lui. Cu mâna stângă l-am înhăţat de coamă din zona occipitală, am ridicat mâna dreaptă şi l-am înjunghiat de două ori cu cuţitul, înfigându-l până în plasele, între coastele din zona inimii.

Totul se petrecuse atât de rapid, încât primise cele două lovituri mortale înainte de a mai putea scoate un răcnet.

Se aruncă spre dreapta cu labele din spate, dar ghearele lui mă zgâriară pe umeri doar superficial. Din două sărituri, m-am îndepărtat de ghearele ursului. Apoi am rămas pe loc, observând animalul şi ridicând braţul să lovesc din nou, dacă ar mai fi fost necesar.

Dar ursul nu veni după mine. Cu botul larg deschis, plin de spume, şedea acolo nemişcat. Îşi îndreptase furios spre mine ochii mici şi scânteietori. Apoi i se închiseră încet, încet. Încercă zadarnic să-i redeschidă. Un frison îi străbătu trupul puternic. Apoi, animalul de pradă se prăbuşi pe labele din faţă şi căzu încet, tremurând într-o parte. Mai scoase doar un mormăit uşor. Picioarele i se destinseră. Ursul era mort.

— *Allah akbar!* strigă Halef, care rămăsese ca şi înţepenit în locul unde se afla. Allah e mare, iar ursul acesta este aproape la fel de mare. A murit, Sidi?

— Sper.

— A fost îngrozitor!

— Să-i mulţumeşti de-o mie de ori lui Dumnezeu pentru

acest deznodământ fericit!

— Da, lăudat şi onorat fie Allah! Nu mi-aş fi închipuit niciodată că un urs poate fi atât de mare.

Îşi exprimă dorinţa de a vedea animalul de aproape.

— Stai pe loc! i-am poruncit. Nu suntem încă siguri că este într-adevăr mort.

M-am apropiat de animal, am îndreptat revolverul spre unul din ochi şi am tras de două ori. Nu se mişcă.

— Acum poţi să vii să-l admiri. Nu e mult mai înalt decât tine? l-am întrebat pe hagiu.

— Da, aşa cred, este mai înalt şi decât tine, Sidi. Crede-mă, n-am tremurat când m-am aflat faţă în faţă cu el, dar am crezut că îmi stă inima în loc. S-a cărăbănit de la hambar şi a venit la uşă, dispărând în colibă. Afară, acolo sus pe stâncă se părea că nu-l nimerisem. Cel de-al doilea glonţ al meu îi pătrunsese însă, precis, în piept. S-a aflat doar la doi paşi distanţă de mine. Am putut să ţintesc cu precizie.

— Povesteşte-mi pe scurt cum s-au întâmplat lucrurile.

— Mai întâi am alergat la hambar, căci am recunoscut, după pocnet, arma lui Osko, şi am presupus că ursul voia să meargă la caii noştri. Nu ajunsesem încă la hambar, când am auzit, dintr-o parte, un strigăt, dar nu m-a interesat. La hambar, am observat că fuseseră zdrobite două scânduri şi am aflat de la Osko şi Omar că ursul făcuse asta. Am alergat deci mai departe. Am văzut un trup întunecat zăcând la pământ şi unul mai mare deasupra lui. Era animalul. M-am oprit, am ţintit şi am tras. Ursul se cărăbăni spre uşă şi eu m-am luat după el. Intră în casă, eu după el. Când am ajuns la uşa deschisă, l-am zărit în colibă. Mirosea culcuşul mübarekului.

— Nu i-a făcut nimic?

— Bătrânul nu era acolo, dispăruse. Am zărit doar ursul, m-a văzut şi el pe mine, s-a răsucit, s-a îndreptat spre mine şi s-a ridicat în două labe. De frică, am uitat să trag, căci

înălţimea lui m-a uimit atât de tare, încât abia mai puteam respira. Cineva a strigat la mine să trag. Cuvintele acestea m-au readus în simţiri. Când ursul a întins ghearele spre mine, am tras, dar m-a îmbrâncit atât de tare, încât am zburat pe uşă afară şi am căzut la pământ. Când m-am ridicat, el se afla în faţa mea. Nu mai aveam gloanţe. La cuţit nici nu m-am mai gândit. Voiam să mă apăr cu patul puştii, dar atunci ai apărut tu.

— Exact la momentul potrivit.

— Da, sunt convins că arma mea s-ar fi sfărâmat în ţeasta lui. Apoi, m-ar fi sfâşiat. O, Sidi, mi-ai salvat viaţa!

Mă apucă de mână şi mă trase spre pieptul lui.

— Lasă, Halef. Şi tu ai fi procedat la fel, dacă mă aflam eu în locul tău.

— Da, dar mă cam îndoiesc că aş fi reuşit să ucid acest animal uriaş cu cuţitul. Tu ai mai ucis şi înainte urşi bruni, care sunt şi mai periculoşi decât acesta, dar eu nu. Animalul acesta de pradă este într-adevăr mai mare decât leul.

— Doar ţi-am spus asta mai înainte. Se pare că trupul acela de acolo e al bătrânului mübarek. Probabil e mort. Ultimul atac de febră l-a scos afară. Dar mă mir că s-a prăbuşit atât de repede.

— Ursul se afla deasupra lui. Să-l fi ucis el?

— Posibil. Acum să vedem, mai întâi, ce fac ceilalţi. Am intrat în colibă. Lumina din încăpere venea de undeva de sus. Când am privit în jur, i-am zărit pe stăpânul conacului şi pe cele două gazde stând ghemuiţi pe prăjinile de la acoperiş. Ţineau în mâini făclii aprinse.

— Ai venit, effendi? întrebă Junak. Unde-i ursul?

— Zace în faţa uşii.

— Allah!

Se dădură jos de pe bârnă şi respirară adânc.

— Ai văzut că n-am fost în siguranţă? spuse stăpânul conacului. A intrat în casă. Ce monstru! E la fel de mare ca un

bou.

— Dar aţi avut totuşi armele sus, cu voi. De ce n-aţi tras în el?

— Da' ce, eram proşti? N-am fi făcut altceva decât să-i atragem atenţia asupra noastră şi s-ar fi căţărat sus la noi. Ursul se caţără mult mai bine decât omul. Nu ştiai?

— Ba da. Vasăzică, aţi fost nişte laşi, dar pe hagiul meu l-aţi îndemnat să tragă!

— Fireşte! Doar el voia să ucidă animalul. Noi n-aveam de gând să facem o faptă atât de îndrăzneaţă. Şi, în afară de asta, dacă nimerea ursul, acesta nu s-ar mai fi gândit la noi!

— I-auzi, ce deştepţi sunteţi! Unde-i mübarekul?

— Afară. L-a cuprins iară febra şi a fugit. Dacă bătrânul n-ar fi deschis uşa, ursul n-ar mai fi intrat în colibă. Unde se ascunde bătrânul?

— Zace afară, mort. Vrem să aprindem din nou focul.

Ne-au urmat afară, dar nu au îndrăznit să se apropie de animalul de pradă. Mai întâi voiau să aprindă din nou focul, pentru a vedea dacă ursul era într-adevăr mort. Halef se duse să-i aducă pe Osko şi Omar.

Ursul avea vreo doi metri lungime, de la bot până la vârful de coadă. Cântărea precis vreo 200 de kilograme. Trei oameni au fost nevoiţi să se chinuiască să-l târască până lângă foc.

Între timp, am luat o ramură aprinsa şi m-am dus la mübarek. Halef m-a urmat. Bătrânul nu murise din cauza rănilor, deşi nici acestea nu i-ar mai fi lăsat un răgaz prea mare. Capul îi fusese înfundat adânc în grumaz iar pieptul era un terci de carne, sânge şi coaste zdrobite. Ursul îi rupsese gâtul şi îi sfâşiase pieptul, dar fusese apoi alungat de împuşcătura trasă de Halef.

N-am rostit nici un cuvânt şi ne-am reîntors la foc.

Acolo, Halef povesti ce văzuserăm şi cum fusese ucis ursul.

Chiar şi Osko şi Omar abia puteau înţelege că am îndrăznit să ucid animalul doar cu cuţitul. Negustorul de cărbuni avea însă alte gânduri. Pipăi ursul şi spuse:

— E foarte gras şi are multă carne. Şi pe blană se poate obţine o sumă bunicică. Cui aparţine animalul, effendi?

— Aceluia care l-a ucis.

— Aşa! Nu sunt de aceeaşi părere.

— Şi tu ce crezi atunci?

— Că îmi aparţine mie, pentru că a fost ucis pe proprietatea mea.

— Credeam că această regiune aparţine padişahului. Dacă îmi poţi dovedi că ai cumpărat de la el acest pământ, am să te cred că eşti stăpân aici. Apoi va trebui să-mi dovedeşti că ai drepturi asupra tuturor sălbăticiunilor care sunt ucise pe pământul tău. Când a venit ursul, te-ai ascuns. Este o dovadă clară că nu voiai să fie al tău. Noi l-am prins, aşa că ne aparţine.

— Effendi, judeci greşii. Ursul nu-ţi aparţine, el aparţine...

— Lui Hagi Halef al meu, l-am întrerupt. Dacă asta ai vrut să spui, ai dreptate. Nu poţi să ridici nici cea mai mică pretenţie. A trebuit să-ţi plătesc şi momeala. Să ne mulţumeşti dacă vom avea bunăvoinţa să-ţi lăsăm o parte din carne.

— Ce? întrebă Halef. Ursul îmi aparţine mie? Nu, Sidi, e al tău! Doar tu l-ai ucis!

— Eu i-am dat doar lovitura mortală. Ar fi murit şi fără cuţitul meu, în orice caz nu atât de repede. Uită-te aici! Chiar în apropierea celor două răni de cuţit se afla gaura pe care i-a făcut-o glonţul tău. A trecut foarte aproape de inimă şi a fost mortală. De aceea, animalul este proprietatea ta.

— O, Sidi, proprietarul n-ar mai fi trăit, dacă n-ai fi venit tu să-l salvezi! Vrei să-mi faci un dar pe care nu pot să-l primesc.

— Bine, atunci să procedăm după vechiul obicei vânătoresc. Tu ai împuşcat animalul, deci îţi aparţine blana.

Eu l-am înjunghiat, aşa că-mi aparţine carnea. Labele şi şunca le oprim pentru noi. Restul îl va primi Junak, ca să nu poată spune că nu am ţinut cont de dreptul lui de proprietate.

— E adevărat, Sidi? Voi primi blana? E unul dintre cei mai grozavi urşi. Ce-o să se mai minuneze Hanneh, cea mai iubită dintre femei, când îi voi arăta trofeul acesta! Iar fiul meu, pe care l-am numit, după tine şi după mine, Kara Ben Halef, va dormi pe această blană şi va deveni un vestit războinic, pentru că tăria animalului i se va transmite băiatului. Da, blana o accept. Şi cine o s-o jupoaie?

— Eu. Trebuie să luăm creier, grăsime şi cenuşă de lemn pentru a unge blana, ca să rămână suplă şi să nu putrezească. Calul tău va avea de dus o povară dublă.

Hotărârea mea a fost aprobată de toţi. Negustorul de cărbuni aduse o covată veche de lemn în care urma să fie pusă în saramură carnea de urs, pentru ca apoi să fie atârnată la afumat. Recipientul pentru pregătit saramura era pe măsura posesorului său. Cine ştie ce altceva mai fusese pus acolo! Cu siguranţă că nu fusese curăţat niciodată. În vreme ce mă apucasem de treabă, l-am întrebat pe Junak ce se va întâmpla cu mübarekul.

— Trebuie să-l îngropăm, răspunse. Sper că mă veţi ajuta şi voi. Trebuie să rezolvăm treaba chiar în noaptea asta.

— Nu e treaba noastră să săpăm groapa. Nu i-am fost prieteni, aşa că nu poţi să ne pretinzi aşa ceva. Ai unelte?

— Am un târnăcop şi o lopată.

— Deci, oricum nu pot lucra decât două persoane. O s-o faceţi tu şi stăpânul conacului, iar nevastă-ta vă va ajuta. Caută un loc potrivit. La înmormântare vom veni, căci duşmănia nu trebuie să dureze şi după moarte.

— O să-l îngropăm în locul unde ursul a atacat calul. Nu vreau să am un mormânt în apropierea casei.

Îşi luă uneltele. Nevasta lui şi stăpânul conacului se încărcară cu lemne, pentru a aprinde un foc şi a lucra la

lumina lui. Apoi plecară să-i sape groapa mortului care ne urase nouă să avem parte de acest mormânt.

După ce am jupuit ursul de blană, am înfipt una din labele din faţă într-o cracă ce servea drept frigare. Laba era atât de mare şi de grasă încât puteam toţi patru să ne potolim foamea cu ea.

Tovarăşii mei de drum m-au ajutat să curăţ resturile de carne de pe partea interioară a blănii. Apoi, pielea fu unsă cu creierul şi grăsimea ursului, precum şi cu cenuşă de lemn. După aceea, am strâns blana în aşa fel încât să poată fi legată pe spinarea calului, în spatele şeii.

Tocmai când terminaserăm treaba, veniră şi groparii şi ne informară că mormântul era săpat. Luară cadavrul. I-am urmat. Simţeam acum doar milă pentru duşmanul care avusese parte de o asemenea moarte groaznică şi care plecase dintre cei vii fără să se căiască de păcatele sale. Şi Halef spuse:

— Îi iertăm tot ceea ce ne-a făcut şi mai intenţiona încă să ne facă. Sunt un fiu credincios al profetului iar tu un adept supus al credinţei tale. Nu putem urî un mort şi o să-i facem un ultim serviciu, rugându-ne la mormântul lui.

La lumina focului, am zărit două ferigi foarte înalte. Le-am tăiat ca să acoperim mormântul cu ele. Apoi am coborât mortul în groapă şi l-am acoperit cu frunzele de ferigă.

— Cine va rosti rugăciunea? întrebă Halef. Tu, Sidi?

— Nu, eu nu sunt mahomedan.

— Bine, atunci am să recit eu capitolul din *Coran* referitor la moarte, spuse Halef. Tu, însă, Sidi, poţi să rosteşti rugăciunea *Fatiha*, deschiderea *Coranului*, care trebuie să preceadă orice acţiune. Vrei?

— Da.

— Atunci, roagă-te. Cel mort a vizitat locurile sfinte şi a băut din apa lui *Zem Zem*. Sufletul lui păcătos va găsi poate îndurare, dacă Allah va auzi din gura ta limba în care a vorbit

arhanghelul Gavril cu Profetul.

Şedeam în faţa mormântului deschis cu faţa întoarsă spre Mecca. După ce a făcut trei plecăciuni, Halef a strigat cele şapte însuşiri principale ale Domnului şi apoi am început să recit în metrica ciudată şi graiul specific *Coranului* din textul original:

El hamdu lillalii, rabbi 'l'alamina
Er rahmani 'r'rahimi
Maliki yaumi 'd'dini!
Iyyake nabudu, we ityyake nestaïnu,
Ihdinah's sirata 'l mustakima.

Sssirata 'l ladsina enamta alaihim,
Ghairi 'l maghdhubi alaihim,
We la 'dh dhallina!

Aceasta înseamnă în traducere: „Lăudat şi slăvit fie Allah, domnul tuturor locuitorilor lumii, nobilul atotmilosliv, care porunceşte în Ziua Judecăţii. Doar ţie vrem să-ţi slujim şi doar pe tine te rugăm fierbinte să ne ajuţi. Condu-ne pe drumul cel drept, drumul acelora care se bucură de îndurarea ta, şi nu pe cărarea acelora pe care te superi sau care se rătăcesc.”

Urmă apoi Halef, care începu să se roage cu voce tare, ridicând în acelaşi timp şi mâinile.

— În numele Domnului, Atotîndurătorul! Ascultaţi, voi muritori, se apropie ora judecăţii. În această oră, vor privi fix la el, îngroziţi; într-o clipă, inimile li se vor goli de sânge. Pământul se va cutremura şi le va scutura averile, iar omul va striga: „Vai, ce s-a întâmplat?” Apoi i se va aduce la cunoştinţă sarcina pe care a primit-o de la Allah. Soarele va tremura, stelele vor păli şi munţii se vor clătina. Cămila va uita de puii ei, iar animalele de pradă se vor îngrămădi unele peste altele, înspăimântate. Marea se va ridica învolburându-

se, iar cerurile se vor ridica. Iadul va fi aţâţat iar paradisul se va apropia de pământ. Luna se va crăpa iar oamenii vor striga zadarnic după un adăpost. De aceea, tânguieşte-le, tânguieşte-te! Şi, din nou, tânguieşte-te şi iar tânguieşte-te! Dacă nu ai sufletul pregătit să apari în faţa judecătorului, ar fi fost mai bine să nu te fi născut. Osânda te va cuprinde şi nu-ţi va mai da drumul pe veşnicie. Şi ferice de tine! Şi din nou ferice de tine! Dacă ţi-ai spălat păcatele în apa căinţei şi le-ai lăsat, acolo, atunci nu trebuie să te temi că, în ziua aceea, iadul se va apropia, căci va veni Allah cu un alai de îngeri şi te va conduce în paradisul lui.

Hagiul făcu trei plecăciuni. Îşi încheiase rugăciunea. I-am lăsat pe Junak, pe nevastă-sa şi pe stăpânul conacului să astupe groapa cu pământ şi ne-am întors acasă, unde ne-am aşezat în jurul focului.

Acum puteam scoate din nou caii din hambar, ca să-i lăsăm să pască. Nu mai aveam a ne teme de urs. Şi noi trebuia să ne odihnim. Nemaifiind nimic de făcut, ne-am tras şeile sub cap, ca să dormim. Din precauţie, unul dintre noi trebuia să stea de pază. Făceam cu schimbul din oră în oră. Nu puteam avea încredere în cei trei care se aflau încă la mormânt.

Mai înainte de a mă culca, mi-am cercetat piciorul bolnav. L-am palpat cu multă atenţie, dar n-am simţit nici o durere. Între timp, îmi regăsisem şi carabina. Armele se aflau lângă noi. Ne-am întins pe spate şi am închis ochii.

La scurt timp după aceea, am fost deranjaţi. Cei doi bărbaţi, împreună cu femeia, veneau să ia ursul ca să-l ducă în casă. Văzându-i, îmi veni o idee. M-am ridicat şi mi-am tăiat o bucată zdravănă din stratul de grăsime, pe care vânătorul american o numeşte „slănină de porc”. Cei trei stăteau şi se uitau, fără să mă întrebe la ce îmi folosea. Am observat cu această ocazie, că negustorul de cărbuni nu purta nici papuci, nici cizme şi că la piciorul stâng îi lipsea degetul mic.

— Ai numai patru degete la piciorul stâng. Cum ţi l-ai pierdut pe cel care lipseşte?

— Una din roţile căruţei mele încărcate peste măsură mi-a trecut peste picior şi mi-a zdrobit degetul. Atârna, aşa că am fost nevoit să-l tai. Mai vrei carne sau putem s-o ducem înăuntru?

— Duceţi-o, vă aparţine.

Târâră povara în casă. Tovarăşii mei de drum mă urmăriseră ce fac. Halef se interesă:

— De ce-ai luat grăsimea, Sidi? Doar nu ne trebuie.

— S-ar putea să avem nevoie de ea. Dacă ajungem în grota pietrelor preţioase va trebui să facem lumină.

— Chiar vrei să pătrunzi în grotă?

— Încă nu ştiu. S-ar putea s-o fac şi atunci, cu ajutorul grăsimii, îmi voi putea face o lampă.

— O să ai nevoie şi de un fitil. Uite acolo zdreanţa în care a fost împachetat cârnatul. Junak a uitat s-o ia. Putem înveli grăsimea în ea şi folosim zdreanţă drept fitil.

— Nu mă pune pe mine să fac asta. Nu vreau să mă ating de cârpa aia.

— Şi atunci s-o fac eu?

— Da, pentru tine nu contează, căci ai mâncat tot ce era înăuntru cu mare...

— Taci, Sidi! se grăbi el să strige. Nu vreau să mai aud nimic. O să-ţi fac pe voie.

Se ridică, înveli grăsimea şi o băgă în traista lui de la şa.

N-am mai fost deranjaţi, dar, după o oră a trebuit să mă trezesc, căci pentru cea de-a doua gardă picaseră sorţii pe mine.

În casă mai ardea încă lumina. Eram obosit. Ca să stau treaz, mă plimbam încolo şi încoace. Aşa, am ajuns în dreptul uşii. Am zgâlţâit-o şi mi-am dat seama că era zăvorâtă. Prin ochiul de fereastră ieşea un fum înţepător. Mirosea a carne prăjită. M-am uitat înăuntru. Cei trei aprinseseră un foc în

colibă şi frigeau carne de urs, cu toate că mâncaseră seara o halcă zdravănă de carne de cal. Puteam să-i observ foarte bine. Se întreţineau înfriguraţi şi îşi tăiau bucată după bucată din carne. De înţeles nu înţelegeam ce-şi spuneau, pentru că mă aflam la fereastra din spate, iar ei şedeau în partea de lângă fronton.

Chiar în spatele lor se mai afla o fereastra fără geam. M-am dus acolo şi am tras cu urechea. Fumul se năpustea afară. Mi-am luat batista, mi-am pus-o pe gură şi pe nas, am închis ochii şi mi-am împins capul pe fereastră cât am putut mai mult. De văzut n-aveau cum să mă vadă, căci zidul era gros iar fereastra se afla mult deasupra capetelor lor.

— Da, trebuie să fim perspicace şi prevăzători cu ticăloşii ăştia, tocmai spunea stăpânul conacului. Aţi auzit că neamţul ne bănuieşte, şi pe mine şi pe voi, că suntem de partea prietenilor noştri. Indivizii ăştia îl au pe dracu' în ei. Văd totul. Dar asta-i ultima lor noapte.

— Chiar aşa? întrebă Junak.

— Da, aşa s-a hotărât.

— Să sperăm! Îl cunosc pe cumnatul meu, cărbunarul. Nu se teme nici de iad. Dar, de când i-am văzut pe oamenii ăştia, nu mai sunt sigur. Sunt şi prevăzători şi cutezători.

— Asta n-o să le ajute la nimic.

— Cel care se repede la urs cu cuţitul şi-l înjunghie, omorându-l fără măcar să se rănească, o să-i sară la gât şi cumnatului meu.

— N-o să ajungă până acolo. Or să cadă în capcana şi or să fie ucişi.

— Se zice, totuşi, că ar fi invulnerabili la gloanţe.

— Nu cred. Însuşi effendi a râs de chestia asta. Şi chiar de-ar fi aşa, nu există şi alte arme pe lângă cele de foc? De altfel, nici n-o să se ajungă la o luptă deschisă. Vor fi ademeniţi în hrubă şi apoi se va da foc lemnelor depozitate acolo. Se vor asfixia.

— Probabil cumnatul meu a propus asta. Dar cei doi fraţi susţin că effendi trebuie să moară de mâna lor iar Barud Al-Amasat vrea să-l ucidă pe cel pe care-l cheamă Osko. Vor să se răzbune. I-am sfătuit să nu facă asta, dar vor neapărat să-i atace pe la spate, la Stâncile Diavolului şi să-i ucidă cu praştia şi cu barda. De aceea mi-au luat amândouă praştiile.

— Ar putea fi periculos.

— Nicidecum. Străinii nu vor avea timp să opună rezistenţă, căci îi vor prinde într-o ambuscadă.

— Vorbeşti serios? După cum cunosc defileul de la Stâncile Diavolului, ştiu că nu se poate organiza o ambuscadă acolo. Trebuie să se ascundă, pe dreapta sau pe stânga, în tufişuri. Asta, însă, nu este posibil, căci stâncile de pe ambele părţi sunt atât de abrupte, încât nu te poţi căţăra pe ele.

— Eroare. Există un singur loc pe unde te poţi căţăra. Din stânga, curge un pârâu. Prin albia lui te poţi urca, dacă nu te deranjează puţină umezeală.

— Şi prietenii noştri ştiu asta?

— Cei doi fraţi cunosc regiunea la fel de bine ca mine.

— Şi chiar vor să se caţăre pe acolo?

— Fireşte.

— Dar au caii cu ei!

— Or să-i lase la cumnatul meu. Nu-i departe de defileu. Apoi se întorc şi se vor căţăra pe stânci. O bardă aruncată de acolo poate ucide şi un urs. Cunosc locul foarte exact. Se urcă vreo cincizeci-şaizeci de paşi prin apă şi ai depăşit peretele de stâncă. Apoi se mai parcurg o sută cincizeci de paşi, printre tufişuri şi copaci, şi se ajunge la locul sub care defileul face o cotitură. Dacă stai acolo, sus, nici un om care se află jos nu poate scăpa.

— Drace! E cam periculos pentru mine! mormăi stăpânul conacului.

— De ce? întrebă Junak.

— Pentru că în felul acesta aş putea fi nimerit şi eu.

— Cei doi fraţi Aladschy ţintesc grozav de bine.

— Nu mă bazez eu pe asta.

— Atunci, trebuie să rămâi puţin în urmă.

— Dacă fac asta, s-ar putea ca şi străinii să se oprească.

— Atunci ia-o înainte. Ai să vezi imediat gârla. Când ajungi la cotitură, nu trebuie decât să te prefaci că ţi s-a împiedicat calul. Îi tragi câteva lovituri, ca să pornească în galop. N-o să te mai poată nimeri nici barda, nici pietrele trase cu praştia.

— Da, ăsta-i singurul lucru pe care pot să-l fac.

— De altfel, le voi spune prietenilor noştri să fie atenţi să nu te nimerească.

— Vrei să mai vorbeşti cu ei înainte?

— Neapărat! Cine n-o să fie prezent la împărţirea prăzii e în pericol să rămână cu mâna goală. Acum îmi pare de două ori mai rău că mi-a murit calul. Va trebui să fac drumul pe jos.

— S-ar putea să ajungi prea târziu.

— Nu cred. Sunt un bun alergător. După ce termin de mâncat, o iau la picior.

— Atunci, chiar că ai să ajungi înaintea noastră acolo.

— Dacă n-o să-i vină neamţului ideea să urce-n şa, cu prietenii lui, încă din zori.

— O să-i împiedic eu, spuse stăpânul conacului. O să le pun atâtea piedici în drum, încât nu vor putea înainta decât foarte încet. În caz de nevoie, o să mă pierd pe drum. În orice caz, mă tem că vor deveni bănuitori, mâine dimineaţă, când vor observa că ai plecat.

— O să găsim noi un pretext bun.

Fumul îmi intra acum în nas atât de tare, încât a trebuit să-mi trag capul înapoi ca să pot inspira aer curat. Când m-am uitat din nou pe fereastră, am văzut că Junak se ridicase deja. Gata cu trasul cu urechea. Dacă ridica privirea, m-ar fi descoperit. De aceea, m-am dus înapoi la tovarăşii mei de drum şi m-am aşezat uşor în apropierea lor.

Mai întâi mi-a venit ideea să pornim chiar acum la drum,

dar am alungat-o. Nu cunoşteam regiunea, iar stăpânul conacului oricum şi-ar fi pus în aplicare ameninţarea de a ne induce în eroare, până ce negustorul de cărbuni urma să ajungă la ţintă. De aceea, era mai bine să aşteptăm liniştiţi. Junak descrisese atât de exact locul periculos încât eram convins că îl voi găsi. Cum vom evita pericolul urma să vedem din timp.

Când am fost schimbat de Halef, i-am povestit tot ceea ce am auzit. Fu de acord cu hotărârea pe care o luasem.

— O să trag şi eu cu urechea, cât timp fac de pază, Sidi, spuse. Poate mai aud ceva important.

— Mai bine nu. Am auzit eu destul şi dacă te prind, tot noi o să avem de pierdut. Nu trebuie să ştie ei că facem de pază.

Era ceva mai târziu de ora şase. Omar, care efectuase ultima pază, ne trezi. Ne-am dus la pârâu şi ne-am spălat. Apoi, când am vrut să intrăm în casă, am constatat că uşa era zăvorâtă. Am bătut şi ne-a deschis femeia.

— Unde-i călăuza noastră? am întrebat.

— Aici, în casă. Mai doarme încă.

— Atunci, am să-l trezesc.

Stăpânul conacului şedea întins peste zdrenţele care constituiseră culcuşul mübarekului şi se prefăcea că doarme. După ce i-am tras câteva ghionturi zdravene, sări în sus, căscă, holbă nişte ochi somnoroşi la mine şi spuse:

— Tu, effendi? De ce mă trezeşti la ora asta?

— Pentru că vrem să pornim la drum.

— Da' e prea devreme! Putem să mai dormim liniştiţi încă o oră.

— Putem să dormim chiar şi-o zi întreagă, dar noi no s-o facem.

— N-avem de ce să ne grăbim.

— N-avem, dar eu prefer să călăresc în răcoarea dimineţii. Unde-i Junak?

— Nu-i aici?

Se uită în jur, prefăcându-se că-l caută.

— Bărbatul meu s-a dus la Glogovik, explică bătrâna.

— Dar de acolo am venit noi! De ce nu şi-a luat rămas bun de la noi?

— N-a vrut să vă deranjeze.

— Aşa, care vasăzică! Şi ce vrea să facă acolo?

— Vrea să cumpere sare. Avem nevoie ca să băgăm carnea în saramură.

Îmi arătă spre bucăţile de carne de urs care se aflau într-un colţ şi care deja nu mai arătau prea proaspete.

— Da' ce, voi nu mai aveţi sare în casă?

— Nu suficientă.

— Şi ce atâta grabă, n-a putut aştepta să ne trezim şi noi? Ei şi, la urma urmelor mi-e indiferent. Hai, hangiule, pornim la drum!

— Mai întâi trebuie să mănânc, spuse acesta.

— Atunci mănâncă, dar repede!

Îşi aprinse un foc şi prăji o bucată de carne de urs, pe care o devoră pe jumătate fripta. Între timp, noi ne-am pus şeile pe cai. Şunca de urs fu împachetată împreună cu cele trei labe care mai rămăseseră, într-o pătură, iar Osko luă pachetul şi îl puse în spatele şeii, pe spinarea calului lui. Călăuza era şi ea gata acum. Pornirăm la drum.

Femeia nu vru să ne lase să plecăm fără să-i plătim. Ţipa ca din gură de şarpe că voiam s-o înşelăm. Dar Halef trase biciul şi îl pocni atât de aproape de faţa ei, încât aceasta sări iute, urlând, în casă şi zăvori uşa după ea. Prin ochiul de fereastră, ne trase o săpuneală zdravănă. I-am auzit vocea stridentă încă destul de mult timp.

Nu era vorba de câţiva piaştri, dar oamenii aceştia atentau la viaţa noastră. Ar fi fost o mare prostie să le mai şi plătim, mai ales că nu mâncasem şi nu băusem nimic de la ei şi nu înnoptasem în mizerabila lor casă.

5. În Defileul Diavolului

Era o minunată dimineaţă de toamnă, când părăsirăm scena aventurii noastre nocturne. Călărirăm printre înălţimi line, în spatele cărora se ridicau mase prăpăstioase de stânci, sumbre precum nişte giganţi ameninţători. După o oră, în jurul nostru peisajul arăta de parcă ne aflam în defileele din Pirinei. Priveliştea era parcă „strânsă în chingi”. Codrul întunecat ne făcuse prizonierii lui. Nici un codru pe care-l cunoşteam nu se compara cu pădurile munţilor Schar Dagh. Fără voie, gândul te ducea aici la culturile apuse, peste care moartea aşternuse umbrele pădurii.

După aproximativ trei ore, terenul se înclina abrupt la vale. Am ajuns într-o vale transversală a cărei coastă, se ridica aproape vertical.

Se forma un adevărat perete stâncos care se întindea, pe o distanţă de ore, de la nord la sud. În crăpăturile sale şi pe proeminenţe, molizi şi brazi puternici găsiseră loc pentru a-şi răsfira rădăcinile iar sus de tot, pe creştetul acestui zid, se afla pădurea întunecată, ca o lizieră neagră.

Talpa văii era acoperită cu o iarbă minunată, aşa că am propus să rămânem aici cel puţin un sfert de oră, ca să poată paşte caii.

Călăuza noastră îşi dădu imediat acordul şi sări de pe cal. Această oprire îi dădea posibilitatea negustorului de cărbuni să-şi mărească avansul. Stăpânului conacului nici măcar nu-i trecea prin cap că descălecasem în special din pricina lui Junak şi nu pentru iarbă.

În mijlocul văii curgea un pârâu lat, la malul căruia se aflau doar nişte tufişuri izolate. Imediat ce am ajuns sub copacii de la marginea văii şi am putut cuprinde cu privirea fundalul acesteia, am şi descoperit o linie care ducea direct,

prin iarbă, spre malul pârâului. După părerea mea, această linie reprezenta urma lăsată de negustorul de cărbuni. Ne crezuse de-a dreptul proşti, gândindu-se că această urmă nu ne va da de bănuit.

Apa era destul de adâncă în matca ale cărei maluri păreau să fie netede. Iarba era moale. De aceea, am presupus că voi găsi, cel puţin lângă pârâu, o urmă clară de picior.

Stăpânul conacului nici măcar nu se uită la aceste urme. Se aşeză, îşi scoase ciubucul cel vechi, urât mirositor, îl îndesă cu tutun şi îl aprinse. După mirosul care se simţi, „tutunul” părea să constea din felii de cartofi şi castraveţi amestecate cu unghii tăiate de la degetele mâinilor.

— Halef, am întrebat cu voce tare, ca să mă audă şi stăpânul conacului, ce-i cu linia asta care traversează iarba?

— E o urmă, Sidi, răspunse hagiul. Era mândru că putea să-şi etaleze cunoştinţele dobândite de la mine.

— De animal sau de om?

— Pentru ca să spun exact, trebuie s-o studiez cu mai multă atenţie.

Se duse şi se uită la urmă, cu privirea ageră, merse de-a lungul ei şi apoi spuse, clătinând din cap:

— Effendi, s-ar putea să fi fost un om sau un animal.

— Pentru a stabili asta, nu trebuie ca mai întâi s-o examinăm? Fireşte că a fost fie un om, fie un animal.

Sau poate crezi că e posibil şa se fi plimbat pe aici palatul sultanului?

— Îţi râzi de mine? Pariez că nici tu nu-ţi poţi da seama ce-a fost. Vino să vezi!

— Dar nu-i nevoie, Halef, pe aici a trecut un om în picioarele goale.

— Şi cum poţi dovedi asta?

— Foarte simplu. Pot să provină aceste urme de la o creatură cu patru picioare?

— Nu.

— Aşadar a fost un om sau un animal cu două picioare, o pasăre mare, poate. Care-i cea mai mare pasăre care ar fi putut trece pe aici?

— Nu poate fi decât barza.

— Exact! Dar barza păşeşte încet şi cu băgare de seamă. Ridică destul de sus un picior după celălalt şi păşeşte plină de demnitate. Ar fi normal să recunoaştem paşii, unul câte unul. Ţi se pare că aşa se vede aici?

— Nu. Cel care a mers pe aici n-a făcut paşi, ci mai degrabă a tras câte o linie cu fiecare picior prin iarbă.

— Corect. Urma nu constă din imprimarea, una câte una, a formei labei piciorului, ci dintr-o linie dublă neîntreruptă. Barza are la picioare gheare de grosimea degetelor de la mână. Liniile acestea de aici sunt mai late decât palma unui om. Să fie deci posibil ca o barză să fi trecut pe aici?

— Nu, Sidi. Trebuie totuşi să fi fost un om.

— Bun; mai departe! Ai afirmat că n-ai văzut nici o urmă de picior. Cu cât e mai veche urma, cu atât mai uscată este iarba călcată în picioare şi strivită. Dar nici un firişor nu e nici măcar ofilit. Ce concluzie se poate trage de aici?

— Că urmele sunt foarte proaspete.

— Ei, vezi! Normal ar fi fost să vedem urma de picior. Şi, totuşi, de ce nu putem s-o vedem?

— Din păcate, nu ştiu să răspund la această întrebare.

— Asta depinde, pe de o parte, de viteza cu care a mers omul şi, pe de alta, de moliciunea picioarelor sale. Era foarte grăbit şi a călcat mai mult pe degetele de la picioare decât pe călcâie. Cizmele şi pantofii au tălpile tari, care lasă o urmă bine imprimată. Întrucât această urmă lipseşte, înseamnă că omul n-a purtat nici cizme, nici pantofi. A mers desculţ. Ei, acum ai priceput?

— Aşa cum mi-ai explicat, nu pot decât să-ţi dau dreptate.

— Şi oare cine ar fi putui fi acest om, în picioarele goale, care se grăbea atât de tare? Hangiule, pădurea este locuită?

— Nu, nu locuieşte nici un om aici, răspunse călăuza şi trase din pipă.

— Atunci, nu pot decât să presupun ca Junak, negustorul de cărbuni, a luat-o într-o direcţie greşită. Din nebăgare de seamă, n-a plecat spre Glogovik, ci spre Stâncile Diavolului.

— Effendi oare ce-ţi închipui? Cum o să facă el o asemenea greşeală?

— Hagi Halef Omar mi-a spus că, în timpul nopţii, un om a ieşit din casă şi a dispărut imediat după aceea. Halef n-a putut să stabilească exact în ce direcţie a luat-o.

— Asta trebuie să fi fost Junak. A plecat cât mai era încă întuneric, ca să nu se întoarcă prea târziu acasă.

— Poate că, datorită întunericului, s-a înşelat şi, în loc s-o ia la stânga, a pornit spre dreapta. Sau poate că a făcut-o intenţionat? Întrucât văd urme că s-a grăbit foarte tare, poate a luat-o la fugă înainte, să-l anunţe pe cărbunar că venim spre el.

— Ce idei ciudate îţi trec prin cap effendi, spuse stăpânul conacului, stingherit. Ce-l interesează pe Junak că noi vrem să mergem la cărbunar?

— Asta nu pricep nici eu.

— Atunci trebuie să admiţi că, în nici un caz, n-a fost el acela care a lăsat aceste urme.

— Ba, dimpotrivă, eu susţin tocmai că el a fost, cu precizie. Am să-ţi dovedesc.

— Dar e imposibil. Cumva după urme?

— Da.

— Dar acestea nu-ţi pot spune decât faptul că a trecut un om pe aici, în nici un caz cine a fost acel om.

— Ba tocmai că-mi spun asta foarte clar. Am să-ţi arăt. Vino încoace!

M-am dus la malul pârâului. Ceilalţi m-au urmat. Acolo unde omul păşise prin apă, călcase încet şi prevăzător, sondând terenul cu picioarele. Solul era moale la mal. N-am

văzut nici nisip, nici pietre în apă. Cu atât mai bine se distingeau urmele picioarelor în apa clară şi adâncă de vreo patruzeci de centimetri.

— Ia uită-te, hangiule! i-am spus. Recunoşti tălpile picioarelor pe fundul apei?

— Da, effendi. Acum văd că ai avut dreptate. Omul era desculţ.

— Compară acum urmele lăsate de cele două picioare. Nu-ţi sare nimic în ochi?

Se aplecă pentru a nu i se putea vedea chipul. Oare bănuia ce avea să urmeze?

— Dar ce văd! strigă hagiul. Omul acesta are doar patru degete la piciorul drept! Sidi, Junak a fost, nimeni altcineva.

Călăuza se stăpâni să nu arate cât de confuz era şi se ridică din nou.

— Dar ce, n-ar fi putut şi un altul să-şi fi pierdui degetul? spuse.

— Ar fi o coincidenţă foarte ciudată. Ce urmăreşte Junak ăsta de ne-a indus în eroare? Dacă plănuieşte vreun şiretlic o să primească salpetru în loc de sare, poate chiar şi pucioasă şi mangal pe deasupra. Ştii ce înseamnă asta?

— Da, dar, totuşi, nu te înţeleg. Din aceste trei materiale se prepară pulbere de tras. Asta ai vrut să spui?

— Exact şi dacă, pe lângă asta, întâmplător se găseşte şi o bucăţică rotundă de plumb, s-ar putea întâmpla ca Junak nu doar să ajungă la Stâncile Diavolului, ci să nimerească direct în iad. Apa e adâncă?

— Nu. Caii nu trebuie să înoate. Putem trece cu pantalonii suflecaţi. Vrei să pornim la drum?

— Da, a trecut deja mai mult de un sfert de oră. Cum e drumul de partea cealaltă a apei?

— Vezi linia aceea întunecată, acolo, perpendiculară pe peretele de stâncă?

— Da.

— Este deschizătura unui defileu îngust. Se cheamă Defileul Diavolului, pentru că duce la Stâncile Diavolului, în direcţia aceea vom călări.

— Şi cât durează până ajungem la stânci?

— Ceva mai mult de-o jumătate de oră. Ai să rămâi uimit de masele de stânci care se află pe ambele laturi ale defileului. În crăpătura asta îngustă, ai senzaţia că eşti un viermişor între ziduri înalte până la cer.

— Nici un alt drum nu duce spre vest?

— Nu, nu există decât acesta.

— Atunci, suntem siliţi să mergem pe acolo. Mai întâi, însă, vreau să încerc să găsesc urmele celor pe care îi urmărim. Prin iarbă nu mai pot fi recunoscute, pentru că, de ieri, aceasta, s-a ridicat din nou. Dar, în apa puţin adâncă a pârâului probabil că n-au dispărut încă.

Nu m-am înşelat în presupunerea mea. Ceva mai departe, pe râu în sus, cei şase cai păşiseră prin apă. N-avea nici un rost să mai fac şi alte cercetări. Am traversat pârâul şi ne-am îndreptat spre intrarea în defileu.

Era doar atât de lat cât să poată merge alături doar doi călăreţi. Mai încolo, pereţii de stâncă se mai retrăgeau.

Ne înconjura doar o masă impunătoare de stânci, un cub imens, înalt de peste o sută de metri, de rocă plutonică, în care o forţă subterană spintecase această crăpătură prin care călăream. Dacă te uitai în sus, ţi se părea că pereţii se uneau la marginile de sus. Nu era posibil să te caţări pe ei, nici pe stânga, nici pe dreapta. Erau complet goi, fără vegetaţie. Numai ici şi colo se mai vedea câte o tufă sau câte un pom izolat.

— Crezi că diavolul a făcut această ruptura, lovind cu pumnul? întrebă călăuza.

— Da, este un drum infernal. Îţi vine să-ţi bagi capul între umeri ca o insectă deasupra căreia pluteşte o pasăre înfometată. Să mergem repede mai departe!

Până acum, călăuza mersese în mijlocul nostru. Acum, însă, încercă să se aşeze în frunte. Îi împinsese, într-o parte pe Osko şi Halef care călăreau în faţa lui. Am presupus că ne apropiam de locul care trebuia să ne fie fatal.

Deodată, ne apăru în faţă un pârâiaş puţin adânc şi îngust. Curgea foarte aproape de marginea drumului şi dispărea într-o gaură din peretele de stâncă. În acelaşi timp, am observat că, sus, pereţii se îndepărtau puţin unii de alţii. În stânga noastră, stânca se retrăgea, transformându-se într-o treaptă lată pe care crescuseră tufişuri şi copaci, dar pe aici nu se putea urca. Treapta avea vreo 16 metri înălţime. Negustorul de cărbuni afirmase că trebuia urcat prin apă vreo 50–60 de paşi. Probabil, deci, că nu se referise la acest platou de stâncă.

Încă de când ne înşeuasem caii, le spusesem tovarăşilor mei de drum cum trebuie să se comporte. Şi-au dat şi ei seama, după forma terenului, că ne apropiasem de zona unde trebuia să fim atacaţi prin surprindere. Îmi aruncară, în secret, priviri întrebătoare, iar eu am dat din cap aprobator.

Micuţul pârâiaş de munte curgea spre noi. Curând, am auzit un clipocit. Am ajuns la locul de unde pârâiaşul venea de sus. Apa rosese adânc un filon de roci moi şi formase o crăpătură, prin care curgea din treaptă în treaptă.

Molozul fin depus se acumulase pe ambele părţi şi, cu timpul, formase un strat în care plantele îşi puteau înfige rădăcinile. Am zărit diverse ierburi şi tufe care iubesc răcoarea şi apa, precum şi ferigi care se pare că erau foarte rare prin această regiune. Cam la o înălţime de cinci metri, o asemenea tufă de ferigă fusese smulsă. Mi-am oprit calul şi m-am uitat în sus.

— Veniţi odată! ne chemă stăpânul conacului, întrucât se opriseră şi tovarăşii mei de drum.

— Aşteaptă o clipă! i-am spus. Vreau să-ţi arăt ceva.

Se întoarse.

— Trebuie să descaleci, i-am cerut şi m-am dat eu însumi jos de pe cal. Doar aşa ai să poţi vedea mai bine.

— Dar pierdem timpul!

— Ei, lasă, că nu prea te-ai grăbit astăzi deloc. Apa asta pare a fi foarte misterioasă.

— Cum aşa? întrebă curios şi fără să bănuiască nimic.

Stăteam la marginea pârâiaşului şi priveam spre treptele sale de jos. Stăpânul conacului descălecă şi se apropie. Descălecară şi ceilalţi.

— Ia priveşte la tufa aceea de ferigă de sus! Nu ţi se pare că a fost smulsă?

— Nu, deloc.

— Cred că cineva s-a urcat acolo sus, a vrut să se ţină de plantă, pentru a se ajuta să urce şi a smuls-o din pământ.

— Probabil a fost vreo furtună.

— Furtună? În defileul ăsta n-a fost, precis, nici o furtună niciodată, poate doar să fi bătut vântul. Nu, un om trebuie să fi fost.

— Şi ce ne pasă nouă?

— Oho, ne pasă, şi încă destul! Căci a fost un cunoscut de-al nostru.

— Imposibil! Cine oare?

— Junak.

Stăpânul conacului se schimbă la faţă când auzi rostindu-se acest nume.

— Effendi, ce tot ai cu Junak? Doar el a plecat spre Glogovik.

— Ba nu, s-a strecurat acolo sus. Aici, jos, unde apa a ajuns până la drum, s-a acumulat nisip. Junak ăsta nu-i deloc un flăcău prevăzător. Dacă voia să ne facă să credem că a plecat spre Glogovik, trebuia să nu fie atât de prost încât să alerge pe aici în picioarele goale. Doar ştia că azi-noapte am observat că-i lipseşte un deget de la picior. El s-a căţărat sus. Ce vrea să facă acolo?

— Nu-i el, effendi! mă asigură călăuza, îngrijorată. Să mergem mai departe!

— Mai întâi trebuie să mă conving cine are dreptate: tu sau eu. Am să mă caţăr până sus să-l caut.

— Dar te-ai putea prăbuşi, effendi, şi ţi-ai rupe gâtul şi picioarele.

— Mă caţăr destul de bine, iar hagiul mă va însoţi. Acum mi se pare mult mai periculos să mergem înainte.

— De ce?

— Pentru că bănuiesc că acolo sus se află, nişte oameni cu barzi şi praştii.

— Allah! strigă el, speriat.

— Iar acolo, în faţa noastră, drumul face o curbă şi...

— Cum poţi să ştii aşa ceva? De aici nu se vede nimic!

— Presupun. Un asemenea loc e periculos pentru oricine care trece călare pe aici, pe jos, în vreme ce este spionat de acolo, de sus. De aceea, am să urc acum, să privesc în partea dreaptă.

Stăpânul conacului devenise cenuşiu la faţă şi bâlbâi:

— Nu înţeleg deloc ce vrei să spui!

— Dar, e foarte simplu. Şi, ca să nu-mi încurci socotelile, te rog să vorbeşti acum cât se poate de încet.

— Effendi! continuă el, ascunzându-şi teama sub o privire furioasă.

— Nu te mai osteni! Nu ne temem de tine căci nu mai ai nici o armă.

Şi, cât ai clipi din ochi, i-am smuls de la brâu pistolul şi cuţitul. Puşca era atârnată la şa. În acelaşi timp, Osko şi Omar îl înhăţară şi îl ţinură atât de strâns, încât nu se mai putea mişca. Vru să ţipe, dar se lăsă păgubaş, căci i-am pus propriul cuţit în piept şi l-am ameninţat:

— Dacă scoţi un singur cuvânt, te înjunghii! N-o să ţi se întâmple nimic, dacă stai liniştit. Ştii bine că nu am încredere în tine. O să te legăm. Osko şi Omar rămân să te păzească,

până mă întorc eu cu Halef. Apoi, o să vedem ce-o să facem cu tine. Dacă ţipi, cei doi or să te înjunghie. Dacă eşti ascultător, însă, o să-ţi dăm armele înapoi.

Vru să protesteze, dar, în aceeaşi clipă, simţi cum îl înţeapă în piept vârful cuţitului lui Osko, ceea ce-l reduse la tăcere. Fu legat şi trebui să se aşeze pe jos.

— Ştiţi ce aveţi de făcut, le-am spus lui Osko şi lui Omar. Aveţi grijă de cai să stea liniştiţi. Drumul este suficient de îngust, aşa că-l puteţi apăra bine. Nimeni nu trebuie să treacă fără aprobarea voastră. Dacă ne auziţi trăgând, staţi liniştiţi aici jos. Dacă, însă, trageţi voi vă vom veni îndată în ajutor.

Stăpânul conacului îmi aruncă o privire feroce, când mă văzu că încep să urc. Drumul era cam obositor, dar nu periculos. Pârâiaşul era foarte puţin adânc; treptele pe care le formase erau joase şi atât de numeroase, încât parcă urcam pe o scară lunecoasă.

Junak avusese dreptate. După cincizeci-şaizeci de paşi, am ajuns sus. Platoul de stâncă pe care ne aflam acum nu era mai lat de o sută de paşi. Suprafaţa sa era mâncată de vreme şi era acoperită cu pământ negru destul de tare. Coniferele, foioasele şi tufele erau atât de dese pe cât ne doream. Puteam astfel să ne strecurăm neobservaţi.

— Şi acum, ce facem? şopti Halef.

— Înaintăm prevăzători. Junak a spus că trebuie să mergi pe acest platou de stâncă circa o sută cincizeci de paşi, până la cotitură. Acolo o sări găsim cu siguranţă pe flăcăi. Totuşi, trebuie să fim încă de aici foarte prevăzători. Stai în spatele meu.

— E posibil să fie vreunul pe aici, ca să le dea de ştire despre sosirea noastră.

— Atunci, probabil că ar sta în faţă pe marginea stâncii. Dacă o ţinem spre stânga, nu ne poate nici vedea, nici auzi. Dacă, însă, ne descoperă vreunul, îl facem inofensiv cu mâinile goale, ca să evităm orice zgomot. Am luat, preventiv,

o frânghie cu mine.

— Ştii că şi eu am întotdeauna o frânghie la mine. Ne poate fi oricând de folos.

— Doar dacă vom avea de-a face cu mai mulţi, recurgem la arme. Voi trage numai dacă va fi nevoie şi, chiar şi atunci, nu trebuie să-i omoram. O împuşcătură în picior îl trânteşte la pământ şi pe cel mai feroce duşman.

Ne-am furişat înainte şi ne-am dat osteneala să mişcăm ramurile copacilor cât mai puţin posibil. Nu ajunseserăm prea departe, când am auzit în dreapta noastră un zgomot care ne-a făcut să stăm pe loc.

— Ce-ar putea fi asta? şopti Halef.

— Cineva îşi ascute cuţitul de o piatră. Foarte neprevăzător individul!

— Nici nu-i trece prin cap că ne-a putut veni ideea să urcăm aici. Mergem mai departe?

— Nu. Trebuie să vedem cine e. Întinde-te la pământ. Acum trebuie neapărat să ne târâm.

Ne-am îndreptat spre locul de unde se auzise zgomotul şi am ajuns, curând, la marginea stâncii. Acolo se afla la post Suef, spionul, care îşi ascuţea cu atâta râvnă cuţitul de o piatră, ca şi cum urma să fie răsplătit pentru această activitate cu piaştri de argint. Era întors cu spatele la noi.

Probabil că trebuia să se uite după noi, să vadă când sosim. Dar nu-şi alesese bine locul, căci urma să ne vadă venind abia când am fi ajuns chiar sub el. Dacă am fi mers doar câţiva paşi mai departe prin defileu, ne-ar fi văzut.

— Ce facem? întrebă Halef. Îl lăsăm să stea aici liniştit?

— O, nu! Pe aici cresc muşchi. Rupe o mână din ei! O să-i trag una peste ceafă, de-o să fie nevoit să caşte gura, fără să poată ţipa. Apoi, îi îndesi tu muşchiul în gură. O să mă târăsc înainte. Îndată ce voi ajunge la o lungime de om lângă el, poţi să te repezi, asupra lui.

Ne-am furişat încet, pe sub tufişuri, spre Suef. Nu departe,

în spatele lui, se afla un copac, pe care l-am folosit drept acoperire, căci trunchiul lui se afla exact între mine şi Suef.

Am ajuns la copac. Încă două secunde şi eram suficient de aproape de cel ce stătea la pândă. În spatele meu, Halef se ridică, pregătindu-se să sară. Dar micuţul era un fiu al deşertului, nu un indian. Călcă pe o ramură uscată. Aceasta trosni şi Suef se şi răsuci fulgerător. Vru să strige, dar nu i-am lăsat timp să scoată nici un sunet. M-am repezit asupra lui şi l-am apucat de gât cu ambele mâini. Dădea violent din braţe şi din picioare şi deschisese larg gura să tragă aer în piept. Dar Halef fu şi el într-o clipă acolo şi îi înfundă muşchiul în gură. L-am ţinut încă puţin timp strâns. Mişcările lui Suef se liniştiră încet, încet. Când mi-am desprins mâinile de pe gâtul lui, era inconştient.

L-am ridicat şi l-am tras între tufişuri. Cuţitul îi căzuse din mână, iar flinta se afla lângă el. De unde o avea, nu ştiu. Halef le luă pe amândouă.

Îl aşezarăm pe Suef sprijinit de un pom şi îl legarăm, atât de strâns, încât braţele lui înconjurau trunchiul copacului. Apoi îl legarăm la gură cu o bucată de cârpă, ca să nu poată împinge afară, cu limba, muşchiul.

— Aşa! spuse Halef, mulţumit. L-am aranjat bine. Şi acum ce facem, Sidi?

— Mergem mai departe. Ascultă!

Parcă, se auzeau nişte paşi. Cineva se îndrepta spre locul unde şezuse Suef.

— Cine ar putea să fie? îmi şopti hagiul la ureche.

Ochii îi scânteiau de bucuria de a lupta.

— Nu te pripi! l-am avertizat.

M-am răsucit între tufişuri şi l-am descoperit pe Bybar. Statura sa uriaşă se afla lângă copacul pe care-l folosisem mai înainte drept acoperire. Puteam să-i văd clar figura. Păşea foarte mirat că nu-l găseşte pe Suef şi merse încet mai departe.

— Atenţie! am şoptit. Încă 10 sau 12 paşi şi-i descoperă pe tovarăşii noştri de drum dacă se uită în jos şi chiar asta va face. Vino după mine încet!

Trebuia să mă ocup urgent de Bybar. Am reuşit s-o fac exact la timp. Privi în jos spre drum şi îi zări pe cei trei bărbaţi care ne aşteptau. Se trase repede câţiva paşi înapoi, pentru a nu fi observat.

Făcând aceasta, nu se răsuci şi ajunse atât de aproape de mine, încât am putut să-l înhaţ. L-am apucat eu stânga de ceafă şi i-am tras un pumn cu mâna dreaptă de l-am adormit pe loc. Se prăbuşi, fără să fi scos vreun sunet. În clipa aceea, apăru şi Halef lângă mine.

— Îl legăm şi p-ăsta? întrebă.

— Da, dar nu chiar acum. Ajută-mă, e foarte greu. L-am cărat pe uriaş în apropierea croitorului şi l-am legat şi pe el de un alt copac. Nu avea gura complet închisă. I-am deschis-o, folosindu-mă de lama şi apoi de plăseaua cuţitului meu. I-am scos brâul şi l-am folosit drept căluş. Întrucât Bybar era foarte puternic, a trebuit să-l legăm de două ori mai tare, aşa încât ne-am folosit toate bucăţile de frânghie pe care le aveam. Lasoul nu-l puteam folosi, căci poate ne mai cădea vreunul în mâini pe care ar fi trebuit să-l legăm. Pistoalele şi cuţitul lui Bybar le-am aşezat lângă armele lui Suef.

— Ei, acum au mâi rămas doar trei, spuse Halef, Sandar, cel de-al doilea frate, Manach Al-Barscha şi Barud Al-Amasat.

— Nu-l uita pe negustorul de cărbuni, care se află şi el aici sus.

— Pe ăsta nu-l mai pun la socoteală. Ce reprezintă ăştia patru faţă de noi doi? Nu vrei să mergem, deschis spre ei şi să-i dezarmăm, sidi?

— Ar fi prea riscant.

— Şi, atunci, de ce am mai urcat aici sus?

— Nu mi-am făcut un plan precis. Voiam doar să-i iau prin surprindere. Ce-ar mai fi fost de făcut, urma să vedem.

— Ei, uite c-am văzut. Doi sunt deja inofensivi. De ceilalţi nu ne mai doare capul.

— Ba mă doare, chiar foarte tare. Da, dacă l-am fi biruit şi pe Sandar, atunci cu ceilalţi trei am fi terminat-o repede.

— Poate vine şi el.

— Ar fi chiar o coincidenţă fericită.

— Sidi, am o idee. N-ar fi posibil să-l ademenim aici?

— Şi cum vrei să faci asta?

— L-ar putea striga Bybar.

— Nu-i rea ideea asta. Am vorbit destul de mult cu cei doi fraţi şi le cunosc vocile. Vocea lui Bybar este ceva mai răguşită şi cred că pot s-o imit destul de bine.

— De ce nu încerci, Sidi?

— Trebuie să găsim un loc pe lângă care să treacă Sandar, fără să ne vadă.

— O să găsim neapărat un asemenea loc! Vreun tufiş sau vreun pom!

— Bun, hai să încercăm!

— Sidi, cât de mult îmi place să te aud vorbind aşa. Era tot foc şi pară. Am înaintat încet, prevăzători, până ce am ajuns într-un loc unde se aflau unul lângă altul trei tufişuri înalte şi care ofereau o ascunzătoare perfectă. Ne-am strecurat între ele şi acum am strigat, nu prea tare şi imitând pe cât puteam vocea lui Bybar:

— Sandar! Sandar! *Buna-gel!* — Vino la mine!

— *Schimdi gelirim!* — o să vin imediat! a răspuns cineva.

Şiretlicul păru să ne reuşească. Stăteam pregătit, cu arma în mână. După scurt timp, l-am auzit întrebând pe Sandar, apropiindu-se.

— Unde eşti?

— Aici!

Răspunsul meu îl făcu să se îndrepte în direcţia dorită. L-am auzit venind direct spre tufiş. Privind printre ramuri, l-am şi zărit. Stătea în aşteptare şi voia să treacă pe lângă noi, dar,

din păcate, nu atât de aproape cât mi-ar fi convenit mie. Fără să mai stau mult pe gânduri, am sărit dintre tufişuri.

Sandar mă văzu. Spaima îl bloca doar o secundă. Apoi vru să facă o săritură înapoi, dar era deja prea târziu. Patul armei mele îl izbi atât de puternic, încât se prăbuşi. Nici el nu avea nici flinta şi nici barda cu el, ci doar pistoalele şi cuţitul.

— *Hamdulillah!* jubilă Halef, destul de tare. Ne-a reuşit! Ce crezi, cât timp îi va trebui să revină din nou la viaţă?

— Mai întâi să vedem ce-i cu el. Un altul ar fi dat ortul popii dintr-o asemenea lovitură.

Pulsul lui Sandar abia se simţea. Timp de un sfert de oră n-aveam a ne teme că se va trezi.

— Nu trebuie să-i punem căluş, spuse Halef. Dar de legat o să-l legăm!

Pentru asta, am folosit şalul care îi servea lui Sandar drept brâu. Acum nu mai trebuia să fim excesiv de prevăzători. Nu ne-am mai furişat, ci am mers în picioare, totuşi destul de încet.

Am ajuns astfel în locul unde drumul prin defileu făcea o cotitură. Şi terenul de aici făcea aceeaşi cotitură. Se forma astfel o proeminentă de stâncă, un fel de bastion, de unde puteau pândi tâlharii de drumul mare. În spatele uneia dintre puţinele tufe din acest loc, i-am zărit şezând pe Manach Al-Barscha, Barud Al-Amasat şi Junak. Vorbeau încet între ei. Nu puteam auzi ce-şi spun.

Îşi aleseseră bine locul pentru scopul pe care-l urmăreau. Trebuiau să ne vadă venind. O secure aruncată dintr-o asemenea ascunzătoare nu şi-ar fi greşit ţinta.

Între ei şi noi se aflau şase arme aşezate în formă de piramidă. Vasăzică, şi Junak îşi adusese flinta. Lângă ele se aflau bărzile fraţilor şi praştiile din piele pe care le luaseră cu împrumutul de la Junak. Alături, am zărit o grămadă de pietriş de râu, format din nişte pietre netede şi grele. O astfel de piatră poate, dacă este aruncată cu o mână sigură, să

provoace moartea.

Cei trei erau foarte siguri de noi. Şedeau pe marginea bastionului. Pe Manach Al-Barscha abia dacă îl despărţeau trei paşi de aceasta. Dacă ar fi vrut să fuga ar fi fost nevoiţi să treacă pe lângă noi. Ideea de a sări jos ar fi fost o adevărata nebunie. Se vedea cum urmăresc încordaţi drumul pe care urma să sosim. Stăteau cu ochii holbaţi în acea direcţie.

Cel mai mult vorbea Junak. Din felul cum gesticula, se putea trage concluzia că povestea despre aventura cu ursul. Am aşteptat un timp, până când am putut înţelege ce spunea.

— Sper să iasă totul aşa cum vă doriţi. Indivizii ăştia patru sunt capabili de orice. Chiar de la sosire, s-au purtat de parcă erau stăpâni în casa mea. O să vă mai povestească hangiul cum s-au purtat cu el. L-au încuiat în pivniţă o noapte întreagă, împreună cu oamenii lui.

— Şi el s-a lăsat? întrebă Manach Al-Barscha.

— Ce putea să facă?

— Cu toţi oamenii lui? N-au putut să se apere?

— Da' ce, voi v-aţi apărat? Aţi şters-o iute!

— Din cauza soldaţilor pe care i-au adus cu ei străinii.

— Aşa? N-a fost nici un soldat cu ei; asta a observat hangiul mai târziu.

— Drace! Să fie oare adevărat?

— E adevărat. V-au păcălit, folosindu-se de un şiretlic. Străinii ăştia nu sunt doar îndrăzneţi precum pisicile sălbatice, ci şi vicleni precum nevăstuica. Aveţi mare grijă să nu adulmece cumva capcana care le-aţi întins-o! Scârbosul ăsta de effendi se pare că a cam intrat la bănuieli. Văd că durează cam mult până sosesc! Trebuiau să fie deja aici. Sper că nu şi-au dat seama ce-i aşteaptă aici.

— E imposibil să le treacă prin minte aşa ceva. Or să vină precis şi, atunci, sunt pierduţi. Fraţii au jurat să-l facă bucăţele, de viu, pe neamţ. Barud îl va prelua pe

muntenegreanul Osko, iar mie îmi va cădea în gheare broscoiul ăla râios şi mic, hagiul. E foarte ager cu biciul lui, dar o să simtă ce-s alea lovituri. Cuţitul şi gloanţele mele or să-l liniştească. O să moară cu biciul în mână. De fapt, nici unul nu trebuie să moară pe loc. Fraţii nu vor ţinti în cap iar eu doar am să-l ameţesc pe hagiu. Nu vreau să mă lipsesc de plăcerea de a-l omorî în bătaie. Unde dracului întârzie atât? Nu mai am răbdare să aştept.

Aş fi dorit să ascult mai mult. Speram, în sinea mea, că poate vor vorbi şi despre Karanirwan-han. Dar Halef n-a mai putut suporta. Faptul că Manach Al-Barscha ardea de nerăbdare să-l biciuiască până va muri îl înfurie peste măsură. Păşi deodată în faţă şi spuse:

— Iată-mă, sunt aici, dacă nu mai ai răbdare să aştepţi!

Apariţia sa bruscă crea o panică de nedescris. Junak dădu un ţipăt şi întinse mâinile în faţă, vrând să se apere de parcă văzuse o fantomă. Barud Al-Amasat sări în sus şi se holbă la hagiu de parcă-şi pierduse minţile. Şi Manach Al-Barscha tresări de parcă fusese muşcat de şarpe, dar îşi reveni mai repede decât ceilalţi. Furia îi schimonosi faţa.

— Câine! urlă el. Aici eşti? Dar, de data aceasta n-o să vă meargă! Al meu eşti! Am pus gheara pe tine!

Vru să scoată pistolul de la brâu, dar acesta păru că s-a înţepenit acolo. Nu reuşi să scoată arma atât de repede cât voia. Halef deja dusese arma la ochi şi îi porunci:

— Ia mâna de la brâu, altfel trag!

— Împuşcă pe unul dintre noi! strigă Barud Al-Amasat. Dar n-o să împuşti decât unul! Cel de-al doilea te va nimeri el pe tine.

Îşi scoase cuţitul. Atunci, am păşit încet înainte, fără să rostesc vreun cuvânt, având carabina îndreptată spre Barud.

— Neamţul! E şi el aici! strigă Barud Al-Amasat.

Lăsă în jos mâna în care ţinea cuţitul şi, de spaimă, făcu un salt înapoi, izbindu-l atât de tare pe Manach Al-Barscha,

care stătea în spatele lui, încât acesta zbură până la marginea stâncii. Manach lovi aerul cu braţele, ridică un picior, încercând să se sprijine de ceva, dar se dezechilibra cu totul.

— Allah, Allah, Allah! urlă şi dispăru dincolo de marginea bastionului. Am auzit buşitura produsă de corpul lui în cădere.

Nimeni n-a scos nici un cuvânt. A fost un moment înfiorător.

— Allah l-a condamnat! şopti, în cele din urmă, Halef.

Era palid la faţă ca un mort.

— Şi tu ai fost călăul, Barud Al-Amasat. Lasă cuţitul jos, altfel zbori şi tu după el! continuă hagiul.

— Nici nu-mi trece prin cap. Din partea mea, poţi să tragi. Ai să-i simţi tăişul, înainte de-a apuca s-o faci! răspunse Barud.

Se ghemui şi apucă de cuţit ca şi cum ar fi vrut să arunce cu el. Un motiv suficient pentru Halef să tragă îndată. Acesta, însă, n-o făcu, ci se trase repede înapoi, îşi răsuci flinta şi îl pocni pe adversarul lui cu patul armei, cu atâta forţă, încât acesta se prăbuşi la pământ. Barud fu dezarmat şi legat cu propriul brâu.

Acum nu mai aveam de-a face decât cu Junak. Acesta rămăsese în aceeaşi poziţie ca mai înainte. Deja apariţia lui Halef îl speriase, dar acum teama lui se înzecise. Ridică mâinile şi începu să ne implore:

— Cruţă-mă, effendi. Eu nu v-am făcut, nimic. Ştiţi, că vă sunt prieten!

— Prietenul nostru? De unde ai mai scos-o şi pe asta?

— Doar mă cunoşti! scânci el. Aţi tras în gazdă la mine, noaptea trecută. Sunt Junak, negustorul de cărbuni.

— Nu te cred. Eşti la fel de murdar ca şi el, dar nu poţi fi Junak.

— Eu sunt, effendi! Doar mă vezi foarte bine! Şi, dacă nu mă crezi, întreabă-l pe hagiul tău!

— N-am de ce să-l mai întreb pe el. N-are vederea mai bună ca mine. Nu-l văd aici pe negustorul de cărbuni. S-a dus la Glogovik, să cumpere-sare.

— N-a fost adevărat, effendi.

— Nevasta lui mi-a spus asta şi mai degrabă o cred pe ea decât pe tine. Dacă ai fi într-adevăr Junak, ar trebui să-ţi fiu recunoscător. Şi m-aş purta cu tine cu mai multă indulgenţă decât cu ceilalţi. Dar, pentru că e sigur că nu poţi fi acel om, o să primeşti aceeaşi pedeapsă ca şi „bunii” tăi asociaţi care au vrut să ne ucidă. O să te legeni şi tu, împreună cu ei, de unul dintre copacii ăştia frumoşi de-aici.

Atunci, sări de la locul lui şi începu să strige, plin de spaimă:

— Effendi, dar pot să-ţi dovedesc! Sunt într-adevăr Junak şi am să-ţi relatez tot ce s-a întâmplat la mine acasă şi tot ce-am vorbit. Nu poţi să spânzuri un om care v-a primit cu atâta prietenie!

— Primire prietenoasă? N-a părut deloc a fi aşa. Dar, dacă eşti într-adevăr Junak, cum se face că te afli aici şi nu la Glogovik?

— Eu… am vrut… să-mi iau sarea de aici!

— Şi, atunci, de ce ni s-a spus, din ordinul tău, că ai plecat în altă direcţie?

— Pentru că… pentru că, se bâlbâi el, abia pe drum mi-a venit ideea s-o pornesc încoace.

— Iar mă minţi! Ai venit aici ca să te asiguri că-ţi vei primi partea ta din pradă. N-ai regretat tu că ţi-a murit calul şi urma să vii până aici în pas alergător?

— Effendi, aşa ceva nu putea să-ţi fi spus decât stăpânul conacului! Probabil că ne-a trădat şi ţi-a povestit totul!

— Vezi, chiar întrebarea ta reprezintă o mărturisire. Ştiu mai multe decât îţi închipui tu. În locul acesta, urma să fim atacaţi prin surprindere. De aceea le-ai şi împrumutat duşmanilor noştri praştiile acestea. Dacă atacul eşua, urma

să fim ademeniţi în văgăuna cu bijuterii şi să fim ucişi acolo.

Junak lăsă capul în jos. Credea că ştiu toate acestea de la stăpânul conacului şi nici nu-mi trecea prin cap să-i schimb părerea.

— Răspunde! am continuat. De tine depinde dacă voi fi nevoit să-ţi aplic acelaşi tratament ca şi celorlalţi.

Ezită un moment, pentru a chibzui.

— Să nu crezi cumva că eu sunt autorul planului prin care urma să fiţi ucişi. Oamenii aceştia îl puseseră de mult la cale.

— Ştiu asta. Dar ai participat şi tu la el, din pură sete de câştig. Asta nu poţi s-o tăgăduieşti.

— Poate stăpânul conacului, prin spusele lui, m-a făcut să par mult mai rău decât sunt.

— Eu nu mă bazez pe părerea altora, căci am şi eu ochi şi urechi. Tocmai de aceea ştiu că nu tu eşti iniţiatorul planului ucigaş, dar eşti un membru al acestei „cumsecade” societăţi. Hai, că nu mai am timp de pierdut cu tine. Aruncă jos cuţitul! Hagiul o să te lege.

— Nu, nu! strigă acesta, înspăimântat. Am să-ţi spun totul, dar nu mă spânzura!

— Nu ştiu ce-am putea să mai aflăm de la tine. E în defavoarea noastră, dacă te mai lăsăm în viaţă.

Tonul meu rece îl sperie şi mai tare. Pe când Halef îi lua cuţitul de la brâu, se văicări.

— Pot să vă relatez ceva interesant, effendi, pot!

— Ar fi inutil, căci sunt foarte bine informat. Am să ţin o scurtă judecată cu voi toţi. Cei doi fraţi şi Suef se află şi ei în mâinile noastre. De ce aş face o excepţie cu tine?

Junak privea gânditor în pământ. Ezită între teamă şi trădare. Dacă voia într-adevăr să mă ajute, atunci trebuia să-l trădeze pe cărbunar, care era propriul lui cumnat. Probabil se gândea ce minciună să tragă, ca să poată ieşi din încurcătură. După un timp, mă privi prietenos şi spuse:

— Eşti în pericol de moarte, fără să ai nici cea mai vagă

idee despre asta, effendi. Ceea ce te ameninţa aici era absolut inofensiv faţă de ceea ce te aşteaptă.

— Cum adică?

— Chiar ai să-mi dăruieşti viaţa dacă îţi spun?

— Da, dar nu cred că poţi să-mi spui ceva nou.

— Chiar crezi că nu? Sunt convins că habar nu ai de pericolul care te ameninţă. Stăpânul conacului vă va duce la pieire.

— Vrei să te răzbuni pe el pentru că eşti convins că te-a trădat?

— Nu. El nu ştie ce ştiu eu şi nici ceilalţi n-au ştiut. Au bănuit doar că mai există şi alţii care vor să atenteze la viaţa voastră. Nu-i aşa că vrei să-l găseşti pe Schut?

Am dat afirmativ din cap.

— Eşti cel mai crunt duşman al lui. Mübarekul i-a trimis o solie, ca să-l avertizeze în privinţa ta. I-a mai comunicat şi că-l urmăreşti. Bătrânul voia să vă ademenească pe urmele lui, până ce-aţi fi căzut în mâinile lui Schut. Ceilalţi, cei pe care i-aţi învins aici, vizau doar averea voastră. De aceea v-au şi întins această capcană, din care, din fericire, aţi scăpat. Dar Schut a pornit la drum, să vă iasă în întâmpinare. Deja trebuie să se afle prin apropiere. Sunteţi pierduţi, dacă nu vă salvăm eu şi cumnatul meu.

— Dar şi Scharka a pus ochii pe mine şi vrea să mă ucidă.

— Fireşte, este doar unul dintre oamenii lui Schut. Dar dacă am să-i spun că mi-ai cruţat viaţa, duşmănia lui se va transforma în prietenie. O să facă tot ce-i va sta în putinţă să vă salveze. Eu însumi vă voi conduce pe un drum de munte, pe unde nu vă va mai pândi nici un pericol.

M-am prefăcut că îl cred şi l-am întrebat:

— Îl cunoşti pe Schut?

— Da, a fost deseori pe la mine.

— Şi unde sălăşluieşte?

— Dincolo, în Orossi. Este conducătorul miridiţilor. Puterea

lui este mare.

— În Orossi? Mie mi s-a spus că locuieşte la Karanirwan-han.

Junak se sperie, când mă auzi rostind acest nume. Apoi, dădu din cap şi răspunse, zâmbind:

— Cine ţi-a spus asta a vrut să te inducă în eroare.

— Dar există, totuşi, o localitate cu numele acesta, nu?

— Eu nu ştiu nici una şi cunosc această regiune în lung şi-n lat. Te rog să mă crezi că sunt corect şi am cele mai bune gânduri faţă de tine.

— Într-adevăr? O să mai vedem. Şi cât e de aici până la cumnatul tău?

— Mai e de mers călare cam vreun sfert de oră. Ajungi într-o vale rotundă care se cheamă „Valea Ruinelor”. Dacă vei călări, de la intrarea drumului, spre dreapta, vei vedea curând fumul care iese de la cărbunăria lui.

— Şi ai să ne conduci tu la el?

— Da, şi de la el ai să afli mult mai multe decât de la mine. Viaţa voastră depinde de faptul dacă mă credeţi sau nu. Şi acum, fă ce vrei.

Halef îşi rodea buza de jos. Faptul că Junak ne considera atât de naivi îl supăra peste măsură. În ciuda acestui fapt, mi-am compus o figură prietenoasă, am dat din cap, încrezător, spre ticălos şi i-am răspuns:

— Nu e chiar imposibil să ne fi spus adevărul. Să mai încerc o dată, să văd dacă eşti corect?

— Încearcă, effendi, strigă bucuros Junak. O să te convingi că nu te înşel.

— Bine, atunci o să-ţi dăruiesc viaţa. Dar, de legat tot trebuie să te legăm.

— De ce?

— Pentru că ceilalţi nu trebuie să ştie că ne-am pus de acord. Trebuie să pară ca şi cum am vrea să te pedepsim aspru.

— Dar îmi dai cuvântul tău că o să mă laşi din nou liber?

— Îţi promit că o să fii curând liber şi nu va trebui să te temi de noi.

— Atunci, legaţi-mă.

Întinse mâinile. Halef îi luă brâul şi îi legă mâinile la spate.

— Aşteaptă aici lângă ăştia, i-am spus hagiului. Mă duc să-i aduc pe prietenii noştri.

Barud Al-Amasat era încă inconştient. Lovitura pe care i-o trăsese Halef fusese foarte puternică.

Am plecat înapoi pe drumul pe care venisem. De data aceasta, n-a mai fost nevoie să fiu atent la teren. Discuţia cu Junak n-a avut rezultatul pe care-l dorisem. Voisem să aflu amănunte despre Schut şi Karanirwan-han. Mai exista totuşi posibilitatea să obţinem forţat mărturisiri de la acesta, cu ajutorul biciului, dar nu voiam să merg atât de departe şi speram că îmi voi atinge scopul şi fără să folosim biciul.

L-am împuns pe Sandar. Zăcea încă inconştient. Pulsul, însă, îi devenise mai puternic. Curând, avea să-şi revină în simţiri. Apoi, m-am dus la locul unde fuseseră legaţi Bybar şi Suef. Îşi reveniseră amândoi. Când mă zări, Bybar sforăi feroce pe nas, se holbă la mine cu nişte ochi înecaţi în sânge şi se încordă din toate puterile pentru a scăpa din legături.

— Nu te mai osteni! i-am spus. N-aveţi cum scăpa de soarta care v-a fost hărăzită. Credeam că o să înţelegeţi odată pentru totdeauna cât de proşti sunteţi. Dar răbdarea mea a fost zadarnică. Acum, gata. O să primiţi ceea ce ne rezervaserăţi nouă: moartea. Voi n-aţi vrut să fie altfel.

Ştiam că nu puteam să-l jignesc mai tare pe Bybar decât numindu-l prost. De fapt, nu putea să-i facă prea mult rău să simtă puţin cum îl încolţeşte spaima morţii. Am plecat, apoi, mai departe, până la marginea stâncii, de unde-i puteam vedea pe prietenii noştri.

Omar mă văzu şi strigă:

— Tu eşti, effendi! Slavă lui Allah! Vasăzică, totul e în

ordine?

— Da. Dezleagă-l pe hangiu, ca să poată să se caţăre până sus. Tu ai să urci în urma lui şi adu cu tine toate frânghiile şi tot ceea ce aveţi de legat la noi. Omar să rămână lângă cai.

După scurt timp, veniră sus amândoi, hangiul fiind în faţă. L-am luat în primire şi i-am vârât revolverul sub nas.

— Te avertizez să nu faci nici un pas fără permisiunea mea. Să dai ascultare tuturor indicaţiilor mele, altfel te împuşc.

— De ce, effendi? strigă el speriat. Doar nu sunt duşmanul tău. Nu ştiu nimic şi m-am comportat foarte liniştit acolo jos.

— Fără vorbe inutile! Încă de la tine de-acasă am ştiut cum stau lucrurile cu tine. Nici măcar o singură clipă n-ai reuşit să mă înşeli. Acum, comedia s-a încheiat, înainte!

Ne-am dus până la bastion, unde Halef se afla lângă cei doi prizonieri. Barud Al-Amasat îşi revenise în simţiri. Când hangiul îi zări pe cei doi prizonieri dădu un ţipăt de spaimă.

— Ei, ăsta-i Junak sau nu? l-am întrebat.

— Allah! Chiar el e! răspunse. Dar cum a ajuns aici?

— La fel ca şi tine. Doar că a urcat ceva mai devreme. Apucă-l pe Barud Al-Amasat şi trage-l. Junak nu-i legat de picioare, poate să meargă singur. Înainte!

Tâlharii de drumul mare fură nevoiţi să ne urmeze până la locul unde se aflau Bybar şi Suef. Toată gaşca ne arunca priviri feroce, dar nici unul nu scoase un cuvânt.

Osko adusese eu el frânghiile. Pe lângă acestea, i-am scos caftanul lui Barud Al-Amasat şi l-am rupt în fâşii lungi, pe care le-am împletit, pentru a-i putea lega pe Barud şi Junak. Apoi, ne-am dus la Sandar care părea că tocmai atunci deschisese ochii. Gâfâi ca un animal sălbatic şi se încorda să-şi rupă legăturile.

— Stai liniştit, dragul meu! îşi bătu Halef joc de el. Când facem ceva, facem ca lumea.

Fu dus şi acesta acolo unde se aflau ceilalţi. Copacii erau foarte aproape unii de alţii iar prizonierii fură legaţi de trunchiurile acestora, în aşa fel încât să le fie imposibil să se dezlege. Hangiului, care nu fusese legat până acum, ca să-i poată căra pe ceilalţi, îi veni rândul ultimul.

Apoi, le-am scos căluşele ca să poată vorbi. Dar se vede că preferară să rămână muţi. L-am văzut pe Halef că tocmai se pregătea să le ţină un discurs în legătură cu pedeapsa ce urma să li se aplice, aşa că l-am trimis să aducă armele prizonierilor. Alcătuiau o frumoasă colecţie.

— Armele acestea ar fi trebuit să servească la uciderea noastră, am spus. Noi le-am capturat şi putem face cu ele ce vrem. De aceea, le vom distruge. Zdrobiţi paturile flintelor şi ale pistoalelor şi aveţi grijă să le strâmbaţi şi ţevile.

Nimeni altul nu era mai dornic decât Halef să facă asta. Cuţitele fură şi ele zdrobite. La sfârşit, am făcut praf, cu barda mea, bărzile celor doi Aladschy. Nu se pot descrie figurile cu care foştii stăpâni ai armelor urmăriseră distrugerea acestora. Tăceau în continuare. Doar Junak, atunci când veni rândul flintei lui, strigă:

— Staţi! Aceea este a mea!

— Acum nu mai e, răspunse Halef.

— Dar eu sunt prietenul vostru!

— Şi încă cel mai bun pe care îi avem. Nu-ţi face griji! Effendi se va ţine de promisiunea pe care ţi-a făcut-o.

Apoi se întoarse, grav spre prizonierii noştri. Eram convins că voia să ţină una din renumitele lui cuvântări. De aceea, i-am făcut semn cu ochiul să mă urmeze şi am dispărut, împreună cu el, din raza vizuală a prinşilor.

— De ce să nu le vorbesc, Sidi? mă întrebă.

— Pentru că n-are rost. Dacă plecăm fără să le spunem vreun cuvânt, or să fie mult mai speriaţi, decât dacă le ţinem vreo cuvântare.

— Aşa care vasăzică! Plecăm?

— Şi nu ne mai întoarcem!

— Allah! Asta nu-mi convine. Cum adică, să n-am plăcerea de a le spune ce anume cred despre ei?

— Ştiu ei asta deja.

— Îi lăsăm să moară de foame sau de sete aici sus? Singuri n-au cum să se elibereze. Şi, în afară de asta, i-ai promis lui Junak că o să-l dezlegi. N-ai de gând să-ţi ţii promisiunea?

— Ba da! Dar cărbunarul ştie cu precizie unde se ascund prietenii lui. O să-şi dea curând osteneala să-i elibereze.

— Mergem la el?

— Da. Şi acum, vino!

— O clipă, Sidi! Trebuie să le spun o vorbă, altfel simt că mă sufoc.

Plecă în fugă spre prizonieri. L-am urmărit, pentru a-l împiedic-a să facă vreo prostie. Se proţăpi în faţa lor, îşi scoase pieptul înainte şi spuse:

— Vreau să vă informez, în numele lui effendi şi al meu propriu, că, înainte de a vă face prizonieri, am îngropat pulbere sub aceşti doi copaci. Fitilul cel lung se află aici. O să-i dăm foc, atunci când o să ne convină nouă, de la distanţă, fără să observaţi voi. Când o să explodeze pulberea o să vă zboare membrele în toate direcţiile şi nimeni n-o să se bucure mai mult ca mine, renumitul Hagi Halef Omar Ben Hagi Abul Abbas Ibn Hagi Dawuhd al Gossarah!

După ce îşi uşura în felul acesta inima, veni la mine şi îmi spuse:

— N-a fost bine, Sidi? Ce spaimă or să îndure acum indivizii! Sunt convinşi că stau pe un butoi cu pulbere care poate să explodeze în orice clipă.

— Halef, n-ai fost prea ingenios. Indiferent că te-au crezut sau nu, incertitudinea este deja o pedeapsă pentru ei.

— Au crezut, sunt sigur de asta.

— Dacă am fi vrut să-i ucidem, am fi putut să folosim un

mijloc mai ieftin decât să facem o asemenea risipă de pulbere, care este foarte scumpă în această regiune, îi compătimesc dacă într-adevăr cred că purtăm după noi câteva kilograme de pulbere.

Am coborât la Omar, care păzea caii. Acolo am luat şaua şi harnaşamentul de pe calul hangiului, le-am aruncat şi am gonit animalul. Acesta o luă la fugă înapoi, pe drumul pe care veniserăm. Nu voiam să iau animalul cu noi, trebuia să-l las să se descurce singur. Era mult mai bine dacă îl eliberam de şa şi harnaşament, căci astfel preîntâmpinam posibilitatea de a se agăţa cu frâul sau cu scăriţa de la şa de ceva de prin pădure şi putea să piară în suferinţă.

Apoi am încălecat şi am ajuns curând la locul unde zăcea Manach Al-Barscha. Trupul lui zdrobit arăta îngrozitor. N-am descălecat. Cu greu ne-am determinat caii să sară peste cel mort. Am călărit mai departe, în tăcere şi cu simţăminte de compătimire.

Pereţii defileului deveneau tot mai înalţi şi se apropiau unul de altul din ce în ce mai mult, ca mai înainte. Era simplu de închipuit de ce această masă de stânci primise numele de „Stâncile Diavolului”.

După ce călăriserăm deja vreun sfert de oră, defileul se deschise deodată într-o vale rotundă, lată, la a cărei vedere mi-am oprit armăsarul. Valea parcă era un uriaş şi adânc castron. Dar cum arăta acest castron!

Marginile urcau, de jur împrejur, stâncoase şi destul de abrupte. Ici şi colo, se aflau arbori coniferi bătrâni de sute de ani, a căror culoare întunecată era într-un contrast absolut cu verdele proaspăt al foioaselor uriaşe. Spre sud şi vest, valea părea să aibă o ieşire largă. Talpa văii era aproape în totalitate acoperită cu fărâmături de stâncă. Am văzut bucăţi de stâncă de la dimensiunea unui palat cu mai multe etaje şi până la aceea a unui pumn. Deasupra acestor stânci se întindea un înveliş sclipitor de curpeni luxurianţi. Între ei se

aflau tufişuri atât de dese, încât părea a fi foarte greu să treci printre ele.

Din locul unde ne opriserăm, nişte urme duceau spre dreapta, de-a lungul peretelui văii. Am mers după ele. Era direcţia despre care vorbise Junak. M-am uitat mult timp, zadarnic, în jur, după cărbunăria care trebuia să se afle aici. În sfârşit, am zărit, deasupra tufişurilor, aerul vibrând în strălucirea soarelui. Era semnul că acolo se aflau focuri care nu scoteau fum.

— Acolo trebuia să se afle bârlogul cărbunarului Scharka, am spus. Nu pare să fie mai departe de cinci minute de aici. Aş prefera, mai întâi, să văd cum stau lucrurile pe acolo. Băgaţi-vă aici, între tufişuri, şi aşteptaţi-mă.

I-am încredinţat lui Halef armăsarul şi armele mele şi m-am dus pe jos mai departe. După puţin timp, am ajuns la marginea unui loc liber, unde pământul avea o culoare neagră. În mijlocul acestui loc, se afla o căsuţă construită din pietre neprelucrate. De jur împrejur, am zărit cuptoare de mangal, care ardeau, sau urme ale acestora.

Unul dintre aceste mormane cu formă conică, cel mai mare dintre toate, se afla în dreapta, la marginea luminişului, rezemat de o stâncă a peretelui văii înclinat spre dreapta. Arăta de parcă se afla acolo de ani de zile, fără să fi fost folosit.

Asta m-a mirat. Dar şi mai ciudat mi s-a părut acest cuptor, când am ridicat privirea şi am zărit înălţându-se, deasupra vârfurilor groase ale lemnelor de abanos, coroana puternică a unui stejar uriaş. M-am uitat de jur împrejur-şi n-am mai văzut nici un copac de acest fel. Să fi fost, oare, acesta stejarul prin al cărui trunchi găunos ducea drumul secret spre grota cu bijuterii? Dacă da, era foarte posibil ca acest cuptor care se afla chiar sub el să fi avut ceva în comun cu acea grotă.

În apropierea cuptorului se construise, din piatră, un loc

de şezut, pe care stăteau, doi bărbaţi, fumând şi discutând între ei. De partea cealaltă a cuptorului, se afla un cal înşeuat care ronţăia din frunzele tufişurilor. Marginea tufelor lângă care mă aflam ducea şi ea pe lângă cuptor şi dispărea în spatele băncii. Ramurile de mult ofilite ale unei tufe de bobitei umbreau locul de şezut. Ce-ar putea să se întâmple dacă m-aş strecura uşurel în spatele băncii? Nu era un lucru prea greu de realizat. Poate mai auzeam ceva important.

Unul dintre bărbaţi era îmbrăcat ca la oraş. Veşmântul lui nu prea se potrivea cu împrejurimile. Silueta bondoacă, murdară şi sărăcăcios îmbrăcată a celuilalt bărbat părea să fie ori cea a cărbunarului însuşi, ori a vreunuia dintre ajutoarele sale. Oare ce voia bărbatul acela, s-ar putea spune, atât de distins îmbrăcat, de la cărbunarul plin de funingine? Vorbeau între ei ca doi oameni care se cunosc bine şi au încredere unul în altul.

Voiam, cel puţin, să încerc să trag cu urechea la conversaţia lor. De aceea, m-am dat câţiva paşi înapoi şi m-am furişat cu grijă printre tufişuri în direcţia băncii. N-a fost chiar atât de uşor pe cât crezusem. Tufele erau prea îndesate una în alta. Ca să nu fac vreun zgomot, rupând vreo ramură, în timp ce mă deplasam, am fost nevoit să mă târăsc deseori.

Când am ajuns la peretele de stâncă, spre uimirea mea, am descoperit o cărare destul de bătută, ce părea să coboare de pe înălţime. Oare drumul acesta ducea cumva la stejar? L-am urmat în direcţie opusă şi, curând, m-am aflat în faţa cuptorului, şi anume, în acel loc unde partea de jos a cuptorului era fixată de stâncă, de parcă crescuse din ea. Cărarea se oprea, ca tăiată, la picioarele cuptorului. Asta mi-a dat de gândit.

În faţa mea se afla cuptorul, în dreapta se ridica peretele de stâncă şi, în stânga, auzeam vocile celor doi bărbaţi. Banca era despărţită de drum şi de stâncă şi, deci şi de mine, printr-un tufiş îngust. M-am întins la pământ şi m-am târât

printre tufe, până am ajuns la boschet. Acum, mă aflam atât de aproape de bancă, încât aş fi putut s-o ating cu mâna. Totuşi, nu puteam fi văzut, pentru că tufele erau ca un voal gros.

Tocmai luase cuvântul orăşeanul. Vorbea scurt, poruncitor. Chiar atunci când mă aşezasem, l-am auzit zicând:

— E o poveste foarte ciudată. Un neamţ îi urmăreşte pe mübarek, pe cei doi fraţi, pe Manach Al-Barscha şi pe Barud Al-Amasat. Nu-i scapă din ochi şi le tulbură liniştea zi şi noapte. În ce scop?

— Ei, asta nu ştiu nici eu, răspunse cărbunarul.

— Şi acum l-au ademenit în defileu? Chiar o să vină? Vor reuşi oare?

— Precis. Duşmanii nu pot trece pe acolo, fără a fi ucişi. Junak, care a adus vestea că vor veni, este şi el alături de ceilalţi. Împreună cu stăpânul conacului sunt şapte oameni contra patru. Neamţul şi oamenii lui nu bănuiesc nimic şi ăsta-i un mare avantaj pentru noi.

— După tot ceea ce mi-ai povestit despre cei patru, nu cred că trebuie să-i subestimăm. Ce se întâmplă, de pildă, dacă, la primul semn că sunt atacaţi, îşi întorc caii şi fug?

— Primul semn al atacului va fi moartea pentru ei. Cei doi Aladschy nu greşesc niciodată ţinta, loviturile lor cu barda sunt mortale. Iar la fugă străinii nu se vor gândi, sunt mult prea cutezători.

— Să sperăm că totul va fi în regulă. Vi-o doresc. Şi, dacă armăsarul acestui neamţ este într-adevăr un asemenea animal admirabil, aşa cum spui, Schut nu se va arăta deloc zgârcit, de asta sunt convins. E bine că am venit şi eu aici, cu această ocazie. Voi putea lua în primire calul şi îl voi duce la Rugova.

Cât pe ce să mă trădez de bucuria care mă cuprinse când am auzit acest nume. Involuntar, am făcut o mişcare încât

frunzele au foşnit. Din fericire, cei doi n-au acordat atenţie acestui lucru. Vasăzică, Schut trăia la Rugova! El să fi fost oare şi geambaşul Kara Nirwan? La întrebarea asta mi s-a răspuns pe loc, căci vorbitorul continuă:

— Avem nevoie de astfel de cai, căci Kara Nirwan s-a hotărât să atace prin surprindere la graniţa sârbească şi, în acest scop, adună la Pristina un număr de oameni curajoşi, care trebuie să aibă cai buni. El însuşi vrea să-i comande. De aceea, acest admirabil armăsar va fi extrem de binevenit pentru el.

— Plănuieşte un atac la scară mare? Nu e periculos?

— Nu chiar atât de periculos pe cât pare. Acum, atmosfera este înfierbântată peste tot. Nu se mai vorbeşte despre tâlhari, ci despre patrioţi. Afacerea a căpătat o semnificaţie politică. Cel care năzuieşte la averea altuia acela pretinde că vrea să câştige libertatea şi independenţa poporului său. Dar n-am venit aici să vorbesc cu tine despre astfel de probleme, ci să-ţi transmit un ordin al lui Schut. Văgăuna este goală acum?

— Da.

— Nu aştepţi „chiriaşi” nici pentru următoarea perioadă, nu-i aşa?

— Nu. De fapt voiam să-i ademenim acolo pe neamţ şi pe cei trei însoţitori ai lui. Dar nu mai e necesar acum, pentru că vor fi ucişi la Stâncile Diavolului. Şi chiar dacă am fi făcut-o, terminam treaba în două-trei ore. Aş fi dat foc cuptorului aflat acolo jos, sub noi. Fumul ar fi pătruns în văgăună şi ar fi murit asfixiaţi.

— Dar fumul rămâne înăuntru atât de mult timp, încât zile în şir nu poate intra nimeni acolo?

— O, nu. Iese pe sus, prin stejarul găunos. Dacă deschid uşa de aici, de jos, se formează un suflu atât de puternic, încât, doar în câteva ore, nu se mai simte nici un pic de fum.

— E reglat extraordinar! Vasăzică, n-ai nevoie de

văgăună, în nici un caz?

— Nu.

— Asta o să-i fie pe plac lui Schut. Am pus mâna pe un străin care va fi adus şi ţinut aici, până îşi va plăti răscumpărarea.

— Iar? Dar ce, la voi în *karaul* nu aveţi loc?

— Nu. Acolo se află acum un negustor din Shköder (Skutari), pe care ni l-a „livrat” Hamd Al-Amasat. Mai târziu, va veni şi familia lui, aşa că va fi nevoit să ne dea toată averea. Hamd Al-Amasat a cunoscut mai de mult această familie. A realizat ceva extraordinar, punând gheara pe acest negustor.

Lucrurile pe care le aflasem erau nepreţuite. Aici, lângă acest vechi cuptor, am aflat tot ceea ce nu putusem descoperi până acum.

Vasăzică, Schut era într-adevăr geambaşul persan Kara Nirwan şi locuia în Rugova. Exista acolo un karaul, deci un vechi donjon în care se afla prizonier un negustor din Shköder, probabil Galingré, căruia voiau să-i ia toată averea. Şi rudele sale urmau să fie ademenite acolo, probabil prin cine ştie ce viclenie drăcească, şi să fie jefuite. În afară de aceasta, se plănuise un atac în Serbia, ocazie cu care Schut urma să călărească pe Rih al meu! Din fericire, deocamdată, eram încă stăpânul armăsarului şi n-aveam nici un chef să le permit să mi-l ia şi să mă las ucis.

Mi-am întrerupt reflecţiile, căci am auzit ceva care m-a determinat să trag din nou cu urechea. Şi anume, cărbunarul întrebă:

— Merită, deci să-l primesc aici la mine pe cel pe care vreţi să mi-l trimiteţi?

— Pe deplin. Omul pare să fie foarte bogat.

— Ai spus că e străin. Nu trăieşte, deci, în ţara arnăuţilor?

— Nu, este un englez.

— Ăştia sunt cam toţi bogaţi. Se află deja în mâinile

voastre?

— Încă nu, dar suntem siguri de el. Englezul locuieşte în Rugova şi se pare că aşteaptă pe cineva acolo, care nu şi-a respectat înţelegerea pe care au avut-o. A venit cu cai şi servitori de închiriat şi are chiar şi un tălmaci pe care-l plăteşte cu treizeci de piaştri pe zi. E o figură ilară acest englez. Este foarte lung şi uscăţiv, poartă două ferestre albastre în faţa ochilor, are o gură ca de rechin şi un nas... ceva de nedescris. Acesta este extrem de lung, arată ca un castravete şi, pe deasupra, pare să fi fost, de curând, ciupit de un abces. Trăieşte pe picior mare, parcă ar fi sultan. I se pare că nimeni nu-i poate pregăti destul de bine mâncărurile. Când îşi deschide punga, se văd strălucind numai monede de aur. Cu toate acestea, se îmbracă precum un caraghios. Costumul este tot de culoare gri iar pe cap poartă o pălărie gri, care este atât de înaltă, de parcă ar fi minaretul moscheii orneiazilor din Damasc.

Când am auzit asta, am avut impresia că mi-a tras cineva una peste faţă. Deoarece descrierea se potrivea exact cu persoana prietenului meu englez: *sir* David Lindsay, de care mă despărţisem de puţin timp, la Constantinopol. Intenţiona atunci să se reîntoarcă în Anglia cât mai curând.

Totul se potrivea: costumul, bogăţia, ochelarii albaştri, gura mare, nasul impunător. El trebuia să fie! Mi-am făcut socoteala în gând dacă era cumva posibil să se afle acum în ţara schipetarilor, la Rugova. Dacă părăsise Stambulul la scurt timp după mine, luând vaporul, iar la Alessio o pornise pe uscat, acum s-ar fi putut afla în Rugova; se potrivea.

— Deşi arată atât de caraghios, este o pradă grasă, continuă vorbitorul. Poate chiar cea mai bogată captură a noastră din câte am avut până acum. În seara asta va fi înhăţat şi dus în donjon. Îndată, după reîntoarcerea mea, o să-l trimitem la tine, pe drumuri ocolite, pe unde să nu ne întâlnim cu cineva. Poţi să te pregăteşti pentru sosirea lui.

— Aşa, care vasăzică! mormăi cărbunarul. În seara asta va fi luat prizonier. Dacă pleci astăzi de aici, o să ajungi dimineaţa devreme la Rugova, căci cunoşti bine drumurile. Donjonul este atât de izolat, încât puteţi pleca îndată cu englezul, fără a fi văzuţi de cineva. Nu-i nevoie să aşteptaţi ivirea zorilor. Aşa veţi putea ajunge la mine spre seară. Există vreo modalitate să mă pot înţelege cumva cu omul ăsta?

— Din păcate, nu. De aceea şi umblă cu un tâlmaci după el.

— E cam neplăcută situaţia. Nu-mi face nici o plăcere să mă ocup de treaba asta, dar sunt nevoit să-i dau ascultare lui Schut. Dacă englezul nu mă înţelege, s-ar putea să-mi facă mari neplăceri. Sper ca Schut să aibă asta în vedere, atunci când mă va răsplăti.

— O să fii mulţumit. Ştii bine că şeful nostru nu-i zgârcit, atunci când trebuie să-şi recompenseze un slujitor bun. Deci, treaba e aranjată. În orice caz, mâine, înainte de lăsarea serii, voi fi aici şi îl voi aduce nu numai pe englez ci şi pe tălmaci, pentru mai multă siguranţă.

— Cum se numeşte străinul?

— Are un titlu, care se pronunţă „*sörr*”[1], dar numele lui e tot un cuvânt străin pe care nu l-am mai auzit până acum şi nici nu-l înţeleg. Sună cam aşa: „*Lin-seh*”. Să-l ţii minte!

Nu mai era nici o îndoială acum că era vorba despre cunoştinţa mea. Era, într-adevăr, vorba despre bunul, vechiul şi ciudatul meu prieten, *sir* David Lindsay. Dar oare ce căuta englezul în Rugova? Ce anume îl determinase să părăsească în grabă Constantinopolul şi să meargă în Albania? Nu puteam să-mi dau seama. După o scurtă pauză, străinul continuă:

— După cele ce mi-ai spus, atacul asupra neamţului ar fi trebuit să se încheie de mult. Mă nelinişteşte faptul că fraţii şi tovarăşii lor n-au ajuns încă aici.

[1] Sir (lb. engl. — n.t.).

—Poate neamţul a plecat ceva mai târziu decât şi-a închipuit Junak. Atunci când acesta s-a furişat din coliba lui, străinii mai dormeau încă. Având în vedere eforturile din ziua precedentă, nu-i de mirare că erau obosiţi. De altfel, stăpânul conacului trebuia să se îngrijească să nu călărească prea repede. Aşa se explică faptul că nu şi-au făcut încă apariţia.

— Pe mine, întârzierea asta mă îngrijorează. M-aş duce personal până la Stâncile Diavolului, să văd ce s-a întâmplat acolo.

— N-ai voie să faci asta. Ai putea strica totul dacă ajungi acolo exact în clipa în care străinii ajung la locul stabilit. Ar putea intra la bănuieli. E mai bine să rămâi aici. Mai avem timp destul. E imposibil ca lovitura să fie ratată.

— Bine, atunci o să mai aştept. Între timp, ai putea să-mi arăţi, văgăuna.

Se ridicară de pe bancă. Întrucât presupuneam că intrarea secretă în văgăună se află pe undeva prin apropierea mea, am considerat că ar fi mai înţelept să dispar. M-am târât încet până la cărare înapoi şi am alergat apoi la locul unde se aflau, ascunşi în tufişuri, tovarăşii mei de drum. Ajuns acolo, primul lucru pe care l-am văzut era că Osko lipsea. Dar, înainte să apuc să întreb ceva, Halef mă şi informă:

— Sidi, muntenegreanul a plecat. A spus însă că se va întoarce curând.

— Ce-avea de gând să facă?

— Nu ştiu. Nici n-ai dispărut tu bine, că mi-a şi spus, pripit: „Trebuie să plec, dar într-o jumătate de oră sunt înapoi”. Până să mai apucăm să-i zicem ceva sau să-l oprim, a şi şters-o călare.

— Încotro? în direcţia din care am venit noi?

— Da, Sidi!

— Atunci ştiu de ce s-a întors. Mai are de reglat nişte conturi cu Barud Al-Amasat, cel care i-a răpit fiica. Deşi l-am avut atât de des pe răpitor atât de aproape de noi, încât ar fi

putut să-l împuşte, n-a făcut-o. Mai înainte, acolo, pe stânci, a avut din nou ocazia să se răzbune. A amânat iarăşi s-o facă, pentru că s-a temut că-l voi împiedica să comită un omor. Acum, însă, s-a întors să-şi pună în aplicare planul de răzbunare. Eu am fost plecat mai mult de un sfert de oră. Între timp, cred că a ajuns la Stâncile Diavolului. S-ar putea să nu mai reuşesc să-l salvez pe Barud. Voi încerca, totuşi. Calul meu este foarte rapid. În cinci minute sunt acolo. Rămâneţi aici până mă întorc.

Am sărit în şa şi am pornit la drum. Pentru Rih era suficient cuvântul *kawam*, repede! Nici nu l-am rostit bine, şi a şi pornit ca o săgeată. În câteva minute, am ajuns la defileul îngust. Armăsarul ţâşni ca fulgerul printre pereţii de stâncă. Încă un minut şi încă unul... după trei minute zărirăm leşul lui Manach Al-Barscha. Rih sări peste el şi tocmai treceam de cotitură, când, de sus se auzi un urlet atât de înfiorător încât nu m-am cutremurat doar eu, ci şi calul, care se cabra în mijlocul galopului, de era gata-gata să se răstoarne, dacă nu m-aş fi aruncat în faţă cu toată puterea. Am reuşit să-l echilibrez şi apoi am privit în sus.

Ceea ce am văzut m-a făcut să-mi îngheţe sângele în vene. Trecusem atât de mult de cotitură încât am putut zări foarte clar bastionul. Pe marginea lui, chiar în locul unele se prăbuşise Manach Al-Barscha, am văzut doi bărbaţi care se luptau: Osko şi Barud Al-Amasat. Prizonierul nu mai era legat. Se încolăciseră strâns unul de altul. Fiecare din ei încerca să se depărteze de marginea stâncii şi să-l împingă pe adversarul său.

Nu m-am mişcat din locul unde mă aflam. Oricât de tare m-aş fi grăbit, tot aş fi ajuns prea târziu. Până aş fi reuşit să mă caţăr sus, şi să mai alerg apoi încă o sută cincizeci de paşi, lupta avea să se sfârşească. Până atunci, unul dintre cei doi bărbaţi ar fi căzut la pământ făcut fărâmiţe, sau poate amândoi!

Eu nu eram de acord cu acest război personal al lui Osko. Puţin îmi păsa dacă Barud Al-Amasat era ucis, dar viaţa lui Osko era foarte preţioasă pentru mine. Ambii se aflau în acelaşi pericol, căci păreau să fie şi unul şi celălalt la fel de puternici şi agili. Oare vor pieri amândoi? Nu! În orice caz, unul dintre ei era pierdut, iar acesta nu trebuia în nici un caz să fie Osko. Am sărit din şa şi am dus carabina la ochi, ţintind spre Barud Al-Amasat. Erau atât de strâns încolăciţi unul de altul, încât îndrăzneam să trag pentru că îmi cunoşteam foarte bine arma şi mă puteam baza şi pe sângele meu rece.

Am ochit mult timp. Glonţul trebuia să nimerească în capul lui Barud. Cei doi luptători mă zăriră. Barud se străduia din toate puterile să nu constituie o ţintă pentru mine, iar Osko se temea să nu-l nimeresc cumva pe el, căci strigă de sus:

— Nu trage, Sidi! Vreau să-l termin eu singur!

Am văzut că i-a dat drumul adversarului lui. Barud se dădu într-o parte să-şi tragă răsuflarea. Atunci, Osko făcu o mişcare, pentru ca să-l aibă pe Barud între el şi prăpastie. Ridică pumnul ca şi cum ar fi vrut să-i aplice adversarului lui o lovitură în cap. Dar era doar o fentă. Atunci când Barud întinse braţul să pareze lovitura, Osko se aplecă fulgerător şi îi pocni un pumn în burtă. În aceeaşi clipă, se şi aruncă la pământ. Reuşise să facă ceea ce urmărise. Barud Al-Amasat se dezechilibră, lăsându-se pe spate, vru să se agate de trupul duşmanului său, dar lovi doar aerul cu mâinile şi se prăbuşi. Căzu chiar lângă cadavrul lui Manach. M-am întors cu spatele, cuprins de fiorii groazei.

Osko se ridică în grabă şi se aplecă pentru a vedea trupul lui Barud, apoi strigă triumfător:

— Seniţa e răzbunată! Omul acesta n-o să mai răpească niciodată fiica vreunui prieten. Sufletul lui s-a prăbuşit într-un abis mult mai adânc decât prăpastia în care i-a căzut trupul. Rămâi acolo, effendi! Vin şi eu imediat!

— Unde sunt ceilalţi? am strigat, de jos.

— Sunt tot acolo unde i-am lăsat. Am avut eu grijă să nu se poată elibera nici unul.

Plecă de la marginea stâncii şi se duse în locul unde îşi lăsase calul. După puţin timp, apăru. Înainte de a-i putea spune ceva, se grăbi el să zică:

— Effendi, să nu mai vorbim despre asta! Aşa a fost să fie şi nu mai putem schimba nimic. Credinţa ta îţi interzice să te răzbuni, dar pe munţii din patria mea domneşte legea răzbunării. Aşa a lăsat Dumnezeu şi aşa trebuie să facem.

— Nu, Dumnezeu n-a lăsat aşa, am replicat. Nu este dorinţa Lui ca tu să te substitui în judecător în locul Lui. Barud Al-Amasat ţi-a răpit fiica, dar n-a ucis-o. Chiar dacă simţeai nevoia să te răzbuni, n-ar fi trebuit să-i iei viaţa.

— Da, n-a ucis-o pe Seniţa, dar a vândut-o ca sclavă! spuse Osko. Şi ştii mai bine decât mine ce a fost nevoită să îndure în Egipt, căci tu ai salvat-o! A fost mult mai rău decât dacă ar fi ucis-o! Şi, pe deasupra, mai e şi durerea care ne-a provocat-o mie şi lui Isla Ben Maflei. Am căutat-o zadarnic prin toate ţările islamice. Răpitorul ei şi-a meritat moartea şi şi-a găsit-o destul de repede. Puţinele clipe în care a simţit frica morţii nici nu se compară cu mâhnirea îndelungată care ne-a provocat-o nouă!

— Dar, totuşi, ai comis o crimă!

— Nu, Sidi, n-a fost o crimă, a fost o luptă dreaptă, ca de la bărbat la bărbat, viaţă contra viaţă. Nu l-am atacat pe la spate. Aş fi putut să-l ucid când era legat de copac, dar l-am dezlegat şi l-am adus la bastion. Acolo, i-am tăiat legăturile de la mâini şi de la picioare, mi-am aruncat armele într-o parte şi i-am spus că a sosit ceasul răzbunării. Ştia bine că i-am oferit posibilitatea să se apere împotriva morţii. Un timp, chiar l-am cruţat. Sunt mai puternic decât el. Doar atunci când am văzut că vrei să tragi şi m-am temut ca glonţul să nu mă nimerească, am hotărât să termin treaba. Tot mă mai

învinuieşti şi acum?

— Da, căci ai acţionat pe la spatele meu, fără să-mi spui nimic.

— Am fost nevoit s-o fac, căci ştiam că m-ai fi împiedicat să-l pedepsesc.

— Sper că n-ai slăbit legăturile celorlalţi.

— Nu, din contră, i-am legat mai strâns. Este absolut imposibil să se poată elibera singuri.

— Încalecă şi să mergem! i-am răspuns scurt. Ce-aş fi putut să mai fac? Mortul nu mai putea fi readus la viaţă, iar condiţiile în care fusese crescut muntenegreanul îi impuneau răzbunarea ca pe o datorie sfântă. Nu eram mulţumit de ceea ce făcuse, dar nu aveam nici un drept să judec pentru fapta lui.

Am călărit, în faţă, mâhnit, iar el mă urmă în tăcere. Când am ajuns lângă cele două leşuri, am închis ochii, în vreme ce armăsarul meu sări peste ele, am auzit un vaiet în urma mea. Apoi pocni un glonţ.

— Ce-a fost asta? am întrebat, fără să mă întorc.

— Mai trăia încă, răspunse Osko. Glonţul meu i-a pus capăt suferinţelor.

6. Grota cu bijuterii

După actul de răzbunare comis de muntenegrean, act pe oare, din păcate, nu l-am putut împiedica, am călărit înapoi la tovarăşii noştri de drum, aflaţi într-o ascunzătoare, în apropierea cărbunăriei. Erau curioşi să afle ce s-a întâmplat şi ne priveau întrebători, dar nu primiră nici o informaţie nici de la mine, nici de la Osko.

Mai devreme, când mă strecurasem până la cuptor, descoperisem o urmă de cal, care ducea în dreapta spre tufişuri. Nu o cercetasem şi m-am hotărât să fac acest lucru acum. În lipsa mea nu se întâmplase nimic. De aceea, m-am gândit că n-ar fi o problemă dacă i-aş lăsa să mă mai aştepte câteva minute.

N-a fost nevoie să merg prea mult după urme, că am şi zărit caii. Erau şase animale, între care şi cei doi pagi ai fraţilor Aladschy. Vasăzică îi ascunseseră, deşi erau convinşi că nu vom ajunge în această vale.

Acum, însă, era timpul să-l salutăm pe cărbunar. Am încălecat pe cai şi am pornit spre colibă. Când am ajuns la marginea tufişurilor şi am văzut luminişul în faţa noastră, Scharka şi străinul se aflau în faţa uşii colibei cărbunarului. În ciuda depărtării la care ne aflam de ei, am observat că se speriaseră văzându-ne venind. Schimbară rapid câteva cuvinte între ei şi apoi porniră în întâmpinarea noastră, mergând încet. Mergeam şi noi călare spre ei.

— Bună ziua! am salutat, politicos. A cui e casa aceasta?

— Este a mea, răspunse proprietarul ei. Sunt cărbunar şi mă numesc Scharka.

— Atunci, înseamnă că suntem pe drumul cel bun. Ne permiţi să descălecăm şi să ne odihnim?

— Sunteţi bineveniţi. Încotro vreţi să călătoriţi?

— Am vrea să mergem spre Ibali. Cât de departe este până acolo?

— Cam în trei ore aţi putea ajunge.

— E greu de găsit drumul?

— Nu, e foarte uşor. Dar chiar vreţi să mergeţi la Ibali?

— De ce crezi că te-aş minţi, dacă m-am interesat la tine pe unde se ajunge acolo?

Făcu o figură buimacă. După tot ceea ce auzise despre noi, nu-i venea deloc să creadă că Ibali era ţinta noastră. I se păruse foarte ciudat că menţionasem numele acestei localităţi.

— Şi ce vreţi să faceţi acolo? mă întrebă.

— Nu vrem decât să înnoptăm şi mâine o să plecăm mai departe.

— Încotro?

— Peste munţii Fandi, spre Alessio, în apropiere de malul mării.

În timp ce purtam această discuţie, descălecasem şi stăteam acum faţă în faţă cu cei doi. Vasăzică, acesta era periculosul cărbunar pentru care viaţa unui om n-avea nici o valoare! Mai devreme, nu putusem să-l privesc prea atent. Avea o figură brutală ca de buldog, ale cărei trăsături te avertizau parcă să fii prudent. Nu semăna deloc cu sora lui, nevasta negustorului de cărbuni.

Celălalt era exact opusul lui. Chiar fără a ţine seama de curăţenia veşmintelor lui, făcea impresia unui om deosebit de plăcut. Trăsăturile feţei îi erau atât de dulci, ca ale unei fecioare. Era foarte uşor să te înşeli în privinţa lui.

— Ce porunceşti, effendi? întrebă, în continuare Scharka. Vreţi ceva de mâncare sau poate doriţi să vă adăpaţi caii?

— De mâncat nu vrem să mâncăm, dar caii au nevoie de apă. Există pe aici cumva vreun izvor?

— Da, chiar în spatele casei. Permite-mi să vă conduc acolo.

Apa ţâşnea din pământ chiar în apropierea casei şi forma un mic bazin, numai bun de băut din el. Străinul veni şi el, încet, în urma noastră. Nu voia să scape nici un cuvânt din conversaţia pe care o purtam.

Le-am scos cailor zăbalele şi i-am lăsat să se adape, între timp, cărbunarul, care nu putea să-şi ascundă încordarea, se interesă:

— Aşa de rar vine câte cineva prin această regiune izolată, încât sper că mă veţi ierta că doresc să ştiu cine îmi sunt oaspeţii.

— Dorinţa ta este îndreptăţită. Suntem străini de această ţară; venim de la Adrianopol şi călărim spre Alessio, aşa cum ţi-am mai spus. Şi, pentru că acum ştii cine suntem, ai să înţelegi că şi noi vrem să aflăm cine este effendi acesta care ne priveşte atât de mirat.

Privirea străinului se plimba de la mine la armăsarul meu şi la ceilalţi, cu o asemenea expresie, de parcă văzuse cine ştie ce miracol. Faptul că stăteam în faţa lui sănătoşi şi veseli era pentru mintea lui ca o ghicitoare imposibil de rezolvat, deşi, mai devreme, pusese sub semnul întrebării reuşita atacului prin surprindere. Străinul şi cărbunarul ne priveau ca pe nişte oameni care, într-un mod de neînţeles, parcă ieşiseră din mormânt

— Pot să-ţi spun, răspunse Scharka. Acest effendi este un *alim* din Dschokova, care, ca şi voi, se află într-o călătorie.

— Un învăţat! Vasăzică a fost la universitate! Pentru că şi eu sunt un *alim*, un *alim* din patria mea, mă bucur nespus de mult că am ocazia să-l cunosc. Are într-adevăr înfăţişarea unui mare învăţat şi sper să primesc de la el sfaturi şi învăţăminte.

— Da, am fost la Stambul şi am studiat acolo, spuse străinul. Dar nu-mi place să port discuţii savante.

— De ce nu? Pomul care dă roade nu trebuie să le păstreze pentru el. Acestea sunt folositoare, doar dacă se

bucură cineva de ele. Cum pomul nu-şi poate mânca singur fructele, la fel şi roadele studiului tău nu sunt numai pentru tine, ci trebuie să stea şi la dispoziţia altora. Vasăzică, vii din Dschokova. Şi încotro te poartă drumul de aici mai departe?

— Spre Köprülü.

— Atunci, ar fi trebuit să treci prin Prisren şi Üsküb. Asta este drumul cel mai bun şi cel mai scurt.

— Ştiu foarte bine acest lucru, dar sunt geolog şi am venit în munţi să caut pietre rare.

— Aşa, care vasăzică! Eu îmi închipuiam că această meserie, să cauţi pietre rare presupune o activitate obositoare şi murdară. Numai că înfăţişarea ta arată contrariul. Această ştiinţă este foarte importantă. Ne permite să aruncăm o privire în laboratorul de creator al lui Allah. Priveşte această vale cu conglomeratele şi zidurile sale împrejmuitoare din granit! Cărei ere geologice aparţin aceste pietre?

La întrebarea aceasta, faţa lui se coloră într-un roşu aprins. Nu era nici geolog şi nici nu venea din Dschokova.

Chibzui un timp, încordat, apoi dădu, în sfârşit, un răspuns:

— Toată ştiinţa nu e nimic în faţa ochilor lui Allah. El a creat pietrele, nu noi. De aceea, nici nu e cazul să ne gândim la felul cum au apărut acestea.

Dacă acest lucru era adevărat, nu mai era nevoie de geologi. Se pare că şi cărbunarul înţelesese acest lucru, căci îşi compuse un zâmbet lăbărţat, confuz, şi se grăbi să-mi distragă atenţia de la cunoştinţele „învăţatului”:

— Sunteţi străini şi totuşi vă căutaţi singuri drumul? Sunteţi cutezători. Alţii în locul vostru şi-ar fi luat o călăuză. De ce n-aţi făcut şi voi asta?

Scharka adusese acum discuţia exact acolo unde voia. Dorea să afle cum se făcea că venisem aici la el, fără a fi însoţiţi de stăpânul conacului.

— Călăuzele voastre nu sunt oameni de încredere, i-am explicat.

— Nu? Cum aşa?

— Păi, am avut o călăuză care voia să ne aducă aici, căci te cunoştea foarte bine.

— Un cunoscut de-al meu? Oare cine să fi fost?

— Hangiul de la conacul Treska.

— Da, într-adevăr, îl cunosc. Dar el este un om cumsecade şi de încredere. Cum se face că nu-i cu voi?

— A rămas pe drum, înainte să ajungem aici.

— Asta mă miră. Şi ce motiv ar fi avut s-o facă?

— Întreabă-l pe el, când o să-l vezi data viitoare. Noi n-am mai discutat cu el treaba asta. Presupun, însă, că şi-a găsit o societate care i-a plăcut mai mult decât a noastră.

— Dar ce oameni erau aceştia?

— Precis nu-i cunoşti.

— Bine, dar eu cunosc mulţi oameni!

— Pe aceştia, la care mă refer, precis nu-i cunoşti, căci pari a fi un om cumsecade şi cinstit.

— Şi ce, oamenii aceia, despre care vorbeşti, nu erau tot aşa?

— Nu, aceia sunt hoţi şi tâlhari de drumul mare. Sunt doi fraţi, numiţi Aladschy. Şi, pe lângă ei, mai erau câţiva.

— Aladschy? întrebă el, dând din cap. Numele ăsta chiar că nu-l cunosc.

— Aşa m-am gândit şi eu.

— Cu atât mai mult mă mir de cunoştinţa mea, stăpânul conacului, că s-a dus după ei. Evită întotdeauna să facă ceva ce este împotriva poruncilor sultanului.

— Dacă, până acum, a făcut aşa, de data asta s-a schimbat.

— Şi unde se ascund tâlharii ăştia?

— Asta nu mi-a spus-o. Poate îţi povesteşte ţie, dacă-l întrebi.

— Atunci, spune-mi cel puţin în ce loc v-a părăsit!

— Cine crezi că poate să-ţi spună cu exactitate! Era într-un defileu. Numai că noi am trecut prin atâtea văi şi defilee, că nici nu mai ştim unde.

Scharka mă privi gânditor. Răspunsurile mele de om tâmpit nu prea se potriveau cu imaginea pe care şi-o formase despre mine.

— Dar, ultima noapte unde aţi rămas? întrebă el

— La Junak, cumnatul tău.

— La el? strigă acesta, entuziasmat. Atunci, sunteţi de două ori bineveniţi la mine! Cum v-a plăcut de Junak?

— La fel de mult ca şi de nevasta lui, sora ta.

— Mă bucur grozav. Sunt nişte oameni buni, deşi săraci. Aţi fost bine primiţi la ei, nu-i aşa?

— Da, nimeni nu ne-a făcut nimic.

Părea că aşteaptă un raport mai detaliat.

— Şi cum se face că stăpânul conacului avea obligaţia să vă aducă aici, la mine?

— N-avea nici o obligaţie. El a vrut s-o facă. Ne-a vorbit despre frumuseţea de nedescris a acestei regiuni, de stâncile măreţe şi de multe altele.

Auzind acestea, *alimul* îi făcu un semn în secret cărbunarului şi întrebă:

— Nu v-a povestit cumva de renumita grotă care se află aici?

— Ne-a cerut chiar să-l rugăm pe Scharka să ne-o arate.

— Ştiţi tot ceea ce se povesteşte despre ea, ştiţi şi despre bijuterii?

— Ştim totul.

— Trebuie să-ţi mărturisesc că am venit aici tocmai pentru această faimoasă grotă. Lui Scharka nu prea-i face plăcere s-o arate. Dar l-am rugat atâta, până ce mi-a promis că o să mă conducă în interiorul ei. Cred că o să vă dea şi vouă permisiunea s-o vedeţi.

— Ei, am spus indiferent, eu cred că-i doar un basm tot ceea ce se povesteşte despre această grotă. Puţin îmi pasă dacă o văd sau nu.

— Să ştii că ţi-ai făcut o impresie greşită, se grăbi „geologul” să spună.

Şi începu, apoi, să ne enumere pe larg minunăţiile care, chipurile, s-ar fi aflat în grotă. Scharka îl tot aproba, cu febrilitate, aşa încât şi un prostănac şi-ar fi dat seama cu câtă plăcere dorea să ne arate acest loc renumit. Au folosit toate argumentele pentru a ne învinge orice reticenţă. Nu era cazul să scăpăm ocazia de a vizita grota.

M-am prefăcut că m-au convins şi, în cele din urmă, am spus:

— Dacă este într-adevăr aşa, vreau şi eu să văd grota. Când o să ne-o arăţi?

— De îndată ce-ai să-ţi exprimi dorinţa.

— Bine, atunci să mergem.

Am făcut câţiva paşi, dar Scharka mă trase înapoi.

— Da' ce, vrei să mergi singur s-o vezi?

— Da. Pe tovarăşii mei de drum nu-i interesează.

— Chiar crezi? E păcat să piardă această ocazie.

Acum mă lămuri Scharka ce păcat aş fi comis, dacă nu le-aş fi permis şi celorlalţi să vadă bogăţiile din grotă. Fireşte, nu voia să rişte să rămână vreunul din noi afară. Dacă nu intram toţi în grotă, planul era compromis.

M-am prefăcut şi de data aceasta că ne-ar fi convins şi le-am dat celorlalţi permisiunea de a mă însoţi.

— Dar nu vă puteţi lua armele cu voi, spuse el.

— De ce nu?

— Pentru că v-ar împiedica la drum. Intrarea în grotă este foarte joasă. Trebuie să vă târâţi pe burtă.

— Bine! Atunci ne lăsăm armele aici. O să le atârnăm de şei.

— Şi cuţitele şi pistoalele.

— Dar asta nu-i necesar.

— Ştiu eu mai bine, effendi. Ce uşor se poate descărca un pistol şi cât de simplu e să te răneşti cu cuţitul, atunci când te târăşti pe burtă şi, în plus, ai armele la cingătoare!

— Ai dreptate. Atunci, să lăsăm toate armele lângă cai.

Tovarăşii mei de drum mă priveau uimiţi, dar îmi urmară exemplul. Cărbunarul îi aruncă „învăţatului” o privire triumfătoare.

— Şi acum, să mergem! comandă el. Vreau să vă arăt intrarea.

Scharka se îndreptă spre cuptor şi noi l-am urmat. Avusesem, deci, dreptate când făcusem legătura între cuptor şi intrarea în grotă.

— Nimeni nu bănuieşte că aici se află poarta spre renumita grotă, spuse Scharka, când ne aflarăm în faţa cuptorului. Totuşi, ea aici se află. Fiţi atenţi!

Scharka se ghemui şi îndepărtă într-un loc, aflat aproape de pământ, o bucată de pământ care acoperea lemnele stivuite ale cuptorului. Se iviră câteva scânduri, pe care le dădu deoparte. Zărirăm acum o deschizătură prin care putea intra un om solid.

— Asta-i intrarea, spuse el. Haideţi, să ne târâm înăuntru!

Se dădu înapoi şi îmi făcu semn să intru eu primul.

— Tu eşti călăuza, am spus. Tu trebuie să, fii în frunte.

— Nu! se apără el. Tu eşti persoana cea mai distinsă de aici.

— Ba nu sunt eu acela. Cel mai distins este *alimul* care a studiat geologia.

— Nu, nu! strigă „învăţatul”, speriat. Tu eşti mult mai învăţat decât mine, am observat deja asta. Şi, în afară de asta, voi sunteţi străini de locurile acestea. Este o îndatorire care ţine de politeţe să le dăm întâietate străinilor.

— Bine, atunci, hai să încercăm.

M-am ghemuit şi am privit înăuntru, dar nu prea am văzut

nimic.

Prin urmare, m-am ridicat, am dat din cap şi am spus:

— Dar, e întuneric beznă înăuntru.

— După ce o să intrăm, am să aprind o lumină, afirmă cărbunarul.

— Te cred. Şi ce-ai să aprinzi?

— Făclii de brad.

— Şi astea se află în grotă?

— Da.

Eram convins că minţea. Într-o grotă unde erau ţinuţi prizonieri, nu se păstrau materiale de iluminat.

— Dar nu trebuie să aşteptăm atât, am spus. Aici, în cărbunărie, se află destule lemne de brad. Ai cu ce să le aprinzi?

— Da, am amnar, mânătarcă şi pucioasă; am tot ce-mi trebuie pentru a aprinde făcliile.

— N-ai chibrituri? Sunt mult mai comode!

— Aici e mai greu să găseşti aşa ceva.

— Aşa! Dar ai totuşi chibrituri?

— Nu, effendi, n-am.

— Ce ciudat! Şi atunci, astea cum au ajuns aici?

M-am aplecat şi am scos la iveală mai multe chibrituri pe care le văzusem mai devreme ascunse între lemnele de lângă intrare.

— Acestea... acestea... sunt într-adevăr chibrituri! strigă Scharka, făcând pe uimitul. Poate le-a ascuns aici vreunul din argaţii mei.

— Ai argaţi?

— Da, patru. Întrucât nu ard cărbunii în pădure, ci aici, în acest loc, am nevoie de oameni pentru procurarea lemnelor.

— Înseamnă că argatul căruia îi aparţin chibriturile este un cap luminat. Se pricepe să aranjeze lucrurile în mod profitabil.

— Adică, ce vrei să spui?

— Păi, după ce intrăm aici, târâş, durează destul de mult până aprindem focul cu amnarul, şi asta nu-mi miroase a bine, pentru că e posibil să nu mai putem ieşi din nou afară. Pe când cu chibriturile se rezolvă totul în câteva secunde.

Se sperie. În ciuda faptului că avea faţa neagră de funingine, am observat că pălise.

— Effendi! strigă. Nu te înţeleg. Ce vrei să spui cu asta?

— Chiar trebuie să-ţi explic? Uită-te şi tu în jur; nu vezi că intrarea e făcută din lemn de răşinoase care se aprinde imediat? Se formează un fum atât de gros, încât cel ce vrea să iasă se va asfixia. Iar lemnul ăsta stă pe un strat de paie deasupra cărora e suficient doar să ţii chibritul aprins şi gata. Dacă astea sunt minunăţiile pe care urmează să le admirăm, atunci, mulţumesc, ne lipsim, în nici un caz, n-avem de gând să ne asfixiem şi să ne lăsăm prăjiţi în grotă.

Scharka se holbă o clipă la mine. Apoi, strigă furios.

— Ce-ţi trece prin cap? Mă iei drept criminal? Nu îngădui aşa ceva. Asta cere răzbunare! Vino Marko, să nu-i lăsăm să pună mâna pe arme.

Vru s-o ia la fugă spre caii noştri. „Învăţatul”, căruia acum îi spusese pe nume, Marko, se grăbi s-o ia din loc după el. Atunci, am scos cele două revolvere pe care, precaut, le luasem cu mine, pe ascuns, şi am poruncit:

— Staţi! Nici un pas mai departe, altfel vă împuşc! Nu mă las eu înşelat de nişte nemernici ca voi.

Văzură ţevile îndreptate spre ei şi rămaseră pe loc.

— Eu… eu… am vrut doar să glumesc, effendi! se bâlbâi cărbunarul.

— Şi eu. Poţi să primeşti un glonţ în trup şi, doar aşa, de plăcere. Nu toată lumea gândeşte aşa, dar, dacă vouă vă place, puteţi avea parte de asta.

— M-am înfuriat doar pentru că m-ai jignit. Doar tu singur ai spui, ceva mai devreme, că mă consideri un om bun!

— Fireşte, dar te mai poţi şi înşela.

— Da' nu v-am primit eu cu prietenie?

— Ba da, şi pentru asta îţi sunt recunoscător. Tocmai pentru această primire am să uit acest incident. Dar, voi fi nevoit să mă îngrijesc ca nimeni să nu ne facă vreun rău, atâta timp cât rămânem aici să ne odihnim. Aşezaţi-vă acolo pe bancă! Însoţitorii mei vor lua loc acolo, pe butucul acela de lemn. Cel care încearcă să se ridice va fi împuşcat pe loc.

Le-am făcut semn lui Osko şi Omar. Aceştia îşi aduseră armele şi se aşezară pe butuc. Acesta se afla la o distanţă de aproximativ douăzeci de paşi de bancă. Cei doi, deci, puteau să-i ţină în şah, cu flintele lor, pe cărbunar şi pe „geolog'„. Prizonierii noştri nu aveau cum vorbi între ei, fără a fi auziţi de cei doi paznici ai lor. Asta şi era intenţia mea.

— Effendi, dar nu merităm acest tratament, mormăi Scharka. Te porţi ca un tâlhar.

— Poate, dar nu fără motiv. Ştii tu mai bine care-i ăla.

— Habar n-am ce motiv ai putea să ai. Faptul că m-am înfuriat n-ar trebui să te mire. Sunt nevoit acum să stau cu ţeava armelor în coastă, aici, pe proprietatea mea, pe pământul meu! Nu mi s-a mai întâmplat aşa ceva până acum.

— N-o să dureze mult. O să plecăm curând de aici. Să sperăm că-ţi vei răscumpăra greşeala, spunându-ne care este cel mai bun drum spre Ibali.

Pleoapele i se înfiorară uşor. Nu-şi putea înfrâna bucuria, la auzul acestei întrebări.

— După cum vei vedea, această vale are două ieşiri: una spre sud şi una spre vest. Voi trebuie s-o porniţi spre vest şi veţi ajunge din nou la o vale, mai lungă şi mai lată decât asta de aici. O să vedeţi acolo urme de la căruţa cu care circulă Junak. Mergeţi după ele până ajungeţi la un şir de munţi. Acolo, urmele se vor despărţi. Să n-o luaţi spre dreapta, ci spre stânga, căci acela e drumul care duce către Ibali.

— Şi drumul din dreapta unde duce?

— Trece peste Drin, spre Kolastschin. Mai departe nu-i

nevoie să vă descriu drumul, căci dacă mergeţi după urmele din stânga, veţi ajunge la înălţimile de care am pomenit şi veţi vedea Ibali jos, la picioarele voastre.

— Bun! Ei, şi acum aş vrea să-mi mai faci un serviciu. Aş vrea, pentru scurt timp, să împrumut ceva de la tine.

— Ce anume, effendi?

— Un mic recipient în care să pot pune câţiva melci negri.

— Melci? întrebă, mirat.

— Am văzut că se găsesc pe aci, prin vale.

— Sunt din belşug, dar la ce-ţi trebuie melcii?

— Calul meu suferă de o uşoară răceală. Probabil că ştii că melcii sunt un bun remediu împotriva acestei boli.

— Da, aşa e. Trebuie să ungi calul pe la nări cu mucusul de la melci. Dar nu-i suficient doar atât. Mai trebuie să-i dai calului să mănânce şi nişte izmă.

— Ştiu asta. O să încerc să găsesc şi această plantă. Deci, ai un recipient?

— Da, am în casă o oală de fier. Poţi s-o iei. Ai s-o găseşti lângă vatră.

Era deosebit de binevoitor acum. M-am dus în casă şi am luat oala. După ce am revenit afară, i-am spus, încet, lui Halef să pună în ea slănina ursului. Hagiul urma să mă însoţească.

— Să nu cumva să încerci să te ridici de pe bancă! l-am avertizat pe cărbunar. Nici argaţii tăi nu te pot ajuta. Dacă vor încerca, îşi vor pune viaţa în pericol, căci vor fi împuşcaţi. Am văzut armele din odaia ta. Cel care va încerca să intre în casă, va primi un glonţ de la aceştia doi de aici.

Ne-am lăsat armele lângă Osko şi Omar. N-am luat cu noi decât cuţitele şi armele uşoare. Apoi, ne-am îndreptat spre mijlocul văii.

— Chiar vrei să cauţi melci şi izmă, Sidi? întrebă Halef.

— Nici nu-mi trece prin cap!

— Şi, atunci, de ce mai cari după tine oala asta?

— Vreau să fac o lampă din ea. Vom cerceta grota.

— Păi, atunci, va trebui să ne târâm prin intrarea de la cuptor!

— Nu. O să intrăm pe sus, prin stejar. Cărbunarul nici nu trebuie să bănuiască măcar că vrem să vizităm grota.

— Cunoşti drumul?

— Sper. Hai, nu trebuie să pierdem timpul. Vreau să-i mai spionez pe cei doi ticăloşi. În primele minute, după ce vom pleca, precis că se vor distra pe socoteala noastră. Intenţionat mi-a descris cărbunarul drumul spre Ibali cu atâta entuziasm. Trebuie să se ascundă ceva în spatele acestui lucru.

Acum, cărbunarul şi Marko nu ne mai puteau vedea. Am cotit-o spre stânga. Acolo se afla o căruţă veche, greoaie, care precis era vehiculul negustorului de cărbuni, despre care vorbisem mai înainte.

Ne-am strecurat printre tufişuri şi ne-am întors neobservaţi în apropierea cărbunăriei. L-am dus pe Halef pe cărarea îngustă dintre tufişuri şi peretele de stâncă şi i-am poruncit să mă aştepte.

M-am furişat până la cuptor, acolo unde fusesem mai devreme, şi am tras cu urechea. Cei doi discutau între ei, dar atât de încet încât n-am putut înţelege nimic. Am repetat încercarea de mai înainte şi m-am târât uşor până sub tufa de bobitei. De aici, puteam auzi foarte bine conversaţia.

Din păcate, pierdusem deja destul de mult din discuţie, dar ceea ce am auzit era totuşi destul de important. Tocmai când ajunsesem eu acolo, „învăţatul” spunea:

— Şi cum naiba ţi-a venit ideea să-i trimiţi spre vest? În direcţia aia trebuie să merg şi eu.

— Fireşte că tot acolo trebuie să mergi şi tu, iar eu te voi însoţi. Argaţii mei vin şi ei, căci tu nu cunoşti zona. Urma de căruţă pe care le-am indicat-o ca fiind drumul cel bun duce, fireşte, spre o cursă. Se sfârşeşte într-un defileu, unde nu mai e nici o ieşire.

— Şi, atunci, or să se întoarcă pur şi simplu din drum.

— Da, dar până atunci îi ajungem din urmă. E un drum pe care l-am folosit la transportul de lemne. Dacă-l urmează, de la începutul defileului cam o jumătate de oră, or să ajungă la un perete de stâncă în faţa căruia se află un iaz adânc. Vor fi nevoiţi să se întoarcă şi au nevoie de încă o jumătate de oră, pentru a ieşi din defileu. Prin urmare, avem timp destul să mergem după ei şi să ne ascundem într-un loc convenabil. De acolo, tragem asupra lor şi-i ucidem.

— Asta putem s-o facem încă de aici, înainte ca ei să plece.

— Nu. Şi dacă scapă doar unul dintre ei, totul e pierdut. De îndată ce vor porni la drum, le dau un semnal argaţilor. În cinci minute, vor ajunge aici. O să luăm caii celor doi fraţi şi pe ai celorlalţi şi pornim în urmărirea străinilor. Arme am destule. Faptul că neamţul le-a văzut în casă n-am cum să-l mai schimb.

— Nu m-am gândit la ele, atunci când l-am trimis în casă.

— Eu, unul, nici nu mai ştiu drept ce să-l iau.

— Nici eu.

— Odată face o mutră de prostănac şi vorbeşte ca un becisnic şi apoi se comportă ca un om de care nu ştii cum să te fereşti. Dar, vezi c-am avut dreptate? Atacul a eşuat.

— Asta nu pot s-o pricep. Chiar dacă stăpânul conacului a fost atât de tâmpit să-i părăsească pe străini, totuşi, indivizii au trecut prin Defileul Diavolului, unde îi aşteptau, la pândă, prietenii noştri. Probabil că aceştia au adormit.

— Sau poate i-a atacat neamţul pe ei!

— Exclus. În primul rând, habar nu avea că urma să fie prins. În al doilea rând, nu cunoştea locul pe unde se urcă pe stâncă. Şi chiar dacă ar fi avut ştiinţă de ambele, agresorii tot ar fi fost ucişi. I-ar fi împuşcat prietenii noştri de sus. Treaba asta e o enigmă pentru mine.

— O să se lămurească în curând.

— M-aş duce eu însumi până la bastion sau aş trimite un argat. Dar acum, nu putem pleca. Nemernicii ăştia doi nu ne scapă din ochi şi stau cu degetul pe trăgaci.

— Ce-ar fi să încercăm să vedem dacă nu sunt cumva oameni de înţeles.

Marko se prefăcu că încearcă să se ridice uşor de pe bancă. Atunci, i-am şi auzit vocea lui Omar:

— Stai jos!

În acelaşi timp, i-am văzut pe amândoi, Osko şi Omar, că-şi duc armele la ochi. „Învăţatul” se prăbuşi înapoi pe bancă şi strigă:

— Da' ce, n-avem voie nici să ne mişcăm?

— Nu, şi nici să vorbiţi n-aveţi voie. Un cuvânt dacă mai scoateţi, vă împuşcăm.

Cei doi îşi vărsară focul înjurând şi blestemând. Mă convinsesem acum că mă pot baza, în totalitate, pe vigilenţa tovarăşilor mei de drum şi mă furişai uşor afară din tufiş. Întorcându-mă la Halef.

— Ai mai aflat ceva? întrebă hagiul.

— Da, lasă că-ţi povestesc mai târziu. Hai repede! Am mers pe cărarea cea îngustă şi am descoperit, curând, că drumul ducea într-adevăr în sus, aşa cum bănuisem.

Printr-o crăpătură în stâncă, urca precum o linie în zig-zag.

Am ajuns sus, după vreo şapte-opt minute. Printre copacii mari se aflau împrăştiate grămezi de lemne de mangalizat. Am auzit sunetele loviturilor de topor, ceea ce însemna că erau oameni pe acolo.

— Ăştia sunt argaţii cărbunarului, spuse Halef. Să sperăm că nu dau peste noi!

— Nu prea-mi vine să cred. Muncesc acolo, în dreapta, iar noi trebuie s-o luăm spre stânga, unde vezi că se înalţă vârful stejarului.

În această direcţie, pădurea fusese intenţionat cruţată de loviturile de topor. Cărbunarul se păzise să facă lumină în

locul unde îşi îngropase secretul. Din contră chiar, copacii şi tufişurile erau atât de dese, încât, uneori, doar cu greu reuşirăm să pătrundem printre ele.

În sfârşit, ajunserăm la stejar. Avea un diametru foarte mare. Trunchiul părea a fi sănătos. Rădăcinile foarte puternice, care, ici-colo, ieşiseră la suprafaţă, nu prezentau nici un semn că stejarul ar fi fost găunos. Dar, când am înconjurat copacul, am observat că, la o înălţime de aproape cinci metri, se afla o scorbură suficient de mare pentru a putea pătrunde prin ea.

Ramura cea mai de jos se afla la o înălţime de unde putea fi atinsă cu mâna. Urcându-te pe ea, cea de-a doua ramură putea fi uşor apucată. Cea de-a treia ramură era ruptă sau se uscase. În locul de unde crescuse din trunchi se afla scorbura.

— Dacă nu mă înşel, aceea de sus, de acolo, este intrarea, am spus, arătând în sus.

— Da' cum o să ne urcăm până acolo? întrebă Halef? Fără scară nu ne descurcăm.

— Dar există o scară acolo.

— Eu nu văd nici una, spuse hagiul.

— Nici eu, dar văd altceva. Priveşte terenul şi ai să observi o urmă clară pe muşchi care duce în desişul de fagi. Acolo s-a dus şi s-a întors cineva, probabil ca să aducă o scară şi apoi s-o ducă înapoi. Du-te şi caută! Ai s-o găseşti precis.

Hagiul se duse după urmă şi descoperi între ramurile tinere şi stufoase de fagi un trunchi de molid de grosimea unui braţ, căruia îi fuseseră lăsate cioturile de la crengi, aşa încât să poată servi drept scară.

— Grozav! spuse Halef. Acum, putem urca.

— O să urcăm, dar fără scară. Dacă vrem să fim prevăzători, trebuie să renunţăm la ea. Dacă vine cineva, deşi nu prea cred. Vede scara şi va şti imediat că cineva s-a urcat în stejar. Ţi-am arătat scara, doar ca să-ţi dovedesc că nu m-am înşelat în presupunerile mele.

— Dar fără scară, nu pot să urc!

— Te urci pe umerii mei şi, atunci, poţi să prinzi ramura cea mai de jos.

— Şi tu?

— Eu încerc să sar.

Halef se caţără pe umerii mei şi apoi urcă în copac cu uşurinţă. Eu am reuşit, sărind, să prind ramura cea mai de jos. Apoi, am ajuns pe cea de-a doua ramură şi ne-am trezit cu scorbura în faţa noastră. M-am uitat înăuntru.

Trunchiul era găunos iar scorbura atât de mare, încât putea cuprinde doi oameni. Dar nu se vedea nici un mijloc cu ajutorul căruia să se poată intra în interiorul copacului.

— Nu-i nici o scară de funie pe aici, spuse Halef. Ce facem acum?

— Uită-te bine la deschizătură şi la scorbură. Totul este perfect netezit. Nu-i nici o urmă de lemn putred sau de mucegai. Pe aici se intră şi se iese. Asta-i clar. Prin urmare, trebuie să existe şi un mecanism cu ajutorul căruia să se poată intra în interiorul copacului.

Mi-am băgat capul şi braţul în scorbură, m-am sprijinit bine în cot şi mi-am tras înăuntru partea superioară a corpului. Apoi, am început să pipăi cu mâinile de jur împrejur.

Presupunerea mea s-a adeverit. Deasupra găurii, era vârât cu forţa un drug transversal gros, din lemn, de care te puteai prinde bine cu mâinile, pentru a-ţi trage picioarele înăuntru. Exact acest lucru l-am făcut şi eu. Ţinându-mă agăţat de drug, am pipăit scorbura, în jos, cu picioarele şi am simţit un al doilea drug transversal, pe care m-am putut aşeza.

Apoi, m-am ghemuit, căci simţisem pe lemn două proeminenţe pe care am vrut să le pipăi cu mâna, pentru a constata la ce foloseau. Erau două noduri groase. Am îngenuncheat şi mi-am lăsat în jos, convingându-mă că acolo se afla o scară de funie pe care se putea coborî.

— Hai înăuntru! am strigat spre Halef. Am găsit scara.

— Da, ar fi fost bine dacă eram ceva mai înalt, se plânse acesta.

M-am ridicat şi l-am ajutat să intre şi să se agale de drugul de lemn.

— Allah, dacă se rupe lemnul sau se surpă locul acesta, o să ne prăbuşim amândoi! spuse acesta.

— Nu-ţi fie teamă! M-am convins eu că este suficient de tare ca să ne ţină pe amândoi. Iar de surpat nu se poate surpa, căci este bine sprijinit cu proptele bătute în cuie. Nu ştiu, însă, dacă scara este destul de solidă pentru două persoane şi dacă e bine să coborâm amândoi, în acelaşi timp. Rămâi deocamdată aici sus. O să încerc eu să văd cum e.

Având în vedere nerăbdarea mea şi faptul că timpul pe care îl aveam la dispoziţie era măsurat, mi s-a părut că durează prea mult să cobor scara treaptă cu treaptă, tot pipăind în întuneric cu picioarele. Alte druguri de lemn nu mai erau. Aşa că mi-am lăsat picioarele libere şi mi-am dat drumul să alunec ca şi cum aş fi coborât de pe o frânghie din sala de sport.

Au urmat apoi câteva întreruperi care erau marcate iar prin drugi de lemn. Am străbătut apoi un fel de puţ de stâncă. Nu mi-am putut da seama, în bezna care mă înconjura, cum apăruse acesta acolo, dacă era construit de mâna omului sau apăruse pe cale naturală. În cele din urmă am ajuns pe teren solid.

Pipăind cu mâinile, am simţit că mă aflam într-o bortă îngustă, care nu avea nici o ieşire şi în care încăpeau vreo patru sau cinci persoane. Atunci mi-am adus aminte de lanterna cea mică, cea cu ulei şi fosfor, pe care o purtam întotdeauna la mine. I-am scos dopul, ca să las să pătrundă aerul înăuntru. După ce am astupat-o din nou, începu să împrăştie o lumină fosforescentă cu ajutorul căreia am reuşit să văd destul de bine pereţii grotei. Încăperea era

triunghiulară. Pe două laturi, peretele era format din stânca naturală. Cea de-a treia latură era un zid fals nu mai înalt de doi metri.

Luminând apoi şi podeaua, am văzut că era tot din stâncă. Am observat o sfoară solidă care era legată la capătul de jos al scării şi care ducea în sus. Sfoara trecea de cealaltă parte a zidului. Aflasem destul şi voiam să urc din nou, dar am auzit vocea înfundată a lui Halef:

— Sidi, ţine bine scara! Se clatină. Nu mai am răbdare să aştept aici.

În scurt timp fu jos, lângă mine, şi pipăia, şi se uita şi el în jur, la lumina mată a lanternei.

— Ne aflăm într-un puţ de stâncă? întrebă.

— Nu, suntem în grotă.

— Dar e a naibii de mică şi îngustă!

— Asta-i doar un colţ al grotei. Trebuie să mai urcăm câteva trepte şi apoi să ne căţărăm pe zidul acesta.

— Da, dar cum?

— Cu scara, pe care o s-o trecem de partea cealaltă a zidului. Sfoara asta trece dincolo. Nici un străin care e închis în grotă n-ar bănui ca, exact alături, se mai află o încăpere îngustă, în care se află o scară de frânghie. Sfoara este atât de bine fixată, încât doar cei care ştiu de ea o pot descoperi. Dacă cineva de dincolo vrea să urce aici, n-are decât să tragă scara cu ajutorul sforii. E foarte bine gândit totul.

— Da, dar noi gândim mai bine ca ei, Sidi, spuse micuţul. Trecem dincolo?

— Da. Mai urcăm câteva trepte, ne aşezăm pe zid, lăsăm jos capătul scării de frânghie şi coborâm comod în grotă.

Ajunserăm într-o încăpere unde lanterna mea nu mai făcu faţă. Am scos o bucăţică de hârtie şi un chibrit, am aprins hârtia şi am luminat în jos. Încăperea avea dimensiunile unei colibe, cam 12 paşi lungime şi 12 lăţime.

După ce s-a ars hârtia şi am rămas din nou în întuneric,

am zărit jos, pe podea, într-o parte, o rază de lumină lăptoasă, de formă pătrată. M-am lăsat în jos şi am văzut o conductă lungă care ducea spre exterior.

— Halef, asta-i gaura din cuptor prin care trebuia să intrăm târâş, l-am informat bucuros. Am să-mi bag puţin nasul pe-aici. Dacă nu mă înşel, trebuie să-i văd afară pe Osko şi Omar.

Presupunerea mea s-a adeverit. După ce m-am târât până la o distanţă de unde nu puteam fi descoperit, i-am văzut pe cei doi şezând afară. Păzeau banca şi ţineau în mâini flintele pregătite de tras.

Mi-a fost suficient. M-am târât înapoi.

— Ei, şi, acum facem lumină, da? întrebă Halef.

— Da. Dă-mi slănina. Cârpa o s-o folosim drept fitil.

Îmi agăţasem de cingătoare oala cu mâner pe care o luasem de la cărbunar şi pe care acum o dezlegai. Am pus înăuntru slănina de urs, i-am făcut o crestătură şi am introdus cârpa în loc de fitil. Am aprins-o cu ajutorul unui chibrit. Aveam acum o făclie de grăsime care nu mirosea prea plăcut, dar lumina suficient de bine încăperea.

Ne-am apucat să cercetăm pereţii. Erau formaţi din stâncă, cu excepţia zidului îngust peste care trecuserăm. Era clar: grota se compunea doar din această încăpere. Am ciocănit peste tot, dar n-am găsit nici un loc în care să sune a gol. Un singur obiect îmi atrase atenţia: o piatră cioplită, cu patru muchii, care se afla lângă gaură şi care se potrivea exact în aceea. Un inel, de care atârna un lanţ, era fixat în piatră.

— Ăsta-i zăvorul, spuse Halef.

— Da. Dar este folosit doar când e adus aici vreun prizonier. Atunci deschizătura este închisă cu piatra iar piatra e înţepenită afară cu lanţul, aşa încât să nu poată fi dată deoparte din interior.

— Crezi c-au fost închişi aici prizonieri?

— Bineînţeles! Chiar mâine seară vine următorul. O să te minunezi, când ai să afli cine e.

— Dar cine-i, Sidi?

— O să vorbim mai târziu, pe drum. De fapt, aici au fost ucişi oameni. Cărbunarul are aceeaşi intenţie şi cu noi. Ar fi trebuit să intrăm aici târâş. În spatele nostru, el ar fi dat foc la cuptor. Întrucât, borta în care atârna scara de frânghie acţionează ca un horn de fabrică, fumul ar fi pătruns înăuntru şi ne-ar fi asfixiat în câteva minute.

— Allah! îl vede el pe dracu', cărbunarul, când oi ieşi de-aici!

— Ba n-ai să-i spui nimic şi n-ai să faci nimic. Am eu un motiv anume să nu-i dezvălui încă tot ceea ce ştiu:

— Dar o să plecăm şi n-o să-l mai vedem niciodată!

— Plecăm, dar mâine dimineaţă o să-l revedem. Ei, acum am aflat destule, aşa că o să ieşim de aici.

Am stins focul. A trebuit să aşteptăm, până ce s-au răcit grăsimea şi oala. Apoi, am făcut drumul înapoi, având grijă să trecem peste zid scara de frânghie, aşa cum o găsisem.

Când am ajuns din nou jos, în faţa stejarului, am tras adânc aer în piept. Nu fusese deloc plăcut să facem o asemenea călătorie în adâncul necunoscut. Doamne, ce-am fi putut păţi!

Am curăţat apoi grăsimea de pe oală şi am aruncat-o. Izmă n-am găsit pe drumul de întoarcere, dar, ca să salvez aparenţele, am cules câteva plăntuţe pe care i le puteam da armăsarului. Lui Halef îi reveni plăcerea de a aduna melci negri şi lungi. Erau atât de mulţi pe sub tufişuri, încât umplu oala până sus.

Ne-am prefăcut că veneam dintr-o direcţie opusă celei în care fusesem. I-am dat armăsarului să roadă plăntuţele. Halef l-a uns pe la nări cu un melc şi apoi a dus oala plină în colibă. Când ieşi de acolo, avea o figură atât de încântată, încât l-am întrebat:

— Ce-ai făcut cu oala?

— I-am vărsat tot conţinutul în buzunarul caftanului care era atârnat în colibă.

— Da, ai făcut o faptă măreaţă, de erou, de care poţi fi mândru. Renumitul Hagi Halef Omar se ţine de glume copilăreşti!

Zâmbi. Observaţia mea nu-l jignise în nici un caz.

Osko şi Omar ne informară că nu se petrecuse nimic deosebit în lipsa noastră. Cărbunarul, nemaiputându-şi înfrâna nerăbdarea, spuse:

— Te-ai întors, în sfârşit. Acum, ne dai şi nouă voie să ne ridicăm de pe bancă?

— Încă nu. O să vă ridicaţi abia atunci când o să fim noi călare pe cai.

— Şi când plecaţi?

— Îndată. Pentru primirea prietenoasă pe care ne-ai făcut-o, vrem să-ţi dăm un sfat bun: astupă-ţi grota cu bijuterii şi nu mai încerca să ademeneşti pe nimeni înăuntru. Altfel, s-ar putea ca, într-o zi, s-o păţeşti la fel ca victimele tale!

— Nu înţeleg ce vrei să spui cu asta, effendi.

— Chibzuieşte bine! Sunt convins că ai să-ţi dai curând seama ce-am vrut să spun. Când o să mă reîntorc, o să se dovedească dacă mi-ai ascultat sau nu avertismentul.

— Vrei să te reîntorci? Când?

— Când o să fie necesar. Nici mai devreme, nici mai târziu.

— Effendi, mă priveşti de parcă aş fi cel mai rău om de pe pământ.

— Chiar eşti, deşi mai sunt şi alţii aproape la fel de răi ca şi tine.

— Da' ce-am făcut? Poţi să dovedeşti ceva?

— În primul rând, eşti un mincinos. Ai afirmat că n-ai auzit niciodată de numele Aladschy. Numai că ei au fost deseori aici, la tine.

— Nu-i adevărat. N-am auzit de numele lor şi cu atât mai puţin i-am văzut aici, la mine.

— Atunci, cum se face că le-ai ascuns caii aici?

— Caii... lor? întrebă cărbunarul, perplex.

— Da. I-am văzut.

— Ce? Cum? Să fi venit oare oamenii aceia aici, fără ca eu să ştiu?

— Stai liniştit! Pe mine nu mă duci tu de nas. Nu cumva vrei să tăgăduieşti că Junak, cumnatul tău, a fost azi aici, la tine?

— A vrut să vină? Dar eu nu l-am văzut.

— El, însă, susţine că a fost la tine şi că apoi s-a dus la Defileul Diavolului, acolo unde urma să fim atacaţi prin surprindere.

— Ce lucruri îngrozitoare poveşteşti, effendi! Să vă fi aflat voi, oare, într-un asemenea pericol?

— Nu noi, ci prietenii tăi. Pentru noi, n-a existat nici un pericol. De voi n-avem de ce ne teme. Dar, pentru prietenii tăi, pericolul a fost foarte mare şi i-au căzut victime.

Se ridică speriat de la locul lui.

— I-au căzut victime? se bâlbâi el. Dar ce s-a întâmplat?

— Exact ceea ce intenţionau, anume, un atac prin surprindere. Doar că a fost invers: ei au fost cei atacaţi prin surprindere.

— Ei? De cine?

— De noi, fireşte. Hagiul meu, Halef Omar, şi cu mine, noi doi, le-am căzut în spate acelor bărbaţi înarmaţi până-n dinţi. Doi dintre ei s-au prăbuşit de pe marginea bastionului şi au murit. Pe ceilalţi i-am legat, de asemenea, şi pe stăpânul conacului, trădătoarea noastră călăuză. V-am spus toate acestea ca să vă dovedesc că nu ne temem de aceşti imbecili. Aveţi voie să vă duceţi acolo şi să-i eliberaţi ca să ne poată urmări şi pe viitor. Să le comunicaţi, însă, că, la următoarea ocazie, nu le vom mai cruţa viaţa. Ei, şi acum,

puteţi să vă ridicaţi, sunteţi liberi.

Ne-am luat armele şi am încălecat. Deşi liberi, cei doi nu s-au folosit de această ocazie. Stăteau înţepeniţi de spaimă. Chiar şi după ce ne-am îndepărtat o bucată de drum, am întors capul să văd ce fac: şedeau încă la fel ca nişte stane de piatră.

Din locul unde se afla casa, urme de căruţă duceau spre sud şi spre vest. Am ales direcţia vest. Pereţii de stâncă se trăgeau înapoi. Am ajuns în cea de-a doua vale mare, despre care ne vorbise cărbunarul. Urmele erau atât de clare, încât era foarte uşor să mergi după ele.

Terenul era acoperit cu iarbă moale şi suculentă. Era ca o mică prerie, unde nu se aflau nici copaci, nici tufe. În faţa noastră, în depărtare, se ridica lanţul de munţi în faţa căruia trebuiau să se despartă urmele de căruţă.

Până aici, călăriserăm în tăcere. Acum, le-am povestit tovarăşilor mei de drum tot ceea ce auzisem şi văzusem. Doar numele englezului nu l-am făcut cunoscut, deocamdată. Se mirară teribil de ceea ce le-am relatat. Halef se ridică în şa şi strigă:

— *Hamdulillah!* Acum ştim, în sfârşit, tot ceea ce nu ştiam. Cunoaştem numele şi sălaşul lui Schut şi o să-l eliberăm pe Galingré. Hamd Al-Amasat ăsta, care l-a predat pe negustor în mâinile lui Schut, îşi va primi răsplata. El l-a ucis pe prietenul meu Sadek din seminţia Merasig. Sadek era renumitul conducător care domnea regiunea satului Al-Dscherid şi care a căzut sub glonţul ucigaş. Am să-l răzbun.

— Tu? întrebă Omar, lovindu-şi calul cu pintenii, încât acesta se ridică în două picioare. Ai uitat cumva că eu sunt fiul lui Sadek? Nu l-am urmărit eu luni de-a rândul pe ucigaşul ăsta? Până acum, mi-a scăpat. Acum, însă, ştiu unde se ascunde şi am de gând să-i spun vreo câteva vorbe. Sau poate n-ai auzit ce jurământ am făcut lângă şot, atunci când am aflat, de la tine şi de la effendi, că Hamd Al-Amasat, care

pe atunci se numea Abu En Nassr, l-a ucis pe tatăl meu? Îmi amintesc cu precizie fiecare cuvânt al jurământului. Suna aşa: „Allah, tu Dumnezeu al atotputerniciei şi al dreptăţii, ascultă-mă! Mohammed, tu Profet al Celui Mai Sfânt, ascultă-mă! Voi califi şi martiri ai credinţei, ascultaţi-mă! Eu, Omar Ibn Sadek, n-am să mai râd, n-am să-mi mai tai barba, n-am să mai intru în nici o moschee până ce iadul nu-l va înghiţi pe ucigaşul tatălui meu”. Asta am spus atunci şi acum voi veţi confirma că mi-am respectat jurământul. M-aţi auzit râzând? Am intrat în vreo moschee să mă rog? Mi-a atins vreo foarfecă barba, care mi-a crescut aproape până la piept? Şi acum, când, în sfârşit, îl voi întâlni pe ucigaşul, tatălui meu, să-l las pe mâna altuia?

Nu, Hagi Halef Omar, nu poţi să-mi ceri aşa ceva! Cel care se va atinge de Hamd Al-Amasat va deveni cel mai mare duşman al meu, fie el acela chiar şi effendi!

În clipele acelea, Omar arăta ca un adevărat fiu al deşertului. Ochii îi aruncau fulgere, dinţi îi scrâşneau. Nici urmă de conciliere şi îndurare. Tonul său neînduplecat făcu o asemenea impresie asupra noastră, încât, un timp, nimeni nu rosti nici un cuvânt. Apoi, ca de obicei, Halef fu acela care rupse tăcerea:

— Ne-ai spus totul, Sidi, dar ceva nu înţeleg. Încotro mergem?

— Spre Rugova, la Schut.

— Asta-i bine, dar credeam că dai dovadă de mai multă iubire de oameni!

— Adică, ce vrei să spui?

— Ştii doar că un nefericit, care pe deasupra mai e şi englez, urmează să fie târât şi închis în grota cu bijuterii şi, totuşi, nu faci nimic, ca şi cum n-ai putea şi n-ai vrea să-l salvezi.

— Nu prea ştiu cum să fac asta, am răspuns, indiferent.

— Nu ştii? Allah! Dar ce, ţi-au slăbit minţile aşa, dintr-o

dată?

— Nu cred că mi-au slăbit.

— Mie aşa mi se pare. Ce poate fi mai uşor decât să-ţi dai seama cum am putea să-l ajutăm pe omul acesta!

— Ei, cum am putea?

— Nu trebuie decât să dăm pinteni cailor şi să alergăm în galop până la Rugova pentru a-i împiedica să-l ia prins.

— Am sosi prea târziu, căci am ajunge acolo doar la noapte.

— Atunci să mergem la donjon şi să-l eliberăm de acolo, ca să nu mai fie dus în grotă.

— Şi unde-i donjonul? Cum intrăm în el? În ce loc al donjonului este acesta ascuns? Cum e posibil să-l scoatem repede de acolo? Ai cumva răspunsuri la aceste întrebări?

— Chiar crezi că-i aşa de greu?

— Nu doar greu, ci aproape imposibil. Dacă ajungem acolo în miezul nopţii, cui o să cerem informaţii? Toţi oamenii dorm, iar cine mai veghează este precis un adept al lui Schut. Crezi că putem ajunge acolo, putem pune întrebări, putem lua cu asalt donjonul... toate acestea într-o jumătate de oră?

— Cu siguranţă că nu.

— Englezul va fi înhăţat încă din seara asta. Chiar înainte de a putea face noi vreo încercare să-l eliberăm, el se va afla deja de mult pe drumul spre grotă.

— Bun, atunci nu mai plecăm acum spre Rugova, ci rămânem ascunşi aici şi-l scoatem, din grotă. Nu-i periculos şi nici n-o să ne fie greu s-o facem, căci acum cunoaştem intrarea secretă.

Mă gândisem deja de mult la ceea ce propusese Halef acum. Era cea mai sigură cale prin care puteam să-l eliberăm pe englez. Totuşi, am răspuns, dând din cap:

— Nu ţine, dragă Halef.

— De ce nu?

— Pentru că, astfel, am pierde un timp preţios.

— Ce mai contează timpul, atunci când e vorba să salvăm viaţa unui nefericit!

— Dacă am vrea să-i ajutăm pe toţi nefericiţii, ar trebui să ne putem înmulţi de o mie de ori. Fiecare trebuie să-şi poarte singur de grijă.

— Dar, Sidi, nu te mai recunosc!

— Ce mă priveşte pe mine englezul ăsta? Dacă-i atât de neprevăzător, atrăgându-le tâlharilor atenţia asupra sumei mari de bani pe care o are la el, atunci să suporte consecinţele. N-am avut niciodată de-a face cu el. Îl cheamă David Lindsay, un nume total necunoscut nouă.

Am spus toate acestea pe un ton cât se poate de indiferent. Dar, nici n-am apucat bine să rostesc numele englezului, că Halef şi smulse de frâul calului, încât acesta se ridică în două picioare.

— Lindsay. David Lindsay? strigă din toate puterile. E adevărat?

— Da. Numele a fost foarte clar rostit. Cică ar fi un tip îmbrăcat în gri, cu ochelari albaştri, cu un nas roşu şi cu o gură mare.

— Sidi, eşti complet nebun!

Halef se holba la mine cu ochii larg deschişi. Şi ceilalţi mă priveau cu uimire.

— Nebun? am întrebat. Cum de ţi-a venit ideea asta?

— Pentru că susţii că nu-l cunoaştem pe englezul ăsta.

— Deci, tu îl cunoşti?

— Fireşte! Este englezul nostru, acela care ne-a însoţit prin Kurdistan, spre Bagdad şi…

Se opri brusc. Uimirea lui era atât de mare, încât îl lăsă şi vocea. Continua să mă privească totalmente consternat.

— Nu ştiu la cine te referi, i-am spus.

— Păi, la tovarăşul nostru de drum căruia îi spuneam mereu sir David. Ce, eşti bolnav, de nu-ţi mai aminteşti deloc de această veche cunoştinţă a noastră?

Ceilalţi doi mă priviră cu mai multă atenţie şi îşi dădură seama că eram pus pe glume.

— Dar, Halef! strigă Osko. Chiar crezi că Sidi nu-l cunoaşte pe englez? Ne-a jucat o festă, ca să vadă ce mutre facem!

— Aha, aşa care vasăzică! Atunci, uită-te bine la mutra mea de prost, Sidi! Am fost atât de uimit, încât nici nu mi-am mai găsit cuvintele. Deci, este într-adevăr *sir* David al nostru?

— Din păcate, da!

— Şi nu vrei să-l salvezi?

— Dacă asta vrei să spui, în nici un caz n-o să-l lăsăm baltă.

— Nu, aşa ceva nu putem să facem. Dar ce caută la Rugova?

— Asta n-o ştiu. Ca să aflăm, trebuie să mergem în grotă după el, să-l putem întreba. M-ai speriat aşa de tare cu mutra pe care ai făcut-o, că m-am pierdut cu totul. De data asta, te las pe tine să reflectezi. O să ducem la bun sfârşit planul, pe care l-ai propus tu.

— Ultimul?

— Da, Ne ascundem aici în apropiere până mâine seară. O să ne prindă bine şi nouă şi cailor, căci, de la Stambul, n-am mai făcut o pauză mai lungă.

— Vasăzică, recunoşti că planul meu este bun?

— Extraordinar de bun.

— Da, sunt prietenul şi ocrotitorul tău şi mă pricep să concep un plan excelent de război. Cine merge cu mine se află sub o bună protecţie. O să vă convingeţi în sfârşit de acest lucru. Deci, unde vom rămâne până mâine?

— Acolo sus, unde sunt munţi împăduriţi. De acolo putem cuprinde cu privirea valea şi îi putem observa pe Scharka şi pe oaspeţii săi. Dacă luăm şi luneta, putem să vedem clar dacă ne urmăresc şi se duc până la defileul unde, conform planului lui Scharka, ar fi trebuit să ne atace.

— Hm! mormăi gânditor Halef. S-ar putea să-şi dea seama

mai înainte că nu ne-am dus în direcţia aceea.

— Nu-i cred în stare de o asemenea perspicacitate.

— Dar nu-i nevoie decât să deschidă ochii mari şi să se uite după urmele noastre. Copitele cailor s-au imprimat adânc în terenul moale cu iarbă.

— Terenul moale se va sfârşi îndată. Sper să dăm curând de piatră şi stâncă, pe unde putem să ne abatem din drum, fără ca ei să-şi dea seama.

— Da, dar mai încolo o să-şi dea seama că lipsesc urmele noastre.

— Poate reuşim să evităm acest lucru. Avem timp destul.

— Crezi că n-or să vină imediat după noi?

— Nu. Doar le-am spus ce s-a întâmplat în Defileul Diavolului. Cărbunarul o să-şi ia oamenii şi pe Marko şi o să meargă acolo să-i elibereze pe prizonieri. O să le ia destul timp fraţilor Aladschy să le povestească totul. Vom câştiga astfel două ore. Răstimpul ăsta ne ajunge, dacă vom călări acum mai repede.

Am pornit-o în galop şi, după un sfert de oră, am ajuns în locul unde urmele de căruţă se despărţeau. Acolo, am luat-o spre stânga, deşi ar fi trebuit s-o luăm spre dreapta. Urmele noastre erau atât de clare, încât urmăritorii noştri trebuiau să fie convinşi că merseserăm în direcţia pe care ne-o indicase cărbunarul. Cu cât ne apropiam de lanţul de munţi, cu atât mai mult dispărea suprafaţa acoperită cu iarbă. Terenul deveni din ce în ce mai tare. În sfârşit, iarba dispăru.

Acum, i-am lăsat pe tovarăşii mei să mă aştepte şi am călărit singur, în galop, până ce am ajuns la defileul de care îmi vorbise Scharka. Talpa lui era moale. Am călărit o bucată bună de drum înainte şi înapoi, având grijă ca armăsarul să lase în urmă, bine imprimată, forma copitei. Cărbunarul trebuia să creadă că suntem într-adevăr acolo.

După aceea, m-am întors la tovarăşii mei de drum şi am pornit-o pe un drum ocolit, unde terenul era tare, pietros, aşa

că n-am lăsat nici o urmă.

După un timp, am ajuns în locul de unde porneau poalele lanţului de munţi. Am călărit prin pădure şi am descălecat, pentru a ne conduce caii pe povârnişul pietros. Sus, ne-am găsit din nou la umbra molizilor uriaşi. De aici, puteam privi perfect în valea grotei cu bijuterii. Ne-am legat caii. Eu am intrat mai adânc în pădure, ca să caut un loc care ne putea oferi hrană pentru animale şi care să fie atât de bine ascuns, încât să nu se poată observa focul pe care urma să-l aprindem. Destul de curând, am găsit un loc retras, fără pomi, de unde ţâşnea un izvor. Apa lui curgea spre vest, în întâmpinarea Drinului Negru. Ajunsesem la cumpăna apelor, între Drin şi Treska.

Ne-am adus caii aici, le-am scos şeile şi i-am împiedicat uşor de picioarele din spate, ca să nu se poată îndepărta. Apoi, ne-am întors în locul de unde îi puteam observa pe inamicii noştri.

N-a durat mult şi i-am descoperit, uitându-mă prin lunetă. În ciuda distanţei mari, am observat că alergau în galop. Încercau să recupereze timpul pierdut, căci probabil presupuneau că aveam să ne întoarcem de îndată ce vom fi dat de peretele de stâncă de care nu puteam trece. Aveau nevoie de timp să se ascundă, înainte de a părăsi noi defileul, dacă voiau să le reuşească planul.

Am numărat opt oameni şi i-am recunoscut, pe măsură ce se apropiau, pe cei doi fraţi, pe, Suef, stăpânul conacului, cărbunarul, Marko şi încă doi călăreţi. Straiele pe care le purtau aceştia doi din urmă m-au făcut să bănuiesc că erau doi dintre argaţii lui Scharka. Ne erau cu mult superiori ca număr. Am presupus că şi cărbunarul avea cai, pe care însă noi nu-i găsisem. Întrucât toţi aveau arme iar cele pe care le văzuserăm în colibă nu erau atât de multe, am fost convins că Scharka dispunea de un depozit de arme tainic. Cei opt călăreţi mergeau în direcţia în care presupuneau că ne

duseserăm noi. Acolo unde se despărţeau urmele de căruţă, se opriră pentru a cerceta terenul. Văzură că urmaserăm drumul pe care ni-l indicase Scharka şi merseră pe urmele noastre, până ce ieşiră din raza noastră vizuală.

Am aşteptat aproape două ore. Apoi, i-am văzut întorcându-se. Călăreau la pas. Se opriră unde drumul se bifurca şi începură să discute agitaţi între ei. Apoi, se despărţiră. Marko porni, împreună cu cei doi Aladschy, spre dreapta, în vreme ce ceilalţi se reîntorceau în valea cărbunarului. Scharka şi gaşca lui călăreau la pas. Ne-am dat seama, după atitudine şi după cum se mişcau, că erau decepţionaţi. În schimb, ceilalţi trei o porniră la galop, traversând valea. Se grăbeau, căci, Marko voia să-l aducă pe englez. Când cele două grupe dispărură din faţa ochilor noştri, am plecat şi noi la cai. Am adunat frunziş şi ramuri uscate şi am aprins un foc la care am prăjit şunca şi labele ursului. Aveam carne mai multă decât ne trebuia până mâine seară.

Amurgul se lăsa uşor. Se făcu întuneric beznă în tabăra noastră. Stăteam în jurul focului şi discutam despre evenimentele ultimei zile. Acum, aveam timp suficient. Apoi ne-am culcat, dar, mai înainte, am stabilit ordinea în care urma să facem de pază. Nu aveam a ne teme de nici o surpriză, dar niciodată nu e inutil să fii prevăzător. Şi, în plus, cel ce stătea de pază, trebuia să întreţină şi focul. Era de aşteptat o noapte rece aici, în munţii Schar Dagh.

A doua zi dimineaţă şi la prânz, am mâncat tot şuncă de urs. Ne simţeam înviloraţi şi prinseserăm puteri noi. Se cunoştea şi la caii noştri că le priise această odihnă. Oameni şi animale, toţi eram gata pregătiţi pentru noi eforturi. După-amiază, am plecat singur călare, ca să caut un loc pe lângă pereţii de stâncă din apropierea grotei cu bijuterii, unde să ne putem adăposti caii, în siguranţă, seara. Cărbunarul îşi dăduse cu presupusul că englezul urma să sosească încă în

seara aceasta. La vremea aceea, trebuia, deci, să ne aflăm prin apropiere, ca să-l putem elibera pe sir David. Am fost nevoit să fac un ocol, spre a nu fi văzut de Scharka şi de oamenii lui. Am reuşit să găsesc o ascunzătoare foarte bună pentru ceea ce intenţionam. Locul se afla în apropierea intrării în vale.

Când m-am reîntors la prietenii mei, era deja timpul s-o pornim la drum. Soarele coborâse deja spre vest şi, până urma să ajungem la ascunzătoare, se lăsa întunericul deplin.

7. Reîntâlnirea cu Lindsay

Nu ne-am dat osteneala să ne ascundem urmele. Seara, oricum nu puteau fi observate. Am tras caii printre tufişuri. Apoi, eu şi Halef am plecat să spionăm gaşca de „oameni cumsecade”. Osko şi Omar trebuiau să rămână în urmă. I-am rugat să stea liniştiţi şi să nu părăsească, sub nici o formă, ascunzătoarea, înainte de reîntoarcerea noastră.

Era acum întuneric beznă. Întrucât cunoşteam zona, am ajuns, fără nici un incident, în apropierea colibei cărbunarului. Între casă şi cuptor ardea un foc în jurul căruia se aflau toţi aceia pe care ne aşteptam să-i găsim aici.

Ne-am furişat precauţi de-a lungul marginii micului luminiş, am ajuns la tufa care se afla în faţa lui şi ne-am târât spre drumul îngust care ducea de la stejar la cuptor. Acolo ne-am aşezat.

Oamenii se aflau la o asemenea distanţă de noi, încât le auzeam vocile, dar nu înţelegeam ce spun. După toate aparenţele, erau prost dispuşi. Întrucât tot priveau des spre intrarea în vale, am presupus că aşteptau sosirea lui Marko şi a prizonierului acestuia.

După nu mai mult de un sfert de oră, am auzit tropot de cai. Oamenii care şedeau în jurul focului săriră în sus. Sosiseră şase călăreţi. Doi dintre ei erau legaţi de cai, *sir* David şi un altul, probabil tălmaciul. Marko sări de pe cal şi se îndreptă spre cei ce aşteptau. Fu salutat cu entuziasm. Apoi cei doi prizonieri fură dezlegaţi şi daţi jos de pe cai, dar li se legară îndată, din nou, picioarele. Fură legaţi şi de mâini şi apoi aruncaţi la pământ. Cei care veniseră cu ei îşi rezemară armele de peretele casei şi se aşezară în jurul focului.

Mare păcat că nu puteam înţelege ce-şi spuneau. Se vorbea acum cu foarte multă însufleţire. Dar asta n-a durat

mult. Se ridicară pentru a-i duce pe prizonieri la cuptorul a cărui intrare o deschise cărbunarul.

Acum se aflau atât de aproape, încât am înţeles fiecare cuvânt rostit. „Învăţatul” vorbea cu tălmaciul:

— Îţi spun că n-ai de ce să te temi. Te-am luat şi pe tine, pentru că nu ne putem înţelege cu englezul. Ai să primeşti chiar un bacşiş pentru spaima pe care ai tras-o. Englezul o să plătească. Până acum a refuzat să accepte propunerea noastră. Va trebui să-l silim s-o facă şi credem că ai să ne ajuţi. Dacă îl convingi să renunţe la încăpăţânarea lui, e în avantajul tău. Cu cât plăteşte mai curând, cu atât mai repede vei fi liber.

— Şi o să-l eliberaţi şi pe el de îndată ce vă plăteşte? întrebă tâlmaciul.

— Asta-i treaba noastră. Dar o să fim sinceri cu tine. Laşi pe cineva liber care se poate apoi răzbuna? Să nu-i spui, însă, lucrul acesta. O să fiţi băgaţi în grotă, acum. Stai de vorbă cu el! Într-un sfert de oră vin şi eu înăuntru. Dacă va refuza şi atunci să-mi dea un ordin de plată către banca sa, o să primească o ciomăgeală care o să-i înmoaie încăpăţânarea. Nu-i dăm nici să mănânce, nici să bea, până nu se supune. Dimpotrivă, o să-l „ospătăm” din plin cu lovituri.

— Ce spune tâlharul? întrebă Lindsay, în limba engleză.

— Că o să fim băgaţi acum într-o grotă, răspunse tălmaciul. N-o să primiţi nici mâncare, nici băutură, ci doar bastoane pe spinare, dacă nu completaţi ordinul de plată pe care vi l-au cerut. Dar să nu faceţi asta, căci, oricum, au de gând să vă ucidă. Fireşte, n-aveam voie să vă spun asta. Dar dumneavoastră m-aţi angajat, aşa că ţin cu dumneavoastră şi nu cu ticăloşii ăştia. Poate găsim, totuşi, vreo cale să evadăm.

— Mulţumesc din inimă! răspunse englezul în binecunoscutul său stil de a vorbi cât se poate de lapidar. Nu vor primi nici o para, ticăloşii. Mai degrabă mă las ucis în

bătaie! *Well!*[1]

— Ei, ce-a spus? întrebă Marko.

— Că n-o să plătească.

— O să-şi schimbe curând părerea. În grotă cu voi! Vin şi eu după voi, într-un sfert de oră.

Fiecăruia dintre cei doi li se introduse, pe sub braţe, câte o frânghie cu ajutorul căreia doi argaţi ai cărbunarului care se târau în faţă îi traseră în grotă. După ce aceştia ieşiră de acolo, am auzit în cuptor zgomotul unui lanţ şi am înţeles că piatra fusese fixată în bortă.

— N-ar fi fost mai bine să-l eliberăm chiar acum pe englez? mă întrebă, încet, Halef.

— Nu, n-avem armele la noi.

— Dar avem cuţitele şi pistoalele iar tu ai şi revolverul. Astea sunt suficiente.

— Chiar dacă am reuşi să-i alungăm de aici pe ticăloşi, ne-ar ataca în timp ce i-am dezlega pe prizonieri. Nu; trebuie să fim mai prevăzători. Hai acum cu mine la stejar.

Ne-am îndreptat spre acel drum, bazându-ne mai mult pe memorie şi pe simţul nostru tactil, decât pe ochi. Era o beznă sub copaci, de-ţi băgai degetele în ochi. Totuşi, am reuşit să ajungem la copac în vreo zece minute. Şi aici sus domnea o adevărată beznă egipteană. Ne orientarăm însă bine şi reuşirăm să urcăm în copac la fel de repede cum o făcusem ieri.

Acum, însă, trebuia să fim atenţi să evităm orice zgomot. L-am sfătuit pe Halef să nu coboare pe scară treaptă cu treaptă, ci să se lase să alunece, ţinându-se cu mâna de scara de frânghie. Am coborât eu primul iar el m-a urmat.

Când am ajuns jos, în colţul din spatele zidului, era întuneric. De-abia puseserăm însă piciorul jos, când se făcu lumină. Urcându-mă apoi câteva trepte pe scară şi privind peste marginea zidului, l-am văzut pe „învăţat” care stătea în

[1] Ei bine! (lb. engl. — n.t.)

faţa celor doi prizonieri. Într-o mână ţinea o lumânare de seu iar în cealaltă un bici. Cuţitul şi pistolul nu le avea la el. Probabil că nu putuse intra târâş cu ele la brâu.

Conversaţia care urmă fu purtată astfel: întrebările adresate englezului în limba turcă erau comunicate acestuia în limba engleză de către tălmaci, acesta redându-i lui Marko în limba turcă răspunsurile din limba engleză ale lui Lindsay.

„Învăţatul” dezlegă mai întâi legăturile de la picioare ale tălmaciului şi spuse:

— Ţi-am desfăcut legăturile de la picioare, ca să poţi să stai în picioare. Mâinile trebuie să-ţi rămână însă legate. Acum, întreabă-l dacă vrea să ne plătească bani.

Tălmaciul puse întrebarea.

— *No!*[1] pufăi *sir* Lindsay.

— Dacă nu plăteşti o să te silim s-o faci!

— David Lindsay nu se lasă silit de nici un om!

— Dacă de oameni nu te laşi silit, atunci ai să te laşi de bici, căci ştim să-l mânuim cu măiestrie.

— Încearcă!

— Îţi asumi un risc cam mare!

Îi pocni englezului o lovitură. Halef îmi trase un ghiont. Ar fi trebuit să iau îndată măsuri. Dar nu m-am lăsat atras într-o acţiune pripită.

— Ticălosule! strigă *sir* David. Ai să plăteşti pentru asta!

— Ce-a spus? întrebă Marko.

— Că loviturile pe care i le aplicaţi n-or să-l silească, traduse tălmaciul.

— O să joace el după cum îi cântăm, dacă va primi cincizeci sau o sută de lovituri. Ştim că e milionar. El însuşi a mărturisit. Trebuie să plătească. Transmite-i asta!

În ciuda tuturor ameninţărilor, Lindsay rămase ferm pe poziţie, deşi mai primi încă vreo câteva lovituri.

— Îţi dau timp de gândire o oră! spuse „învăţatul”, în cele

---

[1] Nu. (lb. engl. – n.t.)

din urmă. Apoi, vei primi o sută de lovituri pe spinare, dacă tot nu vrei să te supui.

— Încearcă numai! mârâi *sir* David Lindsay. Toate loviturile le vei primi înapoi întreit!

— Şi de la cine mă rog? râse Marko.

— De la effendi, despre care am discutat pe drum.

— Străinul acela nu va afla niciodată nimic despre tine, deşi cred că ai trecut pe lângă el, venind încoace.

— O să mă găsească el!

— Asta înseamnă că trebuie să fie atotştiutor. Nici măcar nu ştie că-l cauţi.

— O să afle la Rugova că am fost acolo şi m-am interesat de el. O să afle că am dispărut pe neaşteptate. O să vină după urmele noastre, care or să-l aducă aici.

— Urmele tale? Cum o să le găsească? Nimeni nu ştie unde te afli. Ai dispărut seara. De atunci, nu te-au mai văzut decât prietenii noştri.

— O să-i silească pe indivizi să-i spună.

— Asta înseamnă că ar trebui să ştie că ai fost dus în donjon. Şi asta o ştiu doar două persoane: Schut şi eu.

— Nu face nimic! Tot o să descopere el. Sunteţi nişte tâmpiţi în comparaţie cu el şi hagiul lui!

— E imposibil să te poată descoperi. Şi chiar dacă ar face-o, ar păţi-o şi el. Ar cădea în mâinile noastre şi l-am ucide în bătaie. Nici un om n-o să te găsească aici. Nu poţi să te salvezi, decât dacă ne plăteşti suma pe care ţi-am cerut-o. De altfel, am să-ţi mărturisesc că, în clipa asta, effendi al tău este închis în donjonul din care te-am luat pe tine. Sunt şi prietenii lui cu el. Iar lor nu li se va face propunerea să plătească pentru răscumpărare. N-or să mai fie niciodată liberi şi-or să plătească cu viaţa.

— Ce-ţi trece prin cap? strigă englezul, după ce îi fuseseră traduse cuvintele lui Marko. Voi să-i luaţi prizonieri pe prietenii mei? Ridicol. Şi chiar dacă aţi reuşi, n-aţi putea să-i

reţineţi mai mult decât ar vrea ei să stea.

— Am să-ţi dovedesc că indivizii ăştia se vor târî prin praf în faţa noastră şi ne vor cerşi îndurarea. O să-i băgăm într-o bortă împreună cu tine, şi o să mori împreună cu ei, dacă nu vrei să-ţi plăteşti răscumpărarea. Acum plec. Ai timp de gândire o oră. Să nu-ţi închipui cumva că poţi să scapi de aici. Toate cele patru laturi sunt de stâncă, la fel şi podeaua şi acoperişul. Nu există decât un singur drum, prin borta asta, şi acesta e închis. Pe deasupra, mai sunteţi şi legaţi. Tălmaciului îi voi lăsa picioarele dezlegate. Nu poate să te ajute cu nimic, dacă te încăpăţânezi să nu-mi asculţi porunca.

Se întinse la pământ şi se târî afară din grotă. Am auzit cum au tras piatra cu lanţul, zăvorând borta. Câteva momente domni tăcerea. Apoi, îl auzirăm pe englez vorbind:

— Excelentă situaţie! Nu? Cum?

— Da, aprobă tâlmaciul. Nu cred că există posibilitatea să ne salvăm.

— Ei aş! David Lindsay n-o să moară în această bortă de stâncă.

— Vreţi să plătiţi răscumpărarea?

— Nici nu-mi trece prin cap. Dacă nemernicii ăştia primesc banii, or să mă omoare.

— Mai mult ca sigur. Dar cum să ieşim de aici? Sunt convins că nu există decât această ieşire. Şi chiar dacă ar exista o altă cale, ne împiedică legăturile să facem ceva pentru a ne putea elibera. Trebuie să renunţăm la gândul salvării.

— *Nonsense!*[1] O să ne eliberăm!

— Dar cum?

— O să ieşim pur şi simplu.

— Şi cine o să ne deschidă?

— Prietenul meu, cel pe care ticăloşii ăştia îl numesc effendi.

---

[1] Fleacuri, prostii. (lb. engl. — n.t.)

— Aţi auzit doar că şi el a fost prins!

— Nici nu-i trece prin cap aşa ceva!

— Nu mai fiţi atât de siguri Ştiţi doar foarte bine cum s-a întâmplat cu noi. Nici n-am avut timp să ne apărăm.

— Pentru el nu-i necesar. Nu-i la fel de prost ca noi să cadă într-o asemenea cursă.

— Chiar dacă n-au putut să-i facă nici un rău, tot nu ne putem baza pe el. E imposibil să afle ce s-a întâmplat cu noi şi unde ne aflăm ascunşi.

— Înseamnă că nu-l cunoşti. O să vină precis.

— Mă îndoiesc. Ar fi o minune.

— Pariem?

Chiar şi în asemenea clipe, *sir* David Lindsay nu scăpa ocazia să parieze. Era una din pasiunile lui. Dar tălmaciul nu acceptă.

— N-am nici bani şi nici chef să fac acum pariuri şi tare aş vrea să ştiu cum va reuşi să ajungă până aici, înăuntru.

— Asta-i treaba lui. Pun capul jos c-o să vină!

— E deja aici! am strigat. Aţi fi câştigat pariul, *sir* David!

O clipă, fu linişte deplină. Apoi auzirăm vocea jubilând de bucurie a englezului:

— *All devils!*[1] Asta a fost vocea lui! O cunosc exact. Chiar sunteţi aici, domnule Kara?

— Da şi e şi Halef cu mine.

— *Heigh-day!*[2] Nu v-am spus eu? Flăcăul vine până nici n-apucăm bine să ne gândim la el. Acum o să împărţim noi ciomege. Dar unde v-aţi ascuns?

— Aici, în ungherul ăsta. Vin imediat dincolo.

Halef rămase pe loc. Am tras partea de jos a scării peste zid şi am coborât în încăperea unde se afla Lindsay.

— Aşa! Iată-mă! Unde vă sunt braţele şi picioarele? Vreau să vă tai legăturile. Apoi o ştergem rapid.

---

[1] Pe toţi dracii! (lb. engl. — n.t.)

[2] Hei! Măi! (lb. engl. — n.t.)

— O, nu! Rămânem aici!

— De ce?

— Ca să-i tragem ticălosului nişte lovituri cu propriul bici, când va reveni.

— O să facem şi asta, cu siguranţă, dar mai târziu. Lucrul cel mai important este acum libertatea.

Le-am tăiat legăturile şi i-am împins pe cei doi spre zid.

— Ce-i acolo? O uşă? întrebă sir Lindsay.

— Nu, e un fel de puţ din stâncă, ce ţine loc de horn pentru grotă şi duce într-un copac găunos. E o scară de frânghie acolo, cu ajutorul căreia vom urca. Dar mă tem că nu prea vă puteţi baza pe mâinile dumneavoastră.

— Dacă-i vorba de libertate, or să-şi facă datoria. *Well!!* Deja simt că circulă din nou sângele prin ele.

Îşi frecară amândoi mâinile, pentru a şi le dezmorţi. Am scos lanterna şi am aprins-o pentru a lumina scara şi zidul. Între timp, le-am explicat cum era amenajată temniţa lor.

— Gata! spuse englezul. O să meargă excelent. Mi-e ciudă doar că nu-mi lăsaţi timp să-i primesc aici pe ticăloşi.

— O să-i întâlnim afară.

— Într-adevăr?

— Da. O să coborâm până la cuptorul prin care aţi fost băgat în grotă. Indivizii stau acolo în jurul focului. O să le oferim companie.

— *Very well!*[1] Să ne grăbim. Nu-i timp de meditaţii acum. Pentru asta e vreme mai târziu.

— Fireşte! Urcaţi dumneavoastră înainte. Eu vă urmez. Apoi va veni tălmaciul. Halef încheie coloana.

— Unde-i hagiul?

— De partea cealaltă a zidului. Înainte, *sir!* Vă ţin eu, dacă vă slăbesc mâinile.

Începu urcarea. Nu se desfăşură prea repede, căci mâinile celor doi se dovediră cam slabe şi le tot alunecau. Totuşi, în

[1] Foarte bine! (lb. engl. — n.t.)

cele din urmă, reuşirăm să ieşim cu bine.

După ce i-am ajutat să coboare şi din copac, ceea ce era necesar din cauza întunericului, m-am urcat din nou în pom şi am tras scara. Am scos-o afară din scorbură şi am tăiat-o. I-am aruncat-o lui Halef care a strâns-o şi am luat-o cu noi.

Întrucât englezul şi tălmaciul nu cunoşteau zona, i-am călăuzit noi. Într-un loc potrivit, unde cupola de stânci ascundea lumina focului, am aruncat scara şi i-am dat foc. Am pus ramuri uscate peste ea ca să ardă toată.

Focul ne-a luminat drumul. Jos, ne-am vârât repede între tufişuri. Voiam să apărem în faţa adversarilor noştri înainte ca Marko să intre din nou în grotă. În timp ce aşteptam într-un loc ferit, Halef dădu fuga la Osko şi Omar să-i aducă şi pe ei, precum şi armele melc.

Cât timp am aşteptat, nu s-a rostit nici un cuvânt.

Abia când s-au apropiat prietenii noştri, *sir* David spuse:

— Ce-o să se întâmple acum cu ticăloşii, *sir?* După cât vă cunosc de milos, presupun că o să-i lăsaţi pe nemernici să plece nepedepsiţi.

— În nici un caz. Am fost suficient de indulgent până acum. Cursa pe care v-au întins-o trebuie pedepsită. Nu voiau doar banii dumneavoastră, voiau şi să vă ucidă.

— *Well!* Vasăzică, ce facem?

— Mai întâi, trebuie să devenim stăpâni pe situaţie. Ce va fi mai departe, vom vedea. Noi suntem şase şi avem de-a face cu doisprezece oameni. Deci, sunt doi de-ai lor contra unul de-ai noştri, un raport care nu mi se pare dezavantajos în condiţiile actuale.

— Nici mie, dacă aş avea arme.

— O să primiţi o armă, poate chiar mai multe. Cărbunarul şi oamenii lui n-au armele cu ei. Probabil că acestea sunt în colibă. O să mergem să le luăm de-acolo.

De la locul nostru, puteam îmbrăţişa cu privirea. Întreaga societate. Cei patru nou veniţi îşi rezemaseră flintele de zidul

casei. N-aveam deci a ne teme de acele arme, ci, în cel mai rău caz, de pistoalele vechi, nedemne de încredere, pe care trei dintre ei le aveau la cingătoare. „Învăţatul” nu-şi pusese încă la brâu cuţitul şi pistolul.

Sosi şi Halef cu cei doi prieteni ai noştri. L-am însărcinat să intre în casă pe fereastră şi să ne aducă armele ce se aflau acolo. Ne-am furişat spre partea dinspre fronton. Deschizătura ferestrei era suficient de mare pentru hagiu. Scoase din casă şapte flinte încărcate.

— Sidi, spuse Halef, ieşind afară, cărbunarul pare să aibă un adevărat arsenal de arme. Le-a dat deja celor doi Aladsehy două flinte iar acestea şapte sunt, probabil, pentru el, cei patru argaţi, ai lui, Suef şi stăpânul conacului. Ieri nu erau aici şapte arme. Se pare că nemernicul ăsta înarmează toată banda lui Schut!

Am cercetat armele. Erau de acelaşi calibru ca flintele lui Osko şi Omar, lucru foarte avantajos pentru *sir* David şi tălmaci, care puteau astfel folosi din rezerva de gloanţe ale celor doi. Lindsay înhaţă patru flinte iar tălmaciul trei. Arătau de-a dreptul feroce, dar nu erau chiar atât de periculoşi, căci armele aveau doar o singură ţeava.

— Şi acum? întrebă *sir* David. Arme avem. Acum aş vrea să trag!

— Numai dacă este absolut necesar, am spus. Nu vreau să-i ucidem.

— Dar pe mine au vrut să mă ucidă! Îi împuşc. Să mă ia dracu', dacă n-o fac. *Well!*

— Şi ce, vreţi să deveniţi criminal? O să-i biciuim. Ieri am văzut nişte frânghii atârnând de căruţă. Poate mai sunt acolo. Halef, du-te şi adu-le! *Sir* David, dumneavoastră şi tălmaciul vă furişaţi spre dreapta. Noi ceilalţi mergem spre stânga, ca să prindem la mijloc întreaga societate. Nu ieşiţi dintre tufişuri mai repede decât vă spun eu. Aveţi grijă să nu fiţi descoperiţi.

Plecară în direcţia indicată. Halef aduse o grămadă de sfori pe care le aruncă jos. Pentru moment, acestea doar ne-ar fi încurcat.

Ne-am strecurat, apoi, spre partea din spate a colibei cărbunarului, şi am mers de-a lungul ei până la colţ. Acolo, ne-am întins la pământ şi ne-am târât uşor, înainte, spre foc. Umbrele siluetelor care se aflau în jurul acestuia cădeau direct pe noi, aşa că nu puteam fi deosebiţi de suprafaţa terenului.

Când am ajuns în spaţiul dintre bărbaţii care şedeau în jurul focului şi armele sprijinite de peretele-colibei, era exact momentul propice să acţionăm.

— Rămâneţi pe loc aici, le-am şoptit celor trei, şi aveţi grijă să nu poată ajunge nimeni la arme. Cel care nu se supune va primi un glonţ, dar numai în genunchi. Nu ne încărcăm deloc conştiinţa dacă-l schilodim pe vreun ticălos din ăsta. Dacă nu ne comportăm cum trebuie, s-ar putea s-o păţim noi.

Ne-am ridicat în picioare. Eu m-am îndreptat spre foc. Primii care m-au observat au fost Marko şi cei trei însoţitori ai lui. Acesta sări în sus şi strigă înspăimântat:

— Allah! Vine neamţul!

Surpriza fusese atât de mare, încât pur şi simplu dădu drumul să cadă biciului pe care îl ţinea în mână. Sări în sus şi cărbunarul şi se holbă atât de speriat la mine, de parcă văzuse o stafie. Ceilalţi rămaseră jos. De spaimă, Suef şi stăpânul conacului nu mai păreau a fi în stare să se mişte. Toţi ochii erau îndreptaţi spre mine, de aceea nimeni nu-i observă pe tovarăşii mei de drum care se aflau în umbră.

— Da, neamţul! am răspuns. Nu ţi-am spus ieri, Scharka, că am să mă reîntorc dacă va fi necesar?

— Da, mi-ai spus, răspunse cărbunarul. Dar din ce motiv te-ai întors aşa, pe neaşteptate?

— Am ceva de discutat cu prietenul tău Marko.

— Cu mine? întrebă „învăţatul”.

— Da, cu tine. Chiar nu ştii la ce mă refer?

— Habar n-am.

— Atunci, stai jos, să putem discuta problema în linişte.

Impresia pe care o făcuse apariţia mea neaşteptată fusese atât de mare, încât, într-adevăr, „învăţatul” se aşeză numaidecât. I-am făcut semn cărbunarului să se aşeze şi el. Indivizii erau de-a dreptul buimăciţi, văzându-mă stând, aşa, deodată, în mijlocul lor.

— Mai întâi, vreau să te informez că nu mă aflu în donjon, m-am adresat „învăţatului”. Ţi-ai cam greşit socotelile.

— În donjon? întrebă acesta, uluit. Nu ştiu ce vrei să spui.

— Văd că ai memoria cam scurtă!

— Cum adică?

— Doar tu însuţi ai afirmat că m-aş afla deja, cu siguranţă, în donjonul din Rugova.

— Nu cunosc nici un donjon, effendi, şi nici n-am spus aşa ceva.

— Vasăzică, n-ai afirmat nici că trebuia să fiu biciuit acolo până muream?

— Nu. Nu-nţeleg nimic din tot ce spui.

— Da, dacă într-adevăr nu pricepi, cred, fără îndoială, că ai considerat ca fiind imposibil să pot da de urma englezului.

„Învăţatul” nu răspunse, i se oprise vocea-n gât şi îşi trăgea greu răsuflarea. De aceea, am continuat:

— În afară de tine şi Schut, nimeni, nu ştie cum a căzut englezul în mâinile voastre. Dar acesta te-a asigurat că eu, totuşi, am să-l găsesc. A fost o prostie din partea ta să nu crezi acest lucru. Un om care a studiat ar trebui să fie mai deştept.

— La ce englez te referi?

— La acela căruia, ceva mai devreme, i-ai promis că-i tragi o sută de lovituri cu biciul.

Era deja prea mult pentru el. Înghiţi în sec, mai înghiţi o

dată în sec şi nu reuşi să rostească nici un cuvânt.

— Effendi, strigă cărbunarul, ce drept ai tu să vii aici şi să ne spui tot felul de lucruri pe care nu le pricepe nimeni?

Scharka voia să se ridice, dar l-am împins la locul lui şi am răspuns:

— Stai liniştit, Scharka! Deocamdată n-am treabă cu tine. Marko poate să-mi răspundă şi singur. Îl caut pe englezul pe care l-a adus el aici.

— Dar eu n-am văzut în viaţa mea nici un englez! strigă Marko.

— Asta-i o minciună sfruntată! Tocmai de aceea ai venit ieri aici, ca să-i asiguri englezului un adăpost la Scharka.

— Nu, nu-i adevărat, effendi!

— O să mai vedem noi asta. Am venit ca să plătesc banii pentru răscumpărarea lui.

— Ah! îi scăpă acestuia. Cine te-a însărcinat cu treaba asta?

— Mi-am luat eu singur permisiunea să-ţi aduc banii.

Se uită la mine cu o privire prostească. Cărbunarul era, însă, ceva mai isteţ decât el. Îşi dăduse seama că intenţiile mele nu erau din cele bune, căci se grăbi să sară de la locul lui şi strigă:

— Minciuni, nimic altceva decât minciuni! Aici nu ştie nimeni nimic de vreun englez. Dacă îţi închipui că poţi să ne păcăleşti, ţi-ai greşit socotelile! Deja ieri ai...

— Gura! am tunat spre el. Într-adevăr, nu-i vina ta că mă aflu acum, în faţa voastră, viu şi nevătămat. Intenţionai să ne ucizi la iazul din faţa peretelui de stâncă. Din fericire, n-am fost atât de nerod pe cât m-ai crezut. Stai jos!

— Effendi! strigă la mine. Să nu îndrăzneşti şi a doua oară să mă bănuieşti de asemenea josnicii! S-ar putea s-o păţeşti!

— Stai jos! am repetat. Nu-mi place ca cineva să mi se împotrivească. Pe cel care va mai îndrăzni să se ridice fără permisiunea mea o să-l aşez eu la locul lui. Treci la locul tău,

Scharka, hai, urgent, altfel...

— Vino să mă aşezi! Iată-mă şi iată şi cuţitul meu! Dacă mai...

Nu mai continuă. Îşi scosese deja cuţitul de la brâu, dar, în spatele nostru, pocni o împuşcătură. Scharka se prăbuşi, gemând. De spaimă, ceilalţi voiau să se ridice dar am strigat spre ei:

— Staţi pe loc, sau vă nimereşte şi pe voi câte un glonţ. Sunteţi înconjuraţi!

— Să nu-l credeţi! strigă Scharka, de jos de la pământ, ţinându-se cu amândouă mâinile de genunchi. Luaţi armele! Sunt acolo sprijinite de zidul casei şi înăuntru mai sunt şi altele.

— Da, se sprijină acolo. Duceţi-vă şi luaţi-le!

Zicând acestea, arătai spre perete. Cu toţii îi văzură acum pe cei trei tovarăşi ai mei stând cu armele îndreptate spre ei. Împuşcătura venise din arma lui Halef.

— La arme! răcni cărbunarul.

Dar nici unul nu se ridică. Fiecare îşi dădea seama că îl aşteaptă un glonţ dacă s-ar fi supus poruncii cărbunarului. Scharka înjura îngrozitor. Atunci, am ridicat patul puştii şi l-am ameninţat:

— Gura! Un cuvânt dacă mai rosteşti, îţi crap capul! Ţi-am dovedit doar de ieri că nu ne temem de voi iar astăzi suntem şi mai numeroşi.

— Şi o sută dacă aţi fi, tot nu mă tem de voi. N-ai poruncit degeaba să se tragă în mine. Poftim!

Scharka înhaţă cuţitul şi îl aruncă spre mine. Am sărit într-o parte. Arma trecu pe lângă mine. În clipa următoare, i-am tras o lovitură cu patul puştii, de l-am lăsat inconştient.

Lucrul acesta avu efect. Nici unul dintre ceilalţi nu mai îndrăzni să facă vreo mişcare. Eram foarte atent la cei trei bărbaţi care aveau pistoalele la brâu. Dar, din fericire, nici unuia nu-i trecu prin cap să se folosească de armă.

— Acum vedeţi că nu ne arde de glumă... le-am spus. Marko să-mi răspundă la întrebare. Ceilalţi să-şi ţină gura închisă. Unde-i ascuns englezul?

— Nu-i nici un englez aici, răspunse acesta.

— Nici chiar în grotă?

— Nu.

— Ei vezi, aici ai dreptate, căci intr-adevăr nu mai e acolo, a ieşit afară.

— A ieşit afară? se bâlbâi el.

— Dacă vrei să-l vezi, nu-i nevoie decât să priveşti înapoi.

Am făcut semn spre locul unde se aflau Lindsay şi tălmaciul. Cei doi se apropiară. Marko înţepenise de spaimă.

— Acum crezi că i-am găsit urma? l-am întrebat, râzând. Nici nu l-ai adus bine aici şi deja e liber. De altfel, cei doi au asupra lor armele voastre care erau în colibă. Sunteţi în mâinile noastre şi vă rugăm să ne daţi pistoalele acestor trei bravi bărbaţi. O să vină tălmaciul să le ia de la brâuri. Să nu îndrăznească ei să pună mâna pe arme. Apoi, vor preda şi cuţitele. Cel care se împotriveşte va fi împuşcat.

Am dus carabina la ochi iar englezul a făcut acelaşi lucru cu una din armele, sale, deşi nu înţelesese nici un cuvânt din ceea ce spusesem. Lucrul acesta îi intimida pe cei de faţă, aşa că nici unul nu se împotrivi şi lăsară să le fie luate armele.

— Halef, frânghiile!

În trei secunde, micuţul execută porunca.

— Leagă-l pe Marko!

— Ce-ţi trece prin cap, effendi! strigă „învăţatul”. Vreţi să mă legaţi? Nu permit asta!

— Ba o să fii nevoit să permiţi, altfel primeşti un glonţ în cap. Ce-ţi închipui tu, că poţi să loveşti cu biciul un englez şi apoi să fii tratat ca un padişah? Nu ştii ce jignire reprezintă o lovitură de bici? O să fiţi toţi legaţi. Celorlalţi le dau cuvântul meu că n-o să păţească nimic, dacă se supun. Dar tu ai să primeşti înapoi loviturile de bici, cu dobândă cu tot.

Totuşi Marko opuse rezistenţă. Atunci, Lindsay îl întrebă pe tălmaci:

— Cum se spune în turcă: vreau să ajut.

— *Jardym ededschejim!* răspunse acesta.

— *Well!* Aşadar: *jardym ededschejim*, ticălosule!

Lindsay ridică biciul care îi scăpase „învăţatului” din mână, mai devreme, şi îi aplică acestuia câteva lovituri atât de puternice, încât cel lovit renunţă pe loc la gândul împotrivirii. Marko fu legat, apoi le veni rândul şi celorlalţi. Nu se împotrivi nici unul, căci se temeau îngrozitor de armele îndreptate spre ei. Le-am fixat mâinile la spate în aşa fel încât să le fie imposibil să desfacă nodurile. Fireşte, le-au fost legate şi picioarele.

Apoi, am cercetat rana de la piciorul cărbunarului. Nu era periculoasă. Halef vizase genunchiul, dar nu ţintise bine. Glonţul pătrunsese în carne, deasupra genunchiului. Am pansat rana. Apoi fu şi acesta legat la fel ca ceilalţi, timp în care îşi reveni şi în simţiri. Ne arunca nişte priviri feroce, dar nu scoase nici un cuvânt.

Le-am făcut apoi semn tovarăşilor mei de drum să se tragă într-o parte. Prizonierii nu trebuiau să audă ce urma să discutăm.

— Ascultaţi, *sir,* aţi făcut o mare prostie, spuse *sir* David.

— Pentru că le-am promis acestor oameni că nu li se va întâmpla nimic?

— Fireşte! *Yes!*

— Eu nu consider asta o prostie ci o acţiune umanitară.

— Ia mai lăsaţi-mă în pace cu omenia asta a dumneavoastră! Nemernicii ăştia au atentat la viaţa dumneavoastră şi a noastră. Aşa e sau nu?

— Fără îndoială.

— *Yes!* Nu pricep de ce n-am putea atenta şi noi puţin la viaţa lor! Sau poate nu cunoaşteţi legea după care se acţionează aici?

— O cunosc la fel de bine ca şi dumneavoastră. Dar dacă oamenii ăştia pe jumătate sălbatici acţionează conform acestei legi, asta nu înseamnă că şi noi trebuie să facem ca ei. Sau, poate, vi se pare că este demn de un gentleman să aibă un comportament de tâlhar?

— Hm! mormăi acesta.

— De altfel, nu prea au apucat să ne facă mai nimic, nici dumneavoastră, nici nouă. Am scăpat nevătămaţi. Dacă i-am ucide, nici măcar nu s-ar chema că este o răzbunare.

— Bun, atunci să nu-i ucidem, dar să-i biciuim ca lumea.

— Şi cum s-ar împăca o asemenea ciomăgeală vulgară cu demnitatea lui sir David Lindsay?

Ştiam cum să-l iau pe *sir* David. Rezultatul nu se lăsă aşteptat. Îşi scarpină gânditor nasul de culoare vineţie şi spuse:.

— Chiar credeţi că o asemenea ciomăgeală şi un englez nu fac casă bună?

— Da, asta este părerea mea. Leul nu trebuie să-şi bată capul cu şoricelul care îl trage puţin de coamă.

— Leu... şoricel... foarte bine! Excelentă comparaţie! *Well!* Atunci, să-i lăsăm în pace pe şoriceii ăştia! Ca un leu ce sunt, voi fi mărinimos. Dar pe individul ăsta care m-a biciuit nu-l consider deloc un şoricel.

— Aici suntem de aceeaşi părere. Marko şi cărbunarul sunt şefii. Amândoi au pe conştiinţă mai mult decât o singură viaţă de om. Ei nu trebuie să scape nepedepsiţi. Scharka a fost deja pedepsit prin glonţul lui Halef. Celălalt va gusta din plin cincizeci de lovituri de bici pe spinare, cincizeci, nici una mai puţin.

— Dar el a vrut să-mi tragă mie o sută!

— Cincizeci sunt suficiente. O să le ţină minte toată viaţa.

— De acord! Dar, după aceea, ce facem?

— Îi închidem pe toţi în grotă.

— Poarte bine! O să se prăbuşească în propria lor hrubă.

Da, dar acolo or să moară de foame. Şi dumneavoastră nu voiaţi să-i ucideţi!

— O să am eu grijă să fie eliberaţi la timpul potrivit. Două-trei zile trăind cu spectrul morţii prin înfometare sau sete le va fi o pedeapsă suficientă. O să găsim precis vreun prieten de-al lor care cunoaşte grota. O să-l trimitem să-i elibereze. N-or să ne mai poată face nici un rău, căci vom fi părăsit de mult această zonă.

— Încotro, deci?

— Spre Rugova, mai întâi.

— Grozav! În altă parte nici n-aş fi mers cu voi. Mai am o vorbă de spus blestematului ăla de Kara Nirwan.

— Şi eu, dar despre asta mai târziu. Îl cunoaşteţi cumva personal?

— Mai mult decât mi-ar fi plăcut.

— Vasăzică ne-am înţeles în privinţa prizonierilor, da?

— *Yes!* Cu condiţia ca acest „învăţat” să-şi primească cele cincizeci de lovituri.

— O să le primească.

Tălmaciul înţelese discuţia pe care am purtat-o amândoi în limba engleză.

— Nici eu n-aş fi de acord să-i ucidem pe oamenii aceştia, spuse el. Spaima de moarte pe care o vor simţi închişi în grotă e o pedeapsă destul de mare. Dar, se pune întrebarea dacă această pedeapsă se va şi realiza. E posibil să treacă pe aici, prin apropiere, cât de curând, vreunul din oamenii lui Schut, care să cunoască grota. Dacă nu găseşte pe nimeni, s-ar putea să cerceteze grota şi să-i elibereze pe prizonieri.

— Putem să împiedicăm acest lucru?

— Nu. Dar atunci, s-ar repezi cu toţii pe urmele noastre, ca o haită înfometată, să ne vâneze.

— Da, dar ca să complicăm situaţia, am putea să le luăm caii. M-am şi gândit la lucrul acesta. Durează mult să ajungi la Rugova pe jos, aşa că, la sosirea lor acolo, noi vom fi plecat

deja. Să sperăm că vom găsi cel mai scurt drum.

— N-am mai fost niciodată în valea aceasta, replică tălmaciul, şi nu cred că vom găsi drumul pe unde să putem ieşi din pădure şi din această regiune sălbatică. Am, însă, o soluţie. Dacă mergem mai întâi spre Kolastschin, ajungem la drum deschis. Dacă alegem această direcţie, ajungem precis la fel de repede la Rugova, cum am ajunge şi dacă am găsi o scurtătură prin munţii ăştia impracticabili şi prin văile şi defileele astea pe unde-ţi poţi rupe gâtul.

— Asta-i şi părerea mea. În orice caz, eu aş fi mers mai întâi spre Kolastschin. Drumul spre această localitate va fi uşor de găsit. Aşa cum ne-a spus cărbunarul, e trasat de urmele de la căruţă. Dar acum, să ne ocupăm de flăcăii ăştia şi să-i băgăm în grotă, după ce, mai întâi, Marko îşi va primi pedeapsa sub ochii noştri.

Le-am comunicat şi celorlalţi, care nu înţelegeau limba engleză, hotărârea pe care o luaserăm O aprobară cu toţii. La întrebarea mea, hagiul, care altfel ar fi pus bucuros mâna pe bici, îmi spuse că el nu-i ajutor de călău şi că plesneşte cu biciul doar aşa, din când în când, când cere să i se acorde atenţie. De aceea, s-a hotărât ca unul dintre argaţii cărbunarului să se ocupe de acesta ciomăgeală.

L-am ales pe cel mai puternic şi i-am spus ce anume ceream de la el şi că îşi pune viaţa în pericol dacă nu loveşte suficient de tare. Apoi a fost dezlegat şi, cu ajutorul lui Osko, a adus din spatele casei un buştean gros de care a fost legat Marko.

Aşa-zisul „învăţat” cerea, zadarnic, indurare.

— Effendi, strigă el, cât se poate de speriat, de ce eşti atât de crud? Ştii foarte bine că şi eu sunt geolog ca şi tine, căci am studiat structura pământului! Chiar ai să permiţi să fie biciuit un coleg de-al tău?

— Nu tu ai spus că ar trebui să fiu omorât în bătaie cu biciul? Şi, mai bine, nu te mai baza atât pe studiul ăsta al tău!

Te-a dus atât de departe, încât acum biciul este colegul tău, iar structura corpului tău va fi studiată în amănunţime.

Îi fu dat biciul argatului cărbunarului. Halef se aşeză lângă el, cu pistolul în mână, şi îl ameninţă că îl va împuşca de îndată ce va vedea că nu pocneşte cu putere. Începu pedepsirea.

Pe când Marko răcnea din toate puterile, m-am dus la cuptor şi, cu ajutorul bărzii, am început să dau jos de pe el învelişul de pământ, bucată cu bucată. Nu mai trebuia să servească drept camuflaj pentru intrarea în grotă. Apoi, am aruncat într-o parte reteveiele din care era construit cuptorul. Făceam cât mai mult zgomot, în timp ce lucram, pentru a nu mai fi nevoit să ascult urletele „învăţatului”. Lemnele căzură în stânga şi în dreapta, până ce, deodată, am dat peste o nişă construită din cărămidă nearsă. Avea forma unei lăzi, partea deschisă fiind acoperită cu câteva scânduri. Dându-le la o parte, am descoperit, spre marea mea uimire, o întreagă colecţie de flinte, pistoale, barzi şi cuţite. Depozitul de arme a cărui existenţă o presupuseserăm! Dacă s-ar fi dat foc cuptorului, s-ar fi putut goli mai repede conţinutul ascunzătorii.

Pedeapsa aplicată lui Marko, care, între timp, fusese executată, nu mi se mai păru acum atât de dură. N-am spus nimănui nimic despre această descoperire, m-am reîntors la prietenii mei şi l-am legat din nou cu mâinile la spate pe argat. Apoi l-am tras deoparte şi l-am întrebat:

— Nu-i aşa că stăpânul tău are cai?

— Nu.

— I-am văzut ieri, când aţi călărit în valea unde urma să ne atacaţi. Dacă nu-mi spui adevărul o să poruncesc să primeşti şi tu cincizeci de lovituri de bici, ca şi Marko.

Asta avu efect.

— Effendi, spuse, n-ai să mă trădezi, dacă-ţi spun?

— Nu.

— Nu rezist la lovituri. Cărbunarul are patru cai, din care unul este un alergător excelent.

— Vasăzică, Scharka nu-i sărac?

— În nici un caz! Şi cumnatul lui, Junak, e bogat, dar nici unul dintre ei nu lasă să se vadă că ar fi. Au mulţi bani ascunşi.

— Unde?

— Nu s-au dat niciodată de gol. Dacă aş fi ştiut unde sunt, i-aş fi înhăţat de mult şi aş fi şters-o.

— Sunt atât de multe arme aici. Scharka trebuie să aibă şi muniţie ascunsă pe undeva!

— În colibă, sub culcuş, vei găsi totul: pulbere, plumbi, capse şi chiar aprinzătoare pentru arme care au plăci cu cremene.

— Îl cunoşti bine pe Marko?

— Nu.

— Învăţat nu-i, deşi, în faţa mea, s-a dat drept aşa ceva. Ce meserie are, de fapt?

— Nu ştiu.

— Dar pe Kara Nirwan îl cunoşti?

Nu răspunse decât după o nouă ameninţare din partea mea.

— Da, îl cunosc, a venit deseori pe aici.

— Unde se află hanul său? Chiar în localitatea Rugova?

— Nu, înainte de a intra în oraş.

— Şi donjonul pe care îl foloseşte drept ascunzătoare?

— Se află în pădurea prin care trece cărarea ce reprezenta vechea graniţă a miridiţilor. De-a lungul acestei graniţe au fost construite mai multe donjoane, pentru apărare, dar n-a mai rămas decât acesta.

— Ai văzut vreodată acest vechi turn de pază?

— Nu.

— Nu ştii nimic nici despre construcţia lui şi felul cum este amenajat?

— Nu. Schut păstrează secretul în această privinţă.

— Dar, oare, Marko ştie?

— Cred că da, el e unul din oamenii de încredere ai lui Schut.

— Bun! Acum o să-mi arăţi unde sunt caii cărbunarului. Să nu încerci însă să fugi. Aceste două revolvere au douăsprezece gloanţe. Le ţin câte unul în fiecare mână iar tu ai să mergi cu un pas în faţa mea. La prima mişcare greşită, te împuşc. Dă-i drumul!

O luă înainte şi merse în spatele casei. Acolo, o coti la dreapta, într-o direcţie în care nu mersesem până acum. Un drum destul de bătut ducea spre tufişuri. După mai puţin de douăzeci de paşi, ne aflarăm în faţa unei colibe cam de înălţimea unui om.

— Acolo înăuntru sunt, spuse argatul. Asta-i grajdul.

— Aici nu încap mai mult de patru cai. Unde-s ceilalţi?

— În partea cealaltă, în spatele focului.

— Unde s-au aflat ieri caii celor doi fraţi?

— Da.

— Bun, cu asta am aflat destul. Să mergem înapoi!

Acesta ezită.

— Effendi, spuse, vezi că ţi-am dat ascultare. Spune-mi cel puţin dacă vom fi ucişi.

— O să rămâneţi în viaţă. Doar v-am spus că n-o să vi se întâmple nimic şi eu mă ţin de cuvânt. Dar o să vă închidem, totuşi, puţin.

— Unde?

— În grotă.

— Şi altceva n-o să păţim?

— Nu.

Se părea că nu-l sperie faptul că vor fi închişi. I-am ghicit gândul, de aceea i-am spus:

— Nu suntem chiar atât de îndurători cu voi, cum îţi închipui. N-o să reuşiţi să vă eliberaţi singuri.

Tăcu.

— Scara nu mai e acolo, am continuat.

— Scara? întrebă el, consternat. Ştiai de ea?

— Da, chiar ieri am fost în grotă. Am coborât prin stejar, căci voiam să cunoaştem locul de unde urma să-l salvăm astăzi pe englez.

— Allah! strigă el, uimit.

— Am fost şi astăzi în grotă, pe când Marko vorbea cu englezul. Asta poţi să le povesteşti şi celorlalţi, să-şi dea seama ce dram de creier au în cap.

— Atunci, nu mai putem ieşi din grotă! spuse el speriat.

— Dar nici nu-i nevoie să ieşiţi.

— Aşadar, trebuie să murim în chinuri?

— Mare pagubă!

— Da, dar ne-ai promis că n-o să ni se întâmple nimic!

— Da, şi mă ţin de cuvânt. Eu nu vă fac nimic. Voi singuri v-aţi construit grota. Aşadar voi înşivă purtaţi vina dacă acum trebuie să-i faceţi proba.

— Effendi, să nu faci asta. O să ne prăpădim, o să murim de foame!

— Câţi alţii nu s-au prăpădit acolo! Nu ne atingem nici măcar de-un fir de păr de-al vostru, dar o să vă băgăm acolo unde au stat şi victimele voastre. Ce se va întâmpla după aceea nu mai e treaba noastră.

— O să trageţi şi piatra să blocaţi gaura?

— Fireşte.

— O, Allah! Atunci, nu-i posibil să ne salvăm! Piatra nu poate fi trasă dinăuntru, nici măcar cu ajutorul cuţitului. Şi, de fapt, n-avem nici un fel de unealtă, o să fim cu mâinile şi picioarele legate. Nici măcar pe mine nu vrei să mă cruţi?

— Meriţi oare?

— Ai văzut doar că ţi-am dat ascultare.

— Da, de frica pistolului meu.

— Aşadar n-o să faci o excepţie cu mine?

— Nu.

— Atunci, să te ia dracu' şi să te arunce în cel mai adânc colţ al iadului! Blestemat să fii! Eşti cel mai turbat şi mai râios câine care există pe pământ. Fie ca sfârşitul tău să fie de o mie de ori mai chinuitor decât moartea noastră!

Asta şi aşteptasem. Supunerea lui temporară nu mă păcălise. Era cel mai puternic şi cel mai crud dintre argaţii cărbunarului. Lucrul acesta îl observasem imediat. De altfel, tocmai de aceea îi spusesem atât de multe, ca să le poată relata şi celorlalţi tot ceea ce aflase de la mine. Nu aveau să stea prea mult închişi în grotă, dar, în această perioadă, urmau să afle ce-i aceea spaima de moarte.

Nici n-a ajuns bine între tovarăşii lui, că a şi început să le povestească ce anume îi aştepta. Aceştia începură să urle şi să se zbată pentru a se dezlega. Doar cărbunarul stătea liniştit şi strigă, acoperindu-le ţipetele cu vocea sa:

— Staţi liniştiţi! Nu rezolvaţi nimic dacă urlaţi. Să nu le facem pe plac acestor câini, care vor să ne ucidă, arătându-le că ne e frică. Şi chiar credeţi că trebuie să ne temem? Nu! O să supravieţuim, căci Dumnezeu însuşi va coborî în grotă şi ne va salva.

— Ştiu ce vrei să spui, răspunse argatul. Doar că Dumnezeu n-are cum coborî la noi în grotă, căci scara nu mai există. Străinul ăsta a coborât în stejar şi a luat scara.

Timp de câteva minute, domni o linişte înfiorătoare. Apoi, cărbunarul întrebă, cu răsuflarea tăiată:

— E adevărat?

— Da! El însuşi mi-a spus.

— Dar cum a aflat secretul?

— Diavolul, fratele şi asociatul lui, trebuie să-i fi spus.

— Atunci, o să murim acolo de foame şi de sete, spuse, înăbuşit, Scharka.

Se dusese pe apa sâmbetei liniştea lui. Se zbătea şi răcnea din toate puterile.

— O, Doamne, fă să cadă foc din ceruri, să-i nimicească pe străinii ăştia! Lasă apa să ţâşnească din pământ să-i înece! Fă să curgă otravă din nori, ca să piară ca viermii ce trebuie striviţi sub tălpi!

Ceilalţi i se alăturară în aceste „urări”. Ne dovediră astfel că găsiserăm cel mai bun mijloc de a-i face să guste din torturile spaimei de moarte. Făceau o asemenea zarvă, încât ne-am grăbit să-i băgăm în grotă.

I-am aşezat unul lângă altul. Apoi am ieşit de acolo târâş şi am tras piatra, înţepenind-o bine cu lanţul. Urletele lor de spaimă nu conteniră, dar afară nu se mai auzeau.

Apoi, ne-am apucat să ardem lemnele din care fusese construit cuptorul, aşa încât am scos la iveală clar intrarea în grotă. Ne-a ajutat şi sir David. Reteveiele erau un combustibil binevenit, căci focul urma să fie întreţinut toată noaptea.

În timp ce ne ocupam de acest lucru, Halef mă luă de braţ şi, compunându-şi o mutră şireată, îmi spuse:

— Sidi, tocmai mi-a venit o idee nemaipomenită.

— Aşa, care vasăzică? De obicei exact ideile tale cele mai bune nu prea ne sunt utile.

— Da, dar asta valorează o mie de piaştri!

— Să fii sigur că n-o să-ţi dau nici un ban.

— Totuşi ai să te bucuri când o să auzi ce-am să-ţi spun.

— Dă-i drumul!

— Mai întâi, să-mi spui dacă ţi-e milă de cei pe care i-am închis în grotă.

— Nu, nu mi-e milă deloc.

— În comparaţie cu crimele lor, pedeapsa pe care le-am hărăzit-o noi nici nu se poate numi pedeapsă. Mâine sau poimâine or să fie iarăşi liberi şi apoi au să uite repede totul. Ce zici, n-ar fi bine să-i mai băgăm niţel în sperieţi, ca să aibă la ce se gândi timp mai îndelungat?

— N-am nimic împotrivă. Şi cum ai vrea să faci asta?

— Să trezim în ei credinţa că vor avea o moarte la fel de

înfricoşătoare ca a victimelor lor.

— Să-i asfixiem, adică?

— Da. Aprindem un foc în faţa grotei şi deschidem borta să pătrundă fumul înăuntru.

— Da, dar atunci chiar se vor asfixia!

— O, nu! O să facem doar un foc mititel şi, arzând în aer liber, cea mai mare parte a fumului se va împrăştia în aer. Cuptorul a fost în aşa fel construit încât să servească drept horn spre interior, ceea ce nu e cazul acum. Să observe doar că am deschis borta. Apoi, când vor simţi mirosul de fum, fără ca acesta să pătrundă la ei în cantitate mare, se vor speria de moarte. Nu-i aşa, Sidi?

— Aşa cred şi eu.

— Ce zici, pot să-i dau drumul?

— Din partea mea, fă ce vrei.

Hagiul desfăcu lanţul şi trase piatra, dar, în aşa fel încât s-o poată ţine bine de lanţ din afară. Apoi adună o grămăjoară de lemne în faţa bortei şi îi dădu foc cu ajutorul unei ramuri aprinse. Apoi îngenunche şi începu să sufle fumul spre bortă, încât îi dădură lui lacrimile.

— Potoleşte-te, Halef! am strigat, râzând. Până la urmă o să te înăbuşi tu.

— O, nu! Lasă-mă să-mi fac plăcerea. Ticăloşii ăştia vor trage acum o spaimă atât de mare încât se vor simţi ca într-o tigaie dogorâtă de flăcări, în care diavolul îşi prăjeşte favoriţii.

În vreme ce Halef se ocupa de foculeţul lui, le-am spus lui Osko şi Omar să ducă în casă armele descoperite în depozitul din cuptor. În odaie, am găsit o grămadă de făclii de brad şi câteva lumânări de seu cu care am putut lumina încăperea. Apoi, a fost examinat culcuşul. Am aruncat într-o parte frunzişul, ramurile şi zdrenţele care îl alcătuiau şi am dat peste un chepeng de scânduri vechi şi grosolan construit. După ce l-am îndepărtat, s-a căscat în faţa noastră o gaură destul de adâncă, de formă pătrată, din care am început să

scoatem mai multe bucăţi mari de plumb, câteva cutii de tinichea cu capse, mai multe bucăţi de cremene şi un butoiaş cu pulbere. Acesta fusese găurit şi apoi astupat din nou, cu o bucată de cârpă.

Am încercat să trag afară cârpa, pentru că voiam să examinez pulberea. M-am împiedicat însă de o bucată de plumb, care a căzut înapoi în hrubă. S-a auzit un zgomot care m-a făcut să ciulesc urechile. Sunase a gol.

— Oare, sub această hrubă, să mai fie vreuna? am mormăit. Ascultaţi!

Am mai aruncat o bucată de plumb înăuntru. Se auzi din nou un sunet ca de spaţiu gol.

— *Yes!* spuse sir David. Limpede: fund dublu. Să încercăm să-l scoatem.

Am astupat butoiaşul şi l-am rostogolit într-o parte să nu cadă pe el vreo picătură din făcliile de brad. Apoi, ne-am aşezat pe burtă în jurul hrubei, adânci cam de un metru, şi am început să scurmăm cu cuţitele podeaua care era alcătuită din pământ bine bătătorit. Pământul scurmat îl scoteam afară cu mâinile.

În scurt timp n-am mai ajuns cu mâinile până jos. L-am chemat pe Halef. El fiind cel mai mic de înălţime dintre noi, l-am coborât în groapă şi a săpat în continuare.

— Sunt curios să văd ce *fowlingbull*[1] o să dea la iveală de acolo, spuse *sir* David, râzând.

Gândul că, nu cu foarte mult timp în urmă, îşi văzuse îndeplinită dorinţa pătimaşă de a descoperi, la ruinele cetăţii Niriive, statuia unui taur înaripat, îi făcea şi astăzi plăcere.

Deodată, Halef se opri.

— Gata cu pământul, ne informă. Am dat de lemn.

— Lucrează mai departe! l-am rugat, încearcă să cureţi

[1] *Fowl* = pasăre (lb. engl.); *bull* = taur (lb. engl,); „taur înaripat”, reliefuri monumentale reprezentând animale fantastice care decorau pereţii şi coloanele palatelor Iranului antic. (n.e.)

bine lemnul de pământ!

— Sunt nişte drugi transversali groşi cât braţul, Sidi. Sub ei se află o grotă sau ceva asemănător.

Continuă să mai scoată pământ. Apoi dădu la iveală doi drugi de fag.

— Sunt vreo douăzeci de astfel de bucăţi de lemn aşezate una lângă alta, spuse el. Am să văd imediat ce se ascunde dedesubt.

Trase afară mai multe bucăţi de lemn, până ce rămaseră doar atâtea câte îi erau necesare pentru a putea îngenunchea pe ele. Apoi începu să scormonească în groapa dată la iveală. Obiectul pe care pusese mâna era atât de mare încât nu-l putu trage afară prin deschizătura formată.

— E ceva din piele, ne explică Halef, dar e înfăşurat cu sfori şi e destul de greu.

— Am să-ţi dau lasoul meu, i-am spus. Înfăşoară-l în jurul sforilor şi apoi dă la o parte lemnele care au mai rămas. Aşa o să putem trage afară pachetul.

Halef se execută şi apoi ieşi din hrubă. Am tras obiectul afară cu lasoul. Era un sac de piele strâns legat cu o mulţime de sfori, din al cărui conţinut ieşeau nişte sunete metalice. După ce am tăiat sforile şi am dezlegat gura sacului care era legată cu o curea, am scos afară conţinutul. Priveam admirativ la o veche şi preţioasă armură albaneză.

Era compusă dintr-o cămaşă de zale din argint sau doar argintată, membrele fiind îmbinate într-un mod artistic. Fabricantul acestei armuri trebuie să fi fost un maestru al meseriei sale şi probabil îi fuseseră necesare mai multe luni pentru a realiza această operă de artă.

Omul căruia îi fusese destinată avusese o statură mică, aşa cam ca Halef al meu.

În afară de aceasta, se mai aflau acolo două pistoale cu cremene, îmbrăcate în aur, şi un pumnal lung, îngust, cu două tăişuri, cu un mâner din lemn de trandafir, decorat cu

aur, pe ornamentul mânerului aflându-se o perlă mare, care bătea în albăstrui.

Ultima piesă era o sabie turcească încovoiată, băgată într-o teaca simplă de piele, al cărei înveliş de lac se rosese. O dădurăm din mână în mână, fără ca vreunul să rostească un cuvânt. În cele din urmă, Halef mi-o întinse şi spuse:

— Ia uită-te, Sidi! Nu se potriveşte cu celelalte obiecte.

Mânerul era atât de murdar încât nici nu-ţi puteai da seama din ce era făcut. Mi se păru că în mod intenţionat fusese murdărit în halul acesta. Dar garda de oţel, încovoiată în formă de buze, strălucea în lumina torţelor. Am descoperit că era fin gravată pe ea o inscripţie în limba arabă. Se putea citi cu uşurinţă şi suna aşa: „*Ismi ess-ssa'ika*” adică, „fulgerul care loveşte”.

Am presupus că ţineam în mână o armă deosebit de preţioasă. Cu ajutorul caftanului vechi care atârna de un perete în colibă şi în buzunarul căruia Halef băgase melcii culeşi cu o zi înainte, am curăţat mânerul de murdărie şi am descoperit acum că era din fildeş, în care fusese gravat, cu negru, primul capitol din *Coran*. Ornamentul mânerului era împodobit cu două semiluni de aur, încrucişate, între cele patru jumătăţi de seceră formate astfel, se aflau litere arabe, şi anume, în primul spaţiu dintre ele era un *dschim*, în al doilea un *sad*, în al treilea din nou un *dschim*, iar în al patrulea, am văzut un *cha*, un *mim* şi un *dal*. Aceste litere formau numele armurierului, localitatea şi anul când fusese lucrată. Literele din primele trei spaţii trebuiau completate şi, astfel, se putea citi:

„Ibn Dschordschani, armurier din Damask”. În cel de-al patrulea spaţiu era gravat anul. Un *cha* înseamnă 600, *mim* — 40 şi un *dal* — 4, prin urmare, sabia fusese lucrată în anul 644 al *Hegirei*[1].

[1] Data strămutării lui Mahommed de la Mecca la Medina (16 iulie 622), este considerată ca începutul erei musulmane. (n.e.)

Am tras sabia din teacă. Tăişul era uns cu un amestec de ulei şi pulbere de mangal. După ce l-am curăţat, şi-a arătat adevărata valoare: strălucea ca un fulger.

Studiind-o mai îndeaproape, nu mi-a fost greu să-mi dau seama că era o sabie adevărată, lucrată din oţel de Golkonda, călit la flacăra focului în care arsese îngrăşământ natural provenit de la cămile. Pe una dintre feţele tăişului stătea scris clar: „*dir balak* — ia seama!” iar pe cealaltă: „*iskini dem* — dă-mi sânge să beau!” Era atât de flexibilă, încât aproape puteam s-o încovoi în jurul coapsei.

— Ei, Halef, l-am întrebat pe hagiu, chiar nu se potriveşte această sabie cu celelalte obiecte?

— Cine s-ar fi gândit! răspunse acesta. Arată ca o adevărată armă veche.

— Este mult mai valoroasă decât toate celelalte pe care le-am descoperit în hrubă. Şi dezminte părerea greşită conform căreia astfel de săbii veritabile nu se lucrau în Damasc, ci doar în Meschihed, Herat, Kirman, Schiras, Isfahan şi Khorassan. Am să vă arăt acum cum se încearcă un asemenea oţel.

În odaie se afla un butuc de lemn, care părea să fi servit drept scăunel. Am aşezat pe el o piatră dură, de dimensiunea a doi pumni, pentru a o tăia cu sabia. Încercarea, a reuşit din prima lovitură, iar tăişul nu a prezentat nici cea mai mică ştirbitură.

— La dracu', este veritabilă! strigă *sir* David. Da' ştii c-am făcut o descoperire de valoare! Vreau să cumpăr eu sabia de la dumneavoastră. Cât vreţi pe ea?

— Nimic

— Cum? Nimic? Mi-o daţi pe degeaba?

— Nu. Nu pot nici s-o vând, nici s-o dăruiesc, căci nu-mi aparţine.

— Îl cunoaşteţi pe proprietar?

— Nu. Va trebui să-ncercăm să-i dăm de urmă.

— Şi dacă lucrul acesta este imposibil?

— Atunci o să predăm aceste lucruri autorităţilor. Armura a fost, probabil, furată. Proprietarul său de drept trebuie să o primească înapoi. Sper că nu sunteţi de altă părere, *sir* David?

— Fireşte că sunt de altă părere! De cu totul altă părere! Vreţi să-l căutaţi luni în şir pe omul căruia îi aparţine armura. Sau poate vă închipuiţi că vreun slujbaş şi-ar da osteneala să-l descopere pe omul acela? Vă înşelaţi amarnic! Slujbaşul şi-ar râde de bunătatea dumneavoastră şi ar păstra lucrurile pentru el.

— Nu mi-e teamă de aşa ceva. Când am vorbit despre autorităţi, nu m-am referit la vreun *wali*[1] turc şi subalternii săi. Oamenii aceştia nu au nici o putere aici, în munţi. Seminţiile muntenilor sunt total independente, atât una faţă de alta cât şi faţă de autorităţile turce. În fruntea fiecărei seminţii se află un *bajraktar*[2], care o conduce cu ajutorul câtorva căpetenii supuse lui. Toate delictele comise de membrii unei seminţii nu sunt pedepsite de stat, ci de cei lezaţi şi de rudele acestora.

De aceea, se practică aici vendeta şi în ziua de astăzi. Dacă i-aş da armura unui asemenea *bajraktar*, sunt sigur că nu şi-ar opri-o pentru el, chiar dacă ar aparţine unui membru al altei seminţii.

— Dar unde să-l găsim?

— Asta am s-o aflu în următorul sat. De altfel, nici nu va trebui să-mi dau osteneala în acest sens. Voi reuşi să scot numele proprietarului chiar de la cărbunar. El a ascuns aceste lucruri şi trebuie să ştie de la cine au fost furate. Halef, Osko şi Omar îl vor aduce aici imediat.

— Nu se poate, Sidi, spuse Halef.

— De ce nu?

---

[1] Guvernator. (lb. turcă) (n.t.)

[2] Conducător, stegar. (n.t.)

— Pentru că am aprins deja foculeţul în faţa grotei. Nu putem să intrăm acolo.

— Atunci, o să stingi foculeţul, dragul meu.

— Bine! Dar mai târziu o să-l aprind din nou.

Cei trei plecară şi, după câteva clipe, se întoarseră cu cărbunarul legat fedeleş. Îl trântiră direct pe pământ, acesta dând un strigăt puternic, mai puţin de durere, cât de spaimă, din cauza celor ce le văzu în jurul său. Pătrunseserăm într-adevăr într-o cameră a comorilor. Scrâşni din dinţi şi ne aruncă, şi nouă şi obiectelor împrăştiate pe jos, o privire furioasă. Când această privire se opri o clipă asupra hrubei deschise, am observat cum figura lui s-a înfiorat, în mod ciudat. Am fost convins că hruba mai conţinea ceva, ceva ce încă nu descoperiserăm.

— Am trimis să fii adus, i-am spus lui Scharka, pentru ca să primesc de la tine informaţii în legătură cu aceste obiecte. Cui au aparţinut?

Tăcu. Am repetat întrebarea, dar tot n-am primit nici un răspuns.

— Întindeţi-l pe burtă şi biciuiţi-l până ce va vorbi, am poruncit.

Fu imediat întors cu faţa în jos. Halef scoase biciul. Când Scharka văzu că nu era de glumă, strigă:

— Staţi! O să vă spun totul. Armura aceasta îmi aparţine!

— Poţi să dovedeşti acest lucru?

— Da. Am avut-o întotdeauna.

— Şi, atunci, de ce-ai îngropat-o? Proprietăţile de drept nu trebuie să fie ascunse.

— Cel care locuieşte singur în pădure trebuie să facă acest lucru, dacă nu vrea să fie călcat de hoţi.

— Dar hoţii ăştia sunt prietenii tăi. N-ai de ce să te temi de ei. Cum ai ajuns în posesia armurii?

— Am moştenit-o.

— De la strămoşii tăi? Să fi avut strămoşii unui cărbunar o

asemenea familie bogată şi distinsă?

— Da, strămoşii mei au fost eroi vestiţi. Din nefericire, din bogăţiile lor nu mi-a mai rămas decât această armură.

— Alte comori nu mai ai?

— Nu.

— O să verificăm.

Am aprins o nouă făclie şi am luminat interiorul hrubei. Într-un colţ, am zărit două pacheţele învelite în nişte cârpe, care trebuie să se fi aflat sub sacul în care fusese armura. Halef sări în hrubă şi le scoase afară. Le scutură; sunau ca banii.

— Sunt grele, spuse el. Mi se pare că sunt pline cu piaştri.

Cărbunarul trase o înjurătură cumplită şi strigă:

— Nu vă atingeţi de banii ăştia! Sunt proprietatea mea!

— Gura! i-am poruncit. Imposibil să-ţi aparţină ţie, căci tocmai ai afirmat că nu mai ai şi alte comori în afară de armură.

— Şi ce, voiaţi să vă arăt tot ce am, ca să mă furaţi?

— Suntem oameni cinstiţi şi n-am lua nici măcar o para de la fine, dacă am fi convinşi că banii îţi aparţin într-adevăr. De altfel, ar trebui să-ţi fie indiferent dacă îţi voi lua sau nu aceste, lucruri. N-ai ce să mai faci cu ele, căci în curând vei muri.

Între timp, cârpele fură despăturite şi pungile deschise. Acestea erau confecţionate din piele de căprioară şi erau împodobite cu o broderie de perle în mijlocul căreia am citit, pe amândouă pungile cu bani, numele *Stojko Vites*. Era scris cu litere chirilice, folosite şi în Serbia şi în ţinuturile muntoase învecinate. *Vites* corespunde cuvântului german *Ritter* (cavaler). Era uşor de tras concluzia că stăpânul acestor bani purta numele Vites pentru că strămoşii săi fuseseră cavaleri. Probabil că şi armura provenea tot de la aceştia.

— Ştii să citeşti? l-am întrebat pe cărbunar.

— Nu, răspunse acesta.

— Pe tine te cheamă Scharka. Ăsta ţi-e numele mic. Care e numele tău de familie?

— Visosch.

— Şi pe strămoşii tăi i-a chemat, fireşte, la fel, nu-i aşa?

— Da. Toţi au aparţinut acestei renumite familii.

— Un Visosch şi-a comandat desigur şi această armură?

— Da.

— Asta-i o minciună sfruntată. Acum te-ai dat singur de gol. Armura şi banii aceştia îi aparţin unui om care se numeşte Stojko Vites. Vrei să tăgăduieşti acest lucru?

Se holbă la mine, uimit peste măsură. Habar nu avea că pe săculeţ erau brodate litere şi nu-şi putea sub nici o formă explica de unde aflasem acel nume.

— Îl ai pe dracu' în tine! spuse, cu o voce pierdută.

— Iar tu ai să te duci direct la el, dacă n-ai să-mi spui imediat unde poate fi găsit acest Stojko.

— Nu cunosc pe nimeni cu numele ăsta, iar lucrurile îmi aparţin. Dacă nu mă crezi, pot să jur.

— Atunci, n-am ce face, trebuie să te cred. N-avem nici un drept să te despărţim de proprietatea ta. Poţi să pieri împreună cu ea. Ia-o cu tine, la vestiţii tăi strămoşi care, cu siguranţă, sălăşluiesc în adâncurile iadului!

Zicând acestea, am rostogolit butoiaşul de pulbere până în apropierea cărbunarului şi i-am scos dopul. Apoi, am tăiat cu cuţitul tivul caftanului agăţat pe perete şi am făcut din el un şnur, legând un capăt al acestuia de butoi iar celuilalt capăt dându-i foc cu o făclie.

— Effendi, ce vrei să faci? strigă el speriat.

— Să' te arunc în aer cu tot cu casă şi cu ce ai aici. Voi, ceilalţi, să ieşiţi repede afară, să nu fim loviţi de vreo piatră.

M-am prefăcut că într-adevăr voiam să ies repede din casă. Ceilalţi m-au urmat. Fitilul ardea uşor mai departe.

— Staţi, staţi! urlă Scharka după noi. Nu mai rezist! Aveţi îndurare!

— Nici tu nu ai fost îndurător cu victimele tale, strigă Halef. Te aşteaptă iadul! Îţi urăm călătorie plăcută!

— Veniţi înapoi, veniţi repede înapoi! O să vă spun totul, totul! Scoateţi fitilul! Aceste lucruri nu-mi aparţin.

M-am întors repede şi l-am întrebat:

— Atunci, cui aparţin?

— Acelui Stojko Vites al cărui nume l-ai rostit mai înainte. Stinge repede fitilul!

— Doar cu condiţia să ne spui adevărul.

— Da, da! Dar stinge focul!

— Bun! Pot să aprind fitilul şi mai târziu. Halef, stinge fitilul! Dar, dacă te mai prind o dată cu minciuna, Scharka, să ştii că aprind fitilul din nou şi, atunci, văicărelile tale n-o să-ţi mai ajute la nimic. N-avem nici un chef să ne lăsăm duşi de nas. Vasăzică, în ce loc i-ai furat acestui Stojko banii şi armura?

— Aici.

— Presupun că nu era singur, căci prin această regiune nu se călătoreşte neînsoţit cu o asemenea comoară.

— Erau cu el fiul lui şi un slujitor.

— I-ai ucis?

— Pe bătrân nu. Ceilalţi s-au apărat şi ne-au silit să-i împuşcăm mortal.

— Aşadar, Stojko Vites e încă în viaţă?

— Da.

— Şi unde se află?

— În donjonul din Rugova.

— Aha, pricep. Urmează să fie silit să-şi plătească răscumpărarea?

— Da, aşa vrea Schut. Dacă primeşte răscumpărarea, eu voi putea păstra aceste lucruri.

— Şi dacă n-o primeşte?

— Atunci, va trebui să le împart cu Schut.

— Cine mai cunoaşte afacerea asta?

— Doar Schut şi argaţii mei.

— Erau aici când a fost atacat Stojko?

— Da. Eu singur n-aş fi putut să-i înving pe cei trei.

— Sunteţi o bandă drăcească. Iar Marko, fireşte, habar n-are de treaba asta!

— N-a aflat nimic, altfel şi-ar fi cerut şi el partea.

— Ce-aţi făcut cu leşurile celor doi pe care i-aţi împuşcat?

— Le-am îngropat.

— Unde?

Scharka ezită. Când văzu, însă, că Halef se pregătea să aprindă din nou fitilul, se grăbi să spună:

— Nu-l aprinde! Locul nu-i departe de aici. Doar n-aţi vrea să-l cercetaţi?

— Ba chiar asta o să facem.

— Şi o să-i dezgropaţi?

— Poate.

— O să vă spurcaţi cu leşurile!

— Asta ai făcut şi tu, fără să te temi. Trebuie să ne conduci acolo. O să fii dus pe braţe.

— Nu-i necesar. O să găsiţi şi singuri locul, dacă vă duceţi de aici până la căruţă şi apoi pătrundeţi printre tufişuri. O să găsiţi acolo o grămadă de pământ şi cenuşă sub care au fost îngropaţi cei doi. Aveţi acolo târnăcoape şi sape.

— O să mergem acolo. Dacă ne-ai minţit, o să zbori totuşi în aer. De altfel, sunt convins că au fost ucişi pentru că s-au apărat. Trebuiau să moară oricum, pentru a nu vă trăda. Şi bătrânul Stojko îşi va pierde viaţa, dacă va plăti răscumpărarea. Dar cum ţi-a venit ideea să-l duci la donjon? Dacă l-ai fi ţinut ascuns în grotă, aici, la tine, ţi-ar fi rămas ţie toţi banii. N-ar fi trebuit să-i dai nimic lui Schut.

— Schut a cerut să-l ducă acolo. Şi-a făcut apariţia pe neaşteptate, când lupta luase sfârşit. Aşa că n-am putut să-i ascund nimic. L-a şi luat pe Stojko cu el.

— Dar ce căuta Stojko Vites la tine?

— Voia să înnopteze. Venea din regiunea Slokutschie, unde este *bajraktar* al seminţiei sale.

— Şi încotro se ducea?

— În munţii Akraba, la Batera, în regiunea Kroja. Fiul său urma să-şi ia mireasa de acolo.

— Scharka, eşti un drac împieliţat! În loc să ajungă la nuntă, bietul tânăr a fost ucis. Armura aceasta preţioasă o luase cu el pentru a se împodobi cu ea la nuntă. Nici o pedeapsă nu-i prea grea pentru tine! Când i-ai ucis pe cei doi?

— Acum două săptămâni.

— Cum se ajunge la donjon?

— Asta nu ştiu. Schut păstrează secretul. Cel mult lui Marko s-ar putea să-i fi spus. Effendi, vezi că mărturisesc tot. Să nu mă ucizi.

— Nu, n-o să vă ucidem. Meritaţi, înzecit să fiţi ucişi, dar n-o să ne spurcăm cu sângele vostru. Sunteţi nişte lepădături. Şi animalele sălbatice sunt mai bune ca voi. O să căutăm acum locul unde i-aţi îngropat. Rămâi aici, până ne întoarcem. O să te păzească Omar.

8. Pe urmele lui Schut

Am luat cu noi făclii şi ne-am îndreptat spre locul indicat de cărbunar. Era mai multă cenuşă acolo decât pământ. Am folosit uneltele care se aflau în preajmă pentru a da pământul şi cenuşa la o parte. Morţii nu fuseseră îngropaţi, ci arşi. Patru cranii carbonizate dovedeau că şi alte cadavre fuseseră tratate, mai înainte, în acelaşi mod. Priveliştea era înfiorătoare. Am plecat de acolo cuprinşi de oroare. *Sir* David şi Halef mi-au cerut să terminăm pe loc cu cărbunarul şi argaţii lui. Eram atât de revoltat, încât n-am reuşit să le dau imediat un răspuns.

— De ce nu ziceţi nimic, *sir?* strigă Lindsay. Criminalii ăştia trebuie totuşi pedepsiţi!

— Vor fi.

— Ei aş! Chiar dumneavoastră aţi recunoscut că autorităţile de aici n-au nici o putere. Dacă nu facem nimic, corbii ăştia or să-şi ia zborul. Dumneavoastră voiaţi să le mai trimiteţi şi pe unul de-al lor să le deschidă grota.

— Asta am să şi fac. Doar că n-o să le trimit un prieten de-al lor, ci un om la care nu vor găsi nici o îndurare. Până acum, n-am vrut decât să le strecor în suflet spaima de moarte, dar să le cruţ viaţa. Acum, însă, după descoperirea acestor noi crime înfiorătoare, susţin în continuare că nu trebuie să ne atingem noi de ei, dar nici nu-i vom lăsa să scape nepedepsiţi. O să-l eliberăm pe Stojko Vites şi o să-l trimitem aici. Sunt convins că nu va fi deloc îngăduitor cu ei.

— *Well!* Cu asta sunt de acord. *Bajraktarul* ăsta va şti exact cum să procedeze cu ei. Să sperăm că va ajunge aici destul de repede. În orice clipă îşi poate face apariţia vreun prieten al cărbunarului care i-ar elibera pe ticăloşi.

— Nu-i exclus, dar nici unul dintre noi nu poate rămâne

aici, pentru a împiedica acest lucru.

— De ce nu? întrebă tâlmaciul. Eu sunt gata s-o fac. *Sir* David nu mai are nevoie acum de ajutorul meu. Va trebui să renunţ la retribuţia mea, dacă nu mai sunt tălmaci…

— Prostii, mormăi Lindsay. Am să-ţi plătesc în continuare. *Well!*

— Foarte bine, atunci rămân aici şi am să păzesc gaşca asta de lepădături până vine Stojko. Sper că nu vă temeţi că-l voi elibera pe cărbunar. Ştiu foarte bine ce m-ar fi aşteptat, dacă nu ne-aţi fi salvat la timp. N-aş fi scăpat cu viaţă, căci s-ar fi temut să nu-i trădez. Sunt tată de familie, am nevastă, părinţi şi mai mulţi copii care ar fi murit de foame, dacă mă ucideau. Când mă gândesc la asta, nici nu-mi trece prin cap să mă arăt milos faţă de aceşti criminali.

— *Well!* Foarte bine! spuse Lindsay. Nu mai am nevoie de tălmaci, dar am să-ţi plătesc şi pentru zilele următoare. Şi, pe deasupra, şi un bacşiş gras, dacă iese totul bine.

— Şi cum o să plătiţi, *sir,* dacă vi s-au luat toţi banii?

— O să iau totul înapoi de la Schut. Şi chiar dacă n-o să-i primesc înapoi, semnătura lui David Lindsay valorează peste tot, atât cât vrea el.

— La nevoie, mai sunt şi eu pe aici, am spus. *Sir* David Lindsay se poate folosi de punga mea care, din păcate, nu-i chiar atât de plină ca a lui.

— Dumneavoastră sunteţi vinovat că nu aveţi mai mulţi bani, spuse Lindsay. Astăzi aţi fi putut avea o sumă frumuşică, dacă mi-aţi fi vândut atunci armăsarul. Dar sunteţi un încăpăţânat fără pereche. *Well!*

Purtasem această discuţie, în faţa colibei. Acum, intrarăm în casă. Cărbunarul ne privi nerăbdător, dar şi îngrijorat.

— Ei, effendi, te-ai convins că nu te-am înşelat? mă întrebă.

— Ai spus adevărul. Realitatea mi-a întrecut chiar aşteptările. Acolo au fost arşi mai mulţi oameni. Cine erau

ceilalţi?

— Erau... chiar vrei să ştii, effendi?

— Nu. Prefer să nu ştiu. Dar e de presupus că ai mai jefuit şi alte victime. Unde ai ascuns pungile cu bani?

— Nu mai am altceva decât ceea ce aţi găsit aici, la mine.

— Nu minţi! Aceste lucruri i-au aparţinut lui Stojko. Unde ai ascuns partea care ţi-a revenit din pradă pe care ţi-a dat-o Schut şi câştigurile obţinute din jafurile pe care le-ai comis pe cont propriu?

— Repet că ceea ce aţi găsit e tot ce am!

— Sidi, să dau foc fitilului? întrebă Halef, apropiind făclia de acesta.

— Da.

— Nu, nu! strigă Scharka. Nu mă aruncaţi în aer! O să vă spun adevărul! Aici, la mine, n-o să mai găsiţi nimic.

— N-o să mai găsim nimic aici? Atunci, unde? La vreun prieten bun de-al tău?

Scharka tăcu.

— Dacă n-ai de gând să vorbeşti îndată, Halef o să-şi pună în aplicare ameninţarea!

— Nu mai am nimic aici, cumnatul meu i-a luat la el, în păstrare.

— Junak? Şi unde i-a pus?

— I-a îngropat la el sub vatră.

— De ce, ai considerat că aici nu erau în siguranţă? Bine, deocamdată o să-i lăsăm acolo. N-avem timp acum să ne întoarcem ca să căutăm aceşti bani pătaţi cu sânge. Am terminat cu tine. O să ne mai revedem. Până atunci, te sfătuiesc să te căieşti înainte de a muri. Luaţi-l de-aici!

— Effendi, ai vorbit de moarte! strigă cărbunarul. Mi-ai promis, totuşi, că n-o să ne ucizi!

— Ti-am făcut această promisiune şi o să mă ţin de cuvânt. N-o să ne atingem de voi, dar de murit e sigur că veţi muri. Moartea şi-a întins deja ghearele deasupra voastră să

vă înhaţe.

Tovarăşii mei de drum îl luară pe Scharka de acolo, după ce l-am rugat pe Halef să-l aducă, în locul lui, pe „învăţat”. Marko nu fu adus în casă, ci lângă foc. Halef îi scosese legăturile de la picioare, ca să poată merge.

Falsul savant îşi muşca buzele şi nu ne onoră nici măcar cu o privire, deşi trăsăturile feţei lui exprimau spaima de moarte.

— Vreau să aflu ceva de la tine, i-am spus. Ai să-mi răspunzi, dacă nu vrei să te alegi cu încă cincizeci de lovituri pe spinare. Să-mi spui care-i drumul tainic ce duce la donjonul lui Schut.

Englezul nu-mi povestise încă în ce fel ajunsese în turnul de pază, dar presupuneam că trebuie să existe un drum tainic. Pe acesta trebuia să-l aflu. „Învăţatul” privi ţintă în faţă şi nu răspunse.

— N-ai înţeles ce ţi-am spus? l-am întrebat.

Pentru că acesta continua să tacă, i-am făcut semn lui Halef să-şi pregătească biciul. Ridică mâna pentru a lovi. Atunci Marko se trase înapoi, îmi aruncă o privire plină de ură şi pufni:

— Să nu mai porunceşti să fiu bătut! Am să-ţi răspund, dar aceasta va fi cauza pieirii tale. Cel care îşi vâră nasul în secretele lui Schut este pierdut. N-am să te înşel, ci am să-ţi spun adevărul. Dar acest adevăr o să vă arunce în braţele unei morţi atroce. Aceasta va fi răzbunarea mea. Aşadar, ce vrei să ştii?

— Eşti unul din oamenii de încredere ai lui Schut?

— Da.

— Îi cunoşti toate secretele?

— Nu pe toate, doar unele.

— Dar drumul spre donjon îţi e cunoscut?

— Da.

— Descrie-mi-l!

Ura îl împinsese pe Marko să comită o mare imprudenţă, îmi spusese că ne ameninţă moartea. Probabil că, la intrarea în donjon, îl aştepta pe un neiniţiat cine ştie ce pericol. Rămânea acum de descoperit în ce loc ne puteam aştepta la acest pericol şi în ce consta el. Fireşte că Marko se va feri să-mi spună acest lucru. N-aş fi putut să-l silesc nici cu forţa, nici prin viclenie. Un singur mijloc exista să aflu adevărul: trebuia să-l urmăresc cu foarte mare atenţie. Un om ca el nu era capabil să-şi stăpânească mimica feţei. Probabil că nici nu-i trecea prin cap că s-ar putea trăda în felul acesta.

Din acest motiv, m-am aşezat în aşa fel încât Marko să stea cu faţa spre foc. În acelaşi timp, am început să împing cu un retevei în grămada de lemne care ardeau, ca să aţâţ flăcările. Mi-am compus o figură cât se poate de paşnică şi am lăsat pleoapele în jos, ca să-mi acopere ochii pe jumătate şi privirea să nu mai pară atât de ascuţită.

— Drumul prin munţi nu-l cunoşti, începu el, de aceea va trebui să mergi prin Kolastschin. Urmele de căruţă te vor duce până la un vad unde apa este foarte puţin adâncă. În partea de jos a localităţii Kolastschin, Drinul Negru se uneşte cu cel Alb, la Kukus şi, de acolo, curge mai departe, pe lângă Rugova. Nu mergi, însă, de-a lungul Drinului, ci, de la Kolastschin, un drum duce spre Rugova. Vine dinspre Obrida, în sud, şi duce, prin Spassa, la Şhkoder. Acest drum duce pe malul stâng al Drinului, pe malul drept aflându-se Rugova. Acolo, vei trage probabil la han. Pe hangiu îl cheamă Kolami. Îţi dai seama că îţi spun toate acestea, pentru că sunt convins de pieirea ta.

Cuvintele cu care îmi spusese ca, de la Kolastschin, să nu merg de-a lungul Drinului, ci să merg neapărat pe drum fuseseră rostite cu atâta febrilitate, încât am rămas uimit. Voia neapărat să aleg acest drum. Dacă trebuia într-adevăr să fac acest lucru, în cazul în care nu exista altă soluţie, trebuia să fiu foarte prevăzător.

— Mai lasă observaţiile astea, i-am spus. Nu te-am întrebat de drum, ci de donjon.

— Donjonul se află în pădure, la malul fluviului. Oricine poate să ţi-l arate. Ai să găseşti un turn străvechi, pe jumătate dărâmat, care este înconjurat de ruine. Intrarea nu se află jos, pe pământ, ci sus. Aşa se făceau construcţiile pe vremea aceea, pentru a se împiedica luarea cu asalt a donjonului.

— Există o scară?

— Nu, căci nu mai este nevoie de aşa ceva. Zidul are aproape un metru grosime. La anumite distanţe, au fost scoase pietrele, apărând astfel nişte scobituri care fac posibilă căţărarea. Sus, însă, n-ai să găseşti decât nişte ruine şi pereţi căzuţi.

— Şi dedesubt?

— Nu-i nimic.

— Asta n-o mai cred. Doar nu s-a construit turnul până la înălţimea unde se află intrarea fără să existe nişte încăperi şi jos.

— Şi, totuşi, aşa este! Nu s-a găsit niciodată vreo intrare sau trepte care să ducă în jos. În ciuda tuturor căutărilor. Turnul seamănă cu un stâlp rotund, care, de la pământ şi până la înălţimea unde se află intrarea, este masiv şi apoi gol. Există, totuşi, şi nişte grote sub turn, dar nu au nici o legătură cu acesta şi n-au avut niciodată. Sunt grotele de la mina de argint care a existat acolo în timpurile străvechi. Puţul, care ducea de pe munte până sub pământ, a fost astupat. Pe locul acela au crescut tufe şi copaci, aşa că intrarea nu mai poate fi găsită. A existat şi o galerie care ducea de la malul râului până la puţ, pe unde se devia apa din mină. Nu se mai ştia nimic nici despre intrarea în această galerie, până ce a fost descoperită, din întâmplare, de unul dintre prietenii noştri. Prin această galerie se ajunge în mină. Ea duce departe, în adâncul pământului, până ce se ajunge într-o încăpere mare,

rotundă, în care dau mai multe alte încăperi.

— Într-una din aceste încăperi este ascuns Stojko?

— Da.

— În care?

— Dacă ajungi în galerie, când ieşi din ea, nu poţi să dai decât de acea încăpere.

— Este încuiată?

— Doar cu un zăvor de lemn care poate fi tras foarte uşor.

— Se poate merge bine prin galerie?

— Atât de bine, încât n-ai nevoie nici de lumină. Duce tot înainte şi urcă uniform. Pe jos sunt aşezate scânduri, care, e drept, sunt cam lunecoase. Scândurile duc spre un loc unde se trece peste o fisură subpământeană în stâncă. Dar sunt atât de bine fixate, încât nu există nici un pericol.

Zicând acestea, făcu un semn dispreţuitor cu mâna, dar, în ochii lui, am zărit o privire vicleană, triumfătoare, iar sprâncenele lui negre se ridicară şi coborâră de parcă erau mişcate de un gând îndepărtat. Privirea aceasta, precum şi mişcarea sprâncenelor nu durară mai mult de o jumătate de secundă, dar pentru mine fuseseră foarte elocvente, aşa că acum ştiam exact cum stăteau lucrurile. Acolo pândea pericolul, la acea crăpătură în stâncă.

De altfel, Marko mă minţise şi cu cele spuse mai înainte. Partea de jos a turnului nu era, cu siguranţa, construită din piatră masivă. Dacă zidurile erau groase de un metru, ofereau destulă siguranţă împotriva duşmanilor, mai cu seamă că intrarea propriu-zisă se afla la o înălţime destul de mare de pământ. Foştii locuitori ai donjonului avuseseră nevoie nu numai de încăperi de locuit, ci şi de pivniţe şi subterane. De ce să nu le fi construit în partea de jos a turnului?

Să fi existat acolo, la donjon, într-adevăr o mina de argint? Înseamnă că asta fusese înainte de vremea stăpânirii turceşti, când aici domneau hanii bulgari. Hanul Simeon, de exemplu,

care a stăpânit între anii 888–927, a poruncit să se sape în multe locuri, în căutare de metale preţioase. Atunci era posibil să se fi săpat şi aici un puţ. Graniţa, care trecea pe acolo, fusese înconjurată cu turnuri de pază şi unul dintre aceste donjoane putea proteja şi mina.

Dacă presupunerea mea era corectă, atunci se putea trage concluzia că puţul, care se afla în apropierea graniţei, deci în apropierea duşmanilor, nu ajungea în câmp deschis, ci în turn. „Învăţatul” vorbise despre nişte ruine care s-ar fi aflat acolo. Poate gura puţului se situase sub acestea, deci, cel puţin, sub protecţia soldaţilor din donjon.

De aceea, nu credeam povestea cu gura puţului care fusese astupată. Minele vechi sunt închise doar în ţările dens colonizate. Turcul se fereşte să facă o muncă nefolositoare, care mai şi costă. Lui îi este absolut indiferent dacă vreun bulgar sau albanez se prăbuşeşte în gura lăsată deschisă a unui puţ de mină şi-şi rupe gâtul. „A fost voia lui Allah!”, spune el, şi cu asta îşi linişteşte conştiinţa.

Dacă gura puţului mai exista, trebuia să se găsească fie în donjon, fie în apropierea acestuia, ascunsă de ruine. Marko ştia asta precis, dar nu mi-ar fi spus şi nici n-aveam cum să-l silesc. De aceea, am întrebat cu o voce indiferentă:

— Şi unde-i pericolul ăla despre care spuneai că ne-ar pândi?

— O să vedeţi, atunci când o să ajungeţi în încăperea aceea mare, rotundă, pentru a-l elibera pe prizonier.

— Şi în ce constă pericolul?

— Nu ştiu. Chiar dacă aş şti tot nu ţi-aş spune. Un pericol pe care îl cunoşti nu se cheamă că mai e pericol.

— Te-aş putea sili cu biciul să-mi spui despre ce e vorba.

— Şi dacă m-ai omori în bătaie, tot n-aş putea să-ţi spun ceea ce nu ştiu. Ca să scap de ciomăgeală, aş putea, cel mult, să scornesc o minciună.

— Dar de unde ştii că există un pericol acolo?

— Schut a pomenit despre asta. A zis că cel care va intra în încăperea rotundă, fără ştirea lui, va fi pierdut. Probabil a instalat acolo vreun dispozitiv cu care este ucis orice vizitator neinvitat.

— Şi cum se poate găsi intrarea în galerie?

— Nu se poate ajunge decât pe apă acolo. Trebuie să luaţi o luntre şi să mergeţi înainte pe râu, o bucată de drum. În stânga, din apă se ridică un perete de stâncă. Dacă eşti atent, vei găsi un loc unde acest perete face o cotitură. Drinul este foarte adânc acolo şi în acel loc se află intrarea în galerie. Dacă apa are un nivel normal, se poate pătrunde cu barca, fără să te loveşti cu capul de peretele de sus.

— Şi intrarea asta a fost descoperită de curând?

— Da, căci de sus atârnă plante agăţătoare care au ascuns-o. Se intră în galerie cu barca, până unde ajunge apa, apoi barca poate fi legată de un ţăruş care se află înfipt acolo, între pietre.

— Nu e chiar atât de lipsit de pericole. Şi în felul acesta a fost dus Stojko înăuntru?

— Da, la fel şi englezul care stă lângă tine. N-ai decât să-l întrebi. O să-ţi confirme.

— Acolo jos, se mai află alte ascunzători în afară de încăperea cea mare şi rotundă şi celulele care dau din ea?

— Nu. Ţi-am spus tot ce ştiu. Schut mi-a zis că cel care va pătrunde acolo fără permisiunea lui trebuie să moară. Mergeţi la moarte sigură, dacă aveţi într-adevăr de gând să întreprindeţi ceva împotriva lui Kara Nirwan.

— Nu trebuie neapărat să intrăm noi înşine în galerie, îi putem trimite pe alţii.

— O să moară şi n-o să aflaţi niciodată ce s-a întâmplat cu ei.

— Atunci o să poruncesc ca Schut să fie arestat; va fi nevoit să ne ducă înăuntru.

— Pe Schut să-l aresteze? întrebă el, râzând. Dacă vrei să

porunceşti ca cineva să fie arestat în Rugova, trebuie să te adresezi celui mai bun prieten al lui Schut. Nu poţi să întreprinzi nimic împotriva lui. Este foarte respectat acolo. Dacă vei cere ajutor împotriva lui, vei avea de-a face cu oamenii care fie sunt aliaţi lui, fie îl consideră un om atât de cuvios, cinstit şi milostiv, încât n-o să creadă nici un cuvânt din ceea ce le vei spune. Dacă vă veţi ridica deschis împotriva lui, veţi fi consideraţi smintiţi. Dacă veţi acţiona în secret, mergeţi direct la pieire. Faceţi ce vreţi. În orice caz, nu vă aşteaptă decât iadul.

— Iadul? Te înşeli amarnic. Doar mi-ai spus foarte clar ce pericole ne pândesc.

— Nici eu însumi nu le cunosc!

— Nu încerca să mă înşeli! Ţi-am dovedit doar că eşti capabil de aşa ceva. Primul pericol ne aşteaptă pe drumul dintre Kolastschin şi Rugova. Acolo aşteaptă fraţii Aladschy care te-au însoţit. Probabil Schut a avut grijă să-i înarmeze din nou şi probabil că le-a mai dat şi nişte însoţitori. Poate că, totuşi, vom merge pe acel drum, căci nu ne temem de duşmani. Dar ei ar trebui să se ferească din calea noastră. Dacă ne atacă din nou, de data asta nu le vom mai cruţa viaţa.

„Învăţatul” râse mânzeşte.

— Ce idee caraghioasă! spuse. Aladschy n-or să vă facă nimic. Sunt bucuroşi că au scăpat de-aici.

— O să mai vedem noi! Iar cel de-al doilea mare pericol ne aşteaptă în galerie, la locul unde trebuie să trecem, pe scânduri, peste crăpătura din stâncă. N-o să trecem peste scânduri, decât după ce le încercăm. Poate că sunt special construite, astfel ca un neiniţiat să se prăbuşească în prăpastie. Mai încolo, în încăperea rotundă, în care zici că ne pândeşte pericolul, suntem în siguranţă, acolo n-o să ni se întâmple nimic.

Marko trase o înjurătură şi bătu din picior, fără însă să

rostească vreun cuvânt.

— Sper că-ţi dai seama că pot să citesc în tine ca într-o carte deschisă, am continuat. Ştiu că m-ai înşelat. Ţi-ai dat osteneala să nu-mi spui nimic despre pericolul real. Acum am aflat ceea ce voiam să ştiu şi am să poruncesc să fii dus înapoi în grotă. Rămâi cu bine şi pune-ţi la încercare erudiţia. Poate îţi vine vreo idee cum să scăpaţi din grotă. Doar ai studiat geologia şi între stânci şi grote te simţi ca la tine acasă.

Fu din nou legat de picioare şi dus înapoi în grotă. Apoi, Halef vru să aprindă din nou „foculeţul”, dar i-am interzis.

Voiam să vedem acum ce anume conţineau cele două pungi. Halef le aduse din colibă, le deschise şi le scutură conţinutul în eşarfa mea întinsă pe jos. Am numărat şase sute de piaştri în piese de argint şi opt sute în piese de aur. În total erau aproape o mie şase sute de mărci germane. De ce fusese nevoit Stojko să aibă asupra sa o asemenea sumă?

Banii au fost puşi înapoi în pungi. Apoi ne-am dus să cercetăm cei patru cai. Unul dintre ei era un roib cu pete albe, un cal atât de grozav încât l-am încălecat pe dată; pentru a-l încerca fără şa. Se arătă deosebit de simţitor, dar, aşa cum am observat imediat, avea o şcoală care îmi era necunoscută.

— Excelent animal! spuse Lindsay. Îl luăm cu noi?

— Da, am răspuns. Luăm calul. S-ar putea întâmpla ca ticăloşii să găsească, totuşi, o cale să scape din grotă. Pentru cazul acesta, trebuie să ne îngrijim ca cel puţin să nu ne poată urma prea repede.

— *Well!* Vă rog să-mi daţi mie roibul! Venind încoace, am fost aşezat pe un animal care cred c-a fost un ţap. Mă dor şi acum toate oasele, de parcă m-aş fi rostogolit de pe Chimborasso, iar jos m-aş fi dat de-a berbeleacul printr-un codru. Sper că n-aveţi nimic împotrivă?

— Împotriva acestei senzaţii demne de invidiat pe care o

simt oasele, dumneavoastră? Nu, n-am nimic împotrivă.

— Prostii! Mă refeream la faptul că vreau să călăresc eu pe roib!

— Luaţi-l liniştit!

— Şi cât timp pot să-l păstrez?

— Nu ştiu, căci nu ne aparţine.

— Vreţi să-l căutaţi pe stăpânul lui?

— Poate. Nu prea cred să fie calul cărbunarului. Este precis furat. Poate este al lui Stojko.

— Aveţi două sau trei însuşiri care îmi plac foarte mult. Alte calităţi, însă, vă lipsesc cu desăvârşire. De exemplu, în ceea ce priveşte furatul n-aveţi nici un pic de talent.

— Poate aveţi dumneavoastră?

— Inutilă întrebare! Un Lindsay nu fură niciodată. Dar roibul acesta am să-l iau. O captură bună!

— Pentru pungaş, orice poate şterpeli e o captură bună, am spus, zâmbind.

Apoi m-am adresat tovarăşilor mei de drum:

— Luaţi caii de aici! O să ne aşezăm în jurul focului, să vedem dacă mai avem suficientă şuncă de urs pentru toţi. O bucată de labă mai există precis pentru dumneavoastră, *sir* David.

— Şu... şuncă de urs? Şu... şuncă de urs? întrebă Lindsay, căscând o gură mare.

— Exact, *sir!* Osko şi Omar or să ne aducă armăsarii, iar noi mergem să ne înfruptăm din delicatesă.

— Şuncă de la un urs adevărat?

— Da, chiar de la un urs polar pe care l-am prins ieri în capcană. A căzut foarte uşor în ea, pentru că l-am ademenit cu viermi de făină.

— Stupiditate! Prostie! Chiar aveţi un urs?

— O, da! Am reuşit să răpunem un asemenea animăluţ.

— Hai! Povestiţi!

— O să vă povestească Halef. El l-a ucis şi a primit pentru

asta blana lui, după care puteţi vedea ce animal puternic a fost.

— Halef, micuţul? El a ucis ursul? *Well!* Îl cred în stare de aşa ceva. Halef, fii atât de bun şi povesteşte-mi aventura!

Hagiul nu lăsă să-i scape această ocazie şi se supuse imediat rugăminţii. Cea mai mare plăcere a lui era să povestească mai ales dacă era vorba despre vreo faptă de-a lui. Începu în felul lui caracteristic:

— Da, am nimerit ursul şi l-am ucis pe uriaşul din Schar Dagh. Urmele lui parcă erau de la un elefant, iar mărimea lui ar fi putut face toţi oamenii de pe pământ să se cutremure. Şi, totuşi, glonţul nostru i-a pătruns în piept şi cuţitul nostru i-a luat viaţa. Acum nu mai poate ronţăi carne de cal, iar la desert nu se mai poate desfăta cu zmeură. I-am fript labele şi ne-am delectat cu partea dreaptă a dosului său. Cum se face că l-am şters de pe lista celor ce se plimbă pe suprafaţa pământului o să afli acum, ca să-ţi placă şi mai mult această jumătate de labă pe care o mai avem.

După cum se ştie, în ciuda faptului că nici unul dintre ei nu cunoştea aproape deloc limba celuilalt, Halef şi Lindsay se puteau înţelege destul de bine. *Sir* David „adunase” o „colecţie” mică de cuvinte în limba arabă şi turcă, iar Halef, în timpul pe care îl petrecuserăm împreună cu Lindsay, îşi dăduse osteneala să prindă din zbor unele expresii englezeşti şi să le reţină. Pe deasupra, îi povestisem micuţului, la cererea lui, o mulţime de lucruri despre patria mea. Cu aceste ocazii, îşi însuşise un număr de expresii în limba germană şi era tare dornic să folosească aceste cunoştinţe care, în ochii lui, erau deosebit de importante. Avea acum această ocazie de care se bucura teribil.

Povestirea lui se desfăşură pe jumătate în turceşte, pe jumătate în arăbeşte, fiind din loc în loc „împănată” cu frânturi în engleză şi germană. Expresiile în germană le folosi cel mai des, fără să-şi mai bată capul dacă se potriveau sau

nu în context. A ieşit un adevărat talmeş-balmeş, care n-aş putea spune că nu m-a amuzat copios. *Sir* David asculta cu foarte mare seriozitate şi, doar din când în când, mai arunca vreo întrebare, atunci când Halef, folosindu-se cu prea multă îndrăzneală de cunoştinţele sale, se făcea de neînţeles. De altfel, gesturile deosebit de animate cu care micuţul îşi însoţea povestirea contribuiau mult la clarificarea unor situaţii.

Între timp, Osko şi Omar ne aduseseră caii, iar noi am pregătit o frigare cu ajutorul căreia am fript tot ceea ce mai rămăsese din carnea de urs. În povestirea sa, Halef fu foarte corect, relatând lucrurile exact aşa cum se petrecuseră. Într-adevăr, avu grijă să-şi evidenţieze într-o lumină cât mai strălucitoare contribuţia sa la evenimente, dar recunoscu şi faptul că astăzi n-ar mai fi fost în viaţă, dacă nu interveneam eu la timp şi nu-i dădeam animalului lovitura de graţie cu cuţitul.

Sir David era numai ochi şi urechi. Avea obiceiul să nu-şi ia ochii de la cel ce vorbea, atunci când povestirea îl captiva, şi să imite mimica feţei celui ce povestea. Exact acelaşi lucru făcea şi acum. Mimica animată a lui Halef se oglindea fidel pe chipul său. Ochii, sprâncenele, nasul cel mare, gura cea largă, totul se afla într-o continuă mişcare. Îmi venea pur şi simplu să plesnesc de râs, dar mă străduiam din toate puterile să mă abţin.

— *Well!* spuse *sir* David, atunci când Halef termină de povestit. Bine lucrat, dragă hagiule. Tare mi-ar fi plăcut să fiu şi eu de faţă! Mi-aş fi putut completa colecţia de fapte eroice cu încă una.

— Aşa e! i-am spus, zâmbind. Numai că s-a întâmplat că dumneavoastră aţi fost răpit şi închis în donjon. Dar ce faptă eroică v-a determinat să vă daţi peste cap şi să veniţi tocmai în Albania?

— Hm! De mult aştept să-mi puneţi această întrebare.

Ştiam eu că în cele din urmă va trebui să mărturisesc. Să fiţi convins că n-am venit aici decât din dragoste şi prietenie faţă de dumneavoastră.

— Lucrul acesta mă mişcă profund. O prietenie care riscă să se lase afumată într-o grotă din Schar Dagh nu-mi poate provoca decât lacrimi amare şi mă face să cad în extaz.

— Nu vă bateţi joc de mine! Am avut cele mai bune intenţii. Am vrut să vă vin în ajutor.

— Aha! Ştiaţi, deci, unde ne-aţi putea întâlni şi cunoşteaţi pericolul în care ne aflam?

— Fireşte! înainte de a pleca din Stambul, i-am făcut o vizită lui Maflei, cel la care aţi locuit, pentru a-mi lua rămas bun. Fiul lui Isla tocmai se reîntorsese de la Adrianopol. Mi-a povestit tot ce s-a întâmplat acolo. Aşa am aflat că voiaţi să mergeţi la Shköder, la negustorul Galingré, şi că ajunseserăţi la Stambul după ce plecaseră evadaţii. Mi s-au povestit atât de multe lucruri despre individul pe care îl numiţi Schut, încât mi s-a încreţit pielea pe mine de spaimă. M-am hotărât să vă vin în ajutor.

— Cum aş putea să compensez vreodată acest lucru, *sir* David? Aţi pornit atât de hotărât în ajutorul nostru, încât, până la urmă, nu ne-a rămas altceva de făcut decât să vă scoatem afară din grota asta.

— Sigur, râdeţi liniştit de mine! Parcă eu aveam cum să ştiu ceva de hruba asta!

— Nu, n-aveaţi, dar nici noi n-am ştiut nimic şi totuşi nu ne-am lăsat vârâţi acolo. Şi cum aţi reuşit să vă puneţi în aplicare gloriosul plan?

— Foarte simplu. M-am interesat în port de o corabie corespunzătoare, dar n-am găsit nici una care să mă ducă suficient de repede. De aceea, am închiriat un mic vas cu aburi, al unui francez care nu ştia ce încărcătură să ia.

— Sigur că da, absolut caracteristic pentru *sir* David! Pentru că nu găseşte imediat o legătură corespunzătoare,

închiriază de îndată un întreg vas cu aburi. Şi unde se află vasul acum? A plecat înapoi, după ce v-a adus până la ţărm?

— Nu, trebuie să aştepte până mă reîntorc. Se află la Antivari. Prost port, apa e prea puţin adâncă, dar n-am avut încotro.

— Ei, şi acum spuneţi mai departe! Ce aţi făcut după ce aţi coborât pe ţărm?

— Ce-aş fi putut să fac? Vă puteţi închipui şi dumneavoastră! Am luat cai, un tălmaci, câţiva servitori şi am pornit încoace. Asta-i tot!

— Dacă asta numiţi dumneavoastră „tot” aş vrea să ştiu ce înseamnă „nimic”! în timpul călătoriei cu vaporul, aţi avut suficient timp să vă întocmiţi un plan.

— Plan? Dar lucrurile au mers cu totul altfel decât prevăzusem eu în plan.

— Atunci, nici nu mă mai miră faptul că aţi căzut atât de glorios în capcană. Când întreprinzi aşa ceva, trebuie să te gândeşti mai înainte cum vei duce totul la bun sfârşit.

— Dar asta am făcut şi eu. Mi-am cumpărat mai întâi dicţionarul turc-englez Redhouse. M-a costat o groază de bani.

— Şi, atunci, de ce aţi mai avut nevoie de tălmaci?

— Am fost silit. În carte era scris în turceşte mai mult decât pot eu citi.

— Vasăzică, chiar de la început, călătoria dumneavoastră destinată salvării noastre a avut un succes enorm! V-aţi cumpărat o carte pe care n-aţi putut-o citi. Apoi, a trebuit să vă angajaţi un tălmaci care nu pricepea limba engleză.

— Dacă mai râdeţi de mine, încalec pe roib şi vă las aici să jeliţi după mine!

— Da şi o să vă duceţi direct în ghearele lui Schut şi ale celor doi fraţi Aladschy. De fapt, ideea de a merge la Rugova n-a fost deloc rea. Cum se face că v-a venit în cap?

— Am aflat că aţi plecat spre Melnik şi ştiam că vreţi să

ajungeţi la Shköder. Nu exista decât un drum pe care puteaţi merge şi, de aceea, am pornit în întâmpinarea dumneavoastră.

— Dar când v-aţi făcut această socoteală, aţi uitat că nu am obiceiul să călătoresc pe drumul mare. Este într-adevăr doar o întâmplare faptul că ne-am întâlnit aici. Dacă ar fi trebuit să-l căutăm pe Schut în altă regiune, astăzi aţi fi fost un om mort. Vă sunt recunoscător din inimă că, din cauza noastră, v-aţi pus viaţa în pericol. Dar am eu, totuşi, o mică bănuială că nu v-aţi întors din drum doar pentru a ne salva pe noi. Nu-i aşa?

Am făcut un semn cu mâna peste umăr, arătând spre caii noştri. *Sir* David strâmbă puţin din nas, de parcă acesta i-ar fi stat în drum, l-ar fi încurcat; îşi drese glasul de vreo câteva ori şi apoi răspunse:

— *Well!* Aţi ghicit! Mă gândeam că poate v-aţi răzgândit în ce priveşte afacerea cu armăsarul. Tare mult mi-aş dori acest animal. Aş plăti o sumă fabuloasă pentru el!

— Rih al meu nu-i de vânzare şi lucrurile aşa vor rămâne. Dar n-aţi terminat de povestit. Când aţi fost în Antivari, nu v-aţi gândit la cel mai important lucru pe care trebuia să-l faceţi; nu v-aţi gândit să mergeţi la negustorul Galingré?

— Fireşte că m-am gândit şi chiar am fost la el. Asta se înţelege de la sine, pentru că şi dumneavoastră voiaţi să mergeţi la el. Trebuia să mă interesez, să văd dacă nu sosiserăţi deja.

— Asta era imposibil. Dar de avertizat, trebuia să-l avertizaţi, *sir* David!

— Asta am şi făcut.

— Şi el ce-a spus?

— El? Hm, el nu era acolo.

— Şi, atunci, unde era?

— Plecat, în regiunea Pristina, să cumpere cereale. Galingré a câştigat o mulţime de bani din comerţul cu

cereale. Acum şi-a vândut prăvălia şi vrea să deschidă alta în Tjskub, pentru că zona de acolo e foarte bogată.

— De la cine aţi aflat asta?

— De la tălmaci; a auzit vorbindu-se prin oraş.

— Nu de la Galingré însuşi?

— Nu.

Îl cunoşteam destul de bine pe *sir* David. Probabil că intenţionase să facă pe vicleanul, dar comisese astfel cea mai mare prostie. Iubea aventurile şi tot timpul le căuta, dar, de cele mai multe ori, cădea în cursă.

— Tălmaciul şi servitorii i-aţi angajat încă din Antivari? l-am întrebat.

— *Yes!* Am plecat apoi călare spre Shköder. Prost drum, rău pietruit şi, prin unele locuri, pietrele erau chiar smulse, ca să nu poată fi folosit în timp de război. Apoi am mers ore întregi prin mocirlă. Am ajuns murdari şi cu bine la Shköder, unde m-am prezentat de îndată la locuinţa lui Galingré.

— Cine v-a primit la el acasă?

— Am fost primit în birou, care era complet gol, căci vânduse prăvălia. M-a primit reprezentantul lui, un bărbat fin, priceput, cu experienţă şi deosebit de amabil.

— I-aţi reţinut numele?

— Bineînţeles! îl chema Hamd En Nassr.

— Excelent!

— Îl cunoaşteţi cumva?

— Din păcate, îl cunosc prea bine.

— Nu-i aşa că-i un flăcău grozav?

— Mai mult decât grozav! Probabil că s-a bucurat teribil să vă cunoască, mai ales dacă i-aţi vorbit şi despre mine.

— Foarte ciudat! S-a comportat ca şi cum nu v-ar fi cunoscut.

— A avut el un motiv întemeiat pentru asta. I-aţi spus, fireşte, tot ceea ce aveaţi pe suflet?

— Da, i-am povestit totul, întâmplările prin care aţi trecut

la Stambul şi Adrianopol, evadarea lui Barud Al-Amasat, Manach Al-Barscha şi a temnicerului, şi apoi l-am avertizat cu privire la fratele lui Barud, Hamd Al-Amasat.

— Excelent! Şi el ce-a avut de spus?

— Mi-a mulţumit peste măsură şi a poruncit să se aducă vin. Hamd Al-Amasat era acum demascat şi urma să fie gonit. Am făcut un lucru bun. Apoi s-a interesat ce planuri de călătorie aveam. I-am spus că vreau să merg spre Kalkandelen şi Üsküb, pentru că speram să vă găsesc acolo. A considerat că fac foarte bine şi mi-a dat cele mai bune sfaturi.

— Ce om cumsecade!

— Da, nu-i decât un turc, dar totuşi aş putea spune că e un gentleman. Mi-a dat chiar şi o scrisoare de recomandare.

— Aşa! Către cine, stimate sir David?

— Către cel mai însemnat geambaş din ţară, Kara Nirwan din Rugova. Numai că nu l-a cunoscut prea bine pe individul ăsta, căci tocmai datorită acestui negustor de cai am dat de belea.

— Scrisoarea de recomandare era deschisă?

— Nu.

— Şi dumneavoastră n-aţi deschis-o şi n-aţi citit-o?

— Dar ce vă închipuiţi despre mine! Un gentleman să violeze secretul corespondenţei? Mă consideraţi chiar atât de neruşinat?

— Hm! Cred că, în cazul acesta, eu aş fi fost extrem de neruşinat.

— Chiar aşa? Scrisorile străine le-aţi deschide, dar caii străini sunt un lucru sfânt pentru dumneavoastră! Ce individ ciudat sunteţi!

— Uneori e un avantaj să acţionezi aşa, mai ciudat. Vasăzică n-aţi vorbit decât cu Hamd En Nassr? Galingré nu are familie?

— Are nevastă şi o fată căsătorită. Ginerele locuieşte tot în casa lui.

— În locul dumneavoastră, aş fi solicitat să vorbesc şi cu aceste persoane.

— Aşa am vrut şi eu, dar ginerele nu era acolo, iar cele două doamne tocmai se îmbrăcau şi oricum erau foarte ocupate cu împachetatul, aşa că nu puteau primi nici o vizită.

— Au trimis ele vorbă că nu vă pot primi?

— Nu, mi-a spus Hamd En Nassr.

— De ce împachetau?

— Pentru că se mutau la Üsküb. Galingré le trimisese un mesager din Pristina ca să le spună că de acolo va merge direct la Üsküb şi îi va aştepta acolo. Intenţionau să plece la două, trei zile după mine.

— Ştiţi cumva cine a fost mesagerul pe care l-ar fi trimis chipurile Galingré?

— Nu.

— Acest admirabil Hamd En Nassr nu v-a mărturisit că el însuşi era mesagerul?

— Nu mi-a spus nimic despre asta. Dar vă înşelaţi, precis. N-ar fi putut să aducă el mesajul, căci, în calitate de reprezentant al lui Galingré, trebuia să rămână acasă.

— Nicidecum! A plecat cu Galingré şi apoi s-a reîntors pentru a-i lua familia şi averea.

— Dacă ar fi fost aşa, mi-ar fi spus.

— V-a mai ascuns şi alte lucruri. Acest amabil domn, pe care dumneavoastră îl consideraţi un gentleman, este de fapt un ticălos.

— Dar nu puteţi să dovediţi acest lucru!

— Oho, ba încă foarte uşor! După ce aţi plecat, probabil că a râs de s-a prăpădit de dumneavoastră.

— Este o afirmaţie cam îndrăzneaţă!

— Şi pot să afirm şi mai multe! Hamd En Nassr v-a considerat precis un mare prostănac!

În timpul discuţiei noastre, şunca şi laba ursului fuseseră fripte. Lindsay primise laba şi tocmai apucase să bage în gură

prima îmbucătură. Auzind ultimele mele cuvinte, uită s-o mai înghită. Se holbă o clipă la mine, cu laba ursului în mâna stângă, cuţitul în dreapta şi bucata de carne în gura larg deschisă. Apoi, scuipă carnea şi întrebă:

— Vorbiţi serios, sir?

— Da, foarte serios, am răspuns.

Atunci, sări în sus, aruncă laba şi cuţitul cât colo, îşi suflecă mânecile şi strigă:

— *Well!* Să boxăm! Ridicaţi-vă, *sir!* O să vă trag eu un „prost” în coşul pieptului, de-o să zburaţi până în deşertul Gobi! David Lindsay prostănac!

— Staţi jos liniştit, *sir* David, am răspuns. Eu personal nu vă consider prostănac, v-am spus doar că Hamd En Nassr vă consideră aşa.

— Şi de unde ştiţi dumneavoastră asta?

— Aşa m-am gândit.

— Aha! O să vă scot eu din cap ideea asta, *sir!* Tot una e dacă mă numiţi dumneavoastră prostănac sau dacă-mi spuneţi că un altul mă consideră aşa. Ridicaţi-vă! Cine are curajul să mă jignească, să aibă curajul să şi boxeze cu mine! O să vă trag una, în burtă de-o să vă iasă afară pe gură.

— Bine, sunt de acord, sir David! Dar nu acum, ci mai târziu, după ce ne terminăm discuţia.

— Atât de mult nu mai aştept!

— O să aveţi timp suficient după aceea. Aţi realizat ceva, pentru care trebuie să primiţi o decoraţie. Aţi plecat călare spre Shköder ca să-l avertizaţi pe Galingré cu privire la Hamd Al-Amasat şi, în loc să faceţi asta, l-aţi avertizat pe Hamd Al-Amasat cu privire la noi. Aţi venit la Antivari cu un vas cu aburi, ca să fiţi alături de noi în pericolele ce ne ameninţau şi, totuşi, aţi făcut tot ce a fost posibil ca să ne daţi pe mâna duşmanilor. Şi chiar dumneavoastră înşivă, cu cea mai mare naivitate, aţi căzut în capcană. Fireşte că îşi râd de dumneavoastră.

Dacă şi acum tot mai credeţi că trebuie să fiţi considerat un monument de deşteptăciune, atunci nu-mi rămâne nici mie altceva de făcut decât să râd.

Cuvintele acestea îl înfuriară şi mai tare. Strânse pumnii, se proţăpi în faţa mea şi strigă:

— Îndrăzniţi să-mi spuneţi aşa ceva? Ridicaţi-vă! începe lupta! O să vă trag una, de-o să vă fac ţăndări ca pe un castron cu lapte!

— Mai aveţi o clipă răbdare, *sir!* Chiar nu v-aţi dat seama că omul căruia i-aţi transmis avertismentul era exact acela împotriva căruia voiaţi să-l avertizaţi pe Galingré?

— Cum? Ce? Atunci, înseamnă că am fost mai prost decât toţi proştii.

— Aşa mi se pare şi mie. Numele acelui bărbat nu v-a atras atenţia?

— Hamd En Nassr? Nu.

— Dar pe acela împotriva căruia l-aţi avertizat îl cheamă Hamd Al-Amasat!

— Milioane de oameni poartă acelaşi prenume.

— Bun! Noi, totuşi, v-am povestit mai demult întâmplările prin care am trecut în Sahara, v-am povestit despre uciderea tânărului Galingré şi a călăuzei Sadek, la şotul Al-Dscherid. Nu vă mai aduceţi aminte de numele ucigaşului?

— Yes. Era chiar acest Hamd Al-Amasat.

— Pe vremea aceea, însă, îşi spunea altfel. Vă amintiţi?

— Da, ştiu. Îşi spunea „tatăl victoriei”, în arabă Abu En Nassr.

— Ei, şi acum comparaţi cele două nume Hamd Al-Amasat şi Abu En Nassr cu numele presupusului reprezentat al lui Galingré, pe care îl cheamă Hamd En Nassr!

Ţinea încă amândoi pumnii întinşi înainte. Acum, însă, lăsă mâinile să-i alunece uşor în jos. Şi buza de jos i se prăbuşi parcă şi mai mult.

— Hamd… En… Nassr! se bâlbâi. O, cerule! Să fi… să fi…

Îşi înghiţi cuvintele.

— Exact, este chiar aşa cum vă temeţi acum, *sir* David! L-aţi avertizat pe criminal chiar împotriva lui însuşi. V-a considerat atât de... atât... vreau să spun, atât de inofensiv, încât v-a dat şi o scrisoare de recomandare, în care îl sfătuia pe Kara Nirwan să vă înhaţe şi să vă jefuiască. Dumneavoastră, dând dovadă de o cinste de-a dreptul mişcătoare, aţi dus scrisoarea la destinatar şi, fireşte, aţi fost luat prizonier şi trimis aici, ca să fiţi ucis prin „afumare”, precum o trichină într-un cârnat afumat. Pe deasupra, ne-aţi mai şi dat de gol că venim şi, practic, i-aţi pus arma în mână omului pe care îl urmărim. A fost un serviciu extraordinar pe care vi l-aţi făcut dumneavoastră înşivă şi prietenilor dumneavoastră. Asta am vrut să vă spun. Ei, şi acum poate începe boxul. Sunt gata. *Come on*[1].

M-am ridicat şi m-am pregătit, dar el se întoarse încet, se lăsă jos la locul lui şi mai încet îşi înclină capul, se scarpină după urechi şi scoase un oftat atât de adânc, de parcă ar fi vrut să stingă focul dintr-o suflare.

— Ei, *sir* David, credeam că vreţi să-mi trageţi una să mă zvârliţi până-n deşertul Gobi?

— Staţi liniştit! mă rugă, pe un ton jalnic. Cred că un deşert Gobi e ceea ce am eu în cap!

— Să mă faceţi cioburi ca pe un castron de lapte!

— Eu sunt cel mai mare castron de lut din lume!

— Sau că o să-mi scoateţi stomacul afară pe gură!

— Liniştiţi-vă! Trebuie să mă gândesc la propriul meu stomac. Şi pot să mă laud că am unul grozav! *Yes!*

— Se pare că nu mai sunteţi atât de mândru de admirabilul dumneavoastră gentleman din Shköder?

— Ia mai lăsaţi-mă în pace cu ticălosul ăsta! A crezut probabil că în loc de creier am brânză de oi în ţeastă!

— Puţin mai înainte, asta am spus şi eu. De aceea aţi vrut

---

[1] Hai! (lb. engleză — n.t.).

să boxaţi cu mine. Vreţi cumva să renunţaţi la această satisfacţie?

— Cu plăcere, cu foarte mare plăcere! Nici nu mai poate fi vorba de box. Aş vrea să boxez cu mine însumi! Fiţi atât de bun şi trageţi-mi o palmă, dar una atât de puternică, încât, să se audă până în bătrâna Anglie!

— Nu, *sir* David, n-o să fac aşa ceva. Cel care îşi recunoaşte greşeala este scutit de pedeapsă. Şi, ca să vă liniştiţi, am să vă mărturisesc că nouă nu ne-aţi făcut nici un rău. Doar dumneavoastră singur a trebuit să suportaţi urmările greşelii pe care aţi comis-o.

— Asta mi-o spuneţi doar ca să mă consolaţi.

— Nu, ăsta-i adevărul.

— Nu vă cred. Hamd Al-Amasat ştie acum că urmează să veniţi.

— Nu, el probabil ne consideră deja morţi.

— Nu cred să-i treacă prin cap aşa ceva!

— Şi totuşi! Probabil presupune că am căzut în mâinile lui Schut. Negustorul Galingré nu se află în nici un caz la Pristina. S-ar putea să vă fi fost vecin de închisoare în donjonul din Rugova.

— Am auzit bine ce-aţi spus?

— Perfect! Hamd Al-Amasat s-a dus la prăvălia lui Galingré doar pentru a-l ruina. L-a însoţit pe acesta la Pristina şi l-a dat pe mâinile lui Schut. Acolo, i-au luat banii. Întrucât Galingré voia să cumpere grâne, bănuiesc că avea la el o sumă mare de bani. Probabil că tot Hamd Al-Amasat i-a propus şi să-şi vândă prăvălia şi să înfiinţeze una nouă. De aceea averea lui Galingré a fost transformată în bani lichizi. Pentru că el însuşi nu se afla în Shköder, au făcut acest lucru nevasta sau ginerele lui. Hamd Al-Amasat s-a prezentat la ei şi le-a adus vestea falsă că Galingré s-ar îndrepta direct spre Üsküb şi i-ar aştepta să vină şi ei acolo. Aceştia şi-au făcut bagajele ca să plece, dar nu spre Üsküb, cum cred ei, ci spre

Rugova, unde vor dispărea fără urmă, împreună cu banii lor. Planul acesta a fost de mult întocmit şi dus la îndeplinire cu o viclenie deosebită. Hamd Al-Amasat i-a poruncit fratelui lui, Barud, să vină la Rugova, să se întâlnească cu el la hanul lui Kara Nirwan. Biletul acesta a căzut în mâinile mele şi mi-a folosit drept ghid. Cei doi fraţi intenţionau să pornească vreo afacere cu banii jefuiţi sau să trăiască din ei. O parte din pradă îi va reveni lui Schut. Galingré n-a fost ucis, ci lăsat încă în viaţă, pentru că vor, cu ajutorul semnăturii sale, să mai încaseze ceva creanţe, mai târziu. Aşa îmi închipui întreaga poveste şi cred că nu mă înşel.

Lindsay nu spuse nimic. Greşeala pe care o comisese îl apăsa atât de tare, încât nu putea să se mai gândească acum şi la altceva. Am luat laba de urs şi am ţinut-o deasupra focului să se încălzească. Apoi i-am întins-o şi i-am spus:

— Uitaţi necazul ăsta şi desfătaţi-vă mai bine cu delicatesa asta. O să aveţi mai mult de câştigat.

— Vă cred, sir! Dar, pentru o asemenea prostie să fii răsplătit cu o labă de urs friptă mi se pare prea mult, însă o să-mi repar prostia. Hamd Al-Amasat mă va...

— N-o să aveţi ocazia să-i plătiţi cu aceeaşi monedă. Călăuza Sadek, după cum ştiţi, a fost tatăl lui Omar al nostru. Nu putem face nimic altceva decât să-i dăm acestei chestiuni un sfârşit cât mai uman. Acum, luaţi şi mâncaţi, *sir* David! O să-mi povestiţi mai târziu ce s-a întâmplat la Rugova.

— Dar pot să vă povestesc chiar acum.

Smulse cu dinţii o bucată zdravănă din laba de urs, o mestecă, nasul lui executând în acest timp mişcări continue de sus în jos şi invers, şi începu apoi să relateze:

— La Rugova, am tras, fireşte, la hanul lui Kara Nirwan. Hangiul era acasă şi i-am predat scrisoarea de recomandare. A citit-o cu mare băgare de seamă, apoi a împăturit-o şi a băgat-o în buzunar după care mi-a transmis prin tălmaci că sunt foarte bine venit la el, pot să rămân aici cât timp doresc

şi nu trebuie să-i plătesc nimic.

— Aşa cum vă cunosc, cred că l-aţi lăsat imediat să vadă că aveţi destui bani?

— Fără îndoială! Ce, să mă fi luat drept un biet vagabond sărac?

— Am auzit despre asta, când am tras cu urechea la o discuţie dintre cărbunar şi Marko. Acesta din urmă zicea că trebuie să fiţi foarte bogat. Aţi fost neprevăzător, *sir* David!

— Şi ce, voiaţi ca omul acela să creadă că m-am străduit să obţin o scrisoare de recomandare pentru a mânca şi a bea pe gratis?

— Asta-i părerea dumneavoastră, *sir* David. De-a lungul călătoriei noastre, de foarte multe ori n-a fost nevoie să plătim mâncarea şi băutura şi, cu toate acestea, n-am fost luaţi drept cerşetori.

— Nu ştiu cum reuşiţi dumneavoastră aşa ceva. Eu, oriunde m-aş duce, oamenii vor mai întâi să vadă dacă am bani. Şi, cu cât plătesc mai mult, cu atât mai mulţi bani mi se cer. Aşadar, i-am dat fiecărui slujbaş de la han câte un bacşiş gras, pentru care au fost foarte recunoscători toţi.

— Atât de recunoscători încât, în cele din urmă, v-au luat şi libertatea. Şi cum aţi fost atras în capcană?

— Prin tălmaci, căruia i-am povestit pe drum despre călătoriile mele. Printre altele, i-am spus că aş fi dorit să scot la lumina zilei obiecte antice îngropate, tauri înaripaţi şi aşa mai departe, dar că nu prea am avut noroc în acest sens. El i-a povestit asta geambaşului şi acesta m-a întrebat, prin tălmaci, dacă n-aş vrea să încerc să fac nişte săpături şi la Rugova. Cunoştea el un loc unde s-ar găsi ceva foarte valoros. Din păcate, însă, autorităţile interziseseră cercetările.

— Ăsta a fost subterfugiul ca să vă poată atrage să ieşiţi noaptea, nu-i aşa?

— Aşa e. S-a ascuns de tălmaci şi mi-a făcut un semn cum că acesta nu trebuie să afle nimic. Atunci mi-a venit ideea să-i

dau hangiului dicţionarul pe care îl cumpărasem la Stambul, fără însă a-l fi putut folosi. L-a luat şi a plecat.

— Aţi procedat „excelent”. Fără ajutorul tălmaciului, hangiul n-ar fi putut vorbi cu dumneavoastră. Probabil că acesta v-ar fi avertizat. Înmânându-i dicţionarul, i-aţi dat lui Schut cel mai bun mijloc de a vă prinde în plasă, fără ca tălmaciul să devină bănuitor. Şi s-a descurcat Schut cu dicţionarul?

— Foarte uşor. A doua zi, m-a dus într-o odaie retrasă, în care eram numai noi doi. Dicţionarul se afla pe masă. Îşi notase nişte cuvinte, mi le-a citit în turcă şi apoi mi-a indicat traducerea în limba engleză. Cel mai des se repetau cuvintele *kanadli aslan* şi *maden*.

— Aşadar, un leu înaripat într-o mină?

— Da. Mi-a explicat în felul acesta că mă va conduce noaptea, cu o luntre, pe râu, până la o mină, unde s-ar găsi un leu înaripat.

— Şi dumneavoastră aţi crezut această prostie?

— De ce nu? Dacă pe Tigris există tauri înaripaţi, de ce n-ar exista şi pe Drin lei înaripaţi? Nu mi s-a părut deloc un lucru imposibil. În orice caz, am căzut repede de acord. Pe când toţi dormeau, m-a luat şi m-a dus la malul râului. Acolo, ne-am urcat într-o luntre şi am vâslit în susul apei, până ce am ajuns la un perete de stâncă în care se afla o grotă ce era ascunsă în spatele unor plante agăţătoare. Am intrat în acea grotă. Luntrea a fost legată de un stâlp şi apoi Schut a aprins o făclie. Am coborât şi ne-am găsit într-o galerie în care, pe jos, fuseseră aşternute scânduri. El a pornit înainte cu făclia. Galeria urca, până ce am ajuns într-o încăpere mare, rotundă, în care dădeau mai multe uşiţe joase. Schut a băgat făclia într-un inel de fier din zid. Apoi a bătut din palme. Şi-a făcut apariţia unul dintre argaţii căruia îi dădusem un bacşiş. Avea în mână un ciocan. Schut a deschis o uşă. Când m-am aplecat să mă uit înăuntru, argatul mi-a tras una în cap cu ciocanul,

încât m-am prăbuşit.

— Şi n-aţi fost nici un pic neîncrezător?

— Nu. Să-l vedeţi şi dumneavoastră o dată pe acest Kara Nirwan, şi să-mi spuneţi dacă poate fi luat drept un ticălos! Are o figură atât de cinstită, încât pe loc îi acorzi toată încrederea. Abia aici am aflat că el este Schut.

— Să sperăm că o să ajung şi eu să-l văd. Atunci, o să-l examinez cu foarte multă atenţie. Spuneţi mai departe!

— Când mi-am revenit, eram singur. Mâinile le aveam libere, dar picioarele îmi erau prinse în nişte inele de fier fixate în pământ. De jur împrejur erau stânci! Eram prizonier.

— O pedeapsă nu chiar nemeritată pentru imprudenţa dumneavoastră!

— Am înjurat şi m-am rugat, am strigat şi am urlat ore întregi, fără ca cineva să mă audă. Am descoperit că fusesem jefuit de tot ce aveam. Nici ceasul nu-l mai aveam şi îmi luaseră până şi pălăria.

— În ce priveşte jobenul gri, o să vă consolaţi uşor. Iar ceasul? Doar nu vă aşteptaţi ca tâlharii să vă lase un asemenea obiect valoros, bătut cu briliante, numai aşa ca să vă uitaţi dumneavoastră la ceas, în celula aceea întunecoasă.

— L-aş fi ascultat cum bate. Nu ştiu cât am zăcut fără cunoştinţă. În cele din urmă, uşa a fost deschisă. Afară se afla Schut. Avea cu el o făclie, cerneală, hârtie, pană, dicţionarul meu şi un bilet. Toate acestea mi le aşeză în faţă. Mă ţinu în şah cu două pistoale, să nu-l atac, căci aveam mâinile libere. Am aflat că trebuia să mor, dacă nu-i dădeam un ordin de plată de 250.000 de piaştri. Trebuia să scriu pe hârtie acest ordin de plată.

— Asta face cam 16.000 de taleri (50.000 de mărci). Excelentă afacere, dacă Schut prinde deseori asemenea păsări şi chiar primeşte banii. Aţi refuzat, fireşte?

— Se-nţelege de la sine. A mai venit de câteva ori, dar degeaba. A urlat la mine în turcă, armeană, chiar în persană,

dacă am înţeles eu bine, iar eu i-am răspuns în engleză. Nu ne-am înţeles, dar am ştiut exact ce însemnau urletele noastre. În cele din urmă, s-a reîntors cu un argat. Mi-au legat mâinile, mi-au scos lanţurile de la picioare şi apoi mi le-au legat şi pe acestea. Apoi m-au legat la ochi cu un şervet şi am fost cărat pe sus de acolo.

— Unde? Tot prin galerie?

— Nu. Am trecut prin mai multe încăperi şi culoare, mi-am dat seama de asta după sunetul paşilor. Apoi, am fost pus jos. Am fost legat de o frânghie şi am fost tras în sus. Mi s-a părut că durează o veşnicie.

— Vasăzică, există totuşi un puţ! I-aţi văzut gura?

— Aveţi răbdare! Sus, când am simţit aerul proaspăt, am fost din nou pus jos. Nişte oameni vorbeau încet între ei şi am auzit sforăit de cai. Apoi mi-au fost dezlegate picioarele. Am fost urcat în şa şi mi s-au legat picioarele cu o sfoară, pe sub burta calului. În acest timp, legătura de la ochi s-a deplasat puţin şi am zărit nişte ruine şi un turn rotund, probabil donjonul. De jur împrejur era doar pădure.

— Vasăzică, puţul are gura la ruine, în apropierea turnului, aşa cum mi-am închipuit.

— Aşa e. Am fost dus de acolo, în ce direcţie şi în ce societate, ştiţi deja. Doar cu puţin înainte de a ajunge aici, mi-a fost scoasă legătura de la ochi, căci între timp se făcuse întuneric şi oricum nu mai puteam vedea nimic.

— Şi cu dumneavoastră cum a fost? l-am întrebat pe tălmaci. Nu v-a bătut la ochi dispariţia lui sir David?

— O, nu, răspunse acesta. Într-adevăr, nu l-am văzut când m-am trezit, dar, când am întrebat de el, mi s-a spus că plecase în sat. Nu era ceva ieşit din comun. Nu puteam să-i interzic lui *sir* David să meargă în sat şi la râu fără mine. Apoi a sosit Marko. Era încă dimineaţa devreme. Mi-a spus că l-a văzut pe lord şi că acesta voia să merg la el.

— V-a spus asta îndată ce a sosit?

— Nu. Mai întâi a vorbit cu Schut.

— Şi acela i-a dat indicaţii cum să procedeze pentru a vă înhăţa şi pe dumneavoastră. Aţi plecat imediat cu el?

— Da. Mi-a arătat locul unde îl văzuse pe *sir* David, dar acesta nu era acolo. Trebuia să-l căutăm.

— Ce şiret! între timp, au fost chemaţi oamenii care trebuiau să vă înhaţe.

— Chiar aşa. Marko m-a dus la donjon, unde i-am găsit pe argaţii geambaşului Kara Nirwan. Mi s-a spus că englezul trebuia să plece într-o călătorie şi eu urma să-l însoţesc. Dacă refuzam, îmi semnam condamnarea la moarte. Am fost înhăţat, legat de cal şi, de asemenea, la ochi. N-am avut nici o vină că s-a întâmplat aşa.

— Nici nu spune nimeni că aţi fi avut vreo vină. Aţi fi putut muri, fiind total nevinovat. Dar acum aveţi ocazia să contribuiţi şi dumneavoastră cu ceva, ca aceşti oameni să-şi primească pedeapsa. Să-i păziţi cu foarte mare grijă!

— Asta se înţelege de la sine. Dar sper că n-o să mă lăsaţi să aştept prea mult. Nu se ştie ce se poate întâmpla.

— Am să mă grăbesc. Dacă aş fi fost cunoscut în Kolastschin, pe unde o să trecem, v-aş trimite aici nişte oameni, să aveţi cu cine sta. Dar nu cunosc pe nimeni acolo şi n-aş vrea să dau peste niscaiva prieteni de-ai cărbunarului.

— Poate aş putea eu să vă ajut. Un vecin de-al meu din Antivari are nevasta din Kolastschin. Ea are doi fraţi acolo, din care unul o vizitează des. Îl cunosc foarte bine şi sunt sigur că mi-ar face plăcerea să vină aici. Ar putea să-l ia cu el şi pe fratele lui şi încă nişte cunoştinţe.

— Cine-i omul acesta?

— Este *taschdschy*, muncitor într-o carieră de piatră, un flăcău puternic, care nu se teme să facă faţă la trei adversari şi pe care îl cheamă Dulak. O să întrebaţi de el?

— Da, o să-l trimit aici, dacă are timp să vină. Ei, şi acum, cred că am vorbit destul, e vremea să ne culcăm. Nu ştim ce-

o să ne aducă noaptea viitoare. Să stabilim ordinea în care vom face de pază. Vom porni la drum dimineaţă în zori. Pe la prânz, vreau să ajungem la Rugova.

— Lăsaţi-mă doar pe mine să fac de pază, spuse tălmaciul. Dumneavoastră şi însoţitorii dumneavoastră aveţi un drum obositor de străbătut mâine, pe când eu mă pot odihni aici. Şi aşa nu mai sunt decât câteva ore până la ivirea zorilor.

I-am făcut pe voie. Eram convins că era cinstit şi că ne puteam încrede în el.

Cu toate acestea, n-am putut dormi liniştit. Gândul la ticăloşii închişi în grotă, care puteau totuşi găsi o posibilitate de a se elibera, nu-mi dădea pace. Dimineaţă, am fost primul în picioare. M-am dus la grajd, la cei patru cai. Se aflau acolo şi şeile şi păturile. Două pături aveau într-un colţ iniţialele St. şi V. Erau cu siguranţă iniţialele lui Stojko Vites. Doi cai, între care şi roibul, şi două şei erau ale lui. Trebuia să le primească înapoi.

I-am trezit apoi şi pe tovarăşii mei de drum şi m-am strecurat încă o dată în grotă, să mă conving că totul era în regulă acolo. Am poruncit să li se dea prizonierilor apă. De mâncare n-au primit nimic, deşi în coliba cărbunarului văzusem nişte făină, precum şi alte alimente.

La început, am vrut să ardem armele găsite în ascunzătoarea cărbunarului. Apoi, ne-am răzgândit şi le-am lăsat intacte. Putea să le ia tălmaciul şi să facă ce voia cu ele. Intenţiona ca cele rămase după ce îşi alesese el câteva să le dea oamenilor pe care aveam să-i trimit din Kolastschin. I-am recomandat încă o dată să păzească bine intrarea în grotă şi ne-am luat rămas bun de la el. Soarele nu-şi făcuse încă apariţia la orizont, când am părăsit valea aceea funestă.

9. Atacul prin surprindere

Niciodată nu şezuse hagiul mai elegant în şa ca în acea dimineaţă. Pentru ca să nu o care ca pe un pachet incomod, îşi pusese pe el armura, îşi încinsese sabia de Damasc şi îşi pusese la cingătoare pumnalul. Cu armura lui Stojko pe el, micuţul părea şi mai impozant ca de obicei.

Pentru ca platoşa să se poată observa în întregime, nu-şi mai îmbrăcase caftanul, ci îl agăţase peste umeri cu ajutorul unui şnur, ca pe o manta care, în fuga calului, flutura precum o flamură. La turban, îşi fixase o basma de mătase, cu dungi roşii şi galbene, o amintire din Constantinopol. Şi basmaua flutura veselă în bătaia vântului. Armura argintie strălucea puternic sub razele soarelui, în vreme ce călăream peste înălţimile care străjuiau punctul de întâlnire dintre Drin şi Vardar. Stânci abrupte se înclinau primejdios peste Valea Drinului.

Pereţi de stâncă, defilee şi prăpăstii. Acesta era peisajul oferit de această regiune. Munţii Peninsulei Balcanice, îndeosebi cei din vest şi mai ales munţii Schar Dagh, erau formaţi, în cea mai mare parte, din mase imense de stânci prăpăstioase. Pereţii verticali, de mai multe sute de metri înălţime, nu sunt o raritate aici. Călătorind printre aceste ziduri atât de apropiate unul de altul, străinul are sentimentul că masele imense de piatră stau parcă gata pregătite să se prăbuşească peste el. Involuntar, îţi îndemni calul să grăbească pasul, pentru a scăpa de conştiinţa apăsătoare a slăbiciunii omeneşti şi a lăsa pericolul în urmă.

Având în vedere particularităţile regiunii muntoase, este explicabil de ce locuitorii de aici sunt foarte pricepuţi în a-şi apăra independenţa împotriva cuceritorilor. Se pare că defileele întunecoase, ameninţătoare şi reci au influenţat

foarte mult caracterul şi constituţia corporală a populaţiei de aici. Schipetarul este faţă de străini la fel de grav, închis şi duşmănos ca şi ţara sa. Silueta sa vânjoasă, puternică, figura sa gravă, cu trăsături aspre, parcă cioplite în granit, ochii săi cu privirea rece, distantă şi ameninţătoare se potrivesc întru totul cu priveliştea oferită de munţii în care îşi are sălaşul. Viaţa sa interioară numai luminoasă şi prietenoasă nu se poate chema. E străbătută de abisuri adânci, în care spumegă apele urii, ale răzbunării şi ale mâniei neînduplecate. Chiar şi ei între ei, aceşti oameni sunt suspicioşi. Seminţiile trăiesc izolate una de cealaltă, la fel şi familiile. Împotriva intrusului, însă, se adună toţi laolaltă, precum grămezile gigantice de stânci, ce nu-i lasă călătorului, decât în puţine locuri, un spaţiu îngust, anevoios de trecut.

Cam acestea îmi erau gândurile, în vreme ce mergeam pe urmele de căruţă, prin despicături înguste şi cariere de piatră acoperite cu fărâmituri de stâncă, peste creste ascuţite şi povârnişuri râpoase, spălate de ploi. Nu puteam să-mi dau seama cum îşi purtase Junak, negustorul de cărbuni, căruţa sa amărâtă pe acest drum. Calul trebuie să fi făcut adevărate minuni. În orice caz, comerţul, cu cărbune nu fusese motivul real pentru care bătuse drumul acesta atât de anevoios şi periculos. Mă gândeam că, în realitate, aceste călătorii serviseră, de fapt scopurilor criminale ale lui Schut şi ale cărbunarului.

După ce am depăşit aceste masive muntoase, drumul a devenit mai bun. Am coborât peste zona premontană şi, aici, am zărit deja licărind în lumina soarelui apele Drinului Negru. Terenul stâncos începea să facă loc pământului moale. Pădurea întunecoasă devenea mai rară şi apoi, încet, încet, se transformă într-o câmpie acoperită cu tufe, din a cărei opulenţă răsăreau brazde verzi de livezi. În cele din urmă, am ajuns la râu.

Aici se afla vadul despre care ne vorbise Marko. Urmele de

căruţă treceau prin apă şi apoi ieşeau pe malul celălalt.

Din cauza cailor pe care îi luaserăm cu noi, drumul fusese mai istovitor. Acum trebuia să ne dăm osteneala să-i trecem peste râu. Eram nevoiţi să-i trecem dincolo călare pe ei, unul câte unul. Din fericire, în continuare drumul nu mai era greu. Trecea peste o câmpie acoperită cu iarbă şi apoi urca uşor, până ce ajunserăm la ogoare cultivate şi am văzut localitatea Kolastschin la poalele şirului de munţi ce se desfăşura din acel loc. De la Gurasenda şi Ibali, pe partea stângă, urca drumul pe care se afla satul.

Pe primul om întâlnit l-am întrebat de Dulak, muncitorul de la cariera de piatră. Întâmplarea a făcut să stăm de vorbă tocmai cu fratele lui. Acesta ne-a dus la locuinţa lui Dulak care, din fericire, era acasă.

Cei doi fraţi arătau ca nişte bărbaţi puternici, cu o înfăţişare cam de sălbatici, dar chipurile lor îţi trezeau încrederea. Locuinţele lor se aflau chiar la intrarea în sat. Din această cauză s-a întâmplat că nu ne-a mai văzut nici un alt locuitor al satului şi nu s-a mai zgâit nimeni la noi şi nu ne-a mai incomodat, ca de obicei.

I-am trimis pe tovarăşii mei de drum, cu caii, în spatele casei, iar eu am intrat singur în casă, cu cei doi fraţi. Voiam să fim văzuţi de cât mai puţini oameni posibil, ca să nu se afle că intenţionam să trimitem pe cineva la grotă.

Cei doi fraţi acceptară pe loc să-mi îndeplinească dorinţa, dar mă sfătuiră să nu mă bazez şi pe alţi locuitori ai satului.

— Trebuie să ştii, effendi, spuse Dulak, că nu poţi avea încredere în nimeni de aici. Bogatul Kara Nirwan s-a priceput grozav să se facă peste tot iubit. Nimeni n-o să te creadă că el e Schut şi, de îndată ce-şi vor da seama că vrei să întreprinzi ceva împotriva lui, îl vor avertiza cu privire la voi. Îţi mărturisim sincer că şi nouă ne vine greu să te credem. Dar îmi pari un om cinstit şi, pentru că te-a trimis la mine prietenul meu, tălmaciul, o să fac ceea ce îmi ceri. Însă nu

trebuie să mai spunem nimănui altcuiva ceva. O să plecăm chiar acum şi ai face bine să nu mai rămâi nici tu prea mult pe aici.

— Aveţi cai?

— Nu. Dacă am nevoie de un cal, pentru a-mi vizita sora, la Antivari, pot foarte uşor să închiriez unul. Dar de ce mă întrebi? Ar trebui să mergem călare?

— Da, ca să ajungeţi acolo cât mai curând posibil. Cunoaşteţi drumul care duce în valea unele sălăşluieşte cărbunarul?

— Sigur că da.

— Atunci o să vă dau şi cai pe care, probabil, îi veţi putea păstra pentru voi.

Le-am povestit cum am intrat în posesia animalelor şi apoi i-am întrebat dacă îi cunoşteau pe cei doi Aladschy şi dacă nu cumva îi văzuseră.

— Îi cunoaştem, răspunse Dulak, căci au venit deseori prin această zonă. Sunt temuţi pe aici, dar nu îndrăznesc să tragă în gazdă la cineva din sat. Cred că acum sunt din nou aici şi încă nu singuri. Presupun că-i aşa după tot ceea ce am văzut ieri.

— Aş putea să aflu şi eu ce anume ai văzut?

— N-am nici un motiv să-ţi ascund acest lucru. Cariera de piatră unde muncesc se află în stânga drumului care duce prin Rugova în pădure. Pentru a ajunge acolo, trebuie să traversez tot satul şi să mai merg încă o jumătate de oră. Apoi calea mea se abate de la drumul principal şi o ia prin pădure. În acest loc, muntele formează o curbură mică, în formă de semicerc, care este acoperită cu tufe dese, iar pe lângă deschizătura sa trece drumul. Ca să ajung la carieră, trebuie să trec prin această curbura. Ieri seară, am auzit, în apropierea curburii, nişte voci care veneau dinspre tufişuri. M-am uitat mai atent şi am zărit opt sau nouă cai pe care şedeau călare tot atâţia oameni. N-am putut să le văd figurile,

dar era încă destulă lumină pentru a recunoaşte între cai şi doi pagi. M-am gândit imediat că cei doi fraţi trebuie să fie prin preajmă.

— Oamenii aceia te-au văzut şi ei pe tine?

— Nu, am fost suficient de prevăzător şi m-am reîntors în sat fără să fiu văzut. Acolo unde se termină pădurea şi încep să se vadă primele case, am mai văzut un bărbat, întins în iarbă. Calul lui păştea în apropiere. Omul privea spre sat, de parcă aştepta să vină cineva de acolo.

— Ai vorbit cu el?

— Nu. De obicei mă feresc să-mi bat capul cu problemele altora.

Eram convins că cei doi Aladschy intenţionau să ne atace pe neaşteptate la acea curbură. Presupuneau probabil că vom trece pe acolo. Călăreţul singuratic fusese trimis să facă de pază, pentru a-i informa de sosirea noastră. Se impunea, deci, să ne familiarizăm puţin, cu această zonă. De aceea, m-am interesat:

— Nu mai există nici un alt drum de aici spre Rugova?

— Nu, effendi, nu mai există.

— Nu se poate ocoli spre dreapta, spre Drinul Negru?

— Din păcate, nu. La dreapta drumului, sunt mai întâi nişte câmpuri, apoi livezi şi apoi, între drum şi râu, nu se află decât mlaştini adânci. Acolo unde se termină smârcurile, încep stâncile înalte, abrupte. Drumul duce, pe o distanţă de o oră, printre stânci de netrecut, până ce se ajunge în apropiere de Rugova. Mai există, din loc în loc, câte o cotitură, dar, dacă o urmezi, trebuie să te reîntorci în scurt timp, căci nu se poate merge mai departe.

— Vasăzică, în stânga se află curbura. Cum arată partea cealaltă a drumului?

— Tot mlaştini sunt şi acolo. Să nu cumva să-ţi treacă prin cap să treci pe acolo! Ai fi pierdut. După aceea, încep stâncile.

— Aşadar, zona este foarte periculoasă pentru noi. Dar trebuie totuşi să trecem!

— Poate o să reuşiţi, dacă veţi călări în fuga mare. Dar pietre şi gloanţe vor fi din belşug.

După ce am purtat aceasta discuţie, le-am dat caii celor doi fraţi. N-am păstrat decât roibul şi un alt cal care era cel mai bun dintre ceilalţi, pentru a-i înapoia animalele lui Stojko. Apoi, ne-am luat rămas bun.

Prin sat, am trecut în galop, dar, când am ieşit din acesta, ne-am oprit. Le-am împărtăşit tovarăşilor mei de drum ceea ce-mi spusese Dulak. I l-am dat pe Rih lui Halef, iar cu am luat calul lui şi apoi i-am rugat să mai rămână puţin acolo şi după aceea să vină încet după mine. Apoi, am dat pinteni calului şi am călărit atât de repede, încât să ajung la cel ce stătea de pază înainte ca acesta să-i zărească pe prietenii mei. Încă de departe am constatat că erau acum doi oameni care făceau de pază şi care şedeau întinşi pe iarbă, la marginea pădurii. Caii se aflau lângă ei.

M-au zărit venind şi păreau că discuta despre mine. Erau jerpelit îmbrăcaţi, dar în ochi le lucea cutezanţa şi viclenia.

Am salutat, am descălecat şi m-am îndreptat încet spre ei. S-au ridicat şi m-au măsurat cu nişte priviri ascuţite. Erau foarte supăraţi că nu rămăsesem în şa. Am citit asta pe feţele lor.

— Ce cauţi aici? De ce nu-ţi vezi de drum? mă întrebă unul dintre ei.

— Pentru că vreau să mă interesez la voi de drum, a sunat răspunsul meu.

— Pentru atâta lucru, puteai să rămâi în şa. N-avem timp să ne ocupăm de tine.

— Dar, după câte văd, n-aveţi nici o alta treabă.

— Asta nu te priveşte pe tine! Întreabă şi o să-ţi răspundem. Apoi, însă, cară-te!

Armele şi le lăsaseră în plata Domnului, în iarbă. Aveau la

brâu cuţite şi pistoale, gata pregătite să pună mâna pe ele. Trebuia să-i fac inofensivi şi, pentru asta, trebuia să mă grăbesc, ca să nu aibă timp să pună mâna pe arme. Pentru a nu le trezi neîncrederea, îmi lăsasem armele să atârne la ciochină. Trebuia să le înhaţ armele, pentru că intenţionam să-i pocnesc cu patul acestora. Mi-am compus, deci, o figură inofensivă şi atu spus:

— Păreţi atât de prost dispuşi, încât cred că aş fi făcut mai bine să-mi văd de drum. Dar, pentru că nu cunosc drumul, sunt silit să vă rog să-mi daţi unele informaţii.

— De ce n-ai întrebat în sat?

— Am întrebat, dar, ce-am aflat de acolo nu m-a mulţumit.

— Poate că nu i-ai înţeles pe oameni ce ţi-au spus. Se cunoaşte după cum vorbeşti că eşti străin. De unde vii?

— Din Ibali.

— Şi încotro te duci?

— Spre Rugova şi cred ca drumul ăsta acolo duce nu?

— Acolo duce. N-ai decât să-l urmezi şi n-ai să le rătăceşti, căci nu există vreun altul, ocolit. Şi la cine te duci la Rugova?

— La geambaşul Kara Nirwan, ca să închei cu el o afacere grasă.

— Aşa! Da! Cine eşti?

— Sunt un…

Am fost întrerupt. Celălalt, care până atunci tăcuse, scoase un strigăt puternic şi făcu câţiva paşi mai încolo, îndepărtându-se astfel de arme. Privea spre sat.

— Ce se întâmplă? întrebă camaradul lui şi îl urmă, în vreme ce eu am rămas pe loc.

— Uite, vin nişte călăreţi. Să fie ei?

— Sunt patru. Se potriveşte. Trebuie imediat…

N-a mai continuat. Mă ghemuisem în spatele lui şi apucasem una dintre flinte. Cel ce vorbise se prăbuşi sub prima lovitură trasă cu patul armei. Cea de-a doua lovitură îl nimeri pe tovarăşul său, înainte de a apuca să se răsucească.

Apoi, am luat repede frâiele, chingile şi curelele de la scăriţele cailor şi m-am apucat să-i leg pe cei doi. Tocmai terminasem, când au ajuns şi tovarăşii mei de drum.

— Doi contra, unu? spuse Lindsay. Asta se cheamă o treabă bună!

Întrucât armele celor doi n-aveau nici o valoare pentru noi, le-am distrus şi le-am aruncat.

Acum, trebuia să fim precauţi. Am încălecat din nou pe armăsarul meu şi am pornit apoi toţi la drum, ţinându-ne armele în mâini. Dacă în stânga noastră s-ar fi aflat teren întins de pădure, ar fi fost uşor să ne strecurăm neobservat la adăpostul copacilor; dar, chiar acolo unde începea pădurea, se ridica şi stânca acoperită cu brazi.

În dreapta, am zărit mlaştina. Locuri înşelătoare, acoperite cu muşchi sau cu plante de mlaştină, cu frunze mari, alternau cu băltoace uleioase, care aveau un aspect amăgitor.

Pentru ca să nu se poată vedea câţi suntem, călăream foarte aproape unul în spatele celuilalt. Din nefericire, drumul era atât de pietros, încât zgomotul produs de copitele cailor noştri trebuie că se auzea la o distanţă destul de mare. După un sfert de oră, am zărit, în dreapta, capătul mlaştinii şi locul unde stânca se ridica din nămol. În stânga, se afla curbura despre care ne vorbise Dulak.

Acum, am călărit şi mai încet şi cu mai mare precauţie decât înainte. Eu mă aflam în frunte. Tocmai voiam să mă răsucesc, pentru a le spune tovarăşilor mei de drum să pornească în galop, când a răsunat un strigăt puternic. Pocni o împuşcătură. Glonţul trecu şuierând pe lângă mine şi, în acelaşi timp, o piatră îmi zbură drept în cap, lovindu-mă atât de tare, încât aproape mi-am pierdut cunoştinţa şi am văzut o groază de stele verzi în faţa ochilor. Din fericire, piatra doar mă zgâriase. Fusese aruncată cu o praştie. Celui pe care l-a izbit astfel o piatră îi va veni uşor să creadă cum a reuşit David să-l ucidă pe Goliath cu o simplă piatră trasă din

praştie.

Numai că, acum, nu era timp de asemenea consideraţii. O a doua piatră lovi roibul. Acesta sări în două picioare, aşa încât Lindsay trebui să-şi folosească întreaga îndemânare pentru a nu fi trântit la pământ şi a se menţine în şa.

— Înainte! strigă Halef. Înainte!

Îi trase calului său o lovitură de bici şi se repezi înainte. Osko şi Omar îl urmară. Dar Lindsay nu-şi mişcă animalul înainte. Acesta azvârlea din toate cele patru picioare şi se cabra.

Eu m-am oprit în mijlocul drumului. Mi se părea că am în cap mii de clopoţei care sunau neîncetat. Nu eram capabil nici să gândesc, nici să fac vreo mişcare. Atunci, pocni o nouă împuşcătură. Venise dinspre un platou de stâncă, unde se afla trăgătorul. Glonţul trecu foarte aproape de armăsarul meu şi împrăştie în jur aşchii de piatră.

L-am văzut pe trăgător la vreo 12 metri de partea cealaltă a drumului. Rânjea batjocoritor spre mine şi-şi îndreptă pistolul în direcţia mea. Faptul acesta mă făcu să-mi revin într-o oarecare măsură. Am ridicat iute carabina şi am tras. Şi pistolul lui pocni în acelaşi timp cu arma mea. Nu nimeri nici de data aceasta, dar glonţul meu îşi lovise bine ţinta, căci acela se prăbuşi la pământ. În aceeaşi clipă, carabina îmi scăpă din mână. Roibul lui Lindsay ajunsese, în sfârşit, la părerea că acesta nu prea era un loc confortabil de stat. Îşi vârî capul între picioare, azvârli în sus cu partea dinapoi a trupului şi ţâşni din loc, dar, din nefericire, trecu atât de aproape de mine, încât călăreţul îmi lovi arma cu capul şi mi-o smulse din mână. În acelaşi timp, am primit şi o izbitură puternică în şoldul stâng încât am fost nevoit să mă agăţ cu amândouă mâinile de gâtul calului. O smucitură de cingătoare mă aruncă într-o parte, împreună cu armăsarul, apoi am mai simţit încă o lovitură puternică în cap şi *sir* David zbură de acolo.

Nefericitul englez mă dezarmase şi încă într-un moment când aveam stringentă nevoie de arme. Cum se întâmplase acest lucru n-am reuşit să văd, căci mă uitam spre cel care se prăbuşise sub glonţul meu. Am aflat abia mai târziu de la Lindsay. Acesta îşi ţinuse încordat arma în mâna dreaptă, pentru ca să nu o piardă, în vreme ce calul lui se cabra. Apoi când roibul ţâşnise atât de aproape de mine, Lindsay îmi smulsese mai întâi carabina din mână, lovindu-se cu capul de ea, şi apoi ţeava flintei, izbindu-mă cu ea în şold, aşa încât aceasta pătrunsese pe sub cingătoare, o rupsese şi apoi se agăţase de cureaua cu care atârna de ciochină ucigaşul de urşi. Şi această armă îmi fu smulsă. Ce-i drept, am întins iute mâna să apuc, dar n-am prins nici muscheta, nici cingătoarea, ci doar barda, pe care o aveam la brâu. Muscheta, carabina, cingătoarea şi eşarfa cu cuţitul şi cu revolverele zăceau la pământ.

Aş fi sărit de pe cal să-mi adun armele de pe jos, dar ciocnirea cu roibul îl turbase pur şi simplu pe Rih al meu, care era atât de înţelept de obicei. Necheza furios şi o porni în urma răufăcătorului, care zbura în goană nebună, aşa încât abia am reuşit să mă aşez cum trebuie în şa şi să apuc cel puţin barda.

Era prima dată când Rih o pornea aşa la goană, cu mine în spinare, şi o făcu atât de hotărât, atât de energic, încât am trecut ca în zbor prin curbură.

Împuşcături pocneau, oameni urlau, o bardă îmi vâjâi foarte aproape de nas. Am apucat frâul cât mai de sus şi m-am aruncat spre spate, pentru a potoli armăsarul cât de cât... între timp, nu puteam să fiu atent la nimic altceva. O pocnitură, un strigăt... Lindsay făcu o tumbă peste şa şi zbură prăbuşindu-se la pământ. Armăsarul meu se ciocni în fugă de roib. Probabil voise să se răzbune pentru izbitura primită, în orice caz, furia lui se risipise acum. Rih necheză lung şi se supuse din nou frâului. Eu, însă, nu mă simţeam deloc la fel

de bine ca el. Deodată, am văzut negru în faţa ochilor. În spatele meu am auzit tropot de copite şi voci care scoteau strigăte sălbatice. În faţa mea, Halef strigă:

— Englezul, englezul! Înapoi, repede înapoi!

M-am recules în grabă şi am sărit din şa, pentru a-l putea apăra pe Lindsay, care zăcea nemişcat la pământ. Dar urletele din spatele nostru mi-au distras atenţia de la acesta. Fraţii Aladschy se apropiau în salturi mari, urmaţi de vreo şase sau opt indivizi, care scoteau nişte urlete drăceşti şi trăgeau, din faţă, asupra noastră... o prostie din partea lor, căci nu ne nimeriră. Dacă şi-ar fi păstrat gloanţele până ce ar fi ajuns în apropierea noastră, atunci s-ar fi terminat cu noi.

În asemenea momente, nu mai ai timp să te gândeşti la faptul că-ţi vâjâie capul. I-am văzut pe duşmanii care veneau năpustindu-se asupra noastră, precum şi pe prietenii mei care se întorceau. Halef era în frunte.

— Unde sunt armele? strigă el şi sări din şa în plin galop al calului său. Sidi, unde-s armele tale?

Nu mai aveam timp să-i dau explicaţii, căci cei doi Aladschy mai aveau doar câteva secunde până să ajungă la noi.

— Ţine-te bine! Trage! am strigat şi am mai avut timp doar să-i smulg hagiului sabia din teacă.

Cu sabia în mâna stângă, cu barda în dreapta, am sărit într-o parte, ca să am stâncile în spate, ca acoperire. Când m-am răsucit, cei doi fraţi se repeziră asupra mea cu mişcări de sălbăticiuni. Ţinându-şi bărzile strâns în pumni, îşi îndreptară pistoalele, în mâinile stângi, asupra mea şi traseră de la o distanţă de cel mult doisprezece paşi.

M-am aruncat la pământ. Gloanţele vâjâiră pe deasupra mea şi se izbiră de stâncă. Nu m-am ridicat imediat, căci se putea să aibă pistoale cu două ţevi, aşa că m-am grăbit să mă apropii cât mai mult de peretele de stâncă, ţinând într-o mână sabia şi în cealaltă barda. Într-adevăr! Pocniră iar două

împuşcături, care însă nu mă nimeriră nici de data aceasta. Apoi, m-am ridicat iute în picioare.

Între prima şi cea de-a doua împuşcătură nu trecuse nici o secundă. Fraţii erau cât se poate de înverşunaţi. Dar acum îşi aruncară cât colo pistoalele, care nu mai le erau de folos şi săriră asupra mea cu bărzile ridicate.

Nu puteam să fiu atent decât la ceea ce se întâmpla cu mine, dar am zărit, totuşi, că Lindsay încă zăcea nemişcat la pământ. Ceilalţi trei îşi descărcaseră armele în agresori şi îi nimeriseră pe câţiva, dar acum eram înconjuraţi de restul.

Mai târziu, Halef îmi mărturisi, mâhnit, că trăsese asupra celor doi Aladschy dar nu îi nimerise, căci mâinile îi tremuraseră de agitat ce fusese. Acum, şase duşmani îi înfruntau, pe el şi pe ceilalţi doi tovarăşi de drum ai noştri. Nu puteam să le vin în ajutor. Fiecare dintre noi avea de înfruntat câte doi duşmani.

Eu trebuia să fac faţă celor două bărzi ridicate asupra mea! Doi uriaşi, bine instruiţi în mânuirea acestor arme, împotriva mea care, până acum, nu folosisem decât tomahawkul cel uşor, în lupta corp la corp! Numai sângele rece mă putea salva. Nu aveam voie să-mi risipesc puterile şi trebuia să mă rezum doar la a le evita loviturile şi a exploata fulgerător orice avantaj.

Spre norocul meu, Aladschy erau orbiţi de furie. Loviturile lor erau dezordonate. Se împingeau unul pe celălalt, luându-se parcă la întrecere care să-mi dea lovitura mortală, şi astfel barda unuia stătea în calea bărzii celuilalt. Pe deasupra, urlau ca un tigru rănit căruia i se luaseră puii.

Stând cu spatele foarte aproape de peretele de stâncă, fără însă a mă sprijini de acesta, ceea ce mi-ar fi limitat libertatea de mişcare, şi cu privirea ascuţită îndreptată spre cei doi, m-am apărat de loviturile lor, când parând puternic, când lovind la rândul meu, de jos în sus şi apoi prin răsuciri în cerc, atunci când loveau amândoi în acelaşi timp. Nici una din

loviturile lor nu mă nimeri. Calmul meu le dublă înverşunarea şi îi determină să devină necugetaţi în luptă.

Dincolo, în mijlocul drumului, se striga, se blestema şi se auzea o asemenea gălăgie de parcă o sută de oameni se luptau între ei. Ambele părţi îşi folosiseră gloanţele din flinte; se mai auziră câteva împuşcături de pistoale. Acum, erau încăieraţi corp la corp. Trebuia să fac tot posibilul să termin cât mai repede cu cei doi inamici ai mei, pentru a le putea veni în ajutor prietenilor mei.

Figurile celor doi erau vinete de furie şi înverşunare. Gâfâiau şi făcuseră spume la gură. Întrucât mă apărusem de loviturile lor, începură să păşească spre mine. Trebuia să mă folosesc de acest lucru.

Tocmai parasem două lovituri simultane de bardă cu o mişcare rotativă, când Sandar ridică piciorul pentru a mă lovi în trup, în vreme ce fratele lui se pregătea să-mi tragă o nouă lovitură. Îndată, barda mea şuieră izbind genunchiul lui Sandar şi apoi m-am tras iute într-o parte pentru a mă feri de barda lui Bybar, căci nu mai aveam timp să parez lovitura. Sandar se prăbuşi la pământ, urlând de durere. Barda îi alunecă din mână.

— Fir-ai al dracului! urlă Bybar. Eşti un om mort! Până aici ţi-a fost!

Îşi luă un asemenea avânt, încât barda aproape îi scăpă pe spate. Nu mai aveam acum a mă teme de fratele lui şi nici spatele nu mai trebuia să mi-l păzesc. De aceea, mi-am schimbat locul şi am sărit într-o parte, îndepărtându-mă de stâncă. Bybar nu putu să arunce barda, căci nu rămăsesem pe loc. M-am învârtit în jurul lui, privindu-l ţintă şi, în acelaşi timp, schimbând în mâini cele două arme, aşa încât acum ţineam barda în stânga şi sabia în dreapta. Bybar se răsucea ca sfârlează. Când văzu cum schimbasem armele în mâini, strigă batjocoritor:

— Vrei să mă ataci cu sabia? O să dai greş, vierme!

— Doboară-l! strigă Sanclar, care zăcea la pământ şi-şi ţinea genunchiul cu ambele mâini. Mi-a zdrobit piciorul. Doboară-l!

— Îndată, îndată! De asta o să aibă parte!

Am stat pe loc, ca să-i dau timp să lovească. Barda lui vâjâi pe jos. În acelaşi timp se ridică şi barda mea în sus. Cele două arme se ciocniră. Fireşte lovitura lui fusese mai puternică decât a mea. Asta şi intenţionasem. Trebuia să i se pară că îmi aruncase barda din mână.

— Aşa e bine! urlă el. Acum eşti terminat!

Ridică din nou barda.

— Da, acum! am răspuns.

Sabia din oţel de Damasc luci în aer — o săritură înapoi, o lovitură iute — şi barda căzu împreună cu mâna care o ţinea. Tăişul extraordinar de bine ascuţit o retezase din membrul căruia îi aparţinuse.

Bybar lăsă braţul în jos, se holbă o clipă la ciotul din care ţâşnea sângele şi apoi mă privi ţintă. Se făcu albastru la faţă, ochii îi ieşiră din orbite şi scoase un urlet îngrozitor. Ridică pumnul sănătos să mă lovească, dar braţul îi căzu neputincios. Se răsuci uşor într-o parte şi căzu greu la pământ...

Sandar înţepeni de spaimă. Când văzuse zburând mâna fratelui său, sărise în picioare. Stătea şi acum drept, în picioare, în ciuda durerii pe care, o simţea în genunchiul rănit. Ochii îi erau inexpresivi, privirea goală, ca a unui cadavru. Un şuierat îi ieşi dintre buzele golite de sânge, un geamăt chinuit, precum bâiguiala plină de spaimă a unuia lovit de dambla şi, apoi, deodată, un blestem îngrozitor, încercând în acelaşi timp să se arunce asupra mea. Când, însă, ridică piciorul sănătos, celălalt rănit trosni şi el se prăbuşi la pământ.

Eram acum liber şi am privit în jurul meu. Vizavi de mine se afla hagiul, care se sprijinea de stâncă şi se apăra cu patul

puştii de doi adversari. Un al treilea zăcea la pământ în faţa lui. În apropierea mea, un alt agresor se rostogolise pe jos. În dreapta, Osko şi adversarul lui se tăvăleau pe jos. Într-o încleştare furioasă. Amândoi aveau în mâna dreaptă câte un cuţit şi se apărau cu stânga, aşa că nici unul dintre ei nu reuşea să-l înjunghie pe celălalt. Nu departe de acolo, Omar îngenunchease deasupra unuia dintre cei doi care păziseră drumul, gâtuindu-l cu mâna stângă, în vreme ce cu dreapta se pregătea să-l înjunghie cu cuţitul.

— Omar, nu-l înjunghia! i-am strigat.

Acesta aruncă într-o parte cuţitul şi îl apucă pe adversar de gât cu ambele mâini. Am făcut o săritură spre Halef, căci acesta avea mai multă nevoie de ajutor acum şi le-am tras celor doi adversari ai lui câte o lovitură cu sabia, unuia în umăr şi celuilalt în coapsă. Aceştia îi dădură drumul lui Halef, urlând de durere, iar eu îl eliberai şi pe Osko de adversarul său, pocnindu-l pe acela cu patul unei arme care zăcea pe jos lângă ei.

— O, Allah! strigă Halef, râsuflând din greu. M-ai ajutat când aveam cea mai mare nevoie, Sidi. Aproape că mă învinseseră. Trei se năpustiseră asupra mea!

— Eşti rănit?

— Nu ştiu. Dar caftanul meu e precis rănit. Uite-l acolo jos. I-au smuls mânecile şi i-au rupt poalele. Nu mai am cum să-l mai aduc la viaţă.

Veşmântul cel lung îi fusese mai întâi smuls de pe umeri şi apoi făcut bucăţele. Micuţul se apărase cu vitejie. Nu era rănit grav, doar un glonţ îi atinsese umărul drept şi îl durea destul de tare.

Nici Osko nu era rănit. Doar Omar sângera: avea o tăietură destul de adâncă în antebraţul stâng.

Halef îl pansă repede, folosind fâşii din caftanul lui făcut praf. Între timp, m-am îndreptat spre Lindsay, a cărui nemişcare mă îngrijora. L-am cercetat şi i-am mulţumit lui

Dumnezeu: nu-şi rupsese gâtul. *Sir* David respira şi după ce l-am scuturat puţin mai tare, îşi veni în fire, deschise ochii, se holbă la mine şi spuse:

— *Good morning sir!* V-aţi trezit atât de devreme?

— Da şi e cazul să vă treziţi şi dumneavoastră, altfel n-o să mai fie nici o bună dimineaţă pentru dumneavoastră ci „noapte bună"! Cred că v-aţi lovit foarte rău la cap.

— Să mă lovesc? Cum? Când? Dar unde mă aflu de fapt?

Se ridică şi privi mirat în jur. I-am făcut un semn lui Halef, care trebui să povestească tot ceea ce se întâmplase, iar eu m-am îndreptat spre Bybar, care zăcea într-o baltă de sânge. Dacă nu voiam să moară din pricina hemoragiei, trebuia să-i leg imediat un garou la braţ.

Am smuls o bucata din cureaua uneia dintre arme şi i-am legat strâns braţul, aşa că sângerarea puternică se opri, mai picura doar din când în când.

Înainte de orice, Halef trebuia să încalece acum pe armăsar şi să meargă să aducă oameni din Kolastschin, cărora să le predăm pe cei pe care îi învinseserăm. Osko se duse călare în locul unde zăceau pe jos armele şi cingătoarea mea, ca să mi le recupereze. Omar era rănit şi pansat, aşa că rămase să păzească împreună cu mine câmpul de luptă.

Se ridicase şi Lindsay. Îşi aduse acum aminte de tot ceea ce se întâmplase până la prăbuşirea sa.

— Afurisită poveste! mormăi el. Tocmai când a început dansul, eu mi-am pierdut cunoştinţa. Dar, după cum văd, aţi reuşit să faceţi curăţenie şi fără ajutorul meu.

— Fireşte, *sir* David. Poate, cu ajutorul dumneavoastră n-am fi reuşit chiar atât de bine!

— Adică ce vreţi să spuneţi cu asta?

— Poate că a fost foarte avantajos pentru noi că v-aţi întins la pământ şi aţi adormit exact la momentul potrivit, în felul acesta nu ne-aţi mai stat în drum. Aveţi un deosebit talent ca în mâinile dumneavoastră chiar şi cele mai bune

intenţii să se transforme în contrariul lor.

— Oho! Curios că tocmai dumneavoastră afirmaţi aşa ceva! Sunteţi vinovat, căci m-aţi dărâmat de pe cal!

— Doar, după ce aţi năvălit asupra mea ca un bolid!

— N-am avut încotro *sir.* Roibul a zburat cu mine pe spinarea lui.

— Iar armăsarul meu a zbughit-o tot aşa. Dacă nu s-ar fi întâmplat aşa, am fi scăpat nevătămaţi şi n-am mai fi vărsat nici sângele celorlalţi.

— Lasă că nu le-a stricat. Nici lor nu le-a păsat de sângele nostru. Cel mai important lucru este că ai noştri n-au fost răniţi, decât o mică tăietură în braţul lui Omar. Grandios! Şi cum v-aţi împărţit rolurile?

— Omar — unul, Osko — doi, eu — doi şi Halef — trei. Vedeţi că am fost nevoiţi să fim treji. Şi acum, să ne îngrijim de oamenii aceştia.

Trebuia să-i legăm unii de alţii: pe cei răniţi, iar celor care îşi pierduseră doar cunoştinţa să le legăm mâinile la spate. Doar unul era mort. Cel pe care-l văzusem zăcând lângă Halef. Hagiul îl împuşcase în cap cu pistolul.

Se reîntoarse şi Osko. Îşi ducea calul de frâu. Pe şa, aşezase un rănit.

— Iată-l pe cel pe care l-ai împuşcat sus pe stânci, effendi, mă informă Osko. N-a murit.

— Ştiam, am răspuns. Dacă nu-şi rupea gâtul căzând de acolo, n-avea cum să moară, căci l-am ochit în claviculă. Legaţi-l de ceilalţi. Mă duc să văd caii oamenilor acestora.

Mi-am reparat cingătoarea ruptă cu ajutorul unei curele. Apoi am pornit călare spre curbură, unde am găsit caii înşeuaţi. Mă interesau numai cei doi pagi. Celelalte animale le-am lăsat acolo. Am luat caii celor doi fraţi de frâie şi m-am reîntors împreună cu ei.

— Vrei să-i păstrez? m-a întrebat Osko.

— Da; de data asta nu mai e nevoie să mă întreb dacă

avem dreptul sau nu. Aici, în ţara asta, prada aparţine învingătorului. Până acum am cruţat şi călăreţii şi caii lor. Cu asta, basta. Fraţii Aladschy ne-au tot atacat şi au încercat să ne ucidă. Dacă acum le luăm caii, n-o să spună nimeni că suntem nişte hoţi.

— Şi cine o să-i primească, effendi?

— Dar ce-ţi închipui? Pagii sunt nişte cai cum rar găseşti. Şi pe deasupra mai au şi faima că au fost luaţi de la aceşti tâlhari. Mă gândeam ca unul să-l iei tu şi pe celălalt Omar.

— Pentru totdeauna? mă întrebă, febril.

— Fireşte! Să sperăm că n-o să le permiteţi celor doi Aladschy să vi-i ia înapoi.

— Effendi, nici nu ştii ce bucurie mi-ai făcut. Merg cu voi până la Shköder şi apoi vreau să-mi vizitez patria, Ornagora, înainte de a mă întoarce la Stambul, la fiica mea. Or să mă invidieze toţi pentru calul meu!

Şi Omar se bucură din suflet şi-mi mulţumi cu toată căldura. Amândoi erau foarte fericiţi de darul pe care li-l făcusem, fără să mă coste pici o para. Tocmai încercau să se hotărască ce cal să ia fiecare, când se reîntoarse Halef. Când află că cei doi primiseră pagii, nu spuse nimic, dar i-am putut citi gândurile pe faţă ca într-o carte deschisă.

— Ei, or să vină oamenii aici? l-am întrebat.

— Da. Am fost până la han şi am transmis acolo mesajul. N-o să dureze mult şi o să vină toată suflarea satului aici. Or să rămână muţi de uimire de victoria răsunătoare pe care am obţinut-o!

— Cu siguranţă că se vor minuna, dar noi n-o să vedem nimic, căci nu vom mai fi aici când vor veni ei. N-am chef să pierdem timp preţios doar ca să fim plictisiţi de oamenii aceia.

— Dar trebuie să rămânem aici, ca să le explicăm motivul şi modul cum s-a desfăşurat lupta. Ticăloşii ăştia or să spună tot felul de minciuni, dacă noi n-o să fim aici.

— Puţin mă interesează pe mine.

— Şi cu armele capturate ce-o să facem?

— Le distrugem.

— Atunci, să-mi păstrez cel puţin o bardă ca amintire. N-am avut până acum o asemenea armă.

Halef se apleca să ia o bardă de pe jos.

— *Well!* spuse englezul. O să-mi iau şi eu o bardă din asta. Şi, pentru că mi s-a furat jobenul, o să iau şi o pălărie de la gentlemenii ăştia.

Adună caschetele roşii de la mai mulţi prizonieri, probându-le să vadă care i se potrivea. Această naivitate mă făcu să zâmbesc în sinea mea; l-am lăsat însă în voia lui, fără să-l avertizez. Trebuia neapărat să aibă o caschetă, căci în Orient era un păcat să fii văzut cu capul descoperit. Dar ca să iei una deja purtată... ei, în cazul acesta trebuia să te aştepţi şi la urmări.

Mi-am recuperat şi eu barda.

Apoi, am părăsit cu toţii acest loc, unde fuseserăm pe punctul de a ne da obştescul sfârşit.

Osko şi Omar călăreau pe cei doi pagi. Foştii lor cai intenţionau să-i vândă. Pe lângă aceste animale, trebuia să-l mai ducem de frâu şi pe acela pe care voiam să i-l înapoiez lui Stojko.

Fericiţi că scăpaserăm atât de uşor cu faţa curată, am pornit-o mai departe la trap. Mai înainte, însă, am distrus toate armele duşmanilor.

Am călărit printre stânci acoperite de păduri. Fireşte, pe drum, evenimentele petrecute pe câmpul de luptă au fost dezbătute până în cele mai mici amănunte. Doar Halef era mai laconic. El, însă, nu-şi putea ascunde sentimentele şi gândurile. Eram convins că va veni curând lângă mine şi-mi va face reproşuri. Nu trecuse nici o oră de când ne aflam pe drum şi se şi apropie de mine, întrebându-mă cât se poate de prietenos:

— Sidi, ai vrea să-mi răspunzi cinstit la o întrebare?

— Cu plăcere, dragul meu Halef.

— Crezi că mi-am făcut datoria cum trebuie astăzi?

— Admirabil!

— Vasăzică, am fost viteaz şi tu ai fost mulţumit de mine?

— Întru totul.

— Dar Omar şi Osko au fost, probabil, mai viteji decât mine?

— Asta în nici un caz, deşi şi ei şi-au făcut datoria cum trebuie.

— Numai că tu i-ai preferat pe ei!

— Nu ştiam că am făcut aşa ceva.

— Le-ai dăruit pagii! Omar n-a învins decât un duşman, Osko doi, iar eu trei!

— Cu ajutorul meu, Halef.

— Da' ce, nu l-ai ajutat şi pe Osko? Şi atunci, el de ce a primit un pag, iar eu nu? O, Sidi, eu sunt prietenul şi ocrotitorul tău şi am crezut că mi-am găsit un loc în inima ta. Acum, însă, îmi dau seama că îi preţuieşti mai mult pe alţii.

— Te înşeli, Halef. Tu îmi eşti cel mai drag dintre toţi.

— Da, asta ai şi dovedit astăzi. Cine o să fie mândru de Osko, atunci când acesta va călări pagul prin Crnagora? Cine o să se bucure de calul lui Omar? El n-are rude, e singur pe lume. Nu-l invidiez, pentru că este un camarad brav şi ţin la el. Dar gândeşte-te la Hanneh, la nevasta mea, trandafir între femei, cea mai blândă şi mai delicată dintre fiicele mamelor şi bunicilor! Ce s-ar mai fi extaziat, ce mândră ar fi fost, dacă Hagi Halef al ei, cel mai viteaz dintre viteji, ar fi sosit călare pe unul dintre pagii celor doi Aladschy! S-ar fi grăbit să meargă de la cort la cort şi să vestească: „S-a întors acasă bărbatul şi iubitul meu, erou între eroi, bărbatul între bărbaţi, luptătorul între luptători! Este aici sabia care ucide, tatăl victoriei, fratele şi cumnatul triumfului! A înconjurat pământul şi a câştigat victorie după victorie. S-a luptat cu animalele

sălbatice şi cu cei mai puternici bărbaţi şi nimeni n-a reuşit să-l învingă. Chiar şi urşii i-a ucis şi le-a mâncat labele. Acum s-a întors acasă pe cel mai pag dintre pagi, pe care l-a cucerit de la cel mai puternic dintre conducătorii tâlharilor. Sidi al său, pe care îl cunoaşteţi cu toţii, i-a dăruit acest minunat cal, ca premiu pentru vitejia sa, ca răsplată pentru puterea sa şi ca semn al faimei sale nemuritoare. Lăudat fie acest Sidi, cel mai drept dintre oameni, cel care răsplăteşte după merite, şi onorat fie stăpânul meu, Hagi Halef Omar Ben Hagi Abul Abbas Ibn Hagi Dawuhd al Gossarah!". Aceste cuvinte le-ar rosti ea şi toţii fii Arabici şi-ar uni glasurile cu ai ei, spre lauda ta; ţi-ar compune cântece de slavă, pentru imparţialitatea ta, şi minunate strofe în cinstea mărinimiei tale. Acum, însă, acest lucru nu mai e posibil, căci m-ai dispreţuit şi nu mi-ai dat răsplata care mi se cuvenea!

Aşa îşi manifesta el durerea, prin expresii bogat împodobite cu tot felul de preţiozităţi. Era foarte serios, deşi pe mine, în sinea mea, mă amuză teribil cuvântarea pe care tocmai o ţinuse. Din fericire, ştiam exact cum să-l consolez.

— Te înşeli, Halef, i-am spus. Nu te-am dispreţuit. Din contră, am intenţia să-ţi răsplătesc cu totul altfel serviciile. Osko şi Omar or să te invidieze pentru asta.

— Cum ai putea să mă invidieze, dacă pagii le aparţin lor acum?

— Da, dar tu vei avea un cal care este de cincizeci de ori mai valoros decât amândoi pagii la un loc.

— Eu? La ce cal te referi?

— Chiar nu ghiceşti?

— Nu, Sidi.

— Atunci, trebuie să-ţi spun eu. Când o să ne despărţim, o să ţi-l dăruiesc pe Rih al meu. Poţi să i-l duci lui Hanneh a ta, cea mai mândră dintre mândre.

Micuţul fu atât de uimit de cuvintele mele, încât îşi opri calul şi se uită ţintă la mine cu gura deschisă.

— Sidi, se văicări, fie-ţi milă de mine! Când spui că Rih va fi proprietatea mea, mă faci cel mai nefericit om de pe pământ!

— Nefericit? De ce?

— Pentru că nu poate fi adevărat. Nimeni nu vinde un asemenea cal!

— Dar eu n-o să ţi-l vând, am să ţi-l dăruiesc!

— Nimeni n-ar dărui un asemenea animal!

— Dar nu l-am primit şi eu tot în dar?

— Da, ca răsplată pentru serviciile aduse seminţiei care, fără tine, ar fi pierit, ca semn al marii prietenii faţă de tine a şeicului Mohammed Emin.

— Iar eu ţi-l voi dărui din aceleaşi motive. Nu ţin eu la tine mai mult decât putea ţine şeicul la mine? Nu eşti tu cel mai bun prieten al meu? Nu mi-ai făcut tu cele mai mari servicii? Aş mai fi fost eu acum în viaţă, dacă nu erai tu ocrotitorul meu?

Cuvintele acestea îi merseră direct la inimă. Ochii i se umplură de lacrimi şi spuse, melancolic:

— Da, sunt prietenul tău şi mi-aş da de o mie de ori viaţa pentru tine, dacă acest lucru ar fi posibil. Aş fi în stare s-o părăsesc şi pe Hanneh, dacă ar fi necesar. Dar tu râzi de mine doar!

— Chiar aşa? Dar n-ai părăsit-o deja pe Hanneh din cauza mea? N-ai lăsat-o şi ai venit să mă urmezi când mă aflam în pericol şi la nevoie? Nici vorbă că-mi bat joc de tine!

— Ba da, căci mă numeşti ocrotitorul tău!

— Tu însuţi ţi-ai spus aşa, de nenumărate ori.

— O, sidi, ştii tu foarte bine ce-am vrut să spun. Ştii tu că gura mea rosteşte de multe ori mai multe chiar decât cred eu însumi. Tu le iei pe toate cu uşurinţă şi îţi râzi în secret de micul tău hagi, care e atât de fericit că te poate însoţi. Şi acum urmează să primesc armăsarul pentru meritele mele, pe care nu le cunosc şi nu le am? Asta-i ceva imposibil!

Gândeşte-te şi tu ce mândru ai putea fi de el, să-l călăreşti în patria ta! Fiii poporului tău s-ar uita uimiţi la tine şi te-ar invidia. S-ar povesti în toate oraşele despre acest cal şi călăreţul său şi în toate ziarele ar apărea poza ta, călare pe armăsar, cu carabina şi cu barda agăţate la şa!

— Nu! am replicat, râzând. Nici nu s-ar vorbi şi nici nu s-ar scrie despre acest lucru. Pe foarte puţini oameni i-ar interesa dacă eu posed sau nu acest cal. În patria mea e altfel decât aici. Halef! Dacă l-aş duce pe Rih cu mine, la mine acasă, m-ar costa mai mulţi bani decât am. Nici nu-ţi închipui tu cum stau lucrurile în privinţa asta. Aş fi nevoit să-l vând, altfel aş muri de foame.

— Nu, Sidi, să nu-l vinzi! Cine se pricepe acolo cum să trateze un asemenea cal, un rege intre armăsari!

— Vezi, eşti de aceeaşi părere cu mine. Şi chiar dacă aş vrea să-l vând, la un stăpân bogat s-ar prăpădi încetul cu încetul, tânjind după viaţa liberă cu care e învăţat. Are nevoie de hrana pe care n-o poate găsi decât în deşert. S-ar simţi mai bine chiar şi la cel mai sărac arab, decât în cel mai minunat grajd din patria mea. Cine l-ar trata acolo ca pe un copil al casei? Cine i-ar mai şopti seara la ureche, înainte de culcare, capitolele din *Coran*, aşa cum e obişnuit din ziua în care a venit pe lume? Suntem în ţara sultanului şi deja s-a îmbolnăvit. Părul lui nu mai o ca firul pânzei de păianjen; ochii lui sunt luminoşi, dar nu mai sunt plini de foc. Cercetează cei trei cârlionţi: între urechi, pe prima vertebră cervicală şi la rădăcina cozii, semnele sigure ale celor trei calităţi deosebite ale pursângelui. Părul nu mai e cârlionţat, s-a întins şi stă parcă e lins. Poate că ar arăta şi mai jalnic, dar mă iubeşte şi asta îi dă vioiciune şi putere la efort. La fel o să te iubească şi pe tine, dar pe nimeni altcineva. Ştie că eşti prietenul lui şi te va asculta, aşa cum mă ascultă şi pe mine, dacă n-ai să uiţi seara să-i reciţi capitolul din *Coran!* Aşadar, spre binele lui, nu pot să-l păstrez. Trebuie să-l redau patriei lui, din

recunoştinţă pentru tot ceea ce a făcut pentru mine. Şi, daca astfel te fac şi pe tine fericit, e un motiv în plus să ţi–l dăruiesc. De îndată ce ajungem la mare, va fi al tău. Atunci, n-o să-ţi mai fie necaz pe Osko şi Omar că au cei doi pagi, pentru că nici nu se pot compara cu Rih.

— Dar nu-mi vine să cred, Sidi. Într-adevăr, durerea mea va fi şi mai mare, căci va trebui să mă despart de tine în curând. Ar fi o consolare pentru mine să călăresc calul care ţi-a aparţinut. Dar gândeşte-te la valoarea acestui dar! Ca stăpân al armăsarului, voi deveni un om bogat şi unul dintre cei mai de vază din seminţia mea. Ştiu că nu eşti bogat, că nu ai comori. Cum aş putea să primesc un asemenea dar de la tine?

— Trebuie să-l primeşti şi ai să-l primeşti. Şi cu asta gata, nu mai discutăm despre acest lucru!

Halef mă privi cercetător. Când văzu că eram cât se poate de serios, în ochi i se aprinseră luminiţe de extaz. Şi, totuşi, spuse, şovăielnic:

— Da, Sidi, să nu mai vorbim despre asta! Este o chestiune atât de importantă, încât trebuie să chibzuieşti temeinic asupra ei.

— Am chibzuit şi m-am hotărât deja de mult.

— Atunci, mai gândeşte-te încă o dată. N-a sosit încă ora despărţirii. Dar am o mare rugăminte la tine, Sidi!

— Ce rugăminte?

— Să-mi permiţi ca, de azi înainte, să-i şoptesc eu în locul tău lui Rih la ureche, în fiecare seară, capitolul din *Coran*. Aşa o să ştie că urmează să fie al meu, şi se va obişnui cu gândul acesta. Aşa i se va mai uşura durerea despărţirii de tine.

— Da, chiar aşa să şi faci! De acum înainte, am să renunţ şi să-l mai hrănesc şi să-l adăp. Este proprietatea ta şi din clipa aceasta eu îl am doar cu împrumut de la tine. Dar, vreau să-ţi pun o condiţie, Halef.

— Am s-o îndeplinesc, dacă îmi stă în putinţă.

— Îţi stă. Nu vreau să mă despart pentru totdeauna de tine. Ştii că, după ce mă întorc în patrie, aproape de fiecare dată pornesc iarăşi într-o nouă călătorie. E posibil să mai vin vreodată prin tara ta, acolo unde trăieşti tu împreună cu Hanneh a ta, cea incomparabilă. În cazul acesta, aş vrea ca Rih să fie al meu, cât timp voi rămâne pe aici.

— E adevărat, Sidi? Vrei să vii în vizită la noi? întreaga seminţie ţi-ar ieşi în întâmpinare, pentru a-ţi cânta bun-venit şi ai intra călare pe Rih în satul de corturi şi ar fi al tău cât timp ai rămâne la noi. Gândul că te-aş putea revedea mă va consola şi mi-ar fi mai uşor să primesc şi acest dar valoros. Am să-l consider pe Rih proprietatea ta, nu a mea, pe care mi-ai încredinţat-o s-o păzesc.

Halef nu-şi mai putea găsi liniştea. Vorbea neîntrerupt despre surprinzătorul dar şi era cât se poate de entuziasmat. Nimic nu era mai important pentru el decât să le împărtăşească marea lui fericire şi prietenilor noştri. Aceştia se bucurară din toată inima pentru el. Doar *Sir* David, căruia Halef îi explicase mai mult prin gesturi decât prin cuvinte de ce era atât de fericit, veni spre mine şi îmi spuse, aproape îmbufnat:

— Ascultaţi, *sir,* am aflat chiar acum că v-aţi dăruit armăsarul. Este adevărat sau am interpretat eu greşit gesturile făcute cu braţele şi strigătele micuţului?

— Este adevărat, *sir.*

— Atunci sunteţi de zece ori nebun!

— *Sir* David! Dar ce, în bătrâna Anglie să faci fericit un om cumsecade înseamnă că eşti nebun?

— Nu, dar e o prostie să faci cadou unui servitor un asemenea animal valoros.

— Halef nu-i servitorul, ci prietenul meu, care m-a urmat peste tot şi întotdeauna şi şi-a părăsit chiar şi patria pentru mine.

— Asta nu-i o scuză. Eu vă sunt prieten sau duşman?

— Cred că îmi sunteţi prieten.

— N-am venit şi eu după dumneavoastră?

— Da, am fost mult timp împreună.

— Nu mi-am părăsit şi eu patria?

— Dar ce, aţi plecat din Anglia din cauza mea?

— Nu. Dar dacă nu eraţi dumneavoastră, de mult eram înapoi acolo. E acelaşi lucru. N-am venit eu aici, pentru că voiam să vă salvez, în munţii ăştia blestemaţi, şi n-am fost jefuit şi închis în grotă?

— Şi pentru asta să vă dăruiesc armăsarul?

— Dar nu pretind aşa ceva! Ştiţi însă foarte bine cât de mult îmi doresc acest cal! L-aş fi cumpărat. V-aş fi dat un cec în alb pe care să-l completaţi cu orice sumă doreaţi, fără ca eu să mă uit. V-aş fi plătit oricât. Rih ar fi avut un grajd în care ar fi fost tratat ca un prinţ şi ar fi fost hrănit într-o iesle de marmură, cu fân aromat din Wales[1], cu cel mai bun ovăz din Scoţia şi cel mai suculent trifoi din Irlanda!

— Şi uite aşa ar fi pierit! Rih vrea să sălăşluiască în deşert şi să fie hrănit cu curmale. Câteva curmale Bla-Halefa ieftine reprezintă hrana lui preferată. Nu, *sir* David, dumneavoastră sunteţi un om bogat, un milionar, şi aveţi mijloacele să vă îndepliniţi orice dorinţă. Halef este un flăcău sărman, care nu-şi poate dori nimic, căci ştie că nu va primi nimic. Darul acesta este cea mai mere bucurie şi fericire pentru el, fericire pe care Mahommed le-o promite credincioşilor aici, pe pământ. El îl va avea. I-am promis şi nu-mi iau cuvântul înapoi.

— Aşa! Doar pe el vreţi să-l faceţi fericit, doar el să fie în al nouălea cer! Dar de bucuria şi fericirea mea nu vă pasă? Să vă ia dracu', *sir!* Dacă ar veni acum un pungaş care ar vrea să vă fure, n-aş avea nimic împotrivă, din contră, chiar l-aş ruga stăruitor să vă ia cu el şi să vă vândă la negustorii de haine vechi pe şase sau opt parale!

---

[1] Ţara Galilor. (lb. engl. — n.t.)

— Vă mulţumesc pentru această evaluare! Opt parale nu fac nici măcar patru feningi. Nu m-am gândit niciodată că sunt un articol atât de ieftin. Dar ce se întâmplă cu dumneavoastră? Suferiţi de dureri de cap, *sir* David?

Îşi tot trăsese de câteva ori fesul, când cu mâna stângă, când cu dreapta, ba pe frunte, ba pe ceafă, făcând în acelaşi timp mişcări energice cu degetele, care sunt destinate să dea la iveală un anumit animalul mititel!

— Dureri de cap? Cum aşa? întrebă.

— Pentru că tot duceţi mâna la cap foarte des.

— Nu ştiu. Cred că o fac involuntar, poate fesul nu-mi stă bine pe cap.

Dar chiar în timp ce vorbea, se scărpina din nou.

— Fesul vă stă foarte bine! am spus.

— Da, hm! Poate mi s-a intoxicat sângele. Pătrunde în pielea capului şi începe să mă mănânce. Când o să mă întorc în bătrâna Anglie, am să fac un tratament de curăţire a sângelui. Ceaiuri de flori de tei şi de soc cu o dietă severă şi cu o budincă mare de prune în fiecare zi.

— Nu vă chinuiţi, înfometându-vă în halul ăsta! Prunele şi stafidele din budinca vă vor distruge stomacul. Puţină grăsime amestecată cu mercur rezolvă problema, iar tratamentul ăsta nu durează decât cinci minute.

— Chiar aşa?

— Da. Dacă aşteptaţi să ajungeţi în Anglia la ceaiul de soc, o să vă transformaţi într-un schelet. Toate părţile moi ale trupului vă vor fi mâncate pe drum.

— De cine?

De acela pe care îl numiţi sânge stricat. Aceste picăturici ciudate de sânge au, de fapt, şase picioruşe şi o trompiţă care poate acţiona intr-un mod foarte neplăcut.

— Cum… ce… eoeee? strigă acesta speriat.

— Da, dragul meu domn! Poate n-aţi uitat toată latina pe care aţi învăţat-o în anii tinereţii. Mai ştiţi ce înseamnă

Pediculus capitis?

— Hm, ştiu precis, dar acum îmi scapă.

— Sau poate ştiţi ce creatură drăgălaşă numesc arabii cu cuvântul *kaml* şi turcii cu cuvântul *bit?* Rusul îi spuse *woschj*, italianul *pidocchio*, francezul *pou* iar hotentotul *t'garla*.

— Da' mai tăceţi odată din gură! Lăsaţi-mă în pace cu turcii şi hotentoţii! Nu înţeleg nici un cuvânt din ce spuneţi!

— Atunci aveţi bunătatea să vă descoperiţi capul şi să cercetaţi interiorul fesului dumneavoastră. S-ar putea să faceţi o importantă descoperire, care vă va aduce faima unui renumit entomolog.

Îşi smulse cascheta de pe cap, dar nu privi în interiorul acesteia, ci întrebă, consternat:

— Vreţi să mă jigniţi? Sau chiar credeţi că, acolo, înăuntru... ceva...?

— Da, chiar cred că acolo, înăuntru...!

— Ceva... ceva viu mişună? continuă el.

— Corect! Exact asta vreau să spun.

— Pe toţi dracii! Ah!

Ţinea fesul în mână şi se holba în interiorul acestuia, îşi plimba nasul de colo, colo, în sus şi în jos, de parcă acesta ar fi vrut să le fie de ajutor ochilor în această activitate. Apoi, lăsă în jos mâinile cu fesul şi strigă speriat:

— Vai mie! Păduchi! Păduchi!

— I-aţi descoperit, *sir* David?

Vru să arunce cât colo fesul, îşi luă însă seama, îl aşeză pe ciochină, îi răsfrânse marginile, îşi duse ambele mâini în păr şi începu să-şi ciufulească frizura, nemaicontrolându-şi mişcările. În acelaşi timp, dădu drumul unor expresii ce nu pot fi reproduse aici. Nu, se putea consola deloc cu ideea că aceste animăluţe obraznice nu cruţaseră nici cel puţin capul respectabil al unuia ca *sir* David Lindsay.

Furia lui mă făcu să izbucnesc în râs. Lindsay lăsă mâinile jos din cap, se întoarse către mine îşi strigă:

— Nu mai râdeţi, altfel o să boxăm! Cu fesul dumneavoastră cum e? Nu se bucură şi el de asemenea locatari?

— N-am avut această onoare, *sir* David. Acest gen de „trupe de infanterişti” se ţin departe de mine, căci eu nu m-am comportat niciodată atât de îndatoritor faţă de ele ca dumneavoastră.

— Ce imprudenţă să iau acest fes! Ce dezastru! Şi într-un timp atât de scurt! E posibil aşa ceva?

— Turcul are o vorbă: *tschapuk ok gibi kem bit gibi* — iute ca săgeata şi ca păduchele. Şi, în Turcia, lumea se cam pricepe la aceste animăluţe.

— Dar eu ce să fac, cum să mă descurc? Daţi-mi un sfat bun! Nu pot să arunc palatul în care locuieşte acest sinistru popor, căci m-aş face de ruşine să intru în Rugova cu capul descoperit. Şi este îndoielnic că voi găsi acolo o prăvălie de unde să-mi pot cumpăra o caschetă nouă.

— Ei, nici chiar aşa. De noi nu trebuie să vă ruşinaţi. Puteţi să le povestiţi liniştit prietenilor noştri ce nenorocire v-a lovit. Hai să descălecăm, să ne oprim câteva minute.

După ce aflară şi ceilalţi despre ce era vorba, Osko se oferi să se ocupe de despăduchere. Aşeză fesul pe o piatră şi puse peste el un strat subţire de pământ. Peste acesta aşeză câteva rămurele uscate sile dădu foc. Pământul, piatra şi fesul se înfierbântară atât de tare, încât micii musafiri nepoftiţi fură pur şi simplu prăjiţi şi îşi dădură obştescul sfârşit. În apropiere de locul unde ne opriserăm, dintr-o stâncă picura apă şi se formase o mică băltoacă în care fu scufundat fesul, pentru a se răcori după tratamentul fierbinte la care fusese supus. Apoi, *sir* David îşi recăpătă acoperământul demnităţii capului său şi pornirăm din nou la drum.

10.Bârlogul din subteran

Am călărit mai departe. După un timp, stâncile din dreapta noastră se retraseră şi, în faţă, ni se deschise o perspectivă liberă spre est. Pe partea stângă, munţii ne însoţeau în continuare. Apoi, am zărit un călăreţ venind din dreapta. Ne-a văzut şi el în acelaşi timp, şi s-a îndreptat spre noi. Când a ajuns în dreptul nostru, a salutat politicos iar noi i-am mulţumit în acelaşi fel. Avea o statură impunătoare şi o figură cinstită, deschisă, care făcea o impresie bună.

— Vrem să ajungem la Rugova, i-am spus. Mai e mult până acolo?

— Încă vreo jumătate de oră, effendi, a răspuns, O să ajungeţi curând la apele reunite ale celor două Drinuri, pe malul stâng aflându-se drumul care duce acolo. Păreţi să fiţi străini de locurile acestea. Îmi permiteţi să vă însoţesc?

— De ce nu? N-ai vrea să ne dai nişte informaţii?

— Spune ce anume vrei să ştii.

— Mai întâi aş vrea să aflu la cine se poate trage în gazdă acolo.

Intenţia mea era să ne oprim la hangiul Kolami despre care îmi vorbise Marko, dar n-am spus nimic, pentru ca să aflu câte ceva şi despre hanul lui Schut.

— În Rugova există două hanuri, spuse acesta. Cel mai mare este al unui persan, pe nume Kara Nirwan şi se află afară din localitate. Hangiul celuilalt, care se află aşezat chiar lângă râu, la pod, se numeşte Kolami.

— Şi la care ne-ai sfătui să tragem?

— La nici unul. Vă las pe voi să alegeţi.

— Ce fel de om este persanul acesta?

— Un om de vază, respectat. Are condiţii bune de locuit şi este destul de ieftin. Kolami, însă, îşi dă toată osteneala să şi

mulţumească oaspeţii. La el e şi mai ieftin decât la Kara Nirwan.

— Cei doi hangii trăiesc în pace, se înţeleg între ei?

— Nu, sunt duşmani.

— De ce?

— Antipatie personala. Nu-i nici o răzbunare la mijloc; nu şi-au făcut nimic unul altuia. Dar Kolami nu-l poate suferi pe persan. N-are încredere în el.

— De ce?

— Dă-mi voie să nu-ţi răspund. Voi sunteţi străini şi, deci, lucrul acesta vă este indiferent.

— Atunci, o să tragem în gazdă la Kolami.

— O să se bucure foarte mult să primească asemenea oaspeţi. Dar eu nu vă sfătuiesc să nu vă duceţi la Kara Nirwan, căci nu fac asta niciodată. Aş putea fi considerat pizmaş. De fapt, eu sunt Kolami.

— Aşa vasăzică! Atunci, se înţelege de la sine că vom locui în casa ta.

— Îţi mulţumesc. Cât timp vreţi să rămâneţi la Rugova?

— Încă nu ştiu. Avem o treabă acolo, dar nu ştim dacă şi când ne vom putea atinge scopul.

— E vorba de vreo afacere, o vânzare de cai? Atunci, trebuie să vă adresaţi persanului, el este geambaş. Văd că aveţi patru cai fără călăreţ.

— Da, doi dintre ei vrem să-i vindem. Dar nu acesta este motivul pentru care am venit aici. Avem şi alte planuri. Pari să fii un om de încredere. De aceea o să-ţi mărturisesc că intenţionăm să-l dăm în judecată pe Kara Nirwan.

— Să-l daţi în judecată? O, dar asta înseamnă că v-aţi propus ceva ce nu-i deloc uşor. Oamenii cărora trebuie să vă adresaţi în acest sens sunt toţi prietenii lui. Îţi e dator bani?

— Nu, vreau să-l acuz de comiterea unui delict.

La aceste cuvinte, Kolami se ridică în şa, îşi opri calul şi întrebă:

— Consideri că este un răufăcător?

— Da.

— Şi ce anume a făcut?

— A comis o crimă, chiar mai multe crime şi, pe deasupra, jafuri.

Se înroşi la faţă. Ochii îi străluceau. Îmi puse mâna pe braţ şi mă întrebă, cu răsuflarea tăiată.

— Effendi, eşti cumva vreun *muchbir*, un agent secret al sultanului?

— Nu, nu sunt aşa ceva. Vin dintr-o ţară străină şi vreau să mă întorc în patria mea. Mai înainte însă, aş vrea să fie pedepsit un om ai cărui partizani au atentat nu o dată la viaţa noastră. Şi acest om este persanul acesta.

— Allah! Am auzit eu bine? Există într-adevăr, în sfârşit, un om care are aceeaşi părere cu mine?

— Vasăzică şi tu îl consideri un răufăcător?

— Da, dar lucrul acesta nu trebuie să-l spunem cu voce tare. Odată, am făcut doar o mică aluzie şi era cât pe ce să mă coste viaţa.

— Şi ce motiv ai avut să-l consideri răufăcător?

— M-a prădat. Eram la Prisren să iau nişte bani. Acolo, m-am întâlnit cu el şi a aflat de la mine că aveam punga plină. Pe drum, am fost atacat prin surprindere şi mi s-au luat banii. Fuseseră patru bărbaţi cu feţele acoperite. Pe căpetenia lor am recunoscut-o după voce, după barba care se vedea pe sub mască şi după pistolul pe care mi l-a vârât sub nas. Era persanul. Dar, ce puteam să fac? Doi locuitori din Rugova mi-au spus a doua zi, din proprie iniţiativă, că se întâlniseră cu Kara Nirwan în Prisren, la o anumită oră. Era chiar ora la care fusesem atacat. Deci el putea dovedi că nu se aflase la locul atacului la acea oră. A trebuit să tac şi să înghit.

— În orice caz, şi cei doi au participat la atac. Nu eşti de aceeaşi părere?

— Sunt convins de asta. De atunci, sunt foarte atent în

ceea ce-l priveşte. Am văzut şi am auzit multe, dar n-am putut să pun lucrurile cap la cap. În cele din urmă, m-am gândit chiar că el n-ar fi altul decât... decât...

Nu avea încredere să rostească acel cuvânt. De aceea, l-am completat eu, din toată inima:

— Decât Schut!

— Effendi, continuă. Spui exact ceea ce gândesc!

— Asta-nseamnă că suntem de aceeaşi părere şi e foarte bine.

— Poţi să dovedeşti că el e Schut?

— Da. N-are cum să-mi scape.

— O, Allah, de-ar fi adevărat! Ar scăpa ţara asta de groaza lui. Effendi, mai devreme ţi-am spus că persanul şi cu mine nu ne-am făcut nimic unul altuia. A trebuit să-ţi spun aşa, pentru că nu te cunoşteam. Acum, însă, pot să-ţi mărturisesc că îl urăsc ca pe diavolul şi că mi-aş dori foarte mult să mă alătur ţie pentru a-l face inofensiv... pe „cinstitul”, „cucernicul”, „responsabilul” om care, în realitate, este cel mai mare ticălos de pe pământ!

Se citea pe faţa lui că spune adevărul. Întâlnirea cu el putea să ne fie de mare ajutor. De aceea, n-am mai stat pe gânduri şi i-am împărtăşit ce anume voiam să facem la Rugova, precum şi toate prin câte trecuserăm şi ce anume aflaserăm despre Schut. Am insistat îndeosebi asupra descrierii evenimentelor din Defileul Diavolului şi din valea unde sălăşluia cărbunarul. Mă întrerupse deseori şi, datorită ardoarei cu care mă asculta, îşi tot oprea calul în loc, aşa că am parcurs drumul mult mai încet decât ne propusesem. Deosebit de atent a fost atunci când i-am vorbit despre donjon, despre galerie şi puţ. Când am terminat a spus:

— Nici nu-ţi vine să crezi că e posibil aşa ceva, dar totul se potriveşte exact. Şi mie mi-a venit ideea că persanul răpeşte oameni şi-i ţine ascunşi. Au dispărut deja destul de mulţi dintre cei care au tras în gazdă la el. Şi de ce se plimbă atât

de des cu luntrea pe Drin? Locuieşte în afara satului şi are o luntre pe apă. Abia apuci să-l vezi urcându-se în ea şi îndepărtându-se vâslind, că a şi dispărut din faţa ochilor tăi. Acum îmi dau seama de ce: dispare într-o galerie!

— Nu ştii nimic despre gura vechiului puţ?

— Nu, nu ştiu nimic. Ce-ai să faci după ce ajungem, effendi? Vrei să mergi cumva la primar, să faci denunţul? Omul acesta este cel mai bun prieten al lui Kara Nirwan!

— Nici nu-mi trece prin cap să fac aşa ceva. Deocamdată, n-am o dovadă clară împotriva persanului. Vreau mai întâi să obţin această dovadă şi, în acest scop, voi cerceta galeria.

— Pentru asta o să-ţi dau eu o luntre. Dacă-mi permiţi, am să te însoţesc.

— Mi-ar face plăcere, căci astfel îmi vei putea apoi servi drept martor.

Ajunseserăm la râu şi călăream acum de-a lungul malului, foarte aproape de acesta. Strânsă forţat în chingile malurilor, apa curgea într-o linişte înşelătoare. Pe partea unde ne aflam, malul era neted, de partea cealaltă, însă, se ridica spre ceruri un perete înalt şi abrupt de stâncă.

Stâncile erau acoperite de o pădure deasă de conifere, printre verdele copacilor străfulgerând, din loc în loc, culoarea închisă a zidurilor ruinelor. Era turnul de pază, peste care trecuseră atâtea sute de ani. Chiar sub acesta, stânca şi râul formau o cotitură în spatele căreia se afla ascuns satul.

După ce am lăsat în urma noastră această cotitură, am zărit localitatea Rugova şi podul peste care trebuia să trecem. Dar, nu ne-am grăbit să ajungem la el. Mai înainte, voiam să descopăr intrarea în galerie.

Am descoperit-o repede, cu toate că văgăuna nu se putea vedea. Foarte aproape de cotitură, acolo unde apa lovea cu toată puterea stânca, se găsea un loc unde o proeminenţă a stâncii oferise seminţelor zburătoare ale plantelor ocazia să prindă rădăcini pe un teren solid Din acel loc, atârnau în, jos

lujeri groşi, care formau o perdea naturală şi ascundeau intrarea în galerie.

Din cauza curentului puternic, era periculos de străbătut cu luntrea prin acel loc. Era nevoie de braţe puternice care să învingă presiunea apei, pentru ca luntrea să nu se zdrobească de stânci. După ce ne-am lămurit exact cum stau lucrurile, am pornit călare în ritm mai rapid şi am ajuns curând la pod. Traversându-l călare, a trebuit să fim foarte prevăzători. Scândurile din care era construit putreziseră şi existau numeroase găuri prin care se vedea apa curgând dedesubt.

Satul nu mi-a făcut în nici un caz impresia unei localităţi înstărite. În stânga, se vedea drumul care urca spre munte. Pe acesta urma să călătorim mai departe, mai târziu.

Capătul podului dădea într-o pieţişoară înconjurată de case sărăcăcioase. Exista o singură clădire mai acătării, hanul lui Kolami. În pieţişoară se află un frânghier, ocupat cu activitatea sa. Un cizmar şedea în faţa uşii colibei sale, peticind un pantof. Alături, nişte găini ciuguleau prin ţărână, iar copiii scormoneau cu mâinile murdare, căutând cine ştie ce comori într-un morman de gunoi. Nu departe de acolo, şedeau câţiva bărbaţi care îşi întrerupseră discuţia când ne văzură venind.

Unul dintre ei purta în costum specific schipetarilor musulmani: cizme scurte strălucitoare, pantaloni albi, o jachetă roşie tivită cu fir auriu, pe pieptţii căreia erau fixate cartuşiere, o cingătoare albastră din care ieşeau la iveală mânerele a două pistoale şi al unei săbii încovoiate, iar pe cap purta un fes roşu cu ciucuri aurii. După felul cum era îmbrăcat părea un om înstărit.

Chipul lui uscăţiv, cu trăsături aspre, avea o culoare galben-murdar; „*schut*” i se spune în limba sârbă. Barba neagră şi stufoasă îi ajungea aproape până la piept şi de un negru profund era şi culoarea ochilor săi mari îndreptaţi spre noi. Deschisese gura şi i se vedeau dinţii albi lucind între

firele negre de păr ale bărbii, iar mâna dreaptă apucase mânerul sabiei. Nu-l mai văzusem până acum, dar l-am recunoscut îndată. I-am şoptit hangiului:

— Asta-i Schut, „Cel Galben”, nu-i aşa?

— Da, răspunse acesta. Ce neplăcut că ne vede venind.

— Ba pentru mine e foarte bine, pentru că astfel lucrurile se vor precipita. Pe mine m-a recunoscut după armăsar, roibul şi caii celor doi fraţi îi cunoaşte. Kara Nirwan ştie acum nu numai că am sosit, dar şi că i-am învins pe cărbunar şi pe cei doi Aladschy. Este convins că acum îl avem în vedere pe el, şi, pentru că doar orb să fi fost să nu-l recunoască pe englezul pe care l-a ţinut prizonier în puţul de mină, o să-şi spună probabil că primul lucru de care o să ne interesăm este acest puţ. Fii atent! Acum începe dansul.

Noi doi călăream în frunte. Osko şi Omar ne urmau. Halef şi Lindsay rămăseseră ceva mai în urmă şi englezul nu le dăduse nici o atenţie acelor bărbaţi, căci se întreţinea cu hagiul. Dar acum observă şi *sir* David pe cine avea în faţa lui. Îşi opri calul şi se holbă la persan.

Puteam să urmărim bine desfăşurarea evenimentelor, căci, între timp, ajunseserăm în faţa porţii hanului şi descălecaserăm. Bărbaţii se aflau la o distanţă de nu mai mult de doisprezece paşi de noi. L-am văzut pe Schut muşcându-şi buzele. Părea să fi luat o hotărâre.

Lindsay dădu pinteni calului, se repezi înainte şi apoi îşi înfrâna roibul atât de aproape de Schut, încât fu cât pe ce să-l doboare pe acesta. Apoi, îşi dădu drumul la gură, ţinând o „cuvântare” care conţinea tot ce era posibil: cele mai tari expresii din limba engleză, pe care le cunoştea, şi toate înjurăturile şi blestemele în arabă şi turcă, pe care le „colecţionase”. Îi năvăleau din gură cu atâta repeziciune, încât nu se mai înţelegea aproape nimic din ceea ce spunea. Pe deasupra, gesticula violent cu mâinile şi picioarele de parcă era posedat de vreun spirit rău.

— Ce vrea omul ăsta? întrebă unul din grup.

— Ăsta-i primarul, îmi şopti Kolami.

— Nu ştiu, nu-l înţeleg, răspunse Schut. Dar îl cunosc şi mă mir tare că-l revăd.

— Nu-i cumva englezul care a locuit la tine, împreună cu tălmaciul şi servitorul lui?

— Ba da. Nu ţi-am spus până acum că mi-a furat roibul acesta şi a dispărut cu el. O să ai bunătatea să-l arestezi.

— Îndată! O să-i tăiem străinului pofta de a mai fura cai.

Primarul se îndreptă spre Lindsay şi îi aduse la cunoştinţă că era arestat. *Sir* David nu-l înţelese însă striga şi gesticula în continuare şi îi trase căpeteniei satului un şut zdravăn, când acesta încercă să-l apuce de picior.

— Allah! spumegă slujbaşul. Aşa ceva n-a îndrăznit nimeni până acum! Pe el, oameni buni. Prindeţi-i calul şi daţi-l jos!

Bărbaţii se supuseră şi se îndreptară spre Lindsay. Dar când încercară să pună mâna pe el, sir David înhaţă arma, o duse la ochi şi începu să strige, într-un amestec de englezo-turcă:

— *Away*[1], *atmak! atmak!*

Reţinuse că în turcă „trag” se spunea *atmak*. Agresorii se retraseră rapid şi primarul spuse:

— Omul ăsta e nebun. Nu înţelege ce spunem. Dacă ar fi fost aici tălmaciul să-i explice că nu-i foloseşte la nimic să se împotrivească, ba dimpotrivă asta îi înrăutăţeşte situaţia!

Atunci, m-am îndreptat spre el şi i-am zis:

— Îmi cer iertare, stăpâne al Rugovei, că te deranjez în exercitarea funcţiunii. Dacă ai nevoie de tălmaci, pot să te ajut eu.

— Spune-i acestui hoţ de cai că trebuie să meargă la închisoare.

— Hoţ de cai? Te înşeli amarnic. Acest effendi nu-i un hoţ de cai.

---

[1] Înapoi. (lb. engl. — n.t.)

— Ba este, aşa mi-a spus prietenul meu, Kara Nirwan....

— Iar eu îţi spun că acest englez ocupă în patria lui o poziţie care este cel puţin la fel de importantă ca a unui paşă de aici, cu trei cozi de cal. Un asemenea om nu fură. Are în grajdurile lui mai mulţi cai decât există în toată Rugova.

Am rostit aceste cuvinte pe un ton hotărât, dar şi foarte politicos. Acest lucru se pare că trezi în căpetenia satului impresia că arătam un respect deosebit persoanei şi slujbei sale şi, de aceea, şi-ar fi putut permite să mă trateze cu dispreţ. Se răsti la mine:

— Gura! Aici nu-i valabil decât ceea ce spun eu! Englezul ăsta a furat un cal şi, deci, este un hoţ, lucru pentru care am să-l pedepsesc. Tălmăceşte-i ce-am zis!

— Nu pot să-i spun aşa ceva.

— De ce nu?

— Pentru că asta ar fi o jignire pe care nu mi-ar ierta-o niciodată. Nu vreau să-i pierd prietenia.

— Vasăzică eşti prietenul unui hoţ de cai? Să-ţi fie ruşine!

Scuipă în faţa mea.

— Încetează! l-am avertizat. Eu ţi-am vorbit politicos şi, drept mulţumire, tu mă scuipi! O singură dată dacă se mai întâmplă, o să stau de vorbă într-o limbă conformă comportamentului tău.

Rostisem aceste cuvinte pe un ton deosebit de aspru, în timpul acesta, Schut mă măsurase din cap până-n picioare. Acum tuşi şi făcu un semn cu mâna, menit să-i trezească energia căpeteniei satului. Reuşi, căci primarul din Rugova îmi răspunse:

— La ce limbă anume te referi? Trebuie să vorbeşti politicos cu mine, altfel am să te pedepsesc aspru. Am scuipat în faţa ta pentru că l-ai numit pe acest hoţ prietenul tău. Şi, pentru asta, consider ca am dreptul să mai scuip încă o dată.

Îşi ţuguie buzele, dar am făcut iute un pas înainte, am

ridicat mâna şi i-am trăsnit o palma atât de puternică, de a căzut grămadă la pământ. Apoi, am scos revolverul. Însoţitorii mei au pus şi ei mana pe arme. Şi-a scos şi Schut pistolul.

Primarul se ridica de pe jos. Avea la brâu un cuţit. Am crezut că-l va scoate de acolo ca să se răzbune pentru lovitura primită. Dar nu făcu asta. Se pare că îl părăsise deja curajul. Se adresă lui Schut:

— Îngădui să fiu brutalizat, când eu mă îngrijesc de problemele tale? Sper că ai să răzbuni îndată această jignire ce mi-a fost adusă!

Privirea persanului se plimbă de vreo câteva ori de la căpetenia satului la mine şi invers. Acest bărbat violent şi lipsit de scrupule era, fără îndoială, foarte curajos, dar apariţia oamenilor pe care îi credea morţi sau, cel puţin, scoşi din joc şi făcuţi inofensivi, îi paraliza pur şi simplu puterea de acţiune. Dar nu era vorba numai de asta. Era un om deştept. Am văzut câte eforturi a depus să se stăpânească în vreme ce-i răspundea căpeteniei satului.

— Palma ţi-a fost trasă ţie şi nu mie. Tu ai primit-o şi ar trebui să ştii ce ai de făcut. Sunt însă gata să mă supun ordinelor tale.

Privi spre ţeava pistolului pe care-l ţinea în mână.

— Jos arma! am strigat. Nu eşti poliţai. N-am să îngădui nici o ameninţare din partea ta. Dacă i-am arătat acestui primar cum ştiu să răspund unei lipse de politeţe, ştiu şi cum să răspund ameninţărilor unuia care n-are nici un drept a-mi porunci. Pistolul este o armă foarte periculoasă. Dacă sunt ameninţat cu o astfel de armă, am dreptul la legitima apărare. Mai iute decât îţi închipui, ai să primeşti glonţul meu direct în cap. Nu glumesc cu aşa ceva!

— Se pare că nu ştii cu cine stai de vorba! pufăi acesta spre mine. L-ai lovit pe cel care porunceşte aici în Rugova. Ne ameninţaţi cu armele şi pentru asta va trebui să plătiţi, negreşit! Locuitorii din Rugova ne vor ajuta să vă prindem. În

ţara sultanului nu există obiceiul ca hoţii de cai să ameninţe cu moartea oamenii cinstiţi!

— Vorbăria ta e de-a dreptul ridicolă. Am să vă dovedesc îndată că ştiu exact cu cine vorbesc. De locuitorii din Rugova n-am de ce mă teme, căci am venit aici să-i eliberez din ghearele unui diavol care unelteşte aici, în mijlocul lor şi în întreaga ţară. Îţi râdem în nas dacă ne numeşti hoţi de cai, numai că râsul ăsta o să fie ceva cam periculos pentru tine, o să te cam coste!

— Şi ce, vreţi să spuneţi că nu sunteţi hoţi de cai? Englezul ăsta călăreşte pe roibul meu, iar ceilalţi doi însoţitori ai tăi şed pe caii pagi care nu le aparţin. I-au furat.

— Da' de unde ştii tu că nu-s caii lor?

— Pentru că aceşti doi cai sunt proprietatea unor prieteni de-ai mei.

— Mare imprudenţă din partea ta să faci o asemenea mărturisire. Într-adevăr, n-am cumpărat pagii ci i-am luat de la fraţii Aladschy. Recunoscând că aceşti doi tâlhari rău famaţi sunt prietenii tai, ţi-ai pronunţat singur sentinţa. Spune-mi, m-am adresat eu lui Schut, de unde ştii că cei doi Aladschy călăreau pe pagi?

— Ce mă interesează pe mine Aladschy? răspunse acesta. N-am de-a face cu ei acum, ci cu voi.

— Îmi pare bine. Chiar sper că o să te ocupi puţin de noi. În orice caz, în alt sens decât se pare că intenţionezi.

— Da' ce, tu dai ordine aici sau eu? Ai venit aici să împărţi palme? Am să-i adun pe locuitorii din Rugova şi am să poruncesc să vă înhaţe; chiar acum am să dau ordinul.

Vru s-o şteargă, să se facă nevăzut.

— Stai pe loc! Numai o clipă! i-am poruncit. Nici n-ai întrebat încă cine suntem. Am să-ţi spun. Noi...

— Dar nici nu-i necesar! mă întrerupse Schut. Eşti un ghiaur din Ţara Nemţească şi o să te învăţăm minte îndată....

— Iar tu eşti un şiit din Persia, care se închină la Hassan şi

Hussain. Aşa că nu te mai numi dreptcredincios şi nu mai îndrăzni să rosteşti cuvântul ghiaur încă o dată, căci o să primeşti o palmă peste ochi ca şi primarul!

— Şi îţi închipui c-o să îngădui asta? se înfurie acesta.

— Da, o să îngădui chiar mai multe. De unde ştii că sunt neamţ? Prin cuvântul ăsta te-ai trădat. Ţi-ai încheiat rolul ca Schut!

— Schut? întrebă el, pălind.

— Schut? strigară şi ceilalţi.

— Da, acest şiit Kara Nirwan este Schut. O să vă dovedesc. Poftim, primarule, iată ai aici actele mele. Sunt emise din porunca sultanului şi sigilate cu sigiliul lui şi sper să le acorzi respectul cuvenit. Altfel am să-i înştiinţez neapărat pe mutasarriful din Prisren şi pe vizirul din Stambul. Şterge-ţi mâinile alea spurcate şi fereşte-te să-mi murdăreşti documentele!

Am desfăcut documentele şi i le-am vârât sub nas. Când zări sigiliul marelui sultan, se şterse într-adevăr pe mâini, frecându-şi-le de pantaloni, le duse apoi la piept şi la frunte, se înclină şi îşi atinse fruntea cu documentul, făcând încă o plecăciune şi mai adâncă.

Din casele din jur ieşiră, între timp, o mulţime de curioşi, care se apropiaseră şi ne priveau. Unii dintre aceştia dădură fuga pe uliţa îngustă care pornea de la capătul podului pentru a-i chema şi pe alţi locuitori ai Rugovei. În curând se adunară o mulţime de spectatori, care se aşezaseră în cerc în jurul nostru.

Acest lucru păru să-i fie pe plac lui Schut. Se simţea sigur, căci credea că se putea baza pe sprijinul locuitorilor satului. Îşi compuse o figură dispreţuitoare şi se îndreptă şi mai mult de spate. Se vedea după el că era la fel de abil pe cât de puternic. În luptă era mai de temut decât cei doi Aladschy, care nu dispuneau decid de forţă fizică brută, nerafinată. Mi-am propus să nu mă las atras în luptă liberă cu el, ci, în caz

de nevoie, să-l rănesc cu un glonţ, doar atât cât să-l fac incapabil de a mai lupta.

În cele din-urmă, primarul termină de citit documentele. Le atinse din nou de frunte şi de piept, le împături şi vru să le bage în buzunar.

— Stai! i-am spus. Documentele acestea îmi aparţin! Dă-mi-le înapoi!

— Ai de gând să rămâi aici? mă întrebă.

— Da.

— Atunci o să le păstrez eu, până ce se încheie judecata.

— Ba nu, n-au să rămână la tine. Cum îndrăzneşti tu, un simplu primar, să reţii actele unui om care îţi este mult superior? Şi simpla intenţie în acest sens este o jignire la adresa mea. Şi cum de ţi-a venit ideea să pomeneşti despre proces, despre judecată? Acum ştii cu cine stai de vorbă şi am să-ţi spun îndată ce anume cer de la tine. Ca să vezi că sunt amabil cu tine, n-am să ţin la mine aceste acte. Întrucât voi trage în gazdă la hangiul Kolami, i le voi da lui în păstrare. Dă-mi actele! El n-o să le dea nimănui din mână, fără aprobarea mea.

Se supuse, deşi cam în silă. Apoi, am continuat să vorbesc, ridicând glasul, aşa încât să mă poată auzi toţi cei prezenţi:

— Şi acum, vă interzic, la modul cel mai serios, să ne mai numiţi careva dintre voi hoţi de cai. Noi suntem oameni cinstiţi şi am venit la Rugova doar cu scopul de a vă elibera de cel mai mare răufăcător din această ţară. Acest roib nu i-a aparţinut lui Kara Nirwan, ci unui schipetar şi anume, stegarului Stojko Vites din Slokutschie care călătorea împreună cu fiul lui spre Batera, unde acesta urma să se căsătorească. N-au ajuns decât până ia cărbunarul Scharka, unul dintre supuşii lui Schut, care i-a atacat şi i-a jefuit. Stojko a rămas în viaţă, dar fiul lui a fost ucis şi apoi cadavrul i-a fost ars. Pot să vă arăt resturile de oseminte. Această armură, pe

care o poartă deocamdată însoţitorul meu, sabia şi pumnalul acesta fac parte din prada luată de criminali. Stegarul a fost dus la Kara Nirwan şi va fi ucis mai târziu, pentru că vor încă să mai stoarcă de la el bani de răscumpărare.

— Minciuni, minciuni, mii de minciuni! strigă persanul. Calul acesta îmi aparţine şi habar n-am de vreun stegar.

— L-ai închis pe stegar în galerie, acolo unde l-ai ţinut prizonier şi pe englezul acesta. Pe el l-ai trimis la cărbunar, ca să îl silească cei de acolo să-şi plătească răscumpărarea şi apoi să-l ucidă. Numai că noi am reuşit să-l eliberăm şi acum s-a reîntors ca să te acuze.

— Allah! Allah! Ce vorbe sunt nevoit să ascult! Auzi, eu tâlhar, eu criminal! întreabă-i pe oamenii aceştia, care-ţi ascultă minciunile! Or să-ţi spună ei cine sunt. Şi dacă ai să continui să mă acuzi cu atâta obrăznicie, n-or să mai îndure şi mă vor apăra. Puteţi să staţi liniştiţi şi să ascultaţi, voi locuitori ai Rugovei, cum un străin îndrăzneşte să-l acuze şi să-l bănuiască astfel pe bine făcătorul vostru?

— Nu, nu! strigară mai mulţi dintre cei de faţă. Afară cu străinul asta! Nu-l lăsaţi să mai rostească nici un cuvânt!

Am bănuit ce urma să se întâmple. Deoarece intuisem că, mai târziu, trebuia să profit de fiecare secundă, i-am poruncit în şoaptă lui Halef să adăpostească deocamdată caii. Apoi, m-am adresat locuitorilor satului:

— Toate faptele de care l-am acuzat pe Kara Nirwan sunt adevărate! Am să vă dovedesc. Persanul este Schut, aţi înţeles exact: Schut! Şi asta pot s-o dovedesc, dacă vreţi să mă ascultaţi în linişte.

Atunci geambaşul se răsti la mine cu un glas ca de tunet:

— Să taci! Altfel o să te împuşc ca pe un câine râios de care numai cu un glonţ poţi să scapi!

Aş fi vrut să-i trag un glonţ, dar starea de spirit a celor din jur îmi era potrivnică, aşa cum mi-am dat clar seama. De aceea, i-am răspuns liniştit:

— Nu te apăra cu cuvinte, ci cu fapte! Du-ne la puţ şi dovedeşte că nu-l ţii acolo prizonier pe Stojko!

— Nu cunosc nici un puţ!

— Eu, însă, cunosc şi am să duc oamenii acolo!

Chipul i se contractă într-un spasm batjocoritor şi mi-am dat seama de ce. Mă ferisem să spun ceva despre galeria prin care aveam de gând să pătrund. Voiam să-l fac să creadă că sir David Lindsay uitase pe unde era intrarea în puţ. Intenţionam să-i trezesc credinţa să mergem la donjon, pentru a pătrunde de acolo în puţ. De aceea, am continuat:

— Şi nu-l ţine doar pe acesta captiv în puţul de sub donjon, ci şi pe un altul, un negustor din Shköder, căruia i-a luat banii şi acum vrea să pună mama pe întreaga lui avere. O să-l găsiţi şi pe acesta acolo jos. El şi Stojko vă vor povesti ce s-a întâmplat cu el şi atunci îmi veţi da crezare că acest Kara Nirwan este Schut. Vă cer, vouă şi primarului aici de faţă, să-l luaţi prizonier pe acest persan şi să-l duceţi la turn. Acolo, trebuie să vă arate unde se află intrarea în puţ.

— Eu, prizonier? strigă Schut. Aş vrea să-l văd eu pe ăla care o să îndrăznească să mă atingă. Nu cunosc nici un fel de puţ. Sunt gata să merg acolo de bunăvoie, să căutaţi voi puţul. Eu n-am cum să vi-l arăt, pentru că habar n-am de existenţa lui. Dacă îl găsiţi, din partea mea, puteţi coborî! Dacă se adeveresc acuzaţiile acestui străin, o să mă las legat şi trimis la Shköder, fără să opun nici o rezistenţă. Dacă, însă, se va dovedi că a minţit, am să cer să fie pedepsit în modul cel mai aspru.

— Bine, sunt de acord, am replicat.

— La donjon! strigară oamenii din toate părţile. Auzi, persanul să fie Schut! Vai de străinul ăsta, dacă minte!

— Nu mint. Suntem cu totul în mâinile voastre. O să ne depunem chiar şi armele, ca să fiţi convinşi că suntem oameni paşnici şi avem gânduri cinstite. Daţi flintele, cuţitele şi pistoalele aici şi mergeţi cu oamenii aceştia la turn. Voi

duce armele înăuntru, la han, şi vin şi eu după voi cu Kolami.

Adresasem această cerere tovarăşilor mei de drum. Halef dusese caii în curte. Tocmai se reîntoarse şi, când i-am cerut să-mi predea armele, îmi spuse:

— Dar, Sidi, în felul acesta nu ne vom mai putea apăra!

Nu puteam să-i spun de ce le cerusem să-mi predea armele. Tovarăşii mei de drum trebuiau să fie neînarmaţi ca să nu comită vreo imprudenţă. Hagiul, care era atât de iute la mânie, ar fi putut, printr-un act de violenţă, să-şi pună viaţa lui şi a celorlalţi prieteni ai noştri în pericol.

— N-aveţi de ce să vă apăraţi. N-o să vi se întâmple nimic. Fiţi doar prevăzători!

— Vii şi tu după noi?

— Nu, am spus doar aşa, ca să-l înşel pe Schut. O să meargă o bucată de drum cu voi şi apoi o să se facă dintr-o dată nevăzut. O să coboare în puţ, să-i ascundă pe cei doi captivi. S-ar putea chiar să-i ucidă. Între timp, însă, eu voi merge cu hangiul la galerie şi o să mă întâlnesc cu Schut acolo jos.

— Tu singur? Dar e prea periculos. Vreau să te însoţesc şi eu.

— Nu, căci asta ar bate la ochi. Feriţi-vă, însă, să coborâţi în puț dacă găsiţi cumva intrarea. Nu se ştie ce măsuri poate lua Schut ca să nu reuşiţi să mergeţi după ei. Fiţi prietenoşi cu oamenii, ca să nu-i stârniţi contra voastră, şi nu întreprindeţi absolut nimic, până când n-o să ajung din nou lângă voi.

Se adunaseră o mulţime de oameni şi era de prevăzut că numărul lor va creşte. După ce am strâns armele, împreună cu hangiul, prietenii mei şi Schut fură înconjuraţi de mulţime şi alaiul se puse în mişcare.

Mi-am făcut pregătirile cu Kolami, apoi am ieşit, m-am îndreptat spre pod şi m-am urcat în luntre. Hangiul mă urmă şi el curând, împreună cu doi argaţi. Cei doi trăgeau la rame,

Kolami se aşeză la prora, iar eu la cârmă.

Deşi voiam să ajungem în partea stângă, am cârmit luntrea spre malul drept, căci acolo curentul nu era atât de puternic. Când am ajuns faţă în faţă cu cotitura, am schimbat poziţia cârmei. Acum, cei doi argaţi erau nevoiţi să tragă din toate puterile, ca să nu fim deviaţi de puhoiul de apă. Trebuia să ţin bine cârma. Ramele se încovoiau ameninţător, gata-gata să se fărâme. Dar grija mea cea mai mare era dacă intrarea se găsea într-adevăr în spatele perdelei de verdeaţă.

Am lăsat luntrea să alunece liber şi apoi am ţinut direcţia exact spre gura văgăunii. Dacă acolo nu exista aşa ceva, ci doar stâncă, luntrea urma să se facă bucăţele, cu o asemenea viteză ne purta apa spre acel loc.

— Ramele în luntre! Ghemuiţi-vă! am strigat către cei trei.

Se executară pe loc. Eu am rămas în aceeaşi poziţie, căci trebuia să ţin de cârmă. Ne mai despărţeau doar două lungimi de barcă de ţelul nostru: am închis ochii să nu fiu rănit de ramurile care atârnau: o lovitură direct în figură, parcă m-ar fi plesnit o mătură moale de nuiele; am deschis ochii; întuneric beznă în jurul meu; o izbitură la partea din faţă şi fundul luntrei scrâşni — ne aflam în galerie.

— Slavă lui Allah! suspină hangiul. Cât pe ce să-mi vină rău de spaimă.

— Şi mie, am răspuns. Dacă ne-am fi izbit de stânci, am fi făcut o baie cam periculoasă. Cine nu înoată foarte bine e pierdut aici. Pipăie peretele să vezi dacă nu-i un ţăruş pe acolo. Trebuie să existe unul de care să agăţăm luntrea.

Ţăruşul se afla într-adevăr acolo. Am legat luntrea de el şi apoi am aprins lămpile pe care le aduseserăm cu noi. Lumina lor era suficientă pentru a ilumina gangul, căci acesta era destul de îngust. Argaţii îşi băgară în buzunare lumânările de seu pe care le luaserăm cu noi.

Eu am luat în mâna stângă o lampă, în dreapta un revolver şi am pornit înainte. Întrucât aveam lumină, puteam

fi văzuţi de departe şi, oricum, era posibil ca unul dintre argaţii lui Schut să-i fi păzit, aici, jos, pe cei doi captivi.

Galeria era atât de înaltă, încât puteam să merg drept, în picioare. Pe jos, era acoperită cu scânduri, înaintam încet, căci, pentru siguranţa noastră, pipăiam şi cercetam drumul pas cu pas. După vreun sfert de oră de mers, am simţit deodată un curent de aer cu mult mai rece decât până atunci.

— Ne apropiem probabil de prăpastia despre care ne-a vorbit Marko, am spus. Acum trebuie să fim de două ori mai prevăzători.

Câţiva paşi mai departe, se căsca în faţa noastră o prăpastie lată, care tăia galeria transversal. Nu ne puteam da seama nici de adâncimea, nici de înălţimea ei. Peste ea se trecea pe scânduri, aşezate una după alta, pe o lăţime doar de jumătate de metru.

— Daţi-mi frânghia! am poruncit.

Am înnodat cele patru bucăţi de frânghie, apoi mi-au legat un capăt pe sub braţ, înconjurându-mi pieptul. De capătul celălalt au apucat strâns însoţitorii mei. Am îndreptat lumina lămpii spre podea şi am pornit încet înainte.

Peste prăpastie fuseseră aşezate trei bârne grele, una în dreapta, una în stânga şi una la mijloc. Pe bârna din mijloc era sprijinită scândura. Între cele două bârne laterale şi cea din mijloc rămânea un spaţiu ceva mai lat decât mărimea labei piciorului, prin care se vedea abisul rece, înfiorător.

De ce fuseseră aşezate aşa? De ce bârnele nu erau mai apropiate una de alta? într-un fel sau altul, lucrul acesta trebuia, indiscutabil, să aibă legătură cu existenţa vreunui mecanism secret căruia urmau să-i cadă victime intruşii neavizaţi.

După şase sau opt paşi, am ajuns într-un loc care mi-a atras atenţia. Cele trei bârne longitudinale erau unite aici printr-o bârnă transversală. Cercetând-o mai atent, am observat că aceasta forma o axă care se mişca în două găuri

plasate în bârnele laterale. Mă lămurisem acum. Puntea era amenajată precum o cumpănă. La partea dinspre intrarea în galerie, bârna din mijloc era bine fixată pe marginea prăpastiei, la capătul celălalt, însă, mai mult ca sigur nu era fixată. De aceea, până la mijlocul punţii, până la axă, se putea merge în siguranţă. De îndată, însă, ce se pornea mai departe, podul se înclina pe partea dinspre prăpastie, în vreme ce partea rămasă în spate se ridica. Atunci, toţi cei care s-ar fi aflat pe punte s-ar fi prăbuşit în abis, zdrobindu-se de stânci.

M-am răsucit şi le-am împărtăşit celor trei însoţitori ai mei rezultatul cercetărilor.

— Aşadar, n-avem cum să trecem dincolo? întrebă Kolami.

— O, ba da. Doar Schut foloseşte şi el precis această punte. Trebuie să existe vreun mecanism prin care să se poată fixa, cel puţin la un capăt, pârghia balanţei. Hai să căutăm!

M-am întors şi am început să cercetăm. Da, pe partea aceasta, bârna mijlocie nu era fixată pe marginea prăpastiei. I-am ridicat capătul şi cealaltă jumătate s-a înclinat. Am căutat zadarnic o gaură, un ţăruş sau vreo închizătoare cu ajutorul căreia bârna să poată fi fixată aici în pământ.

— Aşadar, nu-mi rămâne altceva de făcut, trebuie să trec dincolo, am spus.

— Pentru numele lui Allah! Ai să te prăbuşeşti! strigă hangiul.

— Nu. O să apăsaţi voi aici pe bârna cu toată puterea, ca să nu se poată ridica. Atunci nu se va înclina nici în partea cealaltă. Trei bărbaţi puternici ca voi mă pot ţine. De altfel, sunt prins şi cu frânghia. Îngenuncheaţi şi apăsaţi tare pe bârnă în jos. Pornesc.

N-aş putea să afirm că mă simţeam în largul meu când am simţit din nou sub tălpi scândurile înguste aşezate peste prăpastie, dar am trecut cu bine dincolo. Acolo, la lumina

lămpii, am văzut cum putea fi fixată puntea. Capătul bârnei se ridica în aer, nu ajungea până la marginea prăpastiei. Dar în lemn erau fixate două inele de fier şi de peretele galeriei atârnau, de ambele părţi lanţuri cu cârlige puternice. Dacă se prindeau lanţurile de inele, cu ajutorul cârligelor, atunci puntea ar fi fost bine fixata şi nu se mai putea înclina.

— Ai găsit ceva? strigă hangiul, de dincolo.

— Da. Am să fixez bârna. Puteţi trece liniştiţi, nu mai e nici un pericol.

Trăgând cu putere de lanţuri, m-am convins că erau sigure şi apoi le-am prins cu cârligele de inele. Cei trei trecură peste punte şi examinară şi ei mecanismul cel simplu. Apoi, am pornit mai departe.

Se înţelege de la sine că, până acum, merseserăm foarte încet, căci viaţa noastră depindea de cât de atenţi eram. Acum, însă, mergeam mult mai „repede. De când părăsiserăm hanul trecuse ceva mai mult de o jumătate de oră.

Galeria, care urca în panta uşoară, nu mai oferea acum nici un fel de obstacole. După aproximativ trei minute, ajunseserăm în încăperea cea mare. Stânca se terminase. Am văzut în jurul nostru ziduri cu cinci uşi, patru joase şi una înaltă şi îngustă. Aceasta din urmă nu avea zăvor, am fi putut-o deschide cel mult cu forţa. Celelalte uşi erau prevăzute cu zăvoare.

— În spatele acestor uşi joase sunt ascunşi captivii, am spus, am tras zăvorul şi am deschis uşa.

Am văzut o văgăună adâncă de vreo doi metri, ceva mai îngustă şi cam la fel de înaltă, în care un bărbat cu picioarele prinse în inele de fier, zăcea pe pământul

— Cine eşti? l-am întrebat.

Răspunsul a fost o înjurătură.

— Spune cine eşti! Am venit să te salvăm.

— Nu minţi! răsună o voce răguşită.

— Dar ăsta-i adevărul. Suntem duşmanii lui Schut şi vrem să te...

N-am apucat să termin ce-aveam de zis. Doi bărbaţi strigară ceva, dintre care unul era un însoţitor al meu.

Eram îngenuncheat în faţa bortei şi ţineam lampa îndreptată spre interior. Kolami se ghemui lângă mine iar cei doi argaţi stăteau şi ei aplecaţi deasupra noastră, ca să poată privi înăuntru. Între timp, cineva deschisese uşa cea îngustă, de care am amintit mai înainte. Unul dintre argaţi îl văzuse pe cel care o deschisese. De aceea scosese acel ţipat. M-am răsucit spre el:

— Ce s-a întâmplat?

Uşiţa bortei era în aşa fel aşezată faţă de zid, încât nu puteam să-mi dau seama care era motivul pentru care acesta se speriase.

— Acolo, acolo... uite-l acolo! răspunse argatul, arătând spre uşa îngustă.

Am sărit în sus şi am privit peste aripa uşii.

— Pe el! am strigat, când l-am văzut pe Kara Nirwan.

Schut încremeni de spaimă când ne recunoscu, în mână ţinea o daltă sau ceva asemănător. Strigătul meu îl făcu să-şi vină-n fire.

— O, Hassan! O, Hussain! strigă şi azvârli cu dalta după mine. N-o să mă prindeţi, câinilor!

Am fost nevoit să mă ghemuiesc fulgerător în spiţele uşii, ca să nu fiu lovit. Când m-am ridicat din nou, l-am văzut dispărând în galerie. Voia să fugă pe drumul pe care ajunseserăm noi aici. Întrucât ne aflam aici, era convins că trebuie să existe o luntre cu ajutorul căreia ar fi putut scăpa. Ajunsese în ascunzătoare coborând, prin puţ, dar nu se mai putea întoarce pe acelaşi drum, căci între timp ajunseseră în zonă oamenii de care se pare că fugise. Aceştia l-ar fi văzut şi ar fi descoperit astfel şi gura puţului.

— Fuge! O să scape! După el! am strigat, am lăsat jos

lampa şi am luat-o la fugă după el, prin galerie.

— Ia lampa cu tine! a strigat Kolami în spatele meu.

O lăsasem jos special, pentru că observasem că Schut avea pistoale la brâu. Cu lampa în mână aş fi fost o ţintă sigură pentru el. N-ar fi fost nevoie decât să se oprească liniştit şi să-şi îndrepte armele spre mine. De aceea am pornit în urmărirea lui pe întuneric.

Nu era o treabă uşoară. Am întins mâinile în faţă ca să pipăi pereţii laterali şi alergam cât puteam mai repede, izbindu-mă, din când în când, de pereţi. De câteva ori, m-am oprit să trag cu urechea la zgomotul paşilor săi. Dar, zadarnic, căci hangiul şi cei doi argaţi ai săi veneau şi ei fugind în spatele meu şi zgomotul pe care îl făceau acoperea sunetul paşilor lui Kara Nirwan. Şi urmărirea aceasta pe întuneric era, de fapt, la fel de periculoasă. Nici nu era neapărată nevoie să mă vadă. Putea să stea pe loc, să ţintească şi să apese pe trăgaciul pistolului când m-ar fi auzit apropiindu-mă foarte mult de el. Eu, dacă aş fi fost în locul lui, aşa aş fi făcut. Două pistoale cu ţevi duble, deci patru gloanţe, şi pe deasupra şi cuţitul ar fi fost suficiente să ne facă inofensivi. Contam însă pe faptul că părea foarte grăbit. Probabil se temea că nu va scăpa nici dacă ar fi reuşit să ucidă pe vreunul sau doi dintre noi.

Am continuat urmărirea. Mă înşelasem crezând că spaima îl va face să nu se oprească până la intrarea în galerie, în cele din urmă, rămase totuşi pe loc, căci, deodată, pocni o împuşcătură chiar în fata mea, zgomotul produs de aceasta fiind amplificat de vreo zece ori de spaţiul îngust şi jos al culoarului. În acea străfulgerare de lumină am văzut că cel care trăsese nu se afla la o distanţă mai mare de douăzeci de paşi de mine. Glonţul nu mă nimeri. L-am auzit izbindu-se de zid. M-am oprit, am scos revolverul şi am apăsat pe trăgaci de două, de trei ori.

I-am auzit râsul batjocoritor. O luă din nou la fugă, eu

după el. Mai trase o dată. Se afla pe puntea care traversa prăpastia, după cum am văzut în momentul în care a fulgerat împuşcătura. Am pornit încet şi am ajuns la marginea prăpastiei. Aici, m-am convins, pipăind cu mâinile, că lanţurile erau bine prinse cu cârligele de inele de fier şi mi-am continuat drumul pe urmele lui, păşind pe scândurile punţii.

Sosise clipa cea mai periculoasă. Dacă rămăsese pe loc şi mă înhăţa înainte de a pune picioarele pe teren solid, eram pierdut. Ca să-l împiedic să facă asta, am tras, aflându-mă chiar în mijlocul punţii, şi celelalte trei gloanţe din revolver. Un nou hohot de râs mi-a dat de ştire că nu-l nimerisem. Dar, mi-am dat şi seama că Schut nu se mai afla pe punte, ci continua să alerge. Acum n-am mai ezitat să fug pe urmele lui. Ajuns de partea cealaltă a prăpastiei, am privit în urmă. Am văzut lumina lămpii. Kolami nu era departe în spatele meu. Urmărirea continua. Gâfâiam de efort şi am alunecat de mai multe ori pe scândurile umede. O nouă împuşcătură pocni în faţa mea, la care am răspuns cu un foc tras din celălalt revolver. Pentru că mă temeam că tâlharul se va opri totuşi şi m-ar putea nimeri în cele din urmă, am tras unul după altul, în timp ce alergam, toate cele şase gloanţe din cel de-al doilea revolver. Apoi am băgat mâna la cingătoare după cuţit, dar locul era gol, căci cuţitul nu se afla acolo. Să-l fi tras oare afară o dată cu vreunul dintre revolvere sau poate îmi căzuse când îngenuncheasem în faţa bortei? N-aveam cum să-mi dau seama acum ce se întâmplase.

Mă simţeam de parcă această hăituiala dura de peste o oră. Deodată, zării lumină în faţă. Ajunsesem la intrarea în galerie şi m-am oprit. Schut tocmai desfăcuse luntrea din ţăruş şi sărise în ea. M-a auzit că nu eram departe de el şi a strigat spre mine:

— Rămâi cu bine, fiu de căţea! Doar tu cunoşti văgăuna asta. Nimeni altcineva n-o s-o descopere şi n-o să vină să vă caute. Rămâneţi aici să vă mâncaţi între voi când v-o răzbi

foamea!

În clipa aceea, nu m-am gândit că, în caz de nevoie, ne puteam salva ieşind înot de aici. Am crezut tot ceea ce-a spus. Prin urmare, nu trebuia să plece cu luntrea. Mi-am luat avânt şi am sărit şi eu în ea.

Schut stătea în picioare în luntre. Se propti cu amândouă mâinile în peretele de stâncă şi încercă să împingă luntrea afară, împotriva presiunii apei, care năvălea înăuntru. Ramele nu puteau fi folosite decât afară, din cauza îngustimii galeriei luntrea se balansa sub greutatea săriturii mele. Mi-am pierdut echilibrul, am căzut şi l-am smucit şi pe el după mine.

— Aici eşti? şuieră către mine. Bun venit! În sfârşit, eşti în mâinile mele!

Mă înhaţă cu o mână de beregată, iar eu l-am apucat de braţe. Cu stânga, am simţit că încerca să vâre mâna dreaptă la cingătoare. Mi-am lăsat mâna să alunece iute de-a lungul braţului lui, până ce l-am prins de încheietură şi l-am strâns atât de tare, încât, dând un strigăt de durere, a lăsat arma, nu ştiu dacă era cuţit sau un pistol, să cadă. Apoi, mi-am proptit, un genunchi în el şi m-am desprins din strânsoare. În clipa următoare, eram amândoi în picioare. Ne aflam faţă în faţă la distanţă de doar un pas între noi. Ca printr-o ceaţă deasă, am zărit cum îşi scoate mâinile de la cingătoare şi le îndreaptă spre mine. L-am lovit cu pumnii. Pocni o împuşcătură. Sau au fost două? Nu ştiu. Apoi Schut urlă:

— Aşa vasăzică! N-o să puneţi voi mâna pe mine!

Sări în apă: zărise lampa lui Kolami, care se apropiase de noi.

Am încercat să împing luntrea afară, dar torentul de apă pătrundea în galerie cu o asemenea forţă, încât mi-am dat seama că ar fi durat prea mult să scot luntrea de acolo. Între timp, Schut dispăruse: mort sau salvat.

Probabil că era un foarte bun înotător, dacă îndrăznise să sară în apă. Curentul foarte puternic trebuie că-l dusese iute

cu sine. Dacă scăpa, ar fi plecat în întâmpinarea familiei lui Galingre, pe care voiam să o avertizăm împotriva lui; s-ar fi întâlnit cu Hamd Al-Amasat şi...

Mai departe nu m-am mai gândit. Nu trecuseră mai mult de două secunde de când sărise în apă. Mi-am smuls jacheta şi vesta, m-am aşezat pe banchetă şi mi-am scos cizmele din picioare şi apoi, întorcând capul spre interiorul galeriei, am strigat:

— Plec înot, urcaţi-vă repede în luntre şi veniţi după mine!

—În numele lui Allah, nu face asta! O să mori! răspunse Kolami speriat.

Dar eu eram deja în apă. N-am sărit ci m-am lăsat uşor în jos căci, datorită vârtejurilor care se formau aici, eram mai în siguranţă dacă rămâneam la suprafaţă.

Nici nu trecusem bine cu capul de perdeaua de verdeaţă, când era să fiu prins în vârtejuri. Am fost împins spre stânci şi m-am luptat din greu un timp doar pentru a mă menţine la suprafaţă şi a putea rămâne în acelaşi loc. Apoi năvăli un val care se sparse de stânci. Era momentul potrivit m-am lăsat în voia lui, m-am ajutat dând puternic din picioare şi am ţâşnit în susul apei atât de rapid, încât involuntar am închis ochii.

Când i-am redeschis, înotam între doi curenţi care se întâlneau la o mică distanţă de mine şi formau un vârtej periculos, chiar în mijlocul râului. Trebuia să mă feresc de acest-vârtej. M-am întors îndată, dar am fost nevoit să muncesc mult timp şi cu spaima în suflet, până ce am reuşit să străbat în curmeziş unul dintre curenţi şi să ajung într-un loc unde apa era liniştită şi sigură.

Abia acum am putut să mă gândesc la Schut. Călcând apa, m-am înălţat şi am privit în jur. Acolo — tocmai din vârtejul pe care eu îl evitasem, temându-mă de el — îşi făcu acesta apariţia. Ţâşni cu jumătate din corp afară din apă, făcu un salt precum un delfin şi depăşi vârtejul. Apoi înotă spre malul în apropierea căruia ajunsesem şi eu între timp.

N-aveam încotro: nu puteam să nu-l admir. Era un înotător mult mai bun decât mine. Nici nu-i trecuse prin cap să evite vârtejul. Ştia că apa care se învârteja putea să-l înhaţe, dar ştia şi cum să ţâşnească afară de acolo. Acum se apropia de mal, fără a privi în jur. De aceea, nu mă observă. Se înţelegea de la sine că aveam de gând să-l urmăresc. Am înotat cu mâinile şi picioarele pe sub suprafaţa apei, ca să nu fac nici un zgomot şi am rămas în spatele lui. În ceea ce priveşte viteza la înot îi eram superior, căci foarte curând m-am apropiat atât de tare de el, încât puteam să-l prind de picior. Dar şi malul era deja foarte aproape. Acum, spaima trebuia să-mi fie aliat. Schut nu mai avea arme şi nici eu. Nu mai rămânea decât o singură soluţie, aceea pe care dorisem s-o evit: lupta corp la corp.

Malul neted era acoperit cu pietriş şi apa era puţin adâncă la mal. Când Schut simţi pământ sub picioare, se ridică rapid şi îşi croi drum afară, cu apa şiroindu-i din haine. Era atât de grăbit, încât nici acum nu privi în jur şi ieşi din apă, împrăştiind zgomotos stropi în toate direcţiile. De aceea, nici nu auzi că în spatele lui mai venea cineva. Pentru că mergeam la fel de repede şi în acelaşi timp cu el, credea că zgomotul produs de paşii mei era de la paşii lui. La marginea apei, am înhăţat un pietroi rotund, de dimensiunea unui pumn, pe care voiam să-l folosesc drept armă.

Schut ieşise acum din apă, îşi întinsese braţele înainte scoase un strigăt triumfător şi se răsuci pe jumătate, pentru a privi spre intrarea în galerie. Abia acum luntrea reuşise să iasă de acolo. Atât de mult se chinuiseră cei trei bărbaţi să învingă presiunea puternică a apei.

— Câinilor! Nu mă prindeţi voi pe mine! strigă şi se răsuci s-o ia la fugă.

Eu făcusem doi paşi într-o parte şi mă aflam acum chiar în faţa lui.

— Şi, totuşi, eu te-am prins! i-am răspuns.

Apariţia mea neaşteptată avu un efect mult mai puternic asupra lui decât m-aş fi aşteptat. Aproape că se prăbuşi de spaimă şi, înainte de a avea timp să-şi revină, i-am tras una cu piatra în cap de a căzut grămadă. Dar persanul era un adversar puternic. Dacă nu era suficient de ameţit, ar fi putut, în ciuda acestei lovituri, să-mi vină de hac. De aceea, i-am smuls eşarfa din jurul pântecului şi i-am legat coatele la spate. Abia am reuşit să fac acest lucru, că şi-a şi revenit. Cu ochii încă închişi, a încercat să sară în sus. N-a reuşit, fireşte. A deschis ochii mari, s-a holbat la mine, apoi a rămas jos nemişcat, dar, deodată, şi-a împins picioarele înainte, şi-a luat avânt cu partea superioară a corpului, a făcui o săritură aterizând direct în picioare şi şi-a pus mâinile în şolduri, Încercând să rupă şalul. Din fericire, acesta n-a cedat. Toate acestea s-au petrecut foarte rapid. Dar, la fel de repede, mi-am scos şi eu cingătoarea. I-am tras una peste picioare, pe la spate, de s-a prăbuşit cu faţa în jos. M-am trântit peste el, apăsându-l pe nuca genunchilor, şi l-am legat de picioare. N-a avut cum să se apere, căci avea mâinile legate la spate.

— Aşa! am spus şi m-am ridicat, răsuflând cu greu. Acum ştim care pe care l-a prins. Acolo jos în galerie, oamenii n-o să se mai mănânce între ei, aşa cum ai prezis, iar tu le vei explica locuitorilor din Rugova cum ai reuşit să intri atât de repede în puţul despre care nici habar nu aveau.

— Drace! Sute de draci!

Apoi închise ochii şi rămase jos, liniştit.

Curentul prinsese luntrea şi o ducea iute ca pe o săgeată în susul râului. Cei trei bărbaţi se îndreptau spre mine.

— Effendi, am crezut că te-ai prăpădit! strigă Kolami, încă de departe. Slavă lui Allah că te-a salvat! L-ai înhăţat pe Schut?

— Da.

— Atunci, repede! Vâsliţi cu putere!

Argaţii se încordară atât de tare. Încât luntrea fu iute trasă

la mal şi cei trei săriră din ea, cu picioarele direct pe pietriş.

— El este, într-adevăr! jubilă hangiul. Ce înotător grozav eşti, effendi! Cum ai reuşit să-l învingi pe Schut?

— Lasă c-am să-ţi povestesc asta mai târziu. Acum puneţi-l în luntre, pentru că mergem mai repede cu ea, decât dacă-l cărăm pe jos. Trebuie să ne grăbim. Nu vreau ca oamenii care se află la turn să creadă că i-am înşelat. Să nu se ridice cumva împotriva prietenilor mei, pentru că nu m-am dus după ei.

L-am aşezat pe Schut în luntre şi am început să vâslim cât mai repede posibil. După câteva minute, am acostat lângă pod. Unul dintre argaţi a plecat în fugă spre donjon, Kolami împreună cu alţi argaţi l-au dus pe Schut în casă. Mi-am luat jacheta, vesta şi cizmele în mână şi am pornit în urma celorlalţi, încălţat doar în ciorapii turceşti. La fes nu mă gândisem să-l dau jos dar nu-l pierdusem, îmi rămăsese pe cap. Trebuia să-mi schimb straiele ude. Nu prea îmi convenea, însă, să împrumut o pereche de pantaloni, gândindu-mă la ceea ce descoperise Lindsay în fesul lui. Din fericire, hangiul avea nişte şalvari noi, pantaloni bufanţi turceşti, pe care nu-i îmbrăcase niciodată. I-am tras pe mine. Nici n-am fost bine gata, că îşi şi făcură apariţia Halef şi englezul. *Sir* Lindsay făcea nişte paşi uriaşi, iar Halef ţopăia pe lângă el ca un ponei pe lângă o cămilă folosită la călărie.

— Este adevărat? Chiar l-aţi prins? strigă Lindsay.

— E acolo jos. Duceţi-vă şi uitaţi-vă la el.

Credincios rolului pe care şi-l impusese, Schut zăcea cu ochii închişi.

— E ud leoarcă! V-aţi luptat în apă? se interesă Lindsay.

— Cam aşa ceva.

— A fost în puţ?

— Da.

— *Well!* Aşadar, acum nu mai poate tăgădui!

— O, Sidi, ţi-ai pus alţi pantaloni? spuse Halef. Trebuie să

fi fost înspăimântător acolo, la locul acela periculos! O să-mi povesteşti totul pe larg.

Acum, însă, nu era timp pentru aşa ceva, căci sosiră şi ceilalţi. Întregul sat venea în fugă şi voia să vadă şi să audă. Ne-am aşezat în faţa uşii şi nu i-am lăsat înăuntru decât pe primar şi pe bătrânii satului. Era de faţă şi poliţaiul, un flăcău gras ca Falstaff, înarmat cu un fel de furtun de tinichea, care probabil trebuia să fie un instrument de suflat.

Când oamenii îl văzură pe favoritul Rugovei legat şi zăcând ud leoarcă la pământ, deveniră foarte agitaţi. Căpetenia satului strigă furios:

— Cum aţi îndrăznit, fără permisiunea mea, să-l trataţi ca pe un prizonier?

— Deocamdată linişteşte-te, am replicat cu răceală. Şi spune-mi, mai întâi, cum a reuşit persanul să se fofileze şi s-o şteargă.

— Eu i-am dat voie. Voia să-şi aducă argaţii, ca să-l ajute să caute puţul.

— Ba din contră, urmau să se îngrijească să nu fie în nici un caz descoperit puţul.

— Te-am aşteptat zadarnic. Faptul că n-ai venit e o dovadă că n-ai cugetul curat. Poruncesc să fie dezlegat imediat persanul!

Acest ordin fusese adresat poliţaiului cel gras, care se şi pregăti să-l duca la îndeplinire. Dar Halef l-a luat de braţ şi a spus:

— Ascultă, amice, nu-l dezlega pe omul acesta! Cine-l atinge fără permisiunea acestui effendi, să o simtă pe spinare gustul biciului meu!

— Ce spui? strigă primarul. Nimeni altcineva n-are voie să dea porunci aici în afară de mine, iar eu spun că persanul trebuie dezlegat.

— Te înşeli! am replicat. Eu sunt cel care porunceşte aici. Şi dacă ai de gând să te împotriveşti, am să dau ordin să fii şi

tu legat şi trimis direct la Prisren. Trebuie să te supui. Ştiu că mutasarriful n-ar avea nimic împotrivă dacă ţi-aş aplica o ciomăgeală. Am să binevoiesc, însă, să-ţi explic de ce am venit la Rugova. O să mă asculţi şi ai să vorbeşti doar când o să-ţi dau eu voie. Văd că venerabilii satului sunt curioşi să asculte ce am de spus.

Atunci se amesteca în vorba şi Halef:

— Nu, Sidi! De ce să-şi obosească gura un om atât de nobil ca tine, pentru a-i explica unui amărât de primar de ce s-a întâmplat un anumit lucru sau ce trebuie să se întâmple! Eu sunt mâna ta dreaptă şi limba ta şi am să le deschid ochii acestor bătrâni ai satului cu privire la omul pe care l-au avut printre ei, fără să bănuiască măcar că acesta s-a născut în iad şi tot acolo o să se reîntoarcă.

Şi apoi, îşi începu relatarea în stilul lui caracteristic. Ascultătorii rămaseră cu gurile căscate.

Când aminti despre întâlnirea cu Kolami, acesta luă şi el cuvântul:

— Te rog să mă laşi pe mine să povestesc mai departe, căci tu nu ştii ce s-a petrecut în galerie.

Hangiul vorbi acum despre vechile sale suspiciuni şi făcu, în acest sens, legături intre multele evenimente petrecute în împrejurimi. Explicaţiile sale fură atât de dare, încât ascultătorii începură chiar să-şi pună întrebarea cum de nu-şi dăduseră şi ei seama de toate acestea până acum. Şi când Kolami ajunsese, în sfârşit, să povestească despre intrarea noastră în galerie şi despre prinderea persanului, abia reuşi să termine, din cauza exclamaţiilor cu care îl tot întrerupeau.

Doar căpetenia satului ascultase totul în tăcere. Apoi, spuse:

— Asta nu dovedeşte absolut nimic! Doar din întâmplare a găsit persanul atât de repede intrarea în puţ. A coborât prin el şi a dat peste voi. Pentru că v-aţi aruncat asupra lui a fost nevoit să fugă, ca să scape de voi. Aşadar, ceea ce voi

consideraţi a fi vina lui nu-i decât vina voastră şi porunca mea trebuie...

— Gura! tună Halef spre el. Ce, ţi-a permis effendi să vorbeşti? Tare mi se pare că i-ai cam fi complice persanului.

Atunci, unul dintre bătrânii satului păşi spre mine. Se înclină politicos şi spuse:

— Effendi, nu mai fi mânios din pricina primarului nostru. Este unul dintre cei mai neînsemnaţi oameni din Rugova şi a primit această slujbă doar pentru că nici un altul n-a dorit-o, căci nu este o slujbă prea plăcută. Eu sunt cel mai bătrân din sat şi toţi oamenii aceştia de aici îţi pot confirma că sunt şi cel mai înstărit. N-am vrut să fiu primar, dar, pentru că acum la mijloc este o problemă importantă, am să vorbesc eu în numele întregului sat şi am să-ţi spun că vă acord toată încrederea mea. Acum, o să ies afară şi am să le povestesc oamenilor tot ce am aflat. Apoi, o să alegem câţiva bărbaţi pe care ai să-i conduci în galerie, pentru a-i elibera pe captivi. Aceştia vor confirma spusele tale şi apoi Schut va fi trimis la mutasarrif. A durat ani de zile să-l prindem. Acum a fost demascat şi nu trebuie să-l apărăm doar pentru că este locuitor al Rugovei. Trebuie să spălăm ruşinea pe care a adus-o asupra noastră, arătându-i cât îl dispreţuim.

Vorbise exact aşa cum trebuia şi la momentul potrivit. Bătrânul ieşi afară din casă. L-am auzit vorbind mult timp. Apoi, izbucni o zarvă care mă făcu să mă tem că era îndreptată împotriva noastră. Dar, mă înşelasem.

Când se reîntoarse bătrânul, fuseseră aleşi şi cei ce urmau să meargă cu mine. Voiam să pătrundem în galerie cu cinci bărci.

Mă temeam că, în timpul absenţei noastre, cineva putea încerca să-l elibereze pe Schut. De aceea, i-am întrebat pe tovarăşii mei de drum dacă nu voiau să rămână să-l păzească. Halef, Osko şi Omar, însă, voiau neapărat să meargă cu mine în galerie, doar sir David se arătă gata să

rămână de pază. În cele din urmă, hangiul îmi spuse că le va porunci oamenilor lui să nu lase pe nimeni înăuntru. Era suficient. Schut fu aşezat într-un colţ. Englezul se aşeză, înarmat, lângă el.

Afară, mulţimea ne făcu respectuos loc. Întrucât doar o singură luntre avea loc să intre în galerie, debarcarea dură foarte mult. Fiecare luntre goală trebuia să iasă din galerie, înainte de a putea fi urmată de una plină de oameni. Primii sosiţi au fost nevoiţi să-i aştepte în galerie pe ultimii. Hangiul, care cunoştea drumul spre intrare, cobora dintr-o luntre şi se urca în alta, pe post de călăuză, până când, în cele din urmă, ne adunarăm cu toţii, şaisprezece oameni. Printre ei, se aflau mulţi dintre bătrânii satului.

Mulţi dintre ei aduseseră lămpi. Aceste felinare, însă, se aflau într-o stare jalnică. Cea mai bună dintre ele avea doar o bucată şi jumătate de sticlă iar restul părţilor erau acoperite cu hârtie înmuiată în ulei. Lumini erau suficiente, căci cei care nu aveau lămpi, aduseseră lumânări de seu pe care le ţineau aprinse în mâini.

Am pornit la drum, eu aflându-mă în frunte. Înainte de a ajunge la prăpastie, mi-am găsit cuţitul zăcând pe jos. Aşadar, îl trăsesem afară, atunci când scosesem revolverul. L-am luat şi l-am băgat la cingătoare, la locul lui. Puntea care traversa prăpastia fu din nou cercetată, înainte de a trece peste ea. În sfârşit, ajunserăm în încăperea cea rotundă. Uşiţa în faţa căreia îngenuncheasem, atunci când îşi făcuse apariţia Schut, era tot deschisă.

— O, Allah! N-aveaţi de gând să mai veniţi odată? Aproape îmi pierdusem nădejdea! l-am auzit pe captiv strigând.

— Vasăzică acum crezi că am venit să te salvăm? l-am întrebat şi m-am ghemuit în faţa văgăunii, luminând cu lampa înăuntru.

— Da, mi-am dat seama după cuvintele rostite, când aţi

luat-o la fugă după Schut. Apoi a trecut atât de mult timp, încât am presupus că acesta v-a învins pe voi.

— L-am prins şi ai să te prezinţi martor împotriva lui.

— Mărturia mea o să-l facă să-şi frângă gâtul, şi nu numai el, ci şi cărbunarul Scharka, cel care l-a ucis pe fiul meu.

— Aşadar, tu eşti Stojko, stăpânul roibului?

— Stojko e numele meu. Dar de unde mă cunoşti?

— O să afli mai târziu. Acum, însă, trebuie să-ţi scoatem belciugele astea de la picioare.

Belciugele erau formate din două jumătăţi, care, în partea de jos aveau o verigă iar sus fuseseră înşurubate. Schut avusese la el o cheie de strâns şuruburi. Am căutat-o şi am găsit-o. Când Stojko dădu să se ridice în picioare, nu reuşi. Zăcuse acolo încătuşat paisprezece zile şi abia îşi mai putea mişca picioarele.

Nu avea o siluetă înaltă, impunătoare, în situaţia în care se afla nu arăta deloc precum un mândru schipetar. Halef se aşeză în faţă, în aşa fel încât lumina să cada asupra lui, şi întrebă:

— Stojko, îţi e cunoscută această armură?

— Allah! E a mea!

— Am luat-o de la cărbunar şi am luat şi sabia şi pumnalul şi banii.

— Am avut la mine opt mii şase sute de piaştri, în monede de argint şi aur.

— Am salvat totul şi le vei primi înapoi.

— Cu ce mă mai încălzesc banii, dacă fiul meu nu mai poate fi readus la viaţă! Mergea să culeagă floarea inimii sale şi a fost ucis, fără măcar să fi apucat să-i vadă chipul. Banii îi aveam la noi ca să cumpăram oi, căci peste turmele noastre dăduse molima. Dar cum aţi reuşit să descoperiţi crimele cărbunarului şi cum aţi aflat că am fost adus aici, la Schut?

— O să-ţi povestim mai târziu, am răspuns. Spune-mi, mai întâi, dacă eşti singur aici.

— Nu, lângă mine se află un bărbat care vorbeşte limba turcă, dar pare totuşi să fie străin, căci...

Fu întrerupt de o ciocănitură puternică şi, din spatele uşii următoare, răsună o voce:

— Deschideţi, deschideţi!

Am tras zăvorul şi de la cealaltă uşiţă şi am descoperit un alt captiv, care, la fel ca şi Stojko, zăcea încătuşat.

— Mulţumesc cerului! strigă acesta. În sfârşit, sunt salvat!

— De ce aţi tăcut până acum?

— Am auzit tot, dar credeam că e vorba de o nouă viclenie a lui Schut.

Era Galingré, negustorul francez de grâne, din Shköder. Acesta nu fusese încătuşat atât de mult timp precum Stojko, aşa că după ce l-am eliberat s-a putut ridica în picioare şi chiar a putut să meargă, mai încet, fireşte. Celelalte celule erau goale.

Stojko şi Galingré povestiră apoi despre toate câte înduraseră. Cine se mai îndoise până acum de faptul că persanul Kara Nirwan era într-adevăr Schut fu nevoit să-şi schimbe părerea. Vederea celor doi captivi îi făcu pe toţi cei prezenţi să-şi manifeste indignarea faţă de criminal. Fură rostite ameninţări sălbatice. Eu, însă, nu credeam că această indignare va dura prea mult. Schipetarul nu se răzbună decât pentru ceea ce i se întâmplă vreunui membru al familiei sau al seminţiei sale. Aici, însă, era vorba de doi străini, care le erau indiferenţi locuitorilor din Rugova. Preferam să nu mă bazez pe sprijinul lor.

Mai întâi, trebuia să continuăm cercetările în ascunzătoarea de sub pământ. Uşa cea îngustă prin care venise Schut era încă deschisă. Voiam să vedem încotro ducea. Lumânările care arseseră fură înlocuite cu altele noi şi ne-am început cercetarea. Câţiva dintre locuitorii satului rămaseră cu Stojko şi Galingré.

Intrarăm pe uşa cea îngustă şi dădurăm de un coridor

destul de înalt şi îngust ai cărui pereţi erau construiţi din piatră. După scurt timp, acesta ne duse într-o încăpere pătrată, în care dădeau alte două coridoare. Nu avea acoperiş, dar am zărit capătul de jos al unei scări lungi. Lângă aceasta atârna un şnur destul de nou.

Ce scop avea acest şnur aici?

L-am cercetat cu foarte mare atenţie. Era subţire şi închis la culoare. Când l-am frecat între degete, o pulbere fină s-a împrăştiat în jur.

— Pleacă de aici cu lumânarea! am strigat, către bătrânul care se afla lângă mine. Asta-i un fitil, care sus…

N-am reuşit să termin ce aveam de spus. Omul se ghemuise ca să se convingă dacă şnurul ajungea până jos şi în felul acesta se apropiase cu lumânarea prea mult de el. Pe dată izbucni o flacără albăstruie peste degetele mele, cu care mai ţineam încă da şnur.

— Înapoi! Repede înapoi! am strigat, palid de spaimă. O să se producă o explozie!

Sătenii stăteau încremeniţi de spaimă. Tovarăşii mei de drum, însă, aveau mai multă prezenţă de spiril. Dispărură îndată în coridorul prin care veniserăm. I-am urmat şi apoi veniră şi ceilalţi în fugă după noi. Exact la ţanc.

Mai întâi auzirăm un trosnet surd! Pereţii coridorului părură că se clatină şi de sus începură să cadă pietre. Urmă apoi un bubuit ca de tunet, întrerupt de mai multe lovituri şi, în cele din urmă, o detunătură, sus, deasupra noastră, în urma căreia se cutremură pământul de sub picioarele noastre. Deasupra noastră mai răsună un timp ca un duruit de tobe, care se stinge încet, încet. Apoi, se făcu linişte. Eram din nou în încăperea cea rotundă şi nu lipsea nici unul dintre noi.

— Allah! Ce-a fost asta? gemu bătrânul care aproape nu mai putea respira de spaimă şi de cât de agitat era.

— O explozie, am răspuns. Ai aprins fitilul şi acum puţul s-

a prăbuşit. Şnurul era impregnat cu pulbere.

— Dar n-ar fi trebuit să ardă, căci în puţ e umezeală. Să fi folosit oare Schut un foc grecesc?

— Aşa ceva nu mai există.

— O, ba da! Mai sunt încă oameni care cunosc secretul de a aprinde focul care poate arde chiar şi sub apă. Slavă lui Allah că nu ne-am ales decât cu spaima! Şi acum ce facem?

— Mai aşteptăm puţin şi încercăm să vedem dacă putem intra în puţ fără nici un risc.

După ce trecură câteva minute fără să se mai întâmple nimic, Halef şi cu mine ne-am reîntors în coridor. Erau multe pietre pe jos. Pe măsură ce înaintam, erau şi mai multe. Pereţii aveau crăpături periculoase. Totuşi, am pătruns mai departe, cu precauţie, până când n-am mai putut înainta. Ajunsesem într-un loc unde coridorul era complet astupat şi atunci ne-am întors. De ce să fi riscat inutil? Captivii fuseseră eliberaţi, restul nu ne mai interesa. Nu mai rămânea decât să ne întoarcem la suprafaţă.

Stojko trebui să fie dus pe braţe şi Galingré avu şi el nevoie de sprijinul nostru. Cei doi captivi trebuiau să fie primii scoşi la aer curat. I-am aşezat în luntre. M-am urcat şi eu, la cârmă, iar hangiul cu un alt bărbat puternic trecură la vâsle. Ceilalţi erau nevoiţi să aştepte până se făcea loc, ca să poată pătrunde o altă luntre.

Când am ieşit afară şi am fost zăriţi de oamenii care şedeau la mal, izbucniră strigăte puternice. Mulţi dintre ei făceau semne spre stânci, spre locul unde se afla donjonul. Alţii întrebau dacă reuşiserăm să-i găsim pe captivi. Când hangiul le răspunse afirmativ, însoţiră luntrea noastră mergând pe mal, până în sat.

Celelalte bărci ne aşteptau în locul unde apa era liniştită. Hangiul se urcă, împreună cu vâslaşul celălalt, într-o altă barcă, pentru a se îndrepta din nou spre galerie. Nu mai aveam nevoie de ei, căci luntrea era purtată de curent şi

trebuia doar cârmuită spre pod.

Acolo eram aşteptaţi de oamenii care se grăbiseră atât de tare, încât ajunseseră înaintea noastră.

Cei doi proaspăt eliberaţi fură ridicaţi din luntre şi purtaţi în triumf până la han, în a cărui încăpere englezul şedea, tot aşa cum îl lăsasem, lângă Schut.

— În sfârşit, v-aţi întors, spuse el. Aceştia sunt cei doi?

— Da, sunt tovarăşii dumneavoastră de destin, împreună cu care aţi fost închis în galerie.

— *Well*. Ar trebui să-l privească pe individul căruia îi datorează starea în care se află. Poate îi vor da o recompensă pentru asta.

În ciuda primirii entuziaste, nu aveam încredere în oamenii de la Rugova. Pentru ca nu cumva să se poată înţelege din priviri cu Schut, nu le-am permis să intre decât câtorva dintre ei, care trebuiau să-l care pe Stojko. Galingré putea să facă şi singur cei câţiva paşi până în odaie.

Vă puteţi închipui cu ce priviri şi cuvinte îl salutară cei doi pe Schut. Dar acesta nu le văzu privirile, căci stătea cu ochii închişi, iar cuvintele nu le luă în seamă. Furiosului Stojko păru că ura îi redase flexibilitatea picioarelor. Se smulse din braţele însoţitorilor lui, se repezi la Schut, îi trase o lovitură cu piciorul, şi strigă:

— *Ujslu köpek* — câine râios! Dumnezeu m-a ajutat să scap din ascunzătoarea ta de ucigaş. Acum, însă, ţi-a sunat ceasul! Ai să urli ca din gură de şarpe de chinurile pe care ţi le voi pregăti!

— Da, spuse şi Galingré, să ispăşească însutit ceea ce ne-a făcut nouă şi multor altora.

Amândoi se năpustiră cu picioarele asupra lui Schut, încât am fost nevoit să-i trag înapoi:

— Lăsaţi-l! Nu merită să-l atingeţi nici măcar cu picioarele. Sunt alţii care vor prelua slujba de călău.

— Alţii? strigă Stojko, înverşunat. Ce nevoie am eu de alţii!

E al meu, al meu! Aşadar, eu am să mi iau asupră-mi răzbunarea!

— Despre asta o să vorbim mai târziu. Nu e numai al tău, ci şi al fiecăruia dintre noi. Mulţumeşte-te deocamdată că ai fost eliberat. Ai doar grijă să-ţi revii. Porunceşte să ţi se dea nişte rachiu că să-ţi freci picioarele cu el, căci eu cred că vei avea curând nevoie de ele.

Apoi, m-am întors spre bărbatul care îl cărase şi l-am întrebat:

— De ce făceaţi semne arătând spre stânci, atunci când ne-aţi văzut ieşind din galerie?

— Pentru că acolo sus s-a întâmplat ceva, răspunse acesta. Cred că s-a prăbuşit donjonul, căci nu se mai vede. Pe când vă aşteptam, deja de mult timp, acolo sus se auzii un trosnet îngrozitor. Am văzut praf, pietre şi foc. Câţiva au fugit, de-a lungul fluviului, până unde se putea vedea turnul. Când s-au reîntors, au spus că acesta dispăruse.

— Probabil că s-a prăbuşit împreună cu el şi puţul. Schut a pus acolo o încărcătură explozivă, pentru ca, în caz de nevoie, să poată baricada intrarea de sus. Unul dintre bătrâni s-a apropiat prea mult cu lumânarea de fitil şi aşa a avut loc explozia.

— Vasăzică, acum totul este distrus şi nu se mai poate vedea nimic din văgăuna din munte?

— Nu. Schut n-a reuşit să facă lucrul acesta. Doar puţul este astupat. Prin galerie se mai poate încă intra şi pot fi văzute camerele de tortură în care şi a chinuit victimele.

Acum se adunară din nou toţi venerabilii satului.

Între timp, Schut nici măcar nu clipise, nu făcuse nici cea mai mică mişcare. Se comporta precum un gândac, care se preface mort în apropierea duşmanilor săi.

Oamenii îl înconjurară şi îl priviră. Bătrânul spuse:

— Ce-i cu el? Nu se mişcă şi are ochii închişi. S-a întâmplat ceva cu el?

— *Jok, jok!* răspunse iute Halef. Nu, nu! Îi este ruşine.

Schut ascultă chiar şi aceste cuvinte, spuse cu voce tare şi pe un ton batjocoritor, fără să facă nici o mişcare.

— Îi e ruşine? Imposibil! De ruşinat nu se ruşinează decât acela care a făcut o faptă ridicolă. Dar faptele acestui om nu sunt caraghioase, ci înspăimântătoare. Diavolul nu ştie ce-i aia ruşine. S-a strecurat aici, între noi, şi ne-a înşelat ani de-a rândul. Ultimele zile şi ore pe care le mai are de trăit trebuie să-i ofere un exemplu a ceea ce înseamnă iadul. Effendi, tu i-ai smuls masca de pe faţă! Tu trebuie să hotărăşti ce se va întâmpla cu el.

Atunci, căpetenia satului se înghesui spre noi şi spuse:

— Să-mi permiţi să-ţi dau eu răspunsul la asta. Ai afirmat mai înainte că aş fi primit slujba de primar pentru că nici un altul n-a vrut-o. Nu vreau să ne certăm acum, să vedem dacă-i adevărat sau nu acest lucru. Dar, pentru că eu deţin acum această slujbă, trebuie să-mi fac datoria. De aceea, ce anume urmează să se întâmple acum cu Kara Nirwan nu va hotărî nimeni altul decât eu. Cine-mi va tăgădui acest drept se cheamă că încalcă legea.

— Ai grăit bine, spuse bătrânul. Să vedem, însă, dacă effendi este mulţumit.

— Voi fi mulţumit, dacă primarul va acţiona conform legii pe care o invocă, am răspuns.

— O să aplic exact legea, mă asigură căpetenia satului.

— Şi ce anume ai hotărât să faci?

— Mai întâi, persanul trebuie dezlegat.

— De ce?

— Pentru că fiind cel mai bogat şi cel mai distins din sat, nu e obişnuit cu un astfel de tratament.

— Acest tratament i s-a aplicat pentru că este un criminal şi-un tâlhar, nu pentru că ar fi cel mai respectabil om din Rugova!

— Dar nu s-a dovedit încă faptul că ar fi comis nelegiuirile

de care îl acuzi.

— Nu? Într-adevăr nu?

— Nu. Faptul că v-aţi întâlnit cu el în galerie nu dovedeşte nimic.

— Dar aici se află trei martori, trei bărbaţi care pot să jure că i-a ţinut închişi în temniţă!

— Atunci vina lui poate fi dovedită doar după ce aceştia vor depune jurământul. Până atunci, persanul trebuie considerat nevinovat. Cer să fie eliberat, să i se desfacă legăturile.

— Mie îmi este indiferent când şi în faţa cui trebuie prezentate mărturiile. Eu sunt convins de vina lui. De altfel, în calitatea ta de primar, eşti răspunzător pentru tot ceea ce se întâmplă pe teritoriul tău. Dacă nu ştii într-adevăr cine poartă vina, am să te leg şi pe tine şi am să poruncesc să fii dus la mutasarriful din Prisren.

— Effendi! strigă acesta speriat.

— Da, asta o să fac! Vreau ca fărădelegile comise să fie pedepsite şi dacă tu te împotriveşti să-l reţinem pe cel vinovat, înseamnă că te-ai înţeles cu el şi vei fi considerat complicele lui. Cred că ai băgat deja de seamă că nu permitem ca cineva să-şi bată joc de noi.

Rămăsese perplex, căci lovisem în plin. Chiar dacă nu era unul dintre complicii lui Schut, părea că îşi făcuse socotelile că ar avea mai mult de câştigat dându-se de partea persanului. De la mine, ca străin, n-avea nimic de aşteptat. Ameninţarea mea, însă, nu-şi greşise efectul, căci acesta mă întrebă, destul de descurajat:

— Effendi, şi atunci, după părerea ta, cum ar trebui să procedăm?

— Cer să fie trimis îndată un mesager la Prisren. Aceşti trebuie să informeze acolo că Schut a fost prins. La Prisren se afla poliţia călare a sultanului. Mutasarriful să trimită urgent aici un ofiţer şi câţiva poliţai care-i vor lua pe prizonier şi pe

complicii lui. Cercetarea să aibă loc la Prisren.

— Cum de ţi-a venit ideea că Schut are complici aici?

— Presupun. Presupun chiar că şi tu eşti unul dintre ei.

— Effendi, nu admit să fiu jignit în felul acesta! Şi trebuie neapărat să-i descoperim pe complici?

— Tu ar trebui să ştii asta, în calitate de reprezentant al autorităţii poliţieneşti din Rugova. Faptul că ai putut să-mi pui o asemenea întrebare, îmi dovedeşte că nu eşti în stare să-ţi îndeplineşti slujba drept şi corect. O să-i comunic şi lucrul acesta mutasarrifului. Dacă primarul acestei localităţi nu e capabil să-şi facă datoria şi îi apără şi îi protejează pe cei vinovaţi, în loc să-i acuze, atunci nu-i de mirare că nu pot avea încredere în tine şi cu atât mai puţin nu-ţi pot da ascultare. Aşadar, cer un mesager demn de încredere. Dacă va pleca acum, în cinci sau şase ore va ajunge la Prisren, deci, poliţaii pot sosi aici la noapte.

— Nu sunt de acord cu acest lucru.

— De ce nu?

— Nu-i nevoie de un mesager. Am să aleg eu câţiva locuitori din Rugova care îl vor duce pe Kara Nirwan, împreună cu raportul meu, la Prisren.

— Ce vorbeşti? Şi aceştia or să se întoarcă în sat foarte curând, cu raportul tău cu tot.

— Cum aşa?

— Pentru că Schut o să evadeze, sau mai degrabă pentru că o să-i dea ei drumul. Nu, dragul meu, nu la aşa ceva m-am gândit. Ţi-am citit gândurile pe faţă. O să trimit un mesager şi, până vor sosi poliţaii, Schut va fi bine păzit.

— Şi cine o să-l păzească? Tot eu şi poliţaii mei!

— Nu. O să vă scutim de acest efort. O să ne ocupăm noi de pază. Tu poţi să pleci liniştit acasă. O să găsesc îndată o încăpere unde să-l ducem pe prizonier, ca să fie în siguranţă.

— Nu admit aşa ceva! replică primarul.

— Aşa? Vorbeşte, te rog, politicos, altfel o să poruncesc să

fii ciomăgit! Nu uita că eu însumi voi vorbi cu mutasarriful şi îi voi spune cât de tare te-ai împotrivit să slujeşti dreptatea. O să plecăm acum spre hanul lui Kara Nirwan. Îngrijeşte-te ca oamenii de afară să nu ne incomodeze. Altfel, am să poruncesc să fii închis în propria-ţi temniţă şi să fii biciuit la tălpi, atât de tare, de n-o să mai poţi sta pe picioare luni de zile.

Am rostit această ameninţare, ca să impun respect. Populaţia ţinea cu Schut. Cel mai mic semn de slăbiciune din partea noastră ar fi putut avea urmări grave. Dar cuvintele mele nu avură, de data aceasta, efectul scontat. Primarul răspunse:

— Te-am ascultat destul. Dacă n-ai de gând să vorbeşti politicos, loviturile ai să le primeşti tu.

Nici nu apucă să rostească bine aceste cuvinte, că biciul şi şuieră de vreo patru-cinci ori peste picioarele lui, încât acesta sări în sus, răcnind din toate puterile.

În acelaşi timp, Osko şi Omar îl şi înhăţară. Halef lăsă jos biciul şi întrebă:

— Să-i mai trag câteva, Sidi?

— Da, mai întâi zece lovituri zdravene peste şalvari. Cel care va îndrăzni să vă împiedice, va primi şi el zece.

Zicând acestea, mă uitai ameninţător în jur, de la unul la altul. Nimeni nu rosti nici un cuvânt.

Osko şi Omar îl apăsau cu atâta forţă pe primar la pământ, încât zbaterile sale erau zadarnice.

— Effendi, spune-le să nu mă bată! se văicărea el acum. Ştiu că trebuie să-ţi dau ascultare.

— Sper că-ţi vei revizui şi comportamentul!

— O să fac tot ce-mi ceri.

— Bine, atunci o să te scutesc de cele zece lovituri, dar nu pentru ca să te menajez, ci din respect pentru aceşti bărbaţi care ne privesc. Sunt cei mai bătrâni din Rugova şi ochii lor nu trebuie jigniţi prin vederea biciului. Ridică-te şi cere-mi

iertare!

Fu lăsat liber, se ridică, făcu o plecăciune şi spuse:

— Iartă-mă, effendi! N-o să se mai întâmple niciodată.

Am observat însă, din privirea, lui vicleană, că se va folosi de prima ocazie pentru a se răzbuna pe mine. Totuşi, i-am răspuns liniştit:

— Sper! Te-aş sfătui să nu uiţi această promisiune. Ar fi doar în dezavantajul tău. Aşadar, ai grijă să nu fim deranjaţi. Acum trebuie să plecăm; mai întâi spre hanul lui Schut şi apoi la donjon, să vedem ce distrugeri s-au produs acolo.

— Effendi, trebuie să fiu şi eu de faţă acolo. Dar nu pot să merg prea departe, spuse Stojko.

— Atunci, încalecă pe cal! Doar ţi-am adus roibul.

— Mi-aţi...?

Se opri brusc. Privirea îi era îndreptată afară, spre piaţă, şi am văzut cum chipul lui lua expresia unui om surprins de bucurie:

— Ranko? M-aţi căutat? Iată-mă, sunt aici! Intraţi în casă!

Afară se aflau şase călăreţi, pe nişte cai grozavi, şi înarmaţi până-n dinţi. La strigătul conducătorului lor, aceştia îşi împinseră caii prin mulţime, descălecări şi intrară. Fără măcar să se uite la noi, se îndreptară spre Stojko şi îl îmbrăţişară călduros. Apoi, cel mai tânăr dintre ei întrebă mirat:

— Aici, în Rugova, eşti? Nu v-aţi dus mai departe? Ce s-a întâmplat? Unde-i Ljubinko?

— Nu mă mai întreba! Căci dacă îţi voi răspunde, dorinţa de răzbunare te va face să pui mâna pe pumnal.

— Răzbunare? Ce tot spui? E mort?

— Da, mort, ucis!

Atunci, tânărul făcu un pas înapoi, îşi smulse cuţitul de la cingătoare şi strigă:

— Ljubinko, cel pe care-l iubeam, fiul tău, fiul fratelui tatălui meu, a fost ucis? Spune-mi unde se ascunde

criminalul, ca să-l pot pedepsi cu această lamă de cuţit! Ah, omul acela are armura lui… el este criminalul!

— Stai! porunci Stojko şi îl apucă de braţ pe cel furios, care se şi repezise asupra lui Halef. Omului acestuia n-ai voie să-i faci nimic, el este salvatorul meu. Criminalul nu-i aici!

— Atunci, unde? Spune-mi repede, ca să pornesc călare şi să-l ucid!

Tânărul, care avea vreo treizeci de ani, era un adevărat schipetar. Era foarte înalt şi vânjos, iar veşmântul său era dintr-un material roşu împodobit cu trese şi şnururi galbene. În picioare purta opinci confecţionate dintr-o singură bucată de piele, care erau legate de bordura pantalonilor cu lănţişoare de argint. Chipul lui de om sănătos avea trăsături aspre. Buza superioară îi era împodobită cu o mustaţă ale cărei vârfuri le putea întinde până după urechi. Ochii lui negri aveau privirea unui nobil.

Stojko povesti ceea ce păţise la cărbunar. Tânărul ascultă în tăcere. Cel care s-ar fi aşteptat la o izbucnire mânioasă din partea lui s-ar fi înşelat. După ce unchiul lui termină de povestit, tânărul se înclină în faţa noastră — Halef, Osko, Omar, englezul şi cu mine — şi spuse:

— Sunt servitorul vostru. Mai întâi mulţumirile şi apoi răzbunarea. I-aţi neutralizat pe criminali şi l-aţi salvat pe unchiul meu. Cereţi-mi orice îmi stă în puteri să fac şi voi face. Dar să nu cereţi îndurare pentru ticăloşii care trebuie să-mi simtă pumnalul. Unchiul era plecat de două săptămâni şi nu s-a mai întors acasă. De aceea, ne-am făcut griji pentru el şi pentru Ljubinko. Am pornit la drum, spre Batera, după ei. Am trecut prin Prisren şi voiam să mergem mai departe, prin Fandina şi Orossi. Aici voiam să facem un scurt popas. Şi atunci, ne-a strigat unchiul să intrăm în casă. N-o să mai mergem spre Batera, ci spre grota cărbunarului. O să-l luăm pe el şi pe argaţii lui şi o să-i ducem la Slokutschie, ca să vadă bărbaţii şi femeile din seminţia noastră cum ştim să

răzbunăm moartea celui pe care l-am iubit atât şi care urma să fie conducătorul nostru.

— Da, asta o să facem, confirmă şi Stojko. Fiul meu este mort. Acum tu eşti moştenitorul şi e de datoria ta să mă ajuţi să pedepsesc această faptă sângeroasă. Mai întâi, însă, avem ceva de rezolvat aici. E bine că aţi venit. Aşa, am câştigat şase oameni curajoşi, care vor conferi greutatea cerinţelor lui effendi.

Avea dreptate. Ajutorul acestor şase bărbaţi căliţi în luptă îmi era foarte bine venit. Împreună cu Galingré, eram acum treisprezece bărbaţi, nu chiar foarte mulţi, dar totuşi suficienţi pentru a ne impune în faţa locuitorilor din Rugova.

Când îşi făcuseră apariţia cei şase bărbaţi, primarul ieşise afară. L-am auzit vorbindu-le oamenilor adunaţi acolo. Din păcate, n-am putut să înţelegem ce anume spunea. Vorbea cu o voce înăbuşită. Acest lucru mi se păru suspect. I-am împrăştiat suspiciunile mele şi bătrânului care trecuse, de bună voie, de partea noastră. Acesta ieşi din casă, să-l supravegheze pe primar şi să fie atent ca oamenii să nu fie stârniţi împotriva noastră.

Între timp, Halef îi înapoie lui Stojko banii care îi fuseseră furaţi. Apoi micuţul îşi descătărămă armura şi sabia de Damasc. Voia să le înapoieze pe amândouă, împreună cu pumnalul. Stojko se codi să ia lucrurile. După o scurtă chibzuială, mi se adresă:

— Effendi, am o rugăminte pe care te rog să mi-o îndeplineşti. Voi m-aţi salvat. Ştiu că fără voi aş fi murit în chinuri. De aceea, inima mea e plină de recunoştinţă faţă de voi şi aş vrea să vă dovedesc acest lucru. Armele pe care hagiul tău vrea să mi le dea înapoi sunt o veche moştenire din familie. Ljubinko, cel care trebuia să le poarte, e mort. Vederea lor mi-ar aminti mereu de această crimă. De aceea, aş dori să ţi le dăruiesc ca pe un semn al recunoştinţei mele. Din păcate, armura este prea mică pentru tine. Dar hagiului i

se potriveşte perfect. Te rog să-mi permiţi să-i dăruiesc lui armura...

Hagiul îl întrerupse, scoţând un strigăt de extaz. Stojko continuă:

— Sabia şi pumnalul, însă, vreau să le primeşti tu. Aş vrea ca aceste arme să-ţi amintească mereu de mine.

Halef mă privea încordat. De răspunsul meu depindea dacă urma sau nu să primească un asemenea dar bogat. De dragul lui, am spus:

— În ceea ce priveşte armura, nu pot să spun nici da nici nu. Ea urmează să-i aparţină lui Halef şi, deci, doar el poate spune dacă vrea sau nu să primească acest dar nepreţuit.

— Da, da, îndată, îndată! strigă micuţul şi îşi şi trase repede armura pe el. Ce-o să se mai bucure şi ce-o să se mai mire Hanneh, cea mai frumoasă floare dintre femei, când o să mă vadă venind la ea îmbrăcat în argintul ăsta scânteietor! Dacă m-ar vedea acum, m-ar lua drept un erou din poveştile Şeherezadei sau drept renumitul conducător de oşti Saladin. Or să mă invidieze cei mai viteji luptători ai seminţiei, tinerele femei şi fiice mă vor admira şi chiar şi nevestele bătrâne mă vor preamări în cântecele lor. Duşmanii, însă, o vor lua la fugă, la vederea mea, înspăimântaţi, căci mă vor recunoaşte după armura cea strălucitoare — pe mine, invincibilul Hagi Halef Omar Ben Hagi Abul Abbas Ibn Hagi Dawubd al Gossarah!

În ciuda tonului comic ceremonios pe care rostise aceste cuvinte, nici unul din cei de faţă nu îndrăzni să zâmbească. Ba din contră, Stojko îi spuse, foarte politicos şi respectuos:

— Mă bucur că îţi place armura. Sper ca cei ce te iubesc să-şi dea astfel seama cât de recunoscător îţi sunt! Să sperăm că nici effendi nu-mi va dispreţui darul!

— Nici nu poate fi vorba de aşa ceva, am răspuns. Tocmai de aceea îmi este imposibil să-l primesc, pentru că e prea preţios. Nu trebuie să te desparţi de o comoara pe care

strămoşii tăi au păstrat-o cu sfinţenie.

Chipul i se posomorî. Ştiam că a refuza darul unui schipetar reprezenta o jignire de moarte, dar credeam că Stojko va face o excepţie cu mine. Se dovedi însă că mă înşelasem. Vocea lui sună de-a dreptul arţăgoasă, când mă întrebă:

— Effendi, ştii ce face un schipetar când cineva îi refuză darul?

— Până acum, n-am fost în situaţia de a afla.

— Am să-ţi spun eu. Răzbună această jignire sau, dacă îi este dator celui care l-a jignit, aşa încât nu se poate răzbuna pe el, distruge darul care a fost dispreţuit, în nici un caz nu-l ia înapoi. Aş fi foarte nerecunoscător dacă m-aş mânia pe tine. Mi-ai salvat viaţa şi ai şi acum gânduri bune faţă de mine. De aceea, mânia mea se va îndrepta doar asupra acestor obiecte care ţi-au displăcut. Vor fi distruse.

Scoase sabia din teacă şi îi încovoie lama, mai tare tot mai tare, încât aceasta ameninţa să se rupă. N-am rezistat să mai asist la aşa ceva. Când am văzut că într-adevăr vorbea serios, am cedat. Aş fi putut, mai târziu, să dăruiesc la rândul meu aceste arme.

— Încetează! O primesc, am spus.

— Şi pumnalul?

— Da. Şi nu trebuie să crezi, în nici un caz, ca ţi-am dispreţuit darul.

— Sper. Puneţi-le la cingătoare. Să te apere în caz de pericol şi să-ţi aducă victoria în luptă! Dar acum, cred că ar fi deja cazul să plecăm, până nu află partizanii lui Schut ce s-a întâmplat.

— Dacă îţi închipui că n-au aflat încă, te înşeli. Rugova e o localitate mică. Oamenii lui Schut ar fi aflat chiar şi dacă nu s-ar fi interesat ei înşişi. Cu siguranţa că şi-au făcut deja pregătirile. Desfaceţi-i legăturile lui Schut de la picioare, ca să poată merge. Osko şi Omar îl veţi lua între voi. Împuşcaţi pe

oricine va îndrăzni să încerce să-l elibereze.

Persanului îi fură dezlegate picioarele. Nu făcu nici o mişcare.

— Ridică-te! porunci Halef.

Captivul se comportă de parcă nu ar fi auzit ce i se spusese. Dar, când hagiul îi trase una cu biciul, sări îndată în sus, îi aruncă micuţului o privire furioasă şi strigă:

— Îndrăzneşti să mă loveşti pentru că am mâinile legate! Altfel, te-aş ucide pe loc. Dar, încă nu ne-am încheiat socotelile! O să aflaţi voi cu toţii ce înseamnă să-l jigniţi pe Sch... pe Kara Nirwan!

— Rosteşte liniştit cuvântul Schut, i-am răspuns, ca să-l provoc să mărturisească. Ştim deja cu toţii că eşti conducătorul tâlharilor. Ţi-ai asmuţit întotdeauna câinii de la o distanţă sigură asupra victimelor şi ai rămas la adăpostul întunericului. Cărbunarul trebuia să atragă oamenii în cursă şi doar prin viclenie şi perfidie i-ai prins în capcană. Nu eşti altceva decât un laş demn de dispreţ. Nici măcar nu îndrăzneşti să recunoşti cine eşti. Ptiu, drace! Nu meriţi să te latre nici câinii, căci şi asta ar fi o onoare prea mare pentru tine!

Zicând acestea, am scuipat în faţa lui. Lucrul acesta avu efectul dorit. Începu să urle furios:

— Gura! Dacă vrei să vezi dacă sunt laş sau nu dezleagă-mi mâinile şi luptă-te cu mine! Atunci o să-ţi dai seama că eşti un vierme pe lângă mine!

— Da, la vorbe eşti foarte viteaz, dar nu şi la fapte. N-ai fugit tu de noi?

— Îmi eraţi superiori ca număr.

— Eu i-am învins singur pe aliaţii tăi, deşi şi ei ne erau superiori ca număr. Şi n-ai fugit tu de mine, când m-am luptat singur cu tine în luntre? Asta se cheamă curaj? Şi când am ajuns apoi amândoi la mal, mai erai cumva legat? Mi-ai arătat cumva că sunt un vierme pe lângă tine sau nu cumva te-am

învins eu? Nu mai vorbi de curaj! Toţi complicii tăi mi-au arătat făţiş că sunt duşmanii mei, că sunt tâlhari şi criminali. Doar tu eşti prea laş să faci asta. Nu ştii decât să ameninţi, altceva nimic. Ai o inimă de iepure, care o şi ia la fugă, de îndată ce aude haita venind. Eşti un *adschem*, un persan din Nirwan. Cei din Nirwan mănâncă broaşte râioase şi, dacă se îngraşă prea tare, îi mănâncă păduchii. Dacă unul din Nirwan ajunge în altă localitate, atunci oamenii încep să strige: „Ptiu, unul din Nirwan! Cei din Nirwan sunt nişte laşi, scuipaţi-l!”. Asta-i valabil şi pentru tine, căci nu ai curajul să mărturiseşti cine eşti. Îţi tremură măruntaiele în tine de frică şi ti s-au muiat genunchii de slab ce eşti!

Astfel de jigniri nu i se aruncaseră, probabil, niciodată în faţă. Tremura într-adevăr, dar nu de frică, ci de furie. Făcu un salt spre mine, lovi cu piciorul şi strigă, în acelaşi dialect persan pe care îl folosisem şi eu:

— Nemernicule, ticălosule, tâmpitule! Împrăştii putoare în jurul tău şi le provoci oamenilor mâncărimi de piele! Nimeni n-ar trebui să vorbească cu tine. Spui numai tâmpenii şi minciuni. Mie îmi spui tu ca sunt laş? Foarte bine, am să-ţi dovedesc că nu mă tem.

Se răsuci spre ceilalţi şi continuă, vorbind acum în limba turcă:

— Să nu credeţi că sunt laş. Recunosc că eu sunt Schut. Da, eu i-am închis în galerie pe cei trei bărbaţi ca să obţin mai mulţi bani de la ei şi, apoi să-i ucid. Dar vai de acela care va îndrăzni să se atingă şi de un fir de păr de-al meu! Am sute de supuşi, care-mi ascultă poruncile. Se vor răzbuna cumplit pentru tot ceea ce mi se va întâmpla. Iar câinele ăsta din Germania va fi primul pe care mă voi răzbuna. O să moară de râie şi o să fie recunoscător dacă o să-i tragă cineva una cu un ciomag să-l scape de chinuri. Haideţi, dezlegaţi-mi mâinile! O să vă răsplătesc regeşte şi apoi…

Nu mai apucă să termine, căci Halef îi trase o palmă de-l

ameţi şi îi strigă:

— Asta-i pentru câine şi pentru râie şi dacă mai rosteşti un singur cuvânt mizerabilule, am să te biciuiesc de-o să-ţi zboare oasele care încotro! Luaţi-l de aici pe nemernicul ăsta! O să merg în spatele lui, cu biciul pregătit să-i sfâşie carnea pentru fiecare sunet pe care îl va scoate fără permisiunea lui effendi!

Vorbise foarte serios iar, eu nu aveam nimic împotrivă să procedeze în felul acesta. În situaţia în care se afla, persanul dădea dovadă de o obrăznicie fără margini, spunând ceea ce spusese. Cel mai important lucru, însă, era că-mi atinsesem scopul. Mărturisise că el e Schut. Acum, nimeni nu mai avea voie să-i ia apărarea, cel puţin pe faţă. Îşi muşcă buzele, dar nu mai îndrăzni să rostească nici un cuvânt. Fu adus roibul pentru Stojko. Galingré voia să ne însoţească, mergând pe jos. Era timpul să pornim spre hanul Kara Nirwan.

11. Evadarea lui Kara Nirwan

Când am părăsit hanul, am observat că mulţimea de oameni din piaţă se mai împuţinase. Venerabilul bătrân le vorbise oamenilor până acum, dar era evident că nu reuşise să şteargă impresia pe care le-o făcuse discursul provocator de mai înainte al primarului. Oamenii se împărţiseră în două grupuri: una ţinea cu noi, cealaltă cu Schut.

— Îl aduc! strigă o voce dintr-un grup. Kara Nirwan nu-i vinovat, daţi-i drumul imediat!

— Nu, nu, este un criminal! se auzi din cealaltă parte. Trebuie să moară şi încă imediat!

Ambele grupuri se împingeau spre noi. M-am adresat unuia rugător, celuilalt ameninţător şi le-am promis că se va face o cercetare absolut corectă. Apoi, i-am avertizat să nu se apropie prea mult de noi, căci vom trage în acela care va îndrăzni să ne incomodeze în vreun fel. Ameninţarea avu efect. Ţineam armele în mâini. Oamenii murmurau, dar ne lăsară să trecem nestingheriţi. Fireşte, veniră cu toţii după noi. Nimeni nu se mai gândea la muncă. Astăzi era o zi cum nu mai fusese niciodată alta la fel în Rugova.

„Bătrânii satului” rămaseră în apropierea noastră. Cel mai în vârstă mergea în frunte, să ne arate drumul. Celorlalţi le-am poruncit să rămână în spatele nostru. Trebuiau să stea între noi şi oamenii întărâtaţi din Rugova, în care nu aveam încredere. În felul acesta am străbătut uliţa cea îngustă şi am ieşit din sat îndreptându-ne spre munte.

Casele satului păreau părăsite. Nici măcar un copil nu era de văzut. Întreaga suflare a satului se afla fie în spatele nostru, fie deja ajunseseră pe munte înaintea noastră.

Persanul nu opunea nici un fel de rezistenţă. Nu părea deloc stingherit şi nu-şi mai ţinea ochii închişi, ci privea în jur,

în toate părţile. Probabil aştepta să primească vreun semn secret de la unul din complicii lui. De aceea, am deschis şi eu bine ochii.

Cei şase schipetari, conduşi de Ranko, ne însoţeau călare. Îi rugasem să vină astfel, pentru a putea alerga imediat după un eventual agresor. Călare pe caii lor minunaţi, înarmaţi până în dinţi şi cu ţinuta lor mândră ofereau o privelişte minunată. Se vedea limpede pe ei că, în caz de nevoie, s-ar fi ridicat împotriva întregului sat.

După ce am ieşit din sat, am dat de nişte câmpuri sărăcăcioase şi apoi de pădurea în care pătrundea adânc defileul pe care trebuia să-l urmăm. Ici şi colo, pomii se retrăgeau pentru a face loc unei păşuni mici, pe care păşteau la un loc cai, vite, capre şi oi. Satul rămas în urma noastră şi această păşune plină de animale arătau atât de paşnice, încât nimănui nu i-ar fi trecut prin cap faptul că Rugova era punctul de plecare al atât de multor fărădelegi.

Nu ne-am întâlnit cu nimeni. Se părea că ceea ce aştepta Schut nu urma să se întâmple, până când, în sfârşit, când aproape ajunseserăm pe înălţime, o voce de la marginea defileului strigă spre noi în limba sârbă:

— Tocmai am împlinit douăzeci şi patru de ani!

Înainte de a avea timp să mă gândesc ce-ar fi putut să însemne asta, se auzi o altă voce strigând:

— Este o vreme foarte frumoasă!

Apoi urmară cuvintele:

— Cât e ceasul?

Şi o altă voce răspunse:

— Tocmai a bătut ora patru!

Aceste strigăte erau precis destinate lui Schut. Am dus carabina la ochi şi am trimis două gloanţe spre locul unde trebuie să se fi aflat cei doi care strigaseră.

—Ah, Doamne, vai de mine! se auzi o voce strigând.

Nimerisem în plin. Nimeni nu spuse nimic, dar Schut se

răsuci spre mine şi îmi aruncă o privire plină de ură. Când acesta privi din nou spre drum, am pornit iute înainte. Voiam să-i văd chipul, căci, crezându-se acum neobservat, nu-şi mai dădea osteneala să se prefacă. Trecând pe lângă el, am văzut că zâmbea mulţumit. Zărindu-mă, zâmbetul îi pieri îndată.

Era clar că acele strigăte avuseseră menirea să-l liniştească pe Kara Nirwan cu privire la situaţia lui. Dar ce semnificaţie aveau? Că „vremea este foarte frumoasă” putea să însemne că totul e în ordine. Dar oare ce-o fi vrut să spună cu „vârsta de douăzeci şi patru de ani”? Să fi însemnat oare acest număr faptul că douăzeci şi patru de oameni erau gata pregătiţi să-l elibereze? Posibil! Nu puteam găsi o altă explicaţie. Şi că „a bătut ora patru” — ce-o fi însemnând acel „patru”, ce importanţă avea oare? Le-am cerut părerea, în şoaptă, tovarăşilor mei de drum, dar nici ei nu se dovediră a fi mai perspicace. Nu puteam să facem nimic altceva decât să fim prevăzători.

Curând, după acest incident, flancurile defileului începură să coboare. Ne aflam acum pe un teren neted. Iniţial, intenţionasem să părăsesc alaiul şi să mă reîntorc în locul spre care trăsesem cele două gloanţe. Dar, mi-am spus apoi că n-aveam să mai găsesc pe nimeni acolo, căci cel care nu fusese rănit precis îl luase de acolo pe cel rănit sau, cel puţin, îl ascunsese. Aşadar, am mers mai departe.

După o bucată de drum, când am cotit la dreapta şi ne mai aflam încă în pădure, apăru în faţa noastră o cărare îngustă. În locul acela se aflau mai mulţi oameni care păreau că ne aşteptaseră.

— Încotro duce această potecă? i-am întrebat.

— Spre donjon, effendi, veni răspunsul.

— Aţi fost acolo?

— Da.

— Mai sunt şi alţi oameni acum acolo?

— Mulţi. Cercetează ruinele.

— Da' ce mai e de văzut acolo?

— Turnul s-a prăbuşit.

— Se mai vede vreo urmă a vechiului puţ?

— O, da! Foarte aproape de locul unde se afla turnul, pământul s-a prăbuşit. A apărut o gaură mare care are forma unui crater. Dar nimeni nu îndrăzneşte să coboare în el, pentru că roca se sfărâmă.

Schut făcu câţiva paşi într-o parte, ca şi cum ar fi vrut s-o cotească spre cărare. Probabil că aştepta să primească ajutorul la donjon. L-am fluierat să vină înapoi.

— Nu la turn! N-avem ce să mai căutăm acolo. Mergem direct la han.

După ce ne-am pus din nou în mişcare, oamenii aceia dispărură printre copaci. Am auzit un strigăt puternic:

— Înapoi! Acasă!

Să fi fost un semn pentru cei douăzeci şi patru de oameni care, după cum credeam eu, intenţionau să ne atace? Cuvintele trebuie să le fi fost strigate de departe, ca să se grăbească. În orice caz, trebuiau să ajungă la han înaintea noastră. Aş fi trimis câţiva călăreţi înainte, dar nu mă puteam lipsi de ei şi mi se părea periculos să-i las să plece de lângă noi.

După scurt timp, se sfârşi şi pădurea. Drumul ne purta acum printre tufe dese. Apoi am zărit ogoare care erau despărţite prin şiruri de arbuşti. Din cauza acestora, câmpul vizual mi se redusese şi nu-i mai puteam vedea pe cei care, probabil, veneau călare de la turn şi se îndreptau spre han.

— Unde se află casa persanului? l-am întrebat pe bătrânul care ne călăuzea.

— Mai durează doar cinci minute şi ai s-o poţi vedea, răspunse acesta.

Într-adevăr, după cinci minute am ajuns la hanul cel funest. Ne aflam pe drumul care ducea spre Prisren şi pe care veniseră la Rugova Ranko şi cei cinci însoţitori ai lui. Foarte

aproape de drum, se aflau, de ambele părţi, clădirile hanului Kara Nirwan pe care îl căutam de atâta timp şi pe care, în sfârşit, îl vedeam acum în faţa noastră.

Clădirea principală se afla pe partea stângă a drumului, iar acareturile pe partea dreaptă; acestea înconjurau o curte mare în care se intra printr-o poartă largă. Această poartă era închisă. În faţa ei şi în faţa intrării în clădirea principală se aflau patru până la cinci duzini de oameni, şi bărbaţi şi femei. Era evident că nu fuseseră lăsaţi să intre. Ne întâmpinară în tăcere. Chipurile lor nu erau nici ameninţătoare dar nici prietenoase; pe toate se putea citi expresia unei mari încordări.

Ne-am îndreptat spre stânga, spre locuinţa a cărei uşă nu ne fu deschisă, în ciuda faptului că am ciocănit în ea.

Halef se duse să se uite şi în spatele clădirii şi ne informă că şi acolo era o uşă zăvorâtă pe dinăuntru.

— Porunceşte să ni se deschidă! i-am ordonat lui Schut. Altfel, o s-o deschidem, noi.

— Nu te-am invitat la mine, răspunse acesta. Vă interzic să intraţi în casa mea.

Atunci, am luat ucigaşul de urşi. După câteva lovituri trase cu patul de fier al acestuia, uşa zbură în lături. Schut trase o înjurătură. Mulţimea se înghesui să pătrundă în casă împreună cu noi. L-am rugat, însă, pe Ranko să rămână afară cu cei cinci călăreţi ai lui şi să aibă grijă să nu intre în casă nici o persoană neautorizată. Apoi, am intrat în clădire.

Vestibulul era gol. N-am văzut pe nimeni. Aici nu existau pereţi din rafie împletită, ci ziduri puternice din cărămidă. În stânga şi în dreapta, se aflau câte două odăi care nu erau încuiate. Nici acolo nu era nimeni. După felul cum erau amenajate, se putea trage concluzia că cele două odăi din faţă erau destinate oaspeţilor. În stânga, în spate, locuia probabil familia lui Schut, iar în dreapta, servitorii. Când am deschis uşa din spate, am văzut că dădea direct într-o

pârloagă. În apropierea ei, din coridor, ducea în sus o scară de lemn îngustă. Am urcat singur la etaj. Se aflau acolo trei încăperi. În cea din mijloc erau o grămadă de boarfe. De grindina acoperişului atârnau şiruri groase de coceni de porumb uscaţi şi de ceapă. Celelalte două încăperi erau mansarde despărţite de pereţi subţiri de scânduri. Am ciocănit la una dintre ele, dar n-am primit nici un răspuns. Apoi, cu ajutorul patului armei, am dat o scândură de-o parte şi am privit înăuntru: încăperea era goală. Nici pe partea cealaltă n-a răspuns nimeni la bătaia mea în uşă. Am privit printr-o gaură din scânduri şi am descoperit o femeie care şedea pe o ladă.

— Deschide, altfel sparg uşa! am ameninţat-o.

Întrucât n-a luat în seamă ameninţarea, am desprins o scândură, am băgat mâna prin deschizătură şi am tras zăvorul de la uşă. Am fost întâmpinat cu vociferări pe mai multe tonuri. Femeia avea vreo treizeci şi cinci de ani. Pe lângă ea, în încăpere se mai aflau încă două femei bătrâne. Toate trei erau bine îmbrăcate. Eram convins că o am în faţa mea pe nevasta lui Schut... Schuta. Se ridicase de la locul ei, se refugie într-un colţ şi începu să strige la mine furioasă:

— Ce-ţi trece prin cap? Cum ai îndrăznit să intri la noi în felul acesta?

— Pentru că altfel n-a fost posibil, am răspuns. N-am mai văzut până acum un han care, ziua în amiaza mare, îşi zăvorăşte uşile pentru oaspeţi.

— Tu nu eşti oaspete.

— Da' de unde ştii tu?

— Ştiu ce s-a-ntâmplat. Mi s-a adus la cunoştinţă. Şi, în afară de asta, v-am văzut venind.

Arătă spre o deschizătură rotundă în peretele frontonului prin care se vedea drumul spre Rugova.

— Şi, atunci, cine crezi că sunt? am întrebat în continuare.

— Eşti cel mai mare şi mai rău duşman al bărbatului meu.

— Al bărbatului tău? Dar cine-i acesta?

— Kara Nirwan.

— Vasăzică, tu eşti hangiţa! Şi, de ce mă consideri duşmanul vostru?

— Pentru că l-ai luat captiv pe bărbatul meu, pentru că, de fapt, îl urmăreşti de foarte mult timp.

— Ştii totul? Atunci probabil că te-ai pregătit pentru vizita mea. Spune-mi, nu-l cunoşti cumva pe armurierul Deselim din Ismilan?

— Sunt chiar rudă cu el, îmi strigă ea, furioasă. Era fratele meu şi tu l-ai ucis. Blestemul lui Allah să cadă asupra ta!

M-am aşezat confortabil pe un colt al lăzii şi m-am interesat cine erau celelalte două femei.

— Mama mea şi sora ei. Şi ele te iubesc foarte mult pentru că eşti ucigaşul fratelui meu!

— Renunţ la dragostea lor iar ura lor mă lasă indiferent. De altfel, nu eu l-am împuşcat pe Deselim. El mi-a furat calul. Pentru că n-a fost un călăreţ bun, a fost azvârlit din şa şi şi-a frânt gâtul.

— Ba tu eşti ucigaşul, pentru că l-ai urmărit. Dacă n-ai fi făcut asta, n-ar fi fost silit, să sară peste cursul de apă şi nu şi-ar mai fi frânt gâtul.

— Dacă un hoţ îmi fură un cal extrem de preţios, sper ca am dreptul să încerc să-l recuperez. Dar ceea ce-mi doreşti tu oricum, să mă lovească blestemul lui Allah, nu sună deloc bine în gura unei neveste gingaşe şi, în plus, eşti şi foarte neprevăzătoare. Aşa cum stau lucrurile, ar trebui să te fereşti să mă jigneşti. Am puterea să te pedepsesc pentru asta.

— Şi noi avem puterea să ne răzbunăm pentru aceea! mă ameninţă aceasta.

— Aşa? Se pare că eşti foarte bine informată cu privire la puterile voastre. Probabil că bărbatul tău are foarte multă încredere în tine.

Am spus-o pe un ton batjocoritor, ca să o determin să

comită o imprudenţă şi, într-adevăr, aşa şi făcu:

— Da, mă bucur de încrederea lui deplina. Îmi spune absolut totul şi, de aceea, acum ştiu cu precizie că eşti pierdut!

— Îmi cam închipuiam eu că Schuta trebuie să ştie totul şi…

— Schuta? mă întrerupse. Nu sunt eu aceea!

— Nu minţi! Kara Nirwan a confirmat că el este Schut.

— Nu-i adevărat! replică ea, speriată.

— Eu nu mint. A fost nevoit să recunoască, atunci când i-am spus că este un laş că nu vrea să mărturisească.

— O, Allah! Da, aşa e el! Nu suportă să fie acuzat de laşitate. Preferă să ne ducă la pierzanie, şi pe el şi pe noi.

— Cu cuvintele acestea ai confirmat mărturisirea lui. De fapt, cu voi femeile n-am nimic, dar tu, dacă te bucuri de încrederea lui, eşti şi complicea lui. Va trebui să-i împărtăşeşti soarta… doar dacă nu-mi dai motive să fiu milos cu tine.

— Effendi, eu n-am nimic de-a face cu treaba asta!

— Ba chiar foarte mult! Ai fost ani de zile alături de acest răufăcător şi trebuie să primeşti aceeaşi pedeapsă care îi va fi dată şi lui. Schut va fi probabil executat.

— O, Allah! Şi eu?

— Precis.

Cele trei femei începură să scoată strigăte de spaimă.

— Acum puteţi să bociţi, am continuat. Trebuia să vă plângeţi de milă mai de mult! Sau chiar aţi crezut că Allah nu va da la lumină fărădelegile voastre? Toţi complicii voştri sunt pierduţi şi nici unul dintre ei nu va fi lăsat în viaţă.

Cele două bătrâne îşi frângeau mâinile. Schuta rămase o clipă cu ochii aţintiţi în faţă, apoi întrebă:

— Ceva mai devreme ai vorbit de milă. Ce-ai vrut să spui cu asta?

— Vei fi judecată cu mai multă indulgenţă dacă vei face o mărturisire sinceră.

— Dar asta a făcut deja bărbatul meu. Nu trebuie decât să-l întrebaţi pe el, dacă vreţi să ştiţi mai multe.

— Corect. N-am intenţia să vă supun unui interogatoriu sau să vă silesc să faceţi mărturisiri. Cercetarea se va desfăşura la Prisren, iar eu o să particip ca martor. Dar declaraţiile mele vor atârna greu şi depinde doar de tine dacă vrei sau nu să spun un cuvânt bun în favoarea ta.

— Spune-mi ce trebuie să fac!

— Vreau să fii sincer cu tine. Însoţitorii mei şi cu mine venim din ţări străine. O să ne întoarcem acolo şi n-o să mai revenim aici niciodată. De aceea, ne este indiferent pe cine anume aţi păgubit din cei de pe-aici şi dacă veţi fi pedepsiţi pentru asta. Dar, i-aţi fi jefuit şi pe englez şi pe negustorul Galingré. Sper că mai aveţi încă tot ceea ce aţi luat de la ei?

Chibzui o clipă, apoi îşi ridică încet capul şi răspunse:

— Da effendi, cred că totul e încă aici.

— Dar unde?

— La biroul bărbatului meu.

— Tacă-ţi gura! strigă speriată mama ei. Chiar vrei să-l trădezi pe bărbatul tău şi să dai tot ceea ce acum e proprietatea voastră?

— Ştiu eu ce fac, răspunse Schuta. Omul ăsta are dreptate. Am procedat greşit şi o să ne primim pedeapsa, dar aceasta va fi cu atât mai mică, cu cât vom încerca să îndreptăm mai repede cele întâmplate.

Uluitor de rapidă schimbare de atitudine! Puteam oare s-o cred? Imposibil!

— Unde se află biroul? am întrebat.

— Dincolo, în curte. Ai să-l recunoşti după firma de la uşă.

— Presupun că lucrurile şi banii nu au fost doar duse acolo, ci şi ascunse?

— Da. Aşa ceva nu se ţine în casa de bani.

— Descrie-mi ascunzătoarea.

— O să vezi, pe perete, casa de bani. Dă-o jos şi vei găsi

în spatele ei o gaură în zid, în care se află toate lucrurile care au fost luate de la englez şi de la negustor.

— Dacă ai de gând să mă înşeli, nu faci altceva decât să-ţi înrăutăţeşti situaţia. De altfel, ştiu că aşteaptă aici douăzeci şi patru de oameni care urmează să ne neutralizeze.

Făcu o mişcare pripită. Mama şi mătuşa ei ţipară, speriate.

— Effendi, ai fost minţit! spuse Schuta.

— Nu. Nu mi-a spus nimeni acest lucru, aşa că n-aveam cum să fiu minţit. Eu însumi am observat acest lucru.

— Atunci te-ai înşelat.

— Ba nu. Ştiu precis că se ascund pe undeva, pe aici.

— Şi totuşi, te înşeli. Trebuie să recunosc că, într-adevăr, aceşti bărbaţi erau pregătiţi să vă atace, dar nu aici, ci afară, la turn.

— Şi acum sunt tot acolo?

— Da. Au crezut că veţi merge întâi acolo, înainte de a veni aici, acasă.

— Sunt călare?

— Nu. Cu ce i-ar fi ajutat caii să lupte împotriva voastră?

— Dar argaţii voştri unde sunt?

— O parte din cei douăzeci şi patru, mai exact doisprezece, sunt argaţii noştri. Avem nevoie de atâţia pentru caii pe care îi ţinem aici spre vânzare.

— Şi ceilalţi doisprezece cine sunt?

— Oameni din Rugova.

— Ei ştiu că bărbatul tău e Schut?

— Da.

Răspunsese repede, fără să stea să se gândească, şi ceea ce spusese părea să fie adevărat. Cu toate acestea, nu puteam risca să mă încred în ea. Mi-am dat seama că ar fi inutil să încerc să scot mai mult de la ea. Şi aşa presupuneam că nici până acum nu-mi spusese adevărul. De aceea, m-am ridicat de pe ladă şi am spus:

— Dacă eşti sinceră, voi pune o vorbă bună pentru tine pe

lângă judecător. Acum, mă duc dincolo. Să nu părăsiţi această încăpere. Dacă nu o să găsesc totul aşa cum mi-ai spus, să nu vă aşteptaţi la îndurare din partea mea.

— Effendi, eu sunt convinsă că ai să constaţi curând că puteţi să mă scutiţi de tot de pedeapsă.

O spusese pe un ton ce părea sincer. Femeia aceasta ştia foarte bine să se prefacă. Să fi fost oare mai şireată decât mine?

Când am coborât, ceilalţi erau încă pe coridor. Schut mă privi îngrijorat, fără însă a putea citi ceva pe chipul meu. Le-am spus că acum trebuia să mergem dincolo, în curte. Afară, schipetarii şedeau tot călare pe caii lor. Nimeni nu încercase să întreprindă ceva împotriva lor. Când am ajuns la poarta care dădea în curte şi am bătut din nou, nu ne-a deschis nimeni. I-am ordonat lui Schut să poruncească să se deschidă poarta. M-a refuzat şi de data aceasta. Atunci, mi-am adus aminte de cuvintele cheie pe care mi le spusese podarul din Ostromdscha. Am bătut încă o dată şi am strigat:

— *Atschyniz*, *syrdasch* — deschide, om de încredere!

— Îndată! răspunse o voce în spatele porţii.

Zăvorul fu tras şi poarta se deschise. În spatele ei se afla un argat care se holbă speriat la noi, când ne recunoscu.

— Tâmpitule! strigă Schut furios la el.

Am intrat, dar ne-au urmat şi mulţi dintre „spectatori”. Le-am poruncit oamenilor să rămână afară. Zadarnic. Au pătruns în curte, năvălind pe poartă, cât era de lată. Lucrul acesta ar fi putut deveni periculos pentru noi. De aceea, le-am făcut un semn celor şase schipetari. Aceştia îşi îmboldiră caii printre oameni şi apoi închiseră porţile în faţa celor rămaşi afară.

Oamenii începură să înjure, şi cei dinăuntru şi cei de afară. Am zăvorât porţile. Le-am poruncit „spectatorilor” să rămână la locurile lor. Pentru ca nu cumva să le vină ideea să deschidă porţile, schipetarii au fost nevoiţi să rămână de pază. Noi ceilalţi am pornit mai departe.

Curtea era încadrată, pe două laturi, de construcţii joase şi lungi. Pe celelalte două laturi fuseseră ridicate ziduri înalte. De la zidul care se afla faţă în faţă cu poarta, porneau şase construcţii înguste. Erau aşezate în formaţie şi dădeau impresia unor uriaşi dinţi de pieptene. Păreau să fie grajduri. Faţada principală a acestora era aşezată cu spatele la noi. Pe frontonul uneia dintre ele am citit cuvântul „birou”, deasupra fiind înscrisă litera arabă dal. Nu ştiam ce semnificaţie putea avea acea literă. În acest birou ar fi trebuit să se afle ascunzătoarea despre care îmi vorbise Schuta. Mai întâi, i-am trimis pe Halef, Omar şi Osko în misiune. Trebuiau să cerceteze toate clădirile. Eu am rămas lângă bătrânii satului şi lângă Schut. Nu aveam voie să-l scăpăm din ochi pe Kara Nirwan.

După o jumătate de oră, tovarăşii mei de drum se reîntoarseră. Halef mă informă:

— Sidi, e totul în regulă, n-am găsit pe nimeni.

— Ce se află în căsuţele acestea?

— Aceste două clădiri — arătă spre prima şi a doua latură a patrulaterului curţii — sunt un fel de cămări, unde se păstrează provizii. Cele şase construcţii joase de vizavi de noi sunt grajduri în care se află mulţi cai.

— Şi nu-i nimeni acolo? Nici măcar un argat?

— Nici unul.

— Toate aceste grajduri sunt la fel construite?

— Nu. Clădirea pe al cărei fronton stă scris „birou” are în faţă o odăiţă în care se află o masă şi câteva scaune. Pe masă se află cele necesare scrisului.

— Bun, o să cercetăm mai întâi această odăiţă. O să vină cu noi persanul, *sir* David şi monsieur Galingré!

— Eu, nu? întrebă Halef.

— Nu. Tu, în calitate de reprezentant al meu, trebuie să rămâi aici. În primul şi în primul rând, să nu permiţi să fie deschisă poarta şi să nu-ţi părăseşti postul. Stând cu spatele

la acele cămări, aveţi o bună acoperire şi puteţi ţine sub observaţie întreaga curte. Dacă în timpul absenţei mele vă ameninţă vreun pericol, nu-i nevoie decât să trageţi un foc de armă. Am să vin îndată.

Galingré, Lindsay şi cu mine l-am condus pe Schut în clădirea în care se afla biroul. Uşa era aşezată în mijloc. Când am intrat, am zărit două şiruri de cai. În partea din spate am găsit o uşă iar în faţă o altă uşă ducea în birou. Acoperiş nu exista. Construcţia era acoperită cu paie. În grajd nu era nici un locuşor care să fi putut servi drept ascunzătoare unui inamic. Schut era dezarmat şi cu mâinile legate. N-aveam de ce ne face griji.

Ca să nu neglijez nici o măsura de precauţie, m-am dus, totuşi, până la uşa din spate, care era zăvorâtă pe dinăuntru. Am deschis-o şi m-am uitat afară. Acolo, în spatele zidului de care se sprijineau în unghi drept cele şase grajduri, se afla un al doilea zid împrejmuitor. Între cele două era o curte îngustă, folosită ca loc de depozitare a gunoiului. Pentru că n-am descoperit pe nimeni nici acolo, m-am simţit liniştit cu atât mai mult cu cât am zăvorât din nou uşa pe dinăuntru. Apoi, m-am întors la ceilalţi trei.

Am intrat acum în birou. În acesta, lumina pătrundea doar printr-o mică deschizătură de fereastră. Faţă în faţă cu intrarea, am văzut atârnând pe perete un dulap mare. Pentru că nici aici, în afară de noi, nu se mai afla nimeni, nu trebuia să ne facem griji. Cu toate acestea, chipul de culoare galbenă al lui Schut păli şi mai mult. Privirea lui rătăcea neliniştită încolo şi încoace. Probabil că era foarte agitat.

L-am împins spre perete, dar, din greşeală, în aşa fel încât să poată privi spre uşa la care noi stăteam cu spatele. Apoi, am început:

— Aici să stai şi să-mi răspunzi la întrebări! Unde ai ascuns banii pe care i-ai furat?

Râse dispreţuitor şi răspunse:

— Ţi-ar plăcea să afli secretul ăsta? De la mine n-o să scoţi nimic!

— Dar poate că ştiu deja.

— Numai diavolul putea să-ţi spună!

— Dacă ăla era diavolul, cel puţin nu era înspăimântător la vedere. Semăna tare mult cu nevasta ta.

— Ce? sări ca ars. Vrei să zici că ea ţi-a spus?

— Da, cel puţin aşa s-a prezentat diavolul, ca fiind nevasta ta, când l-am întâlnit aici, sus, pe pământ. Ea mi-a spus că tot ceea ce ai furat se află în spatele acestui dulap.

— Prostănaca aia, bles...

Se opri brusc. Ochii îi străluceau.

— Jos cuţitele! strigă, privind undeva pe lângă mine. Nu-i ucideţi pe câinii ăştia! îi vreau vii.

În aceeaşi clipă, îmi trase un picior în pântec, care mă făcu să mă clatin pe picioare, ameţit. Înainte de a reuşi să-mi revin, am fost înhăţat pe la spate. Patru sau şase braţe mă înşfăcară.

Din fericire, aveam carabina atârnată de umăr, cu cureluşa. Agresorii prinseseră în strânsoare şi arma şi, de aceea, nu puteau să-mi preseze braţul drept de corp la fel de strâns ca pe cel stâng.

Acu' era acu'. Noroc că Schut nu le dăduse voie oamenilor lui să-şi folosească armele. Lindsay şi Galingré ţipară. Şi ei fuseseră luaţi prin surprindere.

M-am smucit să-i pot vedea la faţă pe agresori. Am reuşit. În odăiţă se aflau doisprezece până la paisprezece bărbaţi, suficienţi ca să ne copleşească. Şi afară, în grajd, am văzut mai mulţi. Aici nu se mai punea problema să acţionăm cu menajamente, asta ar fi fost curată sinucidere. Am încercat să scap de cei trei care mă ţineau strâns. N-am reuşit însă, pentru că nu aveam spaţiu să mă mişc.

Câţiva dintre agresori îl traseră afară din înghesuială pe Schut, pentru a-i desface legăturile de la mâini. Atunci, am

vârât mâna dreaptă la cingătoare şi am tras revolverul. N-am putut, însă, să ridic braţul şi atunci am îndreptat arma spre pântecele inamicilor. Trei împuşcături şi am fost liber. Cu celelalte trei gloanţe, i-am eliberat şi pe Lindsay şi Galingré, dar m-am străduit să nu-i ucid pe agresori, ci doar să-i scot din luptă.

Când *sir* David se simţi liber, începu să mugească precum leul care se repede asupra prăzii. Înhaţă un baros care se afla pe masă şi se aruncă asupra inamicilor, fără să se mai gândească la faptul că avea armele la el. Galingré smulse cuţitul de la unul dintre răniţi şi se repezi şi el înainte. Eu am început să lovesc în stânga şi-n dreapta cu puşca.

Totul se petrecu atât de rapid, încât nu cred că trecuse mai mult de un minut din clipa în care îşi făcuseră apariţia oamenii lui Schut. Speraseră să ne ia prin surprindere şi să ne poată neutraliza rapid. Faptul că lucrurile luaseră o altă întorsătură îi buimăcise. Se comportau de parcă n-aveau nici mâini, nici arme ca să se apere. Se îmbulziră afară unul după altul. Pur şi simplu ne întoarseră spatele.

— *Dur*, *dur*, *Kalyn*... *atyn*... *sokyn*... staţi, staţi, opriţi-vă, trageţi, înjunghiaţi! răsună afară vocea furioasă a lui Schut.

Mai înainte le interzisese să-şi folosească armele. Acum, porunca lui venea prea târziu. Reuşiserăm să-i punem pe fugă pe agresori şi n-aveam voie să le lăsăm timp să se dezmeticească sau să facă stânga-mprejur.

Englezul urla de fiecare dacă când lovea cu barosul:

— Ucide-i! Doboară-i! *Well!*

— *Hajde*, *sa-usch*, *dyschary*... fugiţi, afară! urlau fugarii, înghesuindu-se să iasă unul după altul. Salvaţi-vă, vin, vin!

Situaţia era de-a dreptul caraghioasă. Optsprezece luptători fioroşi ai lui Schut — doar atâţia mai erau valizi — o rupseră la fugă din faţa noastră. Toată lumea urla, caii se speriaseră, nechezau şi azvârleau din picioare, era o hărmălaie îngrozitoare.

Între timp, eu nu mă gândeam decât la Schut. Oare iar îmi scăpa printre degete? Zidul era prea înalt ca să poată sări peste el. Era nevoit să se reîntoarcă în curte, printre grajduri, pentru a fugi pe poartă. Era singura lui cale de scăpare, aşa credeam, iar acolo se aflau nu numai schipetarii călare, ci şi Halef. Hagiul ar fi preferat să-l împuşte decât să-l lase să iasă pe poartă.

Dar tot acolo, înăuntru şi în afara porţilor, se aflau şi locuitorii din Rugova. Dacă aceştia îl ajutau pe Schut, ne-am fi aflat într-o situaţie grea.

Aceste gânduri îmi umblau prin cap, în timp ce, alergând, îi pocneam pe fugari cu patul carabinei. Deodată, în stânga mea, un cal azvârli din picioare. Copita catapultată destul de sus, nu lovi cu toată puterea, dar mă izbi totuşi destul de tare în umăr, încât m-am prăbuşit.

M-am ridicat în grabă şi am vrut să pornesc în fugă mai departe, când am auzit în spatele meu vocea sonoră a hagiului:

— Sidi, ce s-a întâmplat, ce-i? Am auzit când ai tras cu revolverul şi apoi ţipetele.

Fugarii tocmai dispăruseră prin intrarea din spate. Lindsay şi Galingré erau pe urmele lor. Halef nu-i mai zări şi pe ei, ci doar pe mine.

— Am fost atacaţi prin surprindere, am răspuns, agitat. Schut e din nou liber. Ţi-l dau ţie pe mâini. Alege-ţi cel mai bun cal de aici şi zdrobeşte-l sub copitele lui când îl voi goni spre tine. Repede, repede! Nu pot să zăbovesc, altfel agresorii se dezmeticesc şi asta s-ar putea să fie foarte rău pentru noi.

Am luat-o la fugă, ieşind pe uşa din spate şi am ajuns în locul aflat între cele două ziduri, unde se depozita gunoiul. Nu mă înşelasem în presupunerile mele. Fugarii se pregăteau deja să se apere.

— Pe ei, *sir* David! am strigat către Lindsay. Nu trebuie să-

i lăsăm să-şi vină în fire.

Acesta răcni şi, ridicându-şi ambele braţe, se năpusti asupra inamicilor. I-am venit în ajutor. Galingré se comporta şi el vitejeşte. Oamenii lui Schut făcură din nou stânga-mprejur şi o luară la fugă; noi, după ei. Trecurăm pe lângă următorul grajd, care purta numărul 5, apoi pe lângă numărul 6. Pe Schut, însă, nu reuşirăm încă să-l vedem.

Când dădurăm colţul celui de-al şaselea grajd şi ajunserăm acum la cea de-a doua latură a curţii pătrate, unde se afla cea de-a doua cămară, am zărit, foarte aproape de fronton, o poartă deschisă. Nu se afla la o distanţă mai mare de douăzeci de paşi de noi iar fugarii ieşiră pe acolo.

Oare Schut dispăruse deja pe acolo? Câteodată, sfatul bun îl găseşti rar. Am făcut câteva sărituri, m-am îmbulzit printre fugari şi am ieşit în fugă pe poartă. Da, chiar aşa şi era! În stânga, fugarii alergau peste câmp, iar în dreapta, Schut gonea călare pe un cal. Era un cal negru. În ciuda agitaţiei de care eram cuprins, am rămas pe loc, admirând animalul. Tendoane late şi puternice, picioare înalte şi suple, partea dindărăt de o constituţie robustă, torace solid, trup suplu, gât lung, ţinut în poziţie orizontală, cap mic... la dracu', era un pur sânge englezesc! Cum ajunsese un asemenea cal la Rugova?

Mă minunam de eleganţa şi viteza cu care alerga. Nici nu mă mai gândeam la călăreţ. Călăreţul? Nu trebuia să-l las să fugă! Am dus carabina la ochi şi am ţintit. Puteam să-l mai nimeresc oare? Era păcat de glonţ, pentru că se afla deja prea departe.

Deodată îmi luci ceva în faţa ochilor. Era un cuţit pe care îl ridicase unul dintre fugarii care alergau pe lângă mine, pentru a mă înjunghia. Am mai avut timp să fac iute o săritură într-o parte. În schimb, acesta primi glonţul meu în umărul drept.

— Înapoi în curte! am strigat către englez.

Acesta şi Galingré alergaseră după mine, fără să le mai

acorde atenţie inamicilor. Am intrat în curte prin spaţiul dintre al şaselea grajd şi cămară. Acolo ne aştepta Halef, pe un cal neînşeuat.

— Schut a fugit călare pe un murg şi se îndreaptă spre Rugova! am strigat cu răsuflarea tăiată. Aleargă după el, ca nu cumva să se oprească la han şi să ni-l fure pe Rih. Încearcă să afli în ce direcţie o ia după ce iese din Rugova. Presupun că vrea să meargă la Shköder, ca să se întâlnească cu Hamd Al-Amasat şi să ia banii de la nevasta lui Galingré. Aici nu cred c-o să-şi mai facă apariţia.

— Allah e mare iar voi aţi fost nişte proşti! spuse micuţul.

— Până unde voiai să-l urmăresc pe ticălos?

— Până când ştiai exact pe ce drum a luat-o. Apoi te întorceai. Restul era treaba mea.

Îşi împinse calul într-o parte, se repezi spre poartă şi strigă încă de departe:

— Deschideţi!

Ranko văzu semnul pe care-l făcui şi se supuse. Trase zăvorul şi deschise poarta. În clipa următoare, hagiul ţâşni afară. Nu în mijlocul oamenilor care stăteau afară, aşa cum mă temusem, căci aceştia nu se mai aflau acolo.

Am alergat după el. Când am ajuns la poartă, am văzut că oamenii o porniseră înapoi spre sat, în fugă. Îl văzuseră pe Schut trecând prin spatele zidului. Acum ştiau că acesta era liber şi alergau după el. Eu n-am mai putut să-l văd, căci îl ascundeau şirurile de arbuşti care mărgineau ogoarele. Dar şi Halef dispăruse deja în spatele tufelor.

— Effendi, întrebă Osko, a scăpat Schut?

— Da. Dar o să-l înhăţăm din nou. Haideţi înăuntru. Nu trebuie să mai zăbovim mult aici. Trebuie să rezolvăm repede ce avem de rezolvat.

Bătrânii satului nu alergaseră împreună cu noi. Le-am povestit tot ce se întâmplase. Nu-şi exprimară nici o părere. Se părea că le convenea faptul că Schut scăpase. Chiar şi

moşneagul cel venerabil răsuflă uşurat şi întrebă:

— Şi ce vrei să faci acum, effendi?

— Să-l prind pe Schut, am răspuns.

— De-aia stai atât de liniştit aici? Cel care vrea să prindă pe cineva, trebuie totuşi să se grăbească!

— Mă grăbesc, dar nu aşa cum crezi tu.

— O să-ţi scape, căci are deja un avans destul de mare.

— Nici o grijă! O să-l prind cu siguranţă.

— Şi o să-l aduci aici, înapoi?

— Nu. Nu, mai am timp pentru asta.

— Dar trebuie să te prezinţi ca martor sau reclamant împotriva lui.

— Pentru asta mai sunt şi alţii. Las lucrul acesta în seama voastră. Ştiaţi că persanul este Schut. A recunoscut asta în faţa voastră. Acum, trebuie să vă îngrijiţi ca, atunci când se va reîntoarce, să fie pedepsit. Şi dacă n-o s-o faceţi voi, o va face Stojko în locul vostru.

— Eu am s-o fac în orice caz, spuse stegarul. De îndată ce-şi va face apariţia aici, al meu e!

— Nu stau eu să aştept atât, spuse nepotul lui. Effendi vrea să-l prindă, iar noi îl vom însoţi.

— Despre asta o să mai vorbim, i-am răspuns. Acum, urmaţi-mă în birou.

În „cancelaria” lui Schut, am poruncit să fie dat jos de pe perete dulapul. Într-adevăr, în spatele lui era o adâncitură în zid, care nu era la fel de mare cât dulapul. Acolo se afla tot ceea ce Schut furase de la englez şi de la Galingré, dar altceva nimic. Capturile de la alte jafuri erau probabil puse în altă ascunzătoare. M-am mulţumit şi cu atât. Lindsay zâmbi încântat când îşi descoperi până şi jobenul, iar Galingré jubilă când îşi primi înapoi banii.

Apoi am dat o raită prin toate cele şase grajduri Se aflau acolo cai de toate rasele, culorile şi preţurile. Cei mai buni se aflau în grajdul de lângă birou. Văzusem deja un murg

splendid, atunci când intrasem împreună cu Schut. Halef avusese aceleaşi gusturi cu mine, căci îşi căutase un murg, în ciuda faptului că era foarte grăbit. Câte un animal la fel de valoros am găsit şi pentru englez şi pentru Galingré. Era necesar să avem cai cât mai buni. În ce priveşte servitorii pe care-i tocmise Lindsay, n-a mai fost nevoie să ne facem griji, căci aceştia fugiseră între timp de acolo.

Apoi, Stojko scoase în curte mai multe animale splendide. Primarul nu vru să îngăduie aşa ceva, dar schipetarul se răsti la el:

— Gura! Crezi că toţi caii aceştia pot să şteargă cu buretele moartea fiului meu? Ştiu eu foarte bine că vreţi să împărţiţi între voi averea lui Schut, dacă acesta nu se mai întoarce. Cel puţin să primească ceva şi cei pe care i-a păgubit. De altfel, sunt convins că l-aţi primi pe Kara Nirwan ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic, dacă s-ar reîntoarce şi noi n-am mai fi aici. Vă cunosc eu, dar o să am grijă să nu se întâmple aşa ceva.

Şi ceilalţi adversari dispăruseră, ca şi Schut. Chiar şi răniţii care se aflaseră în birou plecaseră. Acum ştiam: litera *dal* însemna „4”.

Casa de bani trebuia să rămână încuiată până ce venea un slujbaş de la Prisren. Încă nu fusese trimis un mesager acolo. I-am poruncit primarului să-l trimită pe cel mai iute şi să aibă grijă ca hanul lui Kara Nirwan să fie bine administrat între timp. Am încălecat apoi pe caii capturaţi şi am pornit în goană spre Rugova, fără să ne mai intereseze dacă bătrânii satului ne urmau sau nu.

Halef ne aştepta deja la han şi ne informă că reuşise să ajungă la timp pentru a-l împiedica pe Schut să ni-l fure pe Rih.

— Era mult în faţa mea, povesti hagiul, şi n-am putut să-mi stăpânesc prea bine calul prin defileul plin de gropi, căci n-aveam decât căpăstrul. Nu ştiam unde se afla, dar am venit

direct aici, în curte. Argaţii tocmai se pregăteau să-l scoată pe Rih din grajd şi să i-l ducă lui Schut.

— Dar cum de le-a venit ideea să facă aşa ceva?

— Kara Nirwan le spusese că nevinovăţia sa fusese dovedită şi că primise însărcinarea să-ţi aducă armăsarul. Oamenii din Rugova se tem atât de tare de el, încât nu îndrăznesc să-l înfrunte.

— Da' ce, era înarmat? Din câte ştiu, atunci când a scăpat n-a mai avut timp să-şi ia şi arme cu el.

— N-am observat. Fireşte că am protestat şi le-am poruncit să-l ducă imediat înapoi în grajd pe Rih. Între timp, acesta a şters-o iute.

— Încotro?

— A trecut podul. Dar n-a mers pe drumul bătut care duce pe lângă malul râului, ci a luat-o de-a dreptul peste câmp, spre pădure, dincolo, spre vest. A călărit tot la galop iar eu l-am urmărit, până a dispărut printre copaci.

Apoi, i-am reproşat lui Halef că atât el cât şi Osko şi Omar neglijaseră să se uite în spatele grajdurilor, acolo unde se ascunseseră oamenii lui Schut, lucru care îi stârni profunde remuşcări. După aceea, ne-am adunat cu toţii în odaia hangiului.

— Timpul ne presează, am început. Schut a fugit şi trebuie să punem din nou mâna pe el. A fost nevoit să lase totul aici, pentru ca, deocamdată, să-şi salveze doar viaţa. Momentan este un om sărac, nu are nici un ban. Ca să facă rost de ei, călăreşte spre Hamd Al-Amasat, care trebuia să aducă aici familia lui Galingré. Oamenilor acestora urmează să li se ia tot ce au la ei. Dacă reuşeşte să facă asta, Schut va avea din nou bani şi, mai târziu, după ce vom pleca, s-ar putea să se reîntoarcă aici şi să tăgăduiască totul. Noi n-o să mai fim atunci aici, iar pe ceilalţi martori i-ar putea neutraliza în vreun fel. În aceste condiţii, consider că n-ar fi imposibil să-i reuşească să facă lumea să creadă că este nevinovat.

— Pentru numele lui Dumnezeuli strigă Galingré. Nevasta mea, fiica mea şi ginerele meu sunt în mare pericol. Trebuie să pornim îndată la drum ca să-i salvăm!

— Aveţi răbdare! l-am admonestat. Nu trebuie să ne pripim. Mai întâi de toate, trebuie să aflăm încotro duce drumul pe care a apucat-o Schut.

— Asta pot să-ţi spun eu, răspunse Ranko, nepotul lui Stojko. Rudele acestui străin vin din Shköder. Drumul de acolo trece prin Skala, Gori, Pacha şi Spassa, spre Rugova. De la Pacha, drumul se îndreaptă spre nord către Spassa şi, de acolo, din nou spre sud-est către Rugova. Aşadar, face un ocol destul de mare. Schut ştie asta. El nu va merge prin Spassa, ci direct spre vest, către Pacha. Drumul acesta este destul de prost, dar, dacă se merge pe el, se evită ocolul foarte mare şi, în loc să se ajungă la Pacha în şapte ore, se ajunge în jumătate din acest timp.

— Oare va presupune că îl vom urmări? Probabil. Ei, putem să alegem şi noi acelaşi drum. Să sperăm că vom găsi aici pe cineva care să ne călăuzească.

— N-avem nevoie de nici o călăuză. Eu cunosc foarte bine acest drum. Înainte de orice, trebuie să punem mâna pe Schut. O să venim toţi cu tine. Apoi o să ne reîntoarcem şi o să ne socotim şi cu cărbunarul şi complicii lui.

— N-o să ne poţi însoţi, căci sunteţi aşteptaţi cu mult dor la grotă. Dacă ajungeţi prea târziu, n-ar fi exclus ca cei care l-au ucis pe vărul tău să reuşească să scape din temniţa în care i-am închis.

— Cum aşa?

Am fost nevoit să-i relatez pe scurt toată întâmplarea de acolo. De asemenea, le-am dat de înţeles schipetarilor că tălmaciul şi cei doi muncitori de la cariera de piatră, care păzeau acolo, poate nu erau chiar oameni de nădejde, încât să li se încredinţeze paza grotei un timp atât de îndelungat. Mi-au dat dreptate.

— Nu Schut este ucigaşul fiului meu, ci cărbunarul! spuse Stojko. Pe Schut ţi-l las ţie. De ceilalţi mă ocup eu. Deşi sunt încă slăbit, o să pornim îndată la drum. Cunosc drumul şi, în definitiv, suntem schipetari şi ne putem baza pe ochii şi pe caii noştri.

— Şi nu uita că prada cărbunarului, adunată din jafuri şi crime, este ascunsă sub vatra din coliba cumnatului lui, negustorul de cărbuni.

— O să mă duc acolo şi o să iau totul. Cui să dau acele lucruri?

— Aparţin rudelor acelor oameni pe care i-au prădat. Dacă n-ai cum să-i găseşti, atunci împarte-le celor mai sărmani din seminţia ta. În nici un caz să nu apelezi la judecata autorităţilor, căci, în acest caz, nu le vor mai primi nici proprietarii de drept şi nici săracii.

— O să fac exact aşa cum ai spus tu. Cei cărora, le va reveni prada vor afla numele voastre, căci vouă trebuie să vă mulţumească pentru banii primiţi. Ei, dar acum să pornim la drum.

Atunci, Ranko se amestecă din nou în vorbă.

— Eu stărui, totuşi, să nu merg la grotă. Unchiul şi cei cinci însoţitori ai mei vor răzbuna moartea vărului meu Ljubinko. Dar Schut l-a ţinut închis pe unchiul mai mult de două săptămâni şi voia să-l ucidă. Şi asta cere răzbunare. Pentru mine nu-i suficient ca doar effendi să-l urmărească pe Schut, trebuie să fiu eu însumi acolo şi de aceea am să vă însoţesc. Nu încercaţi să mă determinaţi să renunţ, n-o să reuşiţi.

— Nu vreau să te fac să renunţi la hotărârea ta, spuse Stojko. Dar aveţi nevoie de cai buni. Am să-ţi dau ţie roibul meu. Am cu ce să-l înlocuiesc. Cu asta ne-am înţeles. Dar ce-o să faci cu Schut dacă-l prinzi? mă întrebă pe mine, de data aceasta.

— Asta nu pot să-ţi spun acum. Depinde de împrejurări.

Dacă reuşesc să-l prind, fără vărsare de sânge, am să i-l predau lui Ranko, care-l poate aduce aici. Ce se va întâmpla după aceea cu el e treaba voastră.

Nu se mai punea acum decât problema cailor. Eu îl aveam pe nepreţuitul meu Rih. Osko şi Omar călăreau pagii, Ranko primi roibul; pentru Halef, englez şi Galingré fură aleşi cei mai buni cai luaţi din grajdurile lui Kara Nirwan. Toate celelalte animale le primiră schipetarii, cu excepţia unuia care trebuia să ne însoţească, încărcat cu provizii de mâncare, pentru noi şi pentru animale, căci nu mai aveam timp să lăsăm caii să pască. Proviziile le-am cumpărat de la Kolami, căruia îi părea foarte rău că părăseam din nou foarte curând hanul lui. Se arătă deosebit de recunoscător faţă de noi, pentru că îl scăpasem de un asemenea rival extrem de puternic.

Ne-am despărţit în termeni cordiali de Stojko şi schipetarii săi. Şi după ce trecuse podul şi cotise spre stânga, spre drumul pe care veniserăm, tot mai striga spre noi, adresându-ne binecuvântări. Presupun că a ajuns cu bine în valea unde sălăşluia cărbunarul. Ce s-a întâmplat apoi cu criminalul acela şi cu banda sa nu ştiu şi nici nu vreau să ştiu.

La scurt timp după ei, plecarăm şi noi. Soarele coborâse deja spre asfinţit când am părăsit Rugova. Mulţi locuitori din sat stăteau şi se uitau după noi, dar n-am privit înapoi, căci ne părea bine, şi nu rău, că părăseam aceste locuri. Dar, când am străbătut câmpia în galop, am întors o dată capul şi am privit spre stânci, acolo unde se aflase donjonul. Poate odată, peste ani, se va mai vorbi despre el, despre puţ şi despre bărbaţii străini care făcuseră să dispară acel turn venerabil.

Eram şapte călăreţi şi aveam nişte cai cum greu mai puteau fi adunaţi laolaltă alţii la fel în acest ţinut. De aceea, mi se părea că nu era deloc o problemă să punem mâna pe Schut. Din Rugova şi până în pădure, unui pedestru i-ar fi luat vreo trei sferturi de oră. Noi am ajuns acolo după cinci minute.

Muntele rămăsese în urma noastră. În sud-vest, se înălţau spre ceruri înălţimile munţilor Fandi. N-aveam de învins decât pintenul său de nord.

Timp de aproape o oră, am călărit printre copaci, urcând muntele pe un drum abrupt. Sus, pe platou, pădurea se sfârşi şi dădurăm de o suprafaţă întinsă, acoperită de ierburi mirositoare şi plante stufoase. Aici, printre aceste plante înalte, urmele lui Schut se vedeau atât de clar, încât se întindeau ca o linie întunecată în faţa noastră. Am dat din nou frâu liber cailor.

Lângă mine călărea Halef. Murgul său era un animal grozav, care ţinea pasul cu Rih al meu fără să depună eforturi. Am privit în spate şi i-am făcut semn lui Galingré să vină în faţă, lângă mine. L-am luat la mijloc, între noi doi.

— Ai ceva să-mi spui, effendi? mă întrebă în turcă, deoarece era prezent şi Halef, care nu ştia limba franceză.

— Da, aş vrea să ştiu cum a reuşit acest aşa-numit Hamd En Nasser să se strecoare în afacerea ta.

— Încă de la Stambul şi-a oferit stăruitor serviciile şi în continuare s-a dovedit destoinic şi credincios.

— Îşi făcuse nişte calcule, fireşte. Chiar ţi-ai vândut prăvălia?

— Da. Am achiziţionat alta nouă în Üsküb. Dar nu-i plătită încă. Nevasta mea are banii şi poliţa la ea.

— Foarte imprudentă nevasta ta, să plece la ea cu o asemenea avere, de la Shköder la Üsküb.

— Nu uita, însă, că acest lucru s-a întâmplat împotriva voinţei mele şi doar la îndemnul lui Hamd En Nassr!

— Aşa e. Ai putea să-mi spui din ce oraş al Franţei provii?

— Din Marsilia. Relaţiile active ale casei mele de comerţ cu Levantul m-au determinat să vin în Turcia. Aveam o filială în Alger, unde trebuia să meargă însuşi fratele meu, pentru că era în pericol s-o pierdem. El era şeful casei comerciale din Marsilia. Salvarea deficitului era posibilă doar cu concursul

fiului lui. I-a transmis mesaj să vină şi el acolo. După un timp, am primit vestea îngrozitoare că fratele meu fusese ucis la Blida.

— De cine?

— Era bănuit de crimă un negustor armean care, însă, zadarnic a fost căutat, căci n-a fost găsit. Nepotul meu Paul a pornit el însuşi în căutarea criminalului, dar nu s-a mai întors.

— Ce s-a întâmplat cu afacerea din Marsilia?

— Fratele meu avea atunci o fiică măritată. Afacerea i-a revenit bărbatului ei.

— Şi tu n-ai mai auzit nimic despre nepotul tău Paul şi despre ucigaşul fratelui tău?

— Nu. Am trimis scrisori după scrisori, ginerele fratelui meu s-a dus el însuşi în Algeria, la Blida, dar toate strădaniile au rămas fără nici un rezultat.

— Ce-ai face dacă l-ai întâlni pe criminal şi acesta te-ar ruga să-i oferi un post în cadrul casei tale de comerţ?

— Ar primi un post, dar în iad. Dar de ce îmi pui o asemenea întrebare ciudată?

— Pentru că vreau să-ţi povestesc ceva.

Mi-am scos portvizitul, am extras de acolo cele trei foi de ziar pe care le găsisem demult, împreună cu Halef, asupra cadavrului din Sahara, şi i le-am întins.

— Foi de ziar foarte vechi? întrebă el. De unde le ai?

— E câte o foaie din *Vigie algerienne, L'Independent* şi *Mahoura.* Primul ziar apare în Algeria, al doilea la Constantinopol şi cel de-al treilea la Guelma. Citeşte doar articolul pe care l-am însemnat.

Ziarele conţineau, aşa cum am mai amintit, raportul cu privire la asasinarea negustorului francez Galingré la Blida. Îl citi şi păli.

— Effendi, strigă şi lăsă să-i cadă pe şa mâinile în care ţinea foile, de unde ai aceste ziare?

— Spune-mi, mai întâi, dacă nepotul tău Paul era

necăsătorit.

— Se căsătorise de scurt timp. Tânăra femeie a murit de supărare când a auzit de dispariţia lui.

— Care era numele ei de fată? începea cumva cu iniţialele E.P.?

— Da, effendi, da. O chema Emilie Pouillet. Dar de unde cunoşti iniţialele numelui ei?

— Presupun că nu era atât de în vârstă cum reiese din anul care este gravat în interiorul acestui inel.

Am tras din degetul mic inelul pe care îl găsisem atunci la mâna celui mort şi pe care îl purtasem tot timpul, din ziua aceea. Galingré se uită la scrisul gravat pe inel: „E.P. 15 iulie 1830” şi spuse, cu răsuflarea, tăiată:

— Verigheta nepotului meu Paul, a nepotului meu care a dispărut! Ştiu precis că aceasta e.

— Dar cum se potriveşte asta cu anul 1830?

— Inelul acesta a fost verigheta mamei soţiei lui, pe care, ca fată a chemat-o Emilie Palangeur. Întrucât iniţialele se potriveau, fiica a primit inelul de la mama sa muribundă. Dar effendi, pentru Dumnezeu, spune-mi cum a ajuns acest inel în mâinile tale?

— L-am găsit în deşertul Saharei. Fratele tău a fost ucis de un negustor armean. Nepotul tău Paul a luat urma criminalului şi a pornit după el în deşert. S-a întâlnit cu armeanul şi a fost ucis şi jefuit de acesta, la scurt timp, am ajuns şi eu în locul acela şi i-am găsit cadavrul. Avea la mână acest inel pe care l-am luat şi, nu departe de trupul lui, se aflau aceste foi de ziar. Criminalul nu-i văzuse inelul, altfel l-ar fi luat. Hârtiile, însă, i s-au părut fără valoare, de aceea le-a aruncat.

— Dumnezeule! În sfârşit, m-am lămurit. Şi n-ai pornit călare după criminal?

— Ba da. L-am întâlnit la şot. Am trecut călare peste înfiorătoarea pojghiţă de sare a lacului. Atunci l-a împuşcat pe

cel care ne era călăuză, tatăl lui Omar, cel care ne însoţeşte acum pentru a se răzbuna pe ucigaşul tatălui lui. Şi apoi l-am mai întâlnit o dată. A reuşit, însă, să scape de noi, lucru care, de data aceasta, n-o să-i mai reuşească.

— De data asta? Atunci, înseamnă că-i aici?

— Fireşte! Este acel Hamd En Nassr, pe care, de fapt, îl cheamă Hamd Al-Amasat.

— O, cerule! Să fie posibil aşa ceva. Hamd Al-Amasat e ucigaşul fratelui meu şi al fiului lui?

— Da. Halef a fost şi el de faţă şi a văzut tot. O să-ţi povestească el.

Exact asta şi aştepta hagiul. Îi plăcea mult să povestească. De aceea, mi-am îndemnat calul să ajung în faţă, lângă Ranko, şi i-am lăsat singuri pe cei doi. Curând am auzit vocea sonoră a lui Halef.

Între timp, părăsiserăm platoul şi ajunseserăm între culmi împădurite, pe unde eram din nou nevoiţi să călărim mai încet. Uitându-mă înapoi, i-am zărit pe Halef, Galingré şi Omar împreună, dezbătând în continuare aceeaşi temă funestă. Am rămas în faţă, căci n-aveam nici un chef să ascult planurile lor de răzbunare.

12. Se închide cercul

Se lăsa noaptea, când pădurea începu să coboare din nou la vale şi se întunecă de-a binelea, când am ajuns în valea abruptă a Joskăi şi am zărit în faţa noastră luminile din Pacha.

Prima casă pe care o văzurăm aici măcar colibă nu se putea numi. Prin gaura deschisă, care ar fi trebuit să reprezinte o fereastră, se vedea lumina de la flacăra vetrei. Am mers călare într-acolo şi am strigat. La strigătul meu apăru în faţa găurii ceva rotund, gras. L-aş fi luat drept un balot de câlţi sau paie, dacă din mijlocul acestui vălmăşag n-ar fi răsunat o voce omenească:

— Cine-i acolo?

Aşa-zisele paie sau câlţi nu erau altceva decât fermecătoarea frizură a vorbitorului.

— Aş vrea să te întreb ceva, am răspuns. Dacă vrei să câştigi cinci piaştri, ieşi afară!

— Ci-ci-cinci piaştri! strigă omul, foarte entuziasmat, de această sumă extraordinară. Vin îndată, îndată! Aşteaptă-mă! Să nu cumva să pleci!

Apoi, îşi făcu apariţia — în faţa uşii — un omuleţ subţirel, crăcănat, cu un cap imens.

— Nu eşti singur? mă întrebă. Să nu-mi faceţi nici un rău. Sunt sărac lipit pământului. Eu sunt ciobanul din satul acesta.

— Nu-ţi face griji! Dacă o să ne dai informaţii bune, s-ar putea să primeşti chiar zece piaştri.

— Ze-ze-ze-zece piaştri! strigă el, entuziasmat. O, cerule! Zece piaştri îmi dă hangiul pe un an întreg, şi, pe deasupra, mai îmi trage şi câteva lovituri.

— De ce?

— Ca să-i duc oile la păscut.

— Vasăzică, nu e un om bun, generos?

— Nu, în nici un caz. Preferă să ducă mâna la bici decât la pungă şi, când îmi dă de mâncare, primesc doar ceea ce refuză alţii.

L-am întrebat despre hangiu, pentru că mă gândeam că Schut ar fi putut trage în gazdă la el. Ciobanul nu era în nici un caz tânăr. Părea să fie slab de minte sau pueril. Tocmai de aceea, poate de la el puteam afla mai multe decât de la alţii.

— Duci la păscut oile întregului sat? m-am interesat mai departe.

— Da şi fiecare îmi dă de mâncare pentru o zi, pentru mine şi sora mea, care stă acolo, înăuntru, lângă foc.

— Vasăzică, staţi tot timpul în sat şi nu plecaţi nicăieri?

— Ba nu, merg prin toată ţara când trebuie să duc oile care au fost vândute. Cu puţin timp în urmă, am fost la Rugova şi am ajuns chiar până la Gori.

Spre Gori trebuia noi să mergem. Vasăzică, ceea ce-mi spunea era important.

— La Rugova? am întrebat. La cine ai fost acolo?

— La hanul lui Kara Nirwan.

— Îl cunoşti pe hangiu?

— Oho, pe ăsta îl cunoaşte toată lumea. L-am văzut chiar astăzi şi l-a văzut şi sora mea, cea care stă înăuntru, lângă foc.

— A fost aici, în Pacha?

— Da. Voia să meargă mai departe. A luat nişte arme de la hangiu, căci nu avea la el aşa ceva.

— De unde ştii?

— Am văzut.

— Dar ce-a vorbit cu hangiul, asta n-ai auzit, nu?

— Oho! Am auzit tot! Tocmai pentru că nu aveam voie să aud, de-aia am tras cu urechea. De fapt, eu sunt isteţ, foarte isteţ, şi la fel e şi sora mea, cea care stă înăuntru, lângă foc.

— Aş putea s-o văd şi eu?

— Nu.

— De ce nu?

— Pentru că se teme de străini. Fuge de ei.

— De mine nu trebuie să fugă. Dacă mă laşi s-o văd, îţi dau cincisprezece piaştri.

— Cinci-sprezece-pi-aştri! repetă acesta. O s-o strig îndată şi...

— Nu, n-o striga! Intru eu în casă.

Flăcăul ăsta ciudat ştia probabil exact ce anume voiam să aflu. Ca să nu-i las timp să se răzgândească, am sărit din şa şi l-am şi împins înăuntru pe uşă. Apoi, am intrat şi eu după el.

În ce bortă intrasem! Coliba era construită doar din lut şi paie şi tot din paie era şi o jumătate de acoperiş. Cealaltă jumătate o alcătuia cerul liber. Paiele care formau acoperişul erau putrede şi atârnau ca nişte zdrenţe umede. Două pietroaie formau vatra pe care ardea focul. Deasupra, pe o a treia piatră, se afla o oală mare de lut, căreia însă îi lipsea jumătatea de sus. Apa fierbea şi din oală se vedeau ieşind două picioare, picioarele unui animal. O tânără fată şedea alături şi amesteca în oală cu mânerul rupt al unui bici. Două culcuşuri, tot din paie putrede, alcătuiau singurul „mobilier” din colibă.

Dar locatarii acestei aşa-zise colibe! Ciobanul era într-adevăr o figură jalnică. Peste picioarele sfrijite purta o pereche de pantaloni care nu mai aveau decât o jumătate de crac. Pântecele şi-l înfăşurase cu o năframă. Bustul îl avea gol, asta dacă nu puneam la socoteală mizeria care îl acoperea şi care formase o crustă groasă. Capul lui imens avea un năsuc cât un bob de mazăre, o gură foarte lată, obrajii de culoare albăstrie şi o pereche de ochişori imposibil de descris. Coroana care împodobea această căpăţână consta dintr-o claie de păr învălmăşită, care era ceva de nedescris.

Surioara lui îi semăna întru totul; şi straiele ei erau la fel de „insuficiente”. Singura deosebire dintre cei doi consta în aceea că ea făcuse o încercare extrem de nereuşită de a-şi

strânge laţele de păr într-un fel de coadă.

Când mă zări, dădu un ţipăt ascuţit, aruncă într-o parte coada de bici, alergă spre unul dintre culcuşuri şi se vârî sub paiele putrezite, acoperindu-se cu totul, de nu-i rămaseră afară decât picioarele negre precum cărbunele, de murdare ce erau.

— Nu te pierde cu firea, Jaschka! îi spuse fratele ei. Domnul acesta o să ne dea cincisprezece piaştri.

— Nu-i adevărat! răspunse ea, de sub paie.

— Ba fără îndoială că este adevărat.

— Spune-i să ţi-i dea acum, dar imediat!

— Da, domnule, dă-mi-l! îmi spuse acesta.

— Dacă Jaschka iese de acolo, o să vă dau chiar douăzeci.

— Două-două-douăzeci! Jaschka, ieşi de-acolo!

— Mai întâi să ni-i dea! Eu nu cred. Nimeni nu ştie să numere până la douăzeci, nici măcar el!

Am băgat mâna în buzunar, am scos douăzeci de piaştri şi i-am dat ciobanului. Acesta sări în sus de bucurie, scoase un strigăt plin de încântare, o înhăţă pe sor-sa şi o trase până în faţa mea. Apoi, îi puse banii în mână. Aceasta îi privi, sări în sus, îmi apucă mâna şi mi-o sărută şi... apoi căută coada de bici şi se aşeză din nou să amestece în oală.

— Da' ce gătiţi voi aici? am întrebat.

Dacă n-ar fi lipsit jumătate de acoperiş, ar fi fost imposibil de rezistat în colibă, cu atât mai mult cu cât conţinutul oalei împrăştia un miros îngrozitor.

— Vânat, răspunse el şi plescăi cu limba ca un gurmand.

— Ce animal e ăsta?

— Arici, e un arici pe care l-am găsit ieri.

— Şi-l mâncaţi?

Fireşte! E o adevărată trufanda, o delicatesă. Ia uită-te! Dacă vrei şi tu o bucăţică, o să primeşti, căci ne-ai dăruit extraordinar de mulţi bani. Da, o să-ţi dau cu plăcere o bucăţică, şi sora mea la fel, care stă acolo, lângă foc.

Am apucat „vânatul” de un picior şi l-am tras afară din oală. Câhhh! Bieţii oameni jupuiseră pielea cu ghimpi a animalului, dar nu o rupseseră şi nu îi scoseseră măruntaiele. Ariciul fierbea deci cu toate celea în el.

Am ieşit din colibă, m-am dus până la calul pe care se aflau proviziile noastre, am luat pâine şi carne şi i le-am dat ciobanului.

— Astea-s pentru noi? strigă el uimit şi apoi izbucni o adevărată explozie de bucurie, care nu se mai termina.

După ce acesta se linişti, în cele din urmă, Jasehka fu pusă să îngroape cei douăzeci de piaştri într-un colţ al colibei iar fratele ei spuse:

— O să punem bine toţi banii pe care îi câştigăm. Când o să fim bogaţi, o să-mi cumpăr un miel şi o capră. Or să ne dea lână şi lapte. Ei, acum putem să vorbim din nou despre Kara Nirwan, effendi. O să-ţi spun tot. Ai fost atât de bun cu mine, cum n-a mai fost nimeni până acum, şi cu sora mea care stă acolo, lângă foc.

— Aşadar, l-ai văzut pe omul acesta venind?

— Da, călărea pe calul cel negru pe care l-a cumpărat de la paşa, din Köprülü. A trecut călare prin mijlocul turmei mele şi mi-a omorât două oi care erau ale primarului. De aceea, am lăsat-o pe sora mea, care stă lângă foc, cu turma şi am dat fuga la primar să-i spun ce s-a întâmplat. Când am ajuns acolo, omul din Rugova se afla deja în faţa casei acestuia şi, de pe cal, mi-a tras o lovitură cu biciul în cap. Mi-a poruncit să dispar numaidecât şi să nu ascult ce se vorbea acolo. Dar, tocmai pentru că m-a lovit şi mi-a omorât şi două oi, am intrat în odaie şi m-am aşezat lângă fereastră ca să ascult ceea ce n-aveam voie să aud.

— Şi ce anume au vorbit?

— Kara Nirwan a întrebat dacă nu cumva trecuseră pe acolo nişte oameni cu o trăsură.

— Trecuseră?

— Nu. Apoi a spus că va veni un călăreţ pe un armăsar negru, arăbesc. O să întrebe de el. Hangiul trebuia să-i spună că el, Kara Nirwan, o luase spre Dibri şi nu pe drumul spre Gori.

— Numai că el a pornit spre Gori, nu?

— Fireşte, l-am văzut. Am fost foarte atent la tot.

— Cât e până la Gori?

— Cu un cal bun, se ajunge cam în douăsprezece ore. Dar Kara Nirwan nu merge până la Gori, ci doar până la hanul Nevera.

Nevera este un cuvânt sârbesc şi înseamnă „trădător”.

— De ce poartă hanul acest nume?

— Pentru că se află pe o stâncă ce poartă acelaşi nume.

— Şi de ce se numeşte stânca aşa?

— Nu ştiu.

— Ce vrea să facă acolo omul din Rugova?

— Vrea să-i aştepte pe oamenii care urmează să vină cu trăsura.

— Ce sate se află între Pacha şi hanul Nevera?

— Două sate, apoi urmează hanul. Dacă se porneşte acum la drum, se călăreşte până în zori de zi, pentru a ajunge acolo, căci hanul se află la o distanţă de aproape opt ore de mers călare.

— Hanul e izolat sau se află într-un sat?

— E izolat. Am fost şi eu acolo.

— Pe care parte a drumului se află?

— Pe dreapta.

— Îl cunoşti pe hangiu?

— Da, trece pe aici din când în când şi îl cheamă Dragojlo. Nimeni nu poate să-l sufere. Se spune că şi-a adunat averea numai din furtişaguri.

— Ai mai auzit şi altceva?

— Nu. Hangiul a intrat în odaie să-şi ia armele: o flintă, un pistol şi un cuţit. Omul din Rugova n-avea arme la el. Apoi

acesta a plecat în grabă.

— Cam cât a trecut de atunci?

— Ei, effendi, asta nu pot să-ţi spun, căci nu am ceas, precum padişahul. Cred, însă, că au trecut vreo două ore de atunci.

— Aş vrea să mai îmi spui doar dacă e uşor de găsit drumul spre Gori.

— Da, trece dincolo de Joska, peste care trebuie să mergeţi călare, de la Spassa încoace şi apoi duce mai departe spre stânga. O să vă călăuzesc eu până ieşiţi din sat.

— Perfect, de acord! Dar acum e noapte. Nu ne putem rătăci?

— Ba da, e posibil pentru cel care nu cunoaşte bine drumul. Dar până la primul sat nu aveţi cum să vă înşelaţi şi dacă îl treziţii pe cioban, sau pe altcineva, şi îi oferiţi cinci piaştri, o să vă călăuzească până în locul de unde nu vă veţi putea rătăci.

— Ei, acum ştiu totul. Sunt foarte mulţumit de tine. Cât costă pe-aici o oaie?

— Douăzeci de piaştri, una de un an.

— Şi o capră?

— Asta-i mai scumpă. Dacă dă deja lapte, costă, peste treizeci de piaştri.

— Bine, atunci o să-ţi poţi cumpăra mai mult decât o oaie şi o capră. Ia monezile astea de argint. Valorează două sute de piaştri. Cu ele poţi să-ţi cumperi cel puţin patru oi şi patru capre, dacă n-o să te laşi jefuit de oamenii răi.

— Să mă las jefuit? Să-ndrăznească vreunul! Dar, glumeşti, îţi baţi joc de mine. Asta ar însemna să fim nişte oameni putrezi de bogaţi, eu şi sora mea, care stă lângă foc.

Mi-am scos carneţelul de notiţe, am rupt o filă şi am scris pe ea câteva rânduri, apoi i-am înmânat-o, spunându-i:

— Dacă o să-ţi spună cineva că n-ai câştigat cinstit aceşti două sute de piaştri, dacă vor vrea, deci, să-ţi ia aceşti bani,

să-i dai primarului din sat acest bilet. Confirm în el, cu semnătura mea, că eu ţi i-am dăruit.

Înainte de a mă apuca să scriu, îi pusesem banii în mână. Rămăsese înţepenit, cu mâinile întinse şi se holba la mine, nevenindu-i să creadă că era adevărat. Am pus biletul peste bani, m-am răsucit, am ieşit afară şi m-am urcat pe cal. Atunci, ciobanul ieşi în fugă după mine şi strigă plin de entuziasm:

— Banii aceştia chiar sunt ai mei?

— Fireşte!

— Ai mei şi ai surorii mele care stă acolo, lângă foc?

— Bineînţeles! Da' nu mai ţipa aşa! Ne-ai promis că ne scoţi la drum. Nu mai avem timp să aşteptăm.

— Îndată, îndată, vin acum, vin!

Ţinea încă banii şi biletul în mână. Îi duse înăuntru la „cea mai iubită dintre surori”, ca să-l citez pe Halef, care „stătea lângă foc”, şi se reîntoarse imediat.

Tocmai se pregătea să dea drumul unui şir nesfârşit de cuvinte prin care să-şi manifeste încântarea, dar i-am interzis. Aşa că o porni liniştit înaintea noastră. Cu un mic dar, făcusem doi oameni fericiţi.

După ce am trecut pe lângă două sau trei clădiri mici, am ajuns la un pod construit din capre de lemn, care trecea peste Joska. Urmau apoi casele din sat. Ne-am întâlnit cu câteva siluete întunecate, care rămaseră pe loc, privindu-ne cu mirare. N-am stat de vorbă cu nimeni. În felul acesta am ajuns la capătul satului, unde am dat de drumul pe care trebuia să-l urmăm şi unde călăuza noastră se despărţi de noi. După ce ne îndepărtarăm o bucată de drum, încât nu mai aveam cum să-i interzic, acesta strigă după noi:

— Vă mulţumim de mii de ori, eu şi sora mea care stă înăuntru, lângă foc!

O noapte întunecată se întindea acum în faţa noastră. Ceilalţi cai nu-i prea cunoşteam, dar pe Rih al meu puteam să

mă bazez. Nu avea să se abată de la drum, dacă îi lăsam frâu liber. De aceea, m-am aşezat în fruntea trupei, am agăţat frâul de ciochină şi mi-am lăsat armăsarul să alerge.

Drumul urca, apoi am trecut peste un platou şi, în sfârşit, am urcat din nou printre tufe sau prin pădure. Dacă Schut ne-ar fi pândit prin locurile acestea, ar fi putut să ne împuşte cu precizie pe unii dintre noi. Gândindu-mă la acest lucru, mi-am încordat ochii şi urechile, dar, din fericire, nu s-a întâmplat nimic.

După ceva mai mult de două ore, am ajuns în primul sat. Am considerat că ar fi fost mai bine să ne găsim o călăuză. Ranko afirmase, ce-i drept, că ar cunoaşte regiunea, dar presupuneam că o făcuse mai mult ca să primească aprobarea de a ne însoţi. În afară de aceasta, era întuneric beznă şi luna urma să răsară mai târziu. Dacă ne-am fi rătăcit, Schut si-ar fi putut atinge scopul, înainte ca noi să găsim drumul cel bun. Aşadar, l-am întrebat pe primul om cu care ne-am întâlnit dacă nu cunoştea vreo călăuză care să ne însoţească, fireşte contra plată. N-am vrut să mă adresez ciobanului din sat. Omul pe care îl întâlniserăm se oferi să ne fie el călăuză. Ne spuse că, pentru zece piaştri, pe va duce până la hanul Nevera, dacă aveam timp să-l aşteptăm până ce va merge să-şi ia calul. Am fost de acord şi n-a durat decât câteva minute până când acesta ni s-a alăturat. Fireşte, trebuia să fim prudenţi, căci nu ne cunoşteam călăuza. Nu era exclus să fi fost însărcinat chiar de Schut să ne aştepte şi să ne călăuzească pe un drum greşit. De aceea, l-am încadrat în mijlocul nostru şi i-am promis douăzeci de piaştri, dacă era cinstit cu noi, şi un glonţ în cap, dacă avea de gând să ne înşele.

Am călărit din nou prin pădure şi printre tufe şi am ajuns, după aproape trei ore, în cel de-al doilea sat. Abia după ce am ieşit şi din acesta, am dat de câmp şi apoi, din nou, de pădure. Din când în când, în stânga noastră, auzeam susur de

apă. Era un afluent al Drinului. Am uitat cum se numea.

În sfârşit, răsări şi luna şi acum puteam vedea şi noi mai bine împrejurimile. Străbăteam călare un peisaj sălbatic de munte. Pereţi de stâncă şi vârfuri de munţi peste tot, copaci uriaşi ameninţători, aer umed şi foşnet înfundat al coroanelor copacilor ale căror umbre luna le proiecta peste drum în siluete bizare.

Caii se tot poticneau de pietroaie sau călcau în diverse gropi. Am continuat să mergem aşa, tot înainte, până ce a început să se facă tot mai frig iar vântul de dimineaţă s-a ridicat din culcuşul său. Am aflat de la călăuză că ne găseam în mijlocul munţilor Kerubi, o regiune rău famată. În circa o oră urma să ajungem la hanul Nevera.

La întrebarea mea de ce zona purta numele Nevera, am fost informat că pe suprafeţele pietroase netede îşi făceau deseori apariţia nişte crăpături lungi şi adânci. Cel care călărea pe acolo nu trebuia să-şi lase calul să alerge la galop, căci animalul nu s-ar fi putut opri suficient de repede dacă în faţa copitelor lui s-ar fi deschis brusc o astfel de prăpastie. Mulţi oameni îşi pierduseră în felul acesta viaţa. Şi, pe deasupra, mai umbla şi zvonul cum că ar fi existat în acea regiune nişte oameni care obişnuiau să-şi prăvălească victimele în astfel de abisuri. Nu era, în nici un caz, o informaţie liniştitoare.

După o jumătate de oră, începură să apară zorile. M-am gândit că omul care ne slujise drept călăuză ar fi putut să ne stingherească o dată ajunşi la hanul Nevera şi i-am oferit treizeci de piaştri, în locul celor douăzeci promişi, dacă se întorcea acum din drum. Fu de acord şi se grăbi să plece înapoi, imediat ce primi banii. Se pare că nu se simţise prea bine în tovărăşia noastră. Nimeni nu scosese nici un cuvânt pe drum şi îl trataserăm cu o neîncredere evidentă.

Pădurea se sfârşi brusc. În faţa noastră se deschidea un platou care părea să fie alcătuit doar din stâncă dură,

acoperită cu un muşchi alunecos. Nu se vedea nici un copac, ci, doar rar, câte o tufă din loc în loc. În depărtare se zărea un punct întunecat. Uitându-mă prin lunetă, am descoperit mai multe clădiri. Probabil, hanul pe care îl căutam.

Drumul nostru se contura ca o linie neagră peste verdele muşchiului aşternut pe stâncă. Am ajuns apoi într-un loc, unde o urmă devia spre stânga. Am descălecat şi am cercetat-o. Pe aici trecuse o trăsură însoţită de mai mulţi călăreţi. Muşchiul, care fusese zdrobit sub copitele cailor şi sub roţile trăsurii, zăcea încă lipit de pământ. Nu avusese timp să-şi revină. Precis trăsura trecuse doar de câteva minute, pe acolo. Dar de văzut nu se vedea nimic, căci direcţia spre care o luase era ascunsă de un rând subţire de tufe.

Mă năpădi un sentiment de teamă, dar nu am lăsat să se vadă acest lucru. Am sărit în şa şi am pornit în goană spre han, urmat de însoţitorii mei, care nu-şi puteau explica purtarea mea. Când am ajuns la acele clădiri, am zărit în faţa uşii locuinţei două căruţe mari cu boi, încărcate şi acoperite cu coviltire. Şi o a treia căruţă staţionase acolo, dar acum plecase.

— Halef, tu intri cu mine în casă, am spus. Ceilalţi rămâneţi aici. Verificaţi-vă chingile să fie bine strânse. S-ar putea să aibă loc o cursă călare forţată.

— Oare acestea or fi căruţele cu care călătoreşte nevasta mea? întrebă Galingré îngrijorat.

Nu i-am răspuns şi am intrat cu Halef pe uşa deschisă. Faptul că nu era zăvorâtă însemna că cei ce locuiau acolo se treziseră deja. În odaie, doi indivizi robuşti şedeau la o masă şi beau rachiu. La o altă masă, şedea o întreagă familie, având în faţă un castron plin cu supă. Familia era compusă dintr-un bărbat înalt, puternic, doi feciori în casă, o femeie şi, probabil, o servitoare. Bărbatul era în picioare, când am intrat noi. Părea că spaima îl făcuse să se ridice de pe scaun, atunci

când ne văzuse afară. M-am răstit la el:

— Ăsta-i hanul Nevera?

— Da, răspunse acesta.

— Ale cui sunt cele două căruţe de afară?

— Ale unor oameni din Shköder.

— Cum îi cheamă?

— N-am reţinut. Era un nume străin.

— Hamd En Nassr a fost aici?

Am văzut că intenţiona să-mi răspundă cu un „nu”, dar i-am aruncat o asemenea privire de l-am băgat în sperieţi. De aceea, a lăsat să se audă un „da” şovăielnic.

— Unde-i acum?

— Spre Pacha şi mai departe.

— Singur?

— Nu. Străinii au plecat şi ei cu el.

— Câţi erau?

— Un bărbat, o femeie bătrână şi una tânără şi căruţaşul.

— De cât timp au plecat?

— De mai puţin de un sfert de oră. Uite, acolo sunt ceilalţi doi căruţaşi care trebuie să plece după ei.

Mi-i arătă pe cei doi bărbaţi de la masa alăturată.

— Ai mai avut şi alţi oaspeţi?

— Nu.

— Pe nimeni din Rugova?

— Nu.

— Minţi. A fost aici şi Kara Nirwan şi a plecat împreună cu Hamd En Nassr şi cu căruţa. A sosit aici încă de azi-noapte!

Hangiul făcu ochii mari la mine. Precis era unul din aliaţii lui Schut, aşa că îmi răspunse perplex:

— Nu cunosc nici un Kara Nirwan. Ce-i drept, în urmă cu vreo două ore, a sosit un călăreţ, dar nu din Rugova ci din direcţie inversă. Era foarte grăbit şi, întrucât străinii aveau acelaşi drum ca şi el, li s-a alăturat.

— Chiar aşa! Era foarte grăbit, dar a plecat cu o căruţă

trasă de boi! Într-adevăr, o să înainteze foarte repede. Numai că această căruţă n-a plecat spre Pacha. Noi exact de acolo venim şi ar fi trebuit să ne întâlnim cu ei pe drum. Te cunosc eu cine eşti. Ştiu foarte bine ce se petrece aici. O să ne reîntoarcem şi-o să mai stăm de vorbă cu tine. Bagă bine de seamă! O să avem grijă ca oamenii aceia să nu piară în vreo prăpastie de pe aici.

Apoi m-am adresat căruţaşilor:

— Facem parte din familia ale cărei lucruri le transportaţi. Să nu părăsiţi hanul până nu ne reîntoarcem. Am să las afară calul nostru de povară. Să-l duceţi în grajd şi să-l hrăniţi şi să-l adăpaţi.

Cei doi flăcăi se ridicară în tăcere, pentru a-mi îndeplini porunca. Am ieşit afară împreună cu Halef şi am încălecat.

— Pornim călare înapoi. E lucrul dracului aici. Vor să arunce familia lui Galingré într-o prăpastie, i-am informat grăbit pe ceilalţi.

Galingré dădu un ţipăt de spaimă pe care eu abia dacă l-am auzit, căci calul meu o pornise deja la galop. Ceilalţi se repeziră şi ei în urma mea.

Ranko îşi forţă calul să mă ajungă şi întrebă:

— A fost aici Schut?

— Da.

— Slavă lui Allah! Atunci, e ca şi al nostru!

Alte cuvinte nu s-au mai rostit. Am ajuns în locul unde descoperisem urma de căruţă şi am mers după aceasta. Caii păreau să fi înţeles că aşteptam de la ei să alerge cât puteau de repede. N-a mai fost nevoie să-i îndemnăm. Cei doi pagi parcă zburau. Făceau cinste faimei de care se bucurau. Şi ceilalţi cai îşi făceau datoria.

Totuşi, după Rih al meu, roibul lui Ranko era cel mai bun animal şi de lucrul acesta mi-am dat seama acum.

— Sidi, strigă Omar în spatele meu, spune-mi doar atât: o să am parte să mă întâlnesc cu Hamd Al-Amasat?

— Da, e şi el aici!

— Atunci, iadul îşi va deschide porţile, căci mă pregătesc să-i ofer ceva de devorat.

Treceam acum vâjâind printre tufele de care am amintit mai devreme. Departe, în faţa noastră, cam la linia orizontului, am zărit un punct alb, nu mai mare decât o cochilie. Trebuie să fi fost căruţa. Coviltirul alb strălucea în soare.

— Mai repede, mai repede! am strigat. Trebuie să ne apropiem cât mai mult de ei, înainte să ne observe.

Până acum, nu-mi îndemnasem armăsarul nici cu pintenii şi nici în alt fel. Acum, i-am şoptit binecunoscutul cuvânt *kawam* şi, deodată, parcă mersese doar la pas până acum. Zbura.

— *Maschallah!* Ce cal! strigă Ranko.

Era singurul care reuşi să rămână alături de mine, dar fu nevoit să folosească biciul pentru asta. Şedeam atât de liniştit în şa, ca pe un scaun. Aproape că aş fi putut să scriu, atât de lin zbura Rih.

Punctul alb începu să se mărească. Am scos luneta şi am privit prin ea. Căruţa mergea înainte. O însoţeau trei călăreţi. Slavă Domnului! Nu ajunseserăm prea târziu. Dacă Schut voia să-şi pună în aplicare planul, trebuia să oprească mai întâi căruţa. Faptul că aceasta era încă în mişcare era o dovadă că oamenilor nu li se întâmplase încă nimic. Cei trei călăreţi erau probabil persanul, Hamd Al-Amasat şi ginerele lui Galingré. Cele două femei şedeau în căruţă.

Deja reuşeam să văd cu ochiul liber armăsarul englezesc al lui Schut. Atunci, acesta se răsuci şi ne văzu venind. Am observat că şi-a oprit calul. Hamd Al-Amasat şi-l opri şi el. Câteva secunde priviră spre noi. Apoi abandonară căruţa şi porniră la galop în direcţii diferite. Schut călărea drept înainte, iar Hamd Al-Amasat gonea spre stânga.

Mă temusem că, în clipa în care ne vedeau, îi vor împuşca

pe ginerele lui Galingré şi pe cele două femei. Din fericire, n-o făcură.

Privind înapoi, i-am zărit pe ceilalţi departe în spatele meu. Dar, dacă strigam, m-ar fi auzit. Am arătat spre stânga şi am strigat spre ei:

— Duceţi-vă după cel din partea aceea! Este Hamd Al-Amasat. După Schut ne ducem noi doi!

— Mai repede, mai repede! l-am încurajat pe schipetar.

Acesta dădu pinteni roibului său şi îl plesni şi cu biciul. Acest lucru, precum şi ambiţia, impulsionară calul să-şi încordeze toate puterile. Ţâşni înainte, întrecându-l pe Rih. Atunci, armăsarul meu, fără să-l fi îndemnat eu în vreun fel, făcu câteva salturi şi depăşi roibul. Rih nu îngăduia să fie întrecut de vreun alt cal.

Ajunseserăm la căruţă. Ginerele lui Galingré nu putea înţelege ce se întâmplă. Nu-şi putea explica de ce cei doi însoţitori ai lui îl părăsiseră atât de brusc.

— Sunt nişte criminali! i-am strigat, trecând în goană pe lângă el.

Ce efect avură aceste cuvinte asupra lui n-am mai putut vedea. Nici nu le rostisem bine şi eram deja departe de el. Răsucindu-mă din nou în şa, am văzut că tovarăşii mei de drum mă înţeleseseră şi o luaseră după Hamd Al-Amasat, cei doi pagi aflându-se în frunte.

Doar Galingré menţinuse direcţia iniţială, lucra pe care nu puteam să i-l iau în nume de rău. Pentru el, cel mai important era să-şi vadă familia, să se convingă că sunt toţi bine. De altfel, nici nu aveam neapărată nevoie de el.

Până acum, Schut reuşise să-şi menţină avansul. Nu reuşiserăm să ne apropiem de el, cu toate că Ranko îşi îndemna neîncetat calul să gonească.

— Ne scapă, effendi! strigă spre mine. Pursângele lui englezesc e mai bun decât caii noştri!

— Oho! Fii atent! Nu l-ai cunoscut încă pe armăsarul meu!

M-am ridicat în scări. Altceva n-am mai făcut, căci nu mai avea nici un sens să folosesc „secretul”.

Această singură mişcare a mea fu suficientă. Rih îşi dădu seama că voiam să-i uşurez sarcina. Acest lucru se pare că-i ofensase orgoliul şi, atunci, lungi pasul şi mai mult.

Era ca şi cum pământul dispărea pur şi simplu de sub noi. Un călăreţ mai puţin experimentat ar fi fost apucat de ameţeală.

Ranko rămase mult în urma mea. Mi-am dat seama că mă apropiam din ce în ce mai mult de Schut. La început, avusese cam vreo jumătate de kilometru avans. Acum, mai erau doar vreo două-trei sute de metri... apoi, o sută cincizeci... o sută de metri. Schut privi înapoi spre mine şi scoase un strigăt. Bravul animal făcea tot ce-i stătea în putinţă. Îşi întinse capul la orizontală şi ţâşni înainte în salturi mari. Avea spume la bot şi pielea începu să-i strălucească din cauza transpiraţiei. Nu era un semn bun pentru Schut. Armăsarul lui nu se putea măsura cu Rih al meu. La Rih nu se vedea nici urmă de spumă sau transpiraţie. Aş fi putut să-l gonesc aşa încă un sfert de oră, fără ca acesta să transpire sau să-i apară spumă la bot.

Dar eram obişnuit să-l solicit în felul acesta doar în caz de nevoie.

Acum, chibzuiam ce anume ar fi trebuit să fac. Să-l împuşc? Era lucrul cel mai sigur şi mai rapid. Ucigaşul meu de urşi putea nimeri ţinta la o distanţă mult mai mare decât aceea la care se afla Schut de mine şi, cum Rih alerga atât de lin, puteam să ţintesc cu siguranţă, aşa încât să-l înhaţ pe Schut din şa. Dar nu voiam să-l ucid. Sau, să-i fi împuşcat calul? Atunci, ar fi zburat din şa şi mi-ar fi căzut în mâini. Dar îmi părea rău de bravul şi frumosul animal. Nu; aveam un mijloc mult mai bun să-l înhaţ, fără să-i ucid calul. Aveam lasoul la mine.

Pe, când eram ocupat să desfac lasoul, l-am auzit pe

Schut scoţând un ţipăt strident. Îşi ridică armăsarul. Acesta făcu un salt de-a dreptul sălbatic şi depăşi una dintre acele crăpături despre care ne spusese călăuza. Câteva secunde mai târziu, sări şi Rih al meu peste ea. Aceasta avea cam un metru lăţime.

Schut privi din nou înapoi. Mă apropiasem şi mai mult de el. Atunci, îşi duse flinta la ochi. Să fi învăţat el oare să tragă, precum beduinii, de-a-ndăratelea din şa? Nu trebuia să aştept să tragă. Într-o clipă, am şi armat ucigaşul de urşi. Cele două împuşcături pocniră iute, una după alta. Nu dusesem arma la ochi, ca să-l nimeresc pe Schut. Intenţionam, doar să-i sperii calul. Lucru care îmi reuşi, căci armăsarul lui se înfiora, făcu o săritură într-o parte şi apoi o porni tot înainte în salturi neregulate. Schut tocmai se pregătise să tragă. Glonţul porni, dar nu mă nimeri.

Mi-am agăţat arma de umăr cu cureluşa şi mi-am înfăşurat lasoul în jurul cotului şi al antebraţului ca să obţin un laţ rulant. Trebuia să mă grăbesc, căci în faţa noastră apăru o fâşie întunecată de pădure. Dacă Schut reuşea să ajungă acolo, era salvat.

Făcuse eforturi mari să se menţină în şa, atunci când calul lui sărise într-o parte. Acum, se străduia să se aşeze în şa, ceea ce reuşi în cele din urmă. Trebuia să folosesc „secretul”. De aceea, am pus mâna între urechile armăsarului şi i-am rostit numele: „Rih!”

Preţ de o clipă, calul rămase parcă înţepenit în aer. Apoi, necheză puternic şi porni în zbor. Este imposibil de descris ce viteză prinde un asemenea cal, atunci când se foloseşte „secretul”. Un alt călăreţ, care n-ar fi fost obişnuit cu animalul, ar fi închis ochii de spaimă să nu ameţească şi să cadă din şa.

Doar şaizeci de metri avea Schut avans în faţa mea. Aceştia deveniră cincizeci, patruzeci, treizeci şi, în sfârşit, douăzeci de metri. Auzi tropotul calului meu foarte aproape în

spatele lui, se răsuci şi strigă, înspăimântat:

— Fii blestemat de Allah, să ajungi în iad, câine!

Zicând acestea, scoase pistolul de la brâu şi trase asupra mea, fără însă să mă nimerească. Apoi îi pocni una în cap calului cu patul pustii, încât acesta, încordându-şi ultimele puteri, porni într-o goană nebună. Zadarnic. Mă aflam, la cincisprezece metri în spatele lui; doar zece şi acum şase.

— Atenţie, Schut, acum o să te înhaţ! am strigat spre el. Nici un om şi nici măcar diavolul nu te mai poate salva!

Răspunsul fu un răcnet înspăimântător. Am crezut că răcnise de furie şi am rotit laţul lasoului deasupra capului. Atunci, însă, am văzut că armăsarul lui voia să se smucească într-o parte. Nu reuşi. Datorită loviturii pe care o primise în cap, calul parcă înnebunise. Urmă un al doilea urlet, cum numai un om aflat la mare ananghie ar fi putut să-l scoată! Asta nu mai era furie, ci spaimă de moarte.

Mi-am tras calul puţin într-o parte, ca să pot privi pe lângă Schut. Dumnezeule mare! O prăpastie adâncă, lungă şi lată se deschidea transversal pe direcţia noastră, la nu mai mult de treizeci de metri în faţă... o prăpastie, o prăpastie înspăimântătoare, lată, a cărei margine de pe partea cealaltă era cu aproape un metru mai înaltă decât cea de pe partea noastră. Poate aş fi reuşit să deviez calul de la această direcţie, dar, la o asemenea viteză de nedescris cu care acesta aproape că zbura, a-l face să se abată din drum era un lucru îndoielnic. Înainte! Era singura soluţie.

Am lăsat în jos mâna în care aveam lasoul, am ridicat capul calului cât mai sus, i-am mai pus o dată mâna stângă între urechi şi am strigat:

— *Rih*, *Rihti et tajib*, *natt*, *natt*, *natt* — Rih, bunule Rih, sari, sari, sari!

Calul ştia că *natt* înseamnă „sari”. Fusese dresat în acest sens. Rih îşi deschise larg botul, lăsă să se audă un sunet adânc, grohăit, care mi-am dat seama că era o expresie de

entuziasm, scrâşni, muşcând fierul zăbalei, şi zbură pe lângă Schut, îndreptându-se spre prăpastie.

Nici Schut şi nici eu nu mai aveam acum timp să fim atenţi la ce făcea celălalt. Fiecare din noi se gândea doar la persoana sa şi la calul propriu. Totuşi, Schut urlă spre mine un blestem, atunci când trecui în zbor pe lângă el. Prăpastia se afla deja în faţa noastră. Am întins frâul la maxim şi m-am lăsat cât mai în faţă.

— *Rih*, *hallak*, *'ali! 'ali* — Rih, acum, sus, sus! am strigat.

Priveam ţintă, ca vrăjit, la muchia de vizavi a stâncii. Cât de lată era prăpastia n-am văzut. Animalul inegalabil îşi luă avânt şi ţâşni în sus. Preţ de o jumătate de clipă, am plutit deasupra abisului înspăimântător. Am lăsat frâul jos şi m-am aruncat spre spate, oricât de periculos şi nesăbuit poate părea acest gest. Trebuia să procedez aşa, pentru a elibera de greutate partea din faţă a trupului calului şi a nu fi aruncat peste cap. Dacă nu m-aş fi aruncat spre spate, aş fi fost pierdut. În ciuda faptului că era un armăsar inegalabil şi în ciuda forţei cu care trecu peste prăpastie, săritura nu reuşi în totalitate. Rih nu atinse piatra decât cu copitele din faţă.

— *'Ali*, *'ali!* am strigat din nou şi m-am aruncat în faţă.

În acelaşi timp, l-am lovit pe Rih cu lasoul, pe care încă îl mai ţineam în mână, peste burtă şi între picioare. Aruncându-mă în faţă, partea din spate a calului fu eliberată de povară. Rih nu primise niciodată o lovitură de la mine. Când simţi lasoul în partea cea mai sensibilă a trupului său, îşi aruncă în sus copitele din spate, atingându-şi burta, se contractă atât de tare, încât chinga plesni şi se prinse acum de piatră şi cu picioarele din spate. Un salt în forţă... şi eu mă răsturnai cu tot cu şa. Calul mai alergă înainte o bucată de drum şi apoi se opri.

Totul durase nu mai mult de o secundă sau două. M-am ridicat în grabă şi m-am uitat în spate. Armăsarul lui Schut tocmai îşi lua avânt. Un urlet care-ţi îngheţa sângele în vine,

apoi cal şi călăreţ se prăbuşiră în abis. Tot trupul îmi era ca de gheaţă. M-am apropiat de prăpastie. Avea cel puţin cinci metri lăţime şi era atât de adâncă, încât nu-i puteam vedea fundul. Era un întuneric de nepătruns acolo jos.

Fusese o judecată dreaptă. Kara Nirwan îşi găsise exact moartea pe care le-o pregătise altora. Căci, în orice caz, erau morţi amândoi, şi el şi calul lui. Nu exista nici o posibilitate să fi rămas în viaţă vreunul dintre ei, căzând într-un asemenea abis. Cu toate acestea, am tras cu urechea un timp şi am strigat. Dar, nu s-a auzit nici un sunet. M-am îndreptat apoi spre Rih. Venise în fugă până la locul unde căzuse şaua. I-am înconjurat gâtul cu braţele şi i-am lipit capul de mine. Îşi frecă botul de umărul meu şi mă linse pe mână şi pe obraz, ca şi cum ar fi ştiut exact că ne salvasem reciproc viaţa.

Apoi am început să mă uit după tovarăşii mei de drum. Ranko venea în goană, călare pe roibul său. Nu văzuse prăpastia. Am strigat spre el şi i-am făcut semn să călărească mai încet.

Departe, în dreapta mea, ceilalţi goneau încă pe urmele lui Hamd Al-Amasat. Ca să compenseze viteza mai mare a cailor lor, acesta alerga călare în zig-zag. Aceştia se lăsau păcăliţi şi îl urmau de fiecare dată când schimba direcţia. Unul singur fu mai isteţ decât ceilalţi, şi anume vicleanul hagiu. Îi ghicise tactica adversarului şi încerca să i-o ia înainte.

Hamd Al-Amasat observă lucrul acesta. Îşi dădu seama că nu va reuşi procedând astfel şi o luă spre sud, în direcţia spre care se îndreptase Schut mai înainte. Se folosi cu iscusinţă de tufe, ca acoperire. Dar, pe drumul acesta, urma să dea peste periculoasa prăpastie pe care încă nu putuse să o vadă. Nu ştia însă cine îl aştepta acolo. Până acum crezuse că era urmărit din cauza escrocheriei comise împotriva lui Galingré şi a familiei acestuia.

Căruţa se afla în acelaşi loc în care se oprise. Lângă ea se

vedeau stând Galingré şi ginerele său. Acum, ajunsese şi Ranko lângă prăpastie; se uită îngrozit în jos şi strigă:

— E mort, zdrobit, effendi! Allah, cum ai reuşit să sari pe partea cealaltă?

— Despre asta, mai târziu! Rămâi acolo unde eşti, pentru ca Hamd Al-Amasat să nu poată trece pe aici. O să-i ies în faţă.

— Dar nu poţi. Ţi s-a rupt chinga.

— Am întotdeauna o chingă de rezervă în cobur. În două minute o s-o repar.

— Dar n-ai să poţi trece dincoace, ca să-i ieşi în faţă!

— Poate o să găsesc un loc mai îngust, pe unde să pot sări, dacă nu, glonţul meu o să treacă precis dincolo.

Chinga de rezervă consta dintr-o bucată scurtă de chingă prevăzută la capete cu câte o cataramă de prins. Chinga se prindea cu cataramele de bucata ruptă şi apoi putea fi folosită la fel ca mai înainte.

Destul de-repede, am înşeuat din noul calul şi am încălecat, pentru a pomi spre est, pe marginea prăpastiei, în vreme ce Ranko aştepta pe partea cealaltă. În felul acesta, nu-l lăsa pe Hamd Al-Amasat să treacă pe acolo. În est, se vedea strălucind cămaşa de zale a lui Halef. Din nord, inamicul era gonit de ceilalţi şi dinspre sud pornisem eu să-i ies în întâmpinare. Era înconjurat. De altfel, nici prăpastia nu l-ar fi lăsat să scape spre sud.

L-am văzut oprindu-se şi îndreptându-şi arma spre Omar. Fiul lui Sadek îşi îmboldi calul să facă o săritură într-o parte şi glonţul nu-l nimeri. Apoi o porni în goană după Hamd Al-Amasat, ţinându-şi flinta ridicată, pentru a trage în acesta. Voia doar să-l ameţească, pentru că dorea să-l prindă viu. Hamd Al-Amasat îl aşteptă. Dar, când duşmanul lui se apropie destul de mult, îşi scoase repede pistolul şi trase asupra lui Omar. Calul acestuia se cabra şi se răsturnă. Hamd Al-Amasat goni mai departe, îndreptându-se spre prăpastie.

Când o zări, se opri brusc şi se îndreptă spre vest, unde-l aşteptam eu. Am pornit călare şi am ajuns într-un loc unde prăpastia nu era mai lată de trei metri. Pe acolo aş fi putut trece, cu atât mai mult cu cât malul pe care mă aflam era mai înalt decât cel de vizavi. M-am îndepărtat de margine o bucată de drum, pentru ca Rih să-şi poată lua avânt suficient.

Acum, sosi şi Hamd Al-Amasat. Văzu că n-aveam nici o armă în mână şi văzu şi prăpastia care se afla între noi.

— Vino aici! mă luă în râs. În mâna ta mă dau prins!

— Îndată! am răspuns.

I-am strigat lui Rih cuvântul magic. Acesta zbură pur şi simplu peste prăpastie, făcând un salt lung, elegant. Hamd Al-Amasat scoase un ţipăt de spaimă şi plecă în goană de acolo, îndreptându-se spre Ranko. Am pornit şi eu în goană după el. Acum era bun lasoul. Am învârtit laţul, l-am aruncat şi am schimbat brusc direcţia în care alerga calul. O smucitură bruscă şi Hamd Al-Amasat zbură din şa. În clipa următoare mă aflam lângă el. Aruncarea lasoului îmi reuşise perfect. Laţul îi prinsese strâns braţele, aşa încât acesta nu se mai putea mişca. Am îngenuncheat şi i-am mai înfăşurat sfoara de câteva ori în jurul trupului. Căzătura de pe cal îl cam ameţise. Se holba la mine cu ochii mari, dar nu spunea nimic. Sosi şi Omar în fuga mare şi sări de pe cal.

— Omar! am strigat bucuros spre el. Te-am văzut prăbuşindu-te şi am crezut că te-a nimerit!

— Individul a tras prost, răspunse acesta. Glonţul mi-a rupt frâul. De aceea a căzut calul. În sfârşit, am pus mâna pe el! Şi acum...

— Linişte! l-am rugat. Lasă-mă întâi pe mine să vorbesc cu el.

— Bine! Dar al meu este!

Nu i-am răspuns, căci tocmai sosise şi Ranko. Curând după el apărură şi ceilalţi, Halef fiind ultimul, căci se îndepărtase prea mult.

Mai întâi se discută despre moartea lui Schut şi săritura mea peste prăpastie. Tovarăşii mei de drum cercetară locul de unde sărisem şi nu mai conteneau minunându-se cum reuşisem să trec dincolo. Rih fu lăudat şi dezmierdat, ceea ce-l făcu să necheze fericit.

Despre Schut se făcură doar scurte remarci. Cel mai bine era să nu ne mai preocupăm în continuare de el. Nu voiam să-i spunem lui Hamd Al-Amasat acum cine eram. Urma să ne ocupăm de el, abia după ce ajungeam din nou la hanul Nevera. Întrucât îşi revenise în simţiri, fu legat de calul său. Osko şi Halef îl luară între ei, pentru a-l duce la han. Omar se oferi şi el să meargă cu ei. Dar, i-am spus cinstit că nu prea aveam încredere în el. Dacă l-ar fi însoţit pe captiv, mă temeam că avea să-şi potolească setea de răzbunare fără consimţământul nostru.

În vreme ce cei trei porniră călare direct spre hanul Nevera, noi ceilalţi ne îndreptarăm spre locul unde se afla căruţa. Aceasta era destul de departe pentru ca Galingré şi familia lui să poată urmări cum trebuie desfăşurarea hăituielii. Cele două femei şi ginerele lui Galingré nici măcar nu bănuiseră cu ce fel de om extrem de periculos avuseseră de-a face. Îi urmaseră toate indicaţiile prea încrezători, convinşi fiind că toate ordinele veneau de la Galingré. Crezuseră că acesta se afla deja la Üsküb şi că îi conferise subordonatului său, Hamd Al-Amasat, toate împuternicirile. Atunci când Hamd Al-Amasat o luase la fugă aşa brusc, nu ştiuseră ce să mai înţeleagă din toate acestea. Abia când îşi făcuse Galingré apariţia, spre marea lor bucurie, aflaseră în ce pericol se găsiseră. Acesta le povestise deja totul.

Am fost prezentaţi doamnelor şi ginerelui. Aceştia coborâseră din căruţă, ca să ne întâmpine. I-am rugat să ne îngăduie să le povestesc totul mai târziu. Acum voiam doar să ştiu dacă hangiul de la hanul Nevera îi acordase sprijin lui Schut.

— Da, răspunse ginerele. Cei trei au avut o discuţie în secret şi apoi hangiul ne-a recomandat să pornim îndată la drum, celelalte două căruţe urmând să vină mai târziu după noi.

— Aveaţi vreun motiv să nu mai aşteptaţi până ce puteau merge cu voi şi celelalte două căruţe?

— Soţia mea nu se simţea bine. Călătoria o istovise şi nu era de aşteptat nici o îmbunătăţire a stării ei, dacă am fi rămas o zi să ne odihnim la hanul acela mizerabil. Atunci Schut ne-a spus că are el, în satul următor, o soră căsătorită care le va primi cu plăcere la ea pe aceste două doamne. Ne-a prezentat totul în termeni atât de tentanţi, încât i-am urmat sfatul şi ne-am lăsat conduşi de el la sora lui. Celelalte două căruţe, cu bagajele, puteau să vină încet după noi, căci urma să rămânem acolo o zi.

— Aha! Intenţiona să vă ucidă şi abia după aceea să vă fure lucrurile. Dar cum aţi putut fi atât de imprudenţi să-l urmaţi şi atunci când aţi văzut că se abate de la drum?

— Nici nu ne-a trecut prin cap aşa ceva, căci ne-a spus că dacă o luam în direcţia aceea, urma să ajungem mai repede. Era mult mai comod de călătorit peste câmpie, decât pe drumul comunal, care era într-o stare proastă.

— V-ar fi lăsat să ajungeţi la prima prăpastie, pe unde căruţa n-ar fi putut să treacă mai departe. Acolo, v-ar fi împuşcat, v-ar fi jefuit şi apoi v-ar fi aruncat în abis.

— Dumnezeule, cine s-ar fi gândit la aşa ceva! strigă soţia lui Galingré! I-am acordat întreaga noastră încredere şi chiar şi Schut acesta s-a comportat în aşa fel încât l-am considerat cel mai bun şi mai amabil om. A fost voinţa lui Dumnezeu să sosiţi în ultima clipă şi să ne salvaţi!

— Da, le suntem recunoscători pe viaţă acestor oameni, spuse şi bărbatul ei. Ne-au salvat pe toţi de la moarte, iar pe mine m-au eliberat dintr-o temniţă înspăimântătoare. Mare parte din avere mi-am recuperat-o deja şi ceea ce aveţi cu

voi, restul bunurilor noastre, putem abia acum să le considerăm ca proprietatea noastră. Cuvintele nu reprezintă o mulţumire şi întrucât viaţa este nepreţuită, le vom rămâne datori pentru totdeauna.

După ce căruţa fu întoarsă şi porni încet la drum, Galingré veni la mine şi mă trase mai în spate şi îmi spuse următoarele, încet, ca să nu audă nimeni altcineva:

— *Monsieur*, abia acum mi-am dat cu adevărat seama cât de mare a fost pericolul în care s-a aflat familia mea. Trebuie să vă mulţumesc pentru atâtea. În primul rând, mi-aţi adus vestea despre nepotul meu dispărut fără urmă. Apoi m-aţi eliberat pe mine din galerie şi mi-aţi înapoiat banii care îmi fuseseră furaţi, o sumă despre care dumneavoastră habar nu aveţi cât de mare este, căci nu v-aţi uitat atunci când i-am numărat. Apoi, mi-aţi salvat familia de la o moarte îngrozitoare. Mai trebuie să amintesc şi despre averea pe care am recuperat-o cu această ocazie. Soţia mea avea la ea toate bunurile de valoare care pot fi transformate în bani lichizi, o mare imprudenţă, într-adevăr, şi în acelaşi timp o greşeală de neiertat. Dar, Hamd En Nassr le spusese că acesta este ordinul meu, să vândă totul. Pentru toate acestea trebuie să vă mulţumim dumneavoastră. Oare trebuie să fiu constrâns să duc toată viaţa în spinare o asemenea povară zdrobitoare? Sper că îmi veţi permite să-mi arăt cât de cât recunoştinţa. Aveţi familie?

— Părinţi şi fraţi şi surori.

— Sunt bogaţi?

— Nu, mai degrabă săraci. Eu muncesc pentru ei şi sper că, încet, încet, să le îmbunătăţesc condiţiile de viaţă.

— Asta înseamnă că depind de banii dumneavoastră?

— Într-adevăr. Dar eu câştig bani cu meseria mea. Scriu despre călătoriile mele şi primesc pentru asta onorarii cu care îmi întreţin familia.

— Atunci, vă rog să-mi faceţi bucuria şi să primiţi din

partea mea o contribuţie mică, pe care să o consideraţi ca un ajutor suplimentar.

— Vă mulţumesc din inimă! Aveţi cele mai bune intenţii, dar v-aş ruga să nu vă supăraţi dacă am să vă spun că nu pot să accept oferta dumneavoastră generoasă. De altfel, nici nu aveţi pentru ce să-mi mulţumiţi. Faptul că v-am întâlnit puteţi să-l numiţi noroc, întâmplare, soartă sau voinţa lui Dumnezeu. Eu n-am nici un merit. Dumneavoastră eraţi la ananghie. Ne-a stat în puteri să vă eliberăm şi de aceea am făcut-o. Bucuria că am reuşit este o răsplată suficientă pentru noi.

— Dar, *monsieur*, am bani destui, sunt cu mult mai bogat decât vă închipuiţi!

— Mă bucur pentru dumneavoastră, căci asta înseamnă că vă puteţi îndeplini toate dorinţele şi vă puteţi ajuta semenii. Dar nu eu sunt creditorul dumneavoastră, ci Dumnezeu. Capitalul nu puteţi să i-l restituiţi, plătiţi-i însă dobânzile, având mâna şi inima deschise pentru copiii lui mai puţin înstăriţi.

— Chiar aşa am să fac! îmi promise. Dar nu faceţi şi dumneavoastră parte dintre cei mai puţin înstăriţi?

— Există diverse feluri de bogăţie. N-am nici aur, nici argint, dar sunt la fel de bogat ca dumneavoastră şi n-aş face schimb cu dumneavoastră.

— *Monsieur*, sunteţi un om mândru. Dar, dacă dumneavoastră nu vreţi să acceptaţi nimic de la mine, vă rog să-mi permiteţi ca cel puţin faţă de tovarăşii dumneavoastră de drum să-mi arăt recunoştinţa. Măcar bucuria aceasta nu mi-o stricaţi.

— Tovarăşii mei de drum sunt propriii lor stăpâni. Nu le poruncesc eu şi pot face ceea ce vor ei.

— Atunci, vă rog din suflet să-mi spuneţi cum aş putea să le mulţumesc. Englezul…

— Nici nu intră în discuţie, am spus. Este multimilionar. O

strângere de mână sinceră o să-i facă mult mai mare plăcere decât un dar scump. De altfel, el nici nu este eliberatorul dumneavoastră. El însuşi a fost salvat!

— Şi Osko?

— Fiica sa este căsătorită cu fiul unui bogat comerciant din Stambul. Se va întoarce acolo şi o să aibă tot ce are nevoie. De altfel, ştiu că ginerele lui i-a pus la dispoziţie fonduri bogate pentru călătoria noastră, înainte să părăsim Adrianopolul. Vedeţi, deci, că nu are nevoie de bani. Este muntenegrean. S-ar putea să considere un dar în bani drept pomană şi atunci s-ar simţi jignit.

— Dar Halef?

— El e sărac. Tânăra lui nevastă este nepoata unui şeic arab care, însă, n-a fost niciodată bogat.

— Vreţi să spuneţi că i-aş face o bucurie oferindu-i bani?

— Da. Dacă îi veţi oferi ca semn de preţuire pentru cea mai grozavă dintre femei şi fiice, îl veţi face să se reîntoarcă mândru în ţara lui şi să vă pomenească tot timpul.

— Şi Omar?

— El e şi mai sărac. Era, ca şi tatăl lui, călăuză peste stratul de sare al şotului Al-Doherid, o ocupaţie foarte îndrăzneaţă, după cum mi-am dat seama pe propria-mi piele. În vreme ce ne călăuzea peste şot, a fost împuşcat de Hamd Al-Amasat, iar Omar şi-a părăsit patria, complet lipsit de mijloace, pentru a-l căuta pe criminal şi a răzbuna moartea tatălui lui. A mers din sudul Tunisiei, prin Sahara, Egipt şi tot mai departe până la Constantinopol şi apoi cu noi până aici, fără nici un bănuţ în buzunar. După ce se va răzbuna şi se va despărţi de mine, va rămâne iarăşi fără nici un mijloc de trai şi nu ştiu cum va putea ajunge până în patria sa, care este atât de departe. Eu pot să-i ofer doar atât cât să nu moară de foame pe drum, dar… hm!

Exagerasem puţin, cu o intenţie precisă, situaţia în care se afla Omar. Bogatul francez putea să bage mâna, liniştit, ceva

mai adânc în pungă pentru sărmanul arab.

Acesta şi spuse imediat:

— Îmi va face o mare plăcere să mă îngrijesc de Omar. Deci, lui Osko să nu-i ofer nimic?

— Bani, nu. O mică amintire cred că va accepta.

— Grozav! Deci, un obiect nu prea valoros oferit în dar ca amintire nu consideraţi că ar fi o jignire?

— În nici un caz.

— Atunci, sper că nu o să vă supăraţi dacă vă voi ruga să vă amintiţi din când în când de mine cu ajutorul acestei mici peceţi. Am purtat-o doar ca pe un pandantiv şi încă n-am dat-o să mi se graveze numele pe ea. Prin urmare, puteţi uşor trece iniţialele dumneavoastră pe ea.

Zicând acestea, negustorul trase afară de pe lanţul de la ceas o mică pecete şi mi-o dădu. El o numise un dar fără importanţă. În nici un caz nu era chiar aşa. Pandantivul avea forma unei mici piramide cu opt laturi, dintr-un topaz frumos, de culoare roşu-deschis, prins cu multă fineţe în aur, iar în vârf avea o sferă de safir: un dar care valora câteva sute de mărci. Nu mai puteam să-l refuz şi s-a bucurat sincer când i-am spus că vreau să-l primesc.

Apoi, ne-am alăturat celorlalţi: *Sir* David se întreţinea vioi cu doamnele. Întrucât acestea vorbeau limba franceză, era tare bucuros că putea şi el să-şi mai pună limba în mişcare, ceea ce nu prea reuşise până acum, având în vedere lipsa sa de cunoştinţe în domeniul limbilor turcă şi albaneză.

Lindsay le descria drumul prost de aici până la Rugova şi apoi făcu referire şi la faptul că, de acolo, din localitate în localitate, drumul spre Üsküb devenea din ce în ce mai prost. Aminti de lipsurile şi neplăcerile pe care fuseseră nevoite să le îndure în timpul acestei călătorii întreprinse într-o căruţă trasă de boi şi, în cele din urmă, le rugă să se întoarcă la Shköder. Le propuse să meargă cu el până la Antivari, unde precis îl aştepta încă ancorat vasul francez cu aburi, care le

putea duce pe mare, mult mai comod, până la Salonic, de unde puteau merge mai departe cu trenul spre Üsküb. Bunul *sir* David mi-o luă în nume de rău, atunci când am recomandat cu insistenţă familiei Galingré să renunţe la acest ocol pe care li-l propusese. Toată cinstea pentru generozitatea lui Lindsay, dar de data asta cam exagerase.

În sfârşit, ajunserăm la hanul Nevera. Doamnele coborâră din căruţă şi intrarăm cu toţii în odaie. Aşa cum mi-am dat îndată seama, Halef era stăpân pe situaţie în spate, la o masă, şedeau hangiul şi oamenii lui. Erau mai mulţi decât văzuserăm noi la prima vizită. La masa din faţă şedeau cei doi căruţaşi. Se citea pe feţele tuturor că nu se simţeau deloc bine sub controlul sever al lui Halef. Îi tratase ca pe prizonierii lui.

Nu l-am întrebat cum reuşise să se descurce. Îi cunoşteam bine metodele. Se plimba demn în susul şi în josul odăii. Osko şedea la masa căruţaşilor şi ţinea pistoalele gata pregătite.

La perete, zăcea Hamd Al-Amasat, pe duşumeaua de lut, încă strâns legat. Ne privi sfidător, cu aroganţă.

Căruţaşii se sculară să le facă loc doamnelor. Cu toţii se aşezară unde găsiră loc. Doar eu am rămas în picioare, lângă Halef, şi l-am întrebat încet:

— Te-a recunoscut Hamd Al-Amasat?

— Nu cred. În orice caz, n-am citit pe faţa lui că m-ar fi recunoscut, sau poate n-a vrut să lase să se vadă.

— Tu nu i-ai spus nimic?

— Nici un cuvânt. Nici n-am vorbit cu el. Cu atât mai mult, însă, am fost nevoit să vorbesc cu hangiul. N-a vrut să se supună, până ce nu i-am vârât pistolul sub nas.

— De ce?

— Ei, trebuia să-i iau prinşi pe toţi.

— Dar eu nu ţi-am poruncit aşa ceva.

— Nici nu era necesar. Doar ştiu şi eu foarte bine ce anume trebuie să fac. Dacă i-aş fi lăsat pe hangiu şi pe argaţii

lui să umble liberi pe aici, putea să le vină ideea să-l elibereze pe Hamd Al-Amasat.

Asta cam aşa era.

— I-ai spus hangiului că Schut e mort?

— Nu. Dar, întrucât Hamd Al-Amasat zace legat în camera de oaspeţi, s-ar putea să-i fi trecut prin cap cum stau lucrurile.

Nu aveam încredere în hagiu că va fi atât de tăcut. Doar nu pierdea nici o ocazie să vorbească despre marile fapte eroice.

Întrucât mă priveau cu toţii, i-am poruncit lui Halef să-l dezlege pe captiv din lasou şi să-i lege doar mâinile la spate, pentru a putea sta în picioare. Acesta se execută îndată. În loc să-mi fie recunoscător pentru această înlesnire, sau cel puţin să se comporte liniştit, acesta se răsti la mine:

— De ce mă legaţi? Pretind să fiu lăsat liber!

— Mai aşteaptă puţin, i-am răspuns. Şi, ia vezi, foloseşte alt ton când vorbeşti, altfel o să te învăţăm cu ajutorul biciului să fii mai cuviincios. Nu îngădui hoţilor, escrocilor şi criminalilor să mai facă şi fasoane.

— Dar eu nu sunt hoţ!

— Nu? Doar pentru asta l-ai dat pe *monsieur* Galingré pe mâna lui Schut, ca să-l jefuiască de tot ce avea!

— Nu cunosc nici un Schut!

— Nu mai minţi! Cu noi nu-ţi merge. Nu poţi să tăgăduieşti că te duci şi pleci de la hanul Kara Nirwan ca la tine acasă.

— Am fost doar o singură dată acolo, atunci când l-am însoţit pe Galingré.

Şi apoi te-ai întors la Shköder şi le-ai transmis angajaţilor lui Galingré nişte porunci despre care el habar nu avea! De altfel, voiai să te întâlneşti cu alţi supuşi ai lui Schut la hanul Kara Nirwan.

— Nu-i adevărat!

— Ai un frate?

— Nu.

— Nici măcar nu cunoşti un bărbat pe care-l cheamă Barud Al-Amasat?

— Nu.

— Şi al cărui fiu purta numele Ali Manach Ben Barud Al-Amasat.

— Nu.

— Chiar tu însuţi i-ai scris lui Barud despre asta!

— Nu-i adevărat. Poţi să dovedeşti ceea ce spui?

— Nu cunoşti cumva vreun bilet al cărui conţinut sună cam aşa: *In pripa veste la Karanirwan han ali sa panajir melnikde?*

— Vorbeşti despre lucruri care îmi sunt total necunoscute. Nu mă ştiu vinovat de nimic şi o să-mi dovedesc nevinovăţia. De aceea, cer să fiu eliberat!

— Dar de ce ai luat-o la fugă, atunci când ne-ai văzut venind?

— Pentru că a fugit şi celalalt.

— Aha! Îl cunoşteai?

— Fireşte! Doar am fost cu Galingré la el. Era hangiul din Rugova.

— Şi, totuşi, ai tăcut atunci când s-a dat drept altul, pentru a-i conduce pe oamenii aceştia spre prăpastie?

Tăcu.

— Ai fost atât de neruşinat când m-ai provocat să te iau prins. Doar că nu prea ţi-a priit treaba asta. Călăresc mult mai bine decât ţi-ai închipuit şi o să-ţi dovedesc mai târziu că m-ai cunoscut deja mai de mult ca pe un foarte bun călăreţ.

— Nu te cunosc.

Se citea pe chipul lui că spusese adevărul de data aceasta. Probabil că Hamd Al-Amasat trecuse prin multe de la acea întâmplare groaznică de la şotul Al-Dscherid, dacă nu-şi mai amintea de noi, în mod normal, pe oamenii pe care îi întâlneşti în asemenea împrejurări îi ţii minte toată viaţa.

— Nu numai pe mine nu mă cunoşti, ci şi pe încă unii dintre noi, i-am spus. Probabil că, în ultima vreme, ai comis atâtea fărădelegi, că nu-ţi mai poţi aminti de fiecare în parte. În primul rând, vreau să-ţi spun că e bine pentru tine că n-ai nici un frate şi nici un nepot, căci altfel vestea pe care am să ţi-o transmit ar fi fost una tristă pentru tine. Barud Al-Amasat şi fiul lui sunt morţi.

Făcu o mişcare ca şi cum ar fi vrut să sară de la locul lui. Dar eu am continuat:

— Ali Manach a fost împuşcat la Adrianopol. Nu ştiai nici acest lucru?

— Nu mă interesează.

— Şi priveşte-l pe bărbatul acela care stă la colţul mesei. Îl cheamă Osko şi l-a aruncat pe Barud de pe Stâncile Diavolului, pentru că fratele tău o răpise pe fiica lui, Seniţa. Nici despre asta nu ştii nimic?

Scrâşni din dinţi şi tăcu. Se făcu stacojiu la faţă. Apoi, urlă furios la mine:

— Ce tot îmi spui lucruri care nu mă interesează despre oameni pe care nu-i cunosc? Dacă vrei să te întreţii cu mine, vorbeşte-mi despre mine. Spune-mi de ce mă trataţi ca pe un hoţ şi criminal?

— Bun, să vorbim despre tine. Te tratăm exact aşa cum meriţi. Eşti un criminal.

— Asta-i o minciună neruşinată!

— O să trec cu vederea faptul că Galingré urma să fie ucis în galeria din Rugova şi o să vorbesc doar despre crimele pe care le-ai comis.

— Cred că eşti nebun! Doar sminteala te face să rosteşti asemenea prostii!

— Ai grijă cum vorbeşti! O singură jignire ca aceasta dacă mai rosteşti şi o să faci cunoştinţă cu biciul! N-ai aflat cumva de la *monsieur* Galingré că acesta a avut un frate care a fost ucis în Algeria, la Blida?

— Ba da. Mi-a povestit.

— Iar fiul celui ucis, a dispărut în mod enigmatic.

— Mi-a spus şi asta.

— Nu cumva i-ai cunoscut pe fratele acestuia şi pe fiul, lui?

La această întrebare, Hamd Al-Amasat păli.

— Cum să-i fi cunoscut pe vreunul dintre ei, răspunse, când n-am fost niciodată în Blida! Nu cunosc nici Algeria, nici ţinuturile din jur şi nici pustiul. Sunt armean şi am venit din patria mea doar la Stambul şi aici.

— Eşti armean? Ciudat! Curios că tocmai un armean se pare că l-a ucis pe Galingré!

— Asta nu mă priveşte pe mine. Există sute de mii de armeni.

— Da, aşa e. Dar mulţi dintre ei îşi tăgăduiesc originea. De pildă, eu cunosc unul care s-a dat drept membru al seminţiei din Uelad Hamalek.

Îşi muşcă buza de jos. Din ochi îi ţâşni o privire furioasa spre mine. Încetul cu încetul, părea că începea să-şi dea seama că îi cunoşteam trecutul mai exact decât voia să recunoască. Se gândea unde oare mă mai întâlnise, dar încă nu-şi amintise, căci strigă furios la mine:

— Dar vorbeşte odată despre lucruri şi oameni pe care îi cunosc. Seminţia din Uelad Hamalek îmi e necunoscută. Şi afară de asta, nici nu puteam să am un frate pe care să-l cheme Barud Al-Amasat, căci numele meu este Hamd En Nassr.

— Nu Hamd Al-Amasat?

— Nu.

— Aşa care vasăzică! Deci te cheamă Hamd En Nassr? îmi aduc aminte că am cunoscut pe cineva oare se numea Abu En Nassr. Nu îl ştii pe omul acesta?

De data aceasta, căscă gura şi se holbă speriat la mine, cu ochii mari.

— Ei, hai, răspunde!

Dar nu răspunse. Albul ochilor lui se coloră în roşu şi i se umflară venele de la frunte. Înghiţi în sec şi iar înghiţi în sec, şi nu rosti nici un cuvânt. Am continuat:

— Acest Abu En Nassr purta numele „tatăl biruinţei”, pentru că îi făcuse odată un serviciu vechilului din Oase Kbilli, un serviciu care cerea o oarecare îndrăzneală, îţi aduci aminte?

Trăsăturile chipului păreau să-i fi înţepenit. Bâlbâi câteva cuvinte pe care nu le înţelese nimeni.

— Acest Abu En Nassr a fost ucigaşul lui Galingré! Apoi l-a ucis şi pe fiul acestuia, în deşert. Mai înainte, îl ucisese pe Sadek, călăuza, la şotul Al-Dscherid. Am găsit cadavrul tânărului Galingré şi...

Atunci, mă întrerupse. Scoase un urlet strident şi se ridică repezit de unde şedea, în ciuda faptului că avea mâinile legate.

— Tacă-ţi gura, câine râios! urlă la mine; în mod ciudat în dialectul arab care se folosea în zona în care ne întâlniserăm atunci, demult. Acum ştiu cine eşti! Acum te recunosc! Eşti neamţul acela împuţit care m-a urmărit până la Kbilli! Blestemaţi fie moşii şi strămoşii tăi iar copiii şi nepoţii tăi aibă parte de toate relele trupului şi sufletului! Fiecare clipa să-ţi aducă o nouă nenorocire şi...

— Şi ţie, clipa asta, biciul! îl întrerupse Halef, care se apropiase rapid de el şi îl plesni cu biciul din toate puterile. Mă recunoşti şi pe mine, fiu de căţea şi nepot de hienă trândavă? Eu sunt Hagi Halef Omar, cel care era cu effendi acesta, atunci când s-a întâlnit cu tine!

Hamd Al-Amasat nu se mişcă. Primi lovitura, fără să se mişte din loc. Se holba la micuţ şi părea că nici nu simţise lovitura de bici.

— Dar pe mine nu mă recunoşti întrebă Omar, înaintând încet şi aşezându-se lângă Halef. Eu sunt Omar, fiul celui pe

care l-ai ucis la şotul Al-Dscherid, aşa încât acum zace îngropat sub sare şi nisipuri mişcătoare şi nimeni nu poate merge la mormântul lui, pentru a rosti rugăciuni către Allah şi Profet. De la Kbilli te urmăresc. Allah n-a vrut să pun mâna pe tine. A vrut să-ţi dea timp să te căieşti pentru faptele tale. Dar pentru că ai continuat să comiţi fărădelegi, ca şi înainte, mi te-a dat, în sfârşit, în mâini. Pregăteşte-te! A sosit clipa răzbunării! De data asta nu mai îmi scapi.

Iadul şi-a deschis deja porţile ca să-ţi primească sufletul negru, care fi-va blestemat şi osândit pe vecie!

Ce deosebire între cei doi! Omar stătea liniştit, drept şi mândru. Pe chipul lui nu se vedea nici urmă de suferinţă sau ură. Trăsăturile lui trădau doar o hotărâre rece, sumbră. Hamd Al-Amasat tremura, nu de spaimă, ci de furie. Furia îi schimonosise chipul. Abia mai putea respira.

— O, voi îngeri, o, voi diavoli, de ce sunt captiv! pufăia acesta. Dacă aş fi avut mâinile libere, v-aş fi gâtuit pe toţi!

— O să ţi se facă pe voie! răspunse Omar. Ţi-ai rostit singur sentinţa. Vei fi gâtuit fără îndurare şi fără milă. Effendi, mai vrei să vorbeşti cu el?

— Nu, am răspuns. N-a tăgăduit nimic. Am terminat cu el.

— Îţi cer să mi-l predai mie!

— Dar nu eşti singurul care poţi să ridici pretenţii asupra lui.

— Da, dar drepturile mele sunt mai vechi şi mai mari. Se prezintă cineva care vrea să mi-l smulgă?

Privi de jur împrejur. Nu răspunse nimeni. Ce mai puteam să fac? Ştiam că în clipa aceea, n-ar fi ţinut cont nici de o rugăciune, nici de o ameninţare şi nici de o poruncă.

— Vrei să-l ucizi mişeleşte? l-am întrebat.

— Nu, nu, răspunse acesta iute. Nici Osko nu l-a ucis pe fratele acestui răufăcător, ci s-a luptat cinstit cu el. Asta o să fac şi eu. Nu sunt călău. Dezlegaţi-l! Am să pun armele jos. Vrea să mă sugrume. Foarte bine, să încerce! Dacă reuşeşte

să mă ucidă, e liber şi poate pleca unde vrea.

— Da, dezlegaţi-mă! strigă Hamd Al-Amasat. Am să-l sugrum pe ticălos, să-i scot sufletul din trup şi să i-l trimit direct în iad!

Omar puse jos toate armele şi se aşeză în mijlocul odăii. Toţi cei prezenţi se ridicară şi se retraseră în colţuri. Doamnele Galingré părăsiră încăperea. Eu m-am aşezat în dreptul uşii, pentru a-l împiedica pe Hamd Al-Amasat să fugă, dacă intenţiona cumva s-o facă în timpul luptei. Dar, se pare că nici nu-i trecea prin cap aşa ceva. Pur şi simplu gâfâia de dorinţa de a fi mai repede liber şi a se putea arunca asupra duşmanului lui.

Halef îi dezlegă mâinile. Acum cei doi se aflau faţă în faţă privindu-se în ochi.

Nimeni nu rosti nici un cuvânt. Hamd Al-Amasat era mai înalt şi mai vânjos decât Omar, dar acesta era mai mlădios şi mai liniştit. De rănit nu aveau cum să se rănească, pentru că urmau să se lupte eu mâinile goale.

— Hai, vino! strigă Hamd Al-Amasat şi întinse ameninţător pumnii, în loc să se arunce direct asupra duşmanului său, aşa cum crezusem.

Liniştea lui Omar păru că-l impresionase. Fiul lui Sadek se comporta ca un om care era sigur că el va fi învingătorul.

— Vino tu la mine, dacă ai curaj! răspunse Omar. Dar mai întâi priveşte afară! Uită-te cum apare soarele deasupra pădurii. Mai uită-te o dată la el, căci n-o să-l mai vezi niciodată, ci te vei prăbuşi într-o noapte adâncă, în beznă totală şi în groază. Uite gâtul meu. N-o să te împiedic să mă apuci cu mâinile de el.

Curios lucru. Ce intenţiona Omar? Se apropie de adversarul lui. Îşi ridică bărbia, în aşa fel încât gâtul să poate fi apucat mai uşor şi îşi duse mâinile la spate. Hamd Al-Amasat nu lăsă să-i scape această ocazie. Sări asupra lui Omar şi îl înhaţă de beregată cu ambele mâini.

Nici nu apucă acesta bine să-l înhaţe, şi Omar îşi aruncă în faţă braţele, punându-i duşmanului mâinile pe cap, în aşa fel încât cele patru degete de la fiecare mână se aflau aşezate pe urechi şi în spate, dar cele două degete mari se aflau pe ochii acestuia.

— Al meu eşti câine! scrâşni din dinţi Hamd Al Amasat, cu o bucurie drăcească. S-a terminat cu tine!

Îl strânse de gât pe adversarul său, atât de tare încât faţa lui Omar aproape se învineţi. Dar, mi-am dat imediat seama care erau intenţiile arabului. O mişcare scurtă a celor două degete mari, o apăsare puternică şi Hamd Al-Amasat scoase un urlet de panteră rănită, luându-şi brusc mâinile de pe gâtul lui Omar, căci acesta îi scosese amândoi ochii.

Rănitul îşi duse mâinile la găvanele moarte ale ochilor şi urlă şi mai tare. Acum era pierdut, căci Omar putea să-l sugrume liniştit. Ceea ce trebuia să urmeze era mult prea înfiorător. M-am răsucit şi am ieşit din odaie. În adâncul sufletului meu eram împotriva unor astfel de lucruri. Orbirea şi sugrumarea duşmanului mi se părea ceva bestial. Dar, oare, puteai să ai milă faţă de un asemenea om ca Hamd Al-Amasat, care era mai rău chiar şi decât un diavol?

Afară strălucea soarele. Am aşteptat puţin timp, apoi în odaie se făcu linişte. Urletele încetaseră. Oare Hamd Al-Amasat era mort? Atunci se deschise uşa şi Omar ieşi afară.

— S-a sfârşit totul? l-am întrebat, înfiorat.

— Da, răzbunarea a fost săvârşită, iar sufletul tatălui meu va putea privi mulţumit spre mine, de sus, din ceruri. Acum voi putea să-mi rad barba şi să intru în moschei să mă rog, căci legământul pe care l-am făcut la şot a fost în sfârşit îndeplinit.

— Mai întâi, scoate cadavrul de acolo! Nu vreau să-l văd.

— Nu-i nevoie să scoatem cadavrul afară. Poate să meargă unde vrea.

— Hamd Al-Amasat nu-i mort? Mai trăieşte încă?

— Da, Sidi. M-am gândit la tine şi la faptul că deteşti uciderea unui om. Doar l-am orbit pe Hamd Al-Amasat. Când l-am văzut stând neajutorat în faţa mea, n-am mai fost capabil să-l ucid. Şi-a pierdut lumina ochilor şi nu va mai putea face rău nimănui de acum înainte. Poate va folosi timpul care i-a mai fost dat să-l petreacă pe pământ, gândindu-se la faptele sale şi pocăindu-se. N-am procedat corect?

Ce mai puteam să răspund? Mi-am adus aminte că şi cei mai suspuşi judecători creştini pledau pentru orbirea criminalilor, pentru că astfel deveneau inofensivi pentru societate, fără a fi ucişi. Am dat din cap, fără să rostesc nici un cuvânt şi m-am întors în odaie.

La uşă, m-am întâlnit cu hangiul care îl conducea afară pe Hamd Al-Amasat, cu ajutorul unui argat, pentru a-i răcori ochii morţi la fântână.

— S-a sfârşit, Sidi! strigă Halef, venind în întâmpinarea mea. Am fost de acord ca acest criminal să nu fie ucis. Viaţa o să fie mult mai grea pentru el, decât dacă ar fi murit. Dar ce se va întâmpla acum cu locatarii de la hanul Nevera? Doar l-au ajutat pe Schut!

— Lasă-i să fuga! N-or să ne urmărească. Şi aşa s-au întâmplat destule. Să ne grăbim să părăsim această regiune groaznică.

— Ai dreptate, sidi. Nu mai am nici eu nici un chef să mai zăbovesc pe aici. Caii noştri sunt afară. Să încălecăm şi să plecăm!

Nu merse totul chiar aşa de repede, însă Galingré nu mergea mai departe cu noi, se întorcea pe drumul pe care veniserăm; la fel şi Ranko, care voia să însoţească căruţele până la Rugova. Mai aveam încă de discutat despre călătoria lor. În afară de aceasta, nici unul dintre noi nu voia să discute despre despărţire.

M-am dus afară la fântână. Mi se părea inuman să-l las pe

Hamd Al-Amasat pe mâinile nepricepute ale hangiului. Dar rănitul nici nu-mi auzi bine vocea, că şi începu să înjure şi să blesteme. Am făcut cale întoarsă şi m-am dus să mă plimb puţin prin liniştea dimineţii.

Când m-am întors, în sfârşit, ne-am luat rămas bun de la familia Galingré şi de la Ranko. După ce căruţele s-au pus în mişcare, am stat şi am privit în urma lor, până ce au dispărut spre est. Apoi am încălecat şi noi. Nici hangiul şi nici argaţii lui nu-şi făcură apariţia. Erau fericiţi că scăpau de noi.

Am părăsit în linişte locul care fusese martorul ultimei întâmplări a lungii noastre călătorii. După vreun sfert de oră, ajunseserăm la capătul câmpiei sterpe. Pădurea ne îmbrăţişa din nou cu braţele sale cele verzi. Halef, Omar şi Osko aveau nişte figuri vesele şi mulţumite. Hagiul se tot uita dintr-o parte la mine, de parcă ar fi vrut să-mi comunice un lucru îmbucurător. Osko îşi purta larg deschisă jacheta (mintanul) tivită cu şnururi argintii, ceea ce nu-i stătea deloc în obicei. Curând mi-am dat seama care era motivul. Voia să arate tuturor lanţul lat de aur care îi atârna la vestă. Primise în dar ceasul lui Galingré.

Când văzu că observasem lanţul, îmi povesti entuziasmat cât de fericit era că primise această nepreţuită amintire. Asta îl făcu pe micuţ să deschidă şi el, în sfârşit, gura.

— Da, Sidi, spuse acesta, francezul trebuie să fie foarte bogat, căci ne-a înzestrat cu nişte hârtii pe care sunt înscrise steme şi cifre.

Voia să spună bancnote.

— Ce fel de hârtii sunt astea? am întrebat în glumă. Ceva socoteli pe care trebuie să i le plătiţi?

— Ce părere ai despre el? El şi-a plătit datoriile faţă de noi! Un asemenea om nu rămâne dator nimănui. Nu, ceea ce am primit sunt bani de hârtie, aşa cum există în Occident, în loc de aur şi argint. Am mai multe astfel de hârtii. Mi le-a dat pentru Hanneh, cea mai frumoasă şi mai prietenoasă dintre

toate nevestele şi fiicele.

— Şi vrei să i le duci ei?

— Se-nţelege de la sine.

— N-ar fi înţelept din partea ta, Halef. În ţara schammarilor şi a haddedihnilor nu poţi să le schimbi pe aur şi argint. Asta trebuie s-o faci la Shkoder.

— Dar n-or să mă înşele acolo? Nu ştiu ce valoare au aceste hârtii.

— Asta pot să-ţi spun cu. Arată-mi-le. Fireşte că te voi însoţi la zaraf.

Zâmbind pe sub mustăţi, trase afară punga, o desfăcu şi îmi întinse „banii de hârtie”. Erau bancnote englezeşti. Galingré îi făcuse într-adevăr un dar cât se poate de generos.

— Ei? întrebă Halef. Sunt vreo sută de piaştri?

— Mult mai mult, dragul meu! Nici prin gând nu-ţi trece ce sumă este. Aceste bancnote au o valoare mai mare de douăsprezece mii de piaştri. Poţi să primeşti pentru ei trei mii de franci, dacă vrei să ai bani francezi. Eu, însă, te sfătuiesc să iei mai bine taleri Maria Theresa, dacă poţi, căci aceşti bani au valoare acolo unde îşi împrăştie parfumul Hanneh, cea mai minunată dintre flori.

Mă privi înmărmurit. Un asemenea dar era mai presus de înţelegerea sa. Omar îşi deschise şi el repede punga. El primise şi mai mult. Francez fiind, Galingré le dăduse bancnote englezeşti, dar socotise după valoarea lor în franci. Omar primise cinci mii de franci, o sumă imensă pentru el. Erau daruri princiare! Dar Galingré avea convingerea fermă că el şi rudele lui ar fi fost cu toţii morţi fără noi.

— Ce bogăţie! strigă Halef. Hanneh, iubita sufletului meu, este din clipa asta cea mai înstărită nevastă dintre toate nevestele şi nepoatele ateibehilor şi haddedihnilor. Poate să întrebe cât costă cirezile tuturor seminţiilor schammarilor, poate să se gătească în mătase din Hindistan şi să-şi împodobească frumosu-i păr cu perle şi pietre preţioase.

Silueta sa va pluti în miresmele plăcute ale Persiei şi picioruşele sale se vor plimba încolo şi încoace încălţate în papuci de prinţesă. Eu, însă, voi fuma cel mai scump tutun; pipa mea va avea ţeava din cel mai bun lemn de trandafir şi un muştiuc atât de mare, încât nici să nu-l pot băga în gură!

Oare imaginea exagerată cu privire la mărimea averii lui îl va face cumva să devină nechibzuit? Preventiv, i-am atras atenţia, cu diverse pilde, că averea sa nu era chiar atât de mare precum credea.

Bucuria lui Omar era mai liniştită. Acesta zâmbi fericit şi spuse:

— Galingré mi-a dat lucrul după care tânjesc de mult. În sfârşit pot să am şi eu o patrie. O să merg cu Halef la haddedihni şi o să-mi cumpăr acolo o cămilă, câteva vite şi o turmă de oi. Apoi, o să-mi găsesc precis şi o fiică graţioasă a seminţiei, care să fie nevasta mea. Slavă lui Allah! Acum ştiu că pot să trăiesc.

Lindsay înţelesese aproape tot ceea ce se vorbise. Mormăi:

— Prostii! Galingré! Negustor! Da' ce, eu nu pot să fac daruri? Ce aveţi de spus că aceştia doi vor să meargă pe păşunile haddedihnilor? Cum or să ajungă acolo? Cel mai bine vor merge cu vaporul până la Jaffa şi de acolo vor putea porni călare, prin Palestina, spre Basra, în Dschebel Hauran! Well?

— Ar fi o soluţie bună. Dar de unde să ia un vapor spre Jaffa? Şi cu ce să-şi plătească acest lux?

— Pfui! N-am lăsat eu vasul francez în port să mă aştepte? Acesta o să ne ducă până acolo. Plătesc tot! Putem să luăm la bord şi toţi caii şi să-i dăruim celor doi. Mergem împreună până la Ierusalim.

— Mergem? La cine vă referiţi?

— La dumneavoastră şi la mine, fireşte!

— Oho! Dar eu trebuie să merg acasă!

— Prostii! M-am necăjit destul că am fost nevoit să lăsăm

nevizitat Ierusalimul, în călătoria de la Damasc spre mare. Putem face acum acest lucru. Ce mai contează pentru dumneavoastră câteva săptămâni. Hai, bateţi palma!

Îmi întinse mâna.

— Trebuie să mă mai gândesc, *sir* David, am răspuns.

— Gândiţi-vă mai repede, altfel o să mă duc înot până la Jaffa, înainte să vă vină gândul cel bun. *Well!*

Propunerea lui îmi surâdea şi eram aproape hotărât s-o accept.

Între timp, ajunseserăm la Gori, apoi, după două ore la Skala şi acum coboram de pe înălţimi îndreptându-ne spre Shköder. Era punctul final al călătoriei noastre în ţara schipetarilor.

Lindsay încercase să le explice lui Halef şi lui Omar planul lui. Amândoi erau atât de entuziasmaţi şi mă bătură la cap atât de mult, încât în cele din urmă a trebuit să cedez. Ca să fiu cinstit, nici n-am făcut-o cu neplăcere.

Am descălecat în faţa hanului lui Anastasio Papaniko. Avea doar două camere de oaspeţi, care, din fericire, erau libere. Aici puteam să ne facem temeinic toaleta şi să scăpăm de sentimentul că eram aproape ca nişte sălbatici.

Lindsay trimise îndată o solie la Antivari, pentru a-l informa pe căpitanul vasului cu privire la noul său plan de călătorie şi apoi se grăbi să meargă la un bărbier, după care se îngriji să-mi facă rost de un costum şi de albituri noi.

Apoi, făcurăm pe marii domni şi ne plimbarăm pe lacul Shköder (Skutari) de unde se putea admira o minunată panoramă a oraşului. Când ne întoarserăm acasă, ne aşteptau acolo un poliţai cu trei jandarmi îmbrăcaţi în roşu. Hangiul îi înştiinţase despre sosirea noastră, conform regulamentului. Când poliţaiul văzu actele mele, se trase înapoi, făcând o plecăciune cât se poate de politicoasă. Se pare că şi bogatul bacşiş pe care îl dădu *sir* David avusese o mare contribuţie în acest sens.

Shköder se află la Marea Adriatică, dar îţi lasă impresia unei localităţi orientale. Este aşezată parte într-o câmpie fertilă, parte pe nişte coline care mărginesc această câmpie, în punctul cel mai înalt al acestora aflându-se ruinele unui castel. Oraşul se compune, de fapt, din mai multe sate, unite între ele. Casele sunt aproape în exclusivitate construite din lemn.

Osko rămase acolo o zi. Apoi îşi luă rămas bun de la noi, pentru a porni călare spre Allia şi, de acolo, prin Plovnicza spre Rieka, unde locuise înainte. Dacă ar fi mers pe mare, ar fi ajuns mult mai repede la destinaţie. Dar se temea să încredinţeze valurilor înşelătoare calul său pag, de care era atât de mândru. Despărţirea fu grea şi pentru el şi pentru noi. Ne promise că, atunci când se va reîntoarce la Adrianopol şi Stambul (Istanbul), le va transmite salutări rudelor lui din partea noastră şi le vă spune să-mi scrie. L-am condus cu toţii câţiva kilometri.

Mesagerul trimis de Lindsay la Antivari se reîntoarse abia a doua zi. Căpitanul, ne informă acesta, avea vasul ancorat la cheiul din Antivari şi era pregătit să pornească la drum în orice clipă. Întrucât nimic nu ne mai reţinea în Shköder, am pornit a doua zi dimineaţă.

Eram fericiţi că aveam cai atât de buni, pentru că drumul era tare prost. N-am găsit apă de băut pentru noi şi pentru cai decât într-un singur loc, unde am ajuns pe la amiază. Locul acela se afla sus, pe spinarea muntelui.

Drumul spre valea de jos era atât de abrupt, încât am fost nevoiţi să descălecăm, pentru a ne cruţa caii. Curând, însă, am zărit apele mării strălucind în depărtare.

Oraşul Antivari, ale cărui fortificaţii sunt aşezate pe un pinten scund de munte, nu l-am văzut, căci voiam să ajungem direct în port. Acolo, se aflau, pe ţărm, patru case: clădirea pentru carantină, agenţia austriacă Lloyd, vama şi un han. La acesta ne-am oprit. Era ora cinci după-amiaza.

Am petrecut noaptea la han. A doua zi dimineaţa, ne-am urcat la bord, împreună cu caii. La scurt timp după aceea, ţărmurile ţării schipetarilor dispărură din faţa ochilor noştri.

Cum am ajuns la Jaffa şi Ierusalim o să vă povestesc, poate, altă dată. Acum, ar mai fi de amintit doar că Lindsay le-a făcut lui Halef şi Omar daruri bogate şi că eu l-am rugat pe prietenul şi ocrotitorul meu să-mi scrie. I-am spus să-mi trimită scrisoarea la Mossul, de unde urma să-mi fie remisă mai departe. I-am dat hârtie şi i-am scris pe un plic adresa mea, în limbile turcă şi franceză.

La două luni după ce m-am întors acasă, mi-a sosit această memorabilă scrisoare. Turca lui se amestecă „minunat" cu araba, iar mâna lui, obişnuită cu arma şi în nici un caz cu pana de scris, imortalizase câteva „idei săltăreţe" foarte hazlii. Dar, scrisoarea fusese scrisă cu cele mai bune intenţii şi mi-a provocat o mare bucurie. Iată conţinutul tradus de mine:

„Îndurare şi slavă lui Allah, dragă Sidi!

Am sosit, eu şi Omar. Bucurie şi fericire peste tot! Bani! Armură! Faimă, cinstire, desfătare! Kara Ben Nemsi effendi, fie binecuvântat, dragoste, aducere aminte, rugăciune! Hanneh, cea mai demnă de iubit, fiica amaschailor, fiica malekilor, a ateibehilor, este sănătoasă, frumoasă şi fermecătoare. Kara Ben Hadschj Halef, fiul meu, este un erou. Devorează patruzeci de curmale uscate dintr-o răsuflare. O, Dumnezeule, o, ceruri! Omar Ibn Sadek se va însura cu Sahama, fiica lui Hagi Schukar esch Schamain Ben Mudal Hakuram Ibn Saduk Wesilegh esch Schammar, o fată bogată şi frumoasă. Allah să-ţi dea vreme bună şi timp frumos! Rih, armăsarul, te salută prea supus şi politicos. Omar Ibn Sadek are un cort bun şi o soacră amabilă. Să te însori şi tu curând! Allah să te ocrotească! Să fii tot timpul mulţumit şi nu mai bombăni! Am uitat de sigiliu; n-am nici sigiliu, nici ceară

roşie! Să fii mereu virtuos şi ocoleşte păcatele şi delictele! Vino la primăvară! Să fii mereu cumpătat, modest, amabil şi ocoleşte beţia!

Cu înaltă stimă, veneraţie, smerenie şi adoraţie,

Credinciosul tău prieten, ocrotitor şi tată de familie

Hagi Halef Omar Ben Hagi Abul Abbas
Ibn Hagi Dawuhd al Gossarah."

13. Anexă[1] - Moartea lui Rih

Aici se încheie, de fapt, relatarea cu privire la călătoria noastră. Dar, deoarece chiar înainte de apariţia acestui volum, mi-au sosit atât de multe întrebări prin care cititorii cărţilor mele se interesau de soarta credinciosului meu Hagi Halef Omar şi a inegalabilului meu armăsar Rih, aş dori, aici, să anticipez puţin evenimentele şi să vă descriu ultima mea întâmplare cu Halef şi Rih. Ce anume s-a petrecut intre sfârşitul primei noastre mari călătorii şi această ultimă întâmplare îmi rezerv dreptul să povestesc pe larg în alte volume ale operei mele.

Am fost încă o dată la Damasc şi aveam intenţia să călătoresc de acolo prin Aleppo, Diarbekir, Erzerum şi graniţa rusă, până la Tiflis. Un prieten de-al meu, un cunoscut profesor şi lingvist, fusese de acord să se intereseze pentru mine de dialectele caucaziene şi am considerat că ar fi avantajos să le studiez chiar la faţa locului. Aşa cum se înţelege de la sine, nu am locuit la Damasc într-un han, ci am descălecat pe „Strada Dreaptă”, la Jakub Afarah, şi am fost primit cu mare bucurie. Cu ocazia primei vizite pe care o făcusem, nu avusesem timp să cunosc împrejurimile Damascului. De aceea, m-am străduit îndată să recuperez această lipsă. Am făcut zilnic câte o excursie şi, curând, ajunsesem să colind atât de departe, încât mai aveam de vizitat doar partea de nord a oraşului, unde se afla Dschebel Kasjun, Acest munte este tocmai de aceea remarcabil, pentru că acolo, conform poveştii orientale, Cain l-ar fi înjunghiat pe fratele său Abel.

Am făcut această plimbare călare singur, pentru ca să mă pot lăsa pătruns, netulburat de nimeni, de panorama

[1] Pagini scrise de Karl May după publicarea romanului-foileton.

splendidă a oraşului. Era încă devreme şi de aceea, voiam să sper că nu voi fi incomodat de nimeni. Dar, când am ajuns pe înălţime, mi-am dat seama că n-am fost eu astăzi primul vizitator aici sus. Am zărit un tânăr conducător de măgari, care şedea în iarbă lângă animalul său şi, dându-mă după o tufă de măslini, l-am văzut şi pe bărbatul pentru care fusese adus sus măgarul. Stătea cu spatele la mine. După cum era îmbrăcat, părea să fie european, pentru că un băştinaş nu şi-ar fi putut pune un astfel de costum.

Un joben gri, foarte înalt, era aşezat pe capul lui lunguieţ şi îngust, al cărui creştet era mai pustiu chiar decât Sahara. Gâtul uscăţiv, gol, se înălţa dintr-un guler de cămaşă foarte larg, răsfrânt şi ireproşabil călcat. Urmau apoi un veston gri ecosez, pantaloni gri ecosez şi chiar şi jambierele erau gri ecosez. L-am văzut doar din spate, dar puteam să jur că purta şi cravată şi vestă tot gri ecosez. Deasupra cravatei se afla, apoi, o bărbie lungă şi subţire, o gură largă, cu buze subţiri şi, ceva mai sus, un nas care, odată, fusese atins de un buboi uriaş. Ştiam cu precizie asta, pentru că îl cunoşteam pe omul acesta care era atât de adâncit în gândurile sale, încât nici măcar nu mă auzise venind.

Am descălecat, m-am furişat până în spatele lui şi i-am pus mâinile pe ochi, spunând, cu o voce prefăcută:

— *Mr*. David Lindsay, *who is there?*... cine-i?

Tresări şi rosti apoi un nume englezesc, în orice caz numele unei persoane pe care o cunoştea şi care se afla în Damasc. Atunci, am strigat cu vocea mea adevărată:

— N-aţi ghicit, *sir* David! Ia să vedem, poate aşa mă recunoaşteţi.

Asta îl făcu praf.

— Drace! Dacă acesta nu-i Kara Ben Nemsi, cel demn de milă, care şi-a dăruit armăsarul în loc să mi-l vândă mie, să mă transform eu pe loc într-un armăsar!

Îmi îndepărtă mâinile de pe ochi şi se răsuci cu faţa spre

mine. Aţinti nişte ochi mari spre mine; gura i se mişca de la un lob al urechii spre celălalt şi binecunoscutul lui nas lung executa o mişcare ce nu poate fi descrisă.

— Într-adevăr! se repezi el. Chiar el este, omul acesta care n-a vrut să primească nici măcar un bănuţ de la mine, deşi îi sunt îndatorat până peste cap! Veniţi lângă inima mea să vă îmbrăţişez! Trebuie să vă strâng la piept!

Mă cuprinse în braţele lui lungi ca nişte tentacule, mă strivi de vreo cinci sau şase ori de pieptul lui şi apoi îşi puse buzele îngrozitor ţuguiate pe gura mea, dar nu cu prea mare succes, din cauza nasului cel mare care se tot mişca într-o parte şi în alta. Apoi îmi dădu în sfârşit drumul şi mă întrebă, cu ochi râzători:

— Bărbate, omule, flăcăule, prietene, cum se face că vă aflaţi tocmai în această regiune şi pe acest munte? Nu mai pot de bucurie. Aţi primit cumva scrisoarea mea?

— Ce scrisoare, *sir* David?

— Pe care am trimis-o de la Triest. Vă invitam să veniţi acolo şi să mergeţi cu mine la Cairo.

— N-am primit nici o scrisoare. De fapt, n-am fost acasă.

— Atunci, e doar o întâmplare? De când vă aflaţi aici?

— De opt zile.

— Eu abia de patru. Mâine plec mai departe. De aici, încotro vreţi să mergeţi?

— În Caucazi.

— Caucazi? De ce?

— Studii lingvistice.

— Prostii! Trăncăniţi destul de bine în limbi străine. Ce aveţi de câştigat dacă vă veţi încaieră cu cerchezii? Veniţi cu mine! N-o să vă coste nici un ban.

— Încotro?

— La haddedihni.

— Ce? am întrebat, uimit. Vreţi să mergeţi la haddedihni?

— *Yes*, confirmă acesta şi nasul lui moţăi şi el de trei ori în

semn de aprobare. De ce nu? Aveţi ceva împotrivă?

— Absolut nimic. Dar cum de v-a venit această idee? Vreţi cumva să săpaţi iarăşi după tauri înaripaţi?

— Ţineţi-vă gura! Am renunţat de mult la gândul acesta. Ştiţi însă că sunt membru al Clubului Călătorilor din Londra, strada Near nr. 47. Le-am promis băieţilor că voi face o călătorie de opt mii de mile, indiferent în ce direcţie. Am chibzuit asupra acestui lucru. M-am gândit la călătoria noastră şi m-am hotărât să plec în căutarea locurilor cunoscute. Apoi, de la Bagdad, spre India şi China. Veniţi cu mine?

— Mulţumesc! N-am atât de mult timp.

— Atunci, cel puţin, veniţi cu mine pană la haddedihni. Voiam să-mi iau o călăuză de aici. Dar, dacă veniţi cu mine, nu mai am nevoie de aşa ceva.

Gândul de a-i vizita pe haddedihni şi în special pe Halef era ademenitor. Dar îmi făcusem alte planuri cu timpul meu şi am obiectat. Nici n-a vrut să mă asculte, scutura din cap, ocazie cu care nasul i se tot balansa încolo şi încoace. Îşi agita braţele aşa încât, pentru mai multă siguranţă, am fost nevoit să mă retrag câţiva paşi înapoi, şi dădu drumul unui astfel de şuvoi de reproşuri şi mustrări ia adresa mea, încât, în cele din urmă, l-am rugat:

— Cruţaţi-vă vocea, *sir* David. S-ar putea să mai aveţi nevoie de ea şi mai târziu.

— Pfui! Am să continui să vorbesc până când o să spuneţi că vreţi să mergeţi cu mine.

— Chiar aşa? Atunci ar fi mai bine să depun armele. Merg cu dumneavoastră! Dar escapada să nu dureze mai mult de o lună.

— Grozav, nemaipomenit, extraordinar, *sir!* Sunt mulţumit că aţi rostit cuvântul „lună”. Ştiu eu că la dumneavoastră asta poate foarte uşor să însemne un an întreg.

Mă îmbrăţişă din nou şi încercă şi a doua îmbrăţişare, pe

care însă am reuşit s-o evit cu o mişcare abilă a capului. Apoi m-am interesat unde locuia în Damasc.

— La consulul englez. E o rudă îndepărtată de-a mea, răspunse. Dar dumneavoastră?

— La Jakub Afarah. S-a bucurat tare mult de venirea mea. De ce nu l-aţi vizitat şi dumneavoastră?

— Mă gândeam că mă va reţine acolo. Ştiţi doar că mie îmi place să fiu propriul meu stăpân. Un oaspete este întotdeauna un om constrâns la anumite lucruri. Dar acum vă voi însoţi, fireşte. Aş dori să văd renumitul pian la care aţi dat odinioară un concert.

Locurile care aminteau de Cain şi Abel ne lăsară brusc reci. Am încălecat şi ne-am întors îndată în oraş. Era o nouă întâlnire neaşteptată, aşa cum mai trăisem deseori şi altele! Urmarea fu că, în loc să întreprind călătoria planificată spre nord, aveam să plec spre haddedihnii din seminţia schammarilor. Două zile mai târziu, ne aflam deja pe drum, fără călăuză. Pregătirile pentru această călătorie nu mă costară nici un bănuţ. Lindsay cumpără trei cămile bune, din care una pentru a ne căra proviziile. Se îngrijise şi de daruri, generos ca întotdeauna. Din păcate, n-am reuşit să-l înduplec să renunţe la oribilul lui costum gri ecosez. La toate sfaturile mele bune, îmi dădea mereu acelaşi răspuns:

— Ia mai lăsaţi-mă în pace cu hainele dumneavoastră străine! O singură dată am îmbrăcat un veşmânt kurd, prima şi ultima oară! M-am simţit atunci ca un leu în piele de măgar!

— Chiar aşa? Curios!

— Cum aşa, curios?

— Această inversare. Binecunoscuta fabulă vorbeşte despre un măgar în piele de leu.

— Asta e cumva o aluzie?

— Nu, doar o constatare corectă.

— *Well*, nici dumneavoastră nu v-ar fi venit bine! Sper să

pot să vă dovedesc că n-am nevoie de o piele străină pentru a interveni cu sânge rece, dacă va fi nevoie.

Sir David Lindsay dovedise, nu doar o dată, că era un om curajos. Numai că, din păcate, avea ghinionul să facă, de obicei, totul pe dos. Dar exemplul cu măgarul în piele de leu îl amintisem doar pentru că voiam să aflu dacă ne înţelegeam tot atât de bine ca pe timpuri. Nu-mi luase în nume de rău mica aluzie răutăcioasă.

Am călătorit pe acelaşi drum pe care îl alesesem eu atunci când pornisem dinspre păşunile haddedihnilor spre Damasc şi am trecut în regiunea Deir cu pluta peste Eufrat. Până aici, nu s-a întâmplat nimic care să fie demn de povestit. În Deir, însă, am aflat că, de aici înainte, trebuia să fim foarte prudenţi, căci arabii Abu-Ferhan, ale căror turme păşteau aici şi la Khabur, se aflau în vrajbă cu haddedihnii. Întrucât noi eram prietenii acestora, probabil că n-aveau de gând să ne lase în pace. Am preferat deci s-o ţinem spre sud, şi am mers la Abu Serai prin Khabur. Acolo se aflau ruinele vechiului Circesium sau Karchemisch, unde biruise în luptă, în anul 605 înainte de Hristos, faraonul egiptean Necho. O zi mai târziu, lăsasem în urmă regiunea Abu-Ferhan şi ne făceam socoteala că mâine, sau cel târziu poimâine, vom ajunge la haddedihni.

Seara următoare, ne-am oprit pe câmpia cea lată, care era acum o păşune înflorită. Lindsay ar fi vrut să aprindă un foc, dar eu n-am fost de acord. Am rămas deci să ne odihnim pe întuneric. Pe la miezul nopţii, am auzit tropot iute de cai, dar n-am putut să-i văd pe călăreţi. Dacă judecam după sunet, aceştia călăreau spre est, deci, în direcţia în care mergeam noi să-i căutăm pe haddedihni. Dacă am fi aprins un foc, le-am fi atras precis atenţia acestor oameni asupra noastră.

Cum se lumină de ziuă, pornirăm la drum. După ce mersesem deja cam vreo oră, văzurăm două trupe de călăreţi care veneau dinspre est. Prima grupă care era formată din

şase până la opt bărbaţi, se îndrepta spre nord, ceea ce însemna că, în curând, avea să dispară din raza noastră vizuală. Cea de-a doua era compusă doar din două persoane, care se îndreptau spre noi. Am presupus că cele două grupe fuseseră împreună şi că se despărţiseră doar de câteva minute.

Cei doi se apropiau rapid. Atunci, am observat că unul era călare pe un cal bălan, iar celălalt pe unul negru. Ne văzuseră şi ei, dar nu-şi schimbară direcţia, fluturară mâinile spre noi, ca şi cum ar fi vrut să ne facă un semn, şi ne strigară încă de departe:

— A izbutit, a izbutit!

Se pare că ne luaseră drept oameni din seminţia lor.

Apoi, însă, le bătu la ochi silueta îmbrăcată în gri ecosez a englezului... Rămăseseră o clipă stupefiaţi, apoi porniră totuşi, spre noi. Acum se aflau la o distanţă cam de vreo două sute de lungimi de cal de noi. N-am reuşit să-mi stăpânesc strigătul de uimire. Recunoscusem amândoi caii. Se pare că-i recunoscuse şi englezul, căci îmi spuse, consternat:

— Ei drăcia dracului! Dar ăsta-i Rih al nostru! Oamenii aceştia sunt haddedihni?

— Nu, hoţi de cai, am răspuns cu voce joasă. Nu vă speriaţi! Probabil că sunt din seminţia Abu-Ferhan, cei care au trecut noaptea trecută pe lângă noi. Le-au furat haddedihnilor cei doi cai, care erau cei mai buni. Descălecaţi *sir* David şi aşteptaţi-mă aici până mă reîntorc. Trebuie să punem mâna pe cai!

Am făcut semn cămilelor să îngenuncheze şi am descălecat. Mi-am lăsat ucigaşul de urşi şi carabina atârnate la şa şi m-am îndreptat spre cei doi călăreţi cu mâinile goale. Se opriseră şi ei. Privind înapoi, am văzut că Lindsay pusese mâna pe armă. Când am ajuns la vreo şaizeci de paşi distanţă de ei, arabul care-l călărea pe Rih a strigat spre mine:

— Stai pe loc! Cine eşti?

— Sunt stăpânul armăsarului pe care-l călăreşti, i-am răspuns. Descălecă!

— Focul iadului să te ardă! Eşti nebun? Calul e al meu!

— Asta o să se vadă îndată.

Mi-am scos burnusul, aşa încât armăsarul să mă poată vedea clar şi i-am strigat:

— Rih, dragul meu Rih, vino la mine!

Minunatul cal nu mă mai văzuse de mult, dar mă recunoscu îndată. Un salt puternic cu toate patru picioarele în aer, un al doilea într-o parte şi călăreţul fu aruncat în iarbă. În clipa următoare, armăsarul se afla lângă mine. Pe timpuri, obişnuia să mă salute frecându-şi capul de mine sau lingându-mă. De data aceasta, credinciosul animal era atât de fericit de revederea noastră, încât pur şi simplu îmi luă umărul în bot şi începu să sforăie profund, de bucurie.

Dar n-aveam timp de dezmierdări acum. Cel ce fusese azvârlit din şa se ridicase şi venea în fugă spre noi. În mână ţinea un cuţit. Celălalt îşi îndemnă şi el calul spre mine. Un salt rapid şi eram deja în şa. Am scos revolverul, l-am îndreptat spre primul arab şi i-am poruncit:

— Stai pe loc sau te împuşc! Se supuse.

— Jos de pe cal! i-am poruncit şi celui de-al doilea. Altfel o să te ajut cu revolverul acesta.

Îşi opri bălanul, căci nu îndrăzni să se mai apropie, dar strigă la mine furios:

— Câine, ce drept ai tu să ne porunceşti? Caii aceştia sunt ai noştri şi eu…

— Gura! l-am întrerupt. Eu sunt Kara Ben Nemsi, prietenul haddedihnilor, şi acest armăsar este calul meu.

— Kara Ben Nemsi! strigă acesta. Străinul cu flinta fermecată!

O clipă se holbă perplex la mine, apoi, însă, făcu fulgerător stânga-mprejur şi plecă în galop, ca o vijelie.

— *Sir* David, luaţi-l în primire pe individul ăsta! i-am

strigat englezului.

Apoi, am pornit în galop după celălalt călăreţ. Calul pe care călărea era cel mai iute animal al haddedihnilor, era acea iapă bălană despre care şeicul Mohammed Emin îmi spusese: „Iapa aceasta va pleca de la mine doar odată cu viaţa mea”. Hăituise, călare pe ea, măgarul sălbatic al bandei lui Sinet, până când acela se prăbuşise. Nici măcar Rih al meu n-ar fi putut s-o prindă din urmă dacă ar fi fost călărită de adevăratul ei stăpân. Hoţul de cai, însă, nu-i cunoştea secretul şi, deci, n-o putea face să alerge cu toată viteza de care era capabilă.

I-am aşezat armăsarului mâna între urechi şi am strigat de trei ori „Rih!” Acesta necheză puternic şi lungi atât de tare pasul de mă apucă ameţeala. Într-o jumătate de minut mă apropiasem deja de hoţ. Acesta privi în urmă şi ne văzu. Atunci, lovi calul ca să-l impulsioneze să alerge mai repede. Dar nobila iapă nu era obişnuită cu un astfel de tratament. Se cabra. Asta mă ajută a să apropii şi mai repede. Individul îşi dădea osteneala şi îşi folosea întreaga artă de călăreţ. În cele din urmă, reuşi să stăpânească iapa şi goni mai departe.

Hoţul era un călăreţ excelent. Era de presupus ca o seminţie să-şi trimită cei mai buni oameni pentru a fura caii de frunte ai unei alte seminţii. Pentru a nu fi incomodaţi, hoţii de cai nu-şi luaseră arme lungi la ei, ci doar cuţite. De aceea avuseseră şi însoţitori care să-i păzească şi să-i apere. Aceştia fuseseră călăreţii din cealaltă grupă, care o luaseră spre nord, pentru a-i atrage pe urmele lor pe eventualii urmăritori ai hoţilor.

Toată priceperea sa la călărit nu-i fu de folos hoţului, căci mă apropiam din ce în ce mai mult. Recurse acum la trucuri, schimbând brusc direcţia, ca o vulpe, când la stânga, când la dreapta. Cu toate acestea, l-am ajuns din urmă, şi, curând, mă aflam deja în dreptul lui.

— Opreşte! am strigat.

Îşi scoase cuţitul, râse sarcastic şi nu se supuse. Aş fi putut să-i sar în spinare, făcând un salt de pe calul meu pe al lui, dar acest lucru i-ar fi dăunat gingaşei iepe. De aceea, am continuat să călăresc alături, am îndreptat revolverul spre el şi i-am strigat:

— Opreşte-te sau trag!

Râse din nou. Atunci, i-am ţintit mâna în care ţinea cuţitul şi am apăsat de două ori pe cocoşul revolverului. Gloanţele îşi nimeriră ţinta. Hoţul dădu un ţipăt şi lăsă să-i cadă cuţitul. Acum era dezarmat. Mi-am apropiat cât mai mult posibil armăsarul de iapă, m-am ridicat în scări şi i-am tras hoţului un pumn în cap. Acesta se clătină ameţit şi scăpă frâul din mâini. Îndată, l-am şi înhăţat eu. Calul şi călăreţul erau în puterea mea acum. Am oprit după ce animalele mai alergară o bucată mică de drum.

Hoţul nu era chiar foarte buimac, dar se balansa în şa încolo şi încoace. Îi curgea sânge din mâna dreaptă.

— Ţine-te bine! Ne întoarcem! i-am spus. Dacă încerci să fugi sau să opui rezistenţă o să trag din nou!

Scrâşni furios din dinţi, dar îşi dădu seama că trebuia să se supună, aşa că se lăsă în voia sorţii.

Urmărirea nu durase mai mult de cinci minute. Cu toate acestea, ne îndepărtaserăm destul de mult de Lindsay. Mergând la trap, ne-a trebuit un sfert de oră să ajungem în locul unde îl lăsasem. Şedea lângă cămilă, având-l lângă el pe celălalt hoţ.

— Ce bine că aţi venit, strigă spre mine. Asta-i un individ al dracului de plicticos. Am vrut să mă întreţin cu el, dar nu pricepe nici o iotă din engleză.

— Nici nu-i nevoie ca un nobil englez să se întreţină cu nu hoţ arab de cai, am spus, râzând. Cum l-aţi înhăţat?

— Cu mâinile, cu care poţi apuca tot ceea ce se lasă apucat. A vrut să fugă ticălosul. Numai că eu mai am şi două picioare. *Well!*

— Dar el avea şi-un cuţit!

— Da' ce, eu n-aveam?

— S-a apărat cu el?

— Fireşte. I-am tras însă un pumn în nas de-o să aibă în curând un buboi aşa cum am avut şi eu odinioară. Acela de acolo a încasat şi el un pumn?

Arătă spre hoţul pe care-l adusesem cu mine. Victima lui se ţinea de nas cu amândouă mâinile.

— Da, i-am răspuns. Acum noi să mergem călare pe cai, iar aceşti doi „gentlemeni” pot să se aşeze pe cămilele noastre.

— Şi acum, încotro? vru Lindsay să ştie.

— Nu prea departe. Numai până la locul unde s-au despărţit tâlharii.

— S-au despărţit? Cum adică?

— Foarte simplu, *sir* David. Haddedihnii au remarcat furtul îndată ce s-a făcut ziuă, şi au pornit în urmărirea hoţilor. Pentru a-i induce în eroare, grupul mai mare din seminţia Abu-Ferhan a luat-o spre nord. Doar aceştia doi de aici au pornit-o cu caii furaţi spre vest. Mergem până în locul acela şi îi vom aştepta acolo pe haddedihni.

— *Well!* Or să facă ochii mari, când vor primii caii înapoi atât de repede şi, în plus, ne vor vedea şi pe noi.

Cei doi din seminţia Abu-Ferhan — aparţineau într-adevăr acestei seminţii — fură nevoiţi să încalece pe cămile. Apoi am pornit mai departe până am ajuns în locul unde urmele lor se întâlneau cu cele ale tovarăşilor lor. Acolo am descălecat din nou şi ne-am aşezat pe iarbă. Caii şi cămilele începură să pască. Lindsay îşi freca mâinile de bucurie şi spuse:

— Abia aştept să le văd mutrele! O să ne distrăm pe cinste! Nu?

— Da, o să fie o surpriză nemaipomenită. Halef se va afla printre primii sosiţi şi sper să fie şi Amad Al-Ghandur printre ei.

Aici, trebuie să mai adaug ceva. Atunci când mă reîntorsesem cu Halef de la caravana morţii la haddedihni, Amad Al-Ghandur nu ajunsese încă înapoi la seminţia sa. Îl consideraserăm pierdut. Din fericire, însă, îşi făcu apariţia mai târziu. Răzbunase uciderea tatălui său de către kurzii bebbeh şi asta îi luase mai mult timp decât crezuserăm noi. Ca urmaş al lui Mohammed Emin devenise, între timp, şeic al haddedihnilor.

— Şi Omar Ibn Sadek cu pagul lui, adăugă Lindsay. Abia îi aştept, ca pe pâinea caldă. E totuşi altceva când călătoreşti împreună cu ei. Poate mai avem ceva aventuri.

Cei doi captivi nu scoteau nici un cuvânt. Unul privea ţintă în pământ, celălalt îşi pipăia neîncetat nasul, care începuse să-şi schimbe vizibil culoarea şi dimensiunea. Probabil că Lindsay îi trăsese o lovitură zdravănă.

Ne aflam deja acolo de vreun sfert de oră, când văzurăm mai mulţi călăreţi făcându-şi apariţia la orizont, dinspre est.

— Vin, vin! strigă Lindsay, radios. Le-aş dărui pe loc o mie de lire sterline, atât de tare mă bucur!

Se apropiau destul de repede şi veneau pe urmele lăsate de hoţii de cai. Când ne zăriră, se opriră, pentru a ne cerceta. Văzură lângă cămilele noastre un cal bălan şi un murg. Culoarea cailor se potrivea. Să fi fost oare cei furaţi? Nu, căci nu ne-am fi aşezat pe iarbă, aşteptându-i atât de liniştiţi.

— *Sir,* întrebă englezul, cine-i bărbatul acela înalt, bărbos, care se află în frunte?

— Acesta-i Amad Al-Ghandur. Are barba la fel de lungă ca pe vremuri tatăl lui; singura deosebire e că a lui e neagră iar a tatălui lui era albă ca argintul.

— Şi bătrânul de lângă el?

— Şeicul Malek al seminţiei ateibehilor, bunicul lui Hanneh, cea mai minunată dintre minunate.

— Şi flăcăul ăla mărunţel din cealaltă parte?

— Hagiul nostru, Halef Omar.

— *Well!* Aveţi ochi mai buni ca ai mei. Nu e printre ei şi unul călare pe un cal pag?

— Ba da. E Omar Ibn Sadek, pe calul lui pag. Încă nu ne-au recunoscut. Dar, uite-i că sosesc.

— *Well!* Vreau să-i întâmpin personal.

Se ridică în picioare, îşi lungi cât putu silueta şi aşa înaltă şi porni spre ei. Aceştia se opriră din nou. Figura ciudată, gri ecosez, le dădu bătaie de cap. Dar, deodată, micuţul hagiu scoase un strigăt de bucurie, îşi îmboldi calul înainte şi strigă, într-un amestec minunat de cuvinte arabe, turceşti şi câteva expresii în germană şi engleză:

— *Maschallah*, minunea lui Dumnezeu! Ăsta-i *sir* David! Îl recunosc!

Sosi călare. Lindsay îi ieşi în întâmpinare. În momentul în care se întâlniră, Halef sări de pe cal şi întrebă:

— Dumneavoastră, aici, la noi? Allah! Ştiţi ceva despre bunul meu Sidi? Cum îi merge? Şi-a găsit o nevastă sau încă nu? Ce...?

Întrebarea îi rămase în gât, nerostită. Până acum, stătusem întors jumătate cu spatele spre el, dar acum mă răsucii şi pornii spre el. Mai întâi rămase blocat. Apoi îşi desfăcu larg braţele, ca şi cum ar fi vrut să mă îmbrăţişeze de la distanţă. Însă nu se putea mişca din loc, i se înmuiară genunchii şi buzele îi tremurau. Se vedea că vrea să vorbească. Nu putea însă rosti nici un cuvânt. Lacrimile îi curgeau şiroaie pe obraz.

L-am ridicat pe micuţ şi l-am strâns la piept. Mă încolăci cu braţele, îşi lipi faţa de mine şi plânse.

Acum îşi reveniră şi ceilalţi în simţiri. Ne recunoscuseră şi recunoscuseră şi armăsarul şi iapa. În clipa următoare, eram înconjuraţi de călăreţi care săreau de pe cai, strigau şi puneau întrebări, care mai de care. Toate mâinile se întindeau spre noi. N-am putut să strâng nici una, căci îl ţineam încă în braţe pe Halef care, în cele din urmă, se linişti

şi putu să vorbească:

— O, Sidi, viaţa mea, norocul meu, lumina soarelui meu... o, Allah, o, Allah!

În acelaşi timp, mă mângâia cu amândouă mâinile pe faţă şi îmi săruta marginea burnusului. În clipa aceea, îi era absolut indiferent dacă cei doi nepreţuiţi cai fuseseră sau nu salvaţi.

Cu atât mai mare, însă, fu explozia de entuziasm a celorlalţi când văzură că cele două animale erau în siguranţă. Şi pe mine mă impresionase până la lacrimi primirea pe care mi-o făcuse Halef. Totuşi, nu mi-am putut stăpâni un zâmbet văzând modul în care Lindsay cel gri ecosez îi saluta pe haddedihni. Scormonise în minte după toate cuvintele arăbeşti şi turceşti pe care le ştia, pentru a le spune cât de mult se bucură de revedere. Nu cunoştea mai mult de douăzeci, treizeci de expresii şi e uşor de închipuit ce aiureală ieşi.

Omar Ibn Sadek asistase o vreme liniştit. Acum, pur şi simplu îl apucă de-umăr pe Halef, îl trase din faţa mea şi spuse:

— Ce, crezi c-ai pus monopol pe Sidi? Mai e cineva pe-aici care vrea să-l salute!

Deşi m-am apărat, acesta îşi apăsă buzele pe mâinile mele şi se despărţi de mine doar atunci când îl trase într-o parte Amad Al-Ghandur.

— Slavă lui Allah care te-a adus din nou printre noi, effendi! Mare bucurie şi desfătare va fi în tabăra noastră. Războinicii noştri vă vor întâmpina cu salve de puşti, iar din gurile femeilor şi ale fecioarelor vor răsuna cântece de preamărire pentru tine. Ne eşti mai drag decât oricine şi ne bucurăm nespus de venirea ta. Eşti cel mai bun prieten al nostru şi suntem fericiţi că te afli în mijlocul nostru. Pe deasupra, i-ai salvat din ghearele hoţilor şi pe cei mai nobili cai ai noştri. Vrei să ne spui cum ai reuşit să faci asta?

Abia această întrebare a şeicului îl făcu pe Halef să privească spre cei doi cai.

— Da, strigă el, Kara Ben Nemsi effendi nici n-a pus bine piciorul pe teritoriul nostru şi ne-a adus fericirea. O, Sidi, mi l-au furat pe Rih al tău, calul sufletului meu, murgul inimii mele. Ce ruşine aş fi păţit, dacă nu i-ai fi prins pe hoţi! Cum ai reuşit să pui mâna pe ei, călare pe cămilele astea care abia se mişcă?

— O să afli îndată, după ce o să-l salut pe acest micuţ ben arab. Îmi cam închipui eu cine e.

Un băieţel de vreo opt ani şedea călare pe un armăsar murg în vârstă de trei ani. Nu descălecase şi mă privea ciudat cu ochii lui mari şi negri. I-am întins mâna şi i-am spus:

— Nu ne-am mai văzut de trei ani. Tu eşti Kara Ben Hagi Halef, nu-i aşa?

— Eu sunt, răspunse copilul şi arătă spre calul său. Iar acest armăsar murg este Assil Ben Rih, fiul calului pe care i l-ai dăruit tatălui meu.

— Cum? Rih are un fiu? am întrebat uimit.

— Un fiu şi o fiică, răspunse Halef. Să fi rămas un asemenea cal fără urmaşi? Nu. Urmaşii lui trebuiau să fie la fel de negri ca şi el. De aceea, m-am interesat de cea mai bună iapă neagră pe care o puteam găsi. Această renumită iapă trăia în deşertul arab El Hamada. Am fost nevoit să înving pericole mari până ce am ajuns să-l salut pe fericitul ei stăpân. Acestuia i-a plăcut de Rih al nostru şi astfel am căzut la învoială. Rih trebuia să ne dăruiască un fiu şi o fiică. Fiica urma să-i revină proprietarului iepei, însă fiul trebuia să-mi aparţină mie, proprietarul armăsarului. Aşa s-a şi întâmplat. Rih ne-a împlinit speranţele şi ne-a dăruit ceea ce aşteptam de la el. Fiica lui are doi ani, iar fiul trei ani. Iată-l, acesta este, Sidi. E aproape la fel de nobil ca Rih şi îl poartă pe băiatul meu, fiul celei mai iubite dintre cele mai frumoase. Aceştia doi sunt împreună zi şi noapte şi l-am învăţat deja un

„secret” pe care ti-l voi spune şi ţie, căci mânzul îţi aparţine, la fel ca şi Rih.

— Nu, nici unul dintre ei nu-mi aparţine, l-am contrazis. Acum sunt proprietatea ta.

— Ba nu, a ta, spuse Halef. Mi l-ai încredinţat pe minunatul Rih, pentru că acesta nu poate trăi şi prospera decât aici, la noi. L-am îngrijit aşa cum trebuie, pentru că acum sunt bogat, datorită ţie şi am avut voie să-l călăresc cât timp ai lipsit. Am fost răsplătit din plin pentru truda depusă cu el. De altfel, nici n-a fost trudă, au fost doar bucurii şi desfătări. Acum, te-ai întors şi ai să-l călăreşti din nou. Sper că nu-mi vei refuza această rugăminte.

Se înţelegea de la sine că trebuia să-i îndeplinesc această dorinţă, chiar dacă n-aş fi avut această intenţie. L-am primit, deci, pe Rih înapoi, dar numai pe durata şederii mele la haddedihni.

Le-am relatat apoi cum i-am înhăţat pe cei doi din seminţia Abu-Ferhan. Aceştia fură legaţi de cămile, pentru că urmau să vină cu noi. Furtul unor astfel de nobili se pedepseşte cu moartea, dar, având în vedere bucuria pe care le-o provocase sosirea noastră, Amad Al-Ghandur, Halef şi bătrânul Malek îmi promiseră că hoţii vor fi trataţi, în mod excepţional, cu mai multă indulgenţă.

Pornirăm apoi spre păşunile haddedihnilor. Fu trimisă o solie înainte, care să anunţe sosirea noastră.

Am mers călare cam vreo trei ore. Apoi, am văzut ieşindu-ne în întâmpinare, în galop, un nor de călăreţi. Se repeziră spre noi, scoţând strigăte de bucurie, înconjurându-ne şi împingându-ne din toate părţile, gata-gata să ne dărâme. Se fugăreau unii pe alţii, strigau „Noroc” şi „Bun venit”, îmi preamăreau faptele şi trăgeau salve după salve cu flintele, consumând o groază de pulbere. Din cauza unui consum atât de mare de praf de puşcă, o asemenea primire se numeşte *La 'b el Barud*.

Strigătele şi salvele se ţinură lanţ, până ce zărirăm corturile taberei. Dinspre ele se auzea răsunând cântecul de bun venit al femeilor şi fecioarelor. Acestea se aşezară la intrarea satului de corturi. În frunte se aflau femeile care îşi mai aminteau de mine, între care văduva şeicului Mohammed Emin, pe care o stropisem cu apa de la Mecca, cu ocazia primei mele vizite. Soţia lui Mohammed Emin era pe vremea aceea încă foarte tânără. Mâhnirea pricinuită de moartea şeicului o îmbătrânise rapid. Buzele şi sprâncenele nu-i mai erau sulemenite, nu mai avea nici un benghi[1] pe frunte şi obraz şi lipseau şi verigile mari de aur pe care odinioară le purtase în nas şi în urechi. Grumazul, gleznele, braţele şi încheieturile mâinilor sale erau lipsite de brăţările de argint, şiragurile de mărgean, perle, pietre colorate cu care şi le împodobea odinioară. Lângă ea se afla Amsena, eroina, la fel de mândră şi gravă cum o cunoscusem în stepa Dschidda, iar în dreapta ei era Hanneh, soţia lui Halef, „cea mai graţioasă dintre femei, soarele intre stelele de sex feminin". Era la fel de tânără şi frumoasă cum o cunoscusem pe vremuri. Ochii ei negri mă priveau fericiţi şi cu respect.

După ce intrarăm pe poteca dintre corturi, ne oprirăm, descălecarăm şi furăm conduşi în cel mai mare şi mai bun cort care fusese rapid aranjat pentru noi, după ce mesagerul adusese vestea sosirii noastre. În vreme ce ne spălam, Lindsay îmi spuse:

— Ce poţi face azi nu lăsa pe mâine. Când vreţi să împărţiţi darurile pe care le-aţi adus?

— Darurile pe care le-am adus? Dar n-am adus nici un dar.

— Fleacuri! Doar le-aţi văzut şi le-am cumpărat împreună.

— Da, dar nu le-am plătit eu. Darurile vă aparţin.

— Nu mai vorbiţi prostii! Aparţin acelora cărora le sunt destinate. Împărţiţi-le dumneavoastră!

— Asta-i treaba dumneavoastră.

[1] Mic semn negru (natural sau artificial) pe obraz sau pe trup. (n.t.)

— Fără obiecţii! Cum poate David Lindsay să facă daruri acestor doamne arăboaice!

— Dacă dumneavoastră n-aveţi voie, nici mie nu-mi este permis....

— Pfui! Dumneavoastră vă pricepeţi mai bine la aşa ceva. Aş vrea să ştiu ce-aş putea să le spun acestor doamne când ele nu pricep nici o boabă engleză! Prefer să vânez un leu decât să dau un dar unei doamne! Dacă nu vreţi să mă scăpaţi de obligaţia asta, o să arunc toate prostiile astea!

Nu erau în nici un caz „prostii”, ci, dimpotrivă, erau nişte daruri foarte frumoase şi majoritatea chiar scumpe.

I-am răspuns, hotărât.

— Bine, am să fac asta pentru dumneavoastră, *sir* David. Dar, eu nu mă împăunez cu ceea ce nu-mi aparţine. Aşadar, voi menţiona numele dumneavoastră.

— Din partea mea, puteţi menţiona şi numele regelui Portugaliei sau pe acela al împăratului Laponiei. Important e că mă scutiţi pe mine să fac asta.

Curând, în cortul nostru pătrunse o aromă de friptură. Am trimis după Halef să fie chemat şi i-am dat lui darurile să le împartă. El însuşi primi două revolvere foarte frumoase şi un şal de mătase pentru turban, fiind pur şi simplu extaziat de aceste daruri. Hanneh, „cea mai minunată dintre minunate”, primi un veşmânt din mătase roşie, un inel, cercei, un lanţ de purtat la gât şi o diademă împodobită cu aur şi argint pe care să o poarte pe frunte. Am văzut mai târziu că era extrem de încântată de darurile primite. Alte femei primiră şi ele daruri. În afară de aceasta, au fost avuţi în vedere toţi bărbaţii pe care îi cunoscuserăm odinioară.

Ospăţul s-a ţinut în aer liber. Au fost povestite toate întâmplările petrecute, de odinioară şi până acum, şi pe care le cunoaşteţi, căci vi le-am relatat deja. După masă, Amad Al-Ghandur ne-a rugat să venim în cortul lui. Voia să ne transmită o rugăminte. Acolo se adunaseră toţi bătrânii

satului. Şeicul Malek şi Halef erau şi ei prezenţi. Faptul că fusese chemat acolo şi hagiul meu mă bucură deosebit de mult, căci acest lucru îmi dovedi că se integrase în viata socială a seminţiei sale şi îşi câştigase stima compatrioţilor lui.

— Effendi, începu şeicul, aţi sosit aici tocmai într-un moment foarte important pentru noi. Îţi mai aminteşti în ce zi a murit tatăl meu, şeicul Mohammed Emin al haddedihnilor din seminţia Dschammar?

— Cu precizie. Era a douăsprezecea zi a lunii hasiran, după socoteala noastră luna iunie.

— Aşa este. Au trecut opt ani între timp. De atunci, nimeni n-a mai fost la mormântul lui să rostească rugăciuni ale prieteniei şi rudeniei. Lucrul acesta nu-mi dă pace de mult timp. Vreau să merg sus pe munte, să-mi îndeplinesc datoria. Seminţia noastră a hotărât să fiu însoţit de o trupă din cei mai viteji războinici, pentru ca serviciu divin în amintirea unui atât de renumit şeic să poată fi îndeplinit cu tot respectul şi toată cinstea cuvenite. Voiam să pornim astăzi la ora rugăciunii de după-amiază, cu douăzeci de oameni. De aceea, am serbat ieri seară, până noaptea târziu, despărţirea. Paznicii au fost cam obosiţi, din această pricină. Doar profitând de acest lucru au reuşit cei din seminţia Abu-Ferhan să ne fure cei doi cai, cei mai buni pe care îi avem. Acum aţi sosit voi. Ospitalitatea ne obligă să rămânem cu voi, totuşi am vrea să ajungem la mormântul şeicului în ziua morţii lui. Te rugăm să ne dai un sfat: care dintre aceste două îndatoriri trebuie s-o îndeplinim?

— Prima, pe care v-aţi propus-o înaintea sosirii noastre aici, am răspuns scurt şi hotărât.

— Adică vrei să spui că ar trebui să urcăm în munţi? Asta înseamnă că vom fi nevoiţi să vă lăsăm singuri. Nu vor rămâne aici decât oamenii de rând care nu prea au ce vă oferi.

— Te înşeli. Vom fi împreună cu cei mai buni oameni din

seminţia voastră, adică voi.

— Cu noi? Cum aşa?

— Mă mai şi întrebi? N-a fost Mohammed Emin prietenul şi fratele meu? N-am luptat noi cot la cot împotriva duşmanilor haddedihnilor? N-am călătorit noi împreună săptămâni în şir şi am împărţit bucurii şi tristeţi, pericole şi lipsuri? N-am fost şi eu rănit în aceeaşi zi în care el a fost chemat în faţa lui Allah? Nu l-am înmormântat noi împreună şi n-am rostit capitolul din *Coran* referitor la înviere, lângă mormântul lui? Şi atunci, nu-i de datoria mea să merg cu voi să-mi vizitez vechiul prieten, care mi-a fost atât de credincios?

— Effendi, chiar vrei să mergi cu noi? strigă Amad Al-Ghandur.

— Nu sunteţi de acord cu acest lucru?

— Allah, ce întrebare! Noi nu îndrăzneam să te rugăm să ne însoţeşti. Acum, putem fi siguri că vom învinge toate pericolele.

— Ce drum vreţi să alegeţi?

— Am vrea să ne sfătuieşti tu. De fapt, nu voiam să alegem drumul cel mai scurt. Luptătorii mei doreau să parcurgă călare teritoriile pe unde a mers Mohammed Emin înainte de a muri. Consideră că îi sunt datori acest lucru. De aceea, voiam să trecem munţii Zagros, mai întâi prin pădurea Tschinar, unde ne-am întâlnit odinioară cu pădurarul Mirlarn.

— Sunt de acord, căci şi eu vreau să revăd regiunea prin care am trecut atunci. Dar, cum stau lucrurile cu kurzii bebbeh? Erau duşmanii noştri. Te-ai răzbunat pe ei pentru moartea tatălui tău. De aceea, orice haddedihn care a căzut în mâinile lor a fost ucis. Va trebui să ne ferim de ei.

— Da, asta o să şi facem. Dar gândeşte-te că-i putem evita uşor în această perioadă a anului dar de celelalte seminţii de kurzi, peste ale căror teritorii vom trece, nu avem de ce să ne temem. În plus, vom fi douăzeci de bărbaţi viteji şi, pentru că te afli cu noi împreună cu armele tale, putem să

înfruntăm şi o sută de inamici.

Apoi se ridică micuţul meu Hagi Halef Omar, încercă să-şi netezească cele treizeci de fire ale mustăţii sale subţiri, îşi drese glasul, aşa cum făcea întotdeauna când se pregătea să-şi ţină renumitele cuvântări, şi spuse:

— Ascultaţi, voi bărbaţi, voi vitejilor, voi invincibililor, vreau să vă vorbesc! Era în a douăsprezecea zi a lunii hasiran, atunci când Mohammed Emin, marele şeic al haddedihnilor, a căzut în luptă împotriva kurzilor bebbeh. I se dusese faima în toate ţările pământului, căci am călărit biruitori alături de el, iar bunul meu Sidi a primit o lovitură de lance şi un glonţ în coapsa dreaptă. Am hotărât să serbăm solemn această zi, vrem să mergem călare la mormântul şeicului şi să ne facem rugăciunile acolo. Nu avem intenţia să vărsăm sânge, căci moartea lui Mohammed Emin a fost deja răzbunată şi am învăţat de la Sidi al meu să mă arăt îndurător şi milostiv faţă de duşmani. Călătoria noastră trebuie să fie una a păcii şi cucerniciei. De aceea, trebuie să evităm orice întâlnire cu oamenii care nu nutresc gânduri prieteneşti faţă de noi. Kara Ben Nemsi effendi trebuie să preia conducerea. El se va îngriji să fie evitată orice lupta. Ştiu că din cauza aceasta nu mă veţi lua drept un laş

Se aşezară şi am luat eu cuvântul:

— Nici unuia dintre noi nu-i trece prin cap să-l considere laş pe Hagi Halef Omar, cel care şi-a dovedit atât de des vitejia. M-au uns la suflet cuvintele lui. Călătoria noastră trebuie să fie una paşnică. Nu pot însă pretinde marea onoare de a vă fi conducător. Fiecare dintre voi este un războinic la fel de viteaz, încercat şi prevăzător. Amad Al-Ghandur este şeicul vostru. Eu sunt doar oaspetele vostru şi mă voi supune lui cu plăcere.

Cu acest lucru haddedihnii nu fură de acord. Mă contraziseră cu toţii şi Amad Al-Ghandur hotărî:

— Effendi, auzi şi tu că nici unul dintre noi nu-i de acord

cu propunerea ta. Odinioară tu ai fost conducătorul nostru şi trebuie să fii şi acum.

— Dar eu sunt străin în această ţară. Tu o cunoşti mult mai bine decât mine.

— Nu, nu eşti un străin aici şi prin inteligenţa ta, găseşti şi drumurile prin ţinuturi pe unde n-ai mai fost. Am constatat deseori acest lucru. Aşadar, nu te mai împotrivi. Trebuie să ne conduci din nou.

Şi cu aceasta, discuţia se încheie. N-am mai spus nimic. Poate că era într-adevăr mai bine ca aceşti beduini, care se aprindeau foarte repede, să asculte de mine şi nu de inspiraţia lor de moment.

Celelalte probleme mai puţin importante au fost repede discutate. Am hotărât să pornim poimâine în zori de zi. Haddedihnii ar fi preferat să pornim la ora rugăciunii de după-amiază, căci aceea era ora când obişnuiau să pornească în călătorie toţi credincioşii musulmani. Dar, după ce le-am dovedit că nu ne puteam permite să pierdem aproape trei sferturi dintr-o zi. Îmi dădură dreptate. Trebuia să ne grăbim dacă voiam să ajungem la mormântul lui Mohammed Emin în ziua morţii sale.

Omar Ibn Sadek fusese şi el ales printre cei ce urmau să ne însoţească. Oricum nu s-ar fi dat în lături să vină şi era foarte entuziasmat că avea din nou ocazia să participe la o asemenea călătorie alături de mine.

Halef mă rugă să-i dau voie să doarmă lângă mine noaptea aceasta. I-am îngăduit cu mare plăcere, deşi ştiam că, în cazul acesta, nu mai putea fi vorba de somn. Exact aşa se şi întâmplă. Am fost nevoit să-i povestesc despre tot şi toate prin câte am trecut de când ne despărţiserăm şi el avu multe noutăţi să-mi comunice, aşa că abia în zori reuşirăm să închidem ochii. După o oră, însă, furăm deşteptaţi de zgomotul din jurul nostru: era dimineaţă şi tabăra se trezea din nou la viaţă.

La micul dejun, am fost serviţi cu cafea, destul de bună, şi cu chebab, bucăţele mici de carne prăjite deasupra focului, care aveau o aromă foarte plăcută şi un gust foarte bun. Apoi Halef mă conduse la cortul său, căci lui Hanneh, „cea mai gingaşă dintre femei şi fiice”, îi era dor să mă vadă. Ea ne pregăti un al doilea mic dejun delicios, iar hagiul fu deosebit de fericit când văzu cu câtă atenţie şi politeţe o tratai pe „frumoasa între frumoase”. După ce mâncarăm, mă întrebă:

— Sidi, l-ai văzut ieri pe Kara Ben Halef, fiul meu, şezând pe calul lui. Cum călăreşte?

— Excelent, am răspuns, uitându-mă întrebător la el, căci îl cunoşteam foarte bine şi observasem deja mai de mult că avea ceva pe suflet. Răspunsul meu corespundea adevărului; nu afirmasem asta doar pentru a-i menaja lui Halef mândria de tată. N-am mai văzut până acum vreun băieţandru de vârsta lui călărind atât de bine. Îşi tratează calul ca şi un adult.

Ochii lui Halef şi ai lui Hanneh străluceau de încântare.

— Cât de mândru mă faci să mă simt prin cuvintele tale, Sidi! strigă hagiul, entuziasmat. Eu însumi i-am fost instructor. De aceea mă bucură de zece ori mai mult cuvintele rostite de gura ta. Acum, însă, trebuie să-l vezi şi cum trage. Vrei să ai bunătatea să mergi cu mine afară?

— Mă conduse până în faţa taberei, unde Kara Ben Hagi Halef ne aştepta deja. Era înarmat cu o armă cu două ţevi, două pistoale şi un revolver. Un par era înfipt în pământ. Halef mi-l arătă şi spuse:

— Sidi, cât de des, aflându-te în pericol, ai tras într-un asemenea par, pentru a le arăta duşmanilor că gloanţele tale sunt infailibile şi că ar fi pierduţi dacă ar îndrăzni să te atace. Am exersat şi eu, mai târziu, şi apoi l-am învăţat şi pe fiul meu. Acum o să-ţi arate ce ştie. Îi permiţi?

N-am avut nimic de obiectat. Băiatul a tras de la distanţa maximă de bătaie a armelor sale şi a nimerit de fiecare dată.

Gloanţele se aflau înfipte în par la distanţa de câte un ţol unul de altul.

— Ei, Sidi, îţi este de ajuns proba asta? mă întrebă tatăl lui.

— Pe deplin, am răspuns. Va fi un luptător la fel de bun ca tatăl său. Sunt mândru că îmi poartă numele, Kara.

— O să fie un erou ca tine. Te rog să mă însoţeşti din nou în cort. Hanneh, cea mai bună soţie şi mamă, şi eu vrem să-ţi adresăm o rugăminte.

Am bănuit cam ce rugăminte voiau să-mi facă şi, într-adevăr, nu m-am înşelat, căci, după ce am intrat din nou în cort şi ne-am aşezat, micuţul a spus:

— Aş vrea ca în prima încercare prin care va trece fiul meu să nu fie călăuzit de oricine, ci să fii tu îndrumătorul lui. Oare va trebui să aştept până te vei mai reîntoarce pe aceste meleaguri? Putem noi şti oare dacă Allah ne va mai acorda şansa de a ne bucura de prezenţa ta? Acum eşti aici şi ai să ne conduci la mormântul şeicului. N-ar fi mai bine să mă folosesc de această ocazie? Îngăduie-mi să-l iau cu noi, Sidi. Recunoştinţa mea va fi nemărginită.

— Este mult prea tânăr, Halef, am obiectat.

— Dar ce, tinereţea sau bătrâneţea se socoteşte în cifre? Există tineri care se comportă ca nişte oameni maturi, dar există şi bătrâni care n-au mai multă minte decât un copil fără experienţă.

— Asta aşa e. Mi-am dat seama că fiul tău, Kara Ben Halef, este destul de matur faţă de vârsta pe care o are. Dar trupul lui nu este suficient de rezistent pentru a putea suporta o călătorie călare atât de rapidă, la o distanţă atât de mare şi atât de istovitoare, ca cea pe care ne-am propus-o.

— Să nu spui aşa ceva, Sidi! Este călit precum un om matur. Anul acesta, l-am luat cu mine la Basra. Drumul a fost mai lung decât călătoria pe care o vom întreprinde noi acum şi, când ne-am reîntors, a fost la fel de vioi şi proaspăt ca şi

atunci când am pornit la drum. Cred că este în stare să reziste mai bine decât un războinic în vârstă de treizeci sau patruzeci, de ani. M-ar durea foarte tare dacă n-ai vrea să-mi îndeplineşti această dorinţă.

— Nici nu poate fi vorba de aşa ceva. Tu eşti tatăl lui şi doar tu hotărăşti ce anume trebuie sau nu trebuie să facă fiul tău. Numai de tine depinde dacă vrei sau nu să-l iei cu noi.

— Asta o spui tu, Sidi. Dar haddedihnii vor gândi altfel. Cred că se vor împotrivi să luăm după noi un băieţel.

— Nici n-aş putea să le iau în nume de rău acest lucru, deşi ei consideră această călătorie mult mai uşoară decât o consider eu.

— Mai uşoară? Vasăzică tu consideri că ar fi mai grea?

— Nu doar mai grea, ci şi periculoasă.

— Periculoasă? De ce?

— Nu exclud posibilitatea de a avea o confruntare cu bebbehii.

— Dar putem evita teritoriul pe care se află aceştia acum!

— Nu, probabil că nu vom putea să-l evităm. E posibil ca ei să se afle tocmai acolo unde vrem noi să mergem.

— Nu cumva la mormântul lui Mohammed Emin?

— Ba da.

— Dar ce să caute ei acolo?

— Mai există un mormânt acolo pe care, probabil, vor vrea şi ei să-l viziteze în aceeaşi zi. Gândeşte-te la şeicul lor Gasal Gaboya!

— Cel pe care l-am împuşcat eu?

— Da. A murit în aceeaşi zi cu Mohammed Emin. Acum înţelegi ce vreau să spun?

— Allah, la asta nu mai m-am gândit! Mi-a ieşit cu totul din minte. Dar, după câte îmi aduc aminte, nu există nici un mormânt acolo la care aceştia s-ar putea ruga, căci noi i-am aruncat în apă pe toţi morţii lor, inclusiv leşul şeicului.

— Lucru pe care nu l-aş fi îngăduit, dacă eram în

deplinătatea puterilor, dar ştii că eram ameţit din cauza rănilor, am continuat. Morţilor trebuie să li se acorde cinstea cuvenită. Acest lucru nu s-a petrecut atunci şi tocmai de aceea dispoziţia bebbehilor va fi de două ori mai ostilă. La asta se mai adaugă şi faptul că Amad Al-Ghandur s-a răzbunat pe ei pentru moartea tatălui lui.

— Vrei să spui că vor veni pe apă ca să se roage?

— Cred că acest lucru este posibil, nimic mai mult. Dar dacă vor veni, nu trebuie neapărat s-o facă pe apă. Sunt convins de lucrul acesta. În orice caz, atunci s-au reîntors ca să vadă ce s-a întâmplat cu războinicii lor căzuţi în luptă. Au scos leşurile din apă şi le-au îngropat. S-ar putea, deci, să existe un loc, unde să se adune pentru a spune rugăciuni. Haddedihnii noştri sunt prea mărginiţi ca să se gândească la acest lucru. Prin urmare, am destule motive să consider această călătorie ca fiind periculoasă. Se poate ajunge foarte uşor la o ciocnire cu bebbehii. Dacă vrei să-l iei pe fiul tău cu noi, acum ştii ce pericole ne pândesc.

— Sidi, ăsta nu-i totuşi un motiv ca să-l las acasă! Crezi că el se va teme de un pericol pe care tatăl său îl înfruntă cu sânge rece? Cu atât mai mult va dori acum să mă însoţească. Crezi că el este mai bun decât mine? Oare atât de puţin valorez eu, încât să mă las împuşcat, în vreme ce fiul meu şade aici cu babele ca să-i îngrijească trupul nobil şi să-i ungă pielea gingaşă cu alifii parfumate? Cum ar putea să iasă un erou din el, dacă ar refuza chiar de acum să-şi arate curajul şi să-şi dovedească vitejia? Oare ar trebui să-mi cumpăr un obiect, care în Occident se numeşte vitrină şi să-l pun pe fiul meu în ea, ca să nu-l atingă vreun fir de praf şi să-şi poată admira laşitatea prin ochiurile de sticlă?

Micuţul hagi se enervase de-a binelea. Continuă să vorbească şi aduse toate argumentele posibile pentru a mă convinge că era neapărat necesar să-l lăsăm pe băiat să participe la această expediţie. M-a bucurat foarte mult

ardoarea de care dădea dovadă micuţul de a-i oferi fiului său ocazia de a-şi pune la încercare puterile şi chiar de la primele cuvinte ale lui Halef fusesem hotărât să nu-i refuz această rugăminte. Tocmai de aceea, am mai ridicat o ultimă obiecţie:

— Motivele tale le-am înţeles perfect. Dar ce are Hanneh de zis cu privire la această problemă? Are şi ea dreptul să-şi exprime opinia.

— Da, fireşte că are şi o să-ţi spună îndată ce gândeşte. Hanneh, tu cea mai iubită dintre iubite, explică-i lui sidi al nostru care este dorinţa şi voinţa ta!

Aceasta şezuse până acum lângă noi, fără să scoată nici un cuvânt, dar urmărise discuţia cu foarte mare atenţie. Acum, spuse hotărâtă:

— Sidi, tu să hotărăşti ce consideri că este corect. Mă voi supune voinţei tale, căci femeia trebuie să dea ascultare sfatului bărbaţilor. Dar, pentru că mi-ai poruncit să-ţi spun care este şi părerea mea, o s-o auzi. Ştii cât de mult îl iubesc pe Hagi Halef Omar, domnul şi stăpânul meu. Şi, totuşi, l-am lăsat să plece cu tine, deşi ştiam ce pericole vă aşteaptă. Mi-am făcut griji şi m-am rugat pentru el. Dar, am fost mândră că te-a însoţit la drum şi a putut să-ţi dovedească astfel ce inimă credincioasă şi vitează are. Din ferice, a scăpat din toate pericolele şi s-a întors la mine ca un bărbat care a trecut prin mult mai multe decât oricare dintre războinicii din acest ţinut. Acum îşi are locul lui în sfatul bătrânilor şi părerile sale sunt luate în seamă. Lucrul acesta îmi umple inima de desfătare, căci am un soţ cu care nici un altul nu se poate compara, Noi cei din seminţia ateibeh eram dispreţuiţi, atunci când ne-ai cunoscut tu. Acum lucrurile stau altfel. La aceasta au contribuit şi faptele stăpânului meu. Sunt mândră de el şi aş vrea să fiu tot atât de mândră şi de fiul meu. Ştiu că numai tu poţi să-l conduci spre faimă atât de repede, ca pe tatăl lui, al cărui nume, datorită ţie, se află acum pe buzele tuturor. Ştiu că lângă tine va fi tot atât de în siguranţă ca şi cum ar

sta aici, în acest cort. Poţi să fii pentru el un exemplu, un ideal pentru întreaga viaţă. De aceea, îmi exprim aceeaşi dorinţă ca şi Hagi Halef Omar. Îndeplineşte-ne rugămintea, ia-l cu voi în această călătorie! Se va hrăni din aceste amintiri, aşa cum bei dintr-o fântână care dă neîncetat apă!

— Am ştiut că ai să vorbeşti aşa! strigă entuziasmat Halef. Eşti cea mai înţelegătoare dintre înţelegătoare, nevasta viteazului şi mama viitorului erou! Ai auzit, sidi? Şi ea vrea ca fiul meu, Kara Ben Hagi Halef, să ne însoţească. Acum, trebuie să fii de acord.

— Bine, n-o să mă mai împotrivesc. Va merge cu noi.

— Chiar dacă ceilalţi vor fi împotrivă?

— Chiar şi atunci, căci sper ca haddedihnii să ţină cont de cuvântul meu.

— Vor ţine precis, sidi. Poţi să le ceri orice vrei tu. O vor face, dacă este într-adevăr posibil.

Strălucea de încântare şi Hanneh se bucura şi ea că îmi dădusem consimţământul. Halef plecă să-i comunice fiului lui rezultatul discuţiei noastre.

Ceea ce mă aşteptasem să se întâmple, se întâmplă mai târziu. Când haddedihnii aflară că hagiul voia să-şi ia şi fiul cu el în călătorie, fură cu toţii împotrivă. N-am mai lungit discuţia, le-am spus doar că aceasta era şi dorinţa mea, să-l am lângă mine pe tânărul care-mi purta numele. Atunci, n-au mai avut nimic de obiectat.

A doua zi dimineaţă am pornit la drum. Fără mine, Lindsay şi băieţel, erau în total douăzeci de călăreţi, cu toţii bine înarmaţi. Mai mulţi cai de povară cărau proviziile de mâncare pe care le luarăm cu noi, pentru a nu ne pierde vremea pe drum cu vânătoarea. Amad Al-Ghandur călărea pe iapa bălană, eu pe Rih, iar băiatul pe „fiul” armăsarului meu. Omar Ibn Sadek era călare pe calul lui pag; Halef primise cel mai bun cal, după cei de mai sus, ai seminţiei, iar ceilalţi aveau şi ei cai foarte buni, aşa că, în ceea ce priveşte iuţeala cu care

aveam să mergem, nu trebuia să ne facem griji.

Am călărit mai întâi spre munţii Zagros, la care am ajuns după o săptămână, fără nici o problemă. Am găsit pădurea Tschinar, la marginea căreia ne aşezasem odinioară tabăra, atunci când ne întâlniserăm cu turcmenii din seminţia bejat şi am rămas acolo peste noapte. Întrucât hotărâsem să urmăm acelaşi drum ca odinioară, a doua zi am pornit spre pârâul din apropierea acelei cotituri unde fuseserăm atacaţi de kurzii bebbeh, conduşi de şeicul lor, Gasal Gaboya. Aici am înnoptat din nou, ne-am reîmprospătat amintirile şi am discutat din nou despre toate prin câte trecuserăm atunci.

Spre seară, a doua zi, am ajuns la coliba cea mică, unde îl găsiserăm pe Allo, cărbunarul, cel puternic ca un urs. Era nelocuită şi nu mai rămăsese decât o ruină din ea. A doua zi, pe la prânz, am ajuns la fluviul Berozieh, în ale cărui ape ne-am scăldat ca şi atunci. O zi întreagă am călărit peste înălţimea Banna, pe cărarea ce ducea spre sud. Douăzeci şi patru de ore mai târziu, am ajuns în valea îngustă cu brazde de fâneţe în mijloc, unde ne atacaseră pentru a doua oară bebbehii, şi în întortocheata vale laterală, unde înnoptaserăm împreună cu fratele lui Gasal Gaboya. În sfârşit, ajunserăm şi în locul de tabără unde cei doi haddedihni se împotriviseră poruncilor mele. Acolo Amad Al-Ghandur se opri şi spuse:

— Effendi, poate tatăl meu ar mai fi trăit şi astăzi dacă am fi ţinut cont de poruncile tale şi l-am fi eliberat mai târziu pe Gasal Gaboya. La vremea aceea, am acţionat greşit.

Am preferat să nu răspund, căci răspunsul meu ar fi fost un reproş care acum nu-şi mai avea rostul, căci nu mai putea schimba nimic.

Până în acel moment, nu se întâmplase nimic deosebit pe drum. Călărisem în faţă, mai mult cu Halef şi cu fiul lui, pentru a cerceta ţinutul. Evitaserăm nu numai orice întâlnire periculoasă, ci şi orice contact cu oameni la care ne-am fi putut interesa despre babbehi.

Pe parcursul drumului, Halef îi arătase fiului lui fiecare loc de care îşi mai putea aminti şi îi povestise — probabil a o suta oară — ce anume se întâmplase acolo în urmă cu ani. Fireşte, relata în maniera sa obişnuită, folosind o limbă bogată în imagini, care îmi plăcea atât de mult. Conform descrierilor lui, el însuşi era cel puţin pe jumătate cât un erou din basme, dar eu eram ceva mai mult decât unul întreg.

Am început să-l instruiesc pe micuţul Kara Ben Hagi Halef chiar din prima zi a călătoriei noastre. Mai tot timpul mergea alături de mine şi se dovedi a fi un elev bun. L-am învăţat să acorde atenţie „vocilor” ţinuturilor sălbatice şi ale deşertului şi i-am explicat după ce reguli trebuia „cititӑ” orice urmă pe care am întâlnit-o în cale. M-am convins, încă după prima săptămână, că va deveni unul dintre cei mai destoinici beduini. L-am îndrăgit şi mi-am dat seama că şi el se ataşase de mine. Se înţelegea bine şi cu Omar Ibn Sadek şi nu-l numea decât *amm*, ceea ce înseamnă unchi din partea tatălui.

Următoarea oprire am făcut-o la casa lui Mahmud Mansur, şeicul kurzilor dschiaf. Dschibrail Mamrasch, majordomul şeicului, ne recunoscu îndată. El şi soţia lui ne invitară înăuntru, să facem un popas şi să ne odihnim. Primirăm cu plăcere propunerea, căci aici aveam, în sfârşit, ocazia să ne interesăm care era situaţia şi la ce ne-am fi putut aştepta.

Când trăsesem prima oară în gazdă la Mamrasch, aflaserăm că nu se găseau prea mulţi kurzi dschiaf prin apropiere. Pe vremea aceea, se fereau de seminţia războinică bilba. De atunci şi până astăzi, nu prea se schimbase nimic.

— Şi bebbehii? l-am întrebat. Unde îşi au acum locurile de păşunat?

— În ţinutul Sulaimaniya, răspunse acesta.

— Aşadar, destul de departe de aici. În ultima vreme, au fost cumva văzuţi, pe aici prin ţinut, bebbehi?

— Aici, la mine, nu. Dar, la o distanţă de o zi de călătorie

de aici, îşi face apariţia, în fiecare an, o trupă de-a lor. Cred că asta se întâmplă întotdeauna în acest anotimp.

— Anul trecut câţi oameni au fost?

— Zece sau doisprezece.

— Şi ce fac acolo?

— Se pare că celebrează ziua morţilor.

— Există morminte acolo?

— Da, mai multe. Acestea se află la malul râului Dayala. Movilele sunt din pământ. Sus, însă, pe înălţimile de stâncă, se mai află un mormânt singuratic, care a fost ridicat din pietre.

— Cunoşti acel mormânt?

— Da. Am fost o dată acolo.

— Este bine întreţinut?

— Foarte bine. Au fost îndepărtate doar câteva pietre pentru a se putea privi în interior. Se poate vedea mortul şezând; nu-i un cadavru putrezit, ci uscat, ca o mumie. Are o barbă lungă, de culoare cenuşiu-argintie.

— Acesta-i Mohammed Emin, şeicul haddedihnilor. Cred că-ţi aminteşti că, odinioară, ţi-a fost oaspete, împreună cu mine. Războinicul acesta de aici este Amad Al-Ghandur, fiul şi urmaşul lui. Am pornit încoace ca să-i arătăm „cinstirea cuvenită celor morţi”. Mormântul lui este cunoscut aici, în ţinut?

— Da. Mulţi credincioşi merg în pelerinaj acolo sus, pe acea înălţime. Am auzit povestindu-se că cel mort s-ar fi luptat cu kurzii bebbehi şi ar fi omorât atât de mulţi dintre ei câte morminte se află jos, la malul râului. Apoi, însă, ar fi fost copleşit de superioritatea bebbehilor.

— Cam aşa s-au întâmplat lucrurile. Ceea ce mă miră, însă, este faptul că, venind anual în vizită aici, kurzii nu au distrus acest mormânt şi pe cel aflat acolo.

— Dar ce-ţi închipui, effendi! Sunt într-adevăr hoţi şi tâlhari, dar şi musulmani credincioşi. Nici un credincios nu se

atinge de vreun mormânt, să-i facă ceva rău, chiar dacă este mormântul celui mai mare duşman al său. Profetul a interzis acest lucru cu desăvârşire. Stă scris şi în *Coran*.

— Nu acolo stă scris şi nu Mahommed a interzis acest lucru, ci Samachschari, cel care a interpretat *Coranul*, a spus că profanatorului de morminte nu i se va îngădui să iasă din mormântul său, la sfârşitul lumii şi, deci, nu va ajunge nici în ceruri.

— Ai fost de faţă când a fost ucis, Mohammed Emin, effendi?

— Da.

— Aş putea să aflu şi eu cum s-au petrecut lucrurile? Aş vrea să ştiu, pentru că a fost, totuşi, oaspetele meu.

Halef nu lăsă, nici de data aceasta, să-i scape ocazia de a-şi dovedi arta de povestitor. Luă îndată cuvântul, pentru a povesti ce anume se întâmplase în ziua în care murise Mohammed Emin.

Dschibrail Mamrasch şi soţia lui făcură tot ceea ce le stătea în putinţă, pentru a ne simţi cât mai bine la ei. Ei primiră daruri bogate, a doua zi dimineaţă când ne luarăm rămas bun, şi pornirăm din nou la drum.

Pe la prânz, ajunseserăm la vestitul drum Schamian, cel care uneşte Sulaimaniya cu Kermanschah. A doua zi dimineaţa sosirăm în apropiere de Diyala, pe malul căruia căzuse odinioară ucis Mohammed Emin. Întrucât bănuiala mea că bebbehii veneau să viziteze mormintele celor din seminţia lor se adeverise, trebuia să fim acum cât se poate de prudenţi. Puteau să se afle deja aici, căci mâine era acea zi din an când avusese loc nefericita luptă.

Întrucât nu voiam să-l expun nici unui risc pe fiul lui Halef, am călărit singur în fruntea trupei. Ceilalţi trebuiau să mă urmeze unul câte unul şi păstrând anumite intervale între ei. Oricât de mult mi-am încordat privirile, n-am putut să descopăr nici o urmă lăsată de vreo fiinţă omenească. Am

ajuns, fără nici o problemă, în locul unde, odinioară, făcusem popasul de prânz. Pe una din laturile locului nostru de popas se afla râul, pe cealaltă se afla colina acoperită cu arţari, corni, platani şi castani, iar în faţa noastră se întindea acea spinare de stâncă a cărei coroană râpoasă semăna cu ruinele unei vechi cetăţi feudale.

Tovarăşii mei de drum voiau să călărească îndată până la locul unde avusese loc bătălia. Nu le-am îngăduit, căci voiam mai întâi să merg în recunoaştere.

Fură nevoiţi să rămână pe loc. Am descălecat şi m-am furişat singur mai departe. Nici pe câmpul de luptă nu se vedea nici cea mai mică urmă. Dar înălţimea ierbii din aceste locuri îmi dădu de gândit. De aceea, când m-am întors la însoţitorii mei, le-am spus:

— Consider că ar fi mai bine să nu vizităm locul unde s-a dat bătălia. Iarba creşte acolo atât de înaltă şi de deasă, încât va avea nevoie de vreo două-trei zile să-si revină dacă intrăm acolo şi o culcăm la pământ, sub copitele cailor. Acolo este absolut imposibil să ne ştergem urmele.

— Te gândeşti la kurzii bebbehi? întrebă Amad Al-Ghandur. Nu ne e teamă de ei.

— Nu? Nu ne-au produs ei atunci pierderi grele?

— Pe vremea acea, erau aproape patruzeci de oameni. De data aceasta nu vor fi decât vreo zece-doisprezece.

— De unde ştii tu că şi anul acesta vor veni tot atât de puţini? Nu crezi că ar fi posibil ca, de data aste, trupa lor să fie mai numeroasă?

— Nu face nimic, căci acum suntem pregătiţi, nu ca pe vremuri.

— Dar am hotărât să evităm orice luptă!

— Da, am hotărât. Însă nu este necesar să ne temem de câinii ăştia. Eşti prea temător, effendi. Nici măcar nu ştim sigur dacă vor veni sau nu. Doar n-am venit călare până aici ca să nu îndrăznim să mergem până la locul cel mai

important! Trebuie să văd locul unde a fost vărsat sângele tatălui meu. Şi dacă s-ar afla o mie de kurzi acolo, tot m-aş duce. Înainte!

Până acum, fusese foarte liniştit. Acum, apropierea locului bătăliei îşi făcea efectul asupra lui. Amintirea îngrozitoare îl irita. Îşi îndemnă calul înainte şi ceilalţi îl urmară. Nu puteam să rămân singur pe loc, dar am strigat spre el:

— Voi v-aţi făcut vinovaţi, odinioară, de moartea tatălui tău. Dacă o să fiţi şi de data asta la fel de imprudenţi, vă rog nu mă socotiţi pe mine răspunzător de urmările nechibzuinţei voastre.

— Nu-ţi face griji! strigă Amad Al-Ghandur. N-o să se întâmple nimic. Şi chiar dacă se va întâmpla ceva, n-o să te socotim pe tine vinovat.

Am călărit pe marginea păşunii, de-a lungul râului, am ocolit cotitura pe care o făcea şirul de munţi şi am ajuns la locul faptei. În dreapta noastră se afla stânca unde-i zărisem pe luptătorii persani. În faţa noastră, se afla locul unde Amad Al-Ghandur se apărase de duşmani cu patul puştii, tatăl său zăcând mort la picioarele lui. În partea stângă, Gasal Gaboya fusese împuşcat de Halef şi, alături de locul acela, mă prăbuşisem eu cu calul meu. Aproape de apă, văzurăm mormintele kurzilor.

Amad Al-Ghandur descălecă şi îngenunche pe pământul care băuse sângele tatălui său. Arabii îi urmară exemplul. Se rugau. După ce se ridicară din nou, şeicul le povesti, chiar la locul faptei, cum decursese lupta. Lindsay se folosi de această ocazie, pentru a face şi el o remarcă:

— A fost o zi îngrozitor de proastă atunci. Mi-am pierdut două degete, adică douăzeci la sută, căci n-aveam decât zece. Nu-i ceva cam mult, *sir?*

— Da, se poate spune că-i cam mult, am confirmat. Dar asta n-a fost tot. N-aţi căpătat şi o rană foarte aproape de locul unde vă este găzduită inteligenţa?

— *Yes*. Mi-am pierdut o parte din păr şi o bucată de os, chiar acolo unde obişnuieşte să se păstreze în cap puţină raţiune.

— Să sperăm că nu s-a dus atunci pe apa sâmbetei şi o bucăţică din mintea dumneavoastră!

— Cred că nu, *sir,* deşi eu aş putea suporta o asemenea pierdere mult mai uşor decât dumneavoastră. Doar am atât de multă de prisos, ceea ce dumneavoastră vă lipseşte. *Well!*

Plecă, râzând, de lângă mine.

Mă mirasem destul de tare în sinea mea că Halef lăsase să-i scape ocazia de a le povesti el haddedihnilor desfăşurarea luptei. Şedea, cu fiul lui, la mormintele kurzilor şi îşi mişca buzele, rostind rugăciuni.

— Te rogi? l-am întrebat, făcând pe miratul. La mormintele duşmanilor voştri?

— Morţii nu mai sunt duşmanii noştri, Sidi. Hristos nu ştie ce sunt aceia duşmani, el nu urăşte nici un om, ci îi iubeşte pe toţi. Tu însuţi m-ai învăţat asta.

— Ce rugăciune ai rostit? Fatiha?

— Nu. Cel ce rosteşte Fatiha este musulman. Fiul meu şi cu mine am rostit Tatăl Nostru, rugăciune pe care am învăţat-o de la tine. Hanneh, perlă între femei şi mamă, o rosteşte şi ea împreună cu noi. Te miri de lucrul acesta?

— Nu, pentru că ştiu că vorba Domnului este un mic grăunte de sământă. Dacă este pusă în pământ, va creşte un copac puternic, care va rodi mereu noi fructe şi seminţe. Tu ai primit de la mine o asemenea sământă; ea se dezvoltă în tine şi va rodi fructe. Continuă să împrăştii sământa, Halef! Vei face mulţi oameni fericiţi.

— O, ştiu asta, Sidi; eu însumi sunt atât de fericit, îţi mai aduci aminte cât m-am străduit să te convertesc la islam? Am rostit atunci o cuvântare care s-a potrivit ca nuca-n perete. Tu ai zâmbit şi, chiar şi atunci când m-am înfuriat, ai rămas la fel de bun şi de prietenos. Dar, un singur cuvânt de-al tău a avut

un efect mai puternic decât toată cuvântarea mea cea lungă. Islamul este scaiul care creşte doar pe pământ arid, creştinismul, însă, este palmierul care creşte înalt, spre ceruri, şi care rodeşte multe fructe. Ţie trebuie să-ţi mulţumesc pentru faptul că ştiu acest lucru.

Am pornit apoi, ducându-ne caii de frâu, spre locul unde, după luptă, ne odihniserăm împreună cu persanii. Mă gândeam la „casa" pe care Halef şi cu mine o aprovizionaserăm cu toate bunătăţile posibile şi mi se păru aşa, dintr-o dată, că parcă adia din nou în jurul meu acea aromă dulce, orientală, ca odinioară. Ce sfârşit înfiorător avuseseră apoi acei oameni buni acolo jos, pe drumul caravanei morţii!

Am urcat apoi pe stânci. Se mai aflau încă acolo resturile colibei kurdului Soran. Acesta nu se mai întorsese la colibă, căci fusese însoţitorul lui Amad Al-Ghandur şi se temuse de răzbunarea bebbehilor. Nu departe de acolo, pe platoul de stâncă se ridica monumentul funerar al şeicului. Era exact aşa cum îmi spusese odinioară fiul lui: „Soarele salută locul acesta dimineaţa, când răsare, şi seara, când apune". Se menţinea încă într-o stare bună. Numai de pe latura de vest–sud-vest fuseseră îndepărtate mai multe pietre, aşa cum ne spusese Mamrasch. Amad Al-Ghandur se apropie de acel loc şi privi în interiorul mormântului. Apoi se trase iute înapoi şi strigă:

— Maschallah, tatăl meu! Să nu-l fi părăsit încă sufletul?

După ce am privit şi eu apoi prin-acea deschizătură, am înţeles perfect acea exclamaţie de uimire. Şeicul şedea acolo exact aşa cum îl aşezaserăm atunci, cu barba lungă atârnându-i pe piept. Chipul parcă i se topise, dar era încă uşor de recunoscut. Ce condiţii contribuiseră la conservarea cadavrului în această stare nu ştiu. Dar această privelişte avu un efect de nedescris. Luni în şir, n-am putut să mi-o scot din minte.

Haddedihnii veniră unul câte unul să privească rămăşiţele pământeşti ale fostului lor conducător. După ce ultimul dintre ei se retrase de lângă mormânt, Amad Al-Ghandur băgă mâna în buzunar, scoase de acolo o pietricică şi spuse:

— Kara Ben Nemsi effendi şi Hagi Halef Omar, voi aţi fost de faţă atunci când a fost îngropat în acest mormânt tatăl meu, Mohammed Emin, şeicul haddedihnilor. Aţi văzut că am rupt, cu pumnalul, din mormânt, piatra aceasta şi am luat-o cu mine şi cred că aţi ştiut ce însemna acest lucru. Acum, am adus-o înapoi şi i-o dau mortului. Criminalii au fost ucişi: Moartea tatălui meu a fost răzbunată. Sufletele lor să ardă în focul iadului. Sufletul lui, însă, să se plimbe pe sub palmierii din cel de-al şaptelea cer şi să bea apă din izvorul paradisului, pe vecie!

Asta era vendeta: ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, sânge pentru sânge! Mă trecură fiorii. Ce mai puteam să spun acum? Nici o vorbă nu-şi mai avea rostul. L-am privit pe Halef şi mi-am dat seama că nici lui nu-i căzuse bine să asculte aceste gânduri de răzbunare rostite cu voce tare.

Întrucât solemnitatea propriu-zisă avea să aibă loc abia mâine, în ziua morţii, astăzi puteam să ne odihnim şi trebuia mai întâi să căutăm un loc potrivit unde să ne stabilim tabăra. Am vrut să merg să caut acel loc în vale, dar Amad Al-Ghandur mi-a spus:

— Effendi, nu-i nevoie să mergi nicăieri. Nu vreau să plec în altă parte, vreau să rămân aici, lângă mormântul tatălui meu.

— Dar gândeşte-te că acest loc nu prezintă siguranţă şi gândeşte-te şi la kurzii bebbehi, care ar putea veni.

— N-o să mă gândesc la ei, ci la mort. Am venit aici pentru el şi n-am să părăsesc monumentul funerar decât atunci când vom porni pe drumul de întoarcere.

— Cred că este o imprudenţă. Pe acest teren descoperit, suntem complet expuşi şi nu ne vom putea apăra de bebbehi.

— Da, dacă într-adevăr vor veni! Şi chiar şi în acest caz, nu cred că va fi chiar aşa de rău. Ni s-a spus doar că obişnuiesc să vină în număr mic. De ce ne-am teme?

— Ţi-am mai spus doar că n-avem de unde şti că vor veni şi anul acesta tot atât de puţini. Nu cred că trebuie să ne expunem vreunui risc. Gândeşte-te puţin la situaţia în care ne aflăm! La sud, la vest şi la nord, pereţii de stâncă sunt atât de abrupţi, încât în acele direcţii n-avem cum scăpa. Am putea, cel mult, să ne căţărăm. Cu caii, însă, coborârea este imposibilă.

— Dar nici nu vrem să scăpăm, mă întrerupse acesta.

— Lasă-mă să vorbesc. Ai să-ţi dai seama îndată că putem ajunge în situaţia de a fi nevoiţi să căutăm o cale de scăpare.

— Să fugim? Din faţa acestor câini? Niciodată! strigă şeicul.

— Niciodată! repetară în cor haddedihnii lui.

— Lasă-l pe Sidi al meu să vorbească! îl avertiză Halef. E mai deştept decât noi toţi la un loc şi am avut deseori ocazia să constat că am regretat mai târziu, dacă nu l-am ascultat!

I-am aruncat micuţului o privire recunoscătoare şi am continuat:

— Pentru a urca şi a coborî nu ne rămâne decât latura de est a muntelui. Acolo, într-un loc pe care-l cunoaşteţi, pentru că am trecut pe lângă el, stâncile sunt atât de apropiate una de alta, încât n-au loc decât doi călăreţi unul lângă altul. Este o poartă care ar putea deveni periculoasă pentru noi!

— Cum aşa? întrebă şeicul.

— Dacă o ocupă kurzii, nu mai putem pleca de aici.

— Dar dacă o ocupăm noi, nu mai pot ei urca! spuse acesta, cu superioritate.

— Asta sună foarte frumos, dar nu-i chiar aşa. Fie că ocupăm noi, fie că ocupă ei acea strâmtoare, şi fie că ei nu mai pot urca sau noi nu mai putem coborî, e acelaşi lucru: noi nu mai putem pleca de aici.

— Atunci, pur şi simplu, o să-i alungăm.

— Da, dar astfel am ajunge exact la lupta pe care vrem s-o evităm.

— Ei bine, atunci o să rămânem aici sus, până când se vor plictisi şi vor pleca.

— Nici n-o să le treacă prin cap aşa ceva. În primul rând, or să rămână pentru că vor să se răzbune şi, în al doilea rând, pe ei n-o să-i chinuie foamea aşa cum ne va chinui pe noi. Apă este destulă. Dar ce-o să mâncăm? Există vreo sălbăticiune pe aici, pe acest platou stâncos? Nu. Iar proviziile noastre s-au subţiat atât de mult, încât oricum va trebui să mă duc să vânez ceva.

— Ai zugrăvit totul în culori atât de negre pentru că ăsta-i obiceiul tău, să te gândeşti numai la nenorociri. Eu nu vad totul în negru, ca tine, căci am cu mine douăzeci de războinici viteji. Dacă vom fi atacaţi, vor apăra această înălţime ca pe o cetate. Şi, pentru ca să ne completăm proviziile, îi voi trimite acum pe toţi aceşti bărbaţi la vânătoare. Odinioară, am găsit aici destul vânat. Cred că nici acum nu-i mai puţin.

— Eu te rog să nu faci asta.

— De ce?

— Pentru că ar fi o mare imprudenţă. Trebuie să lăsăm cât mai puţine urme posibil. Dacă douăzeci de oameni vor alerga, unul după altul, în toate direcţiile, nu facem altceva decât să le atragem atenţia kurzilor asupra noastră.

— Oricum ne vor observa. Astăzi eşti, într-adevăr, tare temător.

— Aici e mai bine să fii temător, decât prea încrezător. Te rog stăruitor să nu rămânem astăzi aici! Trebuie să ne căutăm un loc de tabără, unde să nu ne poată vedea nimeni şi de unde să putem ţine sub observaţie drumul de acces spre înălţime.

— Nu pot să-ţi îndeplinesc această rugăminte. Locul meu este aici, lângă mormântul tatălui meu. Dacă nu vreţi să

rămâneţi aici sus, puteţi merge unde doriţi!

— Rămânem aici! strigară haddedihnii, în unanimitate.

— I-ai auzit? întrebă Amad Al-Ghandur. Rămân cu mine. Tu, însă, poţi să-ţi cauţi un alt loc de tabără. Halef şi fiul lui vor merge probabil cu tine.

— Sunt convins de asta, căci Halef ştie că opinia mea este întemeiată. Dar, la ce foloseşte să ne despărţim? Noi am fi în siguranţă, iar pe voi v-am lăsa aici în pericol. Am putea fi luaţi drept laşi. Ca să evităm acest lucru, o să rămânem şi noi aici. Dar, dacă se va împlini ceea ce am prezis, să nu dai vina pe noi.

Mi-am luat carabina Henry şi am vrut să plec la vânătoare.

— Încotro, *sir?* se interesă englezul.

— Să fac rost de carne.

— *Well*, merg şi eu.

— Aş prefera să rămâneţi aici.

— Din ce motiv?

— Pentru că vreau să lăsăm cât mai puţine urme posibil.

— Una în plus sau în minus nu mai contează. De ce aveţi o figură atât de întunecată? V-aţi necăjit din pricina haddedihnilor? Am văzut că v-aţi certat cu şeicul, dar n-am înţeles nimic din ce aţi vorbit.

— Sunt supărat pentru că vor să rămânem aici sus în vreme ce eu consider că ar fi mult mai sigur să coborâm în pădurea deasă.

— Din cauza kurzilor bebbeh?

— Da.

— Nu vă mai scoateţi peri albi. E tot una dacă ne întâlnim cu ei aici sus sau acolo jos.

— Nu-i chiar tot una, *sir* David. De altfel, s-a hotărât să ne ferim de ostilităţi.

— *Well*, n-am nimic împotrivă. Dar, dacă vor veni totuşi kurzii, n-o să mă supăr. Mai am de reglat o veche socoteală cu ei. Gentlemenii aceştia m-au păgubit de două degete şi de

un colţişor din craniu. În orice caz, nu sunt dintre cei care practică vendeta, dar nu sună rău, atunci când poţi spune: ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, deget pentru deget, colţ pentru colţ. Dacă ne lasă în pace, n-am să le fac nimic. Dacă, însă, vor vrea să boxeze cu mine, o să-i burduşesc de-or să le sară ochii din cap! Aşadar, pot să vin şi eu cu dumneavoastră?

— Din partea mea, puteţi. Întrucât nu vă puteţi întreţine cu beduinii, v-aţi plictisi aici.

— Cine mai merge cu noi?

— Halef.

— Şi băiatul lui?

— Probabil, căci tatăl lui nu vrea să-l lase singur.

— *Well*, are dreptate. Tânărul este un flăcău destoinic şi vrea să înveţe de la dumneavoastră. Luaţi-l liniştit cu noi.

Micuţul Kara Ben Halef se bucură foarte mult când auzi că ne poate însoţi împreună cu tatăl lui. Am coborât muntele, după ce l-am rugat din nou pe Amad Al-Ghandur să nu-i lase pe oamenii lui să plece la vânătoare. Nu prea aveam însă încredere în el, căci, de când ajunsese la mormântul tatălui lui, părea nu numai că se gândeşte doar la răzbunare, dar devenise şi foarte recalcitrant faţă de mine.

Ajunşi jos în vale, am pătruns în pădurea care acoperea şirul de munţi. Şi odinioară vânasem acolo. Îmi alesesem această direcţie, întrucât kurzii urmau să vină din cu totul alta, dacă într-adevăr aveau să-şi facă apariţia.

Am avut noroc. Halef devenise un vânător foarte bun. Lindsay era şi el foarte priceput la vânătoare iar micuţul Kara făcu o treabă atât de bună, încât n-am putut să nu-l laud de mai multe ori. După patru ore, am urcat din nou pe platoul de stâncă, având tolbele înţesate de vânat.

În tabără ardea deja focul, deasupra căruia se rumenea o friptură proaspătă.

— Aşadar, tot a plecat cineva dintre voi! i-am spus lui

Amad Al-Ghandur. Te-am rugat doar să nu faceţi asta!

— Să fi stat aici să lenevim, în vreme ce voi trudeaţi? răspunse acesta. Îi îngădui acestui băieţel să meargă la vânătoare, iar războinicilor adulţi le interzici!

— Băiatul a mers cu mine. Aşa am fost sigur că n-o să facă nici o greşeală.

— Cei patru oameni pe care i-am trimis n-au făcut nici ei nici o greşeală.

— Asta-i îndoielnic. Ar fi fost, în orice caz, mai bine dacă ar fi rămas aici.

— Nu. Din contră, a fost în avantajul nostru că au plecat, pentru că au adus un mesaj foarte important. Kurzii bobbehi nu vor veni anul acesta aici. Vezi, aşadar, că toată teama ta a fost zadarnică.

Zicând acestea, mă privi şi zâmbi oarecum cu superioritate. Mie toată treaba asta nu-mi prea mirosea a bine, de aceea am zis:

— Aici nu-i vorba de teamă. Sunt doar prevăzător, atâta tot. Şi de la cine au aflat oamenii tăi această noutate?

— De la doi kurzi soran.

— Unde s-au întâlnit cu ei?

— Jos, la râu, unde s-a dat bătălia.

— La dracu! m-am înfuriat, contrar obiceiului meu. Cine le-a permis să se ducă exact în locul acela?

— Eu! răspunse acesta şi mă privi sfidător.

— Aşa, tu! De la început am fost împotrivă să vizităm acel loc. Voi, totuşi, aţi făcut-o. Bun, ce-a fost a fost! Dar la această a doua vizită aţi fi putut renunţa măcar din respect faţă de mine.

— Nu vreau să mă cert cu tine. Dacă vrei să afli ceva, întreabă-l pe Batar. O să te informeze el.

Se răsuci să plece. Am continuat să-i vorbesc:

— N-am nici cea mai mică intenţie de a mă certa cu tine. Dar, priveşte acest mormânt în care se odihneşte tatăl tău. Ar

trebui să fie un avertisment pentru tine şi pentru voi toţi. Mohammed Emin zace îngropat aici, doar pentru că atunci n-aţi vrut să-mi ascultaţi sfaturile. M-aţi ales atunci de bună voie să vă fiu conducător. Atâta timp cât m-aţi ascultat, am depăşit cu bine toate pericolele. Eu sunt creştin şi m-am împotrivit întotdeauna să fie ucis un om, dacă nu este absolut necesar. Voi, însă, eraţi atunci însetaţi de sânge şi nici n-aţi vrut să-mi ascultaţi sfaturile bine intenţionate. Acest lucru s-a răzbunat pe voi. A trebuit să plătiţi cu sângele şeicului Mohammed Emin.

Am făcut o pauză. Nimeni n-a rostit nici un cuvânt, de aceea am continuat:

— Acum, m-aţi ales din nou să vă fiu conducător, împotriva voinţei mele, căci eu îl propusesem pe Amad Al-Ghandur. M-aţi urmat, aşa cum v-am condus, şi totul a mers bine. Acum, deodată, vă vâjâie iar în cap sângele şeicului mort. Vă întunecă minţile şi vă face să fiţi îndărătnici. Chibzuiţi bine la ceea ce faceţi! În nici un caz n-o să vă părăsesc, dar, dacă nu ţineţi cont de voinţa mea şi faceţi prostii, care ne-ar putea costa viaţa, nu mai vreau să fiu conducătorul vostru.

Amad Al-Ghandur îmi întoarse spatele şi nu spuse nimic. Batar, însă, haddedihnul la care mă trimisese şeicul, izbucni furios:

— Prostii, effendi? Dacă un altul şi nu tu ar fi rostit acest cuvânt, i-aş fi răspuns cu pumnalul! Un războinic al haddedihnilor din seminţia schammar nu face prostii!

— Te înşeli, i-am răspuns liniştit. Aş putea să vă enumăr un şir întreg de greşeli mari care au fost comise de haddedihni renumiţi. Cel care nu vrea să-şi recunoască greşeala nu va deveni niciodată mai deştept şi, dacă o mai şi susţine în continuare, e şi mai rău de el. Consider că este de datoria mea să vă spun adevărul. Dacă nu vreţi să mă ascultaţi, n-am cum să vă ajut. Acum, aş vrea să ştiu cum de

v-aţi întâlnit cu acei aşa-numiţi kurzi soran şi ce-aţi vorbit cu ei.

Amad Al-Ghandur rămăsese tot nemişcat. Oamenii lui priveau sumbru în faţă iar Batar, căruia îi adresasem ultimele cuvinte, nu răspunse. Eram absolut convins că încăpăţânarea acestor oameni va avea urmări rele. Probabil că, în absenţa mea, se vorbiseră ca, la o eventuală întâlnire cu kurzii bebbeh, să nu dea ascultare sfaturilor mele bine intenţionate de a se arăta iubitori de oameni. A trebuit să repet întrebarea pentru Batar, înainte de a catadicsi să-mi răspundă:

— Am coborât în vale, ca să căutăm păsări sălbatice pe râu. Atunci au venit cei doi kurzi soran.

— I-aţi văzut voi primii sau v-au zărit ei?

— Noi pe ei.

— Cum s-au comportat atunci când au dat de voi?

— Au rămas încremeniţi şi şi-au oprit caii. Ne-am îndreptat spre ei şi le-am făcut semne ca să înţeleagă că avem gânduri paşnice. Atunci, ne-au lăsat să ne apropiem.

— Cu ce erau înarmaţi?

— Cu puşti, cuţite şi pistoale.

— Ce fel de cai aveau?

— Foarte bune animale. Ne-au salutat prietenoşi şi ne-au întrebat cine suntem.

— Le-aţi răspuns?

— Nu imediat. Voiam mai întâi să aflăm cărei seminţii aparţineau. Am aflat că erau kurzi soran.

— V-aţi interesat unde se află locul de tabără al seminţiei lor?

— Da. Îşi pasc turmele la canalul Beledrus.

— Aşa de departe la sud de aici? Iar ei veneau din nord? încotro se duceau?

— Spre seminţia lor. Abia după ce am aflat asta, le-am spus că suntem haddedihni.

— Le-aţi mai spus şi altceva?

— Da, căci kurzii soran sunt duşmanii bebbehilor. N-a fost, deci, nevoie să fim reţinuţi. S-au bucurat când au aflat de ce-am venit aici, căci auziseră de faima lui Mobammed Emin. Au fost foarte entuziasmaţi când au aflat că, atunci, odinioară, un membru al seminţiei lor a fost călăuza lui Amad Al-Ghandur şi că l-a însoţit când a plecat să se răzbune.

— Aşadar, le-aţi povestit tot ceea ce s-a-ntâmplat odinioară aici?

— De ce nu? Voiau să ştie totul exact, de parcă făceau parte din seminţia noastră.

— Şi le-aţi spus şi cine este acum aici?

— Da. Ne-au întrebat. Le-am vorbit despre tine, despre Hagi Halef Omar, fiul lui, Kara Ben Halef, despre Amad Al-Ghandur şi despre englez, care a fost atunci rănit. S-au arătat atât de prietenoşi, încât s-au interesat până şi de renumitul tău Rih şi ne-au întrebat dacă îl călăreşti din nou.

— Şi, fireşte, voi le-aţi dat toate informaţiile cerute, nu?

— Da. S-au bucurat foarte mult auzind ce cai nobili aveam, auzind despre armăsarul lui Kara Ben Halef şi iapa lui Amad Al-Ghandur.

— Şi apoi? Spune mai departe.

— Şi apoi? Ei, apoi, au plecat.

— Încotro?

— Înapoi.

— Înapoi? Vasăzică, spre nord, de unde veniseră?

— Da.

— Credeam că se îndreptau spre sud, pentru a ajunge la seminţia lor?

— La început, da. Apoi, unul dintre ei a observat că-şi pierduse pumnalul de la cingătoare. Era o piesă veche, o moştenire de valoare la care nu putea sub nici o formă să renunţe. Au fost, deci, nevoiţi, să se reîntoarcă, pentru a căuta pumnalul.

— Dar aţi vorbit şi despre bebbehi. Ce-aţi spus despre

aceştia?

— Le-am spus că suntem pregătiţi pentru sosirea bebbehilor, căci aflaserăm că obişnuiau să vină aici în fiecare an. Atunci, soranii ne-au dezvăluit că bebbehii nu vor putea veni anul acesta.

— Şi ce motiv au invocat pentru asta?

— Bebbehii s-ar afla chiar acum în conflict cu o altă seminţie. În fiecare zi, poate avea loc o ciocnire. Vezi, deci, effendi că n-au timp să mai vină aici.

— Bun! Şi ce-aţi mai vorbit cu ei?

— Altceva nimic. Ti-am spus tot. Recunoşti acum că grijile tale au fost zadarnice şi că şeicul nostru, Amad Al-Ghandur, a avut dreptate?

Întrebarea aceasta sună foarte prezumţios. Acum, în sfârşit, făcu şi Amad Al-Ghandur o mişcare. Se răsuci încet şi-mi aruncă o privire triumfătoare. M-am prefăcut că nu observ şi am răspuns:

— Îmi dau seama că Amad Al-Ghandur n-a avut deloc dreptate.

Atunci, Amad se repezi furios:

— N-am avut dreptate? Dacă după tot ceea ce ai auzit acum mai susţii aşa ceva, înseamnă că ţi-ai pierdut minţile. Cred c-ar fi mai bine să te schimbăm din funcţia de conducător al nostru. Căci, dacă o să continuăm să ne luăm după tine, am putea foarte uşor să ajungem la pieire.

— Te rog, nu te enerva, fii liniştit! Şi dacă mi-aş fi pierdut minţile, rămăşiţele de raţiune care mi-ar mai rămâne ar fi suficiente pentru a-mi da seama că vreţi să vă aruncaţi cu toată forţa în braţele pieirii. Dacă veţi continua…

— Gura! mă întrerupse acesta. De la tine ar veni această pieire, dacă am asculta în continuare de tine. Poţi să faci ce vrei şi să te duci unde vrei. Noi n-o să te urmăm. N-avem nevoie de alt loc de tabără. Bebbehii n-or să vină. Locul meu este lângă mormântul tatălui meu şi aici o să rămân!

M-am stăpânit cu mare greutate şi am spus liniştit:

— Lasă-mă, cel puţin, să-ţi expun motivele pentru care...

— Nu mai vreau să aud nimic, mă respinse el. Ne-ai reproşat că din cauza comportamentului nostru de atunci a murit tatăl meu. Lucrurile au stat însă cu totul altfel. Dacă ne-ai fi îngăduit să tragem în bebbehi şi să-l ucidem pe şeicul lor, Gasal Gaboya, atunci nu ne-ar mai fi putut urmări. Aşadar, tu eşti vinovat, doar tu singur! Te acuz că eşti vinovat de moartea tatălui meu şi nu vreau să mai ştiu nimic de tine! Îţi poruncesc să te desparţi de noi!

Îşi întinse poruncitor mâna înainte. Ochii lui aruncau fulgere. Era întruchiparea vie a furiei brutale, incapabil de a mai raţiona. Oamenii lui se ridicaseră de la locurile lor. Se aşezaseră cu toţi în spatele lui, pentru a-mi arăta astfel că erau întru totul de părerea lui. Doar Halef, fiul său, Omar Ibn Sadek şi englezul rămaseră lângă mine. Oare trebuia sau nu să răspund la această gravă acuzaţie pe care mi-o adusese Amad Al-Ghandur? Încă nu mi-era foarte clar ce anume trebuia să fac, când Halef şi Omar săriră de la locurile lor. Hagiul făcu câţiva paşi înainte, îşi drese glasul, cum îi era obiceiul, şi strigă:

— Allah! Ce minuni se petrec în ziua de azi! Nerecunoştinţa se îmbracă în veşmântul mândriei iar meritele sunt răsplătite cu bălegar de cămile şi oi. Effendi al meu este cel mai înţelept dintre înţelepţi şi cel mai viteaz dintre viteji. El a avut grijă, ca un tată, de toţi care l-au însoţit, i-a păzit şi şi-a asumat el toate riscurile. Eu, Hagi Halef Omar, nu vreau să mai enumăr aici tot ceea ce a făcut şi pentru voi. Îi sunteţi datori recunoştinţă, acum şi în vecii vecilor. Nu el şi-a pierdut minţile, ci voi. Sidi al meu ştie exact ce spune. Prevede acum un mare pericol, un pericol în care veţi pieri, dacă nu-l ascultaţi. Până astăzi, capetele voastre n-au fost pline de idei greşite. Dar, de când aţi văzut acest mormânt, diavolii au adus asupra voastră dorinţa de răzbunare, setea de sânge, v-

au zăpăcit inima şi v-au orbit ochii. Este ca şi cum v-ar fi cuprins o febră rea, pentru că vorbiţi ca nişte nebuni şi acţionaţi ca nişte fiinţe iraţionale. Vă rog să-l ascultaţi pe Sidi! O să-i daţi precis dreptate!

— Nu, nu vrem să mai auzim de el! strigă Amad Al-Ghandur şi întinse amândouă mâinile înainte. Ţie ţi-a vrăjit inima. I-ai împărtăşit credinţa. De aceea îi ţii partea. N-avem nevoie nici de el, nici de tine. Vendeta este o poruncă sfântă. Tu l-ai renegat pe Allah. Rămâi cu Sidi al tău! Nu vrem să mai avem de-a face cu voi!

Atunci, Halef mai făcu un pas înainte şi răspunse:

— Da, am renunţat la învăţătura care propovăduieşte vărsarea de sânge şi răzbunarea şi am devenit un fiu al iubirii, care-i îmbrăţişează chiar şi pe cei nevrednici. De aceea, n-o să vă fac răspunzători pentru ceea ce faceţi şi spuneţi acum, ci o să continui să veghez asupra voastră, ca să nu pieriţi din cauza greşelilor voastre. Sunt de partea lui Sidi al meu, căruia îi voi fi credincios toată viaţa mea, căci eu sunt Hagi Halef Omar, care nu mai vrea să ştie nimic de legile voastre crude şi sângeroase.

Atunci, se aşeză şi Omar lângă el şi spuse:

— Iar eu sunt Omar Ibn Sadek, al cărui nume este fără prihană. Voi l-aţi jignit pe Kara Ben Nemsi. Eu sunt de partea lui. Urmările va trebui să le suportaţi singuri.

Şi acum se petrecu un lucru la care nu m-aş fi aşteptat. Fiul lui Halef se aşeză de cealaltă parte a tatălui lui şi strigă cu vocea lui limpede:

— Iar eu sunt Kara Ben Halef şi sunt şi eu de partea lui effendi al cărui nume îl port. El e mai mare decât voi toţi.

— Du-te de-aici, piticule, râse Amad, înverşunat. Cel care stă sub protecţia unui asemenea flăcăiandru poate fi cu siguranţă mândru de vitejia şi înţelepciunea sa!

— Da, sunt într-adevăr mândru, am răspuns, dar nu de aceste două calităţi, ci de faptul că acest băiat are deja o

vedere mai ageră decât voi, care sunteţi războinici maturi şi cu experienţă. M-ai gonit. Foarte bine, o să mă despart de voi, dar n-am să plec prea departe, căci ştiu că veţi avea nevoie de ajutorul meu. În încăpăţânarea ta, mi-ai spus mai înainte: „Locul meu este lângă mormântul tatălui meu şi aici voi rămâne!” Ai grijă ca aceste vorbe să nu se împlinească şi să nu fii nevoit să rămâi aici pentru totdeauna.

M-am răsucit şi l-am luat pe Rih dintre ceilalţi cai. Acesta a fost semnul despărţirii. Halef, fiul lui şi Omar şi-au luat şi ei caii. Atunci, se ridică şi englezul, care până acum nu scosese nici un cuvânt, îşi luă şi el calul şi mă întrebă:

— Spuneţi-mi, stimate mr. Kara Ben Nemsi, ce dracu' s-a-ntâmplat aici? V-aţi despărţit de haddedihni?

— Da...

— De ce?

— Pentru că m-au înlocuit din funcţia de conducător. Cei patru bărbaţi care au plecat mai înainte la vânătoare s-au întâlnit cu doi kurzi bebbeh, care s-au dat drept sorani. I-am sfătuit să căutăm un alt loc de tabără. Ei, însă, vor să rămână aici.

— Drace! S-ar putea întâmpla ceva, nu-i aşa? Nu vreţi să-mi spuneţi şi mie ce...

— Nu acum, l-am întrerupt, mai târziu. Trebuie să plec în urmărirea celor doi bebbehi. Îi iau pe Halef şi pe fiul lui cu mine...

— Ce, pe mine nu? mă întrerupse el de data aceasta.

— Nu, pentru că trebuie să las un om de încredere aici, lângă caii aceştia preţioşi, iar dumneavoastră sunteţi cel mai de încredere, am răspuns.

— *Well*, bine, rămân, se declară acesta mulţumit, deşi nu-l luam cu mine de teamă să nu facă iarăşi vreo prostie.

Câteva minute mai târziu, coboram din nou în vale, împreună cu Halef şi fiul acestuia. Până am ajuns jos, nu mi-a bătut nimic la ochi, căci drumul era pietros, în mare parte.

Jos, am văzut urmele celor patru haddedihni care fuseseră la vânătoare. Lângă acestea, însă, se mai vedeau şi urmele altor doi oameni, care nu o porniseră pe poteca spre câmp, ci o cotiseră în partea cealaltă, mergând spre înălţime.

— Îţi dai seama cine a mers pe aici? l-am întrebat pe Halef.

— Nu, Sidi, răspunse acesta. Nu mi-ai spus încă ce părere ţi-ai format şi deci nu ştiu ce să cred.

— Trebuie să porneşti de la faptul că cei doi kurzi care s-au dat drept sorani au fost de fapt bebbehi.

— *Maschallah!* Aşa crezi?

— Da.

— Din ce motiv?

— Există mai multe motive. În primul rând, seminţia soran nu mai există.

— Aşa e, Sidi. Această seminţie a fost nimicită de către bebbehi şi au mai rămas doar vreo câţiva bărbaţi care sunt nevoiţi să se ascundă şi în ziua de astăzi. Vezi, la asta nu m-am gândit.

— Şi atunci, cum ar putea seminţia soran să-şi pască turmele la canalul Beledrus!

— Acolo n-au fost niciodată kurzi, ci numai seminţii ale arabilor. Cei patru haddedihni au fost înşelaţi.

— Au fost atât de proşti, încât au crezut minciunile. Cei doi kurzi erau spionii bebbehilor, care vor veni azi aici, ca în fiecare an. Pentru a se asigura, au trimis înainte doi luptători. Aceşti doi spioni i-au recunoscut îndată pe cei patru vânători ai noştri, după caracteristicile seminţiei, că sunt haddedihni şi, din precauţie, s-au dat drept sorani. Le-au pus întrebări credulilor noştri haddedihni, au aflat totul şi apoi au tras minciuna cu pumnalul pierdut pentru a se putea reîntoarce, fără să le atragă atenţia. Apoi, şi-au ascuns caii şi s-au reîntors aici, pentru a se furişa sus şi a ne observa. Urmele lor arată că au urcat, dar nu şi că au coborât. Mă tem că se mai

află încă sus. Rămâi aici. Trebuie să mă conving.

M-am strecurat, printre tufişuri şi stânci, din nou sus. Era greu de văzut urmele pe terenul stâncos, dar am reuşit totuşi. Mi-am dat seama că ne-au ţinut sub observaţie şi, probabil, au tras cu urechea şi la discuţiile noastre. Apoi urmele lor duceau într-o parte, din nou în prăpastie. Aici creştea iarbă. Urmele se vedeau clar. N-aveau o vechime mai mare de un sfert de oră şi i-am strigat pe Halef şi pe fiul lui să vină să le explic cum stăteau lucrurile. Curajosul hagi era nespus de mândru că fiului lui, Kara, i se făcuse cinstea de a fi părtaş la o asemenea acţiune periculoasă.

Am mers împreună după urme. Acestea duceau, transversal peste celelalte urme, spre cimitirul de la malul apei şi de acolo spre nord, tot prin apropierea malului. Aici se întâlneau cu urmele pe care le lăsaseră cei doi bebbehi înainte de a se întâlni cu haddedihnii. Aveam deci în faţa noastră urme vechi, care veneau în întâmpinarea noastră, şi altele noi, care se reîntorceau.

N-a durat mult şi am ajuns la un tufiş, unde cei doi bebbehi îşi ascunseseră caii. Porniseră la galop pe drumul de întoarcere, ca să le comunice cât mai rapid oamenilor lor veştile importante aflate. I-am explicat micului meu elev, pe drum, tot ceea ce nu ştia încă şi mi-au făcut o deosebită plăcere observaţiile lui foarte pătrunzătoare.

De la locul unde fuseseră ascunşi caii, am mai parcurs o jumătate de oră de-a lungul fluviului, folosind cu scrupulozitate fiecare descoperire făcută. Aici, pădurea se despărţea de înălţime şi se forma un loc acoperit cu iarbă, lângă râu, care era înconjurat din celelalte trei părţi de copaci.

— Aici trebuie să ne ascundem, am spus.

— De ce tocmai aici? întrebă Halef.

— Pentru că bebbehii îşi vor stabili aici tabăra peste noapte.

— Sidi, eşti atoateştiutor?

— Nu. Îmi trag concluziile din circumstanţele existente. Nu mai e nici o oră până la apusul soarelui. Atunci îşi vor aşeza kurzii tabăra.

— N-or să meargă cumva mai departe, până în apropierea mormântului de pe stânci?

— Nu, căci atunci nu va fi răsărit încă luna. Poate se vor folosi mai târziu de lumina lunii, pentru a ataca tabăra haddedihnilor. Deocamdată vor rămâne precis aici.

— De ce să folosească exact acest loc de tabără?

— Nu vezi că cei doi spioni au descălecat aici? Aceste urme multe trădează faptul că au cercetat locul, precum şi pădurea din jur. Au vrut să facă o recunoaştere a locului unde îşi vor instala tabăra, ce altceva!

— Ai dreptate, Sidi. Ce-o să facem? O să-i spionăm?

— Asta vreau să încerc. Să vedem dacă există această posibilitate. Ne ascundem în pădure, până vin.

Am pătruns în pădure, prin stânga. Acolo, am găsit un tufiş, ne-am furişat în interiorul lui şi nu mai puteam fi văzuţi. Eram nerăbdător să văd dacă într-adevăr kurzii urmau să se oprească în poiană.

Stând în aşteptare, ne-am întreţinut cu voce scăzută. Fireşte, subiectul nostru de discuţie a fost comportamentul haddedihnilor şi al şeicului lor. Hagiul s-a supărat foarte tare şi i-a ocărât cât a putut pe imprudenţii lui conaţionali. Cel mai tare însă îl îngrijora gândul că fusesem supărat pe ei atât de tare. Deşi l-am asigurat de mai multe ori că nu mă supăraseră şi nici eu nu eram necăjit pe ei, ci încercam doar să-mi fac datoria de a-i păzi pe oamenii aceştia, care parcă erau orbi şi surzi, nu mă crezu şi îşi dădu toată osteneala să mă liniştească şi să mă consoleze.

Aveam o presimţire nedefinită cu privire la apropierea inevitabilă a unui eveniment trist, aşa cum nu mai avusesem până acum. Pe deasupra, mă gândeam şi la ultimele cuvinte

pe care i le spusesem lui Amad Al-Ghandur. Nu mă temeam pentru mine; ceva din interior parcă îmi spunea că şeicul ar trebui să se păzească. Mi-am propus să fac tot ceea ce puteam, chiar să-mi pun viaţa în pericol, pentru a-l feri pe el de pericol.

Se înnopta. Era deja întuneric, când am auzit tropot de cai. Sosiseră kurzii. Tropotul de cai amuţi. Vasăzică, nu mă înşelasem. Urmau planul pe care îl prezisesem eu.

— Sidi, au descălecat. Mergem acolo?

— Tu nu şi nici Kara. V-aţi expune unui risc inutil, pentru că oricum nu înţelegeţi limba kurdă. Merg singur.

— Bine. Dar, dacă nu te întorci repede, vin după tine.

— Fără imprudenţe, Halef! Vreau să-i spionez şi trebuie să aştept până vor vorbi despre ceea ce mă interesează. S-ar putea să treacă şi câteva ore.

— Am să mă supun. Dar vai de ei, dacă te descoperă! Am să-i înjunghii şi am să-i împuşc pe toţi!

Planul meu era deja gata. Precipitaţiile de primăvară săpaseră de sus din munte, prin pădure, un şanţ natural, destul de adânc. Acest şanţ era acum uscat şi mergea transversal peste locul unde se opriseră bebbehii. M-am târât afară din tufiş în acest şanţ şi m-am strecurat prin el, încet, mai departe. Kurzii nu vorbeau tare, căci haddedihnii se puteau afla prin apropiere. Dar, apropiindu-mă oarecum, am auzit o voce:

— Aprindem un foc?

— Nu, răspunse o altă voce. Mai întâi trebuie să trimitem un cercetaş să vadă dacă suntem în siguranţă aici.

— Suntem, căci haddedihnii şi-au aşezat tabăra sus, lângă mormânt, şi nu s-ar îndepărta atât de mult de locul acela, pe un asemenea întuneric.

— Da, haddedihnii sunt nişte prostovani care nu îndrăznesc să iasă din vizuina lor. Dar diavolul acela străin este peste tot, acolo unde n-ar trebui să se afle, şi cu el se

află şi câinele ăla mic cu mustaţă subţire, care l-a împuşcat pe Gasal Gaboya, tatăl meu. Piticului ăstuia ar trebui să-i smulgem dinţii cu cleştele, să i se audă urletul de durere peste munţi şi văi.

Îşi trimise unul din oameni să cerceteze împrejurimile, îmi convenea că deocamdată urma să fie încă întuneric. Lucrul acesta îmi era de ajutor. M-am târât mai departe, până ce am lăsat în urmă copacii şi am ajuns la marginea cimitirului. Caii se aflau lângă râu. În stânga mormintelor, se aşezaseră kurzii şi aşteptau întoarcerea cercetaşului. Acum, puteau să vorbească mai tare, căci, dacă ar fi fost haddedihni prin apropiere, cercetaşul i-ar fi descoperit şi le-ar fi comunicat acest lucru.

Din ceea ce auzisem până acum, am tras concluzia că aceşti kurzi arau conduşi de fiul lui Gasal Gaboya. Vai de noi dacă picăm în mâinile acestor răzbunători setoşi de sânge! Ascultând în continuare discuţiile, am aflat că acesta se numea Ahmed Asad. Ochii mei obişnuiţi cu întunericul zăriră opt persoane. Dacă nu erau mai mulţi, n-aveam de ce să ne temem.

— Ce noroc, spuse Ahmed Asad, că mi-a venit ideea să trimit înainte doi spioni. Dacă n-aş fi făcut-o, am fi căzut probabil în mâinile haddedihnilor.

— Când îi atacăm? întrebă un altul.

— Depinde de cât de rapid a fost mesagerul nostru. Aş prefera să-i atacăm încă din noaptea asta, pentru că nu ne pot vedea şi, luându-i prin surprindere, ar cădea vii în mâinile noastre. Vasăzică au cai valoroşi?

— Da. În primul rând, armăsarul străinului care îşi spune Kara Ben Nemsi şi care are două arme fermecate, cu care se poate trage fără pauză şi fără a fi nevoie să încarci. Apoi mai este armăsarul tânăr pe care îl călăreşte băiatul individului cu mustaţă subţire. Şi, în sfârşit, mai este o iapă bălană, care îi aparţine şeicului Amad Al-Ghandur. Se pare că mai este şi un

cal pag.

— Ai văzut toţi aceşti cai, atunci când ai fost sus?

— Pe toţi, doar pagul nu l-am văzut.

— Crezi că sunt mai buni decât iapa mea neagră persană?

— Nu. Iapa ta nu-şi are seamăn. Arborele ei genealogic ajunge până în grajdurile şahului Nadir.

— Totuşi, trebuie să punem mâna pe aceşti cai. Nimeni n-are voie să tragă în ei, chiar cu preţul vieţii. N-o să fie însă cazul, căci vom năvăli atât de rapid asupra acestor câini râioşi, de n-au să aibă timp să ne muşte.

Din nefericire, cercetaşul se întoarse exact acum şi îi informă că nu observase nimic suspect. Apoi, Ahmod Asad spuse:

— Aprindeţi focul, ca să puteţi mânca! După ce răsare luna, o să plecăm şi o să ne oprim în apropierea muntelui, unde au tabăra haddedihnii.

Cercetaşul întrebă:

— Atunci, înseamnă că, înainte de atac, va trebui să urc pe munte să văd dacă dorm şi dacă menţin aprins un foc?

— Fireşte că trebuie să ştim asta mai înainte. Te vei duce să vezi.

Apoi, kurzii începură să caute ramuri uscate prin copaci şi pe jos. Focul mă putea da de gol. De aceea, am considerat mai înţelept să mă retrag iute. Am avut norocul să ajung la tovarăşii mei fără a fi observat de bebbehi şi am plecat împreună, pe furiş, de acolo. La început, am mers încet şi fără zgomot, ca să nu fim cumva auziţi. Abia după ce am ajuns destul de departe, n-a trebuit să ne mai ferim.

Halef era foarte curios să-i spun ce aflasem. I-am relatat.

— Crezi că vor ataca încă în timpul nopţii? mă întrebă el.

— Da. Mă deranjează doar cuvintele conducătorului, cum că depinde de cât de rapid a fost mesagerul. La ce mesager s-a referit?

— Cine ştie!

— Ar fi însă foarte important să ştim acest lucru, în situaţia în care ne aflăm, trebuie să fim cât se poate de prevăzători. Dacă fiul şeicului a trimis un mesager care să aducă aici mai mulţi oameni?

— Înseamnă că se află prin apropiere mai mulţi bebbehi!

— Şi de ce nu? Dacă aşa stau lucrurile, nu-i prea bine pentru noi.

— Eu nu mă tem, Sidi!

— Ştiu asta, Halef, doar că am presentimentul că şi de data aceasta sfârşitul o să fie tragic aici.

— Nu-ţi face griji! De câte ori nu ne-am aflat noi în pericole mult mai mari şi-am scăpat neatinşi. Aşa o să fie şi de data asta. Ce vrei să faci? Să aşteptăm atacul bebbehilor sau mai bine să-i înhăţăm noi pe ei?

— Asta nu mai stă în puterile mele. Ştii doar că acum porunceşte Amad Al-Ghandur.

— Ah, fir-ar să fie! Să sperăm că, între timp, i-a venit mintea la cap!

— Mă îndoiesc. Cunosc febra vendetei. Cine-i cade pradă nu poate fi ajutat, până ce aceasta nu-şi urmează cursul natural şi nu duce la moartea fie a unuia, fie a celuilalt. O să vezi că şi acum gândeşte exact la fel ca şi mai înainte, când i-am părăsit.

Între timp, urcam deja pe munte, îndreptându-ne spre monumentul funerar. Încă de departe, am văzut lumina pe care o răspândea în jur un foc uriaş.

— Ce prostie imensă! îmi scăpă, deşi îmi propusesem ca acum să nu mai spun nimic şi să aştept liniştit.

— O să le spun îndată ce părere am despre asta, zise Halef.

Micuţul cel sprinten făcu câteva salturi lungi spre locul de tabără şi strigă către haddedihnul care şedea lângă foc şi mesteca ceva:

— Mare e Allah, dar nebăgarea voastră de seamă este

încă şi mai mare! Ce v-a venit să aprindeţi un foc aşa de mare?

— Ce-ţi pasă ţie? bombăni Amad Al-Ghandur.

— Îmi pasă, chiar foarte mult. Viaţa mea poate depinde de asta.

— Viaţa ta n-are nici o valoare!

— Aşa! La asta ar trebui să-ţi răspund cu arma. Dar timpul ne presează. Bebbehii sunt aici, pregătiţi să ne atace şi voi aprindeţi focul, pentru ca gloanţele lor să ne nimerească la sigur.

— Bebehii? Minţi!

— Ai grijă ce vorbeşti! Eu sunt Hagi Halef Omar şi n-am minţit niciodată. Cei doi spioni ai bebbehilor v-au făcut să credeţi că ar fi kurzi sorani şi au aflat de la voi tot ce-au vrut să afle. Apoi s-au întors şi l-au adus pe răzbunătorul Ahmed Asad, fiul lui Gasal Gaboya. Acum tocmai se pregăteşte să vă atace.

Asta îi făcu pe haddedihni să-şi piardă cumpătul. Îi cerură lui Halef să le relateze totul.

— De fapt, nu meritaţi să vă spun nimic. L-aţi jignit pe Sidi al meu şi de aceea ar trebui să plecăm de aici şi să nu ne mai pese de voi. Ştiu însă ce datorez convertirii mele la dragostea cea adevărată şi, prin urmare, vă voi îndeplini rugămintea. Kara Ben Nemsi effendi, eu şi fiul meu Kara am fost împreună în tabăra bebbehilor şi am tras cu urechea la ceea ce au vorbit. Dacă n-am fi făcut asta, aţi fi fost măcelăriţi în noaptea asta precum oile care nu au cioban să le păzească.

Le relată apoi, în limbajul lui colorat, tot ceea ce făcuserăm, văzuserăm şi auziserăm, adăugând şi avertismentele lui bine intenţionate. Eram pe punctul de a crede că sfaturile lui bune îşi vor face efectul, când Amad Al-Ghandur interveni:

— Tacă-ţi gura! N-avem nevoie de avertismentele tale. Ştim şi noi ce avem de făcut. Vasăzică, aţi văzut doisprezece

bebbehi?

— Da. Dacă vrei să-i numeri şi tu, poţi să te duci până acolo.

— Şi pentru atâta lucru faci aşa o gălăgie? Doisprezece contra douăzeci!

— Dar s-ar putea să vină mai mulţi. Ahmed Asad a pomenit ceva despre un mesager.

— Lasă-i să vină. Nu ne temem. Şi ce strigi aşa şi te legi de focul nostru? E chiar foarte bun pentru un asemenea atac. O să ne aşezăm în umbră. Atunci, bebbehii nu ne vor putea vedea. Noi o să-i observăm de îndată ce vor veni şi o să-i împuşcăm unul după altul.

— Dar călătoria noastră trebuia să fie una paşnică!

— Gura! Kurzii vin să se răzbune pe noi. Trebuie să ne apărăm. Şi dacă n-ar trebui să ne apărăm, tot i-am împuşca. Câinii ăştia nu merită să umble pe sub cerul lui Allah. Trebuie stârpiţi de pe suprafaţa pământului.

— Bine, o să tac. Dar voi o să plângeţi şi o să urlaţi de ceea ce-o să iasă de aici!

Halef se răsuci şi se îndreptă spre Omar Ibn Sadek şi Lindsay. Îmi propusesem să nu spun nimic, dar nu m-a răbdat inima. Poate mai era totuşi posibil să împiedic vărsarea de sânge. Haddehinii puteau să se roage aici sus iar bebbehii jos, în cimitir, şi să amâne răzbunarea pentru mai târziu. De aceea, am făcut o ultimă încercare:

— Amad Al-Ghandur, am fost prietenul, fratele şi tovarăşul tău de drum şi vreau să fiu şi în continuare. N-ai aruncat tu astăzi în mormântul deschis bucata de piatră şi n-ai spus că tatăl tău a fost răzbunat? Acum, de ce eşti din nou setos de sânge?

— Răzbunarea nu era moartă, mârâi acesta, era doar adormită şi acum s-a trezit din nou.

— Nu, nu-i aşa. Ea mai doarme încă şi nu vrea să se trezească. Tu eşti acela care vrea s-o trezească. Cel care

aţâţă un incendiu trebuie să fie prudent şi să chibzuiască înainte de a face aste, căci s-ar putea foarte uşor arde el însuşi.

— Vrei să spui că aş avea nevoie de sfaturile tale bune?

— Da, asta vreau să spun. E timpul să-ţi desfunzi urechile şi să mă asculţi. Nu-ţi cer un contraserviciu pentru tot ceea ce am făcut pentru tine, dar astăzi, când atât de multe lucruri depind de tine, trebuie să-ţi aduc aminte de temniţa din Amadiya în care ai fi putrezit, dacă nu te scoteam de acolo. Dacă tatăl tău ar mai fi în viaţă, te-ar sfătui să asculţi ceea ce-ţi spun.

— Ba nu, mă întrerupse, n-ar face asta, căci sfaturile şi vorbele tale l-au dus atunci la pieire. Nu eşti un adept al credinţei noastre, nu faci parte din seminţia noastră. Atunci când un dreptcredincios ascultă de un creştin, lucrul acesta nu-i decât spre ruşinea lui. Vreau, răzbunare, vreau sânge şi o să fac precum vreau!

— Iar eu vreau dragoste şi conciliere. O să vedem a cui voinţă va da roade mai bune.

Mi-am dat seama că orice altă discuţie era inutilă şi m-am dus la tovarăşii mei, lângă care m-am aşezat. Şedeam într-un loc aflat în întuneric şi acum îşi căutau şi haddedihnii locuri întunecoase de unde să-i poată nimeri cu gloanţe pe kurzii atacatori. *Sir* David pricepuse foarte puţin din controversa noastră. Am fost nevoit să-i explic cum stăteau lucrurile.

— Capete tari, aceşti flăcăi, bombăni el. Credeţi că şi bebbehii au capete la fel de tari?

— Atunci, o să se ajungă la o ciocnire?

— Probabil. Eu, însă, voi încerca totuşi s-o împiedic.

— Şi cum vreţi să faceţi asta?

— În primul rând, nu pot face nimic altceva decât să-i comunic lui Ahmed Asad că suntem pregătiţi pentru atacul pe care l-au plănuit. S-ar putea să nu mai dea atacul în noaptea asta.

— Da, ca să-l dea mâine, în timpul zilei.

— Depinde de împrejurări. Poate până atunci îmi vine un gând salvator.

— Şi cum o să afle kurdul că îi cunoaştem planurile?

— Prin spionul pe care îl va trimite înainte, pentru a afla dacă dormim şi dacă ţinem un foc aprins.

— Şi cum vreţi să faceţi asta?

— Am să-l înhaţ.

— Ah, oh, să-l înhăţaţi!

În ciuda întunericului, am văzut că gura lui *sir* David se transformase într-un unghi drept, deschis şi că nasul lui executa nişte mişcări ciudate. Mă apucă de mână şi continuă:

— Spuneţi-mi, admirabile mr. Kara Ben Nemsi, n-aţi vrea să-mi încredinţaţi mie această misiune, de a-l înhaţă pe kurd? În această călătorie n-am făcut nimic, absolut nimic şi tare aş fi vrut să mă lupt cu o râmă, sau cel puţin să ucid un balaur. Acum e cea mai bună ocazie să-mi înfăşor cele opt degete în jurul gâtului unui bebbeh. De acord? Vă plătesc pentru asta o sută de lire sau chiar, mai mult!

— Puteţi s-o faceţi şi fără plată, *sir* David. O să vă permit, dar cu condiţia să fiu şi eu prezent şi să ţineţi cont de indicaţiile mele!

— *Well*, ne-am înţeles, *yes!* Kurd bebbeh, degete, gât, indicaţii, excelent, inegalabil! În sfârşit, o adevărată aventură din nou!

Striga atât de tare, încât am fost nevoit să-l rog să se liniştească. După un timp, răsări şi luna. Am presupus că acum kurzii urmau să-şi părăsească locul de tabără din poiană. Fără a le spune ceva haddedihnilor, am coborât, împreună cu englezul, pe porţiunea scurtă de drum care ducea spre chei, unde voiam să ne ascundem.

Întrucât acest loc era luminat, în partea de sus, de focul haddedihnilor, ne-am aşezat în partea lui de jos, neluminată, în spatele unui tufiş, unul lângă altul, întinzându-ne la

pământ. Ne-am bazat pe faptul că spionul nu ne va vedea aici, unde era întuneric.

— Dacă într-adevăr o să vină? întrebă Lindsay, care ardea de nerăbdare să pună mâna pe bebbeh.

— Vine precis, i-am răspuns. Aşa a spus Ahmed Asad. Acum, însă, staţi liniştit, ca nu numai să-l vedem, ci să-l şi putem auzi mai înainte să apară.

Am stat aşa cam vreun sfert de oră. De sus se auzea foşnetul monoton al pădurii, acea predică emoţionantă a atotputerniciei infinitului. Deodată, am auzit de jos, de departe, un zgomot înfundat.

— Iată! i-am şoptit lui *sir* David.

— N-aud nimic, răspunse acesta.

— Dar eu aud foarte clar. Sunt paşii cailor, jos în poiană. Vin.

— *Well!* Da' ştiu că aveţi nişte urechi lungi, *sir!* Cred că lobii lor vă atârnă până acolo jos, unde se târăsc indivizii ăia. Sunteţi un obiect de expoziţie şi ar trebui, să fiţi aşezat într-un panoptic.

— Mulţumesc, *sir* David! Acum, însă, să fim atenţi! N-o să dureze mult şi spionul o să-şi facă apariţia.

Trecuseră vreo cinci minute, când am auzit zgomotul produs de rostogolirea unei pietre care fusese smulsă din locul ei.

— Vine, i-am şoptit la ureche lui Lindsay. Înhăţaţi-l de gât, dar atât de strâns, încât să nu poată scoate nici un sunet.

— Şi apoi?

— Restul e treaba mea.

Auzeam acum paşi înceţi. Câteva clipe mai târziu, îl văzurăm. Lumina lunii cădea direct pe el. Îl observam din umbra defileului. Probabil că era cel mai bun spion al kurzilor, totuşi era un cercetaş prost. În locul lui, eu m-aş fi târât prin locurile întunecoase din spatele tufişurilor. El venea mergând drept, în picioare.

Păşea încet şi cu băgare de seamă. În apropierea noastră se opri, pentru a trage cu urechea. Pentru că nu văzu şi nu auzi nimic suspect, porni mai departe. Mai avea puţin şi ajungea în dreptul nostru.

Atunci i-am tras un ghiont lui *sir* David. Acesta îşi ridică statura înaltă.

Kurdul o zări ridicându-se brusc lângă el şi făcu speriat un pas înapoi. Înainte de a-şi veni în fire şi de a putea da un ţipăt, mâinile englezului se şi aflau în jurul gâtului lui.

— L-am prins! spuse Lindsay. Ce fac acum?

— Culcă-l aici.

L-am apucat pe bebbeh de amândouă picioarele. În acelaşi timp, *sir* David îşi lăsă victima să alunece uşor la pământ. Kurdul renunţă să se apere. Am scos cuţitul, i-am aşezat vârful armei în piept, l-am rugat pe Lindsay să-şi desprindă mâinile de pe gâtul lui şi l-am ameninţat:

— Dacă scoţi un singur cuvânt cu voce tare, te înjunghii. Dacă te supui, n-o să ţi se întâmple nimic.

Horcăi scurt şi apoi respiră adânc. Să vorbească sau să strige nu îndrăzni.

— Vezi că n-ai mereu noroc când vii să spionezi, am continuat. O dată ai reuşit, când ai venit astăzi prima oară aici cu tovarăşul tău. Acum, însă, o să ţi se înfunde, dacă nu te comporţi aşa cum îţi poruncesc. Răspunde la întrebările mele, dar atât de încet, încât să nu te putem auzi decât noi! Ahmed Asad şi-a aşezat tabăra jos în vale?

Nu spuse nimic, ci păru să chibzuiască cum ar fi mai bine să se comporte în situaţia în care se afla. Am repetat întrebarea şi l-am împuns ceva mai tare cu vârful cuţitului.

— *Chodih* (domnule), nu mă înjunghia! mă rugă, iute. Da, suntem acolo jos.

— Câţi oameni?

— Doisprezece.

— Nu mai mulţi? Dar or să mai vină şi alţii!

— Nu.

— Aţi trimis totuşi un mesager. De ce?

— *Katera chodeh*... pentru numele lui Allah! zvâcni el. Ştii asta?

— Da.

— Cine eşti, *chodih?*

— Cred că mă cunoşti. Uită-te bine la mine! am răspuns şi m-am tras din întuneric în lumina lunii.

— Străinul cu armele fermecate! spuse acesta, speriat.

— Acum ştii exact. Răspunde la întrebarea mea!

— Cred că-ţi dai seama că e de neînţeles pentru mine, spuse, după ce se gândi o clipă. Dar este adevărat. Am trimis un mesager la Dschibrail Mamrasch.

— La casa şeicului kurzilor dschiaf? Dar aceasta se află la o distanţă de o zi şi jumătate de aici. Ce trebuia să facă mesagerul acolo?

— Da, e destul de departe până acolo, dar e locul cel mai apropiat de unde putem face rost de carne şi făină. Am venit aici să ne facem rugăciunile. Nu putem să plecăm să vânăm. De aceea vrem să cumpărăm de-ale gurii de la Dschibrail Mamrasch.

— Tocmai de acolo? Dar el face parte din seminţia kurzilor dschiaf, ai căror duşmani sunteţi.

— Acum nu mai suntem, *chodih*.

— Măi să fie! Nu te cred. Fii foarte atent! Vreţi să ne atacaţi prin surprindere, ştiu sigur. Vezi, însă, că am ocupat calea de acces spre înălţime. Cine se apropie va fi împuşcat.

— *Chodih*, nu vrem să vă facem nimic!

— Gura! Ştiu eu mai bine. Şi noi am venit doar pentru a ne face rugăciunile şi nu pentru a ne lupta. De aceea am să acţionez altfel decât ar fi trebuit. De ce să ne luptăm unii cu alţii? De ce să transformăm ruga plăcută lui Dumnezeu într-o bătălie şi crime nelegiuite? Ridică-te, îţi dau drumul să pleci! Coboară la Ahmed Asad şi du-i mesajul meu! Eu vă ofer

pacea. Ambele părţi să se roage la mormintele lor şi apoi să părăsească aceste locuri când şi cum le place.

— Nu, nu sunt de acord, strigă cineva lângă mine. Amad Al-Ghandur ieşi din defileu, de unde ne spionase şi strigă ameninţător spre mine:

— Cum poţi să hotărăşti în numele nostru, fără să mă întrebi şi pe mine? V-am văzut când aţi plecat amândoi. Nu v-aţi mai întors. Atunci m-am gândit îndată că voiaţi să întreprindeţi ceva împotriva voinţei mele şi v-am urmărit. Am auzit totul. N-ai nici un drept să oferi pacea. Mi-ar fi ruşine să mă rog de aceşti câini de kurzi să facem pace! Ştii asta?

— N-am cerşit pacea. Ştii asta? Te-ai despărţit de mine şi eşti liber să faci ce vrei. Şi eu o să procedez la fel.

— Eşti liber din partea mea! Dar kurdul acesta este prizonierul nostru. O să mi-l predai.

— Ba nu, n-am să fac asta. Niciodată până acum nu mi-am încălcat cuvântul. Va fi aşa cum am spus. Este liber.

— Nu e liber! strigă Amad Al-Ghandur şi-l înşfacă pe bebbeh de braţ. Îmi aparţine şi îţi jur pe Allah că…

— Stai, nu jura! l-am întrerupt. N-ai să-ţi poţi ţine jurământul.

— Am să mi-l ţin şi să ştii că dacă e nevoie, o să-mi impun voinţa cu arma!

— Şi contra mea?

— Contra oricui care nu mi se supune.

— Bun! Fie cum vrei tu! Dacă prietenia, recunoştinţa, prudenţa şi raţiunea nu mai au nici o valoare pentru tine, atunci să hotărască pentru noi cuţitele. O să se întâmple şi astăzi ceea ce s-a-ntâmplat odinioară cu Gasal Gaboya şi va trebui să plăteşti pentru îndărătnicia ta. Am spus că acest kurd va fi liber şi am să-mi ţin cuvântul, în orice condiţii. Dă-i drumul imediat!

— Nu! scrâşni acesta.

— Ia-ţi mâna de pe el, altfel îţi trag una! Cunoşti puterea

pumnului meu!

— Hai, trage-mi una! îndrăzneşte! mă ameninţă şi ridică pumnalul, fără să-i dea drumul kurdului.

Am ridicat pumnul să-l lovesc, dar am lăsat iute braţul în jos, căci în imediata noastră apropiere pocniră două împuşcături, una după alta. Amad Al-Ghandur îi dădu drumul kurdului, se răsuci pe jumătate şi apoi se prăbuşi spre stânci. Kurdul fugi. Din spatele tufişului, ţâşniră două siluete care se repeziră asupra mea şi asupra englezului cu armele întoarse, pentru a ne lovi cu paturile acestora.

Ceea ce se petrece în asemenea clipe se petrece cu mult mai multă rapiditate decât se poate povesti. N-am aşteptat să primesc lovitura, ci am sărit asupra primului agresor, m-am aruncat într-o parte şi l-am pocnit din toate puterile cu pumnul în umărul braţului stâng pe care-l ţinea ridicat. Acestuia îi scăpă arma din mână, scoase un strigăt, se îndepărtă în fugă câţiva paşi şi apoi se prăbuşi la pământ ca un sac.

Între timp, cel de-al doilea agresor se apropiase de englez şi lovise dar nu-l nimerise, pentru că Lindsay evitase lovitura. Am sărit asupra kurdului, l-am tras jos şi l-am ţinut strâns, până ce *sir* David îi luă de la brâu cuţitul şi pistolul. La lumina lunii, l-am recunoscut pe fratele şeicului Gasal Gaboya. Îmi era dator de la prima noastră întâlnire, căci îl apărasem de haddedihni şi îl eliberasem din captivitate. Dacă nu eram eu, ar fi fost împuşcat atunci.

Celălalt agresor pe care-l dezarmasem, se ridică şi o luă la fugă. Nu l-am împiedicat s-o facă, deşi englezul strigă la mine:

— Ticălosul fuge. Înhăţaţi-l, mr. Kara!

— Lăsaţi-l să fugă! am răspuns. Avem aici un om mai bun şi mai valoros.

— Pe cine? Ah, pe Dumnezeul meu, ăsta-i fratele şeicului, pe care era mai bine să-l fi omorât atunci!

— Da. Hai, să-l ducem iute în defileu! S-ar putea să mai urce şi alţi kurzi aici! Pe el îl iau eu, dumneavoastră luaţi-l pe Amad Al-Ghandur.

— N-am nevoie de nimeni. Pot să merg şi singur, răspunse şeicul. Doar tu eşti vinovat de toate astea, effendi, şi n-am să uit niciodată asta! Ai vrut să mă loveşti. Acum sunt rănit. S-a terminat totul între noi, totul, pentru totdeauna!

O luă, clătinându-se pe picioare, spre defileu. L-am urmat şi noi. După ce am ieşit din defileu, am dat peste Halef şi fiul lui.

— Sidi, am auzit împuşcături. Ce s-a-ntâmplat? strigă hagiul.

— Ne-au atacat doi kurzi, am răspuns. S-ar putea să mai vină şi alţii. Rămâi cu Kara în defileu şi fiţi atenţi. Trageţi asupra oricărui duşman care se apropie!

Cei doi dispărură între stânci. Şi haddedihnii auziseră împuşcăturile. Se strânseseră lângă foc, în jurul şeicului lor rănit, şi începură să dea drumul la tot felul de ameninţări. Nu le-am mai acordat nici un fel de atenţie, căci trebuia să vorbesc cu bebbehul. Acum, nu-l mai ţineam strâns. Acesta se sprijinea de stâncă şi privea posomorât în faţă.

— Am ajuns pentru a doua oară în mâinile tale, *chodih*, mârâi el.

— Da, iar eu nu mă bucur deloc de această întâlnire. Odinioară, tu însuţi mi-ai spus că ţi-am salvat viaţa şi onoarea. Ţi-am fost prieten, iar tu ai tras acum asupra mea!

— Asupra ta? Te înşeli. Am trimis sus un spion. A întârziat prea mult. Atunci, m-am furişat eu, împreună cu un alt spion, până acolo. V-am văzut şi am auzit şi cuvintele tale împăciuitoare şi l-am mai văzut şi pe propriul tău prieten ridicând cuţitul asupra ta. Atunci am tras asupra lui.

— Prin urmare, ştii că nu vreau să mă lupt cu voi?

— Da.

— Bun! Ai rămas şi astăzi, ca şi odinioară, prietenul meu.

Te eliberez. Poţi să pleci.

— Într-adevăr, *chodih?* mă întrebă şi se holbă neîncrezător la mine.

— Da.

— Dar... dar aşa ceva nu face nimeni!

— Cred că-ţi aduci aminte că eu sunt creştin. Pleacă, în numele lui Dumnezeu, la oamenii tăi. Armele voastre sunt în afara taberei. Luaţi-le! Spuneţi-i lui Ahmed Asad că doresc pacea! Mâine, înainte de prânz, voi coborî în tabăra voastră şi voi vorbi cu el.

— Ai... ai să îndrăzneşti să faci aşa ceva?

— Asta nu se cheamă îndrăzneală. Ştiu exact ce fac. Nu mă tem de voi, deşi sunteţi mult mai mulţi decât noi.

— Ştii şi asta?

— Da. Spionul vostru m-a minţit. Mi-a spus că mesagerul s-a dus la Dschibrail Marhrasch să cumpere de-ale gurii. Minciuna asta putea să i-o spună altuia, nu mie! Mesagerul a plecat să aducă aici mai mulţi kurzi din seminţia voastră.

— Da, aşa este, *chodih*. Tocmai suntem în conflict cu kurzii din Rummok şi Pir Mam. Ahmed Asad s-a abătut din drum, pentru a se ruga la morminte. A trimis mesagerul la grupul nostru principal pentru a le spune să vină iute aici, pentru că sunt şi haddedihnii aici. Războinicii noştri vor să se răzbune.

— Câţi oameni aveţi?

— O sută douăzeci de bărbaţi. Sunteţi pierduţi, pentru că v-aţi ales un loc tare prost aici sus.

— Da, locul este prost dar cu atât mai bune sunt armele noastre, aşa după cum bine ştii. Şi nu numai ele sunt foarte bune, ci şi oamenii care le folosesc. Îţi repet că nu mă tem de voi. Du-te la Ahmed Asad şi spune-i asta! E mai bine şi pentru oamenii voştri dacă se comportă ca şi cum n-am fi aici. Altfel, s-ar putea ca expediţia voastră războinică să se transforme într-o înfrângere.

— Chodih, nu mai cunosc pe nimeni care să gândească, să vorbească şi să acţioneze ca tine. Dacă n-aş fi fost kurd bebbeh, aş fi ales să fiu creştin şi să locuiesc în ţara ta. Acolo, toţi oamenii sunt ca tine?

— Nu toţi. Peste tot există şi buni şi răi. Acum, pleacă. Mâine, înainte de prânz, vin jos la voi. Dar spune-le bebbehilor că ne vom apăra în timpul nopţii şi vom împuşca pe oricine va îndrăzni să se apropie de noi!

— O să le spun, şi, orice ar fi, ai să vezi că eu mă voi comporta tot ca un prieten faţă de tine.

— Şi faţă de tovarăşii mei?

— Nu, ei sunt duşmanii seminţiei noastre. Lor nu le datorez nimic. Rămâi cu bine! Iar mâine, când ne vom revedea, sper să te pot răsplăti pentru ceea ce ai făcut pentru mine.

I-am transmis lui Halef ordinul să-l lase să treacă nestingherit. Lindsay nu înţelesese nici un cuvânt din conversaţia noastră purtată în limba kurdă.

De aceea, acum mă întrebă:

— Îl lăsaţi să plece, *sir?* N-ar fi fost mai bine să-l ţinem aici? L-am fi putut folosi ca ostatic.

— N-am vrut să fac asta, pentru că odinioară ne-am despărţit prieteni. Cred că lăsându-l liber, ne va fi de mai mare ajutor.

— *Well*, cum vreţi dumneavoastră. Dar îl înhăţasem aşa de bine de beregată pe flăcăul celălalt şi, acum, dus e şi el! Sunteţi un om foarte ciudat.

Cred că ar fi continuat să vorbească, dar fu întrerupt, căci sosi iute Amad Al-Ghandur, manifestând faţă de mine o atitudine ameninţătoare. Burnusul lui era plin de sânge. Glonţul îl rănise la umăr.

— Nu-l văd pe kurd! strigă furios la mine.

— Nici eu, am răspuns calm.

— Unde-i?

— Jos, în tabăra lui.

— Cine i-a dat drumul?

— Eu.

— Effendi, vrei să te împuşc? Câinele ăsta a tras asupra mea şi tu îi dai drumul?

— Ai uitat că odinioară i-am fost prieten? Nu mi-a făcut nimic, care vasăzică i-am dat drumul.

— Dar pe mine a vrut să mă omoare! Nu vezi sângele de pe burnusul meu? Sângele ăsta ţipă după răzbunare!

— De toate acestea doar tu eşti vinovat. N-a vrut să întreprindă nimic împotriva noastră. Dar, când a văzut că ridici cuţitul la mine, prietenul lui, a tras asupra ta.

— Ar fi trebuit să mi-l predai.

— Era în mâinile mele nu în puterea ta. Pot să fac ce consider eu că este corect. Dacă-l vrei, du-te şi prinde-l!

— Îndrăzneşti să vorbeşti aşa cu mine? Te mai întreb încă o dată: vrei să mă faci să te împuşc?

— Iar eu n-am să-ţi răspund nici de data aceasta. Tu însuţi ai spus că nu mai avem nimic de-a face unul cu celălalt, aşadar lasă-mă în pace!

Calmul meu îl înfurie, dar făcea eforturi mari să se stăpânească. Haddedihnii stăteau în spatele lui. Dacă le-ar fi poruncit să mă înhaţe, nu ştiu, într-adevăr, dacă i-ar fi dat sau nu ascultare. Am trecut pe lângă Amad Al-Ghandur şi apoi prin mijlocul haddedihnilor. Nici unul n-a îndrăznit să mă împiedice. Apoi, m-am mai răsucit o dată cu faţa la ei şi am spus:

— De altfel, acest kurd mi-a spus că suntem pierduţi, pentru că ne-am ales un loc foarte prost de tabără. Trupele lui nu sunt compuse din doisprezece, ci din o sută douăzeci de războinici. Vezi cum te descurci cu ei!

— O sută douăzeci? Asta-i o minciună!

M-am prefăcut că nu aud această jignire şi m-am dus la calul meu, unde m-am aşezat jos. Mai târziu, m-am dus la

Halef şi la fiul lui şi am rămas împreună, până dimineaţa, să păzim defileul.

N-a fost o noapte bună. În haddedihni parcă intraseră dracii. Cât de mult se bucuraseră de sosirea mea. Cât respect şi câtă dragoste îmi arătaseră! Iar acum, dintr-o dată, deveniseră pur şi simplu duşmănoşi. Asta era beţia răzbunării.

Când se făcu ziuă, m-am dus să-l hrănesc pe Rih al meu. Mă linse pe obraji şi pe mâini şi fu foarte afectuos, pentru că în timpul nopţii nu fusesem la el. Luasem cu mine la drum, pentru el, un săculeţ plin de curmale, dar până acum îi dădusem foarte puţine, pentru că găsiserăm tot timpul iarbă de păscut pentru animale. Aici sus, însă, nu prea era verdeaţă. Întrucât presimţeam că astăzi se va ajunge la luptă şi că voi avea motive serioase să mă bazez pe rapiditatea şi rezistenţa calului meu, i-am dat toate curmalele să le mănânce. Inteligentul animal şi-a dat seama că nu trebuia să se manifeste zgomotos. Mi-am dat seama că tare ar fi vrut să necheze. Dar, pentru că nu se încumeta s-o facă, scoase de mai multe ori un fel de sunet între nechezat şi si sforăit. Aş putea chiar să afirm că Rih presimţea ce avea să se întâmple şi voia să-şi ia rămas bun de la mine.

Nici Amad Al-Ghandur nu dormise. Se sprijinea cu spatele de monumentul funerar al tatălui lui şi-mi urmărea mişcările cu o privire morocănoasă. Era evident că fusese rănit destul de grav; ochii îi ardeau de parcă avea febră. În ciuda a tot ceea ce se întâmplase ieri între noi doi, m-am îndreptat spre el, pentru a-i oferi ajutorul meu. Dar acesta spuse:

— Cară-te! Pe mine n-o să mă mai atingă niciodată un creştin!

L-am trimis din nou pe Halef să facă de pază la chei, mi-am luat carabina şi am coborât muntele, ca să merg în tabăra kurzilor. Halef voia neapărat să mă însoţească, dar nu i-am dat voie. Riscul era prea mare. Trebuia să mi-l asum singur.

Săream din tufă în tufă, ca să nu fiu văzut, căci voiam să-i iau pe bebbehi prin surprindere. Deodată l-am văzut pe unul dintre ei stând sprijinit de un copac. Privea în sus spre munte, ca şi cum aştepta să vină cineva de acolo. Era fratele lui Gasal Gaboya. El ştia că voiam să vin în tabără. Mă aştepta cumva? Avea ceva să-mi comunice? Am ieşit din spatele tufişurilor. Când mă zări, se îndreptă repede spre mine şi spuse:

— *Chodih*, tu eşti prietenul meu. De aceea, trebuie să te salvez. Părăseşte-i îndată pe haddedihni, căci altfel vei pieri împreună cu ei. În cel mult un sfert de oră, veţi fi atacaţi.

— Dar nu puteţi să treceţi prin defileu, căci este apărat de noi.

— N-o să venim din partea aceea.

— Vreţi să vă căţăraţi pe laturile celelalte?

— Da. Îndată după răsăritul zorilor, am căutat şi am descoperit un loc pe unde se poate urca. Nici un beduin care este locuitor de la câmpie, nu poate urca pe acolo. Noi kurzii suntem oameni de munte şi suntem buni căţărători...

— O să vă aşteptăm şi în partea aceea.

— Da, pentru că acum ţi-am dezvăluit eu secretul. Vezi cât de recunoscător îţi sunt. Am ajuns să-mi trădez propriii tovarăşi. Totuşi, nimeni şi nimic nu vă poate ajuta, căci vă vom ataca din două părţi, vom veni şi prin defileu.

— Unde aveţi tabăra? Tot aici, sub noi, în vale?

— Nu, ne-am stabilit-o în spatele muntelui de stânci. Mai mult nu pot să-ţi spun. Mi-am făcut datoria. Acum, fă ce vrei tu. Dumnezeu să te ajute!

Se răsuci şi plecă. Am urcat rapid muntele. Ca şi cum aş fi uitat cearta de ieri şi comportamentul de astăzi al lui Amad Al-Ghandur faţă de mine, am strigat:

— Sus, la arme, bărbaţi! Bebbehii ne vor ataca, şi prin defileu şi din altă parte, printr-un loc pe unde se vor căţăra pe munte.

Atunci, Amad Al-Ghandur sări de la locul lui şi întrebă:

— Unde sunt acum?

— Tabăra lor se află la nord de munte. Mi-a spus fratele lui Gasal Gaboya. De aceea, lui nu trebuie să i se întâmple nimic. Nu trageţi asupra lui. Cruţaţi-i pe duşmani cât puteţi. Împuşcaţi-i în picioare! Eu, cu carabina mea, am să...

— Gura! mă întrerupse Amad Al-Ghandur. De când primim porunci de la tine? Eu sunt cel care porunceşte aici şi doar ceea ce spun eu se va face. N-o să aşteptăm să ne atace ei din două părţi. O să-i luăm noi prin surprindere. O să-i atacăm noi. Luaţi-vă armele şi caii, voi viteji războinici ai haddedihnilor! Ne ducem caii de frâu, până în locul unde putem încăleca. Apoi ne vom năpusti ca vijelia printre...

— Pentru numele lui Dumnezeu, numai asta nu! l-am întrerupt. Trebuie să...

— Gura! strigă el iarăşi la mine. Vrei cumva să spui că nu mă pricep să duc un război? N-avem nevoie de sfatul şi de ajutorul tău. Rămâi aici pe loc, sufocă-te cu deşteptăciunea şi cu renumita ta dragoste faţă de duşmani. Iar dacă Halef al tău a uitat că este un haddedihn şi consideră că locul lui este lângă tine şi nu lângă noi, să rămână şi el şi fiul lui cu tine şi să nu mai apară niciodată în faţa ochilor noştri. N-avem nevoie de laşi.

— Laş? Eu? strigă Halef. Nimeni nu m-a numit niciodată astfel! Am să-ţi arăt eu dacă sunt laş sau nu. Vin cu voi!

Îşi aruncă arma pe umăr şi se îndreptă spre calul lui; fiul său îl urmă. Era un moment de confuzie generală. Mi-am dat seama că ar fi fost zadarnic să mai spun ceva, aşa că am tăcut. Lindsay mă întrebă care era motivul acestui haos. I-am spus despre ce era vorba.

— Mergem şi noi? se interesă el.

— Aici nu putem rămâne.

— *Well*, atunci aceşti bebbehi vor avea ocazia să-l cunoască pe adevăratul David Lindsay!

— Nu aşa, *sir* David! Nici nu-mi trece prin cap să alerg spre pieire împreună cu oamenii ăştia care au înnebunit de tot. Aş vrea tare mult să-i reţin, dar vezi că nu mă ascultă. Coborâm în spatele lor şi vom vedea apoi ce e de făcut.

Haddedihnii se repeziră cu toţii spre defileu. Halef şi fiul lui erau ultimii.

— Sidi, strigă acesta spre mine, eşti supărat pe mine? Oare Hanneh, cea mai bună dintre femei, trebuie să afle despre mine că sunt un laş?

— Nu. Din păcate trebuie să mergi cu ei. Onoarea ta te obligă s-o faci. Dar lasă-l pe Kara cu mine.

— Nu, Sidi. Nici el nu trebuie să fie considerat laş. Hagi Halef Omar nu-şi pătează numele. Dacă va fi să murim, salut-o pe Hanneh, trandafir între femei, şi spune-i că n-am tremurat de frică în faţa morţii.

Porni în fugă după ceilalţi. Omar Ibn Sadek rămăsese cu noi.

— Şi tu? l-am întrebat.

— Eu rămân cu tine, căci nu sunt nebun, a răspuns acesta. N-au decât să mă considere laş. Mândria mea n-are de suferit în faţa unor astfel de oameni.

— Ai dreptate. De altfel, o să ai şi tu ocazia să-ţi dovedeşti curajul. Hai, plecăm şi noi!

Ne-am luat caii de frâie şi am plecat. Când noi am ieşit din defileu, haddedihnii deja nu se mai vedeau. Alergau cu toată puterea spre nenorocire. Jos, în vale, am încălecat şi am luat-o pe urmele lor. Am văzut locul în care avuseseră tabăra bebbehii. Urmele copitelor cailor lor duceau, de acolo, spre nord, în jurul muntelui. La vest de colină, se întindea o câmpie largă.

Tocmai coteam spre vest, când am auzit împuşcături şi urlete sălbatice. Bătălia începuse. Am dat pinteni cailor. Tirul armelor continua.

— Drace! strigă Lindsay, care se pare că începuse să fie

cuprins de febra luptei. Kurzii or să-i măcelărească pe haddedihnii noştri până la ultimul om, dacă nu ne grăbim. Înainte!

Dădu pinteni calului şi o porni la galop. Omar şi cu mine l-am urmat, la fel de repede. Nu se mai trăgea, dar urletele deveniseră şi mai puternice. Deodată, valea se deschise spre câmpie. În faţă, ne apăru câmpul de luptă. Aşa cum prevăzusem, atacul prin surprindere eşuase. Am văzut morţi şi răniţi zăcând la pământ. Haddedihnii care supravieţuiseră fugeau, traversând câmpia. Erau urmăriţi de bebbehi. În stânga, l-am văzut pe Amad Al-Ghandur trecând în goană nebună, călare pe iapa sa bălană. Cinci kurzi erau pe urmele lui. Cel care se afla în poziţia cea mai înaintată călărea pe o splendidă iapă neagră persană. Era şeicul Ahmed Asad. Chiar în faţa noastră, alerga micuţul Kara urmărit de un kurd călare pe un roib persan. Şi acesta era un cal nobil, aşa cum mi-am dat seama dintr-o privire. Foarte aproape, în spatele urmăritorului, alerga Halef. Voia să-şi apere fiul, dar calul lui nu era suficient de rapid. Celorlalţi călăreţi nu le-am mai dat atenţie. Mi-am dat seama că micuţul Kara era pierdut, dacă l-ar fi prins puternicul kurd. Trebuia să-i sar în ajutor.

— După băiat! am strigat către tovarăşii mei. Rih, Rih, repede, repede!

Am traversat câmpul de luptă. Puţinii kurzi care erau acolo şi se ocupau de răniţi, vrură să tragă asupra noastră, dar nu aveau armele încărcate. Fără să mă mai întorc spre Omar şi Lindsay, am trecut în zbor pe lângă kurzii care îi fugăreau pe haddedihni, dar nu le-am acordat nici o atenţie, căci nu aveam ochi decât pentru băiatul de care roibul persan se apropia din ce în ce mai mult.

În faţa noastră, câmpia era mărginită de un munte împădurit, la poalele căruia se deschidea, în stânga, o vale lată. În direcţia aceea, dispăru acum Amad Al-Ghandur. Ahmed Asad era foarte aproape în spatele lui. În aceeaşi

direcţie îşi mână calul şi Kara Ben Hagi Halef, urmat de kurd şi, mai în spate, de tatăl său. M-am apropiat rapid de hagiu. Mă auzi venind, se răsuci în şa şi strigă spre mine:

— Sidi, salvează-mi fiul! Calul meu nu-i suficient de rapid.

— A folosit deja „secretul”?

— Nu.

— Atunci, totul e bine. Urmează-mă şi nu-ţi mai face griji.

Zicând acestea, am ţâşnit pe lângă el. Am ajuns în vale. Fiecare secundă mă apropia tot mai mult de roib. În scurt timp, am ajuns doar la câteva lungimi de cal distanţă de el. Călăreţul se răsuci în şa, mă zări şi strigă spre mine, râzând batjocoritor:

— Tu eşti, ghiaurule? Prinde-mă, dacă poţi! Eu sunt Nisar Hared, cel de-al doilea fiu al lui Gasal Gaboya!

Scoase un pistol de la brâu şi trase asupra mea, dar nu mă nimeri. Atunci, întinse mâna, îşi apucă de coadă calul şi îi strigă acestuia ceva.

N-am înţeles ce a spus, dar mi-am dat seama că se folosise de „secretul” calului lui. Când auzi ceea ce spusese, Kara, cel urmărit, se întoarse spre el şi-i râse în nas. Am văzut că-i pusese mâna între urechi tânărului său armăsar. Assil Ben Rih era cu adevărat fiul lui Rih. Ţâşni acum înainte cu şi mai mare viteză. Roibul continua să se menţină aproape la aceeaşi distanţă de el. Când kurdul îşi dădu seama că era posibil să rămână mult în urmă, îşi luă arma de la umăr pentru a trage din mers. Voia să-l împuşte pe Kara. Atunci am strigat „Rih, Rih” şi mi-am pus şi eu mâna între urechile calului. Armăsarul sforăi puternic şi apoi ţâşni înainte cu o asemenea viteză, încât, după un minut, am ajuns lângă kurd. O lovitură cu patul ucigaşului de urşi îl azvârli din şa. Rămase întins la pământ, ca mort.

L-am strigat pe băiat şi acesta se opri. În spatele meu l-am zărit pe Omar Ibn Sadek călare pe pagul său. Apoi sosiră şi Halef şi englezul.

— Veniţi repede după mine, i-am poruncit lui Kara, şi aduceţi-l şi pe kurdul acesta, împreună cu calul său. Trebuie să mă duc şi după Amad Al-Ghandur.

Zicând acestea, am gonit mai departe, calul aflându-se încă sub influenţa „secretului”. Era inexplicabil pentru mine faptul că Amad Al-Ghandur, cel atât de viteaz, de altfel, fugea de Ahmed Asad. Mai târziu, am văzut că-i fusese smulsă arma din mână. Pe deasupra, i se desfăcuse şi cingătoarea şi-i căzuse pe jos, împreună cu pistoalele şi cuţitul. Aşadar, nu mai avea nici o armă şi nu se putea salva decât prin iuţeala calului lui.

Din nefericire, această tentativă n-avea să-i reuşească. Era slăbit din cauza sângelui pierdut ieri. La aceasta se adăuga iritarea şi, probabil, suferea şi de friguri din pricina rănii. Chiar în clipa aceea, trebuia să treacă de o curbă strânsă pe care o făcea valea. O bucată mare, înaltă de stâncă se afla chiar în drumul său. Nu mai avu timp s-o evite, ci fu nevoit să sară peste ea. Îi lipsea însă puterea să-şi ajute calul să sară. Acesta rămase atârnat cu picioarele din spate şi se prăbuşi peste stâncă. Din fericire, Amad Al-Ghandur nu rămase agăţat în scăriţe, ci fu zvârlit din şa.

La două secunde după el, dădu colţul şi Ahmed Asad. Acesta îşi stăpânea atât de bine calul, încât reuşi să evite stânca şi să treacă de ea. Sări din şa, pentru a se arunca asupra haddedihnului care zăcea la pământ, ameţit de căzătură.

În acea clipă, ajunsesem şi eu la cotitură şi i-am zărit pe amândoi. Bebbehul tocmai voia să-şi înfigă cuţitul în pieptul lui Amad Al-Ghandur.

— Stai, nu-l înjunghia, altfel eşti mort! am strigat spre el şi l-am ghidat astfel pe Rih, încât să sară peste stâncă şi să-l zdrobească sub copite pe bebbeh.

Acesta aruncă pumnalul, îşi smulse arma de la umăr şi strigă spre mine:

— Vino aici, câine. Al meu eşti!

N-am mai avut cum să opresc, căci Rih îşi luase deja avânt să sară. Am văzut gura ţevii îndreptată spre mine. Împuşcătura pocni exact în clipa când armăsarul meu executa saltul peste stâncă. Întrucât bebbehul ţintise mai jos decât înălţimea la care mă aflam atunci când se descărcase arma, glonţul nu mă nimeri pe mine, ci îmi nimeri calul. Am avut sentimentul că şedeam pe un scaun ale cărui picioare fuseseră retezate de o lovitură: mi-am tras iute picioarele din scăriţe şi m-am aruncat din şa, în vreme ce Rih sări şi rămase întins la pământ de partea cealaltă a stâncii.

Îmi ieşisem complet din fire, m-am ridicat în grabă şi am alergat spre murgul meu, fără să mai îmi pese de kurd. Glonţul îi pătrunsese lui Rih în piept. Era pierdut fără scăpare. Mă apucă o furie cum nu mai simţisem niciodată în viaţa mea. Făcând un salt uriaş, m-am repezit spre kurd, dar, din păcate, prea târziu, căci acesta şi sărise deja pe cal. Văzuse că eu nu fusesem rănit. Frica de mine şi de armele mele, mult superioare celor pe care le avea, îl mână să fugă.

— Diavolul te-a ocrotit şi de data asta! Înghiţi-te-ar iadul! mai strigă spre mine.

Apoi o porni în galop. De furios ce eram, era gata, gata să pun mâna pe armă şi să-l împuşc, dar, din fericire, am reuşit să-mi ascult vocea raţiunii, chiar şi în aceste clipe. Dacă l-aş fi ucis pe şeicul kurzilor, aş fi provocat o nouă vendetă. Dacă, însă, l-aş fi prins viu, l-aş fi putut folosi drept ostatic. Prin urmare, trebuia să pun mâna pe el. Dar cum? Rih nu mai putea face nici un pas.

Privirea îmi căzu pe iapa cea bălană a lui Amad Al-Ghandur. Stăpânul ei zăcea încă la pământ; se ridică şi gemu dureros:

— O, effendi, cred că mi-am rupt ceva iar minunatul tău Rih e mort. Răzbună-te pe acest Ahmed Asad!

— Împrumută-mi iapa ta, am răspuns şi am încălecat, fără

să-i mai aştept răspunsul. Şi spune-mi care e „secretul” ei. N-am să-l trădez nimănui. Repede!

Ceea ce Amad Al-Ghandur n-ar fi făcut pentru nimic în lume, făcu de data aceasta:

— Freac-o cu un deget de trei ori, transversal, pe partea din spate a gâtului şi rosteşte în acelaşi timp şi cuvântul *adschal* (grabă).

Şeicul continuă să vorbească. Eu, însă, n-am mai auzit nimic, căci pornisem deja în goană după Ahmed Asad, care devenise acum din urmăritor urmărit. N-am mers prea mult, că l-am şi văzut în faţa mea. Întrucât Amad Al-Ghandur zăcea prăbuşit la pământ iar calul meu fusese împuşcat, kurdul îşi închipuise că putea să meargă la trap uşor, pentru că nici nu s-ar fi pus problema să-l urmărească cineva. Nu privea în jurul său şi nici nu mă auzi venind, deoarece terenul era moale. Ca să-l iau fulgerător prin surprindere, am folosit „secretul”. Iapa se supuse îndată şi ţâşni ca din puşcă.

Când, în sfârşit, bebbehul auzi zgomotul de cal în spatele lui, mă aflam deja la mai puţin de douăzeci de sărituri de cal de el. Acesta privi în urmă şi dădu un ţipăt îngrozit. Se sperie atât de tare, încât, timp de câteva secunde, nici măcar nu-i trecu prin cap să dea pinteni calului. Acest lucru îmi fu de ajuns. Am înhăţat ucigaşul de urşi şi, trecând ca o vijelie pe lângă el, l-am pocnit pe Ahmed Asad cu patul acestuia, dărâmându-l de pe cal.

După ce am reuşit apoi să-mi înfrânez iapa, am făcut cale întoarsă, îndreptându-mă spre Ahmed Asad. Calul acestuia rămăsese pe loc, lângă el. Ahmed zăcea la pământ şi încerca să se ridice. Din gură îi ieşea un adevărat şuvoi de înjurături la adresa mea.

— Ţine-ţi gura, dacă ţi-e dragă viaţa! i-am poruncit. Mi-ai împuşcat calul. Ştii ce înseamnă asta pentru tine? Un asemenea cal valorează cât viaţa a o sută de kurzi. Eşti prizonierul meu. Dacă refuzi să mi te supui, te înjunghii. Dă-

mi mâinile să ţi le leg la spate.

În ciuda ameninţărilor mele, acesta se apără. Întrucât voiam să-i cruţ viaţa şi nici nu aveam de gând să-l rănesc, am fost nevoit să depun ceva eforturi ca să-l dobor.

Când, în sfârşit, acesta zăcea întins la pământ, cu mâinile şi picioarele legate, i-am văzut venind în galop pe Halef, fiul lui şi Omar Ibn Sadek.

Hagiul călărea pe roibul lui Nisar Hared.

Opriseră lângă noi şi descălecară. Halef mă apucă de mâini şi spuse:

— O, Sidi, Allah ne-a îndurerat inimile profund. Rih e mort, împuşcat în piept! Sufletul mi se îneacă într-o mare amărăciune, dar ochii mei nu pot vărsa nici măcar o singură lacrimă de durere, căci pierderea e prea mare. Cine-i criminalul al cărui glonţ este vinovat de jalea care ne-a cuprins? Cumva Ahmed Asad care zace aici la pământ, doborât de mâna ta? Spune-mi, ca să-l zdrobesc şi să-l sfâşii cu mâinile mele!

— Lasă-mă acum, Halef, l-am rugat. Glonţul îmi era mie destinat. Rih a murit în locul meu. După ce s-a prăbuşit, am fost nevoit să continui goana ca să-l prind pe Ahmed. Abia acum am răgazul necesar să mă gândesc că l-am pierdut.

M-am tras într-o parte, m-am aşezat pe jos şi mi-am cuprins faţa în mâini. Băiatul lui Halef plângea tare. Tatăl lui se aşeză lângă mine şi mă cuprinse cu braţul.

Omar se aşeză în aşa fel încât să poată supraveghea valea şi spuse, ameninţător:

— Stai liniştit, effendi! Am să stau eu de pază ca să fiţi în siguranţă. Vai de kurdul care ar îndrăzni să se apropie! Glonţul meu o să-l trimită în adâncul adâncurilor iadului!

După un timp, sosiră şi Amad Al-Ghandur şi Lindsay. Îl aduceau cu ei pe Nisar Hared, care fusese luat captiv. Amad nu îndrăznea să scoată nici o vorbă. Simţea că era vinovat pentru tot ceea ce se întâmplase. Lindsay, însă, se manifestă

într-un mod foarte ciudat vizavi de moartea armăsarului. Plângea, dar nu voia să lase să se vadă acest lucru. Ca urmare, îşi schimonosea chipul într-o mimică imposibil de descris.

Tocmai voiam să mă ridic de la locul meu şi să le spun că trebuia să ne îngrijim de Rih, al cărui leş nu voiam în nici un caz să-l las să cadă în mâinile kurzilor, când Omar începu să strige:

— *Maschallah*, priveşte, priveşte, effendi, vine, vine!

— Cine? l-am întrebat.

— Rih al tău!

Rih? Nu era mort? Rana nu-i fusese fatală? Mă înşelasem eu? Din două trei salturi, am ajuns lângă Omar, de unde puteam vedea toată valea. Da, murgul venea într-adevăr, la trup uşor, clătinându-se şi poticnindu-se. Afecţiunea faţă de mine îl făcuse să se mai ridice o dată. Era o privelişte care pur şi simplu îţi zdrobea inima. Am pornit-o cu toţii la fugă în întâmpinarea lui. Din piept îi ţâşnea sângele. Am ajuns primul la el şi mi-am încolăcit braţele de gâtul lui. Sforăia prietenos şi mă linse pe obraji şi pe gât. Apoi picioarele i se înmuiară şi se lăsă să cadă la pământ. După o încercare zadarnică de a se sălta din nou, îşi ridică frumosu-i cap, mă privi cu ochi arzători şi necheză uşor stins, aşa cum nu mai auzisem până acum nici un cal nechezând. M-am aruncat la pământ lângă el, şi i-am strâns capul la piept, în vreme ce Halef încerca să oprească sângele care i se scurgea din piept. Plângeam cu toţii, de parcă ne aflam lângă patul de moarte al unui om iubit. Botul murgului zăcea în mâna mea; continua să mi-o lingă, tot mai încet şi mai încet, până nu-şi mai putu mişca limba. Apoi, un ultim sforăit abia şoptit parcă, un fior convulsiv... Rih era mort! Mi-am scos basmaua pe care o purtam pe sub turban şi am şters cu ea ultimele picături de sânge care i-au curs din rană. Basmaua aceasta este şi astăzi pentru mine o amintire pe care n-aş da-o nici pentru tot aurul

din lume. Apoi, i-am dat hagiului carabina şi i-am spus:

— Uite, Halef, ai aici arma mea. În afară de tine, nimeni nu mai ştie cum s-o mânuiască. Vreau să mai rămân puţin lângă Rih. Dacă vin kurzii, să nu-i laşi să se apropie.

— Da, Sidi, rămâi aici liniştit! răspunse acesta. Nici unul dintre câinii ăştia nu se va apropia de tine. Ochii îmi înoată în lacrimile durerii. Dar vederea-mi va fi suficient de ageră ca să-i nimeresc!

Rih suferise de foame şi de sete împreună cu mine, trecuse cu mine prin multe pericole şi-mi salvase deseori viaţa, aşa ca şi acum, când glonţul care îmi fusese destinat mie îi curmase lui viaţa. Rih nu-mi dăduse niciodată vreun motiv să-l pedepsesc sau să-l lovesc. Îmi înţelesese fiecare cuvânt, fiecare semn, aş putea spune, fara teama de a da greş, că fusese o parte din mine însumi pe care acum o pierdusem pentru totdeauna.

Moartea lui mă afectă atât de tare, încât am plâns ca un copil şi am stat mult timp lângă el, fără să-mi pese câtuşi de puţin de ceea ce se întâmpla în jurul meu.

Între timp, se adunaseră lângă noi toţi haddedihnii care scăpaseră de bebbehi. Lipseau doisprezece oameni. Aşa cum am aflat mai târziu, şase din ei erau morţi, iar şase fuseseră luaţi captivi. Bebbehii avuseseră pierderi mult mai grele.

Apoi veniră călare şi urmăritorii. Când Halef trase câteva gloanţe spre ei, se opriră. Aceste împuşcături mă treziră din melancolie. M-am ridicat, am luat carabina din mâna lui Halef şi am pornit spre kurzi. M-am apropiat de ei până la o distanţă de o sută de paşi, dar nici unul nu a îndrăznit să tragă asupra mea.

— Descălecaţi şi rămâneţi unde sunteţi! am strigat spre ei. I-am prins pe Ahmed Asad şi pe Nisar Hared şi o să-i ucidem pe loc, dacă nu sunteţi paşnici. O să negociem cu ei şi o să-i eliberăm, dacă sunt gata să încheie pacea cu noi.

Fără să-mi pese câtuşi de puţin de ei, m-am reîntors la

tovarăşii mei şi i-am spus lui Halef, cu voce suficient de tare ca să mă audă şi cei doi captivi:

— N-am nici un chef să ţinem cuvântări lungi, căci Rih este mort. Tratează tu cu cei doi kurzi. Cer să ni-i dea înapoi pe cei şase haddedihni luaţi prizonieri, dar şi pe cei morţi, ca să-i putem îngropa. Cer, de asemenea, ca bebbehii să părăsească acest ţinut şi să se oprească doar la o distanţă de o jumătate de zi de drum de aici. Şi, în sfârşit, trebuie să-mi predea, pentru murgul pe care mi l-au ucis, cei doi cai persani. Le acord fiilor lui Gasal Gaboya un răgaz de un sfert de oră, să chibzuiască. Dacă, după trecerea acestei perioade de timp, nu acceptă condiţiile puse de mine, vor fi spânzuraţi aici, de gorunul acesta.

— Da, Sidi, Rih trebuie să fie ori înlocuit, ori răzbunat, răspunse acesta. Îţi jur că n-am să aştept nici măcar un minut peste sfertul de oră pe care l-ai fixat.

M-am aşezat din nou jos lângă murg, fără a le acorda captivilor nici o atenţie. Am observat apoi că, în pofida interdicţiei mele, unul dintre kurzi se desprinse de ceilalţi, pentru a veni spre noi. Era fratele lui Gasal Gaboya, prietenul meu. Nu l-am oprit. A luat parte la negocieri şi, mulţumită insistenţelor sale, condiţiile puse de mine fură acceptate.

Fratele lui Gasal Gaboya promise să-i ducă de acolo pe kurzi, el fiind actualul lor conducător. Ahmed Asad şi Nisar Hared urmau să rămână la noi ca ostatici, până la plecarea noastră.

La scurt timp după aceea, bebbehii se retraseră. Nu dură mult şi îşi făcură apariţia apoi şi haddedihnii care fuseseră eliberaţi. Morţii trebuiau deocamdată să rămână pe câmpul de luptă, acolo unde căzuseră.

În cursa de urmărire, descriseserăm un cerc, aşa că acum ne găseam în partea de sud a înălţimii stâncoase. Am cerut ca Rih să fie urcat pe munte şi îngropat lângă Mohammed Emin.

Absolut nimeni nu s-a-mpotrivit, din contră, puseră cu toţii mâna şi ajutară. Apoi au fost aduşi cei şase haddedihni căzuţi în luptă. Urmau să fie şi ei îngropaţi tot sus pe munte.

Rih fu aşezat în picioare, cu ajutorul unor proptele din lemn, înşeuat şi cu frâul pus, apoi fu înconjurat cu pietre, aşa cum procedaserăm odinioară şi cu Mohammed Emin. Ochii lui imobili îmi făceau rău. I-am închis pleoapele. După ce mormântul de piatră îl acoperi complet, am simţit că nu mai pot suporta să rămân acolo. Am încălecat pe iapa cea neagră a lui Ahmed Asad şi am pornit după kurzi, să mă conving dacă îşi ţineau sau nu cuvântul.

Bebbehii fură cinstiţi de data aceasta. Plecaseră într-adevăr. Cu toate acestea, m-am reîntors pe înălţimea stâncoasă abia spre seară. Voiam să fiu singur şi n-aveam nici un chef să particip la ceremonia funerară musulmană care se desfăşura acolo sus. Când am ajuns, am aflat că Amad Al-Ghandur întrebase de mine. Zăcea şi avea febră mare. L-am examinat. Rana arăta foarte rău, dar nu era fatală. I-am pus un bandaj mai bun şi am avut grijă să-i potolesc fierbinţeala.

Noaptea fu deosebit de tristă. N-am putut să dorm, de asemenea, nici Halef şi nici Omar. Lindsay nu mai contenea cu înjurăturile la adresa haddedihnilor şi a conducătorului lor. Bine că aceştia nu înţelegeau ce spunea. Pe lângă toate acestea, mai ţipa şi Amad Al-Ghandur din cauza febrei. Am fost bucuros când s-a făcut dimineaţă.

Aici nu mai puteam rămâne, dar, din cauza şeicului rănit, nu era posibil să pornim la drum spre locurile de păşunat ale haddedihnilor.

Am propus să tragem în gazdă la Dschibrail Mamrasch, în casa căruia Amad Al-Ghandur putea găsi odihna şi îngrijirea necesare.

Din ramuri şi frunziş, am construit o targa pentru cel rănit, care urma să fie purtată de doi cai. Când s-a pornit la drum, eu împreună cu Halef şi fiul lui am mai rămas câteva minute

lângă mormântul lui Rih.

— Sidi, sunt îngrozitor de trist, spuse Halef, plângând cu suspine. Nu cred că am să mai pot râde vreodată. Inima mi-e plină de lacrimi, mă simt de parcă mi-ar fi murit Hanneh, cea mai frumoasă dintre femei!

I-am strâns mâna, dar n-am putut rosti nici un cuvânt. Apoi, am plecat după ceilalţi.

Pe la prânz, i-am eliberat pe cei doi kurzi şi a doua zi am ajuns la Dschibrail Mamrasch, care ne puse cu drag la dispoziţie casa sa.

Drumul acesta de două zile îi făcuse foarte rău rănitului. Din cauza fierbinţelii, era foarte agitat şi striga neîncetat după mine. Nu puteam să mă mişc nici o clipa de lângă patul lui. Când, în sfârşit, după câteva zile, îşi reveni în simţiri şi mă recunoscu, îmi spuse cu o voce fără vlagă:

— Slavă lui Allah că eşti lângă mine, effendi! M-am luptat cu mulţi duşmani şi tu m-ai salvat de fiecare data.

N-am zis nimic. Căzu pe gânduri şi apoi continuă:

— Ţi-am spus că nu vreau să mă mai atingă niciodată un creştin. Iartă-mă! Mâna ta mă face să mă simt atât de bine, parcă ar fi mâna Profetului. Am vrut sânge; tu ai vrut dragoste. Pentru setea mea de răzbunare am plătit cu propriu-mi sânge, iar tu cu viaţa lui Rih. M-am vindecat pe vecie de aşa ceva.

Apoi adormi din nou.

Abia după patru săptămâni se însănătoşi suficient ca să putem porni la drum şi să ne întoarcem acasă, făcând scurte marşuri pe timp de zi.

Haddedihnii ne întâmpinară cu răceală. Amad Al-Ghandur fu copleşit cu reproşuri. Suferi atât de mult din această cauză, încât, după un timp, renunţă de bunăvoie la rangul de şeic. Acesta îi fu conferit, cu acordul tuturor, lui Malek, fostul şeic al ateibehilor, bunicul lui Hanneh.

După moartea acestuia urma să devină şeic al

haddedihnilor hagiul meu, Halef Omar. I-am dăruit cei doi cai persani, făcându-l astfel deosebit de fericit.

După trei zile, plecă englezul. Omar Ibn Sadek voia să-l ducă la Bagdad, însoţit de o trupă de haddedihni. Lindsay se despărţi de mine cu cuvintele:

— Aş mai fi rămas cu dumneavoastră, dar nu se poate. Dumneavoastră vreţi să vă întoarceţi la Damasc, iar eu trebuie să-mi sfârşesc călătoria în jurul lumii. Sunteţi cel mai bun prieten al meu şi, totuşi, un prost de daţi în gropi! Dacă mi l-aţi fi vândut atunci pe Rih, acum n-ar mai fi fost împuşcat. *Well!* Sper, totuşi, să ne revedem curând. Vă doresc să fiţi mereu sănătos şi să căpătaţi, acum în călătoria spre Damasc, un cucui la fel de frumos cum am avut eu odinioară. *Yes!*

A doua zi, am pornit şi eu la drum. Războinicii haddedihnilor m-au condus, ca într-un tur de onoare, pe o distanţă de jumătate de zi din drum. Halef şi fiul lui au mers cu mine şi mai departe şi ne-am despărţit doar după ce am traversat Eufratul.

— Sidi, dragul meu Sidi, cu tine se duce şi jumătate din viaţa mea. Cealaltă jumătate le aparţine lui Hanneh, nevasta mea, şi lui Kara, fiul meu, spuse hagiul, ştergându-şi lacrimile de la ochi. Dumnezeu fie cu tine… mereu… şi eu… eu nu mai pot să vorbesc!

Îşi întoarse calul şi se îndepărtă în galop. I-am întins mâna fiului lui.

— Să fii mereu evlavios şi brav şi să devii un bărbat aşa ca tatăl tău! I-am sfătuit. Poate ne vom mai revedea vreodată. Şi dacă te vei mai duce cândva prin Kurdistan, să urci pe înălţimea stâncoasă şi să-l saluţi pe Rih din partea mea.

Vru să răspundă, dar nu reuşi din cauza emoţiilor mari ce-l cuprinseseră; îşi duse amândouă mâinile la inimă şi apoi porni călare după tatăl său.

Sfârşitul volumului VI şi al ciclului

Editura PALLAS
București – sector 1
Piaţa Presei Libere nr. 1
Corp central, etaj 8, camera 860
Telefon 222.48.60
Pentru corespondenţă
Editura Pallas
Căsuţa poştală 33—99

Coli de tipar: 34,5
Bun de tipar: 31.08.1998
Tiparul executat la Imprimeria
„ARDEALUL” Cluj-Napoca
B-dul 21 Decembrie nr. 146
Comanda nr. 80069

38

karl may

OPERE

SCHUT - CĂPETENIA TÂLHARILOR

Publicat pentru prima dată în România, în integralitatea sa, ciclul oriental al operei lui Karl May se încheie cu acest roman în care Kara Ben Nemsi și neobositul său prieten Halef continuă urmărirea lui Schut, temuta căpetenie a schipetarilor . Deznodământul întregului lanț de aventuri, petrecute pe trei continente, moartea lui Rih și despărțirea lui Kara Ben Nemsi de prietenii săi sunt relatate în pagini de rară frumusețe și sensibilitate, întărindu-ne convingerea că autorul și-a dorit să se identifice cu eroii săi favoriți .

Achiziționați din timp noul ciclu de romane din opera lui Karl May, intitulat

DRAGOSTEA ULANULUI

din care primul volum Ultima iubire a lui Napoleon se află sub tipar .

Lei 21500 + 500 T.L. = 22000